

**T.C.
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI**

**5 NUMARALI ADANA ŞER'İYYE
SİCİLİNİN TRANSKRİPSİYONU VE
DEĞERLENDİRMESİ (1770-1771)**

Mehmet Ali EKİNCİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**KAHRAMANMARAŞ
Ağustos - 2020**

**T.C.
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI**

**5 NUMARALI ADANA ŞER'İYYE
SİCİLİNİN TRANSKRİPSİYONU VE
DEĞERLENDİRMESİ (1770-1771)**

**DANIŞMAN : Prof. Dr. İbrahim SOLAK
JÜRİ : Dr. Öğr. Üyesi Hasan ARSLAN
JÜRİ : Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Ali TÜRKMENOĞLU**

Mehmet Ali EKİNCİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**KAHRAMANMARAŞ
Ağustos - 2020**

T.C.
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**5 NUMARALI ADANA ŞER'İYYE SİCİLİNİN
TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRMESİ
(1770-1771)**

Mehmet Ali EKİNCİ

Danışman : Prof. Dr. İbrahim SOLAK
Yıl : 2020 + Sayfa: 277+VIII
Jüri : Prof. Dr. İbrahim SOLAK (Başkan)
: Dr. Öğr. Üyesi Hasan ARSLAN (Üye)
: Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Ali TÜRK MENOĞLU (Üye)

Osmanlı Devleti'nin siyasi, iktisadi, hukuki, askeri ve sosyo-kültürel yapısı hakkında bilgi sahibi olmak için ilk başvuru yapılması gereken ana kaynakların başında şer'iyye sicilleri gelmektedir. Şer'iyye sicili kayıtlarına bakılarak bir bölgenin ya da bir şehrin sosyal tarihi hakkında değerlendirmeler yapılabilmektedir.

Çalışmanın amacı Adana'nın 5 Numaralı Şer'iyye sicilinin transkripsiyonunu ve değerlendirmesini yapmak, Osmanlı hakimiyetine kadar olan tarihi gelişimi, hukuki yapısı, şer'iyye mahkemeleri ve sicillerdeki belge çeşitleri hakkında bilgiler vermektir.

İncelenen şer'iyye sicilindeki kayıtlarının ait olduğu tarihi hicri 1184-1185 miladi 1770-1771 yıllarıdır. İçerik bakımından farklı konuları kapsamaktadır. Defterde, öncelikle sosyal hayatta müslim-gayrimüslim ilişkileri; özel mülkiyetin alım-satımı, kiralanması ve miras ile alakalı belgeler mevcuttur. Bunların yanında sicilin son bölümlerine doğru Osmanlı-Rus savaşlarından dolayı ordunun asker ve zahire ihtiyacını karşılamak için merkezden Adana sancağına gönderilen belgeler yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı, Adana, Hukuk, Şer'iyye Sicilleri

**DEPARTMENT OF HISTORY
INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM UNIVERSITY**

ABSTRACT

MA THESIS

**5 NUMBER OF THE ADANA SHARIAH REGISTRY
TRANSCRIPTION AND EVALUATION
(1770-1771)**

Mehmet Ali EKİNCİ

Supervisor : Prof. Dr. İbrahim SOLAK
Year : 2020, Pages: 277+VIII
Jury : Prof.Dr. İbrahim SOLAK (Chairperson)
: Assist. Prof. Dr. Hasan ARSLAN (Member)
: Assist. Prof. Dr. Mehmet Ali TÜRKMENOĞLU (Member)

In order to have information about the political, economic, legal, military and socio-cultural structure of the Ottoman Empire, Court Records are the most important ones of the main sources and are needed to be applied at first. It is possible to evaluate the social history of a region or a city by searching the Court records.

The aim of the study is to evaluate the historical development of Adana from the first age to the Ottoman Domination, and then to give information about ecclesiastical courts within the legal system of the Ottoman Empire.

In the researched Adana Court records numbered 5, it generally covers many topics relating to content. In the chartulary, the datas are related to, first of all the relationship between muslims and non-muslims, buying and selling or renting private ownership, and heritage. In addition to these, towards the end of the chartulary, there are documents that are sent from centre to the sanjak of Adana to meet army's soldier and purveyance need because of the Ottoman-Russian War

Key Words: Ottoman, Adana, Law, Shariyya Records

ÖN SÖZ

Osmanlı Devleti altı yüz küsur yıl devam etmiş bir devlettir. Bu tarihi geçmişinde dünya tarihini de etkilediği açıktır. Osmanlı Devleti'nin bu kadar uzun süre ayakta kalmasına ve dünya üzerinde etki bırakmasına vesile olan birçok etken bulunmaktadır. Bu etkenlerin başında; devletin tebaasına karşı hoşgörülü olması, askeri sistemi, iktisadi ve hukuk yapısı gibi etkenler gelmektedir. Bu etkenlerin dışında Osmanlı Devleti'nin fethettiği yerlerin hukuk yapısına karşı tavrı, haklarını koruması, dinî özgürlükler tanınması ve yaşama hakkı vermesi gibi etkenlerde sayılabilir.

Şer'iyye Sicilleri, yaşanmış gerçek olayları günümüze ulaştırmada önem arz eden kaynaklardır. Osmanlı Devleti'nin sosyo-kültürel hayatı ve şehir tarihi araştırmaları hakkında tarihçilerin ilk başvurduğu kaynaklar Şer'iyye sicilleridir. Her kaza bölgesinde kayıt altına alınan siciller vardır. Çalışma konusu olan 5 Numaralı Adana Şer'iyye Sicili de Adana şer'iyye mahkemesinde kayıt altına alınmış bir sicildir.

Bu çalışmada 5 Numaralı Adana Şer'iyye sicilinin transkripsiyonu ve değerlendirilmesi yapıldı. Defterin transkripsiyonu yapıldığında, eksikliklerin olmasıyla birlikte defterin bütünü günümüz Türkçe harflerine çevrilmiştir. Çeviri esnasından okunmayan yerlere (okunmuyor) silinmiş yerlere (silik) okunan kelimelerden emin olunmadığı zaman kelimenin karşısına (?) soru işareti konup, bunun haricinde çevirisi yapılmayan kelimelerin yerine (...) üç nokta gibi notlar düşülmüştür. Bu defter, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivinden alınmıştır. Defter, 243 sayfadan ve 126 görüntüden oluşmaktadır. Bununla birlikte defterin 366 hükmü vardır. Bu defter, Hicri 1184-1185 Miladi 1770-1771 yılları arasında kayıt altına alınmıştır.

Genel olarak yapılan çalışmada, öncelikle Adana tarihi hakkındaki bilgiler ana hatlarıyla verildi. Adana'nın tarihte çok büyük bir öneme sahip olduğu, bulunduğu bölge itibarı ile tarıma elverişli olmasından dolayı Osmanlı Devleti ve diğer devletler için önemli bir yer olmuştur. Adana, Osmanlı hakimiyetine girmeden önce Ramazanoğulları ve Memluk Devleti'nin hakimiyeti altındaydı. Yavuz'un Mısır seferi ile Osmanlı hakimiyeti başlamıştır.

Çalışmada, Osmanlı Hukuk yapısı, kadılık kurumu ve mahkeme personeli hakkında bilgiler verildi. Bunun yanı sıra Şer'iyye sicillerinde geçen belge çeşitlerine yer verildi. Bu çalışmada belgeler büyük titizlikle okunup yazılmıştır. Fakat muhakkak yanlış okunan yerler ve kelimeler olmuştur. Bütün bunlara rağmen yapılan bu çalışmanın amacı, Adana'nın sosyo-kültürel, siyasi, askeri, iktisadi ve hukuki durumunu tetkik etmek ve sonraki araştırmalara ışık tutmaktır.

Bu çalışmada bana yol gösteren ve bilgilerinden istifade ettiğim, çalışmamın her aşamasında konuyu titizlikle takip eden danışman hocam saygı değer Prof. Dr. İbrahim SOLAK'a benden yardımlarını esirgemeyen değerli arkadaşlarım Deniz KURTBOĞAN, Mirsat FIRTINA ve Sebiha ÇOMRUK' a teşekkürü bir borç bilirim.

Mehmet Ali EKİNCİ
Kahramanmaraş, 2020

İÇİNDEKİLER

ÖZET	I
ABSTRACT.....	II
ÖN SÖZ	III
TABLolar LİSTESİ.....	VI
EKLER LİSTESİ	VII
KISALTMALAR.....	VIII
1. GİRİŞ	1
1.1. Adana'nın Adı, Coğrafyası ve Kısa Tarihi	1
1.1.1. Adana'nın Adı	1
1.1.2. Adana'nın Coğrafyası	2
1.1.3. Adana'nın Kısa Tarihi	2
2. OSMANLI HUKUKUNUN GENEL YAPISI	4
2.1. Klasik Dönem Osmanlı Hukuku	4
2.2. Şer'iyye Mahkemeleri	4
2.3. Kadılık Kurumu	5
2.4. Kadı Yardımcıları	6
2.4.1. Naibler	6
2.4.2. Katipler	7
2.4.3. Kassamlar	7
2.4.4. Muhzırlar	7
2.4.5. Çavuşlar	7
2.4.6. Subaşılar	7
2.4.7. Şuhudu'l- Hal.....	8
3. ŞER'İYYE SİCİLLERİNDEKİ BELGE ÇEŞİTLERİ	9
3.1. Şeri'yye Sicilleri	9
3.2. Şer'iyye Sicillerindeki Belgeler	9
3.2.1. İlam	9
3.2.2. Hüccet	9
3.2.3. Maruzlar.....	9
3.2.4. Müraseleler	10
3.2.5. Emirler	10
3.2.6. Berat.....	10
3.2.7. Fermanlar	10
3.2.8. Buyrudular, Tezkireler, Temessükler	10
4. 5 NUMARALI ADANA ŞER'İYYE SİCİLİNİN DEĞERLENDİRMESİ	12
4.1. Adana'da İdari Yapı	12
4.1.1. İdari Yapı İçerisinde Mahalle	12
4.1.2. İdari Yapı İçerisinde Kaza	13
4.1.3. İdari Yapı İçerisinde Karye (Köy)	13
4.1.4. İdari Yapı İçerisinde Aşiretler.....	14
4.2. İncelenen Defterde Tespit Edilen Konular.....	15
4.2.1. Gayrimüslimler ve Din Değişikliği.....	16
4.2.2. Tayin ve Görevi Bırakma İşlemleri	16
4.2.3. Mülkün İcar Usulu ile Kiralanması.....	17
4.2.4. Evlilik ve Nikah Akdi	17
4.2.5. Tereke (Muhallefât) Defterleri.....	18
4.2.6. Özel Mülkün Vakfedilmesi.....	19

4.2.7. Miras	19
4.2.8. Mülk Satışı	20
4.2.9. Mukataa.....	21
4.2.10. Deyn (Borç) Davaları.....	21
4.2.11. Vekalet Davaları	22
4.2.12. Enfiyecilik	22
4.2.13. Tespit Edilen Vergiler	23
4.2.14. Donanma-yı Hümâyûn Masrafı	24
4.2.15. Matbah-ı Amire Masrafı	24
4.2.16. Tuz Mahsulatı	24
4.2.17. Rusya Seferine Hazırlık	25
4.2.18. İmdadiye.....	25
4.2.19. Eşkıyalık Faaliyetleri	25
4.2.20. Zaviyeler	26
4.2.21. Hazinesinin Korunması ve Adana'dan Konya'ya Nakli	26
4.2.22. Yeniçeri Taifesi.....	26
4.2.23. Tımar Tevcihi.....	27
4.2.24. Mekari Deve Birlikleri	27
4.2.25. Diğer Konular	27
5. 5 NUMARALI ADANA ŞER'İYYE SİCİLİ BELGELERİNİN ÖZETLERİ.....	28
6. 5 NUMARALI ADANA ŞER'İYYE SİCİLİ TRANSKRİPSİYONU.....	62
SONUÇ.....	269
KAYNAKÇA.....	270
SÖZLÜK.....	274
ÖZGEÇMİŞ	
EKLER	

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 4.1. Tespit Edilen Mahalleler	12
Tablo 4.2. Defterde tespit edilen kazalar	13
Tablo 4.3. Defterde tespit edilen karyeler.....	14
Tablo 4.4. Defterde adı geçen aşiretler	14
Tablo 4.5. Tespit edilen konular	15

EKLER LİSTESİ

Ek 1. 5 Numaralı Adana Şer'ıye Sicili

Ek 2. 5 Numaralı Adana Şer'ıye Sicili

KISALTMALAR

C.	: Cilt
DİA	: Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
İA	: İslam Ansiklopedisi
İ.İ.A.V.Y	: İslami İlimler Araştırma Vakfı Yayınları
KSÜ	: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
M.	: Miladi Tarih
M.S.	: Milattan Sonra
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
Sos.Bil.Ent.	: Sosyal Bilimler Enstitüsü
TDAV	: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı
Yay.	: Yayınları
yy.	: Yüzyıl
Ed.	: Editör
A.Ş.S	: Adana Şer'iyeye Sicili
Nr.	: Numara

1. GİRİŞ

Tarih araştırmaları, sadece siyasi tarih araştırmalarıyla sınırlı olmayıp aynı zamanda yerel ve sosyo-ekonomik araştırmaların da yapıldığı söylenebilir. Bu araştırmalarda şehirlere dair çalışmaların yapılabilmesi için Şer'iyeye sicillerinin incelenmesi gereklidir. Şer'iyeye sicilleri, sosyal tarihçilik alanı için tarihçilere önemli veriler sunan mühim kaynaklardır.¹

Şer'iyeye Sicilleri konu çeşitliliği bakımından zenginlik arz etmektedir. Bu bağlamda incelenen 5 Numaralı Adana Şer'iyeye sicilinin birinci bölümünde, dönemin sosyal hayatı hakkında bilgiler verilmektedir. Örneğin müslim-gayrimüslim tebaanın ilişkileri, miras, mülk alım-satımı ve vakfedilmesi bunun akabinde tımar sisteminin bozulmasıyla birlikte hazinenin gelir ihtiyacını karşılamak için mukataaların özelleştirilmesi hakkında kayıtlar vardır. Defterin diğer bölümünde ise Osmanlı Devleti Rusya ile savaş hazırlığına girdiği için orduya asker, zahire ve mühimmat desteği sağlamak adına merkezden devamlı olarak Adana sancağına fermanlar gönderilmiştir.

Adana, Toros dağlarının güneyinde bulunan Çukurova bölgesinde, Akdeniz'den 23 m. yüksekliğinde kurulmuştur. Şehrin büyük ve hareketli kısmı, Seyhan ırmağının batısına yerleşmiştir. Coğrafi konumu ile tarıma elverişli topraklarından dolayı insanların yerleşmeye uygun bulduğu bir bölge olmuştur.²

Adana, coğrafi konumu ve verimli topraklarından dolayı birçok devlet ve milletin ilgisini çekmiştir. Adana 10. yüzyılda Rumların 11. yüzyılda bir müddet Selçukluların ve Haçlıların hakimiyetinde kalmıştır. Bunların yanı sıra 12. yüzyılda Bizans İmparatorluğu ve Kilikya Ermenileri daha sonra Memlükler ve Osmanlı bölgeye hakim olmuşlardır.

Memlükler, bölgeye hakim olduktan sonra uzun bir süre Osmanlı Devleti ile mücadeleye girdiler. II. Bayezid döneminde Adana ve çevresi alınmak istenmiş fakat başarılı olunamamıştır. Bu bölge, Yavuz Sultan Selim döneminde Mısır'a yapılan sefer esnasında Osmanlı Devleti'nin topraklarına dahil edilmiştir. Bu bölgenin idaresi 1378-1562 yılları arasında Ramazanoğulları beyleri vasıtasıyla yapılmıştır. Adana, bazen müstakil bir eyalet, bazen de Halep eyaletine bağlı bir sancak olarak idare edilmiştir. Adana, 1867 senesinde Cebelibereket, İç-il ve Kozan sancaklarının birbirine bağlanmasıyla eyalet haline gelmiştir.³

1.1. Adana'nın Adı, Coğrafyası ve Kısa Tarihi

1.1.1. Adana'nın Adı

M.Ö. 2. bin yılda yazılan Hitit tabletlerinden Kilikya'daki Samri (Saros, Seyhan) ırmağının kıyısında bulunan "Adaniya" veya "Ataniya" adlı bir Şehrin olduğu öğrenilmektedir. Bu Şehrin bugünkü Adana ile aynı Şehir olduğu kesin olarak bilinmemektedir.⁴

Adana'nın adı ile ilgili farklı görüşler vardır. Bunlardan bir tanesi Mezopotamya ve Suriye kavimlerinin fırtına tanrısı olarak adlandırdıkları "Teşup"tur. Diğer ise Hititlerin fırtına tanrısı olan "Adad" adından geldiği görüşüdür. Bunların yanı sıra Fenikelilerde bölgenin tarımından dolayı devamlı ticari ilişkilerde buldukları için

¹ Yunus Uğur, "Şer'iyeye Sicilleri", C. 39, *DİA*, İstanbul 2010, s. 8-11.

² Sargon Erdem, "Adana", C. 1, *DİA*, İstanbul 1988, s. 348-349.

³ Yusuf Halaçoğlu, "Adana", C. 1, *DİA*, İstanbul 1988, s. 350-351.

⁴ Erdem, "Adana", s. 348-349.

bölgeye kendi dillerinde bitki ve tarım tanrısı olan “Adonis” adını vermişleridir. Tarihte bölgeye kim hakim olmuşsa kendi dilinde adlandırmıştır. Örneğin Bizanslılar “Adania” olarak adlandırırken Osmanlıların ise “Edene, Erdene, Azana ve Ezene” şeklinde adlandırdıkları görülmektedir.⁵

1.1.2. Adana'nın Coğrafyası

Adana, Çukurova olarak bilinen verimli alüvyon düz toprak parçasının ortasında Seyhan ırmağının her iki yakasında kurulmuştur.⁶ Akdeniz'e yaklaşık olarak 160 km. kıyısı bulunan, nüfus açısından Türkiye'nin 4. büyük şehridir. Kuzeyde Kayseri, güneyde Hatay, kuzeydoğusunda Kahramanmaraş, kuzeybatısında Niğde, doğuda Osmaniye, batıda ise Mersin ili sınırları ile çevrilmiştir.⁷

Adana coğrafyası, verimli topraklara sahip bir coğrafyadadır. Bu nedenle asırlar boyunca birçok uygarlığın ilgi odağı olmuştur. Medeniyetler arası geçişte bir köprü görevini üstlenen bölge, iklimin elverişliliği, bereketli topraklara sahipliği, su yönünden zenginliğiyle tarihi süreç içinde birçok uygarlığa ev sahipliği yapmıştır.⁸

1.1.3. Adana'nın Kısa Tarihi

Adana, Anadolu'nun güneyinde, Akdeniz'in kıyısında kurulmuş bir şehirdir. Bu Şehrin ilk çağ tarihi hakkındaki bilgiler sınırlıdır. Hitit yazıtlarından anlaşıldığı üzere, hakimiyet kurmuş olan krallıklar Kizzuwatna ve Que Krallığıdır. Bölgede daha sonra Asur, Pers, Selekiler, Roma, Bizans ve Osmanlı hakimiyet kurmuştur. Özellikle Roma, Bizans ve Osmanlı döneminde bölge önemli bir ticaret merkezi haline gelmiştir.⁹

Adana'nın bulunduğu bölgeye Müslümanların asıl hareketleri Emeviler ve Abbasiler zamanında olmuştur. Fakat bölgeye Türk-İslam toplulukların gelişi Harun Reşid ve Horasan kumandanı Ebu Süleym et-Türki zamanında olmuştur.¹⁰

Moğol istilasına maruz kalan Türkmenler, Anadolu'ya göç etmişlerdir. Güneye, Adana'nın bulunduğu bölgeye göç edenler Oğuzların Üç-ok kolundandır. Bölgeyi uzun süre idare eden Ramazanoğulları Beyliğinin menşei bu kolun Yüreğir boyuna dayanmaktadır.¹¹ Ramazan Bey, bu beyliğin kurucusu olarak bilinir. Ramazanoğulları Beyliği, yerleşim birimlerinden Ayas, (Yumurtalık) ve Sis (Kozan), Burnasoğlu, Kara-İsalu, Turgutlu, Gündüz, Koşunlu gibi yerleşim yerlerini etkisi altına alarak, bölgenin önemli stratejik noktalarına hakim olmuştur.¹²

Memlükler, Mısır ve Suriye topraklarında devlet kuran Türk devleti olup bu topraklardaki hakimiyeti 1517 yılına kadar sürmüştür.¹³ Ramazanoğulları Beyliği'nin zaman zaman Memlüklerin hakimiyetine girdiği bilinmektedir. 1374'te Beyliğin başına geçen İbrahim Bey, Karamanoğullarıyla kurduğu dostane ilişkilerden dolayı Memlükleri rahatsız etmiştir. Bu rahatsızlıktan dolayı İbrahim Beyi, Halep Valisi

⁵ Nesrin Hangül, *Adana Vilayeti'nin Sosyo-Kültürel, Ekonomik, İdari ve Siyasi Yapısı (1960-1980)*, Doktora Tezi, Kars Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars 2019, s. 1.

⁶ Yılmaz Kurt, *XVI. Yüzyıl Adana Tarihi*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara 1992, s. 9.

⁷ Bkz. Türkiye Fiziki Haritası

⁸ Hangül, *Adana Vilayeti'nin Sosyo-Kültürel, Ekonomik, İdari ve Siyasi Yapısı (1960-1980)*, s. 1.

⁹ *Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi*, “Adana”, C. 1, İstanbul 1986-1989, s. 88.

¹⁰ Halaçoğlu, “Adana”, s. 349; *Yeni Rehber Ansiklopedisi*, “Adana”, C. 1, İstanbul 1993, s. 136.

¹¹ Faruk Sümer, “Ramazanoğulları”, *DİA*, C. 34, İstanbul 2007, s. 442.

¹² Fatma Akkuş Yiğit, “Ramazanoğulları Beyliği'nin Kuruluşu”, *Akademik Bakış Dergisi*, C. 7, S. 13, Güz 2013, s. 210.

¹³ İsmail Yiğit, “Memlükler”, *DİA*, C. 29, Ankara 2004, s. 90-97.

Yelboğa'ya öldürten Memlükler, İbrahim Bey'in yerine Şehabettin Ahmet'i Beyliğin başına getirmişlerdir. Ahmet beyliğin başına geçtiğinde bölge Timur saldırısına maruz kalmıştır. Timur'a karşı verilen başarılı mücadele sonucunda Memlüklerin başında olan Ferec, kızını Ahmet Bey ile evlendirmiştir. Bu evliliğe siyasi açıdan bakıldığında, Adana bölgesi Memlüklerin hakimiyetinde fakat Ramazanoğullarının vasıtasıyla idare edildiği anlaşılmaktadır. Ahmet'ten sonra Ramazanoğulları Beyliğinde sürekli taht kavgaları görüldü. Ancak, her defasında Memlüklerin istediği ve tayin ettiği bir bey ile yönetilmiştir.

Osmanlı Devleti gün geçtikçe güçlenerek bölge üzerinde etkisini göstermeye başlamıştı. Ramazanoğulları Beyliği, güçlenen Osmanlı Devleti ile ilişkiler kurmak istemiş ve sürekli dostane geçinmeye çalışmıştır. Kendi menfaatlerini korumak adına, stratejik noktaları sürekli elinde bulundurarak denge politikasını kurmaya çalışmıştır.¹⁴

Memlükler, Mahmud Bey'i görevden alınca İstanbul'a giderek Yavuz Sultan Selim'e itaatini bildirir. Sultan Yavuz, 1516 yılında bölge üzerine sefer hazırlığı yapınca Mahmud Bey de sultana yardımcı olacağını bildirmiştir.¹⁵ Bu sırada Memlükler hala Adana'nın kendi hakimiyetinde olduğunu bildirerek Mahmud Bey'in yerine Selim Bey'i Ramazanoğullarının başına getirdiklerini bildirdiler. Fakat Yavuz bu durumu kabul etmeyip Selim'i tahttan indirerek yerine Mahmud'u tekrardan beyliğin başına getirdi. Mahmud Bey, yanındaki Türkemenlerle beraber Yavuz'un ordusuna katılıp Mısır ve Suriye üzerine sefere çıkmıştır. Ridaniye denilen bölgede savaşırken şehit düşmüştür. Akabinde, Yavuz Sultan Selim Adana sancağına Mahmud'un oğlu Kubad Bey'i tayin etmiştir. Kubad Bey'den sonra Adana sancağının başına kardeşi Piri Mehmed Paşa geçmiştir.¹⁶ Paşa, kaynaklarda iyi bir devlet adamı olarak tanımlanıp, Yavuz Sultan Selim döneminde veziriazamlık görevinde bulunmuştur.¹⁷ Osmanlı hakimiyetine geçen Adana sancağının yönetimi, Ramazanoğulları ailesinden Pir Mehmed Paşa'nın vasıtasıyla yürütülmüştür.¹⁸

Yavuz döneminde, 1517 yılında Osmanlı Devleti'ne bağlı fakat iç işlerinde serbest olarak varlığını idame eden Ramazanoğulları, Pir Mansur'un kendi rızasıyla emirlikten feragat etmesiyle beraber Adana 1517 yılında Osmanlı Devleti'nin hakimiyetine girip ve itaat eden bir eyalet haline gelmiştir.¹⁹

Adana, Osmanlı hakimiyetine girdikten sonra Tanzimat dönemine kadar bazen Halep Eyaletine bağlı bir sancak bazen de bağımsız bir eyalet olarak idare edilmiştir. Tanzimat'tan sonra Osmanlı idari yapısı eyalet sisteminden vilayet sistemine geçilmesiyle Adana artık bir Osmanlı vilayeti olmuştur. Mısır Valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın Osmanlı Devletine karşı giriştiği ayaklanma esnasında Adana, 1833-1840 yılları arasında Mehmet Ali Paşa'nın oğlu İbrahim tarafından yönetilmiş fakat Londra antlaşmasıyla birlikte tekrar 1841 yılında Osmanlı merkezi idaresine geçmiştir. Adana, Birinci Cihan Harbinde Fransızların işgaline maruz kaldıysa da Adana savunması sonucunda 1922 yılında Fransızlardan geri alınmıştır.²⁰

¹⁴ *Yurt Ansiklopedisi*, "Adana", C. 1, İstanbul 1982, s. 27.

¹⁵ Kurt, *XVI. Yüzyılda Adana Tarihi*, s. 18-19.

¹⁶ Yılmaz Öztuna, *Yavuz Sultan Selim*, İstanbul 2017, s. 82.

¹⁷ Yusuf Küçükdağ, "Piri Mehmed Paşa", *DİA*, C. 34, İstanbul 2007, s. 280-281.

¹⁸ Yılmaz Kurt, "Piri Mehmed Paşa, Ramazanoğlu", *DİA*, C. 34, İstanbul 2007, s. 281-282.

¹⁹ Zülfiye Kılıç, *6 Numaralı Adana Şer'iyye Sicili (H.1203-1204/M.1778-1789)*, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ 1996, s. 42.

²⁰ Robert Adamson, "Adana", *Grolier İnternational Americana Encyclopedia*, C. I, İstanbul 1993, s. 84.

2. OSMANLI HUKUKUNUN GENEL YAPISI

2.1. Klasik Dönem Osmanlı Hukuku

Osmanlı hukuku üzerine günümüze kadar yapılmış birçok araştırma mevcuttur. Yeni çıkan belgeler üzerine yapılan incelemeler sonucunda hukukun nasıl uygulandığı daha açık görülmektedir.²¹ Osmanlı'nın kurulduğu coğrafyada ve fethettiği bölgelerde uzun bir süre kalıcı olmasının nedeni, dinamik hukuk yapısını düzenli şekilde uygulamış olmasına bağlıdır.²²

Osmanlı Devleti kurulduğunda sıfırdan bir hukuki yapı kurmayı önceki Türk devletlerinin hukuki yapılarından faydalanarak kendi hukuki sistemini geliştirmiştir. İhtiyaç duyulduğunda hukuki yapı içerisindeki kurallara eklemeler yapmıştır.²³ Osmanlı Devleti'nin hukuk yapısını oluşturan iki önemli etmen vardır. Bunlar şer'i ve örfi hukuktur. Osmanlı yöneticileri temelde şer'i hukuku esas almışlardır. Bunun nedeni şer'i hukukunun toplum düzeni için koyduğu emirler ve yasaklardır.²⁴ Şer'i hukukun temel kaynakları Kur'an, sünnet, icma ve kıyastır.²⁵ Örf'i hukuk detaylı olarak incelendiğinde adet ve geleneği kapsayan konuları temel alındığı görülmektedir.²⁶ Genel olarak örf'i hukukun anlamı, padişahın kendi iradesine dayanarak ve şeriatın çerçevesine giremeyen konular için hüküm koymasına denilmektedir. Bu hükümler devletin menfaatine ters düşmez ve devleti her şeyin üstünde tutmak zorundadır.²⁷

2.2. Şer'iyye Mahkemeleri

Arapça hükm kökünden türetilmiş ve mekan ismi olan mahkeme, sözlük manası "hüküm verilen yer, yargılama yeri" anlamına gelmektedir. Fıkıh ilminde ise kadının davalara baktığı mekan ve yer olarak tanımlanmaktadır.²⁸ Osmanlı Devleti'nde Tanzimat'a kadar hukuki davaların çözüme kavuştuğu yer şer'î mahkemelerdir.²⁹

Kuruluşundan itibaren şer'î kaza sistemini kabul eden Osmanlı idarecileri her kaza idari birimine kadılar tayin etmiştir. Şer'î mahkemelere bu kadılar bakmaktadır.³⁰ Mahkemelerinin belli bir yeri ve binası yoktu. Kadının evi, mescid, cami ve medreselerin belirli odalarında mahkemeler yapılmaktadır. Hukuki olarak çözülmeyen bütün konuları çözüme kavuşturmak isteyenler mahkemeye başvurma hakkına sahiptirler.³¹

Şer'iyye Mahkemeleri tek dereceli olmalarından dolayı tarafların lehine veya aleyhine kararlar verilebilmektedir. Mahkeme dahilinde kazıyye-i muhakeme kuralı vardır. Bu kural içerisinde hakimın kasıtlı davranması ve yanılması durumunda ilgili

²¹Mehmet Akif Aydın, *Türk Hukuk Tarihi*, İstanbul 1996, s. 73-74.

²²Aydın, "Osmanlı Hukukunun Genel Yapısı ve İşleyişi", *Türkler*, C. 10, Ankara 2002, s. 15-20.

²³İlber Ortaylı, *Üç Kıtada Osmanlılar*, İstanbul 2007, s. 207; Ekrem Buğra Ekinci, *İslam Hukuku Tarihi*, İstanbul 2006, s. 20-42.

²⁴Mehmet Ali Ünal, *Osmanlı Müesseseleri Tarihi*, Isparta 2015, s. 114.

²⁵Ahmet Akgündüz, "Osmanlı Hukukun'da Şer'i Hukuk-Örf'i Hukuk İkilemi ve Yasama Organının Yetkileri", *İslami Araştırmalar*, C. XII. S. 2, s. 117-122.

²⁶Halil İnalçık, "Osmanlı Hukukuna Giriş: Örfi Sultani Hukuk ve Fatih'in Kanunları", *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi*, C. 13, S. 2, Ankara 1958, s. 102.

²⁷İnalçık, *Osmanlı Tarihinde İslamiyet ve Devlet*, İstanbul 2016, s. 57.

²⁸Fahrettin Attar, "Mahkeme", *DİA*, C. 27, Ankara 2003, s. 338-341.

²⁹Ekinci, "Tanzimat ve Sonrası Osmanlı Mahkemeleri", İstanbul 2006, s. 267.

³⁰Akgündüz, "İslam Hukukunun Osmanlı Devleti'nde Tatbiki; Şer'iyye Mahkemeleri ve Şer'iyye Sicilleri", *İslam Hukuku Araştırma Dergisi*, S. 14, 2009, s. 14.

³¹Akgündüz, *Osmanlı Devleti'nde Belediye Teşkilatı ve Belediye Kanunları*, İstanbul 2005, s. 46-47.

tarafına, haklarında verilen kararlara itiraz hakkı tanınmaktadır. Aleyhine sonuçlanan kişi bir üst makamda bulunan bir kadından verilen kararın tekrardan incelenmesini talep edebilmektedir. Üst mercideki kadı, kararı şer'i delillere uygunluğuna baktıktan sonra onaylar, eğer karar delillere uygun değilse davayı bozup tekrardan baştan başlatabilmektedir.³² Genel olarak, kadı kendi sorumluluğundaki davalara bakmaktadır. Bunun yanı sıra misafir olan kişi veya kişiler de başka bir mahkemeye davalı ve davacı olarak başvuru yapma hakkına sahiptir.³³

Şer'i mahkemelere doğrudan etkisi olmayan şahudu'l-hal olarak bilinen şahitlerde mahkemede önem arz eden bir unsurdur. Şahitler, mahkemede kadının karar verme aşamasında objektif ve adaletli davranmasını sağlayan kişilerdir. Şahitler genellikle mahkemenin kurulduğu bölgenin ileri gelenleri arasından seçilip, isimleri, saygınlık ifade eden lakaplarla mahkeme kararlarının altına kayıtedilirdi.³⁴ Kadı, şer'i mahkemede görevini tam anlamıyla yapmasa veya hukuka aykırı bir durum söz konusu olduğunda Divan-ı Hümâyûna götürülme durumu da vardır.³⁵

2.3. Kadılık Kurumu

Kadı, "hükümünü, sözünü geçiren"³⁶ idari görevli anlamına gelmektedir. Sözlük manası olarak bilinen hâkim sözcüğünün çoğulu olan hükkâm da yine "uhdesinde yargı yetkisi de bulunan yöneticiler"³⁷ manasında kullanılmıştır. Bu anlamların yanında fıkıh ilminde kadı, insanların kendi aralarında girdiği münasebetler sonucunda meydana gelen problemlerin dava edilmesiyle birlikte bu davayı şer'i mahkemelerde şer'i hükümlere göre çözüme kavuşturan, belli bir üst merci tarafından tayin edilen kişidir.³⁸

Osmanlı Devleti hukuku temsil etmek adına fethedilen yere bir kadı, idareyi de temsil amaçlı bir subaşı tayin etmiştir.³⁹ Bu tayin edilen kadılara hakim ve hakîmü'ş-şer' de denilmektedir. Tayin edilen kadının şer'i mahkmede görev, yetki ve sorumluluğu vardır. Kadılar buldukları bölgenin hakimi ve belediye başkanı olarak da bilinmektedirler.⁴⁰ Bu idari görevleri dışında vakıf denetmenliğini de üstlenmişlerdir.⁴¹ Osmanlı da Osman Bey tarafından ilk kadı Karaca Hisara atanan Tursun Fakih'tir.⁴² Kadıların görev süreleri değişiklik arz etmektedir. On sekiz ay ile üç yıl arasında bir değişim süreleri vardır.⁴³

Osmanlı Devleti'nde kadı olmak isteyenlerin belli bir seviyede hukuk bilgisi ve birikimi olması lazımdır. Kadılar aldıkları eğitimin yanı sıra tayin edilmeleri için belli başlı niteliklere sahip olması gerekirdi. Nitelikleri şöyle sıralanabilir: Her şeyden önce reşid olması gerekir, tarafsız olmalı, adaletli ve iman sahibi olmalı, erkek olmalı, hukuk

³² Atar, "Mahkeme", *DİA*, C. 27, Ankara 2003, s. 338-341.

³³ Mustafa Şentop, "Tanzimat'tan Önceki Dönemde Osmanlı Mahkemelerinin Görev ve Yetkisi", *Türk Hukuk Araştırmaları*, S. 1, 2006 Bahar, s. 87-105.

³⁴ Abdülkadir Erçin, "Osmanlı Devleti'nde Kadı ve Şer'i Mahkemeler", *Bartın Üniversitesi Çeşm-i Cihan: Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları E-Dergisi*, S. 1, Yaz 2015, s. 15-23.

³⁵ Ekinci, "Osmanlı Hukukunda Mahkeme Kararlarının Kontrolü", *Belleten*, C. 65, S. 244, s. 959-1005.

³⁶ Tâhâ 20/70

³⁷ Bakara 2/188

³⁸ Atar, "Kadı", C. 1, İstanbul 2001, s. 66.69.

³⁹ Ortaçlı, "Kadı", *DİA*, C. 24, İstanbul 2001, s. 69.73.

⁴⁰ Akgündüz, *Şer'iyye Sicilleri*, C. 1, İstanbul 1988, s. 68.

⁴¹ Kadir Caner Doğan, "Osmanlı Devleti Klasik Çağında Kadılık Kurumu ve Fonksiyonları", *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, C. 6, S. 4, 2019, s. 34-40.

⁴² Ziya Kazıcı, *Osmanlıda Eğitim Öğretim*, İstanbul 2004, s. 215.

⁴³ Halaçoğlu, *XIV-XVII Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı*, Ankara 1991, s. 109-114.

bilgisi yeterli olmalı, iyiyi kötüden ayırabilme kabiliyetine sahip olmalı, nesebi sağlam olmalıdır.⁴⁴

Osmanlı Devlet'inde kadı, aynı zamanda bulunduğu bölgenin mülki amirlik görevinde de bulunuyordu. Sorumluluğunda olan bütün memurların, kontrolünü sağlama hakkı ve yetkisi vardı.⁴⁵ Kadı'nın idari görev ve sorumluluklarını şu şekilde sıralanabilir: Şehri idare etmek ve güvenliğini sağlamak, esnafı kontrol etmek, pazar ve üretim mekanlarını kontrol etmek, okul, vakıf ve camii denetiminde bulunmak, bulunduğu şehrin imar düzenini kurmaktır.

Osmanlı Devleti'nde kadının görev ve sorumlulukları sicillerde detaylı bir şekilde tetkik edildiğinde yukarıda sayılan görevlerin haricinde başka idari görevlerinin de olduğunu söylemek mümkündür. Kadının idari görevleri şunlardır: Devlet yönetimi asker talep ettiğinde halktan asker toplamak, sefere çıkan askerin zahire ve hayvan teminini sağlamak, gayrimüslim tebaanın davalarına bakmak ve noterlik işlemlerinde bulunmak, kütüphanelerin kontrolünü sağlamak, yetiştirme amaçlı belirli ailelere verilen yeniçeri oğlanlarının denetimini yapmak, hazinenin gelir kaynaklarının satışı ve kiralanması işlemlerini yapmaktır.⁴⁶

Osmanlı Devlet'inde kadı, idari olarak şehrin belediye başkanı idi. Bunun yanında kendisine aynı zamanda muhtesip, esnaf kethüdası ve mimarbaşıda yardım da bulunurlardı. Ayrıca kadının belediye görevleri şöyle sıralanabilir:⁴⁷ Şehrin temizliği ve düzenini sağlamak, pazar yerlerinin sistemli olarak kurulmasını sağlamak, pazar ve çarşılarda satışı yapılan ürünlerin fiyat denetimini yapmak, esnafların kullandıkları ölçü aletlerinin kontrolünü yapmak, imar ve düzenlemeleri yapmak, şehirde karaborsacılığı önlemek gibi görevleri vardır.⁴⁸

2.4. Kadı Yardımcıları

İncelenen defterde mahkemelerde görevli olarak kadının yanında yardımcıları da bulunuyordu. Mahkeme de naibler, katipler, kasamlar, çavuşlar, subaşılar ve şuhudu'l-hal olarak bilinen yardımcılar da vardır. Bu görevliler ayrı ayrı başlıklar halinde verilecektir.

2.4.1. Naibler

Naib, sözlük manası, bir kimseyi temsilen onun yerine vekalet etmek ya da vekil olmak anlamına gelmektedir.⁴⁹ Genel olarak naib kadının yerine vekil sıfatı ile bulunurdu.⁵⁰ Bunun yanı sıra naibler, kadı mahkemede hazır bulunmadığında davaya bakmakla sorumlu kişilerdir. Tayin işlemleri ise niyabet müraselesi ile gerçekleşirdi. Naibler, kadı olmadığında kadının bütün yetkilerini kullanma hakkına sahiptirler.⁵¹

⁴⁴ Ortaylı, *Hukuk ve İdare Adamı Olarak Kadı*, İstanbul 2018, s. 21.

⁴⁵ Yaşar Şahin Anıl, *Osmanlı'da Kadılık*, İstanbul 1993, s. 47.

⁴⁶ Hamiyet Sezer Feyzioğlu, *Tanzimat Döneminde Kadılık Kurumu ve Şer'i Mahkemelerde Düzenlemeler*, İstanbul 2010, s. 15.

⁴⁷ Aladin Aköz ve Doğan Yörük, "XVI. Yüzyılda Aksaray Sancağındaki Taşra Görevlileri", *Selçuk Üniversitesi Türkiye Araştırmaları Enstitüsü Türkiye Araştırmaları Dergisi*, S. 14, Konya 2014, s. 124.

⁴⁸ Feyzioğlu, *Tanzimat Döneminde Kadılık Kurumu ve Şer'i Mahkemelerde Düzenlemeler*, s. 11-12.

⁴⁹ Casım Avcı, "Naib", *DİA*, C.32, İstanbul 2006, s.311-312.

⁵⁰ Aydın, *Türk Hukuk Tarihi*, s. 84.

⁵¹ Hasan Tahsin Fendoğlu, *Türk Hukuk Tarihi*, İstanbul 2000, s. 407.

2.4.2. Katipler

Sözlük anlamı olarak keteb “yazmak” fiilinden türetilmiş olup çoğulu küttab, yazı işleri ile görevli kimseye denilmektedir.⁵² Katip, mahkemede kadının yanında bulunan önemli yardımcılardan bir tanesidir.⁵³ Mahkemede katipler dosyaları düzenleyip onları korumakla mükelleftir. Katip, mahkemeye gelen tarafların beyanlarını dinleyip kayıt altına alırdı. Katip, kadı için önemli bir şahsiyet olup, mahkemenin bütün evrakları ona teslim edilirdi. Ayrıca katibin de asgari seviyede hukuk bilgisine sahip olması gerekirdi.⁵⁴

2.4.3. Kassamlar

Sözlük manası, bölmek, bölüştürmek ve ayırmak anlamına gelen kassam, Osmanlı Devleti’nde şer’î mahkemelerde kadının yardımcılardan bir tanesidir. Kassam, miras davalarında özellikle kendisi dava yerine giden, bütün tetkik ve araştırmaları yaptıktan sonra belli bir neticeye ulaştıran ve davayı hükme bağladıktan sonra terekeyi varisler arasında bölüştüren memurdur. Bunun haricinde kassam, ölmüş olan kimsenin mal ve mülkünü paylaştıran görevlidir.⁵⁵

2.4.4. Muhzırlar

Muhzır, kaynaklarda bahsi çok az geçen, kadı’nın yardımcılardan bir tanesidir. Şer’î mahkemede, tarafları mahkemenin huzuruna getiren mahkeme görevlisidir.⁵⁶ Muhzır’ın tarafları mahkemeye çağırma ve güvenliği sağlama gibi görev ve sorumluluğu vardır.⁵⁷

2.4.5. Çavuşlar

Hükümet merkezinde görevlerini yerine getiren ve Divan-ı Hümâyûna bağlı atlı bir sınıf olarak bilinmektedir. Bir diğer deyişle Serhengani-ı Divan-ı Hümâyûn olarak da anılırlar. Çavuşlar, adli teşkilat yapısında üstlendikleri görev bakımından büyük önem arz ederler.⁵⁸ Çavuşlar mahkemelerde ilamları hazırlayan memurlardır. Hukuki açıdan nakdi ve bedeni cezaları infaz ederler. Genel olarak çavuşlar, günümüzün emniyet görevlileri, icra memurları ve savcının görevlerini yerine getiren memurlardır.⁵⁹

2.4.6. Subaşılar

Subaşılar, Osmanlı Devleti’nin ilk dönemlerinde şehrin muhafazasından sorumlu kişilerdi. Bir şehir fethedildiğinde kadı, subaşı ve kale kumandanı olan dizdar tayin edilirdi. Genellikle kaynaklarda subaşı adı, sancakbeyi ve kadıdan sonra gelmektedir.

⁵²Mustafa Sabri Küçükbaşçı, “Katip”, *DİA*, C. 25, Ankara 2002, s. 49-52.

⁵³Atar, “Mahkeme”, *DİA*, C. 27, Ankara 2003, s. 338-341.

⁵⁴Atar, *İslam Adliye Teşkilatı*, Ankara 1991, s. 102.

⁵⁵Halili Cin ve Ahmet Akgündüz, *Türk Hukuk Tarihi*, İstanbul 1990, s. 280; Said Öztürk, “Kassam”, *DİA*, C. 24, İstanbul 2001, s. 579-582.

⁵⁶İbrahim Özcoşar, “Osmanlı Mahkemelerinde Muhzır Kavramı”, *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, S. 4, Eylül 2004, s. 235-241.

⁵⁷Recep Ahışalı, “Muhzır”, *DİA*, C. 31, İstanbul 2006, s. 85-86.

⁵⁸İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin Saray Teşkilatı*, Ankara 2014, s. 391.

⁵⁹Cin ve Akgündüz, *Türk Hukuk Tarihi*, s. 281.

Subaşı, kanun ve nizamların uygulanmasında görevli olan kişidir.⁶⁰ Subaşılarn bir başka görevi de sancak, kaza, nahiye ve köylerde icra ve infaz görevlerinde bulunmaktır.⁶¹

2.4.7. Şuhudu'l- Hal

Şuhud, ismi fail olmakla birlikte şahid'in çoğuludur. Mastarı şehade olup bilgi ve haber anlamına gelmektedir. Şahid, bilgi ve haberi beyan eden kimsedir. Bu durum da şuhudu'l-hal durum veya halin şahidleri manasına gelmektedir.⁶² Bu durumdaki şahitler mahkemeye gelen davaların şahitleri olmamakla birlikte yargılama sürecinin gözlemcileri diye ifade edilmektedir.⁶³ Kadının yardımcılarnın olan şuhud'l- hal sayı bakımından belli değildir. Mahkemenin kural ve nizama göre sonuçlanması ve hakimin objektif olmasını sağlamak şuhudu'l-hal'in görevleri arasındadır. Ayrıca bölgenin en seçkinleri arasından seçilirlerdi.⁶⁴

⁶⁰ Mücteba İlgüler, "Subaşı", *DİA*, C. 37, İstanbul 2009, s. 447-448.

⁶¹ Cin ve Akgündüz, *Türk Hukuk Tarihi*, s. 281.

⁶² Nası Arslan, *İslam Yargılama Hukukunda "Şuhudu'l-Hal" Jüri Osmanlı Devri Uygulaması*, İstanbul 2018, s. 1.

⁶³ Fendoğlu, *Türk Hukuk Tarihi*, s. 408-409.

⁶⁴ İsmail Doğan, "Klasik Dönem Osmanlı Mahkemeleri", *Kafdağı Dergisi*, C. 4, S. 2, Haziran 2019, s. 194-217.

3. ŞER'İYYE SİCİLLERİNDEKİ BELGE ÇEŞİTLERİ

3.1. Şeri'yye Sicilleri

Kadı veya naibin mahkeme kayıtlarını tuttıkları defterlere şer'yye sicilleri denilmektedir. Bu sicillere sicillât-ı şer'yye, kadı divanı ve mahkeme kayıtları da denilmektedir. Şer'yye sicilleri Osmanlı toplumunun sosyo-kültürel, iktisadi, siyasi, hukuki ve diğer alanlar hakkında bilgiler vermektedir. Siciller yerel tarih çalışmaları için ana kaynakların başında gelmektedir.⁶⁵ Şer'yye sicillerinin tarihi gelişimine bakıldığında Emeviler, Abbasiler, Selçuklular ve İlhanlıların da sicillerle ilgili kayıtları olduğu bilinmektedir.⁶⁶

Şer'yye sicili kayıtları XV. asırdan XX. sra kadar geçen zaman dilimi içerisinde Osmanlı Devleti'nin iktisadi, askeri, sosyal, hukuki ve kültürel yapısı hakkında bilgiler sunmaktadır. Bu siciller incelenmediği sürece geçen bu zaman dilimi açıklığa kavuşma imkanı bulmayacaktır. Mahkeme kayıtları genellikle Osmanlı Devleti'nde olduğu gibi günümüzde de sosyo-kültürel ve hukuki hayat hakkında bilgiler vermektedir.⁶⁷

Şer'yye Sicillerini çalışan birçok önemli isim vardır. Bunların içerisinde mühim olan kişilerden bir tanesi Ahmet Akgündüz'dür. Şer'yye sicillerinin birinci cildini çalışmıştır. İkinci cildi ise başka kişiler tarafından çevrilip, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı tarafından yayınlanmıştır.⁶⁸

3.2. Şer'yye Sicillerindeki Belgeler

3.2.1. İlam

Arap lügatinde “ilm” kökünden meydana gelmektedir. İlamın sözcük anlamı “bildirme, anlatma” demektir. Hukuktaki manası mahkemeye intikal eden bir davanın nasıl bir neticeye veya hükme bağlandığını belirten belge manasındadır. Bunun dışında üst merceye yazılan ilamlar ise arz mahiyetindedir.⁶⁹

3.2.2. Hüccet

Arapça kökenli bir sözcük olan hüccet; “delil, vesika, sened” anlamlarına gelmektedir. Bir başka deyişle tarafların anlaşmaya varması neticesinde, kadının onayının alınmasına denilmektedir.⁷⁰ Hüccetler, temelde mahkemenin noterlik işlerinin ürünüdür. Genel itibari ile sicil kayıtlarında bulunan hüccetler; bey', vekalet, nafaka, vasiyet ve sulh hüccetleridir.⁷¹

3.2.3. Maruzlar

Şer'yye Sicili kayıtlarında hüccet ve ilamlar ile karıştırılan önemli bir konu maruzlardır. Sözcük anlamı olarak “arz olunan veya arz edilen” anlamlarına gelmektedir. Bir başka anlamı da halkın mahkeme heyetine yaptığı şikayetlerin

⁶⁵ Uğur, “Şer'yye Sicilleri”, s. 8.

⁶⁶ M.Fuat Köprülü, “Anadolu Selçuklu Tarihinin Yerli Kaynakları”, *Belleten*, C. 7, S. 27, Ankara 1943, s. 409.

⁶⁷ Akgündüz, *Şer'yye Sicilleri*, C. 1, İstanbul 1988, s. 11.

⁶⁸ Atilla Çetin, *Başbakanlık Arşiv Klavuzu*, İstanbul 1979, s. 79.

⁶⁹ Mübahat Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatika)*, İstanbul 1998, s. 345.

⁷⁰ Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili*, s. 350.

⁷¹ Abdülaziz Bayındır, *İslam Muhakeme Hukuku*, İstanbul 1986, s. 12.

doğruluğu ispat etmek için kadının tetkik ettiği raporların üst mercilere arz edilmesi anlamına gelmektedir.⁷²

3.2.4. Müraseleler

Kadılar yukarıda adı geçen belgelerin haricinde başka belgeler de kayıt altına alabiliyorlardı. Merkezden kadıya gelen bir buyruldu veya ferman üzerine, hakkında yakalanma kararı olan bir sanığın yakalanması için kadının mahalle kethüdası yada voyvodasına gönderdiği yazılara müraseleler denilmektedir. Bunun dışında kadının kendi derecesinden düşük olan naibe görevini devretmesi adına yazdığı yazılara da müraseleler denilmektedir.⁷³

3.2.5. Emirler

Fermanın yazılmasına sebep olan olay özetlendikten sonra bu konuda verilen emre geçilir. Emirler iki ana etmeden oluşmaktadır. Birincisi, “*imdi vechi meşruh üzere amel olunmak babında*” denilip emre başlanmasıdır. İkinci kısımda ise, “*ferman-ı alışanım sadır olunmuştur*” diyerek emre son verilir. Padişahın nakil kısmındaki anlatılan konu hakkındaki tutumu emir kısmında belirtilir.⁷⁴

3.2.6. Berat

Sözlük anlamı mektuptur. Osmanlı Devlet’inde yeni bir göreve tayin ve ya hizmet adına padişahın mührü ile verilen izne berat denilmektedir.⁷⁵ Bir başka anlamı da “yazılı kağıt” olarak bilinmektedir. Tarih içerisinde biti ve misal olarak da kullanılan beratlar, Osmanlı diplomatik ilminde hükümdar tarafından gelir tahsisi, imtiyaz veya muafiyet gösteren belgelerdir.⁷⁶

3.2.7. Fermanlar

Ferman’ın genel anlamı, bir işin düzgün yapılması için padişahın verdiği emir anlamına gelmektedir. Bir diğer anlamı emr-i şeriftir.⁷⁷ Başka bir anlamıyla, Divanlarda alınan kararların ve düzgün yazılan padişah tuğrasının bulunduğu belgeler anlamına gelmektedir. Padişaha aitlik bildiren diğer isimler ferman-ı alışan, ferman-ı padişahi, ferman-ı hümayûn gibi değişik isimleri de vardır.⁷⁸

3.2.8. Buyrudular, Tezkireler, Temessükler

Türkçe lügatte, “buyurmak” mastarından türeyen buyruldu, Osmanlı Devlet’inde vezir, sadrazam, kaptanpaşa, kazasker, defterdar, beylerbeyi ve valiler gibi üst rütbelilerin kendinden alt mercilere yazdığı yazılara denilmektedir.⁷⁹

⁷² M. Zahit Yıldırım, *30 Numaralı Adana Şer’iyye Sicili (1115-1703/1171-1757)*, Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya 1996, s. 28-29.; Ferit Develioğlu, “*Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*”, Ankara 1996, s. 582 ; Bayındır, *İslam Muhakeme Hukuku*, s. 18.

⁷³ Yıldırım, *30 Numaralı Adana Şer’iyye Sicili*, s. 29.

⁷⁴ Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili*, s. 109-110.

⁷⁵ Uzunçarşılı, *Saray Teşkilatı*, s. 273.

⁷⁶ Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili*, s. 124.

⁷⁷ Uzunçarşılı, *Saray Teşkilatı*, s. 270.

⁷⁸ Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili*, s. 99.

⁷⁹ Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerin Dili*, s. 197.

Şer'iyye Sicili kayıtlarında son olarak kadılar dışındaki merciler tarafından yazılıp kayıt altına alınan diğer belge türlerinden birisi tezkirelerdir. Osmanlı diplomatiğinde üst-alt yazışmaları veya aynı makamdan kendi seviyesindeki makama yazılan yazılara tezkire denilmektedir. Son dönemlerde aynı yerde bulunan kasaba ve şehir yazışmasına tezkire, şehirlerarası yazışmalara da tahrirat adı verilmiştir.

Sicildeki manasına bakılırsa, mir-i arazi ve gayr-ı sahih vakıflarda yetkisi bulunan kişi ve kurumların sahiplerine tasarruf hakkı vermesi için kayıt altında tutulan yazılara temessük denilmiştir.⁸⁰

⁸⁰ Yıldırım, *30 Numaralı Adana Şer'iyye Sicili*, s. 31.

4. 5 NUMARALI ADANA ŞER'İYYE SİCİLİNİN DEĞERLENDİRMESİ

4.1. Adana'da İdari Yapı

4.1.1. İdari Yapı İçerisinde Mahalle

Osmanlı Devlet'inde mahalle, günümüzdeki gibi bir yöneticiye sahip idari birim olarak bilinir. Farklı bir deyişle mahalle, müslüman tebaa ile farklı milletlerin belli kurallar çerçevesinde yaşamlarını idame ettikleri alan olarak tanımlanabilir.⁸¹ Mahalle, birbirini tanıyan akrabaların sosyal dayanışma içerisinde yaşam sürdürdükleri sosyal bir mekandır.⁸² Osmanlı Devletindeki şehirlerde idare sistemini meydan getiren en küçük birim mahallelerdi. Camii, mahallenin idare merkezi olarak bilinmektedir. Mahallelerde müslümanlar için camiiler, müslüman olmayanlar için de kiliseler vardı.⁸³

Osmanlı Devlet'inde şehirlerdeki mahallelerin meydana gelmesi eski Türk geleneğine dayanmaktadır. Halkın farklı milletlerden oluşması sebebiyle şehirde kendi içlerinde yeni mahallelerin oluşumuna neden olmuştur. Bu yeni mahallelerin oluşmasıyla Osmanlı şehirleri büyüyüp gelişmiştir.⁸⁴

Ramazanoğulları hakimiyetinde olan Adana, İçkale, Tepebağ, Kuruköprü ve Kayalıbağ semtlerinden oluşan bir yerleşim yeri idi. Osmanlı Devleti'nin hakimiyetini kabul edince Piri Mehmet Paşa şehri yeniden inşa etmiştir. Mahalleler, camii, çarşı ve külliye etrafında şekillenirdi.⁸⁵

Adana'nın yerleşim ve idari birimlerinden olan mahallenin tarih içerisindeki gelişimi ve genişlemesi Osmanlı Devleti'nin hakimiyeti altına girdikten sonra olmuştur. Yavuz Sultan Selim 1516 yılında Adana'yı Ramazanoğlu Beyliği'nden alınca, Seyhan ırmağının batı tarafında yer alan ana merkezden doğuya, güneye ve kuzeye doğru bir genişleme yaşanarak Adana'ya bağlı yeni mahallelerin meydana gelmesine sebep olmuştur. Her kurulan yeni mahallede genellikle cami veya mescid, hamam, kilise ve medrese de yapılmıştır.⁸⁶

5 Numaralı Adana Şer'iyeye Sicilinde Tespit Edilen mahallelerin tablosu aşağıdaki gibidir.

Tablo 4.1. Tespit Edilen Mahalleler

Su Gediği Mahallesi	Ali Dede Mahallesi	Mestanzade Mahallesi
Şeyhzade Mahallesi	Ağa Mehmed Mahallesi	Emirler Mahallesi
Hızmalı Mahallesi	Sofubahçe Mahallesi	Şataran Mahallesi
Seracan Mahallesi	Eski Hamam Mahallesi	Yurtan Mahallesi
Kayalıbağ Mahallesi	Debağan Mahallesi	Helhal Mahallesi
Kasab Bekir Mahallesi	Karasoku Mahallesi	Akça Mescid Mahallesi

⁸¹ Mehmet Bayartan, "Osmanlı Şehrinde Bir İdari Birim: Mahalle", *İstanbul Üniversitesi Coğrafya Dergisi*, S. 13, İstanbul 2005, s. 93-107.

⁸² Özer Ergenç, "Osmanlı Şehrindeki Mahallenin İşlev Nitelikleri Üzerine", *Osmanlı Araştırmaları*, S. 4, İstanbul 1984, s. 69-78.

⁸³ Mehmet Ali Ünal, *Osmanlı Sosyal ve Ekonomik Tarihi*, Isparta 2014, s. 24.

⁸⁴ Ömer Düzbakar, "Osmanlı Döneminde Mahalle ve İşlevleri", *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 5, Bursa 2003, s. 99.

⁸⁵ Mustafa Alkan, "Adana'nın Bütüncül Tarihi Çerçevesinde Adana Vakıflarının Analizi-TÜSOKTAR Veri Tabanına Dayalı Bir Araştırma", Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2004, s. 267.

⁸⁶ Saim Yörük, "Adana Şehri'nin Tarihi Gelişimi (XVI-XVIII. Yüzyılları)", *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C. 21, S. 3, 2012, s. 287-308.

Sarı Yakup Mahallesi	Şeyh Mustafa Mahallesi	Bab-1 Tarsus Mahallesi
Durmuş Fakı Mahallesi	Yağaran Mahallesi	Bahr-1 Sefid Mahallesi
Harab Bahçe Mahallesi	Bararanda Mahallesi	Hace Vezir Mahallesi
Hemhal Mahallesi	Sarıcalar Atası Mahallesi	Kasaban Mahallesi
Hamam Mahallesi	Tekiyye Mahallesi	Sucuzade Mahallesi
Şabaniye Mahallesi	Nişancı Mahallesi	Karataş Mahallesi
Hacı Hamid Mahallesi	Yedi Kardeş Mahallesi	Musa Fakı Mahallesi

4.1.2. İdari Yapı İçerisinde Kaza

Kazanın günümüzdeki anlamı ilçedir. Osmanlı Devlet'inde kazanın sorumluluğunu ve yöneticiliğini üstlenen kişi kadıdır. Kaza, Osmanlılara özel bir idari bölge olarak ortaya çıkmıştır. Osmanlı Devleti'nin XV. yüzyılda sınırlarını genişletmesiyle birlikte çoğalan idari bölgelerden dolayı hem kaza hem de kadı sayısında artış olmuştur. Osmanlı idari sisteminde kaza XVII. yüzyıldan itibaren tam anlamıyla belirlenmiştir.⁸⁷

5 numaralı Adana Şer'iyye Sicilinde tespit edilen kaza sayısı on birdir. Bunlardan bir tanesi Ani kazası olup Adana bölgesinde değildir. Geriye kalan on kazanın adları aşağıda tablo halinde verilmiştir.

Tablo 4.2. Defterde tespit edilen kazalar

Karakışla
Sarıçam
Karaisalı
Sis
Dünderli
Yüreğir
Tarsus
İç-il
Kusun
Karakale

4.1.3. İdari Yapı İçerisinde Karye (Köy)

Osmanlı Devlet'inde karyeler genel olarak birkaç mahallenin bir araya gelmesiyle oluşmaktaydı. Nitekim, köyde yaşayan insanlar kendi aralarında yabancılık çekmezlerdi. Köy de yaşamına devam eden insanların dini de genellikle aynıydı. Köyler kethüda (muhtar) ve imam bulunurdu. Bu idari birimde görevli olanların harcamaları ve ihtiyaçları köy halkından karşılanırdı. Köy halkı genel olarak geçimini hayvancılık ve tarımla sağlardı. Yetiştirelen ürünlerden birisi hububat idi. Bu ürüne devletin ayrı bir değer vermesinin sebebi ordunun iaşesini karşıladığındandır.⁸⁸

İncelenen defterde tespit edilen karye sayısı yedidir. Bunlardan Cabaşor karyesi Erzurumdadır. Geriye kalan karyeler Adanada olup adları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

⁸⁷ Tuncer Baykara, "Kaza", *DİA*, C. 25, İstanbul 2002, s. 119-120.

⁸⁸ Ünal, *Osmanlı Sosyo-Ekonomik Tarihi*, s.16.17.

Tablo 4.3. Defterde tespit edilen karyeler

Sürme
Alaçatı
Sarban
Dervişler
Tekfurili
Kazı

4.1.4. İdari Yapı İçerisinde Aşiretler

Aşiret, sözlükte genel olarak “boy, uruk” manasındadır.⁸⁹ Osmanlı da cemaatin üstünde ve boyun altında, topluluklara verilen isimdir. Osmanlı belgelerindeki kayıt ve kanunnâmelerde genellikle “konar, göçer” veya “yörük” olarak bilinen ve yukarıdan aşağıya doğru bir sistem içerisinde sıraya göre, boy (kabile, taife), cemaat, aşiret, mahalle, oymak, oba (aile) biçiminde bölümlere ayrılmıştır.⁹⁰

Aşiretlerin, yerleşik halktan farklı olarak konar-göçer bir yaşam biçimleri vardı. Yaşamlarını genellikle yazın yaylalarda geçirirlerdi. Bu duruma sebebi geçimlerini hayvancılıkla yapmalarındandır. Kışın sert ve soğuk olmasından dolayı, yaylalarda yaşamın zorlaşması ve hayvanlarının durumunu göz önünde bulundurarak yerleşim alanlarının yakınlarında boş alanlara gelip yerleşiyorlardı. Konar-göçer aşiretlerin genellikle yetiştirdikleri hayvan türleri koyun, at, keçi ve devedir. Kışın yerleşim alanlarının yanında boş arazilerde küçük çapta ziraat faaliyetleri ile uğraşmaktaydılar. Ticari ilişkilerini genel olarak takas yoluyla yaparlardı. Örneğin süt, peynir ve yoğurtlarını ziraat ürünleriyle takas ederek ticaret yaparlardı. 17. yüzyılda devlet tarafından zorunlu iskana zorlandıkları bilinmektedir. 19. yüzyılın sonuna doğru Fırkayı-ı ıslahiye hareketleri sonucunda birçok aşiret yerleşik hayata geçmiştir.⁹¹

İncelenen defterde on altı tane aşiretin adına rastlanmıştır. Bu aşiretlerin isimlerini aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.4. Defterde adı geçen aşiretler

Şamsavi	Künhanlı
Şarksavi	Dündarlı
İfraz	Sahalı
Karaisalı	Sarıkanatlı
Karaçamlı	Görükçü
Karahaçlı	Melemenci
Musa Seyyid	Bozdoğan
Sasalar	Karasakal

⁸⁹ Ünal, *Osmanlı Tarih Sözlüğü*, İstanbul 2011, s. 58.

⁹⁰ Yusuf Halaçoğlu, “Aşiret”, *DİA*, C. 4, İstanbul 1991, s. 9.

⁹¹ Ümit Katırcı, “Devlet ve Aşiret İlişkilerine Bir Örnek: Ceridler (1691-1750)”, *Çukurova Araştırmaları Dergisi*, C. 3, S. 1, Yaz 2017, s. 52-67.

4.2. İncelenen Defterde Tespit Edilen Konular

İncelenen defterin muhtevasında farklı konular olduğundan dolayı, defterin daha iyi anlaşılması açısından konulara ait bir tablo verilmiştir. Şablonda konu isimleri ve hüküm numaraları verilmiştir.

Tablo 4.5. Tespit edilen konular

Tespit Edilen Konular	Hüküm Numaraları
Gayrimüslimler ve Din Değişikliği	1.2.
Tayin ve Görevi Bırakma İşlemleri	3.10.11.13.38.39.56.59.62.74.87.88.100.116.126. .129.145.153.176.177.178.184.185.186.191.192. 202.204.205.219.240.251.251.255.256.268.273. 284.287.303.311.321.323.333.
Mülkün İcar Usulu ile Kiralanması	5.6.8.9.17.18.26.67.71.130.131.
Evlilik ve Nikah akidleri	7.21.109.359.364.
Tereke (Muhallefât) Defterleri	14.15.16.22.45.77.91.101.102.124.154.155.339.
Özel mülkün vakfedilmesi	19.29.32.40.46.61.71.81.111.118.128.136.146. 187.193.
Miras	23.30.31.34.78.89.104.105.106.107.113.115.135. .141.142.143.151.189.220.226.289.296.
Mülk Satışı	24.27.41.43.73.98.119.130.133.134.139.160.171. .188.
Mukataa	33.36.65.66.84.96.97.99.148.156.158.164.167. 168.173.174.180.203.221.222.223.224.230.242. 245.246.247.249.250.253.264.274.292.301.302. 307.308.312.350.352.353.
Deyn (Borç) Davaları	51.80.85.103.175.
Vekalet Davaları	50.92.114.144.266.
Enfiyecilik	58.63.
Tespit Edilen Vergiler; Avarız Vergisi Cizye İспенç Bac-ı Bazar Öşür Esnaf (İhtisab) Vergisi Gümrük Vergisi	37. 125.149.257.258.259. 231. 233.234. 159. 277. 327.
Donanma-yı Hümâyûn Masrafı	117.285.
Matbah-ı Amire Masrafı	120.162.
Tuz Hasılatı	165.166.
Rusya Seferine Hazırlık	206.207.208.213.215.216.217.218.235.248.261. 263.276.280.286.297.316.317.322.342.343.
İmdad-ı Seferiyye ve İmdad-ı Hazariyye	95.179.209.214.239.280.281.300.
Eşkîyalık Faaliyetleri	252.272.313.314.330.
Zaviyeler	269.270.278.279.
Hazinenin Korunması ve Adana'dan Konya'ya Nakli	305.315.

Yeniçeri Taifesi	328.336.337.340.
Tımar Tevcihi	127.194.195.196.267.344.345.346.
Mekari Develeri	347.348.354.355.
Diğer Konular	83.132.140.147.190.198

4.2.1. Gayrimüslimler ve Din Değişikliği

İslam Hukuku, insanları dini açıdan değerlendirirken, müslim ve gayrimüslim olarak ayırmaktadır. Osmanlı Devleti, Müslüman halkın yanında gayrimüslim tebaayı da kendi bünyesinde barındırmaktadır. Osmanlı'da tebaa, millet sistemi, denilen bir nizam çerçevesinde idare edilmiştir. Osmanlı, millet sistemiyle birlikte farklı milletlere din ve mezhep ayrımı yapmadan devlet içinde varlıklarını sürdürme imkanı tanımıştır. Osmanlı Devlet'inde yaşayan gayr-ı müslimler sosyal hayatlarında kendi dini hükümlerine bağlı kalmışlardır. Millet sistemi ile birlikte herhangi bir değişim söz konusu olmamıştır. Böylece miras, evlenme, vasiyet, boşanma gibi sosyal hayatta önem arz eden konuları kendi dini hükümlerine göre çözüme kavuşturma imkanı tanımıştır. Bunun yanında, eğer kendileri isterlerse Osmanlı Devleti'nde şer'î mahkemelere başvuru yapma hakkına sahiptirler. Şer'îyye sicillerinde gayrimüslimlerin yukarıda sayılan konuların haricinde farklı konuları da şer'î mahkemeye başvuru yaparak, çözüme kavuşturduğu belge örnekleri vardır. Din değişikliği konusuna bakıldığında, gayrimüslimlerin bağlı olduğu dinden farklı bir dine geçtikleri, belgelerde kayıtlıdır.⁹² İncelenen defterdeki 1. ve 2. Hükümleri din değişikliği ile ilgilidir. Hükümlere bakıldığında, Adana'nın Su Gediği Mahallesi'nden Serkis adlı kişinin şer'î mahkemede kelime-i şehadet getirip Müslüman olduğu görülmektedir.⁹³ Bir diğer hükümde ise Şeyhzade Mahallesi'nden Fetrov adlı kişinin şer'î mahkemede kelime-i şehadet getirerek Müslüman olmuştur.⁹⁴

4.2.2. Tayin ve Görevi Bırakma İşlemleri

Osmanlı Devleti'nde farklı görevlerin olduğu bilinmektedir. Bu görevlerden bir tanesi de medreselerde görev yapan müderrislerdir. Bir kişinin medreseye müderris olabilmesi için merkezden berat-ı şerif ile tayin işlemi gerçekleşirdi. İncelenen defterde tayin işlemleri ile ilgili tespit edilen hükümlerin sayısı 44'tür. Konunun anlaşılması açısından bu hükümlerin içerisinden 56. hükümde müderris tayini ile ilgili hüküm örnek verilmektedir. Verilen örneğe bakıldığında, Adana'nın Seracan Mahallesi'nde eski Adana mütesellimi Hüseyin Paşazade'nin yaptığı medreseye müderris olan Mustafa Hamdi'nin tayin edilmesine dair kaydın mevcut olduğu görülmektedir.⁹⁵ Tayin işlemlerinin yanısıra görev bırakmalar ve bir başka kişiye verme, kendi istekleri dahilinde gerçekleşen durumlarda vardır. Defterde görev bırakma konusu ile ilgili 9 tane örnek mevcuttur. Defterin 3. Hükümünde Adana da Abacızade Mehmet efendinin

⁹² İhsan Karataş, *Osmanlı Devleti'nde Gayrimüslimlerin Toplum Hayatı: Bursa Örneği*, İstanbul 2009, s. 20-29.

⁹³ A.Ş.S. Nr. 5/1. “*Su Gediği mahallesinde eski hâl keferesinden ism-i Serkis veled-i Ohannis olub meclis şer'de din-i batıldan rucû' ve lisâniyla kelime-i şehâdeti telkin edüb...*”

⁹⁴ A.Ş.S. Nr. 5/2. “*Şeyhzade mahallesinde mütemekkin iken Fetrov ve nâm küffar din-i tabdilden rucû' ve dini hak kul ve lisâniyla kelime-i şehâdet telkini...*”

⁹⁵ A.Ş.S. Nr. 5/56. “*...Serâcân mahallesinde vâki' sâbık Adana mütesellimi Hüseyin paşazade ashâb-ı hayrattan dergâh 'âli kapıcıbaşlarından Mehmed beg saray-ı civarında müceddeden binâ ihyâ eylediği medresenin müderrisi olmayup bir müderris nasb ta'yin olunmak lâzım...*”

mütesellimlik görevini şer'i mahkemede kendi rızasıyla bıraktığı ifade edilmektedir.⁹⁶ 38. Hükümde de Saçlı Hamid camii şerifinde İmam olan es seyyid Mehmed'in kendi isteğiyle İmamlık görevini Hüseyin adlı kişiye verdiği kayıtlarda görülmektedir.⁹⁷

4.2.3. Mülkün İcar Usulu ile Kiralanması

Osmanlı Devlet'inde mülk sahip olan kişilerin olduğu bilinmektedir. Mülk sahibi olan kişiler istediği kişiye mülkünü icar usulu ile kiralayabilmektedir. Mülk, sözlük manası "bir şeye sahip olmak, tasarrufta bulunmak" anlamındadır. Genel olarak kişinin mülkiyetinde olan menkul gayri menkul bütün malların bütününe yani toprak, ev, bağ, dükkan, bahçe ve yük hayvanı olarak değerlendirilebilmektedir.⁹⁸ İcar, sözlük manası "iş karşılığı verilen şey, amelin ivazı" anlamına gelmektedir. Bunun yanısıra günümüzde daha yaygın olarak toplum arasında kullanılan "kiralama" sözcüğünün karşılığıdır.⁹⁹ Adana'da hayvan, bağ, bahçe, ev ve dükkan sahibi olan kişilerin mülklerini belli bir bedel karşılığında belli bir süre dahilinde başkalarına icar usulu ile kiraya verebiliyorlardı. Bununla alakalı incelenen defterde kayıt altına alınan 11 tane örnek mevcuttur. Defterdeki 67. numaralı hükümden anlaşılacağı üzere, Mehmed adlı kişinin kendi evini El-hac İshak'a icar ettiğini ve daha sonra Mehmed'in vefatı üzerine İshak adlı kişinin icar parasını kardeşi Ali Osman'a verdiği anlaşılmaktadır.¹⁰⁰ Kayıt altına alınan bir diğer örnekte ise yük taşıyan hayvanların da olduğu anlaşılmaktadır. Verilen 71. numaralı hükümde Adana mütesellimi olan Hüseyin paşazadenin yük taşıyan hayvanları ve arpayı icar eden Mehmed adlı kişiye verdiği örnekten anlaşılmaktadır.¹⁰¹

4.2.4. Evlilik ve Nikah Akdi

Evlilik, toplum içinde kadın ve erkeğin kendi istekleri dahilinde aldıkları bir karar sonucu, hayatlarını birleştirme veya bir araya gelme anlamına gelmektedir. Başka bir anlamıyla evlilik, aile'nin meydana gelmesi için ilk adımdır. Aile'nin temelini oluşturan evlilik, kadın ve erkeğin kendi aralarında mahremiyet alanı oluşturmak ve insan soyunun devamlılığı için imkan sağlayan tek meşru ilişki olarak tanımlanabilir. Bunun yanında evlilik, kadın ve erkeğin kendi içinde buldukları adet, gelenek ve göreneklere göre, kurdukları ilişkiye toplumsal sözleşme anlamı kazandırma anlamına da gelmektedir.¹⁰² İslam Hukukuna göre nikah, şahitlerin ve tarafların katılımıyla gerçekleşen medeni bir akittir. Geçerliliği olması için devletin resmi memuru veya din

⁹⁶A.Ş.S. Nr. 5/3. " ... Abacıade Mehmed efendi meclis-i şer'de şöyle takrir-i kelâm eder ki Adana mütesellimliği ahdinde olmağla hüsn-ü rızâ ve ihtibârıyla müselliminden nefsimi 'azil eyledim..."

⁹⁷A.Ş.S. Nr. 5/38. "...Sâçlı Hâmîd mescid şerifinde vazife-i ma'ine ile İmâm olan es seyyid Mehmed halife mutasarrıf olduğu ciheti nısf kendi hak rızâsıyla erbâbı istihkâkdan iş bu refi' tevk'i refi'i şâna hâna Hüseyin halîfeye ferağât..."

⁹⁸M. Macit Kenanoğlu, "Mülk", *DİA*, C. 31, İstanbul 2006, s. 540.542.

⁹⁹Ali Bardakoğlu, "İcare", *DİA*, C. 21, İstanbul 2000, s. 379-388

¹⁰⁰A.Ş.S. Nr. 5/67. "...Âli 'Osmânın karındaşı Mehmedin bâ temessük icârında olub hayatında mütevefâ-yı mezbûr icârında olan hân mezkurun nahiyesini faziletli müeddeve bâlâ ifta es seyyid el hâc İshak efendiye icar edüb mütevefası mezbûrun karındaşına bedel icârında karındaşı merkurum 'Ali Osmân yüz seksen yedi gurus teslim olunduğu..."

¹⁰¹A.Ş.S. Nr. 5/71. "...kırk barkirden ziyadesi taraf vilayetten verilmek şartıyla Medine-i merkuma menzilli kırk bin gurus ile ikiyüz kil şa'ire mûma ileyh Mehmed bin hazretlerine icar olunub..."

¹⁰²Attar, "Nikah", *DİA*, C. 33, İstanbul 2007, s. 112-117; Birsen Gökçe, "Evlilik Kurumuna Sosyolojik Bir Yaklaşım", *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 1, Aralık 1978, s. 7-21.

adamı önünde kıyılması şartı yoktur.¹⁰³ Evlilik akdini tamamlayacak önemli bir diğer husus ise kadın bireye verilen mehirdir. Aile Hukukuna göre mehir, evlilik esnasında ödenecek mal veya para olarak ifade edilir. Bizzat evlenecek olan kadın bireye, erkek tarafından verilmektedir.¹⁰⁴ Mehir, kendi içinde ödeme şekli farklı olmasıyla birlikte iki ana başlık altında incelenebilir. Bunlardan biri mehr-i muaccel, nikah esnasında ödenen mal veya eşyadır. Bir diğeri ise mehr-i müeccel, nikah esnasında verilmeyen mal veya paranın daha sonra kız tarafında verilmesi anlamına gelmektedir.¹⁰⁵ Adana'da yaşanmış ve şer'iyye sicilinde kayıt altına alınmış 7./21./109./359./364./ numaralı hükümlerde evlilik ve nikah ile ilgili kayıtlar mevcuttur. Adana'nın Yüreğir nahiyesine bağlı Sürme karyesinde yaşayan Fatma kızı Ömer'in ve Maraşlıoğlu esseyid Mehmet oğlu Ali beşe adlı kişi ile şer'i mahkemede nikah kıyıldığı ve mehir-i müeccel ve mehr-i muaccel bedelinin kırk kuruş olduğu verilen 7. numaralı hükümden anlaşılmaktadır.¹⁰⁶ Nikah akdi ile ilgili verilen 22. numaralı hükümde şöyle ifade edilmektedir; Seracan mahallesi sakinlerinden Teslime kızı İsa ve Hüseyin oğlu Mehmed ile şer'i mahkemede nikah kıyıldığı ve mehr-i müeccel ve mehr-i muaccel bedelinin seksen kuruş olduğu ifade edilmektedir.¹⁰⁷

4.2.5. Tereke (Muhallefât) Defterleri

Sözlükte ‘geriye bırakılan, geride kalan’ manalarına gelen ve muhallefin çoğulu olan muhalefât'ın, farklı bir anlamı belgelerde metrukat veya tereke (terike) manasına gelmektedir. Osmanlı Devlet'indeki Hukuk düzenine göre, vefat eden kişi veya kişilerin kendi arkasında bıraktıkları malların ve eşyaların tespit edilmesi, bölünme ve kayıt altına alınması kâdının sorumluluğunda olan bir görevdir. Nitekim, zamanla kalan malların bölüştürme işlemi kassam denilen görevli memurların sorumluluğuna girmiştir. Özellikle Askeri zümreden olan kişilerin terekelerinin tutulması zorunludur. Bu nedenle, Şer'iyye Sicili kayıtlarında genel olarak rastlanan tereke kayıtlarının, askeri zümreden olan kimselerin muhalefâtından oluşum bulmaktadır. Vefat eden kişinin ardından hemen mal ve eşya tespiti yapılmaktadır. Yapılan tespit sonrası ölen kişinin, borcu varsa borcu ödenir, defin işlem masrafları karşılanır, bu durumdan sonra vasiyeti varsa yerine getirilir, eğer mirasçısı yoksa bütün işlemlerin en sonunda terke beytü'l-mala teslim edilmektedir.¹⁰⁸ İncelenen defterde 13 tane hükümde muhalefât defter kaydı tespit edilmiştir. Tespit edilen 15. numaralı hükümde Adana sa El-hac Mehmed adlı kişinin vefata ettiği ve tanıdık mirasçısı olmadığından dolayı terekesi Adana mütesellimi tarafından beytü'l mal emini Mehmed'e teslim edildiğine dair kayıttır.¹⁰⁹ İncelenen 16. numaralı hükümde ise Kırım tatarlarından El-hac Mehmed'in Şam'a tayin

¹⁰³ Aydın, “Osmanlı Hukukunda Nikah Akitleri”, *Osmanlı Araştırmaları Dergisi*, S.3, İstanbul 1982, s. 2.

¹⁰⁴ Saliha Okur Gümrükçüoğlu, “İslam Aile Hukukunda Kadının Mehir Hakkında Toplumun Bakış Açısı Üzerine Bir Değerlendirme”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 17, 2013, s. 227.

¹⁰⁵ Aydın, “Mehir”, *DİA*, C. 28, İstanbul 2003, s. 389-391.

¹⁰⁶ A.Ş.S. Nr. 5/7. “... Yüreğir nahiyesine tab'i Sürme karyesinde sâkin Fatma bint-i Ömer nâm şebebiye-i rızâsıyla...olan Mar'aşlı oğlu esseyid Mehmed bin Ali beşe nâm kimesneye kırk gurus mihr-i müeccel ve muaccele ile meclis-i şer'da akid nikâh olunduğu iş bu mahalle kayd olundu...”

¹⁰⁷ A.Ş.S. Nr. 5/22. “Seracân mahallesinde sâkin Teslime bint-i İsa nâm beşe'i rızâsıyla talibi olan seyyid Hüseyin bin Mehmed nâm kimesneye meclis-i şer'de akdi nikâh olunduğu iş bu mahalle kayd mezbûrenin mihr-i müeccel ve mihr-i muaccel yalnız seksan gurus olmakla kaydı nikâh olundu...”

¹⁰⁸ Tahsin Özcan, “Muhallefât”, *DİA*, C. 30, İstanbul 2005, s. 406-407

¹⁰⁹ A.Ş.S Nr. 5/15. “...el hâc Mehmed nâm mütvefanın tahir de varis ma'ruf ve ma'rufesi olmayub terekesi beyt'ül mala 'aid ve raci'olmağla hâlâ Medine-i mezbûr mütesellimi 'izlü Hasan ağâ tarafından beyt'ül mal kapısına mêmûr Mehmed ma'rufunu ma'rifeti şer'le sevk sultaniyede reğbat naşi inkit'ından sonra min bezid ile bey' iktiza eden ba'zı terekesi defteridir ki ber vech âti zikr olunur.”

edilmiş ve birkaç gün Adana da kaldıktan sonra vefat etmesiyle birlikte malları elli bir ğuruşa satılmasıyla birlikte beytü'l mala teslim edildiğini ifade edilmektedir.¹¹⁰

4.2.6. Özel Mülkün Vakfedilmesi

Sözlük manası, ‘durmak; durdurmak, alıkoymak’ manasındaki vakf, başka bir deyişle bir malın sahibi tarafından hayri, dini ve içtimai bir amaç için ebediyen tahsis edilmesi manasına gelmektedir. Genel olarak, hayır müessesesi olarak ifade edilmektedir. Osmanlı Devlet’inde özel mülk’e sahip olan kimsenin kendi rızasıyla hayır işlerinde tasarruf edilmesi için vakıf kurumlarına bağış ettiği mülklerde vardır.¹¹¹ İncelene defterde, yukarıda genel tanımı yapılan mülk’ün vakf edilmesi durumu ile ilgili 15 tane kayıt tespit edilmiştir. Tespit edilen 19. numaralı hükümde, Adana’nın Hızmalı sakinlerinden olan, Emşe kızı Zilfikar adlı hanımefendinin şer’i mahkemede Kirli oğlu Ali Beşe ve Musa adlı kişilerin huzurunda ilk önce mülk’ün sınırlarını teferruatlı bir şekilde vermektedir. Verilen kayıta vakıf edilen mülk’ün bir ev olduğu anlaşılmaktadır.¹¹² Tespit edilen 29. numaralı hükümde Adana’nın Ali Dede mahallesi sakinlerinden Mehmet Efendi ibn-i Aşık adlı kişi aynı mahallenin imamı olan Ahmed efendi ibn-i Ali huzurunda evini mescid-i şerif olarak kullanması için vakf ettiğini açıklamaktadır.¹¹³

4.2.7. Miras

Sözlükte geriye kalan, bir başkasının diğerinden devir alması manalarına gelen, ırs (virase) sözcüğünden türeyen miras sözcüğü, genel olarak başkasından geri kalmış mal, devir edilen mülk veya bir topluluktan başka bir topluluğu bırakılan veya geçen, bütün manaları kapsamaktadır.¹¹⁴ İslam hukukunda da miras, kişiler arasında bir hak olarak görülmektedir. Esaslarını Kuran-ı Kerimeden alan İslam miras hukukunun yeterli olmadığı alanlarda icma, sünnet yoluyla yetersiz kalan kısmı giderilmiştir. Miras, genellikle vefat eden kişi arkasında bıraktığı mal, mülk ve para anlamına gelmektedir. Mirasçı olarak birinci dereceden hak sahibi olanlar şu şekildedir; koca, karı, baba, ana,

¹¹⁰A.Ş.S. Nr. 5/16. “...tatarlarından kırım el hâc Mehmed mêmûr ta'yin hasebiyle asitane-i âliyemiz 'avdetlerinden esna-ı rahende hastanın haline müteveli ve Medine-i Adanaya vasıl ve birkaç güne Medine-i mezbûrede za'if müzeyyid ve ba emirillahi te'ala mersum olub ve mersum mütevefanın...ve sairî ma'rifet şer'le fûrûht ve elli bir ğuruş on altı pare kıymet edüb cümle ma'rufunu ma'rifet şer'le aian-ı beytü'l mal bulunduğuna teslim olmağın ben dahi emrû hazret veliyü'l ni'meti ve mersum mütevefanın etmaları taraflarından vekil olduğum hasebiyle meb'lağ mezkur-u tamama emîn beytü'l mal Mehmed ağâ ve emîn ve hane emîni ağâ yedlerinde ahz ü kabz eyledim...”

¹¹¹Hacı Mehmet Günay, “Vakıf”, DİA, C. 42, İstanbul 2012, s. 475-479.

¹¹²A.Ş.S. Nr. 5/19. “...Medine-i Adana muhitinde Hızmalı meclis-i sâkinlerinden Emşe bint-i Zülfikar?nâm hâtun meclis-i şer' şerif Ahmed muhfel ve din münîf Mehmedi de el ecl istecil vel merü-l etmam vel- tekmil minvali nisbet ta'yin eylediği kirli oğlu 'Ali beşenin Musa nâm mahzarında şöyle ikrar tam ve takrir-i kelâm idüb mülk sülük sarf sıhâhımda...olub mahalle mezbûre de vak' kıla tarik 'âmm ve ğarbâ molla Mustafa menzili ve şarka...menzili ve şımallen yüksek dolab bağçesi ile mahdud bir bâb tühüfatı? menzili vusul-u müştemil mülk menzil vakf idüb...”

¹¹³A.Ş.S. Nr. 5/29. “ Medine-i Adana mahallâtından 'Ali dede mahallesi ahalisinden Mehmed efendi ibn-i Aşık Durmuş kimesne meclis-i şer'-i hatir-i lazimü't-tevkîrde mahalle-i mezbûre mescid-i şerifi İmâmı raf' hazze'l küttab el hâc Ahmed efendi ibn-i 'Ali mahzarında şöyle ikrar takrir da'va eder ki mahalle mezbûrede vâki' beynü'l ahali ma'luma hudud'l müştemilât beş bâb menâzil iş bu mahalle mezbûre meclis-i şerife meşrud vakıf olub...”

¹¹⁴Hamza Aktan, “Miras”, DİA, C. 30, İstanbul 2005, s. 143-145.

oğul, kız, oğlan olarak belirlenen yedi hak sahibinden meydana gelmektedir.¹¹⁵ İncelenen defterde 22 tane hükümde miras konusu işlenmektedir. Miras konusunun daha iyi anlaşılması açısından şer'iyye sicili kayıtlarında örnek olarak verilen 104. numaralı hükümde şu açıklamalara yer verilmektedir; Adana'nın Seracan mahallesi sakinlerinden olan ve vefat eden Süleyman ağa bin Mehmed nikahlı eşi olan Emine adlı hanımefendiye ve oğulları Mehmet ile Musa'ya kızı Hatice'ye ve bunun yanında vefat edenin annesine, mal ve mürüvetleri intikal edildiği anlaşılmaktadır.¹¹⁶ Defetere kayıt edilen 34. numaralı hükümde aslen Durkayalı ahalisinden olup Adana'da yeni hanın hancısı olan iken vefat eden El- hac Süleyman beşenin oğlu olan Hasan adlı kişinin sahip olduğu mirasını Durkayalı'da oturan eşi Emine ve oğlu Hasan'a ve kızı Vesile'ye verilmesine dair kayıttır.¹¹⁷

4.2.8. Mülk Satışı

Osman Devleti'nde toplumun içinde özel mülke sahip olan kimselerde vardı. Özel mülk'ün içinde olan bağ, bahçe, dükkan, ev, arsa vs. gibi malların satışı da önem arz eden konular arasındadır. Bu konu ile alakalı incelenen şer'iyye sicilinde 14 tane kayıt örneği tespit edilmiştir. Konunun daha detaylı anlaşılması açısından 139. numaralı hükümde şu ifadelerle anlaşılmaktadır; Adana'nın Baba Tarsus mahallesi sakinlerinden olan Ahmet oğlu Ömer, kız kardeşi Aişe ve anneleri Ümmügülsüm ve diğer anneleri Huriye ve Züleyha adlı kişiler ile aynı mahalle sakini olan Halil kızı Fatmaya şer'i mahkemede sattıkları ev ve sulu tarla hakkındaki ifadelerle yer verilmektedir. Fakat satışı yapılan mülk'lerin güneyinde Sabancı Ali efendinin evi, doğusunda Züleyha hanımın evi, kuzeyinde gayrimüslim olan Sibak adlı kişinin evi olduğu kayıt örneğinden anlaşılmaktadır.¹¹⁸ Verilen örnekte satış tespiti ise cümlede geçen "... *mezbur Fatma hatun bey' ve teslim...*" ifadesinden de mülkün satıldığı kesinleşmiştir. Satış konusunun tespit edildiği 24.hükümde, Adana'nın Kasab Bekir mahallesi sakinlerinden Ahmed adlı kişinin şer'i mahkemede Heras Bahçe mahallesi sakinlerinden mülkü olan evini yüz kırk kuruşa sattığı anlaşılmaktadır.¹¹⁹

¹¹⁵ Mehmet Yetişgin ve Toroshan Özdamar, "XX.Yüzyılın Başlarında Osmanlı Devletinde Aile Kurumu:Besni Örneği", *K.S.Ü Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 13, S. 1, 2016, s. 233.

¹¹⁶ A.Ş.S. Nr. 5/104. "*Medine –i Adana mahallatından Seracan mahallesi sükkânından iken bundan akdem fevt olan Süleyman ağâ bin Mehmed nâm mütevefanın ve miras zevce menkuhası Emîne bint-i Mehmed nâm hâturn ile sülbi sağır oğulları Mehmede ve Musa ve sülbiye sağıre kızı Hatice'ye ve validesi Neslihan bint-i Abdullah nâm kimesnelere münhasır olmağla sağırun mezbûr ve neden Mehmede ve Musa ya ve Hatice ye bâbaları mevta-yı mezbûr Süleyman ağâdan kendülere arsa isabet ve intikal eden emval mürüvetlerini zabt u rabt...*"

¹¹⁷ A.Ş.S. Nr. 5/34. "*Fi'l- asl Durkayalı ahalinden olub bil mübâfere Medine-i Adana da hâne-i cedid hâncısı iken vefât eden el-hâc Süleymân beşe bin Hasan nâm mütevefânın veraseti belde-i mezbûr Durkayalıda sâkin zevce-i menkuhası Emîne bint-i ve sulbi sağır oğlu Hasan ves sulbiye sağır kızı Vesile nâm kimesnelere inhisârı mea 'yin ve muhakkık olduktan sonra terekesini Durkayalıda varis merkulara irsâl...*"

¹¹⁸ A.Ş.S. Nr. 5/139. "*Medine-i Adana Bâba Tarsus mahallesi sükkânından Ahmed bin Ömer ve kız karındaşı Aişe ve valideleri Ümmügülsüm ve diğer analığı Huriye ve Züleyha nâm hâturnlar taraflarından vekil saclı ez nur Süleyman ağâ meclis-i şer' şerif enverde yine mahalle mezbûre sâkinlerinden daftü'l vesika Fatma bint-i el hâc Halil mahzarında şöyle ikrar tam ve takrir kelâm edüb mekulelerini sülk-i mülk sarf sıhâhiyesinde mesenlük olub mahalle mezbûre de vâki' kiblete sabancı Ali efendi menzilli ve şarka Züleyha hâturn menzili ve şimale Sebak zimmi menzili ve ğarbâ çölzade Süleyman menzili ile mahdud ve iki bâb tehümâtü?ve bir bâb fevkâtü sebt?ve bir saffe...ve kanife ve bir mikdar sulu müştemil menzilimi ve sulu tapusu müşşirin mirlimi bey' ba'is sıhâh şer' ile el yevm temenni misüllü olan ikiyüz elli ğuruş merkurum Süleyman ağanın müvekkile mezbur Fatma hatun bey' ve teslim...*"

¹¹⁹ A.Ş.S. Nr. 5/24. "*Medine-i Adana mahallâtından Kasab Bekir mahallesi sükkânından cümlezade dimekle 'arif es- seyid Ahmed efendi nâm kimesne meclis-i şer'i şerif Ahmedî muhfel din-i münif*

4.2.9. Mukataa

Mukataa, Osmanlı da mali konular ile ilgili, vergi gelirini ve birimini ifade eden anlamına gelmektedir.¹²⁰ Mukataa usulu, Fatih Sultan Mehmet döneminde İstanbul'un feth edilmesinden sonra konutlarda uygulanmıştır. Bu sistem ile İstanbul'a göç eden insanlardan konutları kiralama bedeli olarak alınmıştır. Fakat şehir kontrol edilmeyecek bir derecede göç almaya başlayınca bu sistemden vazgeçilmiştir. Kiralamadan daha çok ekonomik geliri artırmak için hayatın bütün alanlarında yerini alan mukataa sisteminin arazi alanında işleve geçmesi de Fatih Sultan Mehmet devrinde olduğu bilinmektedir.¹²¹ Osmanlı devlet'inde tımar sisteminin bozulması ile birlikte mukataa arazileri ve hazineye ait gelir kaynakları özel kişilere satılmaya başlanmıştır. Bu satışların sebebi tımar sisteminin bozulması ve artık devlet ordu'nun içindeki ulufeli (maaş) askerlerin ihtiyacını karşılayamayacak durumda olmasıdır. Tımar alanlarını miri mukataalara çevirmenin amacı, merkezdeki hazineye gelir temin etmektir. Mukataa arazisini alan kişi ilk önce "muaccele" denilen yüklü bir para verip ardından yıllık olarak da hazineye mal adı altında bir vergi vermektedir.¹²² İncelenen defterde mir-i mukataalara dair belge sayısı 41'dir. Konun daha iyi anlaşılması açısından kayıt altına alınan belgeleri örneklendirmek açısından 36. numaralı belge örneğinde şu ifadeler yer verilmektedir; Divan-ı hümayun çavuşlarından Ali ağa şer'i mahkemede Haleb mukataasını yarım hissesini Hasan ağa adlı kişiye iki bin üçyüz kırk altı kuruşa verdiğini ifade etmektedir.¹²³

4.2.10. Deyn (Borç) Davaları

Deyn, sözlük anlamı olarak, ödünç vermek, ödünç almak, ceza veya mükafatla mukabelede bulunmak, satılan malın bedeli ödenmesi için hazırda bulunmayan şey anlamına gelmektedir. Terim olarak da bir kimsenin zimmetinde olan borç anlamına gelmektedir.¹²⁴ Genel olarak borçlanma para, mal ve eşya üzerinde gerçekleşmektedir. İncelenen defterde Adana'da borcun alış-verişine dair 51./80./85./103./175./ numaralı hükümlerde deyn(borç) ile ilgili belgeler tespit edilmiştir. Borçlanma durumu sadece müslimlere özel bir durum olmayıp gayr-i müslimler de borçlanabiliyorlardı. Bu konunun daha iyi anlaşılması açısından 80. numaralı hükümde geçen ifadelerde örnek vermekte fayda vardır. Örnekte şu şekilde ifade edilmektedir; Adana'nın Şataran mahallesi sakinlerinden Agob veled Agob ve kardeşi Askis bint-i Agob adlı Şab? şer'i

Mehmedi de heras? bahçe mahallesi sükkânından rab' hazze'l küttab es- seyid hâcı Hasan efendi ibn-ii nâm kimesne mahzarında bila tavi'ül sâf şöyle ikrar tam ve takrir-i kelâm eder ki mülk sülük sarf ve sıhâhide mesenlük olub mahalle Kasab Bekir vak'î kible Şerife hâton menzili ğarbâ ba Âişe hâton menzili ve şimâlen Ümmühan hâton menzili ve şarkâ tarik hasır ile mahdud ve mülk menzili bey...''

¹²⁰ Mehmet Genç, "Mukataa", *DİA*, C. 31, İstanbul 2006, s. 129-132.

¹²¹ Baki Çakır, *XVI-XVIII.Yüzyıllarda Osmanlı Muka'taa Sisteminin Yapısı ve İşleyişi*, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2003, s. 34.

¹²² Hakan Doğan, "Osmanlı Mukataa Yönetim Organizasyonunda Yeni Bir Model: Tımar Alanlarının Mukataalaştırılma Süreci ve Malikâne Olarak Satışa Çıkarılan İlk Haslar", *History Studies International Journal Of History*, C. 10, S. 9, Aralık 2018, s. 103-131.

¹²³ A.Ş.S. Nr. 5/ 36. "...Divân-ı hümayûn çavuşlarından bâ'is i'lâm 'Ali ağâ meclis-i şer'i şerif enverde şâtir Hasan ağâ mahzarında Haleb havas-ı mukata'ası rüb' hissesi mâlukânem olub seksân ve seksân bir ve üç sene senelere mahsuba mezbûr Hasan ağâ iki bin üçyüz kırk altı ğuruş iltizam edüb ve bedel iltizandan gerek nakda ve gerek kalmiye -i için ikiyüz elli üç ğuruş teslim ve iki bin doksan üç ğuruş zimmetinde bâki kâlmağla taleb ederim..."

¹²⁴ Aydın, "Deyn", *DİA*, C. 9, İstanbul 1994, s. 266-268.

mahkmede Sarı Yakup Mahallesi sakinlerinden Mevzeh veled Manyas adlı kişiye dokuz yüz doksan kuruş para verdiği ve verdiği parasını geri istemesine dair hükümdür.¹²⁵

4.2.11. Vekalet Davaları

Sözlük anlamı, bir işini güvendiği birine bırakmak ve birine güvenmek anlamın da olan “vekl” kökünden gelen vekalat, fıkıhta bir kişinin kendi adına hukuki işlem yapma yetkisini başka birine verme anlamına gelmektedir. Kendine iş verilen tarafa vekil, verilen işe müvekkelün-bih, iş sahibine müvekkil, vekil kılmaya tevkil denilmektedir.¹²⁶ Mahkemeye çeşitli sebeplerden dolayı gitmeyen kişilerin kendi yerine başkasını gönderme ve vekaletini vekiline verdiği görülmektedir.¹²⁷ İncelenen defterde 50./92./114./144./266./ numaralı hükümlerde Adana’da vekalet davalarının kayıt edildiği tespit edilmiştir. Vekalet Davalarının kayıt altına alındığı belgelerde konun daha iyi anlaşılması açısından örnek vermekte fayda vardır. Verilen 50. numaralı belgede şu şekilde ifade edilmektedir; Adana’nın Şeyh Mustafa mahallesinden olan Aişe bint-i Abbas adlı hanımın vakf vekaletini şer’i mahkemede Hasan ibn-i Hüseyin ve Mehmed bin Ali ‘nin şahadetleriyle birlikte vekaletini Mehmed beşe bin Yusuf adlı kişiye verdiği ifade edilmektedir.¹²⁸

4.2.12. Enfiyecilik

Enfiye, buruna çekilen çürütülmüş tütün tozu olarak bilinmektedir.¹²⁹ Genel olarak kavruan tütünün dövülerek toz haline getirilmesi ile birlikte üzerine bazı sıvı maddelerinin dökülmesi ile yapılmaktadır. Karışım olarak tütün koçanı, tuz, sirke, kırmızı biber ve aşı boyası gibi çeşitli maddelerin ilave edilmesiyle imal edilebilmektedir. Halk arasında burun tozu olarak da adlandırılmaktadır. Tarihi tam olarak bilinmemekle beraber ortaya çıkan enfiye mukataası, devletin zengin ve büyük resmi gelir olarak devletin önemli kaynaklarından biri haline gelmiştir.¹³⁰ İncelenen Adana’nın 5 numaralı şer’iyye sicili defterinde enfiye mukataaları ile ilgili 58./63./ numaralı hükümler deftere kayıt edilmiştir. Bu duruma örnek olarak 58. numaralı hükümde şu ifadeler yer verilmektedir; Adana da yapılan enfiye mukataaları İbrahim adlı kişiye ihale edilmiş ve üretilen enfiyenin satışı ise devlet kontrolünde olduğu ifade edilmektedir.¹³¹

¹²⁵A.Ş.S. Nr. 5/80. “*Medine-i Adana mahallâtından Şataran? mahalle sâkinlerinden Agob veled Agob ve karındaşı Eskis ? bint-i Agob nâm Şab? emir ve taraflarından ba hüccet şer’iyye ve siye-i mansubeleri Ağca bint-i Menyaz? nâm Nasraniye meclis-i şer’i şerif enverde Sarı Yakub mahallesi mütemekkinlerinden hailü’l-fer Mevzeh? veled Manyas? nâm dahi müvacehesinde üzerine şöyle da’va-yı ve takrir-i kelâm edüb tarih kitabdan (üstü çizilmiş) on yedi sene mukdem sağır karındaşım zımmiyeye...dokuz yüz dokzan ğuruş verdim idi şimdi meblağ mezbûre-yi taleb ederim...*”

¹²⁶ Bilal Aybakan, “Vekâlet”, *DİA*, C. 43, İstanbul 2013, s. 1-6.

¹²⁷ Muhiddin Tuş, “Konya Şeri’yye Sicil Belgelerine Göre Osmanlılarda Temsil Müessesesi: Vekâlet”, *Tarih İncelemeleri Dergisi*, S.16, Bornova- İzmir 1999, s. 137.

¹²⁸A.Ş.S. Nr. 5/50. “... *Medine-i Adana mahallâtından Şeyh Mustafa mahallesi sâkinlerinden Aişe bint-i ‘Abbas nâm hâtun tarafından vakıf atiyü’l- beyâna vekil olub vekâleti dat mezbûre-i ‘ârifâne olan es seyyid Hasan efendi ibn-i Hüseyin ve Mehmed bin Ali şehâdetleriyle sâbit ol vekâlesi Mehmed beşe bin Yusuf nâm kimesne meclis-i şer’i şerif enverde...*”

¹²⁹ Osmanlıca-Türkçe Sözlük (Lugat), (<https://www.lugat.com/Enfiye/1/1>)

¹³⁰ Muzaffer Erdoğan, *İstanbul’da Enfiyecilik (Editör: F.Tıĝlı) Ehlikeyfin Kitabı*, İstanbul 2004, s. 349-352.

¹³¹A.Ş.S. Nr. 5/58. “... *nefs-i Adana kazâsının enfiyeceliği...ikiyüz yirmi yedi senesi ağustos ibtidasından yirmi sekiz senesi temmuz ğâyetine deĝin miñâhirü’l-emasil ve’l-akran İbrahim nâm kimesneye ihâle olunmaĝla seniyyin mezkure mahsuben Adana kazâsında bir sebt üzerde miriyü’l nefiyyesinin? bey’i...*”

4.2.13. Tespit Edilen Vergiler

Osmanlı Devlet'inde, tebaa'dan ayni, bedeni ve mali olarak olağanüstü zamanlarda toplanan vergidir. Avarız – divaniyye olarak da bilinmektedir.¹³² Bu vergi Osmanlı vergi sisteminde örfi vergiler kısmına girmektedir. Avarız vergisi, Osmanlı Devlet'inde Tanzimat ilanına kadar Padişah'ın emri ile tebaadan doğrudan toplanmaktaydı. Teferruatlı bir biçimde incelendiğinde, sefer esnasında ordunun geçeceği yerlere zahire, harp malzemesi, buğday (hınta) ve arpa (şa'ir) tedarik edilmesi, mühimmatın taşınması için hayvan ve araba bulmak vb. gibi ordunun genel ihtiyacını karşılamak için avarız akçesi adı altında devlet'in nakit olarak topladığı vergidir.¹³³ Verginin hesaplanması ve tahsil edilmesinin temelini oluşturan avarızhaneler denilen yükümlüler vardır.¹³⁴ Avarız vergisi ile ilgili defterde tespit edilen 37. numaralı hükümde, Adana ve civarında olan Yüreğir ve Karakışlak nahiyelerinde toplanmayan avarızhane vergisinin toplanması istenmiştir.¹³⁵ Defterde tespit edilen cizye vergisi gayr-i müslimlerden askerlik yapmamaları karşılığında alınan vergidir. Bu duruma örnek olması açısından incelenen defterde 5 tane cizye beratı hükmü tespit edilmiştir. Konun anlaşılması açısından 125. numaralı hükümde şu ifadeler yer verilmektedir; Adana çevresinde oturan gayr-i müslimler, gelip geçenler ve yerli yabancı tebaadan cizyelerini vermelerini ve hazine gönderilmesine dair kayıt örneğidir.¹³⁶ Tespit edilen vergilerden biri de gayri müslimlerden alınan ispenç vergisidir. İспенç vergisinin tarihi tam olarak bilinmemektedir. 1432 Arnavid tımar defterinin incelemeleri sonucunda ispenç vergisi gayri müslim evli erkeklerden alınıp vergi bedeli de 25 akçe olarak belirlenmiştir.¹³⁷ İncelenen defterin 231. numaralı hükmünde Adana ve civarında Rum, Yahudi ve Ermeni tebaadan resm-i ispenç tahsil edildiğini belirtmektedir.¹³⁸ Defterde tespit edilen bir diğer önemli vergi bac-ı bazar vergisidir. Osmanlı Devlet'inde genel olarak şehir pazarlarında tahsil edilen vergilere denilmektedir.¹³⁹ İncelenen defterin 233. numaralı hükmünde esnaftan ihtisab¹⁴⁰ ve bac-ı bazar vergisinin toplandığı ifade edilmektedir.¹⁴¹ Öşür, genel olarak toprak ürünlerinden toplanan bir vergidir.¹⁴² Zirai

¹³² Ziya Kazıcı, "Osmanlılarda Örfi Vergiler ve Bu Vergilerin Kaynağı Olan Örfi Hukuk", *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, S. 4, İstanbul 1986, s. 294.

¹³³ Ömer Döşemetaş, "Osmanlı Devlet'inde Avarız Vergisi: XVIII.Yüzyılın İkinci Çeyreğinde Kastamonu Örneği", *Akademik Matbuat Dergisi*, C. 3, S. 2, Aralık 2019, s. 30.

¹³⁴ Erol Özbilgen, *Bütün Yönleriyle Osmanlı*, İstanbul 2010, s. 676.

¹³⁵ A.Ş.S. Nr. 5/37. "...Adana ... hâne-i âvarızına merbud olan mahâllatından ve Yüreğir ve cânib şehir ve Kara kışlâk nahiyelerinden beher sene cem' ve tahsisi lâzım gelen hâne-i âvarız akçeleri bin yüz doksân üç ve doksân dört senelerine mahsuben tahsil olunmayıp bu makula sayesi murur? eylemiş emval miriyenin cem' ve tahsil..."

¹³⁶ A.Ş.S. Nr. 5/125. "... Adana kalemi ve tevabi'inden sâkin ve mütemekkin murur ve 'ubur eden yerlü ve yabancı ahal zimmet kuffar ve yahud 'acem taifelerinin şer'an üzerlerine vasi lazım gelen bin yüz seksan beş senesine cizyeleri..."

¹³⁷ Halil İnalçık, "İspence", *DİA*, C. 23, İstanbul 2001, s. 177.

¹³⁸ A.Ş.S. Nr. /231. "... eyalet-i mezbûrede vâki' sancaklarında kaza ve kuralarında bulunan yerlü ve müsafir sâ-sakin mürur ve ubur eden icnâs talas ve...her ne memalik reyası olursa olsun yerlüden her ne vechile resm-i isbence alınagelmış ise ol minvâl üzere sairelerden dahi şurut berat mucibince ... sabikalarda alına geldiği üzere üzere ahz u kabz edüb tarafımızdan taraf-ı aherden müdahale ve taarruz olmamak için işbu zabt-ı temessük verilmiştir..."

¹³⁹ Celal Yeniçeri, "Bâc", *DİA*, C. 4, İstanbul 1991, s. 411-413.

¹⁴⁰ A.Ş.S. Nr. 5/277.

¹⁴¹ A.Ş.S. Nr. 5/233. "...Dersaadet'e ihtisâb ve Bacbazar Detmev ve Uburcu ve Mahsulbazar reşte-i pençe ve resm-i pesinedir(?) nefis-i Adana ve tevabii mukata'alarından hasıl olan rüsumat-ı miri ve âidat-i mu'tad ve 'ibaret-i saire kalil ve kesir ve her ne ise şurut-ı serbest üzere zabt u rabt ve cem' ve tahsil edüb..."

¹⁴² Mehmet Erkal, "Öşür", *DİA*, C. 34, İstanbul 2007, s. 97-100.

ürünlerden alınan vergi olarak da bilinmektedir. Oran olarak beşte bir ve onda bir olarak değişik oranlarda tahsil edilirdi. Bunun yanı sıra zirai ürünlerden tahsilat şekli değişiklik arz ediyordu. Bu vergiler bakliyat ve tahıllarda mal olarak alınıyordu. Baldan kovan, ipek kozalarından harir, pamuktan penbe, meyve bahçelerinden bahçe, sebze ve meyvelerden adet-i ağnam, gibi tahsilat şekli ve isimleri farklı idi.¹⁴³ İncelenen defterde 159. numaralı hükümde öşürün toplanmasına dair bilgiler tespit edilmiştir.¹⁴⁴ Tespit edilen vergilerden bir tanesi de gümrük vergisidir. 327. numaralı hükümde Karataş iskelesinden toplanmıştır.¹⁴⁵

4.2.14. Donanma-yı Hümâyûn Masrafı

III. Mustafa devrinde miladi 1770-1771 yıllarında Osmanlı Devleti ile Rusya arasında bir takım problemler yaşanmıştır. Bir süre sonra bu problemler nedeniyle iki ülke şavaşa girdiler zaman zaman birbirlerine üstünlük kurmuşlardır. Karadeniz'in Kuzeyinde toprak kaybı yaşanmış ve donanma büyük zarar görmüştür. İncelenen Adana'nın 5 numaralı defterinde donanmanın masraflarını gidermek için merkez tarafından Adana'ya donanma masrafları için 2 tane gönderilen emir tespit edilmiştir. Defterin 117. ve 285. numaralı hükümlerinde donanmanın masraflarını gidermek adına verilen emir tespit edilmiştir.¹⁴⁶

4.2.15. Matbah-ı Amire Masrafı

Osmanlı Devlet'inde Saray mutfağı olarak bilinmektedir. İncelenen defterde Mutfığın masrafları için Adana'ya merkez tarafından gönderilen iki tane emir kayıt altına alınmıştır. Bu emirlerin hüküm numaraları 120. ve 162.'dir. Kayıt altına alınan 120 numaralı hükümde merkez mutfağının masrafı için 12500 gürüş hazineye gönderildiğine dair ifade edilmiştir.¹⁴⁷

4.2.16. Tuz Mahsulatı

İncelenen defterde, miladi 1170-1771 yıllarında Adana'nın Yüreğir nahiyesinde bulunan ağca deniz tuzlasından mahsul olarak tuzun yağmurdan dolayı zarar gördüğüne dair iki kayıt öreneği vardır. Bu belgeler 165. ve 165. Numaralı hükümlerdir. Verilen 165 numaralı hükümde, Mehmed ağa şer'i mahkmeye gelip, mahsulatı olan tuza yağmur yağdığı için zarar gördüğünü beyan etmektedir. Hasılatın sadece altıyüz gürüş olduğunu söylemektedir.¹⁴⁸

¹⁴³ Ahmet Tabakoğlu, "Öşür", *DİA*, C. 34, İstanbul 2007, s. 100-103.

¹⁴⁴A.Ş.S. Nr. 5/159. "... gerek zira' olunub hasıl olan zebzevat ve hububat ve sairin öşür mukable ve gerek bağ mezkurun öşürünü mukabelesinde senuy-ı ma'lum ol mikdar meblağ kat'olunub meblağ maktu' mukata'a mezbûr mültezimlerine eda etmek üzere..."

¹⁴⁵ A.Ş.S. Nr. 5/327.

¹⁴⁶A.Ş.S. Nr. 5/117. "... seferiyye kılınan donanmâ-yı hümâyûn kâlyonlarına kâpûdân-ı ma'-i mülazımîn ve levendât ve mirî esârâtın iktizâ iden mevacib ve salyâne ta'yîn olunan üç yük altmış beş bin dört yüz yirmi akçe ki beher gürüşü yiz yirmişer akçeye olmak üzere icâb iden yâlnız on bir bin üç yüz yetmiş sekiz buçuk esedî gürüş ider..."

¹⁴⁷A.Ş.S. Nr. 5/ 120. "...Derun-ı rûznâmçede matbah-ı amire masârifi'çün Adana kalemi hazinesi malından havâle buyurulan yâlnız on iki bin beş yüz gürüş cizyedâr el-hâc Mehmed Ağâ ve müstevfi? diğêr Mehmed Ağâ yedlerinden tamamen ahz u kâbz eyledim..."

¹⁴⁸A.Ş.S. Nr. 5/165. "... Medine-i Adana nevahından Yüreğir nahiyesi vâki' ağca? deniz döküşmek tuzlası mültezimi olan mütevefa Mehmed ağâ senesinde hal sıhatte iken meclis-i şer'e gelüb şöyle takrir kelâm eder ki mültezimde olan tuzları sene-i mezbûre ağustosunda cem' eylediğim tuza ... rahmet isabet etmekle..."

4.2.17. Rusya Seferine Hazırlık

Osmanlı Devleti III. Mustafa döneminde özellikle 1770-1771 yıllarında Rusya ile ciddi manada sıkıntılar yaşamıştır. II. Çariçe Katerina'nın himayesindeki Rus ordusu önce Kırımı daha sonra Hotini de ele geçirip, temmuz 1770 yılında Çeşme de Osmanlı donanmasını yaktıktan sonra Boğdan, Eflak ve Bender'i de almıştır.¹⁴⁹ Bu yaşanan kötü hadiselerden dolayı merkezi yönetimden sefer yapan ordunun ihtiyaçlarını gidermek amacıyla Adana'ya emirler göndermiştir. Ordunun ihtiyaçları için yardım talep edildiğine dair 20 tane kayıt tespit edilmiştir. Konunun anlaşılması için verilen 297. numaralı hükümde, Adana'dan 60, Sarıçam, Karakışlak'tan 6, Karaisalü'dan 6, Karasaçlı'dan 14 deve toplanması istenmiştir.¹⁵⁰ Moskov keferesine yapılan sefer hazırlığı için askerlerin zahire ve mühimmatını temini için 250 tane yük taşıyan deveye ihtiyaç duyulduğu 317. numaralı hükümden de anlaşılmaktadır.¹⁵¹

4.2.18. İmdadiye

Ordu savaşa çıktığı zaman ihtiyaçlarını karşılamak ve savaş olmadığı zaman da bütçe açığını kapatmak amaçlı halktan alınan tekalif-i örfiye vergilerinden olan vergiye imdadiye denilmektedir. Savaş zamanı alınan vergiye imdad-ı seferiye, bütçe açığını kapatmak için alınan vergiye imdad-ı hazariye vergisi denilmektedir.¹⁵² İncelenen defterde imdadiye vergisi ile ilgili 8 tane kayıt tespit edilmiştir. Osmanlı- Rus savaşı devam ettiği için Osmanlı devleti bu vergiyi toplamak zorunda kalmıştır. Defterde verilen 300. numaralı hükümde imdad-ı hazariye vergisinin toplanması için merkezden Adanaya ferman gönderilmiştir. Bu ferman da ordu sefer hazırlığında olduğundan dolayı merkez bütçe açığını kapatmak için toplamıştır.¹⁵³ Verilen 281. numaralı hükümde, ordu savaş halinde olduğu için görevli olan veziriazam ve miri miranlardan ordu için Adana'da altı kese akçe imdadiye seferiye toplanması istenmiştir.¹⁵⁴

4.2.19. Eşkîyalık Faaliyetleri

Osmanlı Devlet'inde 1770-1771 yılları arasında eşkıyalık olayları görülmektedir. İncelenen defterde bu konuya örnek olarak 4 tane kayıt tutulmuştur. Verilen 252. Numaralı hükümden tespit edilen durum eşkıyalık faaliyetlerini teyit etmektedir. Özellikle Adana'nın içinde ve çevresinde eşkıyalık faaliyetinde bulunanları engellemek ve eşkıyalık yapanları ortadan kaldırmak için el hac Mehmet nasb ve tayin

¹⁴⁹ Ahmed Akgündüz ve Said Öztürk, *Bilinmeyen Osmanlı*, İstanbul 1999, s. 221.

¹⁵⁰A.Ş.S. Nr. 5/ 297. "...nefs-i Adana'da altmış aded ... kazasından altı aded ve Kara İsalu'dan altı aded ve Sarıçam'dan ... aded ve Kara Kışla'dan altı aded ve Mesid'den on iki aded ve Şam deve sehimleri tamamen tahsil ve hazırlı re'ayasından on dört aded aded ve Kara Sachı'dan on dört aded deve dahi tahsil olunub cem'a yüz elli iki aded deve tahsil ve tedarik

¹⁵¹A.Ş.S. Nr. 5/317. "... ordu-yu hümâyûnumda mevcut bulunub iktizâ eden zehayir ve mühimmat-ı seferiye naklinde ve hidemat-ı saireden istihdam için yüke girdikleri gündün hidmetde olduklarıncaya ber-vech-i ... lazım gelen ücretleri sarban başı yedinden verilmek şartıyla mevkufundan ihrac olunan mahz suret-i defter mucibince sene-i sabıki üzere Adana sancağından iki yüz elli mehâr mekkâri develeriiracı tertib ve fermânım olmağın..."

¹⁵² Ünal, *Paradigma Osmanlı Tarih Sözlüğü*, s. 347.

¹⁵³A.Ş.S. Nr. 5/300. "...eyalet-i Adana'da ba-ferman-ı celilü's-şân tarafımıza tayin ve tahsis buyrulan imdad-ı hazriyemizin ber-... kadim ... ve zahire behasının vakt ve zamanı duhul ve hulul etmekle imdi mal-ı hazariye ve kudumiye ... behaları marifet-i şer'i ve cümle marifetiyle tevzi' ve tefhim ve bir gün akdem ve bir saat mukade cem' ve tahsil..."

¹⁵⁴A.Ş.S. Nr. 5/281. "...eyalet-i mezburede muayyen olan altmış altı kise akçe imdad-ı seferiyyenin şurut-ı seferiye üzere merkumdan vakfa tevzi ve tahsil..."

edilmiştir.¹⁵⁵. Bir diğer önemli konu da hac yollarının eşkıyalardan temizlenmesiyle ilgilidir.¹⁵⁶

4.2.20. Zaviyeler

Türk kültüründe önem arz eden zâviyeler, tasavvuf terbiyesi ve düşüncesinin işlendiği müesseselerdir. Herhangi bir cemaate üye şeyhlerin ve dervişlerin idaresinde topluca yaşayan ve gelip geçen yolculara ücretsiz içecek, yiyecek, ve yatacak yer temin eden, merkezi yerlerde, yol güzergâhlarında kurulan bina topluluğu ve binalar manasını ifade eden kurumlara denilmektedir.¹⁵⁷ İncelenen defterde 278. ve 279. hükümlerinde zaviyelere dair bilgiler tespit edilmiştir. Tespit edilen 279. numaralı hükümde, Adana'da Musa Seyyid aşireti zaviyesi olarak bilinen şeyhlü zaviyesine derbentçinin kayıt edilmesi ile ilgili ifadeler yer verilmektedir.¹⁵⁸

4.2.21. Hazinesin Korunması ve Adana'dan Konya'ya Nakli

İncelenen defterde Adana'daki hazinesin, sefere çıkıldığından dolayı korunması gerekli olduğu 305./ 315./ numaralı kayıt örneğinden anlaşılmaktadır. Hazinesin Adana'dan Konya'ya nakil edilmesi ile ilgili 305. numaralı hükümde Adana'daki hazinesin korunması için Konya'ya nal edilmesi söz konusu olmuştur. söz konusu olmuştur.¹⁵⁹ Verilen 315. numaralı hükümde ise artık Adana ve kazalarından ve yol üzerinden toplanan zahirelerin hepsinin korunarak Konya'ya gönderilmesine dair bilgiler vermektedir.¹⁶⁰

4.2.22. Yeniçeri Taifesi

Osmanlı Devleti ile Rusya arasında yaşanan savaştan dolayı Osmanlı ordusu kaybettiği yerleri tekrar kazanmak adına sefere hazırlık yapmaktadır. Bundan dolayı Anadolu'daki eyaletlerden asker toplanması için merkezden emirler gönderilmiştir. Akerlerin toplanması ile alakalı 328./336./337./340./ numaralı hükümler kayıt altına alınmıştır. Verilen 336. numaralı hükümde, Ordu-yı hümayun için Adana da kul oğullarından yüz yirmi beş tane piyade yeniçeri askerlerinin toplanması ve gönderilmesine dair bilgiler mevcuttur.¹⁶¹

¹⁵⁵A.Ş.S. Nr. 5/252. "...el-hac Mehmed Ağâ mütesellim nasib ve tayin eyledim ve sen ki mûma ileyhysin belde derununda ve civarında olan bir ferd ve kıta'-i tarik-i misillü eşkıyanın salb-ı siyaset cürm-i cinayet min külli el-vüçud zab u rabt edüb ve hilaf-ı şer'i şerif bir ferde zulm ve müte'addi edenleri men' ve ref' eyleyesiz..."

¹⁵⁶ A.Ş.S. Nr. 5/272.

¹⁵⁷ Mustafa Alkan, "Osmanlı Döneminde Adana Sancağında Kurulan Tekkeler/Zaviyeler ve Türbeler", *Türk Kültürü ve Hacı Bektaşî Velî Araştırma Dergisi*, S. 36, 2006, s. 21-22.

¹⁵⁸A.Ş.S. Nr. 5/279. "... cemaat-i Musa seyidlü nâm diğer zaviye-i şeyhlü dimekle maruf olub ve camaat-i mezkur Tekfuri zaviyesine derbendci kayd olunmalarıyla sükkana-yı kadimleri olan arazi dahi Tekfuri zaviyesi arazisinde olmak iktiza eder deyü..."

¹⁵⁹A.Ş.S. Nr. 5/305. "...gediklü-i mûma ileyhysin mûma ileyhim marifetiyle hazine-i mezbûre .. Adana'da kaldırub medine-i kavniyeye nakl..."

¹⁶⁰A.Ş.S. Nr. 5/315. "... eyalet-i Adana'da vak'i kazalardan zahire mübayaası için bundan akdem Adana canibine irsal ve tesyir olunan hazinesin hasbü'l-iktiza Konya tarafına nakli..."

¹⁶¹A.Ş.S. Nr. 5/336. "...kâza-i mezbûreler de sakın esamileri çalık ?yeniçerilerden ve ceng harbe kadir tevana ve şeci've baha dir kayimü-l selam?kul oğullarından beher bayrağâ yüz yirmişer piyade nefer tahrir ve tasyih ettürüp..."

4.2.23. Tımar Tevcihi

Osmanlı Devlet'inde tımar sosyal, askerî ve iktisadî sistemini bünyesinde barındıran devletin hizmetlerini, geçimlerini ve masraflarını karşılamak için belli başlı memurlara, kesin olarak belirlenen bölgelerde kendi adına ve hesabına tahsil izni ile beraber tahsis ettiği vergi kaynaklarına verilen genel isimdir.¹⁶² Diğer bir tanımı, belirli bir bölgeye ait vergi gelirini belli sorumluluklar mukabilinde hükümdar tarafından belli bir şahsa tevcih edilmesi demektir. Nitekim, tevcih işleminin gerçekleşebilmesi için kişinin düşman yurdundan haberler getirmek, savaşta yoldaşlık etmek, kale fethinde bulunmak, seferde rehberlik etmek, düşman izi sürmek, seferin mühimmatı malzeme bulmak, nakil hizmetinde bulunmak ve kalelerin tamirinde bulunmak vb. gibi görevlerden sonra tımar alınabilmektedir.¹⁶³ İncelenen defterde tımar tevcihi ile alakalı 127./194./195./196./267./344./345./346./ numaralı hükümler kayıt altına alınmıştır. Konunun daha iyi tetkik edilmesi açısından verilen 346. Numaralı hükümde, tımar sahibi olan Mustafa'dan tımarı alınıp ela gözlü, orta boylu, açık kaşlı olan Osman'a verilmesine dair bilgiler mevcuttur.¹⁶⁴

4.2.24. Mekari Deve Birlikleri

Osmanlı ordunun malzemelerini, zahiresini ve mühimmatını taşımak için deve birliklerinde ihtiyaç vardı. İncelenen defterde 347./348./ numaralı hükümlerde deve birliklerine dair bilgiler mevcuttur. Verilen 347 numaralı hükümde mekkari devlerin tevzi defterine dair bilgiler tespit edilmiştir. Bu devlerin Adana merkez, kazalarından ve aşiretlerinden toplanması dair tutulan defterdir. Adana ve Yüreğirde 55, İfraz aşiretinden 60, Karaçamlı aşiretinden 20, Malamancıdan 15, Sahalı ve Sasalıdan 3, Karasakaldan 1, Dünderli nahiyesinden 1, Karakale kazasından 6, Sarıçam kazasından 6, Karaisalı kazasından 6, Sis kazasından 10, ve tespit edilemeyen diğer deve sayılarına dair bilgiler mevcuttur.¹⁶⁵

4.2.25. Diğer Konular

Değerlendirilmesi yapılan defterin muhtevasında tek hükümlü konularda tespit edilmiştir. Bu konular darp¹⁶⁶ vakfın bakım ve onarımı için para talep edilmesi¹⁶⁷ diyet¹⁶⁸ vasi tayini¹⁶⁹ nafaka¹⁷⁰ haksız kazanc¹⁷¹ ile alakalı konulardır.

¹⁶² Mehmet Doğan, "Osmanlı Tımar Sistemi'nde Tevcih Prosedürü", *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S. 2(1): s. 1-11.

¹⁶³ İbrahim Erdoğan, "Niğde Sancağı Örneğinde Tımar Tevcihleri", *Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, S.13, Eylül 2017, s.571.

¹⁶⁴ A.Ş.S. Nr. 5/346. "... mutasarrıf olan Mustafa tımarına 'adım riayetinden naşi hizmet 'aliyemde na mevcud olub tımar mezbûr ol vechle mahlul olmağla mülazımlarından orta boylu ela gözlü açık kaşlı rafî' tevki' refi'ül şan hakını Osmana verilmek...'"

¹⁶⁵ A.Ş.S. Nr. 5/347. "Medine-i Adana mücedden matlub buyrulan ikiyüz elli âded mekari devesinin tevzi` defteridir ki ber vech ati deger olsun fi sene 184'"

¹⁶⁶ A.Ş.S. Nr. 5/83.

¹⁶⁷ A.Ş.S. Nr. 5/132.

¹⁶⁸ A.Ş.S. Nr. 5/140.

¹⁶⁹ A.Ş.S. Nr. 5/147.

¹⁷⁰ A.Ş.S. Nr. 5/190.

¹⁷¹ A.Ş.S. Nr. 5/198.

5. 5 NUMARALI ADANA ŞER'İYYE SİCİLİ BELGELERİNİN ÖZETLERİ**1.Din Değişirme**

Su gediği mahallesinden Serkez adlı gayrı müslimin şer'i, mahkemede kelime-i şahadet getirip müslüman olmasıyla birlikte İbrahim ismini alarak aynı mahallede açıklanmasına dair hükümdür.

2.Din Değişirme

Şeyhzade mahallesinden Fetrov adlı gayrı müslimin kelime-i şahadet getirerek Müslüman olmasıyla birlikte Mustafa adını almış ve kayd edilmesine dair hükümdür.

3.Görevden İstifa

Adana mütesellimi olan Abacızade Mehmet efendinin kendi istek ve rızasıyla Adana mütesellimliği görevinden istifa etmesine dair hükümdür.

4.Büyük İrmaktan Su Çekilmesi

Serdar es seyyid Hüseyin Ağanın ekinlerin sulanması için büyük ırmaktan su çekilmesine dair hükümdür.

5.Kiralama

Seksen üç martı içinde Adana da yerleşmiş olan Şeyh Ahmed ve hâc Mustafa ya on iki bin gürüşlü şer'i belgedeki kesin icar parasını vermeyi gerekli görmesi ve bu bilinen miktarı olduğu kayd edilmesi ile birlikte Adana beylerbeyisi Simav Susak paşanın sefere kesin karar vermekle birlikte Adana vilayeti tarafından arpa teslimi için yirmi üç kese akçenin önce iki kesesini taksit olarak alınmasına dair hükümdür.

6.Kiralama

Abdullah tarafından hukkesi bahçesi Tacirzade Ömer Efendiye senelik on gürüşa verilmiş olduğu hükümdür.

7.Nikah Akdi

Yüreğir nahiyesine tabi olan Sürme karyesinde Fatma kızı Ömer ile Maraşlı oğlu Mehmet oğlu Ali beşe arasında gerçekleşen nikah merasimi için kırk gürüş mihr-i müeccel ve muaccel şer'i mahkemede görülüp kayd edilmesine dair hükümdür.

8.Kiralama

Bin yüz seksen Üç senesinde deve Ağaları olan İbrahim beşe Rızvanzadelerin kira ile tutulan deve akçesinden birbirine bağlı ahalide olan miktarı deve sürücüsü Halil ağaya teslimine dair defter değerleri verilen hükme dairdir.

9.Kiralama

Adana ve belli başlı nahiyeleri ve kazalarında bulunan kiralık deve sayısı ve isimlerine dair hükümdür.

10. Tayin

Mustafa'nın Yüreğir kadılığından ref olunub yerine el hâc İbrahim tayin edildiğine dair hükümdür.

11. Tayin

Anadolu kadısının Yüreğir kadılığına el hâc İbrahim'in tayin edildiğine dair bildiren yazısıdır.

12. Asker Talebi

Adana'nın Yüreğir kazasında vefat eden askerlerin yerine yeni asker talep edilmiştir. Daha sonra vefat eden asker sayısının tespit edilmesine dair hükümdür.

13. Tayin

Turnacıbaşı Es seyyid Hüseyin'e gönderilen mektupta Adana serdarlığının verilmesine dair hükümdür.

14.Tereke

Adanın Hurmalı Mahallesi sakini olan Abdullah'ın kızı Emine'nin vefatı üzerine geride kalan mallarının beytü'- mala verilmesi üzerine dair hükümdür.

15.Tereke

Adana da Menzil hane mahallesi de vefat eden El hâc Mehmet Ağanın mallarının beytü'l -mala intikal edilmesine dair hükümdür.

16.Tereke

Kırım tatarlarından el hâc Mehmed'in Şam'a ta'yin edilmesi sebebiyle yolda hastalanıp Adana'da birkaç gün kaldıktan sonra vefat etmesinden dolayı satılan mallarının değeri elli bir gürüş on altı pare değeri olup beytü'l-mala teslim edilmesine dair hükümdür.

17. Deve Satışı

Adana ve çevresinde bu yıl ve geçen yıla ait olan kiralık develerin bir kısmının satışına dair hükümdür.

18. Deve Satışı

Adana ve çevresinde bulunan kiralık develerin toplanması ve satışı, satış değeri ve sayısına dair memur tarafından kayıt altına tutulan hükümdür.

19.Mülk'ün Vakf Edilmesi

Adana'nın çevresinde Hızmalı sakinlerinden Emşe kızı Zülfikar'ın mülkünü vefat ettikten sonra vakıf etmesine dair hükümdür.

20.Borç Teslimi

El hac Mehmed'in Ser turalı es seyyid İbrahim ağadan almış olduğu altı yüz altmış gürüşünü teslim ettiğine dair hükümdür.

21.Nikah akdi

Seracan mahallesinde oturan Teslime kızı İsa ile kendi rızasıyla Hüseyin oğlu Mehmed ile şer'i mahkemede nikah kıyılmasına dair hükümdür. Mehir-i müeccel ve muaccel seksen gürüş olarak belirlenmiştir.

22.Tereke

Aslen Erzurum çevresinden Cabaşor nahiyesi ahalisinden olan fakat Adana'nın Saraçlı ahalisi hanesinde oturan Ebubekir adlı kişinin vefat etmesi ile birlikte mallarının beytü'l mala teslim edilmesine dair hükümdür.

23.Miras

Adana'nın Kayalıbağ mahallesi sakininden Cennet kızı Davud'un verasetini kız kardeşi ve erkek kardeşine verilmesine dair hükümdür.

24.Mülk Satışı

Adana'nın Kasab Bekir mahallesinden oturan es seyyid Ahmedin Heras Bahçe mahallesi sakinlerinden es seyyid hâcî Hasan'a ev satışına dair hükümdür.

25. Kiralama

Adana'da menzilci Ahmed ağa ve Hacı Ağanın şer'i mahkemede Mustafa Ahmed beşe adlı kişinin huzurunda barker (yük) hayvanlarını kiraladığına dair hüccettir.

26.Kiralama

Kara Halil'in mukataasını iltizam Salih ağaya üç yüz elli yedi gurusu bedelinde dair hükümdür.

27.Mülk Satışı

Adana'nın Sarı Yakup mahallesinden Emine kızı Dede beşe ile Sadri oğlu Dede beşe'nin Adana'da Durmuş Fakı mahallesindeki mülkü'nü gayr-ı müslim olan Nersoz? Veled Agob adlı zimmiye satışı olduğuna dair hükümdür.

28. Arpa Teslimi

Çopurzade el hâc Mehmed ağa tarafından gönderilen arpanın değerine ait hükümdür.

29.Menzil Hücceti

Adana'nın Ali Dede mahallesi sakinlerinden Mehmed efendi İbn-i Aşık Durmuş adlı kişi şer'i mahkemede aynı mahallenin imamı Ahmed efend-i İbn-i Ali huzurunda mahallede bulunan beş bab menazili mescid-i şerife şartıyla vakıf ettiğine dair hüccettir.

30.Veraset

Adana'nın Ağa Mehmed mahallesi sakinlerinden katil edilerek vefat eden Safer bin Mehmed veraseti validesi Aişe kızı Hamza ve kardeşleri Halil ve Emine ait olan veraset davasına dair hükümdür.

31.Miras

El hâc Hamid mahallesinde İmam olan şeyh Ali'nin yerine gelen imam Mehmed'e imamlık görevini yerine getirmek için verilen mirasa dair hükümdür.

32.Mülk'ün Vakf Edilmesi

Adana'nın Sufî Bahçe mahallesi sakinlerinden hâc Ahmed oğlu Mehmed'in tayin eylediği vakıf yöneticisi olan el hâc Mehmed huzurunda bahçe ve dükkan gibi mülkünü vakıf etmesine dair hükümdür.

33.Mukataa

Adana'da Haleb hass-ı mukataasının dört'e birine sahip olan mutasarrıf Süleyman ağanın hicri 1180-1181 senelerine ait Hasan adlı birine senedi ile birlikte teslim etmiştir.Fakat bu teslimat sırası iki yüz altı ğuruşunu vermemesi nedeniyle olay mahkemeye intikal etmiş ve mahkeme'de tamamının Hasan adlı iltizama verilmesine karar vermesine dair hükümdür.

34.Veraset

Aslen Durkaya'lı ahalisinden olup Adana'da Yeni hane hancısı iken vefat eden el hâc Süleyman beşe'nin oğlu Hasan adlı kişinin sahip olduğu mirasını Durkayalı'da oturan eşi Emine ve oğlu Hasana ve kızı Vesileye verilmesine dair hükümdür.

35. Mal Teslimi

Adana'nın beylerbeyisi Hasan paşanın vekili hizmetinede bulunan Yasef adlı gayr-i müslime hicri 1183 yılında mir-i miranlık verilmesiyle birlikte pirinç ve diğer baharatlar, et, yağ ve sade bal, bunların yanında pabuç, çadır gibi eşyaların Yasef'e teslim edildiğine dair hükümdür.

36.Mukataa

Ali çavuş ağanın Haleb hass-ı mukataasının dört'e birini Hasan adlı kişi hicri 1180-1181 ve 1183 senelerine ait Ali ağadan bin üçyüz altı ğuruşa iltizam etmiştir.Hasan adlı kişinin iki yüz elli üç ğuruşu teslim etmesi ve iki bin ğuruşu da kendi zimmetine kalmasını talebe etmiştir. Ali çavuş bu durumu mahkemeye taşımıştır. Mahkeme kararı belli bir müddet dâhilinde belirlenen miktarın hepsini Ali ağaya teslim etmesine dair hükümdür.

37.Avarız Vergisi

Adana'da ve bağlı olan mahallelerinde her yıl toplanan avarız vergisinin hicri 1193 ve 1194 senelerine ait Yüreğir ve Karakışsak nahiyesinde toplanmamıştır.Bu verginin tahsil ve toplanmasına dair hükümdür.

38. İstifa

Adana'da hâc Fakı vakıflarından olan saçlı Hamid mescide-i şerifinin imamlığı ile görevli olan es seyyid Mehmed halife'nin kendi rızasıyla imamlık görevini Hüseyin halife terk etmesine dair verilen hükümdür.

39.Tayin

Adana kazasında el hâc Ali ağaya gönderilen mektubta ocaktaki görevindeki çalışkanlığı ve emektarlığı hakkında bahsedilmiştir.Daha sonra yeni görevi olan Yeniçeriler komutanlığına getirilmesine dair hükümdür.

40.Mülk'ün Vakıf Edilmesi

Adana'nın Ağa Mehmed mahallesi sakinlerinden hayır ve hasenat sahibi olan Veli beşe'nin oğlu Ali vakıf'ını beyan etmesi ile birlikte Mehmed bin Ahmed ve seyyid Halil bin Ahmed şهادetleriyle sabit olmuştur.Bu vakfa müteveli olarak es seyyid bin Safer tayin edilmesi ve mülkünü vakıf etmesine dair hükümdür.

41.Mülk Satışı

El şeyh Yusuf bin-i İshak , Adana mahkemesinde el hâc Veli Ağa zade ve es seyyid Mustafa ağa huzurunda mal ve mülkünün es seyyid Mustafa ağanın elinde

olmasından dolayı talebe emiştir.Fakat es seyyid Mustafa ağa bu durumu inkar ederek Narin adli zimmiden kırk bir ğuruş talebe ettiğini ve yeni mera aldığını söylemiştir.Bu durumu ise es seyyid Mehmed bin Abdullah ve Ali beşe bin Abdurrahman'nın şahadetleriyle ispat etmesine dair ilamdır.

42.Mülk Takası

Adana'nın Eski Hamam mahallesi sakinlerinden kıdemzade olarak bilinen Osman ağanın eşi Zeliha hatunun kendisine ait olan evini beşyüz ğuruş mukabilinde takas etmesine dair hüccettir.

43.Mülk Satışı (Ev ve Dükkan Satışı)

Adana'nın Kayalıbağ sakinlerinden Mehmed Şeras beşe ve Hüseyin beşe şer'i mahkemede Ağac İsmail beşeye ve kardeşi Ahmed beşeye sattıkları mülkleri olan ev ve dükkanın satışına dair hüccettir.

44.Vekalet

Adana'nın Sufıbahçe mahallesi sakinlerinden İsa beşe bin Mehmed'in şer'i mahkeme katibi ve Debağhane mahallesi sakinlerinden olan el hâc Abdullah'ın oğlu es seyyid Hasan el hâc Abdullah efendi huzurunda şöyle ifade etmiştir.Vefat eden Nuh bin el hâc Ömer'e ait yetmiş ğuruş değerinde bir sim hançer ve bir sim saat'i almak için vekaleti olduğuna dair hükümdür.

45. Beytü'l-Mal'a Eşya Teslimi

Adana'nın Karasoku mahallesi sakinlerinden olan Osman beşe'nin kurt olayında katil edilerek vefat etmiştir.Geri de kalan mal ve eşyası satılarak beytü'l mal memuruna teslim edilmesine dair hükümdür.

46.Mülk'ün vakf edilmesi

Adana'nın Seracan mahallesi sakinlerinden Mustafa bin Abdullah adlı kişinin şer'i mahkemede ta'yin ettiği mütevellî Rahim es seyyid Ahmed Safer huzurunda öldükten sonra mülkünü vakıf etmiştir.Öldükten sonra çocuklarına ve onların da çocuklarına ve eşinin mülkünden faydalanacağını ifade etmiştir.Bunun haricinde kim mahallesi İmamı olursa her gün kendi mülkünden birer akçe mescid-i şerif imamına verilmesine dair hükümdür.

47. Okunmuyor.

48.Okunmuyor.

49.Okunmuyor.

50. Vekalet

Adana'nın Şeyh Mustafa mahallesi sakinlerinden Aişe bint-i Abbas adlı hatunun vakfını bilgin olan es seyyid Hasan efendi ibn-i Hüseyin ve Mehmed bin Ali meclis-i şer'de şahit kılarak vekaletini vermiştir.Vekaletini Mehmed beşe bin Yusuf adlı kişiye vermiştir.Bu durumu şer'i mahkemede mütevellî tayin eylediği es seyyid Hasan efendi ibn-i Hüseyin'in huzurunda ifade etmesine dair hükümdür.

51.Gayr-ı müslim'in Arpa Borcu

Hicri 1229 senesi de Tarsus'ta Savm adlı zimminin borç aldığı arpanın bedelinin bir kısmını eda etmesi ve geriye kalan üçyüz altmış beş deyn-i kaldığına dair hükümdür.

52. Adana'nın Sağ Kulundan Olduğuna Dair

Tarsus, Adana'dan Şam-ı şerife varıncaya kadar sağ kulu olduğuna dair hükümdür.

53. Süvari Asker Tayini

Adana kazasından Karaman'a atlı birliklerin ve askerlerin tayin edilmesi ve bu tayin sırasında arpa nakliyesi de ve her hayvan için yirmişer vergi alınmasına dair hükümdür.

54. Okunmuyor.**55. Şehzade Abdülhamid'in Yürümesi**

İstanbul'da şehzade Abdülhamid dünya'ya geldiğinde ve daha sonra beşikten kalkmasından dolayı İstanbul ve çevresinde 7 gün top atışlarıyla şenlikler düzenlendiğine dair fermandır. Bu fermanı-ı şerifi ise Kaymakam olan tatarlardan Ömer efendi ile çevre illere gönderilen fermana dair hükümdür.

56. Tayin

Adana'nın Seracan mahallesinde bulunan eski Adana mütesellimi Hüseyin paşazade'nin ihya ettiği medresenin müderrisi kapıcı başı Mehmed olmadığı ve yerine yeni müderris olan Mustafa Hamdi'yi tayin edildiğine dair ferman.

57. Karaman Eyaletine Düşen Arpa Payının Taleb Edilmesi

Karaman valisi el hâc Ali paşanın Tarsus ve Adana kazasından kendilerine düşen arpa payını talep etmesine dair hükümdür.

58. Enfiyecilik

Adana kazasında çürütülmüş tütünden yapılan ve keyif için buruna çekilen toz yapımı, üretimi ve satışına dair olan ferman-ı şerif hükümdür.

59. Tayin

Adana'nın Yağaran mahallesinde bulunan hayır sahibi Yusuf Ağa tarafından inşa edilen Sıbyan Mektebinde müderris olmadığına dair ve müderris tayini için verilen berattır.

60. Okunmuyor.**61. Vakf Edilen Bahçe Kullanımı**

Ahmed Ağa'ya ait Adana'nın miraçlı sokağında bulunan yirmi beş dönümlük Sefer çavuş bahçesinin vakıf edildikten sonra çocuklarının ve onların çocuklarının kullanması için her yıl vakıfa on gürüş vermelerine dair hükümdür.

62. Tayin

Adana'nın Mestanzade mahallesinde halkını işerlerinin görülmesi için vakıf'a tayin olunan mütevveli es seyyid Mustafa bin Yusuf olduğuna dair hükümdür.

63. Enfiye Mukataası

Adana'da ve çevresinde çürütülmüş tütünden yapılan ve keyif verici burun otunun üretimi, satışı yapılması için kiralanan mukataa'ya dair hükümdür.

64. Okunmuyor.

65.Mukataa

Adana'nın eski mütesellimi ve vefat etmiş olan Ahmed beyin zimmetinde olan Adana ve Dünderli mukataalarından ve diğer kısımlarından biriken yüz bir bin sekizyüz guruşdan geri ye kalan doksan yedi bin üçyüz guruşunu kapıcı başı Mir Mehmed e tahüd etmiştir.Bu tahüd edileni ise hicri 1227 senesinden itibaren her yıl eylül'den eylüle yirmi beşer bin guruş vermek şartıyla taksid edilmesine dair hükümdür.

66. Mukataa

Hicri 1229 senesine ait ferman ile Adana sancağı mütesellimi olan Ahmed beyin borcunun Mehmed beyin üç taksitle ödenmesine dair hükümdür.

67.Kiralama

Ali Osman'ın kardeşi Mehmed'in kendi evini el hâc İshak efendiye icar etmesi ve daha sonda vefat ettiğinden dolayı icar parası seksen yedi guruşu Ali Osmana verilmesine dair hükümdür.

68. Kiralama

Adana'da borçlu olan Ahmed bey adlı kişinin zimmetinde olan hicri 1222 senesinde kiraladığı bir evin kirasını ödemededen vefat etmesinden dolayı borcun Adana da oturan oğullarına intikal etmesine dair hükümdür.

69.Tayin

Adana ve Yüreğir mutasarrıfı Süleyman'ın yerine Mevlana Ahmed Şevki'nin mutasarrıf olmasına dair hükümdür.

70. Tayin

Adana ve Yüreğir mutasarrıfı Süleyman yerine Mevlana Ahmed Şevki efendi Bin Ali kamyab'ın mutasarrıf olduğuna dair hükümdür.

71. Kiralama

Adana'da hicri 1229 martından başlayarak gelecek sene mart ayına kadar Adana mütesellimi Hüseyin paşazade'den yük taşıyan hayvan ve arpayı kiralayan Mehmed kişiye verilmesine dair hükümdür.

72.Vakf' daki Hisse'nin Kullanımı

Adana'nın Sufibahçe mahallesi sakinlerinden Aişe kızı Ömer hayır için kurduğu vakıf binanın korunması için müteveli tayin ettiği Mehmed efendi ibn-i Ahmed'in huzurunda şunları söylemektedir.İlk önce kendisi hissemi hayatta olduğu sürece kullanıp faydalanacak daha sonra vefat ettiğimde müteveli tayin ettiğim Mehmed efendi ve çocuklarına kullanmasına dair verilen hükümdür.

73.Mülk satışı

Adana'nın Emirler mahallesi sakinlerinden Huriye bint-i Mehmed şer'i mahkemede Ali dede mahallesi sakinlerinden Hüseyin bin Abdullah adlı kişiden mirini yüz on guruşa satın aldığına dair hükümdür.

74. Tayin

Adana kazasında es seyyid Abdurrahman ağanın mahkemeye muhızır başı olduğuna dair hükümdür.

75.Okunmuyor.

76. Cami İmamları Arasındaki Dava

Mestan mahallesi imamı olan es seyyid Mehmed efendi ibn-i Ali efendi adlı kişi şer'i mahkemede Su gediği mahallesinden Mustafa bin İbrahim adlı kişi dava'da karşı karşıya gelip aralarındaki sıkıntıya çözmek adına mahkeme şahitleri imam hafız efendi ibn-i Hamza ve Hamza beşe bin Abdullah şahadet için hazır olunmalarına dair hükümdür.

77.Vefat Eden Kişinin Mal ve Eşyası

Adana'da Tuzla malikanesi mültezimi Mehmed ağa bin Abdullah adlı kişinin vefat etmesinden dolayı dükkanındaki tuz ve diğer mal ve eşyasını beytü'l mala verilemesi bunun haricinde tespit edilmiş borcu için malın bir kısmının satışına dair hükümdür.

78.Miras

Adana'nın Seracan mahallesi sakinlerinden vefat eden Sadullah beşe adlı kişinin mirasını kardeşi Mehmed'e ve kızları Emine, Hatice, Rukiye ve Züleyha'ya bıraktığını ve şer'i mahkemede Kayalıbağp mahallesi sakinlerinden es seyyid Mehmed ağa huzurunda gerçekleşen miras paylaşımına dair hükümdür.

79.Cenaze İşlemlerinin Vefat Eden Kişinin Mirasıyla Yapılması

Adana'nın Su Gediği mahallesinde ölen kişinin ölüsünün yıkanma işlemlerini ölünün mirasından kalan nakit ile yapılmasına dair fermadır.

80. Borç Davası

Adana'nın Şataran mahallesinde sakinlerinde ve gayr-ı müslim olan Agob Veled Agob ve kardeşi Eskis bint-i Agob adlı Şab? ve Ağca bint-i Manyas ile Sarı Yakub mahallesi sakin olan Mevzeh Veled Manyas adli gayr-i müslimler arasındaki borç davasına dair hükümdür.

81. Mülk'ün Vakf Etmesi

Adana'da Hızmalı mahallesi sakinlerinden hayır sahibi Gevher bint-i Hüseyin adlı kişinin şer'i mahkemede müteveli tayin eylediği Kirlizade Ali beşe bin Musa adlı kişinin huzurunda mülkünü vakıf ettiğine dair hükümdür.

82.Tayin

Adana kazasının naibi gelinceye kadar mutasarrıflık görevini Abacızade Mehmed Efendi'nin mutasarrıf olduğuna dair hükümdür.

83.Darb

Adana'nın Hızmalı mahallesi sakinlerinden Züleyha bint-i Ahmed'in oğlu Ahmed'in Fatma bint-i İbrahim tarafından ayağıyla dövülmesinden üç gün sonra vefat etmiştir.Bu durum mahkemeye intikal edilerek Molla Ahmed bin şeyh Mustafa ve Osman bin Ali adlı kişilerin şahadet etmesiyle birlikte olayın mahkemede incelenmesi sonucu vefat eden çocuğun önce Fatma kızı İbrahimi tekmeyleyerek darb ettiğini tespit edilmesine dair hükümdür.

84. Mukataa

Molla Ali ve Molla Hatib iş'arı şerr'iyesi kapısına memur olmalarından dolayı mülazımlık mukataasının yarısını almasına dair hükümdür.

85. Müslim Gayr-ı Müslim Borç Davası

Adana'nın Karasoku mahallesi sakinlerinden olan gayr-ı müslim Artiyel? veled Daniyel ile müslim Kapıkıran Mehmed beşe arasındaki borç alımı ile ilgili hükümdür.

86. Okunmuyor.

87.Tayin

Adana kadısı el hâc İbrahim tarafından askerin sevk edilmesi için görevlendirilen Layıkzade Mehmed efendiye yazısı.

88.Tayin

Adana'da müftü Hüseyin'in yerine yeni müftü olan es seyyid Hasan efendinin görevlendirme yazısı.

89. Veraset (Rüşvet Karşılığında Dava'ya Vekillik Yapmak)

Adana'nın Durmuş Fakı mahallesi sakinlerinden olan bilgin es seyyid Osman ağa ibn-i Abdullahın vefatı üzerine eşi Fatma hatun bint-i el hâc Ali ağaya ve kızı Ümmügülsüme isabet eden malların almak ve korumak için şer'i mahkemede Haleb'e mensup olan validesi Hafza hatun arasındaki mal anlaşmazlığından dolayı olay mahkemeye intikal etmiştir.Mahkeme şahitlerinin rüşvet karşılığında şahadet ettiklerine dair hükümdür.

90.Gayr-ı müslimin Hisse Talebi

Adana'nın Durmuş Fakı mahallesi sakinlerinden olan gayr-i müslim Serkes veled Esb zımminin şer'i mahkemede Ali dede mahallesi sakinlerinde olan Kaleli oğlu olarak bilinen Mehmed adlı kişinin huzurunda hissesini talep etmesine dair hükümdür.

91.Tereke Tespit Defteri

Aslen Kayseri ahalisinden olan ve Adana'nın Yeni Han civarına firar eden Çerçi Şahin adlı zımminin bilinen evdeki mal bildirim defteridir.

92. Vekalet

Tüfenkçibaşı olan Mehmed ağanın Şerife Hatunun zimmetinde olan emanet eşyasına vekalet ettiğine dair hükümdür.

93.Okunmuyor.

94.Hatim Hasebiyle Belirlenen Akçe Miktarı'nın Kabulü

Debağan mahallesi sakinlerinde Huriye bint-i Mustafa adlı hatunun şer'i mahkemede şöyle tekrarlayıp söylemiştir.Bilindiği üzere küçük kız yeğenim ev akçesinden es seyyid Abdülğani efendi zimmetinde olan on üç guruşu ve hatim sebebiyle belirlenen miktarı kabul ettiğine dair hükümdür.

95. İmdadiye

Adana kazasında hicri 1184 senesinde ordu-yı hümâyûnun sefere çıkması ve harp masraflarının karşılanması için Adana'da altmış altı kese akçe imdadiye (örf-i vergi) toplanmasına dair fermanıdır.

96.Mukataa

Adana sancağında bulunan Kara 'İsalü nahiyesi, Mezralı ve Dünderlü nahiyelerindeki muka'taların korunmasında dair hükümdür.

97. Mukataa

Adana'da bulunan Kara 'İsalü, Mezra, Arsanca ve Dünderlı nahiyelerindeki muk'taaların korunmasına dair hükümdür.

98.Mülk Satışı

Adana'da bir mahallesinde iskan eden derviş paşazade es seyyid Hüseyin'in Seracan mahallesin de iskan eden es seyyid beni bin Mustafa'ya kendi mülkü olan dükkanını yüz otuz ğuruşa sattığına dair hükümdür.

99. Mukaataa

Sarayın sürekli gelip gidenlerinden olan Şohrab ağa Haleb Hass-ı muka 'tasının yarısına mutasarrıf olmuştur.Daha önce Süleyman ağaya ait olan muka'taa Süleyman ağa tarafından talep edilmiştir.Fakat Süleyman ağa zindan da olduğuna dair fermanıdır.

100. Tayin

Reisülküttap el hâc Abdullah tarafından merkezden naib gelinceye kadar işlerin Çukadar Mustafa'ya teslim ve yürütülmesine dair hükümdür.

101. Tereke

Adana ve nahiyelerinde yaşayan Ğara efendinin vefat etmesiyle ilgili terekelerini beytü'l mala konulmasına dair hükümdür.

102.Tezkire (İzin Kağıdı)

Adana civarında vefat eden askerlerin terekelerini beytü'l mala teslim etmek için emin tayin edilmesine dair tezkiredir.

103.Borç

Adana'nın Sarıyakup mahallesinde iskan eden gayr-ı müslim veled Keş adlı zımminin küçük kardeşinin borcunu üstlenmek istediğine ve mahkemenin bu isteğini kabul etmesine dair hükümdür.

104.Miras

Adana'da Seracan mahallesi sakinlerinden Süleyman Ağa bin Mehmed adlı kişinin vefat etmesiyle birlikte geriye kalan mirasını eşi, çocukları ve annesine bıraktığına dair hükümdür.

105.Veraset

Adana'da Durmuş Fakı mahallesinde iskan eden ve vefat eden Ahmed bin Şaban adlı kişinin verasetini karısına ve çocuklarına bıraktığına dair taksim defteridir.Defterin okunurluk seviyesi düşük ve silik olduğu için çevrilemedi.

106.Hisse'nin İntikali

Ümmühan Hatun adlı kişinin vefat eden annesi Emine ve kardeşi Hüseyin beşe'den kalan ve kendisine intikal eden mal ve eşyasından kalan kuran-ı kerimi diğer kardeşleri Hasan, Mustafa ve Mehmede verdiğine dair hükümdür.

107.Veraset

Adana'nın Durmuş Fakı mahallesi sakinlerinden vefat eden Hüseyin Şerfi adlı kişinin verasetini eşine, çocuklarına ve kardeşlerine bıraktığına dair hükümdür.

108. Asker'in Bölünmesine İzin Verilmemesi

Adana kazası tarafına gelen askerlerin bölünmesine izin verilmediğine dair hükümdür.

109. Nikah Akdi

Tarsus mahallesinde oturan Meryem kızı Caferin baliğ olmadan ve rıza vermeden zorla seyyid Mehmed bin Ali adlı kişi ile mehir ile nikah kıyıldığına dair hükümdür.

110. Cizye Malını Hisse Edinmek

Hicri 1184 senesinde cizyedar Mehmed ağa ile mütesellim el hâc Abdullah'ın cizye malını kendi zimmetlerine geçirmesine dair hükümdür.

111. Mülk'ün Vakıf Edilmesi

Karlızade Adana beylerbeyisi Hasan paşanın mütevellî tayin eylediği el hâc Ali efendi huzurunda evlerini, dükkanlarını vs. gibi mülkünü vakıf ettiğine dair hükümdür.

112. Hisse'nin Hibe Edilmesi

Adana beylerbeyisi Hasan paşanın Yüreğir nahiyesinde Sarban karyesindeki bahçesinden ki hissesini eşi Raziye Hanıma hibe edilmesine dair hükümdür.

113. Veraset

Adana'nın Serdarı Ser-turnay-ı es seyyid Hüseyin ağa tarafından Beytü'l-mal askeri zabiti memur Mehmed beşe bin Abdullah şer'i mahkemede Seracan mahallesi sakinlerinden Perçemzade olarak bilinen Mustafa beşe bin Mustafa ağa'yı mahkeme etmiştir. Bu mahkeme içeriğinde sefer esnasında vefat eden Gül Ali eşyası kendisine ait olduğunu fakat Mustafa beşe de bu durumu kabul etmeyerek Gül Ali'nin kendi amcası olduğunu beyan ederek kendisine münhasır olduğuna dair hükümdür.

114. Vekalet

Adana'nın Yurtan mahallesi sakinlerinden Fatma bint-i Ali Bey adlı kişinin vekaletini kendi eşi Mehmed ağaya verdiğiğine dair hükümdür.

115. Veraset

Adana'nın Saçlı Hamid mahallesi sakinlerinden olan ve sefer de vefat eden Deveci bin İbrahim bey adlı kişinin verasetindeki mal ve eşyalarının çocuklarına ve eşine intikal edilmesine dair hükümdür.

116. Tayin

Adana ve Dünderlı kazalarına kaymakam olarak es seyyid İbrahim efendi'nin tayin edildiğine dair hükümdür.

117. Donanma-yı Hümâyûn Masrafı

Hicri 1184 senesine donanma-yı hümâyûn masrafı için gerekli paranın toplanmasına dair verilen hükümdür.

118. Mülk'ün Vakıf Edilmesi

Adana'nın Su Gediği mahallesinde iskan eden hayır sahibi Mehmed adlı kişi şer'i mahkemede mütevellî tayin eylediği aynı mahallenin imamı olan es seyyid Abdügani Efendi ibn-i Abdulgani huzurunda mülkünü vakıf etmesine dair hükümdür.

119.Satın Alma Hüccteti

Adana'nın Helhal mahallesinde iskan eden Zeyneb bint-i Osman beşe adlı kişinin şer'i mahkemede Seracan mahallesinde iskan eden Molla Süleyman bin Mehmed adlı kişinin huzurunda, Helhal sakini olan Molla Süleyman'ın mülkünü satın aldığına dair hüccettir.

120.Matbah-ı Amire Masrafı

Hicri 1184 yılında Adana hazinesinden merkez hazineye para gönderilmesi ve bu paranın matbah-ı amire masrafında kullanılmasına dair emirdir.Para (12500 Ğuruş)

121. Bu hüküm terkindir (Bu hükümdeki kararlar sehven (yanlışlıkla) sicile kaydedildiği için silinmiştir)

122. Adana Beylerbeyi Hasan Paşanın Vefatına Dair

Adana'nın beylerbeyisi olan Hasan paşa Özü Kalesi muhafazası sırasında vefat etmesinden dolayı gerisinde kalan malların tespitine dair ilamdır.

123. Hazinedar Hamza Ağanın İlamı

Adana'da beylerbeyi olan Hasan Paşanın vefatı üzerine yirmi otuz yıldan beri hazinedar olan Hamza ağanın görevden istifa etmeyip kendisine sadakat edeceğine dair ilamdır.

124. Muhalefat Defteri

Özü kalası muhafazasında vefat eden Adana beylerbeyisi Hasan paşanın ardından kalan mal ve eşyasına dair muhalefat defteridir.

125.Cizye Beratı

Hicri 1184 senesin de Adana ve civarında iskan etmiş ve gelip geçen yerli ve yabancı zimmi halktan ve acem taifelerinden alınması ve alınan kişilerin eksiksiz kağıda kayd edilmesine dair cizye beratıdır.

126.Görevi Bırakma

Adana civarında bulunan Baçeciyan ahalisinden olup ve İmamlık görevini üstlenen Ahmed Halife kendi isteğiyle İmamlık görevini Mehmed halifeye teslim ettiğine dair hükümdür.

127.Tımarı Bırakma

Adana Alaybeyisi ola el hâc Abdullah'ın ordu-yı hümâyûnuma gönderdiği mektubta Adana sancağında Dünderlı nahiyesinde Ahmed bey'in tımandan firar etmesi ile nahiyedeki tımar mezra'sını Süleyman'a yedi bin otuz iki akçe ile tevcih edildiğine dair hükümdür.

128.Mülk'ün Vakıf Edilmesi

Adana'nın Akça Mescit mahallesi sakinlerinden olan hayır-ahsenat sahibi Derbiş paşazade Hüseyin'in şahitler huzurunda şer'i mahkemede mütevellî tayin ettiği Murtaza efendi ibn-i Ahmed adlı kişiyi vekil kılmasıyla birlikte vakıf edilen dükkanlarının kullanımı için mütevelliyi vekil tayin etmiştir.Vefat ettikten sonra Cafer paşa camiindeki imama yüvmiye üç ğuruş, müezzine on ğuruş, hatibine on ğuruş ve cüz okuyan Hatib es seyyide on ğuruş verip geriye kalan ise vakfin tamiri için kullanılmasına dair hükümdür.

129. Tayin

Hicri 1184 emr-i ali ile defterdarlık görevine gelen mutasarrıf Hasan ağanın elinde Sadr-i Ali kalemiyeleri için hicri 1183 senesine ait mutasarrıf Hasan ağanın elinden yirmi gürüş Behram ağa hissesine toplam yüz altmış gürüş olduğuna dair hükümdür.

130.Mülk Satışı

Adana'nın Baba Tarsus mahallesi sakinlerinden olan Ebubekir Ağa ile el hâc Hüseyin arasında gerçekleşen bahçe icarı ve akabinde bahçenin satışına dair hükümdür.

131. Kiralama

Adana'nın Baba Tarsus mahallesi sakinlerinden olan Ebubekir Ağa ile el hâc Hüseyin arasında kiralama işlemi gerçekleşmiştir.Bahçenin 80 dönüm olduğuna dair hükümdür.

132.Bakım ve Onarım İçin Para Talebi

Hicri 1184 yılında sucuzade vakfından sultan sokağında bulunan daha önce harabe dönmüş olan bahçenin seksen dönüm olduğu bakım ve mülkiyeti için Adana müftüsünden on gürüş talep ettiğine dair mütevellî Ebubekir'in yazısıdır.

133.Mülk Satışı

Hicri 1184 yılında sucuzade vakfından sultan sokağında otuz dönümü icar ettiğini ve daha sonra yüz yirmi gürüşa satın alındığına dair hükümdür.

134.Mülk Satışı

Adana'nın Ağca Mescid mahallesi sakinlerinden dervişzade olarak bilinen Hüseyin adlı kişinin şer'i mahkemede mülkü olan dükkanını es seyyid İsa bin Ahmed'e sattığına dair hükümdür.

135.Hisse Talebi

Adana'nın Sufıbahçe mahallesi sakinlerinden Ümmühan bint-i Hatice adlı kişinin şer'i mahkemede hicri 1178 senesinde vefat eden babasına kalan malların kendisine isabet eden hissesini talep etmesine dair hükümdür.

136. Mülk'ün Vakf Etmesi

Adana müezzini el şeyh Hüseyin'in Gelinezade medresesinde tamir ve ihdas ettiği kütüphane yaptığını ve üç yeni dolap ve mülk olarak kitaplarını vakıf ettiğine dair hükümdür.

137.Camii İmamı'nın Yıllık Alacak Davası

Adana da bulunan Eski Hamam mahallesi sakinlerinden silahdar oğlu olarak bilinen Ahmed bin el hâc Ahmed adli kişi şer'i mahkeme de yine aynı mahallede bulunan Hasan ağa camii şerifi imamı Hafızzade es seyyid Mehmed ve Abbaszade es seyyid Mehmed efendi hazretleri huzurunda Adana mütesellimi ve ahaliden de mahkemeye eşlik edilerek şöyle denilmiştir.Kürt Bayramzade Mehmed paşanın camii mezkurda imamlarına yıllık kırkar gürüş verildiğini ve bu durumu kabul etmeyen Abbaszade Mehmed efendi durumu mahkemeye taşıdığı hüccettir.

138.Adana ve Tarsus Civarındaki Deve ve Barkirlere Dair

Adana'nın bulunan Bahr-ı Sefid mahallesi sahibi hicri 1183 senesine ait divam-ı hümâyûn çavuşlarından Mustafa ağa adlı kişi şer'i mahkemede Adana ve Tarsus civarındaki ahalilerindek, deve ve barkiryükler2in değeri ve Re'sine dair defterdir.

139. Mülk'ün Satışı

Adana'nın Baba Tarsus mahallesi sakinlerinden olan Ahmed bin Ömer ve kız kardeşi Aişe ve anneleri Ümmügülsüm ve diğer analıkları Huriye ve Züleyha şer'i mahkeme'de tarlasını aynı mahalledeki Fatma bint-i el hac Halil adlı kişiye ve vekili olan Süleyman ağaya yüze elli güruşa sattığını ve teslim ettiğine dair hükümdür.

140. Diyet

Adana'nın Harab Bahçe mahallesi sakinlerinden vefat eden Mehmed bin Abdullah adlı kişinin virası validesi Emine ile kız kardeşi Elif'e ve amcazadesi Ahmed'e ait olduğudur.Şer'i Mahkemede vefat eden kişinin altı yıl önce darb edilerek öldürüldüğüne dair ve bu bilgilerin yanlış olduğu ve diyet olarak suçlanan Hamid mahallesinden Ali bin Hüseyine bir kılıç ve bir kuran-ı kerim verildiğine dair hükümdür.

141.Hak Talebi Davası

Adana'nın Eski Hamam mahallesi sakinlerinden Aişe bint-i Ali, Şeyhzade mahallesi sakinlerinden Mehmed ağa bin Hüseyin huzurunda şöyle kelim etmiştir.Üç yıl önce eşim Arap Mahmud ve vefat eden Hasan paşanın dervişler karyesinde hizmette bulunduğunu ve orda ki hakkının diğer eşi Raziye ve amcası el hâc Halile' verildiği o mahsulden kendisinin de hakkını olduğunu ve hakkını talep etmiştir.Vasi Mehmed ağadan kuran-ı kerim ve bir sem' balık dişi, şam kılıcı aldığına dair hükümdür.

142.Mal ve Eşya Davası

Adana'nın Bararanda Mahallesi sakini olan Mustafa Beşe bin Ömer adlı kişi ile Seracan Mahallesi sakinlerinden olan ve vefat etmiş kişi Mehmed Şakir oğlu Süleyman ağa adlı kişinin veraseleri eşi Emine bint-i Mehmed ağa tarafından şer'i mahkemede es seyyid Ömer ağadan simlü balık dişi, eski şam kılıcı ve bir cild hüsn-ü hat,bir cilt kitab aldığına dair hükümdür.

143.Vasiyet

Adana'da Hacı Vezir mahallesi sakinlerinden Münir oğlu olarak biline el hâc Halil ağa adlı kişinin Şeyhzade mahallesi sakinlerinden Mehmed ağa bin Hasan huzurunda şöyle kelim etmiştir.Amcazadem Arap Mahmud bin Sadık vefat eden Hasan paşa hazretlerinin üç sene öncesinde vefat sebebiyle mahsulatın verasetini eşleri Aişe ve Rabia'ya verilmesi için vekaleti Mehmed ağaya verilmesiyle birlikte bir destarlü hindi ve bir simlü kılıç hançer vasiyet ettiğine dair hükümdür.

144. Vekalet Davasında Şaibelik Durumu

Adana'nın Debağhane mahallesi sakinlerinden Aişe bint-i Ali adlı kişi tarafından açılan şer'i mahkemede yerine vekil olarak eşi Korkutlu Hasanın katıldığı ve bu mahkemede Seracan mahallesi sakinlerinden olan Molla İsmail es seyyid Hasan huzurunda şu kelamı etmiştir.Bundan üç yıl önce vefat eden Hasan oğlu Ali ağanın Sofubahçe mahallesi ve kasabalarında yerine vekil tayin ettiği ve o mahalledi iki evin masrafı için iki güruş talep edildiğini ve daha geriye kalan paranın istenmesinden dolayı davada şaibe olduğuna dair hükümdür.

145.Görevi Bırakma

Adana'da bulunan Ramazan oğlu Peri Paşa ile Hasan beyin yaptığı yeni camii de hatiplik görevinde bulunan es seyyid hâc Abdullah'ın kendi isteğiyle görevi Süleyman halifeye bıraktığına dair hükümdür.

146.Vakf Davası

Adana'nın Hemhal Mahallesi sakinlerinden Zeynep kızı Osman beşe adlı kişi tarafından ibra edilen davada Seracan Mahallesindeki evin vakıf edilmesine dair vekili eşi Süleyman ağa bin Ömer olduğuna dair ibra hüccettir.

147.Vasi Tayini

Adana'nın Kayalıbağ Mahallesi sakinlerinden olan ve vefat eden Abdurrahman ibn-i Abdullah adlı kişinin veraseti nikahlı eşi Emine'ye ve küçük oğlu Halil ve büyük oğlu İbrahime intikal eden malları için annelerini vasi tayin edilmesine dair hükümdür.

148.Mukataa

Mustafa Üsküdar'ın Hicri 1182 ve 1183 senelerine ait Adana da muka'talarından Haleb hass-ı muka'tasının dört birinin Ali Ağanın elinde olduğu ve telsin alınmasına dair yazıdır.

149.Cizye Beratı

Adana ve civarında pamuk mahsulü ve ticareti için ehli zimmet halkın Adana 'ya gelmediklerinden dolayı el hac Mehmed merkez tarafından görevlendirilmiştir.Görevleri arasında cizye alınacak mal kaydının alınması, gelip geçen yerli yabancı ehl-i zimmet reayanın ismi ve eşkalleri ve kimsenin zarar görmemesi için gönderilen cizye beratıdır.

150.Arazi Kullanımı ve Masrafına Dair

Yüreğir nahiyesine bağlı Sarıcanlar Atası mahallesinde bulunan eski büyük nehir etrafında yüz dönüm tarlası olan muhzır başı es seyyid Abdurrahman ağa ziraat edip ve beytü'l-mal için vilayet tarafına yıllık bir altın gönderdiğine dair yazıdır.

151.Hak Talebi

Adana'nın Kayalıbağ mahallesi sakinlerinden oduncu oğlu olarak bilinen es seyyid Mustafa adlı kişinin şer'i mahkemede Kasaban mahallesi sakinlerinden Durmuş beşe ibn-i Kasım adlı kişinin huzurunda şu kalamı etmektedir.Bundan beş yıl önce vefat eden sarık İbrahim beşe bin Abdülgani adlı kişinin varisi olan eşi, yani validesi Cennet es seyyid İsmail ile be sülbiye kızı Emine'ye münhasır olan ve zimmetinde olan sekiz kil susam, iki kıntar kavze, otuz kil şa'ir ve bağ bunun yanın zincirli mezrasında otuz dönüm bağ ve nakid doksan guruş gibi hakkını talep etmesine dair hükümdür.

152.Nakit Mal Talebi

Adana'nın Dünderli Nahiyesinde hicri 1184 senesinde vilayetin işleri için nakid mal talep edildiğine dair hükümdür.

153.Tayin

Adana'da es seyyid Ahmed ağanın umur zabıtlığına tayin edildiği hükümdür.

154.Tereke

Adana'da mahalle emini olan ve vefat eden Mehmed ağa'nın terekesine mübaşir tayin edilen Mustafa ağanın elinde vefat eden kişinin terekesinin korunması dair hükümdür.

155.Tereke

Aslen Arapkirli olan fakat Adana'nın Hamam Mahallesi sakinlerinden olan ve aynı aynı zamanda Tuzla emini olan Mustafa ağanın ardından bıraktığı tereklerinin beytü'l mala teslim edilmesine dair tereke defteridir.

156.Mukataa

Adana Sancağında Busegöz Nahiyesinde Ağca Deniz ve etrafındaki üç yıldan beri gereken malı mülteziminden alınmasına dair hükümdür.

157.Okunmuyor.**158.Mukataa**

Adana civarında bulunan muka'taların hicri 1184 yılına ait Adana mültezimi kıdemzade Mehmed ağa şer'i mahkemede Adana'nın eski müftüsü eş hâc Hüseyin'in huzurunda şu kelamı etmiştir.Sultan sokağında bulunan muka'taların ağaçladırmasına dair hükümdür.

159. Öşür Vergisi

Adana'da sultan sokağında bulunan seksen dönüm muka'taa arsası işcar etmek için Adana mütevellisi'nin icaresin de olub hasıl olan sebze ve hububat öşür mukabelesinde yıllık vergi verilmesine dair hükümdür.

160.Mülk Satışı

Adana'da çopurzade es seyyid el hac Mehmed ağa adlı kişi şer'i mahkeme de es seyyid Mehmed huzurunda mülkü olan evini es seyyid Mehmed Çelebi'ye üçyüz güruşa sattığına dair hükümdür.

161.Okunmuyor.**162.Matbah-ı Amire Masrafı**

Merkezdeki mutfak masrafları için Adana'daki cizye mülkünden para gönderilmesine dair berat-ı şeriftir.Talep edilen para miktarı 5000 güruşdur.

163.Cizye Mülkünden Para Talebi

Adana cizyesi mülkünden mütesellim el hac Mehmed ağanın elinde olan beş bin güruşu matbah amiri olan es seyyid İbrahim'e havale edilmesine dair hükümdür:

164.Mukataa

Adana'da Yorgan muka 'tası mülkünden Salih ağa Adana mütesellimi es seyyid el hac Mehmed'ten altı bin üçyüz güruş talep edilmesine dair hükümdür.

165.Tuz Hasılatı

Adana'da Tuzla mültezimi olan Mehmed ağa hayatta iken şer'i mahkemeye gelip şunları söylemiştir.Tuz hasılatının sene hicri 1180 'de altıyüz güruşdan fazla olmadığına dair hükümdür.

166.Tuz Hasılatı

Adana'nın Yüreğir nahiyesinde bulunan tuzla mültezimi olan Mehmed ağa'nın büyük zahmetlerle topladığı tuzun mavh olduğunu bildiren yazısıdır.

167.Mukataa

Eskiden Ordu-yı Hümâyûn da çavuş olan Arabkirli İbrahim beyin Adana da Yüreğir kazasının da mutasarrıf olduğu muka'tasını on iki sene vekil olarak çukadarı Mehmed ağaya verdiğiine dair hükümdür.

168.Mukataa

Çavuş Arapkirli İbrahim bey muka'tasını on iki yıldan beri çukadar Mustafayı vekil ederek vermiştir.Bu muka'atanın yarısına sahip Süleyman ağa ile muka'tasını ayırma defteridir.

169.Haleb'den Merkeze Cizye Malı

Bu ferman-ı şerifte Haleb'ten İstanbul'a gelecek cizye mallarının yol üzerindeki azaların kadıları tarafından korunmasına dair fermanıdır.

170.Çopurzade El Hâc Mehmed'in Alacağı

Hicri 1184 senesine ait Çopurzade el hac Mehmed'in Vilayetten alacağına dair hükümdür.

171.Mülk satışı

Adana'nın Tekiyye Mahallesi sakilerinden gayr-ı müslim olan Azkiye Bedros adlı zimminin şer'i mahkemede mülkü olan kendi evini es seyyid Mustafa'ya sattığına dair hükümdür.

172.Tevcih Mektubu

Adana ve Düandarlı kazalarına es seyyid İbrahim efendiye ustalığında dolayı kendisine tevcih edilen mektuptur.

173.Mukataa

Adana'da eski müftü el hac Hüseyin efendi yedinde olan muka'taadan her yıl ikişer yüz yetmiş beşer guruşdan iki yılın malına denk olan beyüz elli guruşun talebine dair tezkiredir.

174.Mukataa

Adana'da bu Yas-ı Viran ve Haleb mukataalarının memurluğunda olan Berber Başızade Hayrullah'ın Adana ve Yüreğir de mutasarrıf olan Arapkirli İbrahim Bey vekili olan çukadar Mehmet 'ten hissesini talep etmesine dair hükümdür.

175.Borç

Adana'da Haleb hass-ı mukataasının dörde birine sahip olan Süleyman ağanın kendisine borcu olan Mehmed Hayrullah'ın borcunu kendi yerine vekil tayin ettiği Şatır Hasan Ağadan talep etmesine dair hükümdür.

176.Tayin

Adana Yüreğir nahiyesinde mutasarrıflık görevine getirilen es seyyid Ali efendinin ahali arasında büyük şer'i hükümlerin icra etmesine dair hükümdür.

177.Tayin

Hicri 1185 yılında bilinen beldeye yeni müftü olarak es seyyid Hasan efendi nakil edilmesine dair yazıdır.

178. Tayin

Adana'ya hicri sene 1185 yılında Mevlana İmamzade Mehmed efendiye mutasarrıflık görevine getirilmesine dair hükümdür.

179.İmdad-ı Hazariyye Vergisi

Adana'da ordunun bütçe açığını kapatmak için alınan örfi vergiye dair hükümdür.

180.Mukataa

Eski gümrükçü Mehmed efendi şer'i mahkemede şunları söylemiştir.Kendi babası olan Halil ağa ile Hasan ağa arasındaki müşterek mukataaları Osman Paşadan talep ettiğine dair hükümdür.

181.Osman Paşa'nın Müşterek Hakkı Verdiğine Dair

Osman paşa'nın hicri 1182 senesine ait ortak mir-i malın teslim ettiğine dair hükümdür.

182. Buyruldu

Adana'nın Yüreğir nahiyesinde bulunan Halep Hass-ı mukataasının dörte birine mutasarrıf Süleyman ağanın tevcihine verildiğine dair buyruldu.

183.Hazine-i Amireye Hasılatın Teslimi

Bir önceki hükümdeki tayin gereğince mevcut hisse'nin hasılatı olursa hazine-i amireye teslim olunmasına dair buyruldu.

184.Tayin

Ortaklık üzere mutasarrıf olan Süleyman Ağa mukataanın hissenin dörte birine muhasıl olup yerine yeni kişi tayin edilene kadar idare etmesine dair hükümdür.

185.Tayin

Adana'nın mevcut kadısı yerine eski Üsküp serdarı olan Hüseyin Ağa'nın tayin edildiğine ve bu yeni görevi alan kadı Adana'daki bütün mal ve mülkleri koruyup geliri ise beytü'l mala teslim edilmesine dair hükümdür.

186.Tayin

Adana da Sucuzade mahallesinde bulunan Musa Efendi hayır sahibi tarafından yapılan camii şerifte hatib olan Mustafa halife keni rızasıyla diğer Mustafa efendiye görevini bıraktığına dair tevkidir.

187. Mülk'ün Vakf Edilmesi

Hayır sahibi olan Neccar oğlu adlı kişinin Adana'nın Tüccaran Mahallesiindeki Düşmez sokağındaki bulunan etrafı çevrili bahçesini bilinen mahallenin avarızına terk ettiğine dair hücedir.

188.Mülk Satışı

Adana'nın Ağca Mescid mahallesi sakinlerinden Hüseyin bey adlı kişinin Debeğan mahallesi sakini olan Topçu Mehmed ibn-i Ahmed adlı kişinin kendi mülkü olan dükkanını satığına dair hükümdür.

189.Veraset

Adana'nın Kayalıbağ mahallesi sakinlerinden olan ve vefat eden Mehmed bin Abdullahın veraseti eşi Hatice'ye ve çocuklarına intikal edilmesine dair hükümdür.

190. Nafaka

Kayalıbağ mahallesindeki Mehmed bin Abdullah'ın eşi olan Haticenin çocukları için nafaka talep ettiğine dair hükümdür.

191. Tayin

Adana'nın Şabaniye mahallesindeki ve hayır sahibi es seyyid Ömer efendinin bina ettiği camii şerif imamı olan es seyyid Ömer'in vefat etmesinden dolayı yerine Ahmed ve Şerif adlı kişilerin tayin edildiğine dair hükümdür.

192. Tayin

Adana'da Tarsus mahallesinde Hac İsa oğlu İbrahim Ağa'nın vakfın da müteveli olarak görevli olan seyyid Mahmud'un kendi rızasıyla görevi Şeyh Ali Halifeye ferağat ettiğine dair hükümdür.

193.Mülk'ün Vakıf Edilmesi

Adana'nın Nişancı mahallesi sakini olan Aişe kızı hac Mehmed tarafından Ahmed efendi ibn-i Ali adlı kişinin vekaletiyle şer'i mahkemede kendisine ait evi vakıf olarak tescil ettiği için Mehmed efendi ibn-i Ali efendiyi müteveli tayin ettiği ve menzilin hududunu ve teferruatını belirten vakfiye hüccettir.

194.Tımar Tevcihi

Adana'da sancağında Yüreğir nahiyesinde tımar karyelerini İbrahim Ağa, Mehmed Ağa ve babası olan Ali ağaya ortaklaşa verilmesine dair hükümdür.

195.İltizam Bedeli'nin Eda Edilmediğine Dair

Adana sancığında ve bağlı olan Alaca, Atlu, Kara Enbiya'nın hicri 1184 senesinde Halil ağa adlı kişiye iltizam edilmiş ve iltizam bedelinin alınmadığına dair hükümdür.

196.Tımar Tevcihi

Adana'nın Yüreğir nahiyesindeki tımarın el hac Ali ve İbrahim ağaya ortaklaşa ve bir bedel karşılığında verildiğine dair hükümdür.

197.Vakf Mütevellisinden Hak Talebi

Adana'da bulunan Ramazan oğlu ve babası Mehmed paşa vakıflarının dörde birine müteveli olan Ali bey ibn-i el hac Mehmed'ten berat-ali ile mutasarrıf olan Süleyman ağanın hak talep ettiğine dair hükümdür.

198.Haksız Kazanca Dair

Adana'nın Yurtas mahallesi camii vakfin günlük yarım akçe ile vazifeli Said Mehmed halife amcazadesi Derviş Seyyid Mustafa yanlış beyan vererek ve yeğenin öldüğüne dair beyanat vermesiyle hakkını üzerine almasına dair hükümdür.

199.Fahişe'nin Arkadaşı Olmadığına Dair

Tabak paşa mahkemeye sarhoş gelip burlu kızı fahişe dedikleri kızın kendi arkadaşı olmadığına dair hükümdür.

200.Küfür Edildiğine Dair

Hükümün girişi silinmiştir.Ağzına ve imanına küfür edildiğine dair hükümdür.

201.Karataş İskelesi

Adana beylerbeyinden Adana kadısına gönderilen büyük emir'de Adana'nın Karataş adlı mahallesinde bulunan iskeledeki mutasarrıf mallarının korunma altına alınmasına dair hükümdür.

202. Görevini Bırakma

Adana'nın Hacı Hamid mahallesinde bulunan Hacı Hamid camii şerifinde imamlık görevini yapan es seyyid Mustafa imamlık görevini Mehmet halifeye ferağat etmesine dair hükümdür.

203.Mukataa

Adana ve civarında bulunan miri mukataaların mutasarrıflar tarafından ait ve hasılatıa dair verilen emr-i alidir.

204. Görevi Bırakma

Adana'da bulunan Kürt Bayram oğlu Mehmed paşa'nın bina eylediği Şekrhane Medresesin de günlük on altı akçe ile vazifeli müderris Şeyh Abdurrahman kendi isteğiyle müderrislik görevini es seyyid Yahya'ya ferağat ettiğine dair hükümdür.

205.Tayin

Adana'nın Şeyhzade mahallesinde bulunan Muslihiddun Camii şerif de imamlık görevi yapan şeyh Sadi'nin vefatından dolayı yerine oğlu es seyyid Süleyman'ın görevlendirilmesine dair hükümdür.

206.Sefer-i Hümâyûn

Tuna nehri sahilindeki Setre Kenti mahallesinde bulunan ordu için Adana sancağında yük taşımak için deve talep edilmesine dair hükümdür.

207.Moskov Keferesine Sefer

Moskov keferesi üzerine birkaç koldan hücum etmek için ve düşmandan intikam alınmak için Adana'da tımar ve tımar sahiplerinden olan askerlerin Esakça sahrasında hazır bulunmalarına dair hükümdür.

208.Moskov Keferesine Sefer

Kafirler üzerine yapılan sefer-i hümâyûnda zafer kazanılmış zafer üzerine ordunun ihtiyaçları giderilmesine dair Adana sancağında arpa verilmesine dair hükümdür.

209.İmdad-ı Seferiyye ve İmdad-ı Hazariyye

Adana'da ordunun ihtiyaçlarını gidermek adına örfi vergilerin alınmasına dair hükümdür.

210.Şeyhlik Beratı

Adana'da bulunan serahane esnafının şeyhi olan hac Hamza'nın vefatı üzerine yerine kadı Mevlana hac Mustafa'nın tayin olunmasına dair hükümdür.

211. Buyruldu

Adana ve civarında vefat edenlerin malının beytü'l mal emini Mehmed ağaya teslim edilmesine dair buyruldu.

212. Karataş ve Ada İskelesi

Adana da bulunan Ada ve Karataş iskelesinin birkaç yıldan beri devam edilen hadisesine dair hükümdür.

213. Sefer-i Hümâyûn

Adana'da sefer çıkmak için hazırlık yapılmasına dair sipahilerin hazır olunmasına dair hükümdür.

214.İmdad-ı Seferiyye ve İmdad-ı Hazariyye

Adana ve civarında ordu-yı hümâyûn için imdad-ı seferiyye ve imdad-ı hazariyye vergisinin toplanmasına dair hükümdür.

215.Moskov Keferesine Sefer

Adana'da bulunan islam ordusunun Moskov Keferesi üzerine yapacağı sefer düzen askerinin toplanmasına dair hükümdür.

216.Buğday'ın Satın Alınmasına Dair

Adana beylerbeyisi olan Hasan paşa Adana'da bulunan kazalarına mğbaşir olarak tayin edilen Süleyman ağa'nın buğday satın aldıkları kişileri isim ve eşkallerini kayıt altında tutmasına dair hükümdür.

217. Zahire (Zahair) Yiyecek, Hububat Nakli

Tuna nehri civarında sefer de olan ordu için Adana ve civarında zahire toplanması ve orduya nakil edilmesine dair hükümdür.

218.Yeniçeri Ağası Süleyman Ağanın Mektubuna Dair

Yeniçeri ağası Süleyman Ağanın mektubunda, Özi, Boğdan ve Eflak'ın islam ordusunun yetersiz olduğundan dolayı seferin tamamlanmadığına dair hükümdür.

219.Tayin

Adana'da bulunan Mestanoğlu vakfın yöneticisi olan Osman ağanın vefatı üzerine yerine Emkeltun hatun ile yine vakıf evlatlarından olan es seyyid Davud'un tayin edilmesine dair hükümdür.

220.Veraset

Adana'nın sakinlerinden olan Osman ağanın vefat etmesi üzerine terekeleri vereselerine verildiğine dair hükümdür.

221.Mukataa

Hicri 1182 senesine ait Adana mukataalarından ve mutasarrıf olan dergah-ı ali gediklilerinden el hac Ali ağa elinde yalnız iki yüz altmış bir ğuruş talep edildiğine dair hükümdür.

222.Mukataa

Hicri 1182 senesine ait Adana mukataalarından Ebrahımlık mukataasının bilinen senede ve mutasarrıfı olan el hac Ağa elinden yalnız iki yüz altmış ğuruş tamamen talep eylediğine dair tahvil hükümdür.

223.Mukataa

Hicri 1182 senesine ait Adana mukataalarından Ebrahımlık mukataasının bilinen senede ve mutasarrıfı olan el hac Ağa elinden yalnız iki yüz altmış bir ğuruş tamamen talep eylediğine dair tahvil hükümdür.

224.Mukataa

Mustafa Çukadarın, Hicri 1182 senesine ait Adana'da bulunan mukataaların tahsiline dair memur olduğu için Mülazi mukataası mültezimi Karlızade Hasan ağadan iki yüz otuz dokuz ğuruş talep ettiğine dair hükümdür.

225. Deve Emiri

Ordu-yı Hümâyûnun zehairi ihtiyaclarını taşımak için Adana, Sis ve Tarsus kazalarından ve çevrelerinden toplam iki yüz elli Re's devenin toplanması ve gönderilmesi istenmesine dair emirdir.

226.Veraset

Adana'da bulunan Garsafzade es seyyid Osman ağa'nın vefat etmesi üzerine terekesi tahrir olunup veraseti kızı ile zevcesine intikal ettiğine dair hükümdür.

227. Tereke Vergisi

Adana'da bulunan Garsafzade es seyyid Osman ağa'nın vefat etmesi üzerine terekesi tahrir olunup veraseti kızı ile zevcesine intikal etmiştir.Nitekim, bu terekelerden tekrar vergi talep edilmesi ve tereke sahiplerinin vergi vermediğine dair hükümdür.

228.Tahrir

Adana ve civarında Kefere ve Yahudi cizyelerinden hicri 1183 senesinde ve baharda Akdeniz tarafına seferber olan ve muhafaza için tayin edilen memur ve mir-i donanma kalyonları için toplanmasına dair hükümdür.

229. Cizye Vergisi

Adana cizyesinde sorumluluğu olan Hasan paşa hazretlerinin elinde olanı memuriyet hasebiyle gedikli Ali ağanın talep etmesine dair hükümdür.

230. Mukataa

Adana ve çevresindeki mukataalarından sadrazama isabet eden bin dokuz yüz doksan üç ğuruş kalemiye akçesinin gönderilmesine dair fermandır.

231.İspenç Vergisi

Adana ve civarında Arafi, Rum, Acem ve Yahudi halktan devlet tarafından talep edildiğine dair berat-ı şerifdir.

232.Hüküm çok kısa sadece tarih yazılmıştır.Sene hicri 1183

233. Bac-ı Bazar Vergisi

Adana, Karaisalu ve çevresindeki panayırlardan devletin hisse talep etmesin ve bu tahsil edilen verginin toplanmasına dair hükümdür.

234. Bac-ı Bazar Vergisi

Adana ve etrafındaki panayırlardan bac-bazar vergisinin cüzi ve külli bir miktarın toplanması ve geriye kalanına karışılmamasına dair hükümdür.

235.Moskov Keferesine Sefer

Moskov Keferesi üzerine sefer yapan ordu için Anadolu'da Trabzon, Katamonu gibi yerlerden piyade ve yaya askerinin toplanması ve ordu ile birlikte harekate gitmelerine dair emirdir.

236.Moskov Keferesine Sefer

Adana ve Tuz nahiyesi civarında ordu-yı hümâyûn için asker toplanmasına dair verilen emr-i alidir.

237.Mahsulun Toplanması

Adana ve Tarsus civarında, Mehmed Halife görevlendirilmesi ile pazarlardan mahsul toplanmasına dair hükmü şeriftir.

238.Defterdar Kalemî

Hicri 1182 senesine ait Tuz emini olan Mehmed Ağa eliyle yirmi iki güruş para ahz edip asıl yarısı on bir güruş on beş sülûsan iki senesine sayılıp kalemiyeler için ahz hükmüdür.

239.İmdad-ı Hazariyye

Hicri 1183 sensine ait Adana valiliğine verilen İmdad-ı Hazariyye'nin Adana'da vekil olan el hac Mehmed efendiye üç bn üç yüz yetmiş beş güruş teslim edilmesine dair hükümdür.

240. Tayin

Adana'nın Kasab Bekir mahallesinde bulunan Köse Emet nam hayır sahibinin bina eylediği camii şerif günlük bir akçe ile ortaklaşa görevli olan Ali ev Hasan adlı mutasarrıflar olub lakin Ali hizmeti terk ettiği için yerine Mevlana Süleyman tayin edilmesine dair hükümdür.

241.Alacak Davası

Hicri 1182'de eski Adana dönüm ve han kürekçisi el Hac Mehmed Ağa'nın Adana sakinlerinden Terdan Ali paşa'dan mal miri akçesinden temessük ile bin yüz güruş alacağı olduğuna dair hükümdür.

242.Defterdar Kalemî

Hicri 1183 senesine ait Adana Mukataalarından Buye Han mukataasında defterdar hissesine isabet eden otuz dokuz güruş kırk akçenin alınmasına dair hükümdür.

243.Kalemiye Malı ve Mir-i Malının Verilmesi

Hicri 1182 senesine ait berat-ı ali ile malikaneye mutasarrıf olan Buye han'ın kalemiye malı ve mir-i malın eda ve teslim etmesine dair berattır.

244.Mir-i Malın Hesabı

Hicri 1182-1183 senesine ait mir-i mal mültezimi Buye Han ile Murtaza Ağa arasında hesabı görüldüğüne dair hükümdü.

245.Zimmi'den Alınan Mal-ı Miri

Hicri 1182 senesine ait Adana Eyaletinden bulunan kahve-i Tahmis mukataasının mutasarrıfı olan mal-ı miri için yüz seksen güruşun alındığına dair hükümdür.

246.Mukataa

Hicri 1182 senesine ait Adana mukataasından Şamuleki mukataasını mal-ı miri üç güruş kalemiye ve defterine yalnız otuz altı güruşunu Mehmed Ağa yedine tamamını teslim edilmesine dair hükümdür.

247.Mukataa

Hicri 1182 senesine ait Çakun mukatasının dörde bir hissesini Kalemiye Mehmed'e mal-mirisi altmış iki bucuk güruş ve defterdar kalemiyesi toplam altmış sekiz güruş alınmasına dair tezkiredir.

248.Sefere Hazırlık

Adana ve civarında ordu-yı hümâyûn için dörtyüz mekar- şetranın toplanması ve gönderilmesine dair berattır.

249.Mukataa

Hicri 1182 senesine ait tahriri yapılan mukataa'nın yüz on güruş mir-i mal ve yirmi güruş sadr-ı ali kalemiyesine mültezimleri Kıdemzade Osamn Ağa ve Hac Nevcih Ağa tamamen verilmesi ve hazineye intikali tezkiresine dair hükümdür.

250.Mukataa

Hicri 1182 senesine ait zikr olunan Tokmak mezrasını yarım mukatta hissesinin geliri Osman ağa verilmesi ve hepsinin hazineye teslim edilmesine dair hükümdür.

251.Tayin

Adana da bulunan Yedi Kardeş adlı mahalleye yeni targeleci olarak seyyid Mustafa tayin edildiğine dair hükümdür.

252.Tayin

Adana civarında eşkiyalık yapanların cinayetlerini önlemek için ve güvenlikten dorumlu kişilerib seferde oldukları için yeni mütesellim olarak Mehmed Ağa tayin edilmiştir.

253.Mukataa

Hicri 1184 senesine ait Adana mukataasından Şam el-eki mukataasına otuz güruş ait mal-ı miri ve kalmiye sadr-ı ali üç güruş mültezim Halil ağanın vekili olan Seyyid Mustafa Çelebeyi verilmesine dair hükümdür.

254.Cizye Malı'nın Gönderilmesi

Adana'da Akdeniz tarafında olan ordu-yı hümâyûnun ihtiyaçları için cizye malından on bir bir bin üçyüz yetmiş sekiz bucuk ğuruşun gönderilmesine dair hükümdür.

255.Tayin

Adana'da hayır sahibi Gencizade hac Mahmud'un bina eylediği camii şerif imamı olan Mehmed'in vefat etmesinden dolayı yerine yeni imamlık görevine gelen es seyid İshak olduğuna dair hükümdür.

256.Tayin

Adana da kızamık hastalığından vefat eden Hasan efendi yerine temizlik işleriyle ilgilenmesi için yerine Hasan adlı kişi görevlendirmesine dair hükümdür.

257.Cizye Beratı

Adana, Semen, Tarsusu ve İçil sancaklarında bulunan gayr-i müslim ve kefere, Yahudi, ermeni acemi taifelerinden hicri 1184 senesine ait cizye vergisinin alınmasına dair berattı.

258.Cizye Toplanması İçin Emir

Adana ve civarında Gayr-i Müslimlerden cizye vergisi toplanması için gönderilen emirdir.

259.Cizye İçin Emri Ali

Adana da hicri 1184 yılına ait cizyelerin toplanması gelecek yıl sıkıntı yaşanmaması için gönderilen büyük emire dair hükümdür.

260.Tahvil

Gümrük emini olan Mustafa Ağanın faziletli Mehmed Sait zimmetinde olan ve senet ile dört yüz ğuruşu tahsil edilmesine dair tahvil hükümdür.

261. Sefere Hazırlık

Adana ve bağlı kazalarında ordu-yı hümâyûn için deve, zehair vs. gibi malların toplanması ve hazineye teslim edilmesine dair hükümdür.

262. Buğday Tertipi

Adana ve civarı kazalarında Buğdat toplanmasına ve bunun yanında zahire nin toplanıp merkeze gönderilmesine dair hükümdür.

263.Sefere Hazırlık

Anadolu'nun sağ kulundan ordunun sefere çıkması olayı üzerine sefer mühhimati taşımaya için araba, deve, barkirleri toplanmasına dair hükümdür.

264.Mukataa

İbrahim adlı kişinin sorumluluğunda olan malikane miri için ve Haremeyn mukataasının tahmillerine göre ve talep edilmesiyle malikaneye zamanında teslim edilmesine dair hükümdür.

265.Sefere Hazırlık

Anadolu'nun orta kulundan sağ kuluna, Ahrac, Kırım ve Akkırman seferleri için asker toplanmasına dair hükümdür.

266.Vekalet Mektubu

Adana Eyaletinde serdar seyyid Hüseyin Ağan'ın kendi oğluna beyler beylik işlerine tayin olunan oğlu seyyid Ahmede verdiği vekalet mektubuna dair hükümdür.

267.Tımar Tevcihi

Adana ve Tarsus sancaklarında, Kara Ali ve diğer nahiyelerde mutasarrıf olduğu tımar'ın hicri 1183 senesine ait şubat başından mart sonuna kadar İsmail'e verilmesine dair hükümdür.

268.Görevi Bırakma

Adana'nın Kazun nahiyesinde bulunan Tekfur ve Şeyhli mescid-i zaviyesi vakfında mütevellî ve nazırlıkta görevli olan seyyid Mehmed'in kendi isteğiyle görevini Mustafa ibn-i el hac Mehmed'e ferağat ettirmesine dair hükümdür.

269.Tekfurili Zaviyesi İçin Emri Ali

Adana'da bulunan Kusun nahiyesindeki Tekfurili zaviyesi mahsulatını toplama görevi el hac Mustafa verildiğine dair hükümdür.

270. Tekfurili Zaviyesi İçin Emri Ali

Adana'nın Kusun nahiyesinde bulunan Tekfurili zaviyesi mütevellisi Mustafa'nın Adan'nın civarında ziraatçilik yapanlardan öşür, icar ,aşar gibi vergilerin toplanmasına dair verilen hükümdür.

271. Sefere Gitmeyen Mutasarrıflar

Anadolu ve Rumeli zeamet ve tımarlarında mutasarrıflık yaptıkları ve yaşlılıktan dolayı sefere katılmadıkları ve bunu bildirmemelerine dair hükümdür.

272.Hicaz Tarfındaki Yolların Eşkıyalardan Temizlenmesi

Hicaz tarafındaki yolların eşkıyalardan temizlenmesi görevini ve imarları içi el hac Süleyman'ın görevlendirildiğine dair hükümdür.

273.Görevi Bırakma

Adana'da Sofu Bahçesi mescidi camii imamının kendi rızasıyla imamlık görevini Ali halife ferağat ettiğine dair hükümdür.

274.Mukataa

Çuğu mukatasının üçte bir hissesine mutasarrıf olan Halil Ağa ve Mustafa Çelebiden adı geçen mukataanın mal-ı miri ve mal-ı miri kalemiyesi birden toplanmasına ve hazineye teslim edilmesine dair hükümdür.

275.Cebelü Asker Kaydı Tutulması

Adana, İçel, Alanya ve Tarsus da bulunan cebelü sipahilerin kayıt altında alınmasına dair hükümdür.

276.Deve İçin Emr-i Ali

Adana'da dört bin, İçil 'de on altı bin, Tarsus'ta sekiz bin, Maraş'ta on bir bin altmış gürüş bedeliyle mekkar-i devenin ordu-yı hümâyûn için toplanmasına dair hükümdür.

277.Esnaf (İhtisab) Vergisi

Adana ve çevresinde toplanan esnaf vergisinin toplanması ile ilgili mültezimin vefat ettiğinden dolayı daha toplanmayıp hazineye teslim edilmediğine dair hükümdür.

278. Zaviyeler

Adana 'da bulunan zaviyelerin ve vakıf mallarına bakmakla görevli olan İsa bey' dair hükümdür.

279.Zaviyeler

Adana'da Zaviyelerin mutasarrıflığına es seyyid Ahmed'in görevlendirildiğine dair hükümdür.

280.Sefere Hazırlık

İçil, Adana ve Alanya sancaklarında sefere hazırlık ve yardım için halktan yardı toplanmasına dair fermandır.

281.İmdadiye

Adana eyaletinde bulunan bu mübarek senede sefer için görevli veziriazam ve miri miranların sefer için imdad-ı seferiyyeleri yapılması orduya mühimmat toplanmasına dair hükümdür.

282.Sefere Hazırlık

Adana'da sefer için altmış altı kise tahsil edilip darbhane-i amireye gönderilmesine dair hükümdür.

283.Buğday Tahsili

Adana'da ve çevresinde bulunan kazalarından iki bin yüz kile buğday tedarik edilmesine dair hükümdür.

284. Tayin

Adana'da beytü'l-mal görevlisinin vefat etmesinden dolayı yeni emin olarak Mehmed Ağanın nasb ve tayin edildiğine dair buyruldu.

285.Kalemiye Fermanı

Karadeniz'de bulunan donanma-yı hümâyûn için hazineden akçe talep edilmesi ve Anadolu'nun bazı mukataat, cizye , avarız mallarından on bir bin üçyüz yetmiş sekiz bucuk gürüş bazı kişilerin sorumluluğunda olan adet-i ağnam alınması ve gönderilmesine dair fermandır.

286.Sefere Hazırlık

Adana beylerbeyisi Hasan Paşa hazretlerine tahsis edilen altmış altı kise seferiyelik, bilinen eyalette kırk gün geçtikten sonra verilmesi ve bölüşmesine dair hükümdür.

287.Görevi Bırakma

Adana'da Bulunan Ramzan oğlu Piri Mehmed ve Halil bey'in bina eylediği cami şerif Hatibi günlük yarım akçe ile görevliyken kendi rızasıyla görevini es seyyid Musa'ya ferağat ettiğine dair hükümdür.

288. Bu hüküm deftere kayıt edilmemiştir.**289.Miras**

Vefat eden babası Ahmed Beşe ve annesi Emine hatun ve kardeşi Hasan Beşe'den intikal eden yüz yetmiş güruş hissesini kardeşi Hasan, Mustafa ve Mehmed'e verdiğine dair hükümdür.

290. Danışment Beratı

Adana'da danışmend olan esyyid Ahmet'in vefat etmesi üzerine danışmendlik görevine seyyid Mehmed getirildiğine dair berattır.

291. Tevliyet

Adana'da bulunan merhum Sinan paşa mektebi evkafının yarım hissesine tevliyet olan Hafız es seyyid Ahmet vefat ettiği için yerine Mevlana Mehmed'e tevliyet verildiğine dair berattır.

292.Mukataa

Adana mukataaları ve bağlı mukataaların ziraatlerinin iki yüz güruş malı malikane mutasarrıfları taraflarından Adana valileri taraflarına olunagelidiği ve onlarda malı hazine-i amireye teslim ettiğine dair hükümdür.

293.Hacca-ı Müslimin İçin Emri Ali

İstanbul'dan Adana üzerinden hacca gidecek Müslümanlara dair emirdir.

294.Vergi Tahsili

Adana Kalesi komutanı Hüsnü Efendi, Hicri 1183 senesine ait sorumluklarında olan Adana hazine cibayeti malından bundan önce el hac Ali Ağa mübaşeretiyile on bir bin sekiz yüz yetmiş sekiz bucuk güruşun bu defa nakid olarak haznie-i amireye teslim edilmesine dair hükümdür.

295. Zahire'nin Adana'dan Konya'ya İntikali

Adana ve civarında satın alınan zahire'nin Adana tarafından Konya'ya intikal edilmesine dair hükümdür.

296.Veraset

Adana'nın Kayalıbağ mahallesi sakinlerinden olan ve vefat eden Mehmed adlı kişinin veraseti nikahlı eşi Hatice'ye , oğlu Mustafa'ya, kızları Zeyneb ve Şerife adlı kişilere verilmesine dair hükümdür.

297.Sefere Hazırlık

Adana ve civarında bulunan kazalardan sefere çıkan ordu için İbrahim Beşe,Oduncuzade Ahmed Beşe ve Rıdvanzade el Hac Ahmed Ağa tarafından deve toplamasına dair hükümdür.

298.Arpa Teslimi

Adana da bulunan Sahibşehid nahiyesinde Çaklı ve Çuklu mezralarıyla Alaçatı karyesi ahalipleri divan-ı hümâyûna arz-ı hal edüb bilinen mezralardan hasıl olan mahsullerin aşarlarını sahiblerine vermekte kusurları olmadığına dair hükümdür.

299.Arpa Teslimi

Adana'da bin beşyüz on kile Arpa'nın toplanmasına dair hükümdür.

300.İmdad-ı Hazariyye Vergisi

Adana'da sefer için imdad-ı hazariyyenin toplanmasına dair hükümdür.

301. Mukataa

Hicri 1182 senesine ait daha önce yazdığımız mezraların bilinen seneye ait iki yüz kırk sekiz ğuruş mal-ı miri ve kalemiye altmış iki ğuruşdur.Yalnız üç yüz o ğuruş muktaa-i mezkur mültezim abacızzade Mehmed Efendi elinden tamamının hazineye teslim edilmesine dair hükümdür.

302. Mukataa

Hicri 1182 senesine ait daha önce yazdığımız mezraların bilinen seneye ait iki yüz kırk sekiz ğuruş mal-ı miri ve kalemiye yirmi dört ğuruşdur.Yalnız yüz kırk dört ğuruş muktaa-i mezkur mültezim Dikdezade Mehmed Efendi elinden tamamının hazineye teslim edilmesine dair hükümdür

303.Tayin

Adana ve DüNDARLI kazalarında Kaymakam olan şeyhzade es seyyid Said Efendi vefat ettiğinden dolayı İstanbul'dan görevlendirilecek kişinin beklendiğine dair hükümdür.

304.Adana Müftüsü Hüseyin Efendi

Adana'da Mehmed Said isteği üzerine eskiden olduğu gibi Adana müftüsü hakkında bilgi toplanmasına dair hükümdür.

305.Hazine'nin Korunması

Hangi Seferde olursa olsun hazinenin korunmasına dair yazıdır.

306.Haremeynü's -Şerifeyn Eyaletine Gönderilen Emir

Haremi Şerife gönderilen emrin kayıtlı dikkatli olunmasına dair hükümdür.

307. Mukataa

Adana sancağında bulunan mir-i miran hissesi Halep mukataasından malikenin sorumluluğunda olan dörde bir hissesi , hicri 1179 senesine ait ve iltizam eden eski Tuz Emini Mehmed adlı kişinin zimetinde olan temessük altı yüz elli ğuruş ve Hicri 1180-1181 senelerine ait iltizam eden Şatır Hasan adlı kişinin,bir kısmını teslim ettiği diğer kısmı kaldığın için diğer geri kalanı ödeyemezse mal ve eşyalarında tahsil edilmesine dair hükümdür.

308. Mukataa

Çukadar Sadık Ağa şer'i mahkemede ferman-ı ali ile memur olduğu, Şatır Hasan zimmetinde Halep hass-ı mukataasının dörde bir hissesini Süleyman Ağadan

iltizam edip, İltizam değeri ise iki bin üç yüz on altı güruşdan ancak yüz elli kile buğday alınmasına ve Süleyman ağaya teslimine dair hükümdür.

309.Hüküm çok kısa derli toplu bir anlam çıkmadı.

310.Hüküm çok kısa derli toplu bir anlam çıkmadı.

311. Tayin

Adana'da bulunan Kürt Bayramzade evkafının nazır olmadığı,nazır nasb ve tayin olmasının önemli olduğu ve günlük dört akçe ile es seyyid Yakup nasb ve tayin edilmesine dair hükümdür.

312.Mukataa

Hicri 1182-1183 senesine ait Adana mukataalarından Halep Hassı mukataasının mutasarrıfı Süleyman ağa'nın elinde olan dörde bir hisseye isabet eden bunun yanında sadr- ali ve gerek defterdar efendi hissesine isabet eden iki yüz on dört güruş yerine teslim edilmesine dair hükümdür.

313. Eşkivalık Faaliyetleri

Adana'nın eşkıya olan mahallerinde eşkıyanın faaliyetlerini önlemek adına Süleyman ağanın tayin edildiği fakat daha sonra görevi valiye verdiğine dair hükümdür.

314.Eşkivalık Faaliyetleri

Mehmed Ağa'ya Adana Eyaleti tevcih olunup burada Adana'nın mahallerindeki eşkıya faaliyetlerin önlenmesine dair hükümdür.

315. Hazine'nin Adana'dan Konya'ya Nakil Emri

Adana toplanın mal ve zahirenin bundan sonra artık hepsinin Konya tartafına intikal etmesine ve yollarda herhangi bir sorunla karşılaşmaması için yol güvenliğinin sağlanmasına dair hükümdür.

316.Deve Emri

Rumeli ve Anadolu hazır bulunmak adına, ordu-yı hümâyûnun ihtiyaçlarını karşılamak için Adana ve civarında deve, araba vs. gibi malların toplanmasına dair hükümdür.

317.Moskov Keferesine Sefer

Bahar ayında ordunun Moskov Keferesine yapacağı sefer için Adana'da mekkari deve toplanmasına ve ordunun mühimatını bu develer ile taşınacağına dair hükümdür.

318.Hüküm çok kısa olduğu için derli toplu anlam çıkmadı.

319.Hüküm çok kısa olduğu için derli toplu anlam çıkmadı.

320.Eşya ve Mal İntikali

Vefat eden Hüseyin beşe'nin ve amcaları olan Hasani, Mustafa ve Molla Mehmed'in zimmetinde olan eşya ve malların cüzi ve küllü kendi tarafına verilmesine dair tahvil hükümdür.

321.Tayin

Adana ve Karaisalü mukata'at mirriye'nin, mal cizyenin peşin ve taksit toplanmasına dair Turnacıbaşı tayin edilmesine dair hükümdür.

322.Sefer-i Hümâyûn Emri

Adana'ya gönderilen sefer-i hümâyûn emrinde ordunun sefere çıkacağından dolayı hazırlık yapılmasına dair hükümdür.

323. Tayin

Adana'da vezir paşa seferde orduyu hümâyûnun başında olacağı ve o gelene kadar yerine el müsellim olarak el hac Mehmed ağa nasb ve tayin edildiğine dair hükümdür.

324.Hüküm çok kısa derli toplu bir anlam çıkmadı.**325.Hüküm çok kısa derli toplu bir anlam çıkmadı.****326.Hüküm çok kısa derli toplu bir anlam çıkmadı.****327. Gümrük Vergisi**

Adana'da iskele , Karataş ve Karaisalü çevresinde mukataalarından hicri 1184 senesine ait resmi gümrük toplanmasına dair hükümdür.

328.Yeniçeri İçin Postal

Adana'da Dergah-ı Ali Yeniçeleri için postal toplanmasına dair hükümdür.

329.Hak Talebi

Adana'da Hatice hatun adlı kişi rikab-ı hümâyûna arzı hal edip, iki yıllık akçesini evkaftani hakkını alamadığına dair hükümdür.

330. Eşkivalık Faaliyetleri

Adana'da Sarıçam ve Yüreğir civarında ki ahaliden Leylen ve Nehar adlı kişilerin malları eşkıya tarafına gasb edilmesiyle alakalı durumu sekbanbaşına nasb ve atyin olunan Yahya Beşe'ye bildirilmesine dair hükümdür.

331.Hüküm kısa olduğu için derli toplu bir anlam çıkmadı.**332.Hüküm kısa olduğu için derli toplu bir anlam çıkmadı.****333.Tayini**

Adana'da merhum Ramazaoğlu Halil beyin yaptığı yeni camii de mahfelik vazifesini yapan Ahmed'in oğlu Ali'nin vefat etmesinden dolayı yeni göre Mehmed Halife tayin edildiğine dair hükümdür.

334.Bir Hisse İçin Emr-i Ali

Adana Eyaletinde bulunan Sis ve çevresinde Ermeni hissesine berat-ı ali ile mutasarrıf olan Gabriyel adlı rahib yerine Ebram adlı kişi nasb ve tayin edildiğine dair hükümdür.

335.Asakir Taifesi

Eflak, Boğdan ve Hotin seferi ne giden askerinin ve savaşın durumunu belirten hükümdür.

336.Yeniçeri İçin Emri Ali

Emr-i Şerif ile ocaktan tayin olunan turnacıbaşı, gaza ve cihadın farz-ı ayn olduğu ve sefer için askerlerin toplanmasına dair hükümdür.

337.Piyade Yeniçeri Taifesi

Anadolu'nun orta kulundan yaya olarak sefere gidecek olan askerlerin techizatı, giyecek –yiyecek vs. hazırlıklarının yapılmasına dair hükümdür.

338.Gayr-i Müslimlerin Davası

Adana'da Manas zimmi adlı kişi şer'i mahkemede Madam adli kişiden yirmi ğuruşu olduğu diyip, mahkeme de Manas zimmiye kile verdiğini söylemesine dair hükümdür.

339. Mal ve Mülk'e Dair

Özi kalesi muhafazasında vefat eden eski Adana beylerbeyisi Hasan paşanın gerisinde kalan mal ve mülküne dair hükümdür.

340. Sefere Hazırlık

Anadolu'nun orta kulundan sefer hazırlığı orduya yeniçeri askerlerinin hazırlıklı olmasına dair hükümdür.

341.İç-il Sancağına Adana Cizyesinden Sadr Olunan

İç-il Snacağına Adana Cizyesinden sadır olan malların Re'sine dair hükümdür.

342.Sefere Hazırlık

Ordu sefere çıkacağında dolayı Adana ve çevresinde asker ihtiyacını gidermek için asker toplanmasına dair hükümdür.

343.Moskov Keferesi ne Sefer

Konya, Adana, Antep ve Antakya civarında Mokov keferesi üzerine yapılan sefere katılmak için bu yerlerden asker toplanmasına dair hükümdür.

344.Adana Alay Beyisi El Hac Abdullah'ın Mektubu

Adana Alay Beyisi el hac Abdullah ordu-yı hümâyûna mektup gönderip Adana sancağında Yüreğir nahiyesinde Nasi Kara adlı karyden Re's yirmi dokuz bin akçenin yarısına mutasarrıf olan İbahim in oğlu Amed 'in tımarını Abdullah'a verilmesine dair hükümdür.

345.Tımarın Tevcihi

Adana sancağında ve nahiyesinde mutasarrıf olan Mahmud'un vefat etmesinden dolayı tımarın Alaybeyliğinin altına verilmesine dair hükümdür.

346.Tımarın Tevcihi

Adana Alaybeyisi Abdullah'ın ordu-yı hümâyûna mektub gönderip Adana sancağında ve nahiyesinde Mustafa'nın tımarını Osman'a tevcih edildiğine dair hükümdür.

347. Tevzi Defteri

Adana ve civarında dağıtılan mekkar-i devenin tutulan defterine dair hükümdür.

348. Sefere Hazırlık

Adana sancağında bulunan iki yüz elli devenin acele ile seferde olan orduya varılmasına dair hükümdür.

349.Hüküm çok kısa derli toplu bir anlam çıkmadı.**350.Mukataa**

Adana ve civarında bulunan miri mukataaların mir-i malların toplanmasına ve hazineye topluca teslim edilmesine dair hükümdür.

351.Okunurluk seviyesi düşük olduğundan dolayı çevrilemedi

352.Mukataa

Adana kaymakamı el hac Ebubekir ,Adana mukataatından çoğun mukataasının dörde birinin mal-ı mirriyesini Ali beyin yedine verilmesine dair hükümdür.

353.Mukataa

Hicri 1185 senesine ait Adana mukataatından Şamü'l-Aki mukataasında bilinen seneye ait otuz gurus mal miri ve üç gurus sadr-ali defterine, yalz otuz gurus mültezim korucu Halil'in vekili olan hac Koca ağa yedine verilmesine dair hükümdür.

354.Sefere Hazırlık

Sis sancağında bulunan kazaların kadıları ve naibleri, ordu-yı hümâyûnun zahiresini taşımak ve mühimatı taşımak ve diğer hizmetleri görmesine dair Sis Sancağında deve birlikleri çıkarmasına dair hükümdür.

355.Sefere Hazırlık

Adana'da ve civarındaki kazaların ordu-yı hümâyûna gönderilecek develerin acilen toplanması ve gönderilmesine dair hükümdür.

356.Altın Nakli

Mısır, Kahire, Halep ve Adana'da toplanan altınların İstanbul'a gönderilmesi ve bu görevi üstlenen kişi el hac Mehmed adında biri olduğuna dair hükümdür.

357.Hesab'ın Görülmesi

Hicri 1184 senesine ait el hac Mehmed ile hesabın görüldüğü,gerek taksit ile hesabın ödendiğine dair hükümdür.

358.Adana Menzilcisi Ahmed Ağa

Ulema ve Ayan'ın Adana menzilcisi Ahmed ağaya karışmadıklarını ellerini çektiklerine dair hükümdür.

359.Nikah Akdi

Ali Dede mahallesi sakinlerinden Elif kızı Hasan adlı Şebe hatun 'a tabii olan Mehmed bin Abdullah adlı kişiyle yüz gurus yarım mehir ile şer'i mahkemede nikah kıyılmasına dair hükümdür.

360.Para'nın Tevzi'

Hicri 1184 senesi martında bin gurus ve yirmi ve beş yüz gurus canib şehre ve bin gurus bahçe hesabı ile tevzi olunmasına dair hükümdür.

361.Okunmuyor.

362.Hüküm kısa olduğundan dolayı derli toplu anlam çıkmamıştır.

363.Gayr-i Müslimden Mir'nin Alınması

Mehmed efendi ve Ahmed efendi Şer'i mahkemeye gelip, mahalle mirine sahip Befos veled İvan adlı zimmiden talep ettiklerine dair hükümdür.

364.Nikah Akdi

Burhan Mahallesi sakinlerinde Emine kızı Hüseyin adlı kişi kendisine talib olan Mehme oğlu Mustafa ile Şer'i mahkemede yüz avvuş mehir ile nikah akdi olduğuna dair hükümdür.

365.Para Teslimi

Şer'i mahkemede, hicri 1184 senesi martın başından Şubat sonuna kadar 12000 ğuruşu Ahmed ve Mustafa'ya verilmesine dair hükümdür.

366.Kürt Ahalisine Dair

Kürt Ahalisine verilen para 2200 ğuruş olduğuna dair hükümdür.

6. 5 NUMARALI ADANA ŞER'İYYE SİCİLİ TRANSKRİPSİYONU

Sayfa no.1.

Hüküm no. 1.

Su Gedîği mahallesinde eski hâl keferesinden ism-i Serkis veled-i Ovanis olub meclis şer' de din-i batıldan rucû ve lisânıyla kelime-i şehâdeti telkin edüb İbrahim? tesmiye olunduğu bu mahalle şerh virildi Fi 22 Cemadiye'l Evvel sene 1184

Sayfa no.1.

Hüküm no.2.

Şeyhzade mahallesinde mütemekkin iken Fetrov ve nâm küffar din-i batıldan rucû ve dini hak-ı kabul ve lisânıyla kelime-i şehâdet telkini ve ismi Mustafa tesmiye olunduğu kayd şod selh Fi 4 Ramazan sene 1183

Sayfa no.1.

Hüküm no.3.

Bilcümle ülema ve salehâ ve 'ayân müvacehesinde Abacızade Mehmed efendi meclis-i şer' de şöyle takrir-i kelâm eder ki Adana mütesellimliği uhdemde olmağla hüsn-ü rızâ ve ihtiyârıyla mütesellilikten nefsimi 'azl eyledim dediği iş bu mahalle kayd şod itiraf edüb Fi 16 min Recebü'l-ferd sene 1184

Şuhudu'l Hâl

Fahrü'l müderrisin şeyhzade (okunmuyor) efendi, Fahrü'l eşraf es seyyid Süleyman efendi...Adana, Müdür fahrü-l müderrisin Süleyman efendi, Fahrü-l ulema eş-şeyh el-hâc müfti sabıka Hüseyin efendi, Fahrü'l ulema es seyyid Hüseyin efendi el-müfti Adana

Sayfa no.1.

Hüküm no.4.

Hâlâ serdar es seyid Hüseyin ağânın değirmanın alt tarafı arkda olan ve valay-ı min b'ad gerek sulu az ve gerek çok iken bend çıkılmayub kendi başına vüzerana fiha? ve sem'? vilayetine çakılmamak üzere cümle ma'rifetiyle nizam verildiği kayd şod Fi 13 Zilhicce sene 1183

Gerek yeğenzade Mehmed efendinin ve gerek o Hamzazadenin ve gerek hafiyecizadenin dolaylarına bend çakılmayub kendi haline ve nehir? ise ya kadr ile yahüd büyük ırmaktan su almak üzere nizam verildiği kayd şod fi.

Sayfa no.1.

Hüküm no.5.

Seksan üç senesi martı hululunda Adana menzilli Şeyh Ahmed ve hâc Mustafa ya on iki bin ğuruşlu hüccet şer'aya icar ve iltizam olub meblağ mezbûrun ber veche ma'na beş yüz ğuruşlu ber mukayid? Adana beylerbeyisi Simav Susak Paşa sefere 'azimetesi esnasında vilayet tarafından şa'ir teslim ve baki yirmi üç kise akçenin evvela iki kisesi nakid-i evvel olmak üzere sefer içinde olan salyaneye o hal olunub baki evvela bir kisesi te'hir olunmuşdur Fi 6 Safer sene 1184

Sayfa no.1.

Hüküm no.6.

Mirza? çelevi sevkinde Abdullah hukkehesi? demekle ma'ruf olan bağçe hukkehesi? Tacirzade 'Ömer efendi ye senev-ı on ğuruşa makdu' olduğu iş bu mahalle kayd şod Fi 15 Safer sene 1184

Sayfa no.1.

Hüküm no.7.

Yüreğir nahiyesine tab'i Sürme karyesinde sâkin Fatma bint-i 'Ömer nâm şebeiyeye-i rızâsıyla talib olan Mar'aşlı oğlu esseyid Mehmed bin 'Âli beşe nâm

kimesneye kırk ğuruş mihr-i müeccel ve muaccel ile meclis-i şer' da akd-i nikâh olunduğu iş bu mahalle kayd olundu Fi 24 Rebi'ül evvel sene 1185

Seksan üç

Şuhudu'l Hâl

El hâc Abdullah efendi ser Kâtib, Süleyman ağâ kethüda kadısı, Ser muhızıran ağâ es seyyid Abdurrahman, Es seyyid el hâc 'Âli ağânın hacı Ömer?

Sayfa no.2.

Hüküm no.8.

Bin yüz seksan iki senesinde deve ağaları olan İbrahim beşe ve Rızvanzadelerin mekar-i devesi akçesinden ahali bende de olan meblağ seksan üç senesinde mekar-i devesi sârban başısı olan Halil ağâya teslim olan defteridir ki zikr olunur Fi 13 Zilhicce 1183

El- hacü'l el hâc Mehmed Ağadan	Re's 180
Musa Ağadan	180
Musa BallızRe'sen	200
Ve Atarzade el hâc 'Ali efendiden	270
Said efendiden	270
Çopurzade el hâc Mehmed Ağadan	135
Kürd oğlundan	040
Yüzlü devesi	040
Mahmud Begden	120
Kal'ada olan akçe kırk? akçesinden Halil Paşazade ahz eyledikten ma'da baki kalan meblağ	654
Adana mahkemesinde salyaneden tahsil ve teslim olan	460
	2549

Sayfa no.2.

Hüküm no.9.

İşbu sâl müzehasında iştimalde vuku'a muhakkık olan sefer-i zafer berkes? elzem umûrundan olub eyalet Adana'dan ba emri 'âli mecd-ü baha madlub buyurdan iki yüz elli 'Re's ve mekar-i devesinin sene-i maziyeden madlub buyrulan mekar-i devesinden dava ağaları ve zimetinde yetmiş dokuz 'Re'si mevcut olub üzerine yüz yetmiş bir 'Re'si her lazım ve mühim olmağla sarü'l-zikr yüz yetmiş bir Re's sancağ mezkur dahilinde nefsi Adana ve nevahıyla seniyye ve kâzalar ve ba'zı 'eşair tevzi' defteridir ki zikr olunur Fi evahir Ramazan sene 1183

Nefs-i Adana ve hasü'l-şehr ve Yüreğir Deve Re's 40	Cemâ't Akçakoyunlu Deve Re's 28	Cemâ't Şamsavi Deve Re's 8.5	Cemâ'ti Şarksavi Deve Re's 7	Cemâti İfraz ve Zülkadriyye Deve Re's 34
---	---------------------------------	------------------------------	------------------------------	--

Cemâ'at Künhalı ve Sasalı ve Bileklü ve Arzuva ve Şair Deve Re's 2	Cemâ'ati Kara haclü Deve Re's 14	Cemâ'ati Görükçü Deve Re's 4	Cemâ'ati Melemenci Kara isalü ve Dündarlü Deve Re's 14	Kaza-i Dündarlü Deve Re's 4
Kaza-i Karakışla Deve Re's 4	Kaza-i Sarıçam Deve Re's 4	Kaza-i Kara İsalü Deve Re's 4	Kaza-i Misis Deve Re's 6	Cemâat'i Sarıkanatlü Deve Re's 2.5
Cemâati Karasakar? Bozdoğan Deve Re's 1	Ağây-ı derununda olan perakende evler Deve Re's 1	Yekün Deve Re's 171.5		

Sayfa no.3.**Hüküm no.10.**

Fi cemadiye'l ahira sene sülüs ve semânin ve mi'ete ve elf

Adana ma'a Yüreğir mutassarıfı el hâc Mustafa 'inayet-i şehri atiden beray-ı tevkiyle ref'ü beray-ı muvakatini olduğu kazasker esbık turna mecellesinde mukayyid sabıka ser levha-i yemîn olan etraf kuzât kiram devvü'l ihramından sezavar 'inayet şehri-yâri ve âvatıf cihândarı Mevlana hâfız el hâc İbrahim da'ilerine bir tavsiye esbık ibka olunub sene-i mezbûrede şehri'l ramazanü'l mübarek ğurre seneden müddet örfiye-i kamıla mutasarrıf olmak ricasına ba'dü'l 'arz sadıka buyruldu

Sayfa no.3.**Hüküm no.11.**

'İzzetmeab şeri'atnisab mevlana hâfız el hâc İbrahim efendi kamyab

Ba'de't-tahiyetü'l-vafiye inhâ olunur ki Adana ma'a Yüreğir mutassarıfı el hâc Mustafa iş bu sene sülüs ve semânin ve mi'ete ve elf recebü'l ferd 'inayetinden beray-ı tevakatıyla ref' ü beray-ı muvakati olunduğunun kazasker esbık ruznâmçesinde mukayyid sabıka ser levha-i yemîn olan eşraf-ı kuzât-ı kiram zü'l-ihiramdan sezavar-ı 'inayet-i şehri-yâri ve şayân 'avatıf cihândarı olmakla bir tavsiye esbık sana ibka olunmuşdur gerekdir ki kâza-i mezbûr-ı sene merkuma şehri-i ramazanü'l mübarek ğurre seneden müddet 'arife-i kamıla mutasarrıf beynü'l âhali icra-i ahkam şer'-i 'âli eyleyemesüz vesselam

el-Fakîr Damadzade Mehmed Murad

el- Kadı bi-'asker-i Anadolu

Sayfa no.3.

Hüküm no.12.

'İzzetmeab Adana ma'a Yüreğir kadısı mevlana hâfız el hâc İbrahim kamyab tehiyyat vafiye eblağasıyla? inhâ olunur ki iş bu sene sülüs semânin ve mi'ete ve elf şehri ramazan olmayarak ğurre seneden kâza-i mezbûrun umûr kısmet asakiriyeyi tarafımızdan sana te'viz? ve siparişi olunmuşdur gerekdir ki vâkıa-ı olan mevta-yı asakiriye muhalefatına tahrir ve terkim ve beynü'l verse bi'l- vazife şer'iyeye tevzi' ve taksim eylesün vesselam

el-Fakîr Damadzade Mehmed Murad

el- Kadı bi-'asker-i Anadolu

Sayfa no.4.

Hüküm no.13.

Ser turnalı serdarı es seyyid Hüseyin ağânın ağâ mektubu

Kidvetü'l emacid ve'l- 'ayan Turnacı başı es seyyid Hüseyin ağâ zîde mücedde de inhâ olunur ki sen ocağın emekdar kar güzarad betanından ber vechle mahalle sezavar olduğunun acilden 'avasuk? 'âliye hazret şehri yariden tarih mektubda zabt eylemek şartıyla Adana kâzasının dergahı 'âli kethüdalarının ve zabitliği ve serdarlığı sana tevcih ve tafviz olunmağın iş bu mektub esdar ve irsâl olunmuşdur inşallahü te'ala vusulunda gerekdir ki bir gun evta? kâza-i mezkura varub zabt ü rabt nezarat ve vâki' ref' mezarın heşaratıyla tanzim bilad ve terfine hal âyan...iktirar ve sarf...şomar eylesüz ve kâza-i mezkurde mukim mesahür dergahı 'âli yeniçerileri ve humbaracı ve topçu ve top arabacısı ve kul oğulları ve ğulman 'acemi bil cümlesini üzerlerine ve ağâ zabit ve serdar olub sürekden taşra vardıktan haric ve subh ve harekete bulunmayub ita'at ve ankaya? olalar sen dahi cem' umûr ki ahkam şer' şerife vefatıyla emri münife tatbik eylemek de ser mevalı tahrif eylemeyub sükkân vilayetler emn ve rahenlerine ba'is hizmet mirine ve...götürülmesine ve esvaf mezkur de bila varis ma'ruf kuvvet olanlardan metrukat ve muhalefatları ma'rifet şer'le zabt u rabt ve sevk sulataniye de marzuhat? ve hasıl olan...mahz-ı ve mahtum? maruzat defterleriyle cânib beytü-l mal için ocak tarafına irsâl ve isâline mahdub (okunmuyor) mevcut mektub ile 'amil olasız tahriren fi ğurre şevaili'l-mükerrem sene sülüs ve semanın ve mi'e ve elf

Süleyman Bey Ağâ-yı Yeniçeriyan Dergah-ı ali

Sayfa no.4.

Hüküm no.14.

Medine-i Adana mahallâtından Hızmalı mahallesi sâkininden iken bundan akdem mütevaffiye olan Emîne bint-i nâm Abdullah hâtunun taberde varis ma'rifeti olmayub terekesi beytü'l mala (silik) olmağla hâla Adana valisi zülkadrü'l 'âli sa'adetlü Hasan paşa hazretleri tarafından (silik) ma'rifi ma'rifet şer'ile mütevaffiye mezbûrunun tereke tahrir ve sevk-i sultaniyeden fûrûht ve ba'dül ihracat takdimatı emin beytü-l mal merkum Mehmed ağâyaya teslim defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur hurrire fi'l yevmü'l (silik)şehr şeval sene semanın ve mi'e ve elf

*Hüküm(14) altında verilen tablonun okunurluk düzeyi çok düşük ve silik olduğu için okunmuyor.

Sayfa no.5.

Hüküm no.15.

Medine-i Adana da Menzilhanede bundan akdem vefat eden hâlâ Şam şerif valisi devletlü 'inayetlü 'Osmân paşa haklarının tatarlarından el hâc Mehmed nâm mütvefanın taher de varis ma'ruf ve ma'rufesi olmayub terekesi beytü'l mala 'aid ve raci' olmağla hâlâ Medine-i mezbûr mütesellimi 'izlü Hasan ağâ tarafından beytü'l mal kapısına mêmûr Mehmed ma'rufunu ma'rifeti şer'le sevk sultaniyede reğbat naşi

5 NUMARALI ADANA ŞER'İYYE SİCİLİ TRANSKRİPSİ... Mehmet Ali EKİNCİ

inkıt'ından sonra min bezid ile bey' iktiza eden ba'zı terekisi defteridir ki ber vech âti zikr olunur fi'l-yevmü'l-sani şehri'l ramazanü'l mübarek sene sülüs ve semânin ve mi'e ve elf

Semur kürk 'abânı mevcûd tulum Re's 4	Köhne şâl kuşâk 1 Kıymet? Re's 4	Köhne cuba 1 Kıymet Re's 2.5	Kurt kürkü 1 Kıymet Re's 6.5	Kâlpâk 1 Re's 2
Felik kuşâk 1 Kıymet Re's 2	...me'a hıkba 1=1 Re's para 10 0.5	Terkeş kâmı 1 Re's para 10 0.5	Gömlek me'a tulu 1=1 Re's 1	Yaycı 1 Re's 4
Müste'mer nâfe kürk 1 Re's 10	Çeşşer köhne 1 Re's 4	Bezilik 3 Re's 2	Çifte me'a silâh 1=1 Re's 3.5	Papuş Çift 1 Re's 0.5
Müşme' 'asa 3 Re's 1	Boğça me'a fes 1=1 Re's para 10 0.5	Beştu sığbet 1 Re's 5.5	Tevettun anteri Re's para10 7	Mest hıkba 1 Re's para10 4
Ayer ma'allat Kıymet Re's 5	Nakdi akçe Re's 13	Yekün Re's 80 buçuk Yalnız seksân buçuk ğuruşdur		

Minhe'l İhracat

Techiz ... Re's 18	Resm-i Ari Re's 2	Nazariyye Re's 1.5	Katibe Re's 2.5
Çukadariye Re's 2.5	İhzariye Re's 2	Delaliye Dükkaniye Re's 2	ve Yekün Re's 30.5

Sahhü'l Baki

Re's

51

Yalnız elli bir ğuruş ile 'ayni mevcûd kürk semuru-ı emîni merkûm Mehmede teslim olunduğu işbu mahalle kayd olundu.

Sayfa no.5.

Hüküm no.16.

Şâm valisi paşa hazretlerinin Babar Seknas ağânın tahvili

Vechi tahrir huruf budur ki

İş bu bin yüz seksan üç senesi mah-ı ramazan-ı şerif on beşinci günü tarihine musadif hâlâ Şam valisi emirü'l hâc devletlü sa'detlü hazret-i velyü'l ni'met? efenedimizin tatarlarından kırım el hâc Mehmed mêmûr ta'yin hasebiyle asitane-i 'âliyemiz 'avdetlerinden esna-ı rahende hastanın haline müteveli ve Medine-i Adanaya vasıl ve birkaç güne Medine-i mezbûrede za'if müzeyyid ve ba emirillahi te'ala mersum olub ve mersum mütevefanın...ve sairî ma'rifet şer'le fûrûht ve elli bir ğuruş on altı pare kıymet edüb cümle ma'rufunu ma'rifet şer'le aian-ı beytü'l mal bulunduğuna teslim olmağın ben dahi emrû hazret veliyü'l ni'meti ve mersum mütevefanın etmaları taraflarından vekil olduğum hasebiyle meb'lağ mezkur-u tamama emîn beytü'l mal Mehmed ağâ ve emîn ve hane emîni ağâ yedlerinde ahz ü kabz eyledim yerlerine iş bu mühür tahvil verildi ki vakt-ı hacette sene edenler deyü Fi 28 Ş sene 1183

el-Fakir Babar Seknas Vali Şam

Sayfa no.6.

Hüküm no.17.

Budur ki/Hisse/2460 İki bin dört yüz altmış ğuruşdur

Şa'ir/Kile/125 yüz yirmi beş şa'irdir

Medine-i Adana nevahilerinden Yüreğir nahiyesi subaşısı ve ihtiyarları ba'de kelâm inhâ olunur ki İşbu sal-ı meymenet iştimalde Adana sancağında emr-i 'âli madlub buyruluna iki yüz elli Re's mekar-i devesinin sene-i maziyyeden yetmiş dokuz Re's mevcut olub tekmi olunmağâ yüz yetmiş bir Re's her lazım ve mühim olmağla nefsi Adana nevahilerine isabet eden kırk Re's deve kıymeti ve furuht mübaşiriyesiyle seksan ikişer ğuruşdan kıymeti üç bin ikiyüz seksan ğuruş ve menzilcinin nakd-i salis seneden baki iki bin ğuruşdan bir mikdar kadumiyye ve zehayın baha ve saraya düşmesi ve ba'zı icarat ve mesarif müteferrikalar cem'an nefsi Adana ve nevahileri on altı bin yüz ğuruş isabet idüb (okunmuyor) nahiyenin müfred olan yalnız iki bin dörtyüz altmış ğuruş ve yüz yirmi beş kil şa'ir kıymeti meblağ mezbûrunda ihrac olunmak üzere bir gun ve bir sa'at mukaddem nahiye-i mezbûr kıralarına tevz'i ve teslim yerlerinden cem' ve tahsil va kabza mêmûre bir sa'at akdem teslim eylemeniz için meclis şer'den iş bu tahrir ve irsâl olunur ise vusulunda iş bu mucib miraslarıyla 'amil oluna hurire fil yevm tis'e min şehri şeval sene sülüs mi'e ve elf

Sayfa no.6.

Hüküm no.18.

Halebü'l Şehr

Hisse/Re's/1230 Bin ikiyüz otuz ğuruşdur

Şa'ir /Kile /62.50 altmış iki bucuk kile şa'irdir

Medine-i Adana nevahilerinden cânibü'l şehr nahiyesi ve subaşısı ve ihtiyarları ba'de kelâm inhâ olunur ki İşbu sal meymenet iştimalde Adana sancağında mücedden emr-i 'âli matlub buyrulan ikiyüz elli Re's mekarı devesinin sene-i maziyyeden yetmiş dokuz Re's mevcut olub tekmi olunmağâ yüz yetmiş bir Re's her lazım ve mühim olmağla nefsi Adana nevahilerine isabet eden kırk Re's deve kıymeti ve fûrûht mübaşiriyesiyle seksan ikişer ğuruşdan kıymet üç bin ikiyüz seksan ğuruş ve menzilcinin nakd-ı naşi seneden baki iki bin ğuruş valilide bir mikdar ve kaduvvi ve zehayın baha ve saraya dukkası ve ba'zı icaret ve mesarif müterikalar cem'en nefsi Adana ve nevahileri on altı bin yüz ğuruş isabet idüb nevahinin bila ahir deger olduğu vech üzere bir daib kadim muğdet? olan bin ikiyüz otuz ğuruş ve altmış iki bucuk şa'irin kıymeti meblağ mezbûrun ihrac olunmak üzere bir gun ve bir sa'at makdum nahiye-i mezbûr karar? ve miras 'alilerine 'ali vechü-l ta'dil ve tesviye tevz'i ve taksim yerlerinden cem' ve tahsil va kabza-i mêmûre bir sa'at akdem teslim eylemek için kil şer'dan işbu mirasla tahrir ve irsâl olunur ise vusulunda gerekdir veche meşruh sarü'l-

zıkr meblağ merkum ve şa'ir bir gun akdem tevez'i ve yerlerinden cem' ve tahsil ve kabze-i mêmûr eda ve teslim edüb mucib miraslarıyla âmîl oluna vesselam hurrîre Fi 11 şeval sene 1185

Sayfa no.7.

Hüküm no.19.

Elhamdülillahi-l vâkifül 'âlâ külli hâl âlemü'l- ğayb ve's- şehâdetü'l kebir ve's- salavat ve's-salam âle resule hayrî-l âlâ ve hayrî-l ashab emmâ ba'd işbu küttâb-ı sıhhat nisâbın tahrîr ve imlasına bâ'is bâdi budur ki Medine-i Adana muhitinde Hızmalı mahallesi sâkinlerinden Emşe bint-i Zülfikar? nâm hâtun meclis-i şer' şerif Ahmed muhfel ve din münif Mehmedi de el ecl istecil vel merü-l etmam vel- teknil minvali nisbet ta'yin eylediği kirlî oğlu 'Âli beşenin Musa nâm mahzarında şöyle ikrar tam ve takrir-i kelâm idüb mülk sülük sarf sıhâhımda mesenlük olub mahalle mezbûre de vâki' kıla tarik 'âmm ve ğarbâ molla Mustafa menzili ve şarka...menzili ve şimallen yüksek dolab bağçesi ile mahdud bir bâb tühüfatı menzili vusul-u müstemil mülk menzil vakf idüb şöyle şart ve ta'yin ve tasrih eyledim ki evvela kendim siyadette oldukça menzil mezkure de sâkin mutasarrıfa ve müteveliyye olurum vefatımdan sonra ba'dü'l te'mid ve-l termin menzil mezkurun ğallesinin nısfını mahalle mezbûrede vâki' köylü oğlu Ali beşe bin Musa binâ eylediği mescid şerif İmâmına ve nısf ahir-i mescidi şerifin şürûnla ve iki ğuruşunu mütevellî merkum köprülü oğlu 'Ali beşeye verülüp ruusumu hayır dua ile yâd eylemeleri fariğa 'inel şevağıl menzil mahdud mezkur-u mütevellî merkuma teslim olduğu sair evkafına mütevellileri gibi kabz ü teslim eyledikte ğibbe'l tasdikü-l şer'a vakfe mezbûrede semer şukaka âzim olub vakfı akar hazret İmâm âzam ve hemam efham kinde? luzumdan 'ari ise imameynü'l-hümâyun hazretleri kinde? luzumdan mufarakat etmemekle sıhâh ve lazım olmağla onların kul şerifleri üzere menzil mahdud ve mezkurun evvela ve nefse şayana şurut ve kuyudunun sıhhat lüzumuna hükmü mahkum şer'i ve kazâ-i mübzem? mer'a edüb min ba'de vakfi mezbûr sıhâh ve lazım olub nakıs ve nakısına mecâl ve mahâl oldu ve icra'ül vakf âle-l hayü-l kerim...zalik ve hurrîre fi'l-yevmü'l rab' vel 'işrin şehri-ü ramazanü'l mübarek sene sülüs ve semânin ve mi'e ve elf

Şuhudu'l Hal

Hamza bin Abdullah, İlyas Abdullah efendi, Ahmed bin Davud, Molla Mehmed bin Yusuf, Molla Mustafa bin Mahmud, Ser Kâtib el hâc Abdullah efendi

Sayfa no.7.

Hüküm no.20.

Bundan akdem serturnalı nâmı es seyyid İbrahim ağâdan bolca olmak üzere istadan (üstü çizilmiş)seyyid el- hâc mehmed altıyüz altmış ğuruş ağa-yı merkuma asitâne de teslim ve teslim eylediğini muker asa-yı merkum yedinden sene ahz eylemekle iş bu mahalle şerh verdire se'i Muharrem sene 1185

Sayfa no.7.

Hüküm no.21.

Seracân mahallesinde sâkin Teslime bint-i İsa nâm beşe'i rızâsıyla talibi olan seyyid Hüseyin bin Mehmed nâm kimesneye meclis-i şer'de akdi nikâh olunduğu iş bu mahalle kayd mezbûrenin mihr-i müeccel ve mihr-i muaccel yalnız seksan ğuruş olmakla kaydı nikâh olundu fi ğurre Rebiü'l-ahir sene 1185

Şuhudu'l Hal

Ser muhzıran es- seyyid Abdurrahman ağâ, es -seyyid Mehmed, es- seyyidi el- hâc sâkin bâba Tarsus, el- hâc Abdullah efendi ser Kâtib, Muhzır Ali, Muhzır seyyid Hüseyin

Sayfa no.8.**Hüküm no.22.**

'İnnel asl Erzurum kararlarından Cabaşor karyesi ah'âlinden bil mesâfere Medine-i Adanada Saraçlı ahali hanesinden sâkin iken bila varis ma'ruf fevt olan Ebubekir nâm mütevatîrından taher de varis ma'ruf olmayup hâlâ Adana eyalet beylerbeyisi devletlü 'inayetlü Hasan paşa hazretleri tarafından beytü-l mâl kapısına me'mur Mehmed ağâ ma'rifeti ve ma'rifet şer'iyile mütevatîr-ı mezbûrun terekisi tahrir divan müsbetesine hasbü'l vefa teslim olunan defteridir ki zikr olunur hurrîre fil yevmü-l sani min şehr şevval sene sülüs ve semânin ve mi'e ve elf

Köhne dulum ve köhne 'entari 1=1 Re's 3.5	Köhne çuka cuba 1 Re's 4.5	Dokuz Re's parça bakı Re's 4.5	Şalvar ve siyah aba 1=1 Re's 2.5	Alca köhne kuşak ve müfel döşek 1=1 Re's 4 pare 30
Köhne keçe ve siyah 'aba 1=1 Re's 2?	Peştü sıbket? 1 Re's 3	Yeşil dula? Köhne 1 Re's 4	Mile yüzlü yorgan 1 Re's 3.5	Cedid kilim 12 Re's 70
Kepir-i sarığ 1 Re's 3	Derzimet cerci? Re's 107	Derzimet islampulı 'âli Re's 88	Der zimmet ömür Halebi Re's 85	Der zimmet Kayserili Re's 40
Yekün Re's 326				

Minhe'l ihracat

Techiz ... Re's 10	Resm-i Ari Re's 23	Nazariyye Re's 2	Kâtibe Re's 3	İhzariyye Re's 4	Yıllık Re's 42
--------------------------	--------------------------	------------------------	---------------------	------------------------	----------------------

Balâda tahrir olunan mütevatîr-ı mezbûrun hasbü'l-vefa divan müsbetesine verilen emval

Deyn müsbet seyid Hüseyin Re's 236 Minhe'l Vefa? Re's 183	Deyn müsbet seyid Halil Re's 180 Minhe'l Vefa? 139	Deyn müsbet Halil hâc Süleyman Re's 27.5 Minhe'l Vefa Re's 5.5
--	--	---

Sayfa no.9.

Hüküm no.23.

Medine-i Adana mahallâtından Kayalıbağ mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem mütefeva olan Cennet bint-i Davud nâm hâtunun veraseti Sadri oğlu ba'is hazel'l küttab es-seyyid Mustafa ve sadriye ferleri Sâfiye ve Aişe nâm kimesnelere ihzârü'l reiyyü'l şer'i taher ve nemâyan olduktan sonra mezbûre Aişe meclis-i şer'i şerif enverde er karındaşı merkurum es-seyyid Mustafa mahzarında beddu'ası şöyle ikrar tam ve takrir-i kelâm edüb mirasımız mütvefaya merkurumunda terekese ba ma'rifetü-l şer' eftam olundukta kız karındaşım mezbûre sağire ile bâki mahalle mezbûrede vâki' beynü'l ahali ve hayran ma'lume'l hudud bir bâb-i dinin ve değirman ve bir bâb tehümatı niyet...ve bir mikdar sulu ve harcinde bir bâb odalı müştemil menzil bizlere ikrar olunub münesefatının mevrud sefer olunmağla menzil mahdud mezkurun nıfsa hissemi karındaşım merkurum el seyid Mustafa el yevm...misüllü olan yüz yirmi ğuruş ve bir şam kılıcı mei'iyat sıhâh-ı şer' i ile bey' ve teslim ve temlik edüb ol dahi ahz-ü kabz teslim ve temlik eyledikten sonra...bey' olan meblağ mezbûr yüz yirmi ğuruş ve bir şam kılıcı müşteri merkurum yedinden tamama ve kamıla ahz ü kabz kabul eyledim fema ba'd menzil mahdud mezkur müşteri merkurumda mülk müşterası ve hak sarfidir keyf mayeşa tehümat mülkiyet üzere mutasarrıf olunur dedikde...mezbûrenin sıdk makalanı muker bir le'l mezkur sayıha tahkik ve şefâha tasdik etmeğin hinde'l vesika bi-t taleb ketb olundu fi'l yevmü'l işrin min şehr şeval el – kerim sene sülüs ve semânin ve mi'e ve elf

Şuhudu'l Hal

İmâm el- seyyid Mehmed efendi , Helvacı Ahmed , Karındaş Mehmed, ve Küllahcı Hüseyin beşe, ve 'Ali Çelebi

Sayfa no.9.

Hüküm no.24.

Medine-i Adana mahallâtından Kasab Bekir mahallesi sükkânından cümlezade dimekle 'arif es- seyyid Ahmed efendi nâm kimesne meclis-i şer'i şerif Ahmedî muhfel din-i münif Mehmedî de heras? bahçe mahallesi sükkânından rab' hinde'l küttab es-seyyid hâcı Hasan efendi ibn-i nâm kimesne mahzarında bila tavi'ül sâf şöyle ikrar tam ve takrir-i kelâm eder ki mülk sülük sarf ve sıhâhide mesenlük olub mahalle Kasab Bekir vak'î kible Şerife hâtun menzili ğarbâ ba Âişe hâtun menzili ve şimâlen Ümmühan hâtun menzili ve şarkâ tarik hasır ile mahdud ve mülk menzili bey' bat-ı sıhâh şer' ile el- yevm semen-i misüllü yüz kırk ğuruş bey' ve teslim ve düşmeni olan meblağ mezbûr yüz kırk ğuruşu müşarı merkurum es seyyid hâc Hasan efendi yedinden tamama ve kâmıla ahz-ü kabz semen eyledim fima ba'd menzil mahdud mezkurada bir derlü alaka ve müdahalem yokdur mişarün merkurum es seyyid hâc Hasan es seyidinin mülkü müşterası ve hak sarfidir keyfe mayeşa ve tehasür mülkiyet üzere mutasarrıf olan dedikde ğabü-l tasdikü'l şer'î bi-t taleb ketb olundu hurire fil yevm el hâmse işir min şehr-ü zilka'ide sene sülüs ve semânin ve mi'e ve elf

Şuhudu'l Hal

Es-seyyid Abdurrahman ağâ ser muhseran, el hâc Mehmed ağâ hâc tosuzade,el hâc Abdullah bin?, Hâme efendizade 'âli efendi, Molla Mustafa, Hasanefendi, Mehmed efendi Kâtib,İmâmzade Mehmed ağâ

Sayfa no.10.

Hüküm no.25.

Menzilci Ahmed ağâ ve Hâcı ağânın hücceti

Medine-i Adanada hâlâ me'zul bila ifta ve mevsuf bi'l-tekvi 'ulemâü'l kiram şeyh el-hâc Hüseyin efendi ve kaymakam nakibü'l eşraf es- seyyid Süleyman efendi ve

müderresi Süleyman efendi dava 'atzade el-hâc 'âli efendi ve yakinzade? Mehmed efendi 'abâcızade Mehmed efendi ve a'yân belde den fahrü'l a'yân derviş paşazade es-seyyid Hüseyin bin ve hâlâ serdar es-seyyid Hüseyin ağâ ve el -hâc Abdurrahman ağâ ve ance el- hâc Mehmed ağâ ve es-seyyid el-hâc İsmâ'il ağâ ve sâirleri ocak ihtiyârları ve sâir sâdat ve kiram mütevellî mehallat ba cem'hüm hâzır oldukları hâlde ah'âli delalet ve fetva-1...umûr ve hususlarını ruuiyet taraflarından vekilleri olan delalzade el hâc Mehmed efendi meclis-i şer'î şerif enverde şeyh tehrazan Ahmed beşe bin 'Ali ve Medine-i mezbûre halkası sükkânından hâc demekle ma'ruf Mustafa Ahmed beşe nâm kimesneler mahzarlarında şöyle ikrar tam ve 'itiraf ğasse'l meram eder ki iş bu bin yüz seksan üç senesi martı ibtidasından şubat ğayetine deĝin Medine-i mezbûre menziline sürüb ve istila edüb ve menzilhânedede tavana ve güzîde barkerleri bağlayub sene mezbûre tarafından murur ve 'ubur eden devlet 'âliye olacaklarına mezâyet hakdarımın üzere ve bir mikdar ve vüzray- ı âzam ve mir-i miran kiram ve kapıcıbaşı ve silahşoran...ve keşir celil ve sakir? olaklar zuhurunda nekad kırk beş barker verüb mâ'dası taraf vilayetten verilmek üzere ve zarf vilayette ziyade i'ana verimemek üzere ve kur? ve kulaĝından menzilhane olmadığı hâlde olaklar ata tarafına sürmek üzere ve Mar'aş tarafına hiç barker verilmemek üzere cümle mevkını ma'rifet şer' ile menzili mezkuru bir minval muharrer eden iki bin ve beş icar isticâr olundukta her yerleri ba'dü'l tebdil sene mezbûr martı ibtidasından şubat ğayetine deĝin hat? sakire üzere idare ve zuhur eden olaklara kıt'a zaruret ve müzâyıka ve zahmet çektürmeyüp inşâallah te'âla şurüd mezkur üzere ale'l işrak işrak merkuman zabt u rabt ve idare ve miras tehümatı kema havi hakka Adana müteahed oldukları havlü-l kabl şer'den yerlerine hüccet şer'a i'tâ olunsun dedikde muker merkum vecâhâ mahakkık ve şefâhâ tasdik etmeĝin...bi-t taleb ketb olundu fil yevmü'l selase 'işrin şehr zil'ka'ide sene sülüs ve semânin ve mi'e ve elf

Şuhudu'l Hal

El-hâc Abdullah efendi Kâtib,İmâmzade Mehmed efendi,İmâm es- seyyid Mehmed efendi,Âttar el-hâc Mustafa , Tehirzade? Ömer efendi ,Mehmed ağânın kal'alızade,Mehmed ağâ kalkalızade, es -seyyid Ali sultanzade ,Vadehüm

Sayfa no.10.

Hüküm no.26.

*Hüküm(26)giriş bölümünde belgenin okunurluk seviyesi düşük ve silik çıktığı için girişi okunmuyor.

Vechi meşruh üzere bilada? tahrir olunan (silik) mukâtaasının ve üç rub' hisse kara Halil mukâ'atasında bin yüz seksan üç senesi emval miriye ve feliye? ve suduru 'âli ve defteri olmak üzere yalnız üçyüz elli yedi ğuruş mukatâ'atı mezkuratı iltizam Sâlih ağâ yedinden tamama teslim hazineye fera olmaĝla sene olmak için iş bu tezkire tahrir ve yedinde i'ta olunmuşdur vakıf câhinde ebrar ola fi ğurre M sene 1183

Sayfa.11.

Hüküm no.27.

Dürz-i Şişsân zımmın menzil hücceti

Medine-i Adana mahallâtından Sarı yakup mahallesi kimesnelerinden Emîne bint-i Dede beşe nâm hâatun ile ve Sadri oĝlu Dede beşe ibn-i el -hâc 'Ali nâm kimesne meclis-i şer'î şerif Ahmed ve muhfel dini münif Mehmedi de yine Medine mahallâtından Durmuş fakıya mahallesi sükkânlarından ser güzîde ve karındaşı Nersoz veled-i Âgob nâm zımmiler müvacehlerinden her birileri şöyle ikrar tam takrir-i kelâm ederler ki sağiren zimmilere bi-t temessük altıyüz ğuruş ve nimi olub meblaĝ mezbûr mukâbelesinde Durmuş fakıya mahallesinde vâki' müşteranın mülk menzilizimiz olub kiblete çar suĝatı şarkâ tarik 'amm ve ĝarbâ menzili ve 'Osmân ağânın şimâlen kâzva

'Ali menzili ile mahdud bir bâb fevkâtı ve tehümâtı sebt ve yine bir bâb tehümâtı ve bir mikdar hulul-ı kenefi müşmil müşterin mülk menzilizini bey' bât sıhâhı şer'ile el yevm semen-i misüllü olan altıyüz ğuruş ve nimi mukâbelesinde takrir 'inayetten âri bey'i ve teslim semeni olan meblağ mezbûr altıyüz ğuruş din mezkur mukâbelesinde sağuran ser güzîde ve karındaşı Nersoos nâm zimmilere mukâtaatları dahi ber veche muharrer ta'viz ve kabul idüb hususu mezkurden ahzü hemakirin vâkitlerini her yerleri era'ı 'amm raf'i ahsam ile ebra ve eskâd hak idüb fema ba'd mezbûrane Emîne oğlu dede beşe her yerleri menzil mezkurede bir derlü 'alâka ve müdhalemiz yoktur diyüb sağuranın mülk müşterası ve hak sarfidir ve keyfemayeşa ve tehatür mülkiyet mutasarrıfları olsunlar dediklerinde ğabü-l tasdik hakü-l şer' mevki' bi-t taleb ketb olundu hurrire fil yevmü'l selase 'işir min şehr zülkadr sene sülüs ve semânin ve mi'e ve elf

Şuhudu'l hâl

Feham Mehmed efendi İmâm, Kabahcı? Süleyman beşe, Sofu bağçe İmâmı Mehmed efendi, Bazergan el-hâc Abdullah ağâ , Es-seyyid Ahmed ağâ ağâzade, El-hâc Hasan ağâ haydarzade, Fühârü'l 'âyan es-seyyid Hüseyin ağâ serdar Adana, Molla ağâ Hasan hüdaverdin, Es-seyyid İbrahim... ,Semur kaş Mehmed beşe, Debbağ kuloğlu Ahmed ağâ, Ahmed beşe...,Şehir kethüdası zade? Emîn ağâ,...muhzır 'Ali köle, ...Hasan efendi, Eyamzade Mehmed efendi Kâtib , Es-seyyid Abdurrahman ser muhseran, Delalzade el-hâc Mehmed efendi , El-hâc Abdullah efendi ser Kâtib, Azaz Hasan beşe

Sayfa no.11.

Hüküm no.28.

Çopurzade el hâc Mehmed ağâdan tarafından devletlü Ahmedin efendimize gönderülüp ve mehir? mevalub dahi ahz ü kabz eylemekle kabısı şa'ir surzade tarafına maktulu gelmişdir Re's 517

Paşa beg kazva oluna sehrab ağâya selam eylesin meblağ re's 640

Sevasızade Mehmed ağâdan murtaza ağâya teslim eylesün re's 616

Sayfa no.12.

Hüküm no.29.

Aykarızade el-hâc Mehmed ağânın menzil hücceti

Medine-i Adana mahallâtından 'Ali Dede Mahallesi ahalisinden Mehmed efendi ibn-i-i Aşık Durmuş kimesne meclis-i şer'-i hatir-i lazımü't-tevkîrde mahalle-i mezbûre mescid-i şerifi İmâmı raf' hazze'l küttab el hâc Ahmed efendi ibn-i 'Ali mahzarında şöyle ikrar takrir da'va eder ki mahalle mezbûrede vâki' beynü'l ahali ma'luma hudud'l müştamilât beş bâb menâzil iş bu mahalle mezbûre meclis-i şerife meşrud vakıf olub ve tevliti yedimde olan berat 'âli musınca ba ki tavsiye olunmasın merkum el hâc Ahmed efendi beş bâb menâzil mezkureyi zabt eder minval olunub takrir tahrir ve menâzil mezkure merkumun yedinde nez' tevlitim hasebiyle baki teslim alınsın mahalle mezbûre mescid şerifin İmâmet cihetine şürut mevkufa olmakla bundan akdem mescid-i şerif mezkurun İmâmı olunur menâzil mezkuresi altmış senede mütecaviz İmâmet cihetine meşrud olmak üzere zabt ü ğalesine tazrif oldukları acilden bendci? mescid-i şerif mezkurun ba berat 'âli hâlâ İmâmı olduğum hasebiyle şu bâb menâzil mevkufa mezkuresi İmâmet cihet meşrud olmak üzere asla fehim olan İmâmların zabt tasrif ederim dedikde ğibbe'l- iştak? mer'a mezbûr Mehmed efendi beş bâb menâzil mezkuresi ber veche muharrer merkum el hâc Ahmed efendinin İmâmeti meşruda ve mevkufa olduğunu bil külliye inkâr ettirecek merkum el hâc Ahmed efendiden ref'i meşrusuna mutâbık ve sıdk metalini tatbik? sineye taleb olundukta 'udul ehrar risâl müsliminden es seyyid el hâc 'Osmân bin el hâc Ebubekir du 'acızade?dimekle molla Ahmedin murtaza 'arabzade dimekle meşhur es seyyid el hâc İbrahim bin 'Osmân

na'ibü'l bend? Mustafa bin Mehmed ve Daldanzade? es seyyid 'Ali bin Abdullah da'ric İbrahim himmet ve Hasan bin Abdullah nâmun kimesneler li eclü'l- şehâdet meclis-i şer' hazırda olub ictihad? olunduklarında fil vakı'a beş bâb menâzil mevkufa mezkuresi ez kadim mescid-i şerif mezkurun İmâmı olanlar altmış sene tecavez İmâmet cihetine meşrudları olmak yerle zabt ve gâlesine mutasarrıf olmalarıyla merkuma el hâc Ahmed efendi dahi ba berat 'âli mescid mezkurun İmâmı olmağla menâzil mezkuresi islahı? olan imâmlar gibi imâmeti cihetine meşruda olmak üzere zabt ve tasrif? eder bizler hususa bu veche üzere şâhitlerin ve şehâdet dahi eden...ba ser hem tevatüren idare-i merasim şehâdet edası merasim şehâdet ettiklerinden ba'dü'l tebdil vel terakane cemi'a şehâdetleri makbule olub ve sırası 'arz 'akir ve se'i kesir sekate sıhâhiyü'l-kelimat müslüman dahi ber veche nuharrer 'âli vechü'l şehâdet hayır verilmeleriyle ber mevcub şehâdet mühim İmâm merkum el hâc Ahmed efendiden beş bâb menâzil mevkufa mezkuresi mühimekân islahı? olan İmâmlar gibi imâmet cihetine meşrud olmak üzere zabt ve tasrifine hükmü mahkum şer'e...mirim mer'a edüb mer'a mezbûr Mehmed efendi ber veche mua'reza men' yerle ma vak'i bi-t taleb ketb olundu hurrire evayilü'l zil'ka'ide şerife sene sülüs ve semânin ve mi'e ve elf

Şuhudu'l hâl

Fahrü'l müderrisin Mehmed efendi yakinzade?,Es-seyyid Zeynel'âbidin efendi mollacızade ,Mehmed Feham efendi na'ibendzade , Kâtib Mehmed efendi imâmzade, Vekil-i fetva el hâc Mehmed efendi delâlzade , Abdürrahmân ağâ , El-hâc Abdullah efendi ser Kâtib, Dürzi Hasan efendi , Es seyyid veli hamalzade , Süleyman beşe tomuruzade,Es seyyid Halil bin debağ hâc 'Ali

Sayfa no.13.

Hüküm no.30.

Medine-i Adana mahallâtından Ağâ Mehmed mahallesi sükkânından iken bundan akdem maktul vefât eden Safer bin Mehmed nâm mütevefânın veraseti validesi 'Âişe bint-i Hamza nâm hâatun ile li ebeveyn karındaşları Halil ve kız karındaşı Emîne vezirince? kimesnelere inhisâr-ı lediyü'l şer'i alınır tâher? ve nemâyân olduktan sonra merkumun meclis-i şer'i şerif enverde ref'an hinde'l-küttab kırklı oğlu Mustafa bin Mehmed ve Halil bin Ahmed nâm kimesneler taraflarından ebra'ı atiyü'l-zikr tasdika vekil ve vekâlatına hükmü şer'le hak olan Kayazade es seyyid İbrahim ağâ bin Hasan ağâ nâm kimesne mahzarında her birbirleri şöyle ikrar tam ve takrir-i kelâm edüb bundan akdem...maktul mezbûrun kâtilleri merkulardan deyü bizler iddi'a edüb onlar dahi inkâr eylediklerinden sonra isyan yine esasında iken yanımıza mesalihül müslüman tevasüd edüb el sâlih 'akd bi'l-fe'ül neza' iltira' fetvası üzere bizlere yüz otuz gurus tetemli eşya ve yüz on sekiz gurus nakd ve bir mushaf-ı şerif ve bir şam kılıcı üzerine akd ve asa ve silah ve bedel silah olan eşya-ı mezkur ve nakd ve mushaf-ı şerif ve kılıcı müvekkil merkum ve bir yerlerimiz hisemize isabet eden tamama ve kamilen ahz ü kabz ve merkulaların zimmetleriyle yerlerimize ebra-ı dem ve yine mütallıkame da'va ve yedine ebra-ı 'amm ile ebra-ı ref 'i ehzam ? ile ebr evasid hak eylediklerinden sonra müvekkil merkum dahi...bizlere ref' ve teslim eylediği gerek eşya ve gerek musahaf-ı şerif ve gerek kılıcımız olduğu bizlerin zimmetini ebra-ı 'amm ile ebr evasüd hak eyledi dedikte ...mezbûrumuzun sıdk metalleri? vekil merkum ve caha ? tahkik ve şefaha tasdik etmeğin hazze'l vesika bi-t taleb ketb olundu hazze'l vesika fil yevmü'l-hâms ve elf min şehrü zi'lka'ide sene sülüs ve semânin ve mi'e ve elf

Şuhudu'l hâl

Divan çavuşu 'Ali ağâ, Tevliççi hâc 'Ali, Mehmed beşe topçu ,İmâm es seyyid Mehmed efendi, Bakireci oğlu Mehmed beşe, Nakibülbend Halil, Kaçak seyyid Ahmed , ..., Kalaycı Halil, Tevliççi Seyfullah beşe, Didar oğlu Mehmed, Demirci İsa, Avcı

oğlu Ahmed Beşe, Köşger 'Ali beşe, Mehmed karındaşı, Es-seyyid(okunmuyor) , Besteci el hâc Ahmed , Seher hâc Mehmed efendi, Sarıçamlı Ebeş, Emir 'Alizade gulam 'Ömer, Tutcu Ali beşe , Bakireci Âziz beşe , Vadehüm

Sayfa no.13.

Hüküm no.31.

Bâ'is mirasla el hâc Hamid mahallesi İmâmı Mehmed halife es-seyyid selâm inhâ olunur ki bundan akdem mahalle mezbûr mescid-i şerifinde İmâm olan şeyh 'Ali halife ferağından İmâm olup yok iken icabından Mehmed nâm kimesne haliyeye sülük ve bir takribiyle üzerine berat ettürüb lakin hak senin yediğinde olduğu taher ve nemâyân olmağla mezbûr mescid şeriften kemâkâne imâmet hizmetine ruiyet almanız için kabl şer'den iş bu mirasla tahrir dediği i'tâ olundu gerekdir ki mescid-i merkumada sene kânun-ı evvel imâm olup mucib miras ile 'âmil olasız vessalam Fi 14 Ramazân sene 1183

El-Fakir el hâc İbrahim kâdı Medine-i Adana

Sayfa no.14.

Hüküm no.32.

Bâsteci el hâc Ahmed ağânın vakfiyesi

Elhamdülillâhi'l lezi erşed 'âli 'ibadetü'l mü'minine ve'l- mü'minat eliyü'l- i'malü'l-salihât ve işârü'l- müslimin ve'l- müslimat bâ fe'âl hayrat ve ahsenât haysü kâl ene'l- ahsenât yezidinü'l ?-seyât ve'l- salavat vessalam âla Muhammed eşrefü'l- mahlukât ve 'âla ale ve ashâbi hedate'l halkü'l-ala sebilü'l -ahsenât emma ba'd işbu vakfiye-i sıhâha şer'inin tahrirat ba'is bâd-ı budur ki Medine-i adana mahallâtından Sofubağçe mahallesi sükkânından sâhib ahzât ve ahsenât el hâc Ahmed ağâ bin Mehmed nâm kimesne meclisi-i şer' şerif enverde ve mühfel din-i münif izharda li-eclü'l- müstebcil ve'l-emrü'l enâm mütevellî nasb ve ta'yin eylediği el hâc Mehmed efendi mahzarında ikrar sıhâhîh şer'i ve i'tiraf sarh meriyü'l edeb vakfât-ı suduruna vekil sülük-i mülk sıhâhımda mesenlük ve mesanic olan ve bâğçana da vâki' kiblete Kınvar-ı Mehmed ve dükkânı şarkâ tarik 'âmm ve şimâl Sârı Ahmed oğlu Ahmed dükkânı ğarbâ sarıçam fakıyına menzili ile mahdud bir bâb fevkâtı ve tehümmâtı ve ögunde taht vusulu müşt Emil dükkânımı hasbünallah te'âla ve talbâlar ziyâk...vakfâ sıhâh müeyyid ve habs sarh muhallid ile vakf ve habs edüb şöyle şart ta'yin ve tasrih eyledimki li ebeveyn karındaşım el hâc Hüseyin beşe yevm bir akçe vazife ile mütevellî diye icâr ve hâsıl olan ğalleden ba'dü'l ta'mid ve'l-termin ziyâdesi mütevellî merkum ahz ü kabz edüb mahalle mezbûrada vak'î kahveci Ahmed kapısı önünde sabit olduğum iki âded ve kupek? ayna harc edüb ziyâde olursa mezkur kupek? ta'mid ve terminine sarf ile deyü fariğan eşvağil dükkâna mahdud ve mezkur-u mütevellî merkum teslim olduğu sâir evkâf mütevellîleri gibi salim eyledi dedikde vakf mezkur ia'de kelâm edüb vakıf 'ikâr imâm muhtara ebu hanife hazretleri kapısında sıhâhlığı hayrü'l-lâzım olup benim için rucu'a mesânih? şer' olmağla vakfiyetinde rucu' ve kemâ fi'l- evvel mülküme evhâl müravemedir dedikde mütevellî merkum kendüye lâzım ve mahalle melâm? cevab bâ sevabında vakıf 'ikâr imâm muhtar ebu hanife hazretleri kumandanlığı 'eber lâzım ise imâmeynü'l-hümâyûn hazretleri kapısın da sıhâh lâzımederanların rey şerifleri üzere hüküm taleb eder deyü hâkim hasım mevki sudur kenar tulalı ve hüsn-i meab efendi huzurunda müterefa'ına vasıl hame tâlebana olduklarında hâkim mûma ileyh dahi tarafının deliline nazar ve menâ'ül hayz olmakdan hazır edüb imâmeynü' hümâyûn kul şerifleri üzere dükkâna mahdud ve mezkurun vakfiyesine hüküm mahkumu şer' ve kazad mirim mer'a edüb min ba'd nakıs ve nakısane mecâl ve mahâl olundu hurrire fil yevmü'l rab' işir min şehr zi'lka'ide sene sülüs ve semânin ve mi'e ve elf

Şuhudu'l Hal

İmâmzade Mehmed Efendi, Esnaf debbağ molla ağâ , Yeter Takiyüzade Süleyman Ağâ , Rumizade Mehmed Ağâ, Hâc celilzade Halil Ağâ, Hasan Efendi, Ahmed Ağâ menzilli, Refiki Hâc Ağâ, Sofubahçe İmâmı es seyyid Mehmed efendi, Karındaşı Ali Efendi, El hâc Abdullah Efendi Ser Kâtib, Ser muhızran es-seyyid Abdurrahman Ağâ, Vadehüm

Sayfa no.14.**Hüküm no.33.**

Adana da vâki' Hâleb havas-ı mukata'asının rüb' hususuna mutasarrıf olan Süleymân Ağânın bin yüz seksan ve seksan bir senelerine mahsuban şâtır Hasan nâm kimesne mezbûreleri bi-t temessük'ül- iltizam edüb ğayrı ez teslimat iki yüz altı ğuruş zimmetinde kalmağla hisse mezbûr mutasarrıf Süleymân ağâ nâm kimesneye vekil eyleyüb Adana vusulunda vekil mezbûr Sâdik Ağâ huzur-ı şer'a gelüb da'va eyledikte huzur-ı şer'a merkum şâtır iltizaamından sâhib muka'ta Süleymân Ağâ ya bin üç yüz on rüb' tamama ikrar ile şâtır Hasan Ağâ ikrar sicile mahfuz kayd olundu vakf Fi 8 Zilhicce sene 1184

Sayfa no.15.**Hüküm no.34.**

Fi'l- asl Durkayalı ahalisinden olub bil mübâfere Medine-i Adana da hâne-i cedid hâncısı iken vefât eden el-hâc Süleymân beşe bin Hasan nâm mütevefânın veraseti belde-i mezbûr Durkayalıda sâkin zevce-i menkuhası Emîne bint-i ve sulbi sağır oğlu Hasan ves sulbiye sağır kızı Vesile nâm kimesnelere inhisârı mea'yn ve muhakkık olduktan sonra terekesini Durkayalıda varis merkulara irsâl ve isâle vasi muhtar nasb ve ta'yn edüb ve vesâyeti asakir-i beytü'l-mâl kapısına mêmûr serdar seyyid Hüseyin Ağâ tarafından 'Ali beşe muvahâlesinde şâhidin 'âdil ile sâbit Eski hamam mahallesi sükkânından el hâc Ahmed beşe mevkı'nı ma'rifet şer'le tahrir ve sevk-i sultâniyede iğbab-ı nas inktitâ'ından sonra se'i min zîde ile fûrûht ve ba'del ihrac vasi merkuma teslim olunan tereke kıymeti ve defteridir ki ber vechi ati zikr olunur hurrire fil yevmü'l sâni 'aşere min şehr zilhicce sene sülüs ve semanin ve mi'e ve elf

Simlü kılıç 1 Para Ğuruş 2040	Simlü Hasır 1 Para Ğuruş 210	Seyme Derne silah 1 Para Ğuruş 611	Fes 1 para Ğuruş 32	Avam Sahası Para Ğuruş 62
Yorgan 1 Para Ğuruş 610	Köhne döşek 1 Para Ğuruş 14	Köhne cuba 1 Para Ğuruş 23	Boğça 1 Pare Ğuruş 25	Müste'mer kürk Bace 1 Para Ğuruş 161
Beyaz Entari 1 Para Ğuruş 106	Köhne alca? 'Entari 1 Para Ğuruş 94	Müste'mer kuşak 1 Para Ğuruş 253	Hırdavat Para Ğuruş 51	Defne köhne kebir kürk 1 Para Ğuruş 605
Köhne kâbud	Müste'mer	Kilim	Atik kundak?	Asvab? Parça

1 Para Ğuruş 81	şalvar 1 Para Ğuruş 146	1 Para Ğuruş 123	1 Para Ğuruş 70	6 Para Ğuruş 51
Kilim 1 Para Ğuruş 67	Seme? Kılı en'am şerif Para Ğuruş 311	Kahve ibriği 3 Para Ğuruş 30	Defne? Fes 3 Para Ğuruş 88	Köhne yastık 2 Para Ğuruş 17
Defne tüfek 1 Para Ğuruş 240	hane icare senedin has sahibi zimmetinde beş aylık ruu-1 iktiza eden Para Ğuruş 6400	Yekün Ğuruş 12010 Para Hesab üçyüz ğuruşdur Re's 300		

Minhe'l İhracat

Techiz...ber mucib vasiyet Re's 25	Resm-i müsamet? Ve sarh sıhhat Re's 15	Asakir-i beytüt'l-mâl kapısına me'mur serdara resm ve hizmet Re's 25
Kasab ve şatırın? ve çukkadarın ve ihzariye ve delaliye ve dükkaniye Re's 15	Yekün Re's 80 Yalnız seksan ğuruş	Sahhü'l Baki Re's 220 Yalnız ikiyüz yirmi ğuruş on pare vasi muhsar bir merhume ?teslim olunduğu bir mahalle şerh verildi

Sayfa no.16.**Hüküm no.35.**

Medine-i Adana da vâki' şeyh Dabağân Halil ağâ şeyh Zebazan Es seyyid Mehmed bin Mehmed şeyh 'attaran el hâc Hüseyin bin el hâc Mustafa şeyh kasâbâna şerafetlü es seyyid Musa ağâ şeyh bâkalâne Es seyyid Mustafa bin Hasan Kefşkeran Mehmed beşe bin Mehmed şeyh tücaran es seyyid 'Osmân çelevi şeyh Semerciyan 'Osmân beşe şeyh miri miran Ahmed beşe bin 'Ali ve şeyh küllahciyan 'Ali beşe bin 'Ali ve şeyh küllahciyan Mehmed beşe bin Yusuf ve sâir esnaf mezkur ahâlileri meclis-i şer'i şerif Ahmedide ve mühfel din-i münif Mehmed yedinde hâlâ eyâlet Adana beylerbeyisi devletlü 'inayetlü Hasan paşa hazretlerinin vekil harcı hayır zimmetinde müstahdem olan Yasef nâm zimmi muvahaalesinde her yerleri bi't-tevi'ül-saf şöyle ikrar tam ve takrir-i kelâm ederler ki iş bu bin yüz seksan üç senesi miri miranlık kendüye

tevcih olduğu günden tarih kitab gunune değin daire-i 'âliyelerine verdiğimiz sâğıtan zamana 'aziz ve hak pirinç ve bahârat sâire ve lahm 'enem ve ruğen ve sade 'eseli musafi ve cezme? ve bâbuç valat çadır valat semer ve çam valat...ve telcize ve sair levazımât sâire cuverri- vekil verdiğimiz mâkulât ve eşya bahâlârı kıymetleri vekil sağır Yasef zımmi yedinden kıymetlerini her yerlerimiz tamamen ve kâmilen ahz ü kabz semen eyledik fi mâ ba'd vekil-i harc sağır zımmi yedinden paşa-ı mişârün ileyh hazretlerimizde bir akçe ve bir sayacağımız kalmadı dediklerinde gıbbe'l- tasdik'ül şer'i mâ vâki'bi't-taleb ketb olundu hurrîre fil yevmü'l 'işrin min şehr zihicce sene sülüs ve semanin ve mi'e ve elf

Şuhudü-l Hal

Fahrü-l 'âyan el hâc Abdürrahman ağâ,El hâc İsmâ'il ağâ,Odabaşı molla ağâ, Es-seyyid Hüseyin ağâ serdar Adana,El hâc Abdullah ağâ şan, Mehmed efendi Kâtib,El hâc Abdullah efendi ser Kâtib,ser muhsaran es seyyid Abdurrahman ağâ

Sayfa no.16.

Hüküm no.36.

'Âli çavuş ağânın i'lâmı

Ma'rûz muhlisdir ki

Divân-ı hümâyûn çavuşlarından bâ'is i'lâm 'Ali ağâ meclis-i şer'i şerif enverde şâtır Hasan ağâ mahzarında Haleb havas-ı mukata'ası rüb' hissesi mâlukânem olub seksân ve seksân bir ve üç sene senelere mahsuba mezbûr Hasan ağâ iki bin üçyüz kırk altı gürüş iltizam edüb ve bedel iltizamdan gerek nakda ve gerek kalmiye –i için ikiyüz elli üç gürüş teslim ve iki bin doksân üç gürüş zimettinde bâki kâlmağla talep ederim da'va-ı gıbbe'l se'vail cevanında bi-t taleb ikrar ve i'tiraf etmeğın musınca meblağ mezbûr-u merkum Hasan ağâdan tahsil ve müde'î merkum 'Ali ağâyada eda ve teslimi lâzım gelir ki huzurlarına i'lâm olundu Fi 13 min Muharrem sene 1184

Sayfa no.17.

Hüküm no.37.

Medine-i Adana da...neşyin şerif faziletli semasetli efendi zîde fazl ve mifâhir'ül- emasil ve'l -akran bil cümle a'yân vilâyet vayeş? erleri zîde kadrehüm inhâ olunur ki Adana beray-ı hâne-i âvarızına merbud olan mahâllatından ve Yüreğir ve cânib şehr ve Kara kışlâk nahiyelerinden beher sene cem' ve tahsisi lâzım gelen hâne-i âvarız akçeleri bin yüz doksân üç ve doksân dört senelerine mahsuben tahsil olunmayıp bu makula sayesi murur eylemiş emval miriye'nin cem' ve tahsil ve der 'âliye tesyir olunması lâbid ve lâzım olduğuna binâen sakifü- s zikr iken senelerin 'âvarız merkumu bu def'a ma'rifet şer'le yerlü yerinden cem' ve tahsil ve kabzına mêmûr mütesellim der 'âliye ye tesâyür ettirilmesi hususuna bedel ve se'î mikdarat eylemenüz için iş bu buyruldu tahrir ve esdar ile irsâl olunmuşdur inşâllah te'âlâ vusulunda gider ki veche meşruh üzere seniyyeteyn mezkureteyn hâne-i 'âvarız akçelerini bir sâ'at akdem yerlü yerinden cem' ve tahsil kabzına ? mêmûre eda ve teslim ettürülüp mevcub (üstü çizilmiş)buyruldu ile 'âmil olasız Muharrem sene 184

el-Fakir el hâc İbrahim müsellim Adana

Sayfa no.17.

Hüküm no.38.

Medine-i Adana da hâc fakı evkâf-ı muhalefâtından Sâclı Hâmid mescid şerifinde vazife-i ma'ine ile İmâm olan es seyyid Mehmed halife mutasarrıf olduğu ciheti nısf kendi hak rızâsıyla erbâbı istihkâkdan iş bu refi' tevk'i refi'i şâna hâna Hüseyin halifeye ferağât ve kusur edüb merkum hazır her cümle ve lâyük ve mahal samuk? olmağla nısf imâmet mezkura fârığ mezkurun mısır yedinden tevcihle olunub yedine berat şerif verilmek bende-i yedinde olan farğın atik berat musınca 'înyet talep

etmeğin veche meşruh üzere mezbure sıdka edüb bu berat hümâyûna sâ'adetekardan verdim ve buyurdum ki ba'del yevm merkum Hüseyin halife varub deger olunan mescid şerifde mezbûrun yerine nısf hisse İmâmına mutasarrıf olub hizmet lazimesi ve 'amme ve mêmûr kılındıktan sonra yirmi iki imha vazifesiyle mutasarrıf olub vakfin ruhu ve devam 'ömür için du'aya müdavemet göster ol bâbda taraf ahirden ber vechle dahil ve ta'ruz kılmayalar şöyle yerler 'âlamet şerife i'timâd kılalar hurrireen fil yevmü'l 'âşir min şehr safer ahir sene ati ve şemânin ve mi'e ve elf

Konstantiniyye

Sayfa no.18.

Hüküm no.39.

Kîdvetü'l-emacid ve'l -'âyan serturnalı el hâc 'Ali ağâ inhâ olunur ki sen ocağın emekdar ve kârkeran zabt ü rabt ve uhdesinde bil cümle mikdar ve her vechle...neşir ve sezavar olduğun acilden bu def 'a 'âvatüf-ü 'âliye husser varidın Adana kazâsı dergâh-ı 'âli yeniçeriler zâbitler...serdarlığı sanâ tevcih ve rehsân buyrulmağın işbu mektub tahrir ve irsâl olunmuşdur inşâllahü te'âlâ vusulunda görülür ki zabt ü rabt nezerat ve vâki' ref' haşeratıyla atıyle bilâd ve terfiye-i hâl 'abâl büzül iktidar eylesün ve belde-i mezkura da mütehim ve mesâfer ağvat ve 'alemdaran ve ihbâran ve bil cümle yeniçeri lehavanda bağlarsın üzerlerine ağâ ve zâbit bilüb senin ruuiyeden düşman ve reikeden hâric vaz' ve harekatta bulunmayup ve inha itâ'at ve etbağla? üzere olalar ve sene-i cümle umûrundan ahkâm şer'i şerif ve kânun-ı kadim ve emr-i münife tatbik ve tevaüf merkumanın bilâ varisi ma'ruf 'avet evvela mürk metrukânelerinin ma'rifet şer'le zabt ve sevk-i sultâniden fûruht ve hâsıl olan nukud cânib beytü'l -mâl için defter muzır ve atıyla ever? ocak tarafına gönderilmeğe mübâderet ve beher hâl sükkân ve lâyük emîn rahenlerine bâ'is hizmet mütehime-i mezbûre ve vücul götürmeğe bey' olarak reiyü'l devam 'ömür devlet pâdişâh-ı da'vatına meva zabt mevcub mektub ile 'âmil hareket olasin tahrir evasid şehr zi'lka'ide sene sülüs ve tis'in ve mi'e ve elf

Sayfa no.19.

Hüküm no.40.

Elhamdülillahi'l- vakıf 'âle külli hâl 'âlimü'l-ğayb ve'l-şehâdetü'l-kebirü'l müte'âl ve'l-salavat vesselâm 'âle Muhammedü'l-meb'usü'l-beyân ihram ve'l-helâl ve 'âle 'âli ve ashâbi hayrû'l--ashâb ve hayrû'l-alâ emmâ ba'd iş bu küttab sıhhat nisâbında muharrer? esâsına bâ'is bâd-ı budur ki Medine-i Adana mahallâtından Ağâ Mehmed mahallesi sükkânından sâhib'ül-hayrat ve'l- ahsenât ve'l tâlebü'l-sadakât ve'l- mirat Ceyn Veli beşe bin 'Âli beşe nâm kimesne tarafından vakf atiyü'l-beyân seyyid Mehmed bin Ahmed ve seyyid Halil bin Ahmed şehâdetleriyle sâbitü'l-vekâle'l- vekâlesi es seyyid Mehmed bin İsmâ'il nâm kimesne meclis-i şer'i şerif enverde li ecl'ül-tescil ve'l- emir'ül- etmâm ve'l-tekmil müteveli nasb ve ta'yin eylediği es seyyid Mehmed bin Safer nâm kimesne mahzarında şöyle ikrar tam ve takrir-i kelâm edüb Müslüm Hüseyin Veli beşe mülk-i sülük sarf sıhâhasında mesenlük olub mahalle mezbûrede vakı'atıyla keskes oğlu menzil ğarbâ tarik 'âmm ve meşrufâtı yıllık hissemizle ve şimâlen halifezade menzil ile mahdud bir bâb tehümat niyet ve bir orta ve bir mikdar sulu müştemil mülk menzilin mevkulum mezbûr Hüseyin Veli beşe hatibellâh te'âlâ...rebiyü'l-'ala vakıf sıhâh şer' ile vakf ve hisse sarh mer 'a ile habs? edüb şöyle şart ve ta'yin eylediğimiz evvelâ kendü hayatta oldukça menzil mezkurede sâkin ve mutasarrıf ve minvali ola ve ba'd kane ğamzesi Züleyha bint-i 'Osmân nâm hâton mutasarrıfa müteveli ola ve ba'd vefata evlâd evlâd evlâdları zekura kane evanasa âle'l- seviye sâkin mutasarrıf ve müteveli olalar ve ba'dü'l- inkiraz billah 'in fahrü'l-niyâz menzil mezkurun ta'mir ve termiminden fazle 'ğâlesine mahalle mezbûrun

mevasına verülüb ruhumu kayd du'a ile yâd eyleyeler fârgâ'nü'l seva'il menzil mahdud mezkur-u mütevellî merkuma teslim olduğu sair evkât...kabz ve teslim eyledi dedikte mütevellî merkum dahi kendüye lâzım ve mahalle mülâyım cevab bâ cevaba 'âzım olub vakıf 'îkâd hazreti imâm âzam ve hemâm efham (üstü çizilmiş) şer' olmağla vakıf mezbûrede rucû' ve kemâ fi'l-evvel mellane ısrarda hüküm taleb ederim dedikte mütevellî merkum dahi kendüye lâzım ve mahalle melâm cevab ba cevaba 'âzım vakıf îkar hazreti İmâm 'âzam ve hemâm efhamında sıhâh lakin ğayr lâzım olmağla vakıf mezbûrede rucû'a mevkulum için sâ'i şer' olmağla vuku'undan rucû'a ve kemâ fi'l-evvel mülküne ister dade hüküm taleb ederim mütevellî merkum dahi kendüye lâzım vekil melâm cevab ba cevaba 'âzım olub vakf 'îkâr hazret İmâm 'âzam ve hemâm efham katında? lüzümünden 'âri ise İmâmteynü'l – hümâyûn hazretlerinde sıhhat lüzümden müfarekat etmemekle sıhâh ve lâzım olmağla onların kul şerifleri üzere vakıf mezkurun sahte hüküm tâlebân ederim deyü hâkim hâsım mevk'i sadır küttab tulalı ve hüsn-ü meab efendi huzurunda müteferikan ve fasıl hısma taleban olduklarından hâkim mûma ileyh dahi cânıbında deliline menâü'l-ahir olmakdan hazır ve mücanebet edüb imâmateynü'l-hümâyûn kul şerifleri üzere menzil mezkurun evvela ve...ve şayana şürot ve ...sıhhat lüzümüne hüküm mahkum ve kazâ-i mirim mer'a idüb min ba'd vakıf mezbûr sıhâh ve lâzım olub kabz ve kabzına mecâl mahâl oldu ve icrayü'l- vakıf 'âliyü'l kiram 'âle hayü'l-kerim...zalik hurire fil yevmü'l sâni 'işir min muharremü'l-haram sene erba'e ve semânin ve mi'e ve elf

Şuhudü'l hâl

El hâc Mehmed bin 'Ali, Hatat Mustafa efendi, Atıba Mehmed bin Yakup, Seyyid Mustafa bin Ahmed, Es seyid Molla Musa bin Abdullah, Hüseyin Dürzi efendi Kâtib, İmâmzade Mehmede efendi Kâtib, El hâc Abdullah efendi ser Kâtib

Sayfa no.20.

Hüküm no.41.

Ma'rûz da'ilerimden dir ki

Eş- şeyh Yusuf efendi ibn-i İshâk efendi Adana mahkemesinde el hâc Veli ağâzade es seyid Mustafa ağâ mahzarında mezbûr es seyid Mustafa ağâ yedinde olub işbu meclis-i şer' de mu'âyene olunan iki reis siyâh tus sefer nahiyesi mâlim olub bundan akdem mülkünden zâyi' ve hâlâ işbu es seyid Mustafa ağâ yedinde bulmasıyla bilâ istihkak taleb ederim deyü da'va olduğu cevandan yine zikr olunan iki reis sefer ğâibü'l 'inü'l-ecalis hâlâ kasabasında sâkin Narin zımmiden kırk bir ğuruş temenni makbusuna iştira etmemle ol vechle mülk müşteram olmak üzere vâzi' yâd ederim deyü vâz' yedini ikrar ve mer'a mezbûrun mâlı olduğu inkâr idecek mer'a mezbûrda yeniye taleb olundukta mer'asını es seyid Mehmed bin Abdullah ve 'Ali beşe bin Abdurrahmân şehâdetleriyle isbât etmeğın ba'dü'l- tehalif musınca değer olunan iki reis sefer-i mer'a mezbûr Yusuf efendiye müslime tenbih olunduğu 'âlilerine i'lâm olundu Fi 22 min şehr Zilhicce'l- şerif sene 1183

Sayfa no.20.

Hüküm no.42.

Kıdemzade 'Osmân ağânın zevcesi Zeliha hâtunun menzil hücceti

Medine-i Adana mahallâtından Eski hamam mahallesi sükkânından kıdemzade dimekle ma'ruf 'Osmân ağâ meclisi-i şer' şerif ahmed-i mühfel ve din-i münif mehmedide hâlâ zevce-i menkusem refi'ü-l küttab Zeliha bint-i Hamza? nâm hâtun mahzarında şöyle ikrar tam takrir-i kelâm ider ki iş bu zevcem mezbûra Zeliha hâtundan benim zimmetimde muteker ve mak'ud 'âliye beşyüz ğuruş mihri olub mukâbelesinde kendi mülküm olub kable yine kendi menzirim ve ğarbâ şeytân kebir zımmi menzil şarka külli karakös zımmi menzili ve şimâlen tarik 'amm ile mahdud bir bâb fevkâtı ve

tahümâtı menzil ve yine bir bâb tehümâtı beyt mir-i bâd müşirin ve bir mikdar sulu kenif müştemil menzili tahmiletü'l-tevabî' tarafından icâb kabulü havi el yevm temenni misüllü olan beş yüz ğuruş işbu mezbûrae zevcem Zeliha hâtun ve deynim olan beş yüz ğuruş mukâbelesinde menzil mezkur takâs olduğu bir minval muharrer mukasa? ve tebdil edüb menzil mezkurada bir derlü 'alâka ve müdahalem bu kadar mezbûre Zelihanın mülküdür ki keyfe mayeşa mülkiyet üzere mutasarrıfa olunan dedikte ğibbe'l -tasdikü'l şer'a mâ vâki' bi-t taleb ketb olundu hurrire fi fil yevmü'l- hâmse ve'l- 'işrin min muharremü'l -haram sene erba'e ve semânin ve mi'e ve elf

Şuhudü'l hâl

El hâc Hüseyin Abdullah efendi ser Kâtib, El hâc Abdurrahman ağâ, El hâc tosuzade el hâc Mehmed ağâ, Kara hassa? Hüseyinzade Mustafa ağâ, Molla ağâ odabaşısı, Çopurzade es seyyid Musa ağâ

Sayfa no.21.

Hüküm no.43.

Ağâc İsmâ'il beşe ve karındaşı Mustafanın menzil hücceti

Medine-i Adana mahallâtından Kayalıbağ mahallesi sükkânından Mehmed Şeras? beşe Hüseyin beşe nâm kimesne meclis-i şer'i şerif enver de rafi'ane hinde'l-küttab ağâc İsmâ'il beşe ve karındaşı ibn-i Ahmed beşe nâm kimesneler mahzarlarında bilâ tevi'ül'l- sâf şöyle ikrar tam ve takrir-i kelâm eder ki mahalle mezbûrede vâki' mülk sülük sarf sıhâhda mesenlük mülk kardeşim olub kable tarik 'âmm şarka cereci dükkânı şimallen Ümmühân hâtun menzil ve ğarben yine tarik 'âmm ile mahdud iki bâb fevkâtı ve tehümâtı beyt ve bir bâb dükkânı bey' bat sıhâh şer'i ile el yevm temenni misüllü olan yüz altmış ğuruş iş bu merkumân İsmâ'il beşe ile ve karındaşı Mustafa nâm kimesnelere bey' ve teslim ve temenni olan meblağ mezbûre yüz altmış ğuruş yedlerinden tamâmên ve kâmilen ahz ü kabz temenni eyledim fi mâ ba'd menzil mahdud mezkurede ve dükkânı mezkurede bir derlü 'alâka ve müdahalem yokdur mezbûrane İsmâ'il beşe ve karındaşı Mustafadan mülk müşterası ve hak sarfidir keyfe mayeşa ve tehatür mülkiyet üzere mutasarrıflar olsun dedikten ğibbe'l- tasdikü'l şer' mâ vâki' bi-taleb ketb olundu hurrire ğurre safer ahir sene erbe'a ve semanin ve mi'e ve elf

Şuhudü-l hâl

Ağdacızade Ahmed beşe, Yakaracı oğlu Mehmed beşe, Topcu Mehmed beşe, Haydarzade el hâc Hasan ağâ, Sakallılı oğlu hafız, Âlemdar el hâc Ahmed ağâ, Mizancı Seyfullah beşe, Es seyyid el hâc Mustafa beşe, Kâtib Hasan efendi ,El hâc Abdullah efendi ser Kâtib, Tarsuslu oğlu Mehmed ağâ

Sayfa no.21.

Hüküm no.44.

Medine-i Adana mahallâtından Sofubağçe mahallesi sükkânından tobacuk oğlu İsa beşe bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'i şerif enverde medine merkum mahallâtından Debağhâne mahallesi sükkânından raf'an hinde'l-küttab mahkeme-i şerif kâtibi el hâc Abdullah efendi sulbi oğlu es seyyid Hasan bin el hâc Abdullah efendi kimesneler mahzarlarında şöyle ikrar tam ve takrir-i kelâm eder ki bundan akdem fevt olan olan es seyyid Nuh bin el hâc 'Ömere 'amuka da'vası sedinde olduğumuzda yanımıza müslimun mesalihun tevasıtıyla el salih akid bir...iltira' fetvası üzere yetmiş ğuruş kıymetli bir sim hançer ve bir sim sa'at üzerine âşadı akid sâlih eylediklerinde her yerleri sâlih mezbûr-ı kabul ve bedel sâlih olan meblağ mezbûr yetmiş ğuruş merkuman el hâc Abdullah efendi ve oğlu es seyyid Hasan yedlerinden tamâmâ ve kâmilen ahz ü kabz eyledim merkumanın zimmetlerini mirâs müteallik ira-ı 'amm ref'i ahzâm ile ebra ve eskat hak eyledim fimâ ba'd hususa mezkura müteallik tarafından vekâlete ve asâlete da'va-ı...sudur ve zuhur eder ise 'akidü-l hükkamü-l kiram makbule ve mesmu'a

olmasın dedikde gibbe'l- tasdikü'l şer' mavkı' bi-t taleb ketb olundu hurire fi ğurre muharrem sene erbe'a ve semânin ve mi'e ve elf

Şuhudü-l Hal

Tiryakizade Süleymann ağâ, Kürt Hüseyin beşe, Âlemdar hâc koca ağâ, Kıdemzade 'Osmân ağâ, Şeyh debbağân molla ağâ, Es seyyid Musa ağâ çopurzade, 'Osmân beşe, Âttar el hâc Mustafa Çelebi El hâc Abdurrahman ağâ, 'Âli çavuş ağâ, Takiyyüzade Mustafa usta, Hacı Halilzade Halil ağâ, Osmân beşe, Haydarzade el hâc Hasan ağâ, İmâmzade Mehmed efendi Kâtib , Ağâc İsmâ'il beşe

Sayfa no.22.

Hüküm no.45.

Oldur ki

Medine-i Adana mahallâtından Karasoku mahallesi sükkânından iken bundan akdem kurt? vakı'asında bilâ miras servet maktula fevt olan cender 'Osmân beşe nâm mütevefânın emval ve eşyâsı asakir-i tarafına 'âbid ve raci'olmağla asakir-i beytü'l-mâl kapısına mêmûr hâlâ Adana serdarı ser turnalı es seyyid Hüseyin ağâ mevtını ve ma'rifet şer' ile mütevafa-ı mezbûrun emval eşyâsı furuhet ve serdar mûma ileyhe teslim olunan defteridir ki ber veche ati değer alınır hurire fil yevm'l-hâms ve'l- 'işrin min muharemü'l-haram sene sene erbe'a ve semanin ve mi'e ve elf

Simlü ğarara ve kölünk 1=1 Re's 15	Simlü Balta ve ğarara 1=1 Re's 20	Kaput 1 Re's 30	Zerdva ?kürk 1 Re's 33	Hilâl-ü senid 1 Re's 7
Sim başlık me'a... 1=1 Re's 130	Simlü şabka 1 Re's 1.5	Şam alçısı 'entari 1 Re's 5	Def'aşam alçısı? 'entari 1 Re's para10 5.5	Katani 'entari 1 Re's 6
Suf cefşer mea uckar 1=1 Re's 2	Sakız şalı 1 Re's pare 3 12	Sürmeli Puşa ve fes 11 Re's 32	... eyer minderi 1 Re's para 2 3	Kaput şemsesi? 1 Re's 5.5
Müste'mer ve Yarlık 1 Re's 2.5	Ketân gömlek 1 Re's 4	Def'a ketân gömlek 1 Re's para 10 1.5	Müste'mer sarık 1 Re's 2
Bendar 'abası 1 Re's 12	Beyaz 'entari 1 Re's 2.5	Def a gömlek 1 Re's 1.5	Seravil? köhne 3 Re's 2	Bağâ tarak 1 Re's para 10 2
Mercan Tesbih ve hançer sim 1=1 Re's 25	Şalvar me'a gömlek 1=1 Re's para 10 1.5	Kahve tepsi Bakır ve hıkbe 1=1=1 Re's 1.5	Siyah gırar 1 Re's para 10 1	Simlü haftan ... 11 Re's para10 8

5 NUMARALI ADANA ŞER'İYYE SİCİLİ TRANSKRİPSİ... Mehmet Ali EKİNCİ

Tencere me'a tabak 2 Re's 3	Def'a safer tencere me 'a tabak 1=1 Re's 3?	Sahayın 4 Re's para 6 2	Leğen safir 1 Re's 1.5	Tas me'a tabak 4 Re's para 2 1.5
Lengeri 4 Re's para 8 1	Yedek perdesi çukan 1 Re's 4	Post seccade 1 Re's para 10 1	Kırmızı cezme 1 Re's 2.5	Mest papuç ve şeme'dan 1=1 Re's 1
Kaplan postu 1 Re's para 2 1	Göküm timor? 1 Re's para 11 2.5	Timor debe ve derununda yağ 1 Re's para 10 2.5	Kahve ibriği ve tencere ve tabe? 1=1=1 Re's 2.5	Eyer mest ibriği 1 Re's para 15 1
Köhne üzengi ve çakı 1=1 Re's para 4 1.5	Eyer mest ibriği	Saç abağı ve bakır 1=4 Re's 2	Def'a sandık ve eyer şaltesi Re's para 12 1.5	Mile yüzlü yorgan 1 Re's 4
Küle müste'mer 1 Re's para 10 3	Külbedin ve sair timor 1=1 Re's para 10 2	Köhne yorğan 1 Re's para 15 1	Kilim köhne 1 Re's 4.5	Sîned ve silâh ve kahve dibiği 1 Re's para 6 1.5
Köhne kilim ve kahve ibriği 1 Re's para 3 2	Köhne kılıç 3 Re's para 11 1	Kazma Re's 22 Re's para 10 2.5	Kebir kahve tabağı ve sair zurda 1 Re's para 6 1.5	Ğırar ve Balta 3 Re's para 11 1
Kayseriye melân'andan alınan Re's 1100	Duhan içinde çıkan Re's 855	Nakid akçe Re's 50	Bargir reis 2 Re's 40	Eski keiserat? bahası Re's 80
Def 'a barkir 1 Re's 20	Şa'ir kile 'asa 60 Re's 240	Çopur küffardan alınan Re's 128.5	Arab benam Beşir Kıymet Re's 150	Cem'an yekün Re's 3127.5 0150 ----- 3277.5 Yalnız üç bin iki yüz yetmiş yedi bucuk ğuruşdur

5 NUMARALI ADANA ŞER'İYYE SİCİLİ TRANSKRİPSİ... Mehmet Ali EKİNCİ

Mukataa karyesinde hınta kile 10 Re's 100	Rehayin olan altın burma 1 Re's 40
---	------------------------------------

Der zimmet ... ve karındaşı ve ... bi-t temessük Re's 450	Der zimmet bacanız 'Ali ve Veli Hüseyin bi-t temessük Re's 37.5	Der zimmet müferreh zımmide bi-t temessük Re's 160	Der dest eşrafın bi-t temessük Re's 235	Der zimmet inha kil zimetinde bi-t temessük Re's 125
Der zimmet sarı oğlu Süleymandan ve ahili Marim Re's 165	Yakın ortağı Ovanes zimmi Re's 125	Der zimmet telalzade el hâc Mehmed Re's Re's	Vilayet tarafından bi-t temessük şa'ir bahası Re's 240	Mola ahamed ve karındaşı hak zimmetlerinde Re's 250
Değirmancı Pedros bi-t temessük Re's 32.5	Sıbka oğlu zımmide bit-temessük Re's 52	Arbacı kapısı zımmid Re's 1200	Yetim zımmide Sadır Re's 139	Leblebici Talende Re's 10
Hamâl Pados zımmide Re's 80	Şi'ar oğlunda Sadır Re's 35	Himmet Ursağ ve karındaşı karakös Re's 400	Def'a Himmet ve karındaşı karakös sadır Re's 55	Yekün Re's (Okunmuyor)

Minhe'l İhracat

Techiz ... ve te'mid mirked? Re's 100	Deyn-i müsbet el hâc Mehmed Re's 180	Deyn-i müsbet el hâc Ahmede Re's 133	Deyn-i müsbet el hâc Mustafana Re's 97	Deyn-i müsbet kayseriyeli Ahmed beşeye Re's 108
Deyn-i müsbet ... 'Âli beşe Re's 67.5	Deyn-i müsbet Diyarbekirli 'Âli beşene Re's 130.5	Deyn-i müsbet kayseriye Ahmed beşeye Re's 215.5	Deyn-i müsbet inha kile 'Âli beşeye Re's 204.5	Resm-i ... 'ari Re's 164
Naziriye Re's 15	Katibe Re's 15	Çukadaran Re's 15	İhzariye Re's 5	Yekün Re's 1655.5

Sahhü'l
Baki
Re's
4797
Dört bin
yediyüz
doksan yedi
ğuruş

Sayfa no.24.**Hüküm no.46.**

Elhamdülillahi'l- vakıf 'âle külli hâl 'âlimü'l-ğayb ve'l-şehâdetü'l-kebirü'l müte'âl ve'l-salavat vesselâm 'âle Muhammedü'l-meb'usü'l-beyân ihram ve'l-helâl ve 'âle 'âli ve ashâbi hayrü'l-ashâb ve hayrü'l-alâ emmâ ba'd iş bu küttab sıhhat nisâbında muharrer esâsına bâ'is bâd-ı budur ki Medine-i Adana mahallâtından Seracân mahallesi sükanından zümre? sipâhiyândan Mustafa bin ibn-i Abdullah nâm kimesne meclisi şer'î şerif Ahmedî ve mühfel din münif mehmedî vakıf'ül-beyâna li ecl'ül-istecil ve'l-emirü'l-etmâm ve'l tekmil mütevellî nasb ta'yin eylediği Rahim es seyyid Ahmed Safer İbn-i Veliyü'ldin nâm kimesne mahzarında şöyle ikrar tam ve takrir-i kelâm edüb mülk-i sülük sarf-ı sıhâhında mesenlük olub mahalle mezbûrede vâki' kable tarik 'amm ve ğârba Mustafa beşe menzil şarkâ Ahmed beşe menzil ve taraf rab'î mezbûr beşe menzil ile mahdud iki bâb fevkatı ve tehümatı beyt ve bir mikdar sulu müştemil mülk menzil hatebellahü te'âlâ talaba'l mirasat reyü'l- 'ala vakıf sıhâh şer'î ile vakıf ve habs-ı sarh mer'a ile habs eyledimki evvalâ kendim hayâtta oldukça menzil mezkurede sâki ve minval mutasarrıf oldum vefâtımdan sonra evlâd evlâd evlâdım zakurane evanasa menzil mahdud mezkurede sâki mütevellî ve mutasarrıf olalar ve ba'd vefâtım menzil mezkureye zevce-i menkuham...bint-i Abdullah nâm hâton mutasarrıf ve müteveliye olub menzil mahdud mezkurun ğalesinden her yevm mahalle mezbûrun mescid-i şerifinden her kim İmâm vekili olan Halil efendi ibn-i nâm kimesne mütevellî ola ve ba'd vefâta mahalle mezbûrun mescid-i şerifindeher kim imâm olur ise her yevm birer akçe ve... ile mütevellî (üstü çizilmiş) ruhu hayr du'â ile yâd eyleyeler fariğa 'iniü'l-sevağil menzil mahdud mezkur mütevellî merkum teslim olduğu sâir evkâf mütevellileri gibi kabz ü teslim eyledikte ğâbü'l -tasdikü'l şer' vefât mezbûr semt şikafe 'âzim olub vakıf 'ikar hazret İmâm 'âzam ve hemâm efham lüzumdan 'âri ise imâmeynü'l-hümâyûn hazretleri...sıhhat lüzumdan muka'arat etmemekle sıhâh ve lâzım olmağla esarım? kul şerifleri üzere vakıf mezbûrun sahası hüküm taleb ederim her hâkim hâsım mûma ileyh dahi hâssın deliline...menaü'l-hayz olmağdan sadır mücanebet edüb imameynü'l hümâyûn kul şerifleri üzere menzil mahdud mezkurun evlad...ve şâyanâ şurut ve kuyudundan sıhhat ve lüzumata hâkim mahkum şer'î ve kazâ-i mirim mer'a edüb min ba'd vakıf mazbur sıhâh ve lâzım olub nakıs naksına mecâl mahâl olursa ve ehrar'l-vakıf âle'l-hayü'l kerim hurrire zalik ve hurrire fil yevmü'l-hâms ve'l-aşere min muharrem sene erba'e ve semanin ve mi'e ve elf

Şuhudu'l hâl

Üsküpzade es seyyid Mehmed Ağâ, Hadimizade İmâm cam'î cedid hâfiz efendi, ...derviş efendi, Ahmed efendizade, Kara Ali efendi, Rahim es seyyid Ahmed Ağâ, Kâtib Hasan efendi, Ömer efendi bahrizade El hâc Abdullah efendi ser kâtib

Sayfa no.25.**Hüküm no.47.** okunmuyor**Sayfa no.25.****Hüküm no.48.** okunmuyor

Sayfa no.25.

Hüküm no.49. okunmuyor

Sayfa no.26.

Hüküm no.50.

Elhamdülillahi'l- vakıf 'âle külli hâl 'âlimü'l-ğayb ve'l-şehâdetü'l-kebirü'l müte'âl ve'l-salavat vesselâm 'âle Muhammedü'l-meb'usü'l-beyân ihram ve'l-helâl ve 'âle 'âli ve ashâbi hayrü'l-ashâb ve hayrü'l-alâ emmâ ba'd iş bu küttab sıhhat nisâbında muharrer? esâsına bâ'is bâd-ı budur ki Medine-i Adana mahallâtından Şeyh Mustafa mahallesi sâkinlerinden Âişe bint-i 'Abbas nâm hâatun tarafından vakıf atiyü'l- beyâna vekil olub vekâleti dat mezbûre-i 'ârifâne olan es seyyid Hasan efendi ibn-i Hüseyin ve Mehmed bin Ali şehâdetleriyle sâbit ol vekâlesi Mehmed beşe bin Yusuf nâm kimesne meclis-i şer'î şerif enverde Ahmedî mühfel din münif Mehmedide li ecl'ül-tescil ve'l emirü'l-etmâm ve'l- tekmil mütevellî nasb ve ta'yin eylediği es seyyid Hasan efendi ibn-i Hüseyin nâm kimesne mahzarında şöyle ikrar tâm ve ikrar-ı kelâm edüb mekulumde sülük sarf sıhâhiyesinde mensülük?olub mahalle mezbûrde vâki' kable 'âlimdar Ebubekir beşe menzil ve ğarbâ çubukçu? Mustafa beşe menzil şarkân Kel Mehmed oğlu Mehmed menzil ve şimâlen tarik 'amm ile mahdud iki tehümâtı beyt ve bir işçarı ve bir mikdar sulu müştamil mülk menziline haebellahü te'âlâ ve talaba'l musat? reb'ül- 'âlâ vakıf sıhâh şer'î ile vakıf hisse sar'î mer 'a ile hisse eyledikte evvela kendim hayatta oldukça menzil mahdud mezkurede sâkin mutasarrıf ve mütevellîye ola ve ba'd vefâta Tarsuslu es seyyid Mehmed efendi ibn-i Mustafa nâm kimesne evlâd evlâd evlâdı mübtana ba'd batın ve karna ba'd karın ibda...menzil mezkurede sâkin ve mutasarrıf ve mütevellî olalar ve ba'dül ikraz mahalle mezbûre de vâki' Keçeci oğlu binâ eylediği mescid-i şerifde her kim imâm olur ise menzil mezkureye mütevellî mutasarrıf olub ruhu hayır du'a ile yâd eyleyeler deyü farğan inü'l-sevağil menzil mahdud mezkur-ı mütevellî merkuma teslim olduğu sâir evkâf mütevellîleri gibi kabz eyledikte ğabü'- tasdikü'l şer' vakı'a-i mezbûre semer şefakatle 'âzim olub vakf-ı 'ikâr hazret İmâm 'âzam ve hemâm efhüm kısmında luzumdan 'âri ise İmâmeyn hazretleri kapısında sıhhat ve luzumdan ve mukâra'at etmemekle sıhâh ve lâzım olmağla onların kul şeriflerin vakıf mezbûrun sıhhatına hâkim taleb ederim her hâkim hâsım mûma ileyh dahi cânibının deliline muzır ve menâ'al ğara olmağdan hazır edüb İmâmeyn kul şerifleri üzere menzil mahdud ve mezkurun evlâd vakfiyete ve şâyânâ şürut ve mezbûrun sıhhat ve luzumuna hâkim mahkum şer'a ve kazâ-i mirim mer'a edüb min ba'd mezbûr vakıf mezbûr sıhâh ve lazım olub nakıs ve naksına mecâl mahâl oldu ve ehrarü'l-vakıf âle'- hayyü'l-kerim hurrîre zalik hurrîre fi'l-yevmü'l sâni 'işir min Saferü'l ahir sene erba'e ve semanin ve mi'e ve elf

Şuhudu'l hâl

El hâc Abdullah efendi, Muhser es seyyid hâc 'Âli, Es seyyid İsmâ'il bin İbrahim

Kad-vâki'ül mart fil yevmil sebt fil yevmil 'işrin min tenhi reb'iül evvel sene tis'a ve 'işrin mie ve elf münheciret? mine'l 'izzü ve'l şerif

105

026.5

076

66

028.5

606.5

Tarsus Medine kurd kulağı hişâm şerife varıncaya kadar sağ

Sayfa no.27.

Hüküm no.51.

İşbu bin iki yüz yirmi dokuz senesinde mâh rebî'ül evveli ğurre seneden vezir...devletlü 'inâyetlü el hâc Mustafa paşa efendimiz hazretleri Tarsus tarafına teşrifarine kadar daire-i 'âliyelerine cümle vücuh ahâli masrafatıyla Savm zımminin kendü bedeninde yüvmiye vezir mişârün ileyh efendimizin dairelerine verdiği şa'ir hesabını deste deste? rivayet olunub taraf vilayetten eda olunmak üzere sihhü'l-bâki üçyüz altmış beş kil şa'ir hesâbı kalub derune beledenin deyn olmak üzere iş bu mahalle kayd şod beşer bin ikiyüz otuz altı senesi taraf vilayetten eda ve teslim olunmuşdur

Sayfa no.27.

Hüküm no.52.

Adananın sâğ kulundan olduğuna binâen

Tarsus Medine-i Adana kurd kulağı Şâm şerife varıncaya kadar sâğ kulu olduğü işbu mahalle şerh ve kayd olundu

Sayfa no.28.

Hüküm no.53.

Destur-ı mükerrerem müşir müfhem nizâmü'l-âlem müdir umûru'l cumhur bil fikrî'l sâkıb mütemmin mühâm'ül enâm bi'l reiyü'l sâib mühid?ve ebniyan'ül-devlet ve'l-ikbâl müşir erkân'ül-sa'âdet ve'l-iclâl'ül mehful be senuf 'avadüfü'l-mülkü'l âlâ Adana valisi vezirim paşa ademellâh'ül te'âlâ iclâle ve kitvetü'l-kuzât ve'l -ahkâm ma'denü'l-fazl ve'l- kelâm Mevlana Adana kadısı zîde fazl mifâhirü'l emasil ve'l-akran a'yân ve zâbitân...erleri zîde kadrehüm tevk'i ref'i hümâyûn vasıl olacak ma'lum ola ki hâlen Karamân valisi olub tekke maslahatına me'mur destur-ı mükerrerem müşir müfhem nizâmü'l-âlem vezirim Ali paşa ademellâh'ül- te'âlâ iclâle mü'iyetinde teşhir edecek süvari ve piyade asakir ta'yinâtları için vakfin me'a nakliye-i ve ceval baha beher külli kırkar ve şa'ir-i nakliyesiyle yirmişer ağânâmın beher re'si seksan paremiz icâb eden bahâsının sülüsleri ber veche peşin eshâbına verilmekle ve sülüsâne hayn teslim ve tekmillerinde 'ita olunmak şardıylâ elli bin kile ve kayık ?ve yüz bin kil şa'ir daden bin ruus ağnâm mübâye'sine irâde-i 'âliyem ta'llik etmekle imdi sanki vezir mişârün ileyhisin mevkufâtından ihrac mururdan emr-ü şerifime mevzu'an irsâl olunan memhur ve mümeyyiz suret defter nâdik olduğü üzere Adana kazâsından mürteb olan iki bin kil ve kayık? dört bin beşyüz kil şa'ir dörtyüz ruus ağnâmın icâb eden bahâsının sülüs ashâbına i'ta olunarak inzimam re'yi ve ma'rifetin ma'rifet şer'le seri'an mübâye'e ve nakl dergâh ma'allam kapıcı başlarından mişârün ileyh ma'iyetin nuzul emîni nasb olunan Halil dam müceddedeye teslim ve hususuna büzülcel bâ'is eylemek fermânım olmağın hasetsen iş bu emir celil hakdarım esdar...hasekilerinden kidvetü'l emasil ve'l-akran hüsnü? zîde kadrehüm ile irâl olunmuşdur imdi vusulunda ber veche muharreren kazâ-i mezbûremiz mübâ'ayesi mürteb ve matlub olan mezkurü'l mikdar ve kayık?ve şa'ir ve ağnâmın fermude-i? seniye üzere inzimâm re'yi ma'rifetin ve ma'rifet şer'le seri'an ve 'âcilân mübâye'e nakıl ve nuzul emîn-i mûma ileyhe teslim hususuna sarf külli müktet eylesün ve siz ki kazısı ve re'ayan ve zâbitân mûma ileyhim ve sâirlersiz sizler...mevcub emr-i şerifimle 'âmil ve hareket ve mürteb olan zehayır ve ağnâmın bir an akdemçe mübâye'e ve tedarik ve nuzul emîn mûma ileyhe teslim bilâ tazak? sarf mikdarat ve hilâf emrim vazî'i tecviz ile mübtelây-ı zehâmet olmakdan hazır ve mücanebet eylemeniz bâbında fermân-ı 'âli şânım sûdur olunmuşdur buyurdum ki hükmü şerifimle

Vardıkta bu bâbda veche meşruh üzere şerfiyâfta sudur olan işbu o şerif celil şâna vacib'ül-etba' ve lâzım'ül- imtisâlının mazmun münif üzere 'âmil olası söyle

bilesüz 'âlâmet şerife 'itimâd ve kılasız tahririen fil yevm...'işrin rebi'ül-ahir sene semanin ve 'işrin ve mi'eteyn ve elf

Konstantiniye'l Mahruse

Sayfa no.29.

Hüküm no.54. Okunmuyor.

Sayfa no.30.

Hüküm no.55.

Destur-ı mükerrerem müşirun mefhumun nizâmü'l-âlem müdir ve'l-emrû'l-cumhur bi'l-fikirü'l sâkıb mütemmin emham'ül-enâm bi'l -re'iyü'l-sâib memhur ve ebniyan'ül -devlet ve'l-ikbâl müşir ve'l-erkanü's- sa'adet ve'- iclâl'ül- mahfufun be senuf 'avâdüfû'l-mülkü'l-âlâ anâdolunun orta kuluyla nihâyetine varınca vâki' vüzera-yı 'azâm ademellahü te'âlâ iclâlehüm ve 'âzam'ül- ümerai'l-kiram efâhümü'l kübera'il-fühâm ulu'l kadr ve'l-ihtram ashâbü'l-'iz ve'l-ihtişâmü'l-mahzul bi zîde 'inayeteü'l-mülkü'l-âla mir-i miran kiram dam ikbâlehüm ve ikâz-ı kuzâtü'l müslimin evveli velatü'l muhidin me'adet'ül-fezâil ve'l yakim refiü'l-'alâmü'l-şer'iyet ve'l-din varisü? 'alemü'l-enbiya-i ve'l-mürseline'l-mahzul bi zîde 'inâyetü'l- mülkü'l-me'yin meval-i fühâm zîdet fezâilehüm ve mifâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm mâ'denü'l- fezâil ve'l-kelâmü kuzât ve nevaib zîde fezalehüm ve mifâhirü'l-emasil ve'l-akran mütesellim voyvodalar ve re'ayân ve zâbitâne mevcûd memleket zîde kadrehüm tevk'i ref'i hümâyûn vasıl olacak ma'lum ola ki cenâb vahabü'l-vücûd ve müfeyyeze'l-hayr vacud tukaddimat? zat 'inü'l-valid ve'l-mevlûd hazretlerinin irâde'il -heyete-i ezliyet ve meşiyet hemedaniye-i...selâdini 'azâm nisfet ayyin ve hakiyyin kiram muadeletferinin ... hilâfet ve ziyet bahş arika-ı saltanat olmaları bâ'is tevalid emîn ve emân ve sebep tezayid asâyış 'ibâd rahman ve vesile-i inkidâ' 'uruk erbâb bağı ve duğyân olmakdan nâşi pâdişâh penah 'adalet 'ünvanın itisâl zuhur nesl celil ve bîruz sülâle-i dâherde-i silsileleri mütelzim tertiba ceza-i nizâmü'l-'âlem ve müstahkem rabita-i keşirane-i ahval yeti? 'âlim olub matla' eşrak fûruz ikbâl saltanat vurud mân felek 'unvan hilâfetimden bir şehzade ceza-i neticenin zuhur ve dolu'ane ümid 'alimyâne ...meiyet ve müteveccih dergâh ahdiyet olarak mütaressed mevk'i terki ve intizâr iken hamden sem hamden berekât inkâs ehl kılub ile gânce-i matlubları bilâya şâğ külliye? amâde küşâda olub işbu bin ikiyüz yirmi sekiz senesi mâh rebi'ül evvelinin üçüncü mübarek sebt günü semere-i şecere-i devlet...ravza-i saltanatım şehzade sultanım Abdülhamid 'imdetallahi te'âlâ bifeyzü'l-mecid revnak...vücûd ve celva riz kehvare-i şühud olmak hasebiyle besâret zuhur behçet neşrinden bil cümle sükkân muker hilafet nişânım hâiz şâdimâmı ve surur olduklarına binâen bu 'inâyet sübhâniye ve 'atiye-i'il heyeteye teşekkuran muker hükümet melukânem olan İstanbul ve cevanib ve iktâfında rusum 'ayidin misüllü yedi gün top şenlikleriyle icra-yı âyyin mesiret? olunub bu ni'met 'âzim ve mühibe-i küberanın etraf memâlik mahruseye neşriyle kâfe-i ibadü'l-ahın hissiyab enva' mesarat kılınmaları lâzime-i tahaddüs ne'am celile-i yâri olduğu acilden teşyir velâdet şehzade-i me'alı münkabtım zımnında rikâb hümâyûndan işbu emri şerifim esdar ve rikab hümâyûnum kaymakamı tâtârlarından kidvetü'l-emasil ve'l-akranı 'Ömer tâtâr ile irsâl olunmuşdur imdi zat semât şâhaneme mühibe-i sübhânı ve 'atiye-i semdanı olan re'ışet perveri ve şefa'at muktezâsı üzere mücerred cenâb hilâfetmeâb tâcidaranem şehzade-i civan cennetim için isticâlab da'vat hayriye zımnında ahali ve re'aya bir ayda? bu mukâbelede hizmet mübaşiriye nâmıyla bir akçe ve bir hibe alınmâmak için iş bu emr-i şerifim tatar ile irsâl olunmuş olmağla vusulunda tezayid şân ve şevket nişân pâdişâh hâne ve imtidat 'ömür ve 'afiyet kara-i ayyin hüdayanem için mesânic ve zehhad? ve sâir 'abad ve sadakat i'tiyad taraflarından mesâcid muhâfelede eda-yı vezâyıf du'a ve tertib elva' Muhammed ve şânâ ile der- sa'âdetimde olunduğu gibi

yedinci gun 'ididin misillü husuna ve kal'âdan top ve tüfenk şenlikleriyle şan ve şukuh ... sâmin icra kılınarak izhâr müserret ve şâdımanı mübâderet ve bu vesile ile ahâli memleket fukara-yı ra'iyetten hizmet mübaşiriye nâm-ı ve nâm ahir ile hakkı...bir akçe ve bir hibbe mütâlebesiyle kasd-i ve tecâvüz de beğâ'yat hazır ve mücanebet olunmak bâbında fermân-ı 'âli şânım sudur olunmuşdur buyurdum ki vusul buldukta bu bâbda veche meşruh üzere şerfeyâfte-i sudur olan fermân recebü'l etba' ve lâzım'ül- imtisâlimin mazmun itâ'at mukerden ile 'amil ve hareket ve hilâfetden tevk'i mübâ'adet eylesüz şöyle bilesiz 'alâmet şerife i'timâd kılâsız tahriren fil evail şehri rebîü'l evveli sene semân ve 'işrin ve mi'etyn ve elf

Buyruldu

Sayfa no.31.

Hüküm no.56.

Berat-ı şerif-i alışanım ...

Medine-i Adana mahallâtından Serâcân mahallesinde vâki' sâbık Adana mütesellimi Hüseyin paşazade ashâb-ı hayrattan dergâh 'âli kapıcıbaşlarından Mehmed beg saray-ı civarında müceddeden binâ ihyâ eylediği medresenin müderrisi olmayup bir müderris nasb ta'yin olunmak lâzım ve mühim olmağın 'ulemâımız ve erbâb istihkâktan iş bu ref'i tevk'i ref'ü'l'-şân hâkânı es seyyid Mustafa Hamdi zîde 'ulema ber veche mâhal ve müstehak olmağın mederese-i mezbûrenin ber veche hasbi? müderrisliği mumâ ileyhe tevcih dirine müceddeden berat şerif 'alışanım verilmek hânedan nâibi Kara Halilzade mevlana es seyyid eşraf zîde 'ulema 'arz etmekle kaydı bulunmadığı Anadolu muhâsebesinden der-kenâr olunmağın mucibince tevcih olunmak üzere 'alamü'l-ulêma'il-mütebahirrin?efzal kefezelâ'il müteverrin bi'l-fasıl şeyhü'l islâm dürrizade mevlana es seyyid Abdullah adamellah te'âlâ fezâile işâret etmekle işâreti mucibince tevcie ve muhâsebe-i merkûmaya kayd ile berat i'tâ olunmak fermânım olmağın hakkında mezid 'inâyet pâdişâh hânem zuhurda götürüp bin iki yüz yirmi sekiz senesi muharremînin üçüncü günü tarihi ile müverrih verilen reis hümâyûnum mucibince bu berat hümâyûn verdim ve buyurdum ki mumâ ileyh es seyyid Mustafa Hamdi zîde 'ulema varup veche meşruh üzerinde müderrislik mezbûrde ber vechi hasbi mutasarrif olup eda-ı hizmet eyledikten sonra işbu berat 'alışanım muğâyır müderrisliği umûruna taraf ahirmiz hiç ferd man'i müzahim olmayup dahil ve ta'ruz kılmayalar şöyle bilesiz 'alâmet şerife 'itimâd kılâsız tahriren fil yevmü'l-salis sefer'ül- hahir sene simân ve 'işrin ve mi'etyn ve elf

Be Makam-ı Konstantiniye'l Mahruse

Sayfa no.32.

Hüküm no.57.

Ba mühr-i eyaleti vali Karaman devletlü el hâc 'Âli paşa

Şerayı' şî'âr Adana Tarsus kâzıları faziletlü efendiler zîde fazlehüm ve iftihârü'l-emacid ve'l- 'ayân mütesellimleri ve sâir vücûh ahâli...erleri zîde mükâderhüm inhâ olunur ki bu def'a 'avatüf 'âliye-i cihanpenah? 'avadıfına behiye-i...ve 'ayânden mêmûriyet ser asakirimiz bilâ istiklâl yâhut şerif muhabbet redif kêma kâne ibka ve takririyle mü'temiz vüzera-yı 'azâm ve mir-i miran kiram ve sâir cenud zafer mu'avıd mêmûr gün be güne tarafımıza terki yâfte-i muzarib hiyâm olmakdan nâşî iktizâ eden ruzuma ta'yinâtlar gun bâ irâde-i seniye cenâb geşud geşal tertib buyûrulân zehâirden Adana ve Tarsus kâzıları sehimine isâbet eden ve kayık? ve şa'ir ve ağnâm tahsiline der-'aliye-i ebedi'ül-devam eden mübâşir ta'yin olunan hâsbe hasekilerinden.....i'tâ istishâbiyla taraflarınıza varid olan fermân hebiyü'l-şân ve defter hâkânı mucibince ol mikdar ve kayık? ve şa'ir der- ağnâmın tedarik ve esbâlî? lâzime-i hâlden ve bir emr-i mütehatim?...olduğu bed hayattan olub bir tıbk emir ve

fermân cihânmeta' Adana ve Tarsusdan matlub buyrulan ma'lum ol mikdar ve kayık?ve şa'ir ve ağnâma bir kadem akdem tedarik ve 'ayinân bilâ noxsân tarafımıza sevk ve tesyir ve der 'âliyemiz mü'temiz ve ta'yin olunan dergâh 'âli kapıcıbaşlarından nuzul emînime ağâya eda ve teslim olunması hususuna mezid ğayret ve hamiyet edüb afate-i vaktıma mevcub ağdar vahiyeden bağâyat tevk'i mübâ'adet eylemeniz ...te'kid ve teşyir rabıta-i ihtimâm ve vakt tam edüğü mantık emr-i 'âli ve takrir hasekiden dahi ma'lumunuz oldukta sâir...ser etmeyüp bâ-yı veche kâne ber mevcub defter mezkur ol mikdar dakik ve şa'ir ağnâm tamâmân ve kâmilân ber vakfe evvel ve akdem seyr seri' ile tarafımıza irsâl ve esbâl edüb dakika-ı vahitte te'hirine cevaz vermeyüp...evvel tebdıye-i zimmet ile tediye-i matlubat lâzime-i pâr şâheriye mesâre'et ve sarf nakdine-i ğayret eylesesüz ve siz ki mêmûr tahsisâlû Sim Ali haseki Hasan ağâsın sen dahi bu hususun esbâbı istihsâlîne ser netak ğayret ve terke-i ha verahet ile Adana ve Tarsus matlub olunan dakik şa'ir ve ağnâma mütesahib olduğunun defter mucibince tamâmân ve kâmilân yerlü yerinden tahsil ve bir dakika evvel bu tarafa sevk ve tesir ve kapısına mêmûr nuzul emînime ağâya teslim olunmasına ğayret eylemeniz bâ bende divan fermân ve liva-ı tekkeden işbu buyruldu tahrir ve kitvetü'l-emasil ve'l-akran kapıcılar kethüde emr-i ve 'izetlü...ile irsâl olunmuşdur inşallahü te'âlâ vusulunda gerekdir ki ber mevcub o emri 'âliye ve buyruldu âmil ve hareket ve hilâfından...ve mücanebet eylesesüz deyü hurrîre Fi 7 Safer sene 228

Konstantiniyye

Sayfa no.33.

Hüküm no.58.

Destur-ı mükerrerem müşir müfhem nizâmü'l-'âlem müdir emirü'l-cumhur bi'l-fikrül-sâkıb mütemin mühâmü'l-enâm bi'l-re'iyül sâib mümmehid bünyânü'l-devlet ve'l-ikbal müşid erkanü-s sa'âdet ve'l-iclâl'ül- mahfuf besenuf 'avadüfü'l-mülkü'l-'âla Adana valisi vezirim Mustafa paşa ademellahü te'âlâ iclâl ve kitvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazl ve'l -kelâm mevlana Adana kâzısı zîde fazle ve mifâhirü'l-emasil ve'l-akran zâbitâne ve iş erleri zîde kadrehüm tevk'i ref'i hümâyûn vasıl olunacak ma'lum ola ki bâ hatt-ı hümâyûn şevketmuker ve nim zerencâne â'mirim tarafından inziya mukâta'sının zabt ve idaresi ber veche emânet ahdü sena esâle kılınan kidvetü'l-emacid ve'l-'ayân Ebubekir zîde müceddehümün takdim eylediği memhûr takrir-i mefhumunda varidat hasbiye-i miriyemden olan inziya mukâta'ası mülhekâtından nefsi Adana kazâsının enfiyeciliği ... ikiyüz yirmi yedi senesi ağustos ibtidasından yirmi sekiz senesi temmuz ğâyetine değin mifâhirü'l-emasil ve'l-akran İbrahim nâm kimesneye ihâle olunmağla seniyyin mezkure mahsuben Adana kazâsında bir sebt üzerinde miriyü'l enfiyesinin bey'i ve furuhet merkuma ve tarafından me'zul ademîne mahsûs olub miriyü'l enfiyesine mâ'dâ ihlâf nizâm kimesne...i'mâl ve furuhet ve berat-ı...enfiyesi bey'i ve şera eylememek ve edenleri olur ise yedlerinde bulununan enfiyeleri cânib mir içün ve kendüleri dahi zâbitleri ma'rifetle te'dib tahzir olunmak üzerinde merkumun mêmûriyetini hâvi şürut mucibince emr-i şerifim sudurunu mûmâ ileyh tahrir ve istid'a etmekle hezine-i âmiremde mahfuz baş muhasebe defterlerine nazır olundukta zaman zabtı ağustos ibtidasından olan memâlik mahrusemîn enfiye mukâta'ası mülhakâtından der-'âliyemde.....vâki' miriyü'l-enfiye kârhânelerince idareye mêmûr emîn olanlar kârhane-i mezkurede enfiye i'mâl verildikleri mahallerde bir sebt üzerinde bey' ve furuhet ve kendülere ve tarafından ta'yin olunan adamlarına mahsûs olub ahiri enfiye? i'mal furuhet eylememek ve enfiye-i hususuna vüzera'yı-'azâm ve mir-i miran kiram ve evkaf mütevellileri ve kara zâbitleri ve hâs hümâyûn voyvodaları ve mütesellimleri ve subaşıları...ve erbâb tımâr ve müteferika ve sipâh ve yeniçeri ve cebebeci ve topçu ve 'arabacı ve mehteran...ve sâir asakiri ve ehl-i 'arif

tâifesi taraflarından vechen min...dahil ta'rruz olunmamak ve mir-i kârhanelerimiz mâ'dâ mukaddem ve müehhir ihdas olunan kârhanelerimiz be her ne mahallede bulunur ise sed ve bend bulunan enfiyeleri emîn ve adamları ma'rifetleriyle zecren li cânib mir için zabt ve kerafet olunub muğayır şürut hareket edenler olur ise o mekuleler li ecl'ül te'dib emasil'ül –selâmdan ise zâbit ma'rifetiyle ahz ü ve kal'a bend ve emasil zimmet re'ayamız ise der- 'aliyeme ihzâr ve vaz'...olunmak için der- sa'âdetime arz ve i'lâm olunmak...tâifesi yedlerinde bulunan enfiyeleri mir-i kıyasıyla cânib mir için zâbit ve mübâye'e olunub kendüleri...ma'rifetiyle te'dip ve tahzir olunmak ve enfiyeleri i'mâl ve furuhet edenler kârhaneleri sed u bend olunmak üzere iktiza eyledikte hükkâm ve zâbitâne tarafından hilâf nizâm mahkeme harici 'âdat mütâlebesi ve sâir bahane ile ta'til maslahat-ı mühimmeye bâ'is olacak hâlâtta mücanebet olunmak ve a'yân ve zâbitân taraflarından enfiye emînlerine ve adamlarına işbu mahal...ve yâhud mukâ'at-ı...muhalefet ettirilmemek ve hilâf ve nizâm enfiye-i i'mâl ve furuhet edenlerin enfiyeleri zâbitâne da 'vaya...ederi olur ise mahallinde istima' olunmayıb der- sa'âdetime havale olunmak ve...götürülenler esnâ-ı rahende der bendekçileri ahz eylediklerinde mevcut olan enfiyeleri cânib mir için zâbit olunmak mukata'-i mezbûrun destur...şürut nizâm mer'iyesinden olduğu müfid olmağla bu surette emîn mûma ileyhin...ve şürut mukata'a mucibince emir şerifim esdarı iktizâ eylediği der- kenâr olunmağla der kenarı mucibince 'amil ve hareket olunmak fermân olmağın mêmûriyeti hâvi işbu emr-i 'âlişânım esdar dirine i'tâ ile irsâl olunmuşdur imdi vusulunda siz ki vezir...ve zâbitâne ve sâir mûma ileyhim mukâ'ta mezbûr mülhakatından kazâ-i mezbûrun enfiyeciliği sene-i merkumeye mehsuben mezbûrede ber veche emânet esale olunmuş olduğu ma'lumunuz oldukta mukata'a-i mezbûrun destur'ül âmel tutulan şürut nizâm mer'iyesi ve emîn mûma ileyhin inhâsı mucibince kalem mezbûr enfiyeciliği sene-i mezbûrede mahsuben merkum tarafından zâbt ve idare ettirilmesi hususuna mübaderet ve hilâf nizâm taraf ahirimiz dahil ve ta'ruz ettirilmemesine mezid 'itinâd dikkat eylemenüz bâbında fermân-ı 'âlişânım sâdir olmuşdur buyurdum ki hükmü şerifimle

Vardıkta bu bâbda veche meşruh üzerinde şerifyafte-i sudur olan iş bu emr-i şerifim celilü'l- şâna vahibü'l-etibâ' ve lâzımü'l-imtisalimin mazmun münif edende âmil olasız şöyle bilesüz âlamet şerife 'itimâd kılâsüz tahriren fil yevm'ül havi? 'işrin cemadiye'l evveli sene seman ve 'işrin ve mi'teyn ve elf

Konstantiniye'l Mahruse

Sayfa no.34.

Hüküm no.59.

Berat-ı şerif 'âlişân

Medine –i Adana mahallâtından Yağâran mahallesinde vâki' ashâb-ı hayarandan Yusuf ağâ nâm sâhibü'l-hayrın müceddeden binâ eylediği mekteb şerifinde mua'lim sıbyandan? olmayup nasb ta'yin olmak lâzım ve mühim olmağla erbâb istihkâkından işbu ref'i tevkî'-i ref 'i's-şân hakanı mevlana Mehmed halife bin Mehmed her veche lâyük ve mahal müstehak olmağın mua'lim sıbyânlık mezbûr üç akçe tevcih olunup yedine müceddeden berat-ı şerif 'âlişânım verilmek bâbında nâibi molla Ahmed Şevki zîde 'ulema 'arz etmeğın mucibince merkuma tevciye ve sıdka edüp bu berat hümâyûn saâdet mukerden verdim buyurdum ki ba'dü'l-yevm mevlana-yı merkum Mehmed hâlîfe bin Mehmed varup zikr olunan mekteb şerifinde mua'lim sıbyân edemeyub olub hizmet lâzimesini mer'a ve müeddimi kılındıktan sonra yevmiye üç akçeye mutasarrıf olub ve vakfın hayratı ve devam 'ömür ve devletüm için du'aya müdavemet gösteresün ol bâbda taraf ahirden ferd mani' ve müzahem ve mu'arız olmayıp esale dahil ve ta'ruz kılmayalar şöyle bilüp 'âlamet şerife 'itimâd kılâsüz

tahriren el yevmü'l-sani ve'l-ışrin min şehrü'l-cemâdiye'l-evveli sene semân ve 'ışrin ve mi'eteyn ve elf

Be Makam-ı Konstantiniye'l Mahruse

Sayfa no.35.

Hüküm no.60. Okunmuyor.

Sayfa no.35. ,

Hüküm no.61.

Bâ'is nemika oldur ki

İşbu bin ikiyüz yirmi sekiz senesinde kâimakam müezamin olduğum Medine-i münevverede otağından Medine-i Adana da miraçlı sokağında kıblen tarik ve şarkân çınarlıbahçe ve şimâlen yine çınarlıbahçe 'arsası ve ğarben buzzade bahçesi ile mahdud tahminen yirmi beş dönüm mikdarı 'arsa Sefer çavuş bahçesi demekle ma'ruf bahçenin murura zaman ile be yollu münhemdem ve eser binâsı muzmahal ve tulalı harab ve işticarı münkıta'a ve bâki kılan işcarı dahi akıl ve kalil olduğuna binaen cânib vakfe intiza'ı kalmayup mu'addil olmağla beher sene cânib vakfe evvel ğuruş maktu' olub fil hakika...-zıkr on ğuruş maktu' mûma ileyh bağçe talibine verildiği surette cânib vakfe evveli...olduğu zahir olmağın işbu bâ'isü'l temessük ze'im seyyid Ahmed ağamız müacceli alınib evlâdı evlâdına intikal etmek üzere izin verildi beher sene on ğuruş cânib vakfe eda ettikde tasarrufuna izin verildi merhum ze'im fevt olub mahlulundan oğulları Mehmed ve Veli ve Ali ve Hüseyin ve Hasan ve 'Ömer ve kızı karındaşları Hatice nâmına kimesneler beher sene on ğuruş cânib vakfe eda etmek şartıyla ... zıkr bağçe mezkurde mutasarrıfın almaları için yedlerine iş bu zâbt temessükü i'tâ olundu dikkat hacette ibzar oluna

Fi 9 zi'lka'ide sene 228

Es seyyid el hâc Mehmed kâimakam-ı...Medine-i münevvere

Sayfa no.36.

Hüküm no.62.

Medine-i Adana mahallesinde Mestânzade mahallesi ahâlisinin iktizâ eden umûr hususların ruûs idâreye bir mütevellî nasb ve ta'yin olunmak lâzım ve mühim olmağla erbâb istihkâkdan bağı açık oğlu işbu ref'i tevkî' ref'i'ş-şân hakani es seyyid Mustafa bin Yusuf zîde kadre beher vechle layık mahal ve müstehak olmağın tevlit mezkure ber veche Hüseyine? tevcih olunub yedinde müceddedden berat şerif 'âlişânım verilmeğe bâbında naibi mevlana Ahmed şevki zîde 'ulema 'arz etmeğın mucibince merkûma tevcih ve sıdk edüb bu berat hümâyûna saâdet mukarrer saadetmukerdenim verdim ve buyurdum ki ba'dül yevm es seyyid Mustafa bin Yusuf zîde karara varup zıkr olunan mahalle ahâlisinin iktizâ eden umûr hususların ruuiyet ve idare etmek üzere mütevellisi olup hizmet lâzimesi ve mer'a müeddimi kılındıktan sonra ber veche Hüseyin mutasarrıf olub vakfin hayrını ve devamı ömür ve devletüm için du'âya müdavemet göstere ol bâbda taraf ahirden her he ferd man'î müzahem mua'rız olmayup aslâ dahil ve ta'ruz kılmayalar şöyle bilüp 'âlamet şerife 'itimâd kılāsız tahririen el yevmü'l-sâlis ve'l-ışrin min şehr şa'bân...sene semân ve 'ışrin ve mi'eteyn ve elf

... Konstantiniye

Sayfa no.37.

Hüküm no.63.

Kitvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denül'l-fazl ve'l-keâm Mevlana Adana kâzısı zîde fazle tevk'i ref'i hümâyûn vasıl olmak ma'lum ola ki yahûd hümâyûn şevketmuker ve nim zerencâne-i'amirem tarafından enfiye mukâ'tasının zabt ve idaresi 'ahdesine esale ve tefvîz kılınan kidvetü'l-emacid ve'l-'ayân zîde müceddenin takdîm eylediği bir

kıt'a memhur takrir-i mefhûmunda varidat hissiye-i miriyemiz olan enfiye mukâ'tası mülhâkatından Adana kazâsına taraf mukâ'tası emîn ta'yin olunan İbrahim zîde kadre mukâ'ta-i mezbûrun zabt ve idaresine sarf vakti var ise dahi kazâ-i mezbûre...eden yaniye enfiyesini...furuhet eylediklerinden hâsılat mukâ'tasının kesirine...olmaktan nâşî kazâ-i mezbûre gelan bil cümle yaniye enfiyesi dahi cânib mir için zabt ve ber vech ser sebit merkûm yediyle furuhet ve icabından berahed yaniye ve sâir enfiye furuhet eylememek ve ederi olur ise ber mevcib şûrut te'dib olunmak şartıyla bir kıt'a emiri şerifim sudurunu tahrir ve inhâ etmekle hazine-i 'amiremde mahfuz baş muhasebe defterlerine nazar olundukta zaman zabtı ağustos ibtidasından olan memâlik mahrusemîn enfiye mukâ'tası mülhâkatından der-'âliyem de ve yaniye ve burada vâki' mir-i enfiye kârhanelerini irâdeye me'mûr emîn olanlar kârhane-i mezkurelerde enfiye 'imâlî verildikleri mahallelerde ser sebit üzere bey' ve furuhet kendilere ve tarafından ta'yin olunan adamlarına mahsûs olub ahz-ü enfiye-i 'imâlî furuhet eylememek ve enfiye husûsuna vüzera-yı 'azâm ve mir-i miran kiram ve evkaf mütevellileri ve kara zâbitleri ve hassa hümâyûn voyvodaları ve mütesellimleri ve...erbâb tîmâr müteferrika ve ve sipâh yeniçerili ve cebeci ve topçu ve arabacı ve mehteran hime ve sâir asakir ve ahali 'arif tâifesi taraflarından.....dahil ve ma'ruz olunmamak ve mirlü kârhanelerinden ma'dâ mukdem ve mü'ehir ihdas olunan kârhaneleri her ne mahalde bulunur ise sed u bend ve... enfiyeleri emîn ve adamları ma'rifetiyle zecren li cânib mirlü havl zabıt ve girift olunub ve meğâyır şûrut hareket edenleri olur ise o makûleler li ecl'il-te'dib ehli islamdan ise zabt ma'rifetiyle ahz ve kal'a-i bend ve ehli zimmet re'âyamız ise der- 'âliyeme ihzâr ve vaz' keverk olunmak için der-saâdetime 'arz ve 'ilam olunmak ve müteme-i tâifesi yedlerinde bulunan enfiyeleri mirlü kıyıla cânib mirlü havl zabt ve mübâye' olunub kendüleri... ma'rifetiyle te'dib ve tahzîr olunmak ve enfiye 'imâl ve furuhet edenlerin kârhaneleri sed u bend olunmak iktizâ eyledikte hükâm ve zâbitân taraflarından hilâf nizâm mahkeme harici ve 'aidat mütâlebesi ve sâir bahane ile ta'dil mesâhiyet mühimmeye bâ'is olacak hâletten mücanebet olunmak ve 'ayân ve zâbitân taraflarından enfiye emînlerine ve adamlarına iş bu mahal vakıftan ve yahûd mukâ'ata...muhalefet ettirilmemek ve hilâf nizâm enfiye 'imâl furuhet edenlerin enfiyeleri zâbitinde da'vaya...ederi olur ise mahallinde istima' olunmayup der- saâdetime havale olunmak ve seren götürenler esna-yı rahende derbend...ahz eylediklerinde mevcûd olan enfiyeleri cânib mir havl zabt olunmak mukâ'ta mezbûrun destur'ül-'amel tutulan şûrut nizâm mer'iyesinden idüğü mukayid olmağla bu surette emîn mûma ileyhın inhâsı mucibince emr-i şerifim 'itâsı iktizâ eylediği der-kenâr olunmağla der kenar-ı mucibince 'amel hareket olunmak fermânım olmağın hasetten? işbu emr-i 'âlişânım esdar ve ile irsâl olunmuşdur imdi vusulunda siz ki kâzı mâma ileyhisi...tahrir ve beyan kılındığı ve emîn mûma ileyhın inhâsı ve şûrut üzere âmil hareket dikkat ve eğer hilâf şûrut hareket edenleri olur ise men' ve def'a ve mübâderet eylemeğin bâbında fermân-ı 'âli şânım sâdır olunmuşdur buyurdum ki hükmü şerifimle

Vardıkta bu bâbda veche meşruh üzere şerfiyafte-i sudur olan işbu emr-i şerif celil şâna ve ehibbü'l-et'ba ve lâzım'ül- imtisâlimin mazmul münif üzere 'amil olasız şöyle bilesüz 'alemet şerife 'itimâd kılâsız tahriren fil yevmi'l tis'e 'işir muharrem sene tis'e ve 'işrin ve mi'e'teyn ve elf

Konstantiniye'l Mahruse

Sayfa no.38.

Hüküm no.64. Okunmuyor.

Sayfa no.40. Boş

Sayfa no.41. Boş

Sayfa no.42.

Hüküm no.65.

Destur-ı mükerrerem müşir müfhem nizâmü'l-âlem umûru'l-cumhur bi'l-fikrû'l-sâkıb mütehhim mehâmü'l-enâm bi'l-rey'ül-sâib memhur benyanü'l-devlet ve'l-ikbâl müşir erkanü's-saâdet ve'l-iclâl'ül-mahfuf besenuf 'avadüfü'l-mülkü'l-âla Adana valisi vezirim Mustafa paşa edemellâhü te'âlâ kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazl ve'l-keâm Mevlana Adana kâzısı zide fazle tevki' refi' hümâyûnum vasıl olacak ma'lum ola ki sanki vezir mişarün ileyhisi Adana mütesellimi sabık müteveffi Ahmed begin ahdesinde olan yorgan Adana ve âdet ağnâm dündarlü mukâ'talarından ve mevad sâireden zimmetinde teraküm eden yüz bir bin sekizyüz yirmi ğuruşdan ğayr ez tahsil kusur kılan doksan yedi bin üçyüz yirmi ğuruş zimmet mirriyesinin eylülde eylüle beher sene mukâ'ta cânib miriyeye te'diyesine mütevefâ-yı mûma ileyhın bir derlü dergâh mu'alâm kapıcı başlarından mir Mehmed dam mücede ta'hüd etmiş olduğuna binaen ta'hüd mucibince meblağ mezbûr doksan yedi bin üçyüz yirmi ğuruşun iki yüz yirmi yedi senesinden i'tibaren beher sene ibtida-yı eylülde yirmi beşer bin ğuruş vermek şartıyla taksid rabt olunmuş olduğundan sene-i mezkure taksid edası olan yirmi bin ğuruşun tahsili bâbından sene-i sabıka evail ramazanından te'kid hâvali emr-i şerifim esdar ve irsâl olunmuş olmağla ber mevcub ta'hüd şimdiye kadar hazine-i 'âmireme teslim lâzımımız iken hilâf ta'hüd henüz bir akçe teslimi olmadığından başka ihaletinde hinde taksid evvel mezkurun vakti eda da mururu taksid sâniyesi olan yirmi sekiz senesi eylülünün dahi vakti tahsili duhul etmiş olduğuna mebni zikr olunan taksid evvel ve sâni akçeleri olan kırk bin ğuruşun taahüdü üzere mir mûma ileyhın tahsiline irâde-i seniye ta'lık etmekten nâşî vusul emr-i şerifimde mir mûma ileyhın irad edeceği 'özür ve 'aletine havale-i sem' 'itimâd etmeğın inzimâm re'yi ve ma'rifenin ve ma'rifet şer'le bâ-yı hâl tamamen ve kâmilen mir mûma ileyhden tahsil ve bir saat mukdem der-saâdetime irsâl ve hazine-i 'âmireme teslim esbâbının istihsâline bezl...himmet eylemek fermânım olmağın bakiden ve isti'calen işbu emr-i şerifim esdar ve rikâb hümâyûnum kaimakamı... karındaşlarından Ahmed ile irsâl olunmuşdur emval vusulunda zikr olunan taksid ol emr-i sâni akçeleri olan kırk bin ğuruşun vakt edası vuzul ve murur eylediğine binâen bundan sonra bir ân taziriyet...bedel olmayup bati? hâl tahsil matlub kat'i ediği ma'lumun oldukça fermuden seniye üzere ba'd izin mir mûma ileyhın irâd edeceği 'Re's 'iletine havale-i sem' ve 'itibar etmeyerek inzimâm rey ve ma'rifetinin ve ma'rifet şer'le...hâl tamamının kâmilen mir mûma ileyhden tahsil ve bir an akdem ve bir saat mukdem der saâdetime irsâl ve hazine-i 'âmireme teslimine ve eğer bundan sonra dahi 'avık ve nazir? ile emrar dikkat sevdasında olur ise veche ahir ile tahsiline ibtidat olacağını ifade ve tefahüm ederek 'âlel irsâl bunlarda tahsil ...hususuna sırf kül mekanet eyleyesün ve...kâzısı mûma ileyhasının sende...muktesanı emri şerifime imtisal ve mütey'at eylemek bâbında fermanı 'âlişanım sadır olunmuşdur buyurdum ki hükmü şerifimle vardıkta bu bâbda veche meşruh üzere şerfiyafte-i sudur olan iş bu emr-i şerif...menbağ üzere 'âmil olup hilâf rezân cevaz gösteresüz şöyle bilesüz 'âlamet şerife 'itimad kılasüz tahririren fi'l-yevmü'l-'işrin min şehr şeval sene semân ve 'işrin ve mi'eteyn ve elf

Konstantiniye'l Mahruse

Sayfa no.43.**Hüküm no.66.**

Bâ'is tahvil budur ki

Bin ikiyüz yirmi dokuz senesi bâ fermân-ı celil şâna Adana sancâğı müsellimi merhûm Ahmed beyin cânib mirihaye olan yüz bir bin ğuruş deyn-i berader muhterem eri 'inâyetlü Mehmed beg efendi hazretleri ma'rifetiyle üç taksidle cânib miriyeye eda olunmak üzere nizam verülüp dört bin beşyüz ğuruş akçe cânib miriyeye teslim olunub

sihhü'l-bâki doksan yedi bin beşyüz ğuruş mir mûma ileyh hazretlerinin deyn-i miriyesinden bu def'a bâ fermân cihân penâh iki taksidle matlub miriye olan kırk bin ğuruş mübaşiryetim hasebiyle huzur-u hakimde ve sancâğı mezbûr mutasarrif devletlü veli ni'metim efendimizin kethüdarları medhancızade? Ahmed ağâ huzurunda asitâne de sâkin tüccarlarımız olunmak üzere yirmi beş kıt'a puliye? ile mûma ileyhe hazretleri yedinde mûma ileyhima hazretleri huzurunda eldem iş bu memhur eda tahvili mir mûma ileyhe yedine i'tâ olundu mişarün ileyh efendimiz hazretlerinden ve hakim mûma ileyh hazretlerinden dahi bir minval meşruh 'arz ve 'ilam olunub hatebellahü? te'âlâ vakt hâcette tahvil edamız ibraz oluna ve vesselam Fi 5 Safer sene 229

.....

Sayfa no.43.

Hüküm no.67.

Ali 'Osmânın karındaşı Mehmedin i'lâmı

Bin ikiyüz yirmi dokuz senesi muharremînin altı mahiyesi hazretzade hâmen? 'Âli 'Osmânın karındaşı Mehmedin bâ temessük icârında olub hayatında mütevefâ-yı mezbûr icârında olan hân mezkurun nahiyesini faziletlü müeddeven? bâlâ ifta es seyyid el hâc İshak efendiye icar edüb mütevefası mezbûrun karındaşına bedel icârında karındaşı merkum 'Ali Osmân yüz seksen yedi ğuruş teslim olunduğu iş bu mahalle kayd şod

Sayfa no.44.

Hüküm no.68.

Destur-ı mükerrerem müşir müfhem nizâmü'l-'âlem umûru'l-cumhur bi'l-fikrül-sâkıb mütehhim mehâbü'l-enâm bi'l-reiyü'l-sâib mühted bünyanü'l-devlet ve'l-ikbâl ve müşir erkanü-s saâdet ve'l-iclâl besenufu'l-mülkü'l-âla Adana valisi vezirim paşa edemellâhü te'âlâ iclâle ve kıdvetü'l-nevabü'l-müşir 'ayin Adana kâzısı nâibi Mevlana zîde 'ilme tevk'i ref'il-sâni vasıl olmak ma'lum ola ki Adana mütesellimi Hasan paşazade Ahmed begin kâfe-i muhalefatı cânib...mazabata zuhur eden ashâb ve duyununu 'arz ve iskanat eylemek şardıyla mirsa seniyye en'âm olunduğu muhalefâtından ihrac olunub ihale hinde mir Mustafa zîde kadrenin rikâb hümâyûnuma takdim eylediği 'arsa hâlinde mir mûma ileyhin merkum Ahmed beg zimmetinde ikiyüz yirmi iki senesinde bir ve hân icâresinden bi't- temessukat ğayr ez dört bin dokuzyüz ğuruş alacak olub kable'l-eda mir merkum Ahmed fevt oldukta şimdi bu her meblağ mezbûrun mütvefâ-yı merkumun terekesini ahz ü kabz eden Adanada sâkin oğulları ma'lumü'l-esâm kimesnelerden mâl mütvefaher taleb eyledikte bu veche şer' edâ da...muhalefet birle 'özür sevdasında olduklarını bildurub sâkin vezir mişarün ileyhisi mahallinde şer'an görüb mütevefâ-yı merkmun zimmetinde olan ol mikdar ğuruş alacağı terekesini ahz u kabz eden oğulları merkulardan mâl mütevefâdan kendüye el yorub icra-yı şer' ve ihkâk hak olunmak bâbında sana hitâben emr-i şerifim suduruna isti'ân etmekden nâşî husus mezbûr...tarafından...ettüğü 'inde'l şer' tahkik edildiği icaret mübaşeretiyeye mazlum olan kat'i 'aleyhinden taleb olunmayub ber mevcub fetva-yı şerife hususat kâzbe eden müdetti mütemerreden tahsil olunmak üzere sanki vezir mişarün ileyhisi mahallinde şer'le görölmek bâbında fermân-ı 'âlişânım sudur olunmuşdur buyurdum ki hükmü şerifimle vusul buldukda bu bâbda sâdir olan emrim üzere âmel her siz ki vezir müşâr ve molla sami ? mûma ileyhumasın ma'rifetiniz ile ihzâr hisma kılub...bir def'a...görölüp fasıl olunmayan da'vaların tamamı hak ve 'adl üzere mukayid olup göresiz inhâ olunduğu üzere ise muktezası şer' kıyala (üstü çizilmiş) 'amel edüp her ber veche meş'ruh mütevefâ-yı merkumun zimmetinde olan ol mikdar.....alacağın ba'dü'l-sebut hüküm edüp terekesi ahz u kabz eden oğulları merkular...mütevefâmız buna el yordup icra-yı şer' ve ihkâk hak eyleyesüz min ba'd

şer' şerife ve emr-i hümâyûna muhalif kimesneye işer? ettürmeyüp hususa mezbûr için bir her emr-i şerifim...eylemeyesüz şöyle bilesüz 'alamet şerife 'itimâd kılasüz tahriren evasîd şehr zi'lkâ'ide'l-şerife sene semân ve 'işrin ve mietyen ve elf

Konstantiniye'l Mahruse

(Arapça Dua var)

Sayfa no.45.

Hüküm no.69.

Fi ramazân'ül-mübârek sene semân ve 'işir ve mi'etyn ve elf

Adana me'a Yüreğir mutasarrıfı Süleyman ğayet şehr atiden sureta-yı tevkiyetle ref' diri-yı bâsena mevkatı olduĝu kâzının esbık ruznâmçesinde mukayyîd eşraf kuzât kiram zü'l- ihtiramdan sezadar 'inayet şehr yar-i vesâyete raafet Tacdar-yı Mevlana Ahmed Şevki bin... dailerinin ber tevcih esbık ibkâ olunub sene-i âtiye rebi'ül-evvel ğurre seneden müddet 'arifeye kamıla mutasarrıf olmak ricâsına ba'dül 'arz sıdka buyurları

Sayfa no.45.

Hüküm no.70.

'İzetmeab şer'ıyyetnisâb eşraf kuzât kiram zü'l- ihtiramdan Mevlana Ahmed Şevki efendi bin 'Âli kamyâb ba 'deü'l-tehiyetü'l-vafiye inhâ olunur ki Adana me'a Yüreğir mutasarrıfı Süleyman işbu sene semân ve 'işrin ve mi'etyn ve elf şevalü'l – mükerrerem ğayetinden üç ay tevkiyetle ref'dir-yi bâsena mevkatı olduĝunun kâzısının esbık ruznâmçesinde mukeyyîd sezadar 'inayet şehr-i yari ve sâbte-i müddet 'arife-i kamıla mutasarrıf olub beynü'l-isâli icrâ-yı ahkam şer' 'âliyede se'i cemil eylesün selam

El-fakir Mehmed Salih efendizade Mehmed Salih Kazasaker Anadolu

Sayfa no.46.

Hüküm no.71.

Medine-i Adana da vâki' bil cümle 'ulema ve saleha 'ayan ve eşraf ve sair ve zey' ve refi' bi'l-cem'hüm meclis-i şer'i şerif Ahmedî de ve muhfel din-i münif zîde işbu ba'isü'l kitab müstetab?sabık Adana mütesellimi Hüseyin paşazade...bu ayyin dergâh 'âli 'inayetlü Mehmed beg hazretleri mahzarında şöyle ikrar tam ve takrir-i kelâm eder ki iş bu bin ikiyüz yirmi dokuz senesi martı ibtida seneden sene-i âtiye martına kadar bir sene-i kamıla taraf saltanat 'âliyeden muru r'ubur eden vüzeray-i 'âzam ve mir-i miran kiram ve kapıcı başısı dergâh 'âlîve silahşoran hasse-i hazret şehri yari ve tataran sabıĝan reftar ve sair olakları bila mevcub avık ve te'hir ve meks? ve ikamet ettürmeyüp menzil mütevefa sürücü ve tavana barkirler bağlayub o makule umûr mühime-i müste'cele ile mururu 'ubur edenleri erkab ve sub maksudalarına irsâl ve-s seyal 'amik eylemek üzere iktiza eden kırk barkirden ziyadesi taraf vilayetten verilmek şartıyla Medine-i merkuma menzilli kırk bin ğuruş ile ikiyüz kil şa'ire mûma ileyh Mehmed bin hazretlerine icar olunub olduĝu bir minval muharrer isticar ve kabul ve şürut muharrere-i mezkure ile sevk ve idare etmeĝe müte'ahid oldum dedikte ğibbe'l tasdikü'l mu'teber bâ hüve'l -vâki' bi't-taleb ketb olundu hurrire fil yevmü'l...ve'l- 'işrin min şehr rebü'l- evveli sene tis'e ve 'işrin ve mi'eteyn ve elf

Şuhudu'l Hal

Ve ğayrehüm mezaliha...? Kuk? velizade Ahmed paşa beg, Kara Halilzade faziletlü es seyyid Mehmed Efendi, Hâlâ Adana ... faziletlü es seyyid Mehmed Emîn efendi

Sayfa no.47.**Hüküm no.72.**

Elhâmdülillahi'l-vakıf âla külli hâl 'âlimü'l-ğayb ve şehâdetü'l-kebirü'l-müte'al ve-s salavat ve-s selam âla seyyidina hamdü'l-meb'us lisanü'l-haram ve'l-helal ve âla 'âlihi ve ashab hayrü'l -ashab ve hayrü'l-âla ema ba'd işbu kitab sahabe-i şer'inin tahrir ve inşasına ba'is bad-ı oldur ki Medine-i Adana mahallâtından Sofubahçe mahallesi sâkinlerinden Aişe bint-i 'Ömer nâm hâtun vatka ki rebiyyü'l 'iz tarafından vasıl olan 'atiba-ı celileye had ve 'ad olmadığını muhakkak bilüb ma nakid ve ma nefsiküm min hayr tahadümde 'indellahü hayra ve âzam icrayat bünyanın hamdiyetini fehm edüb vakfı'l-ati beyana li ecl'il-istecil müteveli nasb ve ta'yin eylediği Mehmed efendi ibn-i Ahmed nâm kimesne mahzarında şöyle ikrar tam takrir-i kelâm eylediği vâkifü'l-ati suduruna değin sülük mülk sıhâhında mesenlük olub mahalle mezbûre vâki' kible tarik kasr ve ğarbâ Fatma hâtun mirli ve şarka mahalle mezbûreye kuruta? vakf menzil ve şimala Ömer efendi menzilli ile mahdud bir mikdar sulu ...müştemil bir bâb tehümatı menzilli vakıf sıhâh şer'i ile vakıf hisse sarh mer'a ile hisse edüb şöyle şurut eyledim ki evvela kendim hayatta oldukça sakin ve mutasarrıf oldum vefatımdan sonra merkur Mehmed efendi sâkin mutassarıf ve müteveli ola ve ba'd vefata evlad evlad evladı sebtına ba'd sebt ve karna ba'd karn edama tenasülü sâkin ve mutasarrıf müteveli olalar ve ba'dü'l ikraz Mehmed efendide karındaşı Halil nam kimesne evlad evlad evlad-ı betna ba'd batna ve karn ba'd karn edama tenasülü sakin ve mutasarrıf ve müteveli olalar ve ba'd'ül ikraz...billah 'in kahrü'l- kabz mahalle mezbûreye varid olan tekalife verile deyü farĝan 'ini'l-seva'il menzil mahdud mezkurun müteveli merkur teslim olduĝu sair evkafda eyledikleri zabt ve neferat eyledü dedikte 'ğibbe'l-tasdikü'l-şer' vakfe-i mezbûre ve kelam-ı semen şikad 'atüf olub vakf 'ikar egerçe muhammer 'in ihbar olan sarecü'l kefa kaşifü'l-'ame ebu hayfe el-lufi suz-ı su'l seza ve'l kufi hazretlerinin müdeheb satırlarında sıhâh ve cairdir ki lakin mirli 'ayında olmaĝın şeriflerimizi olmayup hususa vak'a vak'ıadan nefsine münfes şurut etmekle 'âlim rabbani Mehmed bin Hasan esbâbını re'y şerifleri üzere ve me'a mezkure badıl olub rucu'a emr-i şerif olmaĝın vakıf mezbûreden rucu' eyleme kemakane evhal olmak matlubumdur dedikte 'abü'l-tastik müteveli merkur sevab ba sevaba âzim olub egerçe hal sebt o seval üzere olduĝu eşgal deĝil lakin fasıl hamd ati imam...şehr bi'l- emamü-sani eminleri üzere üzere vakıf mezkur şard mezbûra mesadıf olursa kehacered? vakfe mecrud dimekle lüzüm ifade edüb esterdad ve mahal olmuşdur deyu imtina' ve husus ... fasıl ve zimme taleban olduklarında hakim mevk'i sadır kitab Tulalı vasihüsünü meab efendi hakim hasım ser sebt nisab dahi evvel canıbına...menaü'l-hayr olmakdan sadır edüb 'âli kul mezbura vakıf mezkurun sıhhat ve luzumuna hüküm etmeĝin min ba'd vakıf mezkur sıhâh ve lazım olub nakıs ve naksına mahal ve mecal oldun...birle ba'd (Arapça dua var) hurrire fil'l yevmü'l-salis ve'l-işrin min hulula sene erbe'a ve mietyen ve elf

Şuhudu'l Hal

Nakibü'lbenzade Molla efendi, Abdüĝani ?efendi bin Abdülĝani? , 'Ali Ömer efendi, Hafız Musa efendi, Molla Mustafa 'Ali, İmâmzade Mehmed efendi Kâtib,El hâc Abdullah efendi ser Kâtib,Hüseyn efendi Kâtib

Sayfa no.48.**Hüküm no.73.**

Medine-i Adana mahallâtından Emirler mahallesi sakinlerinden celali kızı dimekle ma'rufe Huriye bint-i Mehmed nâm hâtun meclis-i şer'i şerif enverde Alidede mahallesi sükkanından refi' hinde'l-küttab Hüseyin bin Abdullah nâm kimesne mahzarında bi'l-tav'il saf şöyle ikrar nâm ve takrir-i kelâm edüb mülkü sülük sarf

sıhâhında mesenlük mülk mursem olub mahalle Alidede vâki' kible musebince mir-i ise...habs?malları du'aya celile zımmi mirlü el hacı Mehmed beşe mirlü ve şarka...hesab Ahmed beşe oğlu menzili ve...sarı Mehmed oğlu Ali ile menzilleri mahdud dört bab tehümatı semen ve mer'a karma vusul vuluy-i havi ile mahdud mirlileri el yevm temenni misüllü olan yüz on ğuruş mir-i merkum hissiyine bey' bat sıhâh mer'a ile bey' ve teslim semen olan meblağ mezbur-ı merkum Hüseyin yedinden tamama ve kamilen ahz ü kabz temenni eyledim fima ba'd menzil mezburları bir derlü 'alaka ve müdahalem yokdur merkum hissinde mülk mirası ve hak sarfidir keyfe mayeşa tehümar? mülkiyet üzere olsun dedikde 'gıbbe'l-tastikü'l re'iyül savi' bi't- taleb ketb olundu

Şuhudü'l- Hâl

Molla Mehmed ve Mustafa mehli?oğlu, 'Arzuhalci?Halil beşe,Nakibü'l-Bend Mustafa, 'Asımzade Molla Ahmed , İmam mahalle mezbur el hâc Ahmed efendi,Dükkancı 'Ali,Zebun 'Ali, Tusal İbrahim Medde 'Ali, Hasan ağa

Sayfa no.48.

Hüküm no.74.

Şerafetlü es seyyid Abdurrahman ağanın muhızırbaşlık temessükü

Veche tahrir huruf budur ki Adana kâzasında muhızırbaşlık berat şerif 'âlişan ile üzerimde olmağla iş bu bin seksan dört senesi muharrem'ül ğurresinden sene-i mezbûre zilhiccesi ğayetine gelince bir sene tamamına deĝin zabt eylemek üzere tarafımızda iş bu bâ'is etmek kidevtü'l-emasil ve'l-akran 'izetlü es seyyid Abdurrahman ağâ zîde kadre yalnız yüz elli ğuruş der 'uhde ve iltizam olunub ve bedel iltizam olan meblağ mezbûre ber veche peşayin ahz ü kabz olunub zabt ve rabtü için iş bu temesük ketb ve tahrir olunub yediye vaz'olundu medam ki kâza-i mezbûrun tevabı' venevasillerinin? muhızırbaşısı olub muhızırına sair den fetvaları mûma ileyh müra'caat ve üzerlerine zabid bilüb duş? umûr ve hususlarına mûma ileyhe müra'caat eyledikten sonra kadimü'l-eyamdan ber ve ne veche olan zabt u rabt edüb kanun kadim ve seniyyin sabıka üzere zabt u rabt...bir kimesne deĝin tarafımızdan ve taraf ahirden bir ferd sani' ve ve afi've müzahem olmayalar tahriren fi'l- tarihü'l-mezbur

Süleyman Kocazade

Sayfa no.49.

Hüküm no.75.Okunmuyor.

Sayfa no.49.

Hüküm no.76.

Ma'ruz da'ileridir ki

Bâ'is 'ilâm Mestan mahallesi sükkânından mestanzade camii İmâm es seyyid Mehmed efendi ibn-i Ali efendi nâm kimesne meclis-i şer'i şerif enverde bi'l-mübaşere ihzar şer' 'âli ettirdiği Su Gedüğü mahallesi sükkânından Mustafa bin İbrahim nâm kimesne mahzarında da'vası bir tarih kitabdan bir gun mukdem ba'd ğurubu'l şems hin eftar da mezbûr Mustafa bilaez'? baki şetum ğalize ile şetm edüb bini? keser 'arz etmekle mevcub şer'ile matlubdan dedikte gıbbe'l sevail 'akibü'l-inkâr müde'i mezbûreden sıdık mebayin beyine taleb olundukta 'adul rical müsliminden mahalle mezbûr imamı hafız Ömer efendi ibn-i Hamza ve Hamza beşe bin Abdullah nâm kimesneler li ecli'l-şehade meclis-i şer'a hazeran olub istişhad olundukta her yerleri 'âli vefküyü'l mes'ul eda şehâdet şer'ie eylediklerinde ba'dül tasdil ve'l-tezkiye şehâdetleri makbule olmağın mucibince mezbûr Mustafa ya takrir lazım olduğu huzur da'ilerine selam olundu hurrirre Fi 15 Ramazan sene 1184

Sayfa no.50.**Hüküm no.77.**

Oldur ki

Hâlâ asitane-i 'âliye de sa'adetlü İbrahim beg hazretleri Medine-i Adana da Tuzla malikanesi mültezimi Mehmed ağâ bin Abdullah nâm mütevefanın emval ve eşya ve cevanat? dükkanlardan mevcut tuz ve sair emval ve eşyası cüz'i ve külli hâlâ eyalet Adana beylerbeyisi sa'adetlü Hasan paşa hazretleri tarafından beytü'l-mal kapısına mêmûr Mehmed ağâ mevkını? ve ma'rifet şer'le sevk saltaniden eğayat? baş inkıt'andan sonra min yedid ile bey' ve bahçet şer'iyeye kayım nasb olunan mir merkurum sevkdarına Mustafa ağâya mütevefası mezbûrun duyun-ı müsbetesi bad'ül-ihrac çukadar merkuma teslim olunan muhelefet defteridir ki ber veche ati zikr olunur hurrire fi ğurre muharrem sene erbe'a ve semânin ve mi'e ve elf

Sim raht 1 Re's 40.5	Sim ğedar ve topuz 1 Re's 45	Köhne kaput 1 Re's 15	Köhne kilim 1 Re's 1.5	Şeme'dane ve fener 1=1 Re's 1.5
Köhne abdest ibriği 1 Re's 1.5	Eyer minderi 1 Re's 1.5	Tas köhne 1 Re's para 1 1	Köhne siyah sandık 1 Re's 1.5	Köhne et daşı 1 Re's 2.5
Simlü şabka 1 Re's 5	Köhne Peştü 1 Re's para 1 2	Köhne düşek 1 Re's 1	Köhne et gömleği 1 Re's 1	Makala Muarefe Re's 4
Köhne kilim 1 Re's 2?	Simlü akva 1 Re's 6	Mile yüzlü yastık 2 Re's 2	Siyah tüfenk 1 Re's 3	Def'a Tüfenk 1 Re's 5
Tombak zarf 2 Re's 2?	Köhne kilim 1 Re's 5	Köhne ihram 1 Re's para 1 1	Alçı entari Re's 6.5	Köhne kuşak 1 Re's 2
Mile muka'ar 2 Re's 5	Simlü hançer ve bıçak 11 Re's 9	Def'a simlü safir bıçak 1 Re's 4	Simlü talh? 1 Re's 5	Felecan ve sim zarf 3=2 Re's 4
Simlü ğarara 1 Re's 14	Simlü vezne ve silah 11 Re's para 1 27.5	Köhne kilim 1 Re's para 11 4	Def'a Kilim 1 Re's 5	Köhne ... 1 Re's 1

5 NUMARALI ADANA ŞER'İYYE SİCİLİ TRANSKRİPSİ... Mehmet Ali EKİNCİ

Köhne herar? 2 Re's 2	Sim Harbe? 1 Re's para 4 11	Sim resme 1 Re's 10	Köhne kilim 1 Re's para 11 4	Mile yüzlü yasdık 2 Re's 1.5
Köhne Safır kürk 1 Re's para 10 7.5	Siyah başlık 1 Re's 2	Seksar? Bahçe kürk 1 Re's 24	Durbin? 1 Re's 1	Siyah tüfenk 1 Re's para 1 2?
Mile yüzlü yorgan 1 Re's 2.5	Köhne duven? ve gömlek 1=1 Re's 1	Ham bener tub Re's 1 Re's 1.5	Feğğur felcan 2 Re's 2	En'am şerif 1 Re's 5
Köhne kilim 1 Re's 2.5	Halı seccade 1 Re's 5.5	Besel? Nebeş? Cuka 1 Re's 12	Siyah tüfenk 1 Re's 4	Ketan beşker 1 Re's 1.5

Sim raht ve başlık 1 Re's 150	Köhne sarık 1 Re's 17	Mesenlü hıkba 1 Re's 1	Kilim seccade ve yastık 1=1 Re's 27	Köhne ... 1 Re's 27
Köhne şallı ... 1 Re's pare 1 Re's 4	Sim raht 1 Re's 101	Mislü çukaba killi rezuva? Kürk 1 Re's 48	Ber reis kırat? Baha Re's 40	Ber reis bakır barkir? Baha Re's 29
Ber reis tursat? Baha Re's 70	Ber reis kula barkir Baha Re's 50	Çifteci ... Re's 92	...kurt ... ba'dül muhasabe Re's 147	Çifteci kula hissinde Re's 50
Kurt mehmed de ba'dü'l muhasabe Re's 40	Alat çift Bahası Re's 6	Ber reis öküz Bahası Re's 15	Ve me'a ?... mezruh Kile? 9
Bâb Tarsus sevkinde ve bâb sevkinde ve kablarda mevcud tuz 'Re's fendar	Setman? Re's 27	Kıtmeyi sukuf hasılat Hatbe,kile 84 Re's316	Hasılat Baha Kile 4 Re's 14	

5 NUMARALI ADANA ŞER'İYYE SİCİLİ TRANSKRİPSİ... Mehmet Ali EKİNCİ

Re's 322			
-------------	--	--	--

Yekün

Eşya baha bin ikiyüz altmış yedi ğuruş mezru? afta? ve şeirden hasıl olan kıymetleri Mezru'? hafta? ve şa'ir bahâlârı ve tuz bahâlârı mevkuf Re's 1267 326 <hr/> 1593
--

Minhe'l- ihracat

Techiz tekfin ber mevcub vasiyet Re's 50	Resmi kamd 'ari Re's 65	Katibe Re's 4	Nazariyye Re's 4	Çukadariye Re's 3
İhzariye Re's 1	Deyn-i müsbet Ali ağâya Haleb has-1 muka'tası malı Re's 1017	Deyn-i Tuzla malikane munserif 'Arabkirli İbrahim bege mir merkumun ğayete mevkuf Re's 4324	Deyn-i müsbet el hâc Abdullah efendi Re's 29	Deyn-i müsbet Sarı velizade Osmân ağâya Re's 35

Deyn-i müsbet seyyid mola Mahmuda Re's 80	Deyn-i müsbet Kayseriyelü Ali Beşeye Re's 10	Deyn-i müsbet Yeğenzade seyyid Mehmed ağâya Re's 29	Deyn-i müsbet seyyid Hamza Re's 10	Deyn-i müsbet Tahmas Mustafa ya Re's 21
Deyn-i müsbet Nakibü'l bend? ahmede Re's 13	Deyn-i müsbet vüzeray-ı zımkiye Re's 6	Deyn-i müsbet Usta Hüsne Re's 6	Deyn-i müsbet kavakçı zimme Re's 3	Deyn-i müsbet selcanzadeye Re's 17
Deyn-i müsbet hâc İsmâ'il Re's 33	Deyn-i müsbet Mustafaya Re's 4	Deyn-i müsbet Artiyel Re's 4	Deyn-i müsbet Ağa Mustafa oğluna Re's	Deyn-i müsbet metana Re's 4

			48	
Deyn-i müsbet kurlana? Re's 4	Deyn-i müsbet Kürt Yusufa Re's 4.5	Deyn-i müsbet Hasan ağaya Re's 10	Mütevafının sakın olduğu menzil kirası Re's 11	Tuz ve Dükkan kirası Re's 29
Eşayih? Ücret Re's 7	Dukas İsaya Re's 6	Ğurre muharremden dükkan kirası Re's 60	Deyn-i müsbet Re's para 2.5	

Duyun-ı kıymet yalnız bin beşyüz seksan dokuz ğuruşdur (1589)

Mir merkumun ba'dü'l isabet kıymeti mevkufl olan dört bin üçyüz yirmi dört ğuruşdur(4324)

Re's
1589
4324

5913
0060

5973
0002.5
Def'a para 10

Sayfa no.52.

Hüküm no.78.

Medine-i Adana mahallâtından Seracan mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefat eden Sadullah beşe nâm mütevefasının mirası li ebeveyn er karındaşı el hâc Mehmed ve kızları Emine ve Hatice ve Rukiye ve Züleyha nâm kimesnelere münhasır olduktan sonra merkulmar meclis-i şer'i şerif enverde bâ'is hinde'l -küttab Kayalıbağ mahallesi sükkânından es seyyid Mehmed ağâ mahzarında bitev'ihim şöyle ikrar nâm ve takrir-i kelâm edüb mütvefa-i merkumdan ba ırs şer'i bizlete isabet eden merkumdan emlakından nehr kebir kur bende vâki' cereci karhanesi dimekle ma'ruf dükkan ve bir taraftan dört zira' arsa kable semurcu? dükkanı ve şarka tarik 'amm ve şimale züblünk ve ğarbâ kal'a hendeği ile mahdud ve dükkanımız merkum es seyyid Mehmed ağâ el

yevm temenni misüllü elli ğuruş se'i sabit sıhâh şer' ile se'i ve teslim ve temlik edüb olduğu teslim ve temlik eyledikten sonra meblağ mezbûr elli ğuruş mir-i merkum yedinden tamama ve kamıla her yerlerimiz hissemize isabet eden ahz ü kabz edüb pare hakkımız kalmadı min ba'd dükkânı merkum müşteri nezburun mülk müşterası ve hak sarfidir ve keyfe mayeşa tahasür mülkiyet üzere mutasarrıf oluna dediklerinde 'abüyü'l-tasdik hinde'l-vesika bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmü'l sani' min şehir rebî'ül evvel sene erbe'a ve semanve mi'e ve elf

Şuhudü'l –Hal

Mehmed efendi , Ali Çelebi, Semerci Hüseyin beşe , Nakibü'l-bend Halil beşe , Kamalıbağdan Ahmed beşe

Sayfa no.52.

Hüküm no.79.

Refi'ül-mirasla Mestanzade camii şerif İmâm hafız es seyyid Mehmed efendi es seyyid ba'dü-s selam inha olunur ki Medine-i Adana mahallâtından Su Gedîği mahallesinde mestanzade Mahmud ağâ bina eylediği camii şerifinde berat şerif 'alışanım eyleysün İmâm olub evkat hamseye-i cema'at keşide ile ba'd'ül-eda mahalle mezbûre de zuhur eden akid inkıha meyyit cenabınız edüb...müdahale ettürmemek için yediğe 'ita olunan ferman şerif 'alışana sicili mahfuz ba'dü'l kayd iş bu mirasla tahrir ve yediği 'ita olundu gerekdir ki yedikte olan ferman 'alışan musınca mahalle mezbûre de zuhur eden akid ankıha ve ğasel meyyiti cenabınız ruuiyet ve ahiri mirâsla ettürmeyüp mevcub miras ile 'amil olasız vessalam Fi 13 Rebi'ül evvel sene 1184

Sayfa no.53.

Hüküm no.80.

Medine-i Adana mahallâtından Şataran mahalle sâkinlerinden Agob veled Agob ve karındaşı Eski bint-i Agob nâm Şab emir ve taraflarından ba hüccet şer'iyye ve siye-i mansubeleri Ağca bint-i Menyas? nâm Nasraniye meclis-i şer'i şerif enverde Sarı Yakub mahallesi mütemekkinlerinden hailü'l-fer Mevzeh? veled Manyas? nâm dahi müvacehesinde üzerine şöyle da'va-yı ve takrir-i kelâm edüb tarih kitabdan (üstü çizilmiş) on yedi sene mukdem sağır karındaşım zimmiyye...dokuz yüz dokzan ğuruş verdim idi şimdi meblağ mezbûre-yi talep ederim sevail olunub takrir tahrirden yorulmak muradımdır dedikde gıbbe'l sevail sağır mevzeh cevabında meblağ mezbûr ahzını bedu'a ikrar edüb lakin meblağ mezbûremiz on bir sene mukdem müde'iyeye sağire? Ağca nâm Nasraiyyeye...bahası olmak üzere üçyüz ğuruş verdim ve bir def'a da doksan ğuruş menzillerine mesarif eyledim ve bir def'a dahi sağire Ağcanın miras da'vası için kayınvalidesine üçyüz ğuruş emirler ile emriyle verdim ve bundan ma'da beş sene mukdem sağire ağcaya...şer'inde kendüye altıyüz elli ğuruş verdim cem'en bin altıyüz elli altı ğuruş kendüye ferda ferd ahsab olundukta sağire Ağca nâm Nasraniyye zimmetinde sıhahü'-baki benim ziyade ikiyüz on altı ğuruş ba'dü'l-muhasebe zimmetinde kaldı...mukabele edilecek gıbbe'l-sevail ve 'akibü'l-inkâr işbu vafî sağır...zimmiden minval muharrer bi't- talep olundukta 'adül ikrar rical salihden Karahacı Hüseyinzade şeyh Hüseyin ağâ ve seyyid hâc Mehmed bin 'Osmân...taifesinden?...Daniyel veled Mağâr nâm kimesnelerle li'l-ecl'ül-şehade meclis-i şer'i hazeran olub iştihad olunduklarında fi'l-hakika tarih kitabdan bir sene mukdem mer'iyye sağire Ağca nâm Nasraniyye bizim huzurumuzda sağire...ile hesap kitabları ferd efrada ve ruuiyine olundukta mer'a sağire Ağca nâm Nasrane zimmetinde ikiyüz altı ğuruş zuhur eyledi bizler bu hususa ber veche üzere şahidleri ve şehâdet dahi ederiz deyu birleri eda-ı şehâdet şer'iyye eylediklerinde ba'dü'l ta'dil iltirakın şehâdetler makbule emir olmağın musınca meblağ mezbûr ikiyüz on altı ğuruş sağire mevzeh? zimmiye eda ve teslime sağire Ağca nâm Nasraniyye tenbe şer' birle hinde'l-

vesika bi't-taleb ketb olundu hurrire fi'l-yevmü'l-reb' min şehri rebîü'l evvel sene erbe'a ve semânin ve mi'e ve elf

Şuhudü'l Hâl

Ser muhseran? Seyyid Abdurrahman ağâ , Daniyel veled Manas , Hâc Mehmed bin Osmân , Şeyh el hâc Hüseyin , Molla Mustafa bin Ali , El hâc Abdullah Şam?,El hâc Abdullah Efendi Ser Kâtib

Sayfa no.54.

Hüküm no.81.

Elhamdülillahi'l-vâkifü'l-'ala külli hâl 'alimü'- ğayb ve'l-şehâdetü'l-kebirü'l-müteâl ve-s salavat ve-s selam âla seyyidina muhammedü'l-meb'usü'l-beyanü'l-helalü'l-haram ve âla 'âli ashabi hayrü'l-ashab ve hayrü'l-âla min ba'd iş bu kitab sıhhat nisabında tahrir ve esasına ba'is bad-ı budur ki dünya makam ve medar karar ve intizam olunub yani zül za'il ve mukim tayf rasel? binası yetiyü'l fenkeb-u tebden o has ve sükkanı münfibir olmak emir münifinden peş akıl ve beyt müdir musibet oldur ki el dünya mezra'ül-ahret mehvas üzere dünya vesile 'akba ahiret dar karar ve beka olduğunu bilüb 'itam himmet ve ekber kudret ve mekniyin oldar ne'am ve evvel makam kerim sarf edüb ekser halk sufe tar 'azab ve giriftar seraser 'akab oldukda istediği hasanat kendüye sebep fevte ticaret ola bağezelallahü'l-mülk bina 'ali zalik Medine-i Adana mahallâtından Hızmalı mahallesi sâkinlerinden iş bu sahibü'l-hayrat Gevher bint-i Hüseyin sipah nâm hâton vakta ki dide basiretinden aşka ğafleti mekşuf ve ğeman...'amil baki semtine masruf dar fena da değerini ihya ve dar beka da ücret icra edüb bir nesine şuru' kasd edüb izahat ibn-i adem inkita' amellellahü 'inn sülüs nas şerif fecvas üzere bu ma'zuda vasıl ve bu matluba nail olmak emiri ile sıdkiyete ve hulusu tövbet yerle meclis-i şer'i şerif enverde da'valü'l beyanü'l-li eclü'l-tescil müteveli nasb ve ta'yin eylediği Kirlizade 'Ali beşe bin Musa mahzarında ikrar sıhâh şer'i ve i'tirf sarh ser'i edüb bu vakti ati suduruna deĝin sülük-i mülk sarf sıhahhide mesenlük olub ve rişte kabz ve tasdikimde mütesencime olub mahalle mezbûr da vâki' kible mescid vakfı şarka kendi mülküm ve şimal Kürt Mehmed mülkü ve taraf reb'i tarik hassı ile mahdud bir bâb tehümatı beyt ve hizasında bir mikdar sulu müştamil mülk mirlü hatebellahü teala ve tablalar haseriyetü'l- ala ve her ba mine'l-nim...sadakat vakıf sıhâh şer' ile vakıf ve habs sarh mer'a ile habs edüb şöyle şurut eyledüm ki madem ki kendim hayatta oldukça müteveli olub keyfemayeşa sâkin oldum vefatımdan sonra mahalle mezbûrede vâki' Kirlizade 'Ali beşe bina eylediği camii şerifde her kim hatib olursa müteveli olub hasıl olan 'galesinden mürmetine muhtac olan yerleri ta'mir vazifem oldurduktan sonra baki kalan 'alesine mutasarrıf ola deyü farğa 'innü'l- sevail menzil mahdud mezkur-ı minval merkum teslim edüb olur da sair evkaf fevlileri? gibi kabz ve teslim eyledikte...mûma ileyhde ber veche muharrer sarı? olan ikrar ve caha tasdik ve şeğaha? tahkik edüb emr vakıf tamam olduktan sonra vakf merkume...ve vakatından semer? satana'adım olub menzil mahdud mezkure-yı ber veche muharrer vakıf ve şard? edüb müteveli merkum teslim eyledikte muker ve lakin vakıf 'ikar hazret İmâm 'azam ve hemamü'l-hem efendülerimden 'ari olmağla vakıf mezkurun naksıdan rucu'a edüb kema fil evvel mülküne istirad hüküm taleb ederim derken müteveli merkum...edüb menzil mahdud mezkur kemafile evvel mülkü istirdad hüküm taleb ederim müteveli merkum...menzil mahdud mezkuruna kema fil evvel mülküne istirdada hüküm taleb ederim müteveli merkum...edüb menzil mahdud mezkuruna yine kema fil evvel baki teslim olsun dedikte müteveli merkum dahi...olduktan kendüye lazım ve mahalle melam cevab ba cevaba 'adım olub...ikar imam 'azam 'itam ve hemamü'l-himmetinde 'iz'l- lazım ise imâmeyn...vakfiyet 'ikar İmâm'azam...ğayr lazım ise İmâmeyn hazretleri...ve vakfiyete hüküm taleb ederim deyu hakim sadır

gelüb tulalı ve hüsnü meab hazretleri huzurunda mütefrikan ve fasıl hisseme rağban olunduklarında hakim mûma ileyh dahi canıbına deliline nazır mena'ül-hayr olmağdan hazır edüb İmâmyen kul şerifleri üzere menzil mahdud mezkurun evvela zimmetine ve senasa şürot vukudan sıhhat ve lüzumuna hüküm mahkum şer' ve kaza-i mirim mer'a edüb min ba'd nakıs naksına mahal mecal olur ve esurü'l vakıf 'âli hayyü'l kerim ve hurrire zalik hurrire fi'l-yevmü'l...işir min şehri rebü'l evvel sene erba'e semânin ve mi'e'te ve elf

Şuhudü'l Hal

Abdullah oğlu Mustafa, Bekir oğlu Mehmed, Hallac-ı Ali ,El Hâc Yusuf,Uzun Mehmed,İmâmdar efendi,Es seyyid Mehmed bin Ahmed,Uzun Süleyman oğlu Ahmed,Kürt Hüseyin beşe ,İmâm es seyyid Mehmed efendi sehayih mestanzade

Sayfa no.55.

Hüküm no.82.

'İzzetmeab'Abacızade Mehmed efendi ğıbbe'l- hisse inhâ olunur ki

Ber veche mansıb mutasarrıf olduğum Adana kâzısının umûr bünyanı bin yüz seksan dört senesi mah rebü'l evvelin zabt ve taraf asitaneden naib gelince sana tasviz olunmuşdur gerekdir ki kâza -i mezburun niyabetine mutasarrıf olunub ihramı ahkam şer'iyye eyleyesün vesselam

El-fakir el hâc İbrahim

Medine-i Adana

Sayfa no.55.

Hüküm no.83.

Medine-i Adana mahallâtından Hızmalı mahallesi sâkinlerinden Züleyha bint-i Ahmed nâm hâatun meclis-i şer' hazze'l lazımu'l tevkir de sene mahalle mezbûre sâkinlerinden Fatma bint-i İbrahim nâm hâatun mahzarında tarih kitabından yedi gune mukdem beynü'l-sülaleti işbu mütevefa oğlum Ahmed nâm sağırin ayağıyla düyüb üç gün mururundan sonra mütesera fevt olmağla seval olunub takriri tahrir ve mevcub şer'isi ile icra muradımdır dedikte ğıbbe'l-seval 'akibü'l inkar merhume mezbûremiz ber veche muharrer yedine taleb olundukta 'udul ihrar risal müsliminden Molla Ahmed bin şeyh Mustafa ve Osmân bin Ali nâm kimesneler li eclü'l şehâdet meclis şer'i haziran olub esirü'l şehadet fil hakika tarih merkume de beynü'l-salatin mezbûre Fatma merkum Züleyhanın oğlu Ahmed nâm sağırin ayağıyla düyüb ve üç gune mururunda mütesera vefat eyledi bizler bu hususa ber veche üzere şahidlerin ve şehâdet eder deyu yerleri eda-i şehâdet şer'iyye eylediklerinde ba'dü'l-ta'dil ve es seyyid kimesne şehâdetleri makbule olmağın musebince müde'ie mezbûre Züleyhanın oğlu Ahmed nâm sağırin mezbûre Fatma ayağıyla düyüb evvel zarbindan mütesar evkat eylediği sabit olmağın hinde'l-vesika bi't-taleb ketb olundu fil yevmü'l tasi' 'işir min şehri rebü'levvel sene erbe'a ve siman ve mi'e'te ve elf

Şuhudu'l Hal

Es seyyid Abdurrahman ser muhseran, El hâc Mehmed ağâ tosuzade,El hâc Mehmed ağâ,El hâc Abdullah paşa,Mehmed efendi İmâmzade,El hâc Mehmed efendi delalzade

Sayfa no.56.

Hüküm no.84.

Rafî'ül-mirasla molla 'Ali ve molla Hatib ba'dü-s selam inhâ olunur ki hâlâ menasif i'şar şer'iyyesi kapısına mêmûr olduğumuz mülazımı mukata'ası diğeri nisf i'şarı şer'iyyesini kabz edüb kimesne mevcut olmayup sizin dahi istikametiniz lediyü'l- şer' taher ve nemayın olmağın mukata'a merkumunun diğeri nisf i'şarını ruiyyet ve te'şir mi'tad üzere salyanesini kapısına kabl şer'idan sizlere izin verilmiştir

gerekdir ki ber vech meşruh hareket edüb mevcub mirasla ile 'amil olası ve-s selam Fi 17 min Rebiü'l evvel sene 184

Sayfa no.56.

Hüküm no.85.

Medine-i Adana mahallâtından Karasoku mahallesi mütemekkinlerinden hamilü'l-fer Artiyel? veled Daniyel nâm zımmi meclis şer'i şerif enverde bil müsafere Medine-i mezbûre de sâkin Süleyman beşe bin Abdullah nâm kimesne mahzarında üzerine da'va-yı takrir-i kelâm edüb merkurundan kapıkıran Mehmed beşe vaktinde ikiyüz ğuruş istidan edüb meblağ merkurundan seksan ğuruş kıymeti bir rebeis? ati ve aylık nâmıyla altmış ğuruş ve bir def'a yetmiş ve otuz ğuruş kıymeti iki Re's yüzük ve kahve baha yüz yirmi dört ğuruş ve nakid def'a iki ğuruş cem'an üçyüz yetmiş altı ğuruş ziyade teslim olmağla sevail merkurum Süleyman beşe cevabında seksan ğuruş tehitimat ile yetmiş iki ğuruş ve otuz ğuruş temenni iki yüzüğü ikrar leğen ati sekiz aylık için ilam ma'denü'l madam deyü inkar edecek fetva-ı şerif havale olundukta kari meşruh olmayub asıl mala mahsub olmağla meblağ mezbûrden sağır zimminde on sekiz ğuruşdan ziyade deyn-i kalmayup merkurum ve merkurum Süleyman beşenin inkar eylediği gerek altmış ğuruş ve gerek kahve? baha yüz yirmi dört ğuruş ikamet beniye olunmayup daiyine dahi taleb olmayub âle hale terk etmeğin ma vâki' bi't-taleb ketb olundu fil yevmi'l sani' 'işir min şehr rebiü'l evvel sene erba'e ve semanin ve mi'e ve elf

Şuhudü'l Hal

Çopurzade es seyyid Musa ağâ, Şeyhzade Süleyman efendi, İmâmzade Mehmed efendi, ser muhseran el hâc Abdullah

Sayfa no.56.

Hüküm no.86. Okunmuyor.

Sayfa no.57.

Hüküm no.87.

'İzzetmab şer'innisab fiharü'l-kuzâtü'l-meşri'in Lazıkzade Mehmed efendi dam mevkufa ba'dül tehiyü'l-vafiye inhâ olunur ki İş bu sene erbe'a ve semanin ve mi'e ve elf şehr rebiü'l ahir ğurre seneden münbesemiz? olan Medine-i Adana kâzasının balenyaya ruuiyet umûr şer'iyyesi tarafımızda cenabınız takviz ve sipariş olunmuşdur gerekdir ki kâza-i mezbûru ğurre mersumeden balneyyaa tarafımızda zabt edüb beyne'l-âhali icray-ı ahkam şer'i kuyum? ve vakıa olan sevka-yı asakiriye muhalefetini tahrir ve terkim ve beyne'l versa bi'l ğruiyesine'l şer'iyye tevzi' ve takdim hususlarına ve bey'i baliğ cemil ile nail ecr-ı cezil olası

Mine'l- muhalis el h'ac İbrahim el kadı Medine-i Adana

Sayfa no.57.

Hüküm no.88.

'İzzetmab sabıka Adana da me'zun bil ikta olan es seyyid Hasan efendi ba'dü'l selam inha olunur ki Hâlâ belde-i mezkure müftüsü Hüseyin efendinin su-i halini... 'arz ve mahzer ve hüsn-ü sülükün ihbar olunduğuna binaen mezbûr hicr? dirine iftaya tarafımızdan sana Adana verilmişdir gerekdir ki levi'l istitka? esh akval eimme hanifeye 'aleyhim rabtü'l-beriyeye ikta edüb ketb mu'teberden nakil sarh imzalarında Adana müftüsü olunduğu tasrih eyleysüz vesselam hurrire fi evail rebiü'l-evvel sene erbe'a ve semanin ve mi'e ve elf

El-fakir es seyyid Mehmed Sa'id

Sene min fi ğurre rebiü'l-ahir sene 1184

Sayfa no.58.

Hüküm no.89.

Mütevefa merhum ğanisetzade es seyyid Osmân ağânın zevcesi Fatma hâtunun hücceti

Medine-i Adana mahallâtından Durmuş Fakıya mahallesi sükkânından iki bundan akdem vefat eden tansifzade? demekle 'arif es seyyid Osmân ağâ ibn-i Abdullahın veraseti zevce-i menhuka-ı metrukesi Fatma hâtun bint-i el hâc Ali ağâya ve Sülbiye sağıre kızı Ümmügülsüme isabet bâbası mütevefa-ı merkumdan isabet eden emval mürvetini zabt u rabt ve tesviye umûruna ruuiyeti ve Halebe mensub şer'iyyesi ve validesi Hafza hinde'l- küttabü'l-mestab merkume Fatma hâtun tarafından da'vası atiyü'l-zikr ruuiyete ve husumete ve red? cevaba vekil olduğu el hâc Süleyman bin Mehmed ve monla(molla) Ali bin Hüseyin şehâdetleri ile sabit olan fahrü'l müstedin Mehmed efendi ibn-i Mustafa meclis-i şer'de hazır olduğu halde Medine-i Adana civarında vâki' Dülük kal'ası ahalinden Hasan efendi nâm kimesne vekil merkum Mehmed efendi muvacehesinde şu vechle sebt da'va-yı takrir müdde'i edüb mukelem merkumunun vasiyeti olduğu sağıre Ümmügülsümün bâbası mütevefa-yı merkum es seyyid Osmân ağânın bâbası Abdullahın bâbası Ahmedin bâbası Mehmedin bâbası münsaf ile benim bâbam Ahmedin bâbası Ebubekirin bâbası Süleyman ile li ebeveyn karındaşları olub bâbaları ismi İbrahim ve Müfid reisleri kal'a-ı dülük olub evvel vechle mütevefa-ı mezbûr es seyyid Osmân ağânın men cihetü'l umûma asuviyetü-s seniyye varat-ı olub سهام makruze-i mikdara fi terek mütevefa-yı mezbûrmuz taleb eyledikte eda da imtah ederler seval olunub takrir-i tahrir ve mevcub şer'iyyesi icra olunmak murad müdir dedikte gibbe'l-seval olunub vekil merkum Mehmed efendi müdeimme-i merkum Hasan efendinin veraseti bil külliye inkar edilecek mer'a merkum Hasan efendiden mer'asına mutabık ve sıdk makalatı natık yeniye taleb olundukta dülük ahalisinden Ahmed bin Mustafa ve Osmân bin Veli nâm kimesne li'-eclü'l şehâdet ikamet edüb istidak olundukta fil vâki' iş bu mer'a merkum Hasan efendiden bâbası Ahmedin bâbası Ebubekirin bâbası Süleyman mütevefa-yı Osmân ağânın bâbası Abdullahın bâbası Ahmedin bâbası...ile karındaşları olub bâbaları ismi İbrahim ve Müfid reisleri zikr olunan Dülük kal'asıdır deyü şehâdet ve şehâdetlerinin kabülü tezkıyeye mevkufan tahrir olundukta vekil merkum Mehmed efendi dahi cevabında şahidin mezkurin Ahmed ve Osmân bu hususda rüşvet ile şehâdet etmekle gelmişlerdir deyü defa'la mukayele ve hâlâ Adana da me'zun bil ikta faziletli eş eşyh el hâc Hüseyin imzasıyla...ve Ali efendi fetvasından menkula? ibraz eylediği bir kıt'a fetva-y-şerifenin 'ünvanında zîde 'ömürün müde'asına şehâdet etmek için 'ömrümüz şu kadar rüşvet akçe alıb şehâdet ile makule olur el cevab 'aliyü'l âlem bil sevab olmaz deyü buyrulmağın vâki' meşrusunu münbeyn yine ikametine havale olunub vekil merkum Mehmed efendi yeniye itibanı inşasında mer'ayı merkum Hasan efendi Adanaya on sekiz saat mesafe olub kâza-i ahz olan dülük kal'asına ğıybet edüb da'vası etmama ve şer'a fasl ve...tarafından bir vekil dahi nasb etmedikten kabl şer'inden mirasla irsâl ve da'va-ı şer'olundukta bil külliye...tarafından imtina' edüb vekil merkum Mehmed efendiye yine ve mûma ileyh hazretlerinin imzasıyla...bir def'a kınva-yı şerife ibraz edüb mazmununda Mustafa fevt olub bâbası Hüseyinin li ebeveyn er karındaş kızı Emineyi terk edüb Osmân zuhur ettikte benim bâbam Mustafanın bâbası Mahmud merkum Hüseyinin sülbi oğlu olub mütevefa-ı Mustafa ile li ebeveyn karındaşları olmağla bin...asute... sahibetinden varisiyim deyü Emineden da'va-yı ve ikamet ve yine ettikte kablü'l-kazâ emine merkum Osmânın bâbası Mehmed ve Mahmudun bâbası mütevefa-yı mezbûremiz de ibar-ı Mustafa ve Mustafanın bâbası evvelisi olduğuna ikamet yeniye ile Osmânı def' etmiş olurum mu el cevabellahü 'alem olur deyü

buyrulub ve nakl sarh sıhâhımda bir hinde ale ene ibn 'amm'l- meyt ve zikrû'l nasb feber hen hüsmü an cedû'l meyt falan ğayr mabeynü'l mer'a lulum ta'yiz bil evvellayıkını bi'l-şeyyil tesarız? velev kâza-i bil evvel yakizü'l sani sa'iyü'l fi'l-faslü'l-aşer deyü ita...efendi fetva-yı senden tahrir olunmağın müde'i merkur Hüseyinin beyan eylediği mütevefa-yı mezbûr Osmân ağâdan cer? 'alası İbrahim olub kal'a mezbûrenin hin fütühatta asitane-i 'âliyeden gelüb beraber bulunub sâkin ...etmeyüb Adana da tavnin etmekle karalar ve tenaselleri Adana da olub evvel vechle müfid reisleri hususa sakin olmağla mukelam merkur Fatma hârunun ber mevcub... şerife mer'a merkur Hasan efendinin da'vasının ve gerek şahidlerinin rüşvet ile olduğuna beniyye ikameti ile def'a sıhâh olmağla merkur Hasan efendi taraf'ı şer'inden imtina' ve ğıybet etmekle husus mezkur sevât sıhâhü'l kelimattan 'am tarikü'l tevatir istihbar olunub 'âli vechü'l şehâdet ve haber verimeleri üzere kabl şer'den bir vesika 'ita olunmak bi vekale muradımdır dedikte ahali Adana da zeyl sıhâhada mihrü'l esaf ? cem ğafir ve cem' keşirlü 'arz Süleyman meclis-i şer'de hazır ve ne olub 'abü'l isthbar fil vaaki müdde'i mezbûr Hasan efendi beyan edildiği cerü'l 'alaları İbrahim mütevefa-yı merkur es seyyid Osmân ağâdan cer âlası olmayub ahir İbrahim olduğuna ve kal'a mezbûre de tuta etmeyüb sakad rasları? olduğuna haber verilmeleri ile hafzü'l-mekal ba'dü'l talebü- s seval hiddetü'l- vesika ketb tahrir olundu hurrire fi ğurre zil ka'idei'l şerife sene sülüs ve semanin ve mi'e ve elf

Şuhudu'l Hal

Fahrü'l 'ulema el hâc Hüseyin efendi el müfti Adana , Fahrü'l müderrisin Süleyman efendi, Mehmed efendi Yeğenzade, Es seyyid Süleyman efendi mütti, Fahrü'l'ayan el hâc Abdurrahman ağâ , Es seyyid Musa ağâ çopurzade , El hâc Mehmed ağâ hâc tosuzade , El hâc Abdullah efendi ser Kâtib, El hâc Mehmed efendi telalzade?, Es seyyid Abdullahasen ağâ ser muhzıran , Mehmed efendi İmâmzade Kâtib, Hasan efendi Kâtib,Mehmed efendi Kâtib müfti, Diğer Mehmed efendi Kâtib müfti, Es seyyid molla Yusuf çelebi, Daniyel beşe çakmakzade,Es seyyid Süleman ağâ hacı hamzazade, Es seyyid Ömer ağâ hacı hamzazade, Mehmed ağâ hac tosuzade, Es seyyid Abdulkerim ağâ, Kütükçüzade Mehmed ağâ, Tahmas Osmân beşe, Es seyyid Ali çelebi, Arapzade el hâc Ali

Sayfa no.59.

Hüküm no.90.

Medine-i Adana mahallatından Durmuş Fakıya mahallesi mütemekkinlerinden Serkez veled Esb nâm zımmı meclis şer'i şerif enverde hinde'l-küttab 'Ali dede mahallesi sükkanından Kaleli ? oğlu demekle ma'ruf Mehmed nâm kimesne mahzarında bedu'ül saf şöyle ikrar nâm takrir-i kelâm edüb bundam akdem şu ki 'inad ile yanımıza? müşirin olan evvel.....ve bir ferd kahveden hissemi taleb edüb da'va-yı sedinde olduğumda yanımızda mesalihun mesalimun tevsatıyü'l salih akd nerfe'ül-neza' fetvası üzere ber reisat ve bir taban simlü kılıç ve ikiyüz ğuruş fakat nakid akçe üzerine akd...salh ve bedel salh olan mare'l-değerat ve kılıç ikiyüz ğuruş nakid akçe-i mezbûr yedinden tamamen ve kamilen ahz u kabz ve kabul edüb mezbûr zimmetinde şer ki müteallık 'amme da'va-yı ve metalibetten ebera'ı 'amm rafiü'l-ahzam ile era-ı ve eskad hak eyledim dedik de muker sağırun? Sıdk mekalımı el mezbûr ve vecaha tahkik ve şefaha ne sıdk etmeğın hinde'l-vesika bi't- taleb ketb olundu fil yevm sani 'işir min rebi'ül ahir sene erbe'a ve semanin ve mi'e ve elf

Şuhudu'l Hal

El hâc Abdurrahman ağâ serdengeçti , El hâc Halil Süleyman bin Halil, Hâc Koca ağâ, Molla beşe, Ali çelebi hatibzade, Sasarlı Mustafa, va'dehüm

Sayfa no.60.**Hüküm no.91.**

Fi'l-asl Kayseriyye ahalisinden olup bil müsafere Medine-i Adana da yeni handa mütemekkin iken firar ve ğıybet eden Çerçi Şahinin nâm zımminin hane mezkur de olan terekesi tahrir ve bi'l-ma'rifet şer' kam? nasb olunan Şamlı el hâc Abdullah ağâya teslim olunan defterdir ki zikr olunur hurrire fil yevmi'l-hams ve'l-'işrin min şehri rebü'l-ahir sene erbe'a ve semanin ve mi'e ve elf

Kınab Para 60	Mal-i iblik me'a Sofra Para 30	Safir ve kebir zül Para 40	Yüzük daşı Para 40	Çakmak daşı Para 4
Kuyun me'a nane Para 40	Tak mea Yükük? Para 20	Keçe ve Hurde Para 20	Pulat me'a kaşık? Para 40	Def'a iblik Para 20
Das me'a kınab Para 60	Beğur Para 40	Çakı me'a iblik Para 40	'Atik barud Para 160	Mur da süng Para 20
Kutu ve sandıklar Para 44 .5	Def'a lüle ve bilezik Para 440	Keçe ve köhne yorgan Para 20		

Yekün pare 1690 yalnız bin altıyüz doksan pare

Münhasürü'l ihracat

Resm'i 'ari para 160 , Kâtibe para 60, Çukadaran para 60, İhzarar Para 40 yekün pare 320

Sahhü'l Baki para 1370 yalnız bin üçyüz yetmiş paradir

Şuhudul' Hal

Tacirzade Ömer efendi,El hâc Abdurrahman ağâ,El hâc Abdullah efendi Kâtib,İmâmzade Mehmed efendi,Kürkürü? Ömer paşa ,Mehmed efendizade molla efendi,Civan çavuş Ali ağâ,Mustafa beşe çavuş,Seyyid İbrahim beşe

Sayfa no.60.**Hüküm no.92.**

Bâ'îs nemika budur ki

Bin yüz seksan dört senesinde mah cemaziye'-l evveli ğurre sene de merhum Abdurrahman paşa hazretlerinin tüfenkçibaşısı olan veliyü'l- ni'metim efendim ançe Mehmed ağânın ba defter Şerife hâtun zimmetinde vaz'eylediği ber veche emanet eşyası vekaletim hasebiyle tamamen ve kamilen ahz ü kabz edüb merkuma hâtun zimmetinde ağâ-yi mûma ileyhın ba defter mukerdat bir nesnesi kalmadığını müşir yedine iş bu tahvil 'ita olundu

Bende-i Süleyman tabi' Ağalı merkum

Sayfa no.61.**Hüküm no.93.** Okunmuyor.

Sayfa no.61.

Hüküm no.94.

Debağân mahallesi sâkinlerinden Huriye bint-i Mustafa nâm hatun meclis-i şer'i şerif enverde şöyle takri-i kelâm eder ki ber veche ve hâlâsı? olduğum kızım Emîne nâm sağırenin menzil akçesinden es seyyid Abdülğani efendi zimmetinde on üç ğuruş ve hatim hasebiyle meblağ mezbûre-yı tamam ahz ü kabz eyledim dedi ki iş bu mahalle kayd olundu Fi 7 min...sene erbe'a ve semanin ve mi'e ve elf

Şuhudu'l Hal

Dürz-i Hasan efendi, Es seyyid Ali efendi, İmâmzade Mehmed efendi, Haracı Mehmed ağâ, Ance el hâc Mehmed ağâ

Sayfa no.62.

Hüküm no.95.

İmdâdiye umûru

Kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazl ve'l-keâm Mevlana Adana kâzısı zîde fazl ve kidetü'l-emasil ve'l-akran Adana sancağı mütesellimi zîde kadre tevk'i ref'i hümâyûn vasl olacak ma'lum ola ki hâlâ Adana beylerbeyisi emirü'l-ümerai'l-kiram hüsnü dam ikbalenin seksan dört senesine mahsuben eyalet Adana dan iktiza eden altmış altı kese akçe seferiye senin yerlü yerinden cem've tahsil bâbında ordu-yı hümâyûnum tarafından eger çe emri şerifim sadır olub ancak mir-i miran mûma ileyhın seferiyyesinde eda olunmak şardıylâ bundan akdem zerencane-i amiremnden ma'lum el mikdar akçe istikraz ve tarafına irsâl olunmakla zerencane-i amiremnden ta'vizen alınan meblağ mübaşir ma'rifetiyle seferiye-i merkumdan âlel hal birkaç gun zarında tahsil olunmak bâbında bundan akdem emri şerifim esdar ve mahalle irsâl olunmuşdur meblağ mezbûr...teviz'i olunmadığından 'amme-i zerencane-i amireme verilecek akçesinde akide te'hîr olub meblağ mezbûr zerencane-i 'amireme teslim olunacak akçeden aldığından bir sa'at mukdem 'alel...tevzi' ve tahzil ve meme'net eden olur ise te'dib olunmaları için isim ve şöhretleriyle der 'aliyeme 'ilam olunmak ferman olunmağın emr-i seferiye merkum zerencane-i 'amireme teslim olunacak akçeden ve bir gun mukdem tahsil ve teslim matlub hümâyûnum olduğu ma'lumunuz oldukta yerlü yerinden birkaç gun zarfında tamamı tahsil ve tekmil istihmam ve vakt mesani'et eder bulunur ise te'dib olunmaları için isim ve şöhretleriyle der 'aliyeme a'lam mübaderet ve ihmâl ve müsamahadan ve ser ve te'hîr tafsirden kaptane'l faye harir mücanabet eylemeniz bâbında ferman-ı 'alışanım sadır olunmuşdur buyurdum ki seferiye vusul bulduk ta bu bâbda veche meş'ruh üzere şerfiyafta esdur olan ferman ve eclü'l itiba' ve lazımlü'l emsalimin mazmun ita'atmakar ve neyle 'amil olub hilafetten beğayat atüffe ve tahammüs eylesüz 'alamet şerif'itimat kılâsüz tahriren fil evasîd şehîr cemadiye'l evvel sene erbe'a ve semanin ve mi'e ve elf

Makam İslambo'l Mahruse

Sayfa no.63.

Hüküm no.96.

Veche tahrir huruf budur ki

Adana sancağında vâki' Kara'isalı nahiyesinde Mezra'lı ğarice ve Dünderlü nahiyesinde fariğan aseranca ve tevabi' muka'atalarını bin yüz seksan üç senesi martı ibtidasından şubatı 'ayine gelince bir sene-i kamil zabt u rabt eylmeke üzere kırk da elli macid ve'l-'ayan zîde müceddeye der ahde ve'l-iltizam taleb ve rağeb olmağla veche muharrer üzere hafz-içün için iş bu temesük ketb ve yedinde 'ita olunur gerekdir ki mûma ileyh zikr olunan mukata'ayın merkumiteyn mart ibtidasından bir sene kamil zabt u rabt ve hasıl olan mahsulat ve i'şarı şer'iyye ve rusumat 'arfiye ve

'avayid sairsi kanun -1 kıdem ve olunduğu üzere ahz ü kabz ve cem' ve tahsil eyleyüb taraf ahirun ferd ta'ruz ve müdahele eyleyesüz

El- Fakir Mustafa...

Sayfa no.63.

Hüküm no.97.

Bâ 'îs tesdir huruf budur ki

İşbu bin seksan üç senesi martı mart ibtidasından seneden şubat-1 'ayine gelince hala devlet-i 'âliye de zimmet halifesi faziletli Mustafa efendi hazretlerinin Medine-i Adana da vâki' Kara 'isalü nahiyesinde Mezra'a 'Arsanca? ve Dünderlü nahiyesinde eseranca? ve tevabi' muka'atalarını zabt u rabt eylemek üzere mûma ileyhin tarafından vekaletim hasebiyle hâlâ Adana beylerbeyisi 'inayetli Hasan paşa hazretlerinin mahzum saadetli 'indellahının hazretlerine yüz elli ğuruş iltizam ve tefviz mir mûma ileyh dahi iltizam tevil ve bedel iltizam olan meblağ mezkure-i tamama ahz u kabz eylediğim eelden zabt (üstü çizilmiş) ve tasarifi için işbu temessük tahrir ve yedinden 'ita olunmuşdur tarafımız da ve taraf ahiruna kimesne

Bende-i...

Hâlâ Adana valisi devletli Hasan paşa hazretlerinin mahzum mükerremeleri Abdullah beyin iltizam temessükü Fi 15 Cemadiye'l-ahir sene 1184

Sayfa no.64.

Hüküm no.98.

Medine-i Adana mahallâtından mahallesi sükkânından fahrü'l-'ayan derviş paşazade es seyyid Hüseyinin meclis-i şer'i şerif enverde hinde'l-küttab Seracan mahallesi sükkânından es seyyid beni bin Mustafa mahzarında şöyle ikrar tam ve takrir kelâm edüb sülk-i mülk sıhâhimde münselik münencim kal'a yolunda kapısı çarşısında kible tarik' 'am ve şarka yine kedü mülk dükkânım ve şimal kal'a hendeği ve ğarbâ tokça? Ali beşe dükkânı ile mahdud ve bir teymurcu dükkânı merkum es seyyid yeniye tarafından i'cab ve ta'vili havi şürot... mübteladan 'ari'yil-yevm temenni misüllü olan yüz otuz ğuruş bey' bat sıhâh şer'i ile bey' teslim ve temlik olduğu ahzü kabul ve teslim ve temlik ettikten sonra temenni bey'i olan meblağ mezbûr yüz otuz ğuruş müştera-yı merkum yedinde tamam ahzü kabz edüb dükkânı mahdud ve mezkur es seyyidnin mülk müşterası ve hak sarfidir keyfe mayeşa mülk üzere mutasarrıf olun dedikde gibbe'l-tasdik'ül şer' hinde'l vesika bi't-taleb ketb olundu fil yevmü'l hâms 'işir min şehr cemadiye'l ahir sene erbe'a ve semanin ve mi'e ve elf

Şuhudu'l Hal

Haydarzade el hâc Hasan ağâ, Topçu Mehmed beşe ,Tütüncü hâc Mustafa Ömer ağâ

Sayfa no.64.

Hüküm no.99.

Der devlet mekiyine 'arz da'i kemiyine kimesne budur ki

Dergâh- 1 'âli gediklilerinden Şohrab? ağâ ordu-yı hümâyûn tarafından ba ferman -1 'âli Haleb hassı muka'atasını rub' hususuna mutasarrıf olan ba'is arz-1 'avdiyet Süleyman ağâ nâm kimesne ber mevcıb sebep tahriri ahkam-1 seksan bir ve iki ve üç senesi mülkünden ? havale? buyrulan meblağdan hissesine isabet mal mezbur-1 taleb eyledikte mezbûr Süleyman ağâ civanında muka'ta mezbûr duyun-1 saire mütalebesiyle asitane sa'adette baş baki kul ağâ zindanda vafer? mahbus olub ba'de ordu-yı hümâyûna asitaneye gelüb hasa-yı nim ruuriyete alıncaya kadar ba zabt hümâyûn sebilim? tahliye olundu deyü cevap ve hâlâ mal mezbûr re'aya zimmetinde baki kalub asitane de bir derlü tahsil mümkün olmağla merkum kullarına her vechle ğadr külli olduğunu mevkufu'l-kam kimesnelerden se'val olundukta yine ordu-yı hümâyûn asitaneye gelüb

hasa-yı ruuiyete alıncaya deĝin te'hirine mahduden emri 'ali ihsan buyrulması ricasıyla ahvalü hatebellahü teala 'ilam ede ve bir? istirahat ve hal menâzil? muharrer üzere olduĝuna ahali inha ve ihbar etmeleriyle mürefe'a mesaide buyrulmak ricasına ol ki vâkiü'l-hal bila ilhas...serir 'alaya 'arz ve 'ilam olundu baki emrû ferman men lehül emrindir fil yevmü'l sani 'işir min cemadiye'l-ahir sene erbe'a ve semanin ve mi'e ve elf

... Adana

Sayfa no.65.

Hüküm no.100.

Reisü'l-küttab el hâc Abdullah efendi ba'dü-s selam inhâ olunur ki Asitane saadet 'azimetimiz zuhur etmekle efendi taraflarından naib zuhur edinceye kadar umûr şer'iyelü ruuiyet ve reveş? mahsulü çukadar Mustafa'ya teslim ve her umûr da mezbûr ile ittifak üzere hareket eylesüz vesselam fi 20 S sene 1184

Mine'l fakir Mehmedü'l mütesellim Medine-i Adana

Sayfa no.65.

Hüküm no.101.

Şeri'atmeab Adana da şer'iyet Ğara efendi hazretleri Medine-i Adana ve nahiyelerinde bila viras fevt olan mevtanın terekeleri ma'rifet şer'ile tarafımızdan beytü'l mal müslüman? için ahz olan gelmekle bundan akdem beytü'l mal nasb olunan Mehmed ref'i olunub işbu mah recebü'l ğurrenden yirminci gününde daire de buyruldu bölükbaşı Mehmed ağâ emîn beytü'l-mal nasb ve ta'yin olunmaĝla divan Adana da iş bu buyruldu tahrir esdar ve yedine 'ita olunmuşdur gerekdir ki minval meşruh üzere bila varis fevt olan mevtanın ma'rifeti şer'ile terekeleri beytü'l-mal için emîn mûma ileyhe ahz ü kabz ettürölüp ahire müdahile ettürmeyüp mevcub buyruldu ile 'amil olunmak deyü fi 20 Ş sene 184

el-Fakir Mehmed mütesellim Adana

Sayfa no.65.

Hüküm no.102.

Ba'is tezkire budur ki

Binyüz seksan dört senesinin mah recebü'l ğurrenden yirminci gününde Adana nevahında bila veras?fevt olan asakir tayı'alarının terekeleri beytü'l-mal mesalimin için tarafımızda ahz ü kabzine bir emîn nasb olunmak lazım ve mümeyyiz olmaĝla darende tezkire bölükbaşı Mehmed beşeyi tarafımızdan emîn nasb ve ta'yin olunmaĝla yedine iş bu tezkere verilmişdir gerekdir ki vâki' olan beytü'l -mal asakiri mevkuf şer' ile ba'dü'l tahrir ahz ü kabzına tarafımızda ve taraf ahirden man'i olmaya Fi 23 min Receb sene 1184

El-fakir Ahmed Serdar Adana

Sayfa no.66.

Hüküm no.103.

Medine-i Adana mahallatında Sarı Yakub mahallesi mütemekkinlerinden hailü'l-fer müvzeh veled Namzık Keş nam zımmi meclis-i şer'i şerif enverde muvacehesinde üzerine da'va-yı takrir kalam edüb sağir karabat? zimmetinde bi't temessük sülük altıyüz ĝurui cem' olub...meblaĝ mezbur deyn-i mahzar mesaliminde betu'a ikrar etmiş idi deyn-i olan meblaĝ mezbûr sülük altıyüz ĝuruş taleb ederim seval olub takrir muharrer...muradımdır dedik de ĝibbe'l seval? sağir karat?cevabında inkâr etmeĝin müdde'i bir sürmeden ber veche muharrer da'va-yı meşruh sene petayıkına taleb olundukda 'udul ihrar risal mesaliminden İbrahim bin Mehmed ve el hâc Mehmed bin nâm kimesneler li ecl'ül-şehâdet meclis-i şer'e saderan ? olub esiriü'l-şehâd fil hakika sağir karabat? bizim huzurumuzda karındaşım sağir vech sarü'l-deĝer mülk

altıyüz ğuruş bi't-temessük deynimdir deyü ikrar ve 'itiraf ita-yı birlü husussa...üzere şahidlerimiz ve şehadet dahi ederüz deyü eda-ı şehâdet şer'e ile eylediklerinde ba'dü'l ta'dil ve iltirakiye şehâdetleri makbule olmağın musınca meblağ mezbûr bin altıyüz ğuruş sağır sağır veche teslim mersum kara tepe tepene şer'i hinde'l vesika bi'- taleb ketb olundu fi evasıd cemadiye'l evvel sene erbe'a v e seman ve mi'e ve elf

Şuhudu'l Hal

Es seyyid Musa ağâ Cüzzade, Kara Hüseyinzade hâc ağâ, İmâmzade Mehmed efendi , Ser muhızırân es seyyid Abdurrahman ağâ

Sayfa no.66.

Hüküm no.104.

Medine -i Adana mahallâtından Seracan mahallesi sükkânından iken bundan akdem fevt olan Süleyman ağâ bin Mehmed nâm mütevefanın ve miras zevce menkuhası Emîne bint-i Mehmed nâm hâtun ile sülbi sağır oğulları Mehmede ve Musa ve sülbiye sağıre kızı Hatice'ye ve validesi Neslihan bint-i Abdullah nâm kimesnelere münhasır olmağla sağırun mezbûr ve neden Mehmede ve Musa ya ve Hatice ye bâbaları mevta-yı mezbûr Süleyman ağâdan kendülere arsa isabet ve intikal eden emval mürüvetlerini zabt u rabt ve ve tesviye umûrlarını ruuiyete ber vech nakibü'l-benden lazım ve müham olmağla sağırdan mezbûrenin valideleri Emîne hâtun deyindar ruusiyetimi ve her vechle vesayet ahdesinden gelmeğe kadre olduğı zül vesika muhurireü'l-esam mesalimin hayır verilmeleriyle hakim hasım mevk'i sadr kitab tululu? ve Hasan efendi hazretleri dahi mezbûre Emîne hâtun vasiye nasb ve ta'yin eyledikte olduğı bir minval muharrer vesayete merkume-yı kul merasimini kema hu edaya mukahed olduktan sonra vasiye mezbûre Emîne hâtun üzerine bir nazır nasıbden lazım ve müham olmağla mütevefa-yı mezbûrun li ebeveyn karındaşı Ahmed bin Mehmed nâm kimesne nazır nasb olundukta olduğı ber veche muharrer nezarat merkumeye kabul ve ser asemanı kema hu hakka eda-ı mütehid olmağın hinde'l vesika bi't-taleb ketb hurrire fi'l-yevmü'l sani 'işrin min ... sene erbe'a ve semanin ve mi'e ve elf

Şuhudu'l Hal

Fahrü'l 'ulema şeyh el hâc Hüseyin efendi , El hâc Selman efendi ,Çukadar İbrahim ağâ,Ser museran es seyyid Abdurrahman Ağâ

Sayfa no.67.

Hüküm no.105.

Medine-i Adana mahallâtından Durmuş Fakıya sükkânından iken bundan akdem vefat eden Ahmed bin Şaban nâm mütevefanın veraseti zevce-i menhukası müterekesi Emîne bint-i Hüseyin nâm hâtun ile sülbi kebir oğulları Hasan efendi ve Hüseyin beşe ve Mustafa beşe ve monla (Molla) Mehmed ve sülbiye kızları Hatice ve Ümmühan namun kimesnelerde münhasır olunmağla kabl te'immeth mezbûren Emîne hâtun müteveffıye olub ve veraseti sülbi kebir oğulları merkuamlara ve sülbiye kızları mezbûrelere ihsarı...şer' ve nemayan olmağla taksim defteridir ki ber veche zıkr olunur hurrire fil yevmü'l salis min şehr şa'ban sene erbe'a ve semanin ve mi'e ve elf

Mahalle-i mezburede malume'l hudud ve sahray-ı menzil tahtanı ve onda Mukataa	Akça Mescid mahallesi halıcı dükkanı 1 Kıymet Re's 100	Yine mahalle-i mezburede kapıcı dükkanı 1 Kıymet Re's 80	Kab karyesinde pust tam Kıymet Re's 60	Yine karye-i mezburede kireç tam Kıymet Re's 30
---	--	--	--	---

5 NUMARALI ADANA ŞER'İYYE SİCİLİ TRANSKRİPSİ... Mehmet Ali EKİNCİ

2 Kıymet Re's 400				
Öküz Aded 11 Kıymet Re's 150	Barkir Aded 6 Re's 20	Bedel hinta Kile mezruh 14 Kıymet Re's 80	Şa'ir bedel mezruh kile 12 Kıymet Re's 40	Fevt olanlar ortaklarda Re's 350
Bedel ve müşkilat çekide letman? 800 Kıymet Re's 80	At ve Tay baha 1=1 Kıymet Re's 120	Kapıcı Şa'ir kile 20 Kıymet Re's 60	Safir şam kuşak 2 Kıymet Re's 8	Küpe aded... 2 Kıymet Re's 10
Sim bıçak 1 Kıymet Re's 15	Sim hançer 2 Kıymet Re's 15	Sim tüfenk 2 Kıymet Re's 25	Sim Peştü mest 1 Kıymet Re's 10	Sim vezne 1 Kıymet Re's 10
Sim kılıç 1 Kıymet Re's 15	Sim pelek 1 Kıymet Re's 15	Cedid kilim 3 Kıymet Re's 18	Adana Sahasına 5 Kıymet Re's 25	Kaftan 1 Kıymet Re's 30
Mekulat menzil ve muhalefatı Kıymet Re's 20	Yekün Re's 1760 Yalnız bin yedyüz altmış ğuruşdur.			

Minhe'l İhracat

Deyn-i mest at akçe Re's 45	Deyn-i mest müsallidan? Re's 25	Deyn-i mest ferteküllü Re's 30	Deyn-i mest alçı akçesi Re's 15	Deyn-i mest kürk Re's 15
Deve mutasarrıf Re's 20	Yekün Re's 150 Yalnız yüz elli ğuruşdur.			

Sahhü'l Baki

Re's

1610 Yalnız bin altıyüz on ğuruşdur.

Mezbur Hüseyin efendi Hisse Re's 357.5	Mezbur Hüseyin beşe Hisse Re's 357.5	Mustafa beşe Hisse Re's 357.5	Molla Mehmed Hisse Re's 357.5	Hatice hatun Hisse Re's 178.5
--	--	--	--	--

Mezbur Hüseyin beşe fevt olub meblağ mezburenin ve arkasına taksim defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur fi'l yevm

Rahman sultan Hisse Re's 18.5	Müsbet mezbur Hisse Re's 120	Müsbet mezbur Hisse Re's 120	Layos Hüseyin efendi Hisse Re's 18.5	Mustafa beşe Re's 18.5
Molla mehmed Hisse Re's 18.5	Layos Hatice hatun Hisse Re's 9.5	Ümmühan hatun Hisse Re's 9.5		

Sayfa no.67.

Hüküm no.106.

Bâ'is tahvil budur ki

Bundan akdem vefat eden validem Emîne hâtundan ve karındaşım Hüseyin beşeden ba irsi şer'i irs intikal eden emval ve eşyadan cüzî ve külli hissemme şer'a isabet eden hissemîn mukabelesinde karındaşlarım Hasan efendi ve Mustafa beşe ve Mehmed yedlerinde bir mushaf-ı şerif viresim kılınc aldım ve kabul eyledim hukuk şer'iyeye mut'alik da'vanın cümlesinden merkuruların zimmetlerini ebra-ı 'amm ve istikad eyledim onlar dahi veche meşruh üzere ebra-ı kabul edüb yedlerine iş bu ta'vil verildi ahirden kimesne müdahale eylemeye deyü vakt hâcette ibraz oluna hurrire Fi 4 min şehr şeval sene 1184

Ümmühan Hatun

Şuhudu'l Hal

Kazan Mehmed beşe, El hâc Abdullah, Ordusalı, Mamalı beşe, İş'arzade, Karındaşı Mehmed ve , Mustafa beşe kuzarat, Seyid Yusuf kazan, Seyyif Yusuf ağâ

Sayfa no.68

Hüküm no.107.

Medine-i Adana mahallâtından Durmuş Fakı mahallesi sükkânından iki günden akdem sefer-i hümayûnda vefât iden Hüseyin Şerif Ahmed nâm kimesnenin verâseti zevece-i menkûhası Sultan bint-i Hasan nâm hâtûn sülbiye-i sagîre kızları Ayişe ve Fatma ve li-ebeveyn er karındaşları Hasan Efendi ve Mustafa Beşe ve Monla (Molla) Mehmed ve kız karındaşları Hatice ve Ümmühani nâm kimesnelere inhisârı lede'ş-şer'i'l enver zâhir ve nümâyân olduktan sonra müteveffâ-yı mezbûrun bâbası Ahmed Beşe ve

v'âlidesi Emîne'den üç yüz elli yedi buçuk guruş hisse-i şer'iyesinden bâ-defter-i kassâm zevcesine kırk beş guruş sagîre Ayişe'ye yüz yirmi guruş ve Fatma dahi yüz yirmi guruş ve er karındâşlarına on sekizer buçuk guruş ve kız karındâşlarına dokuzar guruş birer rub' isâbet idüb sagîretân-ı mezbûretâna isâbet iden ikiyüz kırk guruş hisse-i irsiyyelerini zabt u rabt ve tesviye-i umûrlarını rû'yet-i vasi nasbindan lâzım ve mühim olmağla v'âlideleri mezbûre Sultan'a dindâr ve müstâkîme ve her vecihle vesâyet uhdesinden kalmaya kaâdir olduğunu zeyl-i vesikâda muharrerü'l-esâmi-yi müslimîn haber virmeleriyle hâkim-i mevki'î sadr-ı küttâb tûb-ı hüsn-i meâb efendi hazretleri dahi sagîretân-ı mezbûretân üzerlerine mezbûre Sultan'ı vasî nasb ve ta'yin eyledikde ol-dahi vesâyet-i merkûmeyi kabûl ve kemâ-hüve hisse edâya müte'ahhide olmağın haze'l-vesîka bi't-taleb ketb olundu.Hurrîre Fî'l-yevmi'l hâmis ve'l-işrin li-sene şehr-i Şa'ban sene erba'a ve semânin ve mi'e ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

İmâm-zâde Mehmed Efendi,Kaleli-zâde Mehmed Ağâ,İshak Efendi,Ser-muhzîrân Es-seyyîd Abdurrahman Ağâ,Zaim Ağâ,Haydar-zâde Hasan Ağâ,İmâm-zâde El-hac Ali Efendi

Sayfa no.68.

Hüküm no.108.

'İzzet me'ab şeri'at-nisâb fahru'l-kuzât Mevlana Habib Efendi kâmyâb

Ba'de't-tehiyye'l vafîye inha olunur ki, işbû sene erba'a ve semânin ve mi'e ve elf Şa'bânü'l-mu'azzam guresinden hâlâ melfûf olduğumuz Medine-i Adana kâzâsının umûrunu tarafımızdan cenâb-ı meşrû'anıza tefvîz ve sipâriş olunmuştur. Görülür ki kâzâ'î mezbûrede gur-re-i merkûmede zabt idüb ve vâki' olan umûr-ı kısmet-i askeriyesi beyne'l-verese bi'l-vafîyye's-şer'îyye tevzi' ve taksîm idüb beyne'l-ahâlî ve'l-cîrân ahkâm-ı şer'î alîde sermu inhîrâfa cevâz göstermeyesiz. Ve's-selâm.

el-Fakîr e lhâc İbrahim Kâdî Medine-i Adana

Sayfa no.68

Hüküm no.109.

Bâb-ı Tarsus mahallesi imâmına ba'de's-selam olsun ki:

Mahalle-i mezkûrda sâkine Meryem bint-i Cafer nâm bîkr-i baliğâ-yı şer'îyye-i muğîbesi? rızası olmadan eziyetle zâyi' olan seyyîd Mehmed bin Ali nâm kimesneye mihr ile adken nikâh eylesiz.Fi 2 min şehr-i Ramazânü'l-mübârek sene 1184.

Sayfa no.68.

Hüküm no.110.

Bâ'is-i tahrîr-i hurûf budur ki;

Bin yüz seksen dört senesine mahsûben on (silik) nısf hisseyle cizyedâr Mehmed Ağâ ve mütesellim Elhâc (silik) Abdullah'ın mübâya'alarında ahz u i'tâyâ müte'allik muhâsebelerin rû'yet eylediklerinde merkûm Abdullah'ın ba'de'l-küll-i hesâb min haysü'l-mecmû mâl-ı cizyeden altı yüz kırk guruş merkûm Abdullah'ın zimmetine mahsûb ve Sis cizyesinde ... hesâb olunmağın meblağ-ı mezbûr altı yüz kırk guruşu Adana'da merkûm Abdullah Bey'den tamamen ahz ve mübâşeretim hasebiyle kabz olunmağla sened olmak için yedine işbû ilm ü haber i'tâ olundu. Fî 21 Rebi'ül-evvel sene 1185.

Mine'l-fakir Mehmed Sohrab ... dergâh-ı 'âli

Sayfa no.69.

Hüküm no.111.

Karslı-zâde Adana beglerbegisi Hasan Paşa'nın vakfiyesi

Hamd-i mevfûr ve senâ-yı mahsûr ol-vakf umûr-ı me'mûr ve râzık u huş ve tuyûr hazretlerinin dergâh-ı akdes ve bârgâh-ı mukaddeslerine olsun ki âmme-i

âlemyânı sun'-ı bedi' ve tarz-ı refi' üzere icâd ve ibdâ'-ı esmâ nev'-i insânı Ahsen-i takvîm üzere ihtirâ' ve ...ben-i âdem-i nesl-i kerîm musınca kerâmeti ilbâs idüb beninden ba'zîni sâbık bi'l-hayrât ve'l-irşad ve ba'zîni z'âlim-i münkeri'l-mübdâ' ve'l me'ali ve sâ'î baliğâ ve ba'zîni sâhib iktizâ eyledi ve's-salavatü besyar vesselam şimarol keşfü'lkelam ve rafiü'l-şirk ve'l-esam şefiü'l-medeniyyin fi'l-yevmü'l-kıyamü'l müzellil resul-i ekrem ve nebiyy-i muhterem Muhammed Mustafa ve Mahmudü'l-müctebâ...zor dilrişan alim sallallahu âleyhi ve sellem hazretlerinin ravzâ-i mutahhara ve merkâd-i münevverelerine olsun ber mantûk-1..... medlülül levlake levlakel ahlefatü'l eflak...der kane mektubname rahmet ve meşâher insan ve cemâher cana nazil ve keramettir ve el kiram ve ashab azam meşhed nur-ı emirlerini olsun ki her yerleri şeymi' ezyal edüb...şer 'le ruu-i zemin evsah ekfer ve duğyandan tahliye...ve enver imanla...baş ve ta'mir edüb bay ehem akidetim...musınca ale muhyiddin ve kafe müminin tariki hakkıba herata eyleyeler ema ba'd iş bu vakfiye sıhah şer 'inin imla ve inşasına bad-ı bais budur ki sahin ahiret ve ahsenat ve talebe'lsarefat ve'l-meyrat zümresinden hala Adana eyalet beglerbegisi zülkadriyü'l-ala sahibü'l-mecid ve'l-me'al saadetlü semasetlü karşlüzade Hasan paşa bin el hâc Ali ağa bedellahü mayeşa hazretleri cevnu buz niyet zendegan...cihan mani Medine-i Adana da meclis-i şer'i şerif Ahmedide ve muhfel Mehmedide li eclül'l-tescil ve'l-umerai'l-etmam ve'l-tekmil mütevellî nasb buyurduğı va 'zazade el hâc Ali efendi kible mekteb hocası Şerife hatun menzilleri ve şer'an keşker oğlu ve serac Halil menzilleri ve şimalen keşker Ali ve top ati ve hacı Mustafa ağa ve taraf rebî hacı Hasan ağa otası ile mahdud ve dairede eski o demekle ma'ruf...arsa menkul dahileye iki bab fevkatı beyt ve iki safe bir bab killar ve taht matbah...ve kenifa ve mikdar hulve-i menzil ile hariciye bir bab fevkatı şehenşin ve iki bab fevkatı ve tehümatı ve bir bab tehümatı evtalar saflarıyla ve bir bab kavzelik ve şark tarafından büyük ahuru ve kanifi bez malı ve bir mikdar sulu müştemil mülk mursem olan menzili ve daire-i mezbure de vâki' müceddeda bina ve ihdas eyledim ki iki bab fevkatı ve bir şehenşin ve safeler ve killer ve matbah ve hamam ve hamam muttasıl fevkatı ve tehümatı beyt ve bire-i ma kenif ve bir mikdar sulu-i isticar...müştemil diğér ahaliye menzilimi ve yine daire-i mezbureye muttasıl kallacı Halil... dimekle ma'ruf ma'lumata ahdü ve iki bab fevkatı tehümatı beyt ortama ve ahuru kanifive bir mikdar sulu müştemil mülk menzili ve yine daire-i mezbureye muttasıl bir taraf tacirzade Ömer efendi menzili ve sair etraf malum olan bir bab tehümatı beyt ve bir mikdar ve sulu kenif müştemil mülk menzili ve yine daire-i mezbureye muttasıl ve kal'a kapsına vâki' ma'lume ahdı ve kahvehane tam mülk dükkanım ve yine medine-i mezbure debağın mahallesinde vâki' ma'lume...karacaoğlundan işтира eylediğim iki bab tehümat beyt ve kenif ve bir mikdar sulu müştemil menzirim ve Dünderlıda Çatalaki nam mahalde Şaban oğlu dimekle değıman dimekle maruf arsası asitane-i aliyyede Mehmed...vakıf tarafa... on iki ğuruş icar ve zemyin verilmek üzere mukata livayık göz? mülk değırmanı diniye mahal mezburede vâki' kara Yusuf oğlu değırmanı dimekle maruf değırmandan nısf hisse şayem?ile diğér nısfından reb' hisse şayi'amı ve Kara İsalü kazasında tabi'...üzerinde vâki'...oğlu değırman dimekle maruf iki göz mülk değırmanı cümlete'l-tevabı'...ve kafe'l-menafi' ve'l-murefa'at hasbellahü'l alim ve taliba'l-marzat? reyyü'l-kerim yevmü'l-yenfe' mal...atellah teblib?selim sehayih şer' müeyyid ve habs sarh mer'a mahalle ile vakıf ve habs edübşöyle şurut tayin ve tasrih eyledim ki madam kendim leyas hayatı liebes?olam tevliyet ve tasarruf?ve tebdil...kendi yedimde ola vatka ki suret cemayındanneda-yı.....reside sam 'am ola evlad evlad evladım mübtına ba'd karna ba'd karın ve nesla ba'd nesil Ali tertibü'l-ırs ve hacib mutasarıf olalar ekber ve erşedi mütevellî ve ba'dül inkiraz...ve ba'd 'in kararü'l kabz akrab ve akrabamın evlad

evlad evlad-ı...mezkur üzere mutasarrıf olub salifü'l zikr menazili ve dükkamı ve değirmanları icar verüp ba'dül te'mir ve'l-termim fazle ğalesine.....edüb birine kendü tevliyet vazifesü için olub birini genczade medresesinde her kim müderris olur ise vazife verüp biri müderrise mezburede sakin talebe ülume.....baha verüp ve üç sehimi Seracan mahallesinde nazle olan avarızına verüp verüp beher sene mmevcun üzere 'amil eyleye baki dört sehim kal'a kapısında...fani ve cennet? kariblerinde kur-u köprü mahalde olan pederim mütevefa-ı mersumun ta'mir eylediği kaldırımları iktiza edince ta'mirine sarf eyleye ve'l-esham mezkureyi derkis?edüb ta'miri lüzumuna vekil hafz edüb ve ğarpuş?kına vuku'unda evvelki gibi metin ve müstahkem ta'mir eyleye deyü fariğan 'inne'l-şevağil emlak mahdud mezkure mütevefa-ı muma ileyh teslim olduğu kabz ve teslim edüb sair evkaf mütevellileri gibi mutasarrıf eyledi dedikde ğibbe'l-tasdikü'l şer' vakıf (silik)semt ve fakdan canib şeğata? 'atüf ve amal edüb...gerçe 'indellahü'l-kerim sıhahidir lakin imam'azam ve hemam efham...el kûf-i cûz-i...ahz ukuf hazretleri 'indeinde lazım olmağla vakıf mezburede rucu' edüb emlak mezkureyi istirdada...ederim dedikdemüteveffi reşid cevab sedide?mevkuf olub 'inde'l imamü'l azam hal sebt olunan müteveli üzeredir lakin imameynü'l hümâyûn hazretleri 'indeinde sıhhat ve luzum mütella?zaman vahid hema ahirden ğayr müteferikan olmağla imameyn mişarün ileyh rey-i şerifleri üzere (üstü çizilmiş)vakıf mezburun...hüküm taleb ederim deyü mütenera'ât ve hakim hasım muma sudur kenar tululu ve hüsn-ü meab efendi hazretlerinin müterefa'âne ve fasıl hisseme ve taleban olduklarında hakim muma ileyh eş şeyhellah?...dahi canib vakfe natır?ve mena'ül hayr olmkadan hazır edüb müşarü'l-hema hazretlerinin rey-i şerifleri üzere 'alem bil ihlaf ecray-ı beyne'l eimmel eşraf ve'l meşahü'l esalif 'ikarat mezkurenin veche meşruh üzere evvela vakfın sıhhat ve luzumuna hüküm mahkum şer' ve kaza-ı müberem mer'a buyurdukda vakıf meşerallah kelamı canib efre ithiraf edüb egerçe vakıf 'ikar hüküm hakimle sıhah ve lazım olur lakin vakıf menafı' vakıf kendüye şurut ise imam Mehmed bin Hasan aşbenayı?hazretleri 'indeinde vakıf batılm ve cümle serattan 'atil olub benim için...rucua mesah şer' olmağla yine vakıf mezburede rucu edüb emlak mahdud mezkur-ısal evvel sülük mülke evsal murad ederim dedikde müteveli muma ileyh...kendüye lazım ve mahalle melayım cevab ba cevaba 'azim olub imam mişar ileyh 'indeinde sal minval muharrer üzeredir lakin imam sani 'alim rabbani iamam ebu Yusuf hazretleri 'indeinde vakıf menafı'vakıf kendüye dahi şurut ile vakıf sıhah ve lazım olur'ali hususa...hakim hasım.....ba'd vakıf mezbureden rucu'...olmamağla...hüküm taleb ederim dedikde hakim muma ileyh imam mişar ileyh hazretlerinde rey-i şerifleri...şurut vukufunda sıhhat ve luzumunahüküm mahkum şer' ile hüküm...edüb min ba'd vakıf sıhah ve luzumolub nakıs ve naksına mahal mecal?oldu ve tebdil ve teğyirmünkademü'l-esmal?oldu...birle ba'd (Arapça dua var) hurrire fi'l-yevmü'lhams 'işrin zilhicce erbe 'a sene sülüs ve semanin ve mie ve elf

Şuhudu'l Hal

Molla müeezin bila ikta faziletli el hâc Hüseyin efendi,Faziletli müderris Süleyman efendi,Sarıklı?Şeyhzade Süleyman efendi,Yakınzade?Mehmed efendi, ...zade Mehmed efendi,Müderris Ali dede seyyid Mustafa efendi,El h'ac Ebubekir efendi,Çopurzade el hâc Mehmed ağa,Surzade?seyyid Musa ağa,El hâc Abdurrahman ağa,Ance el hâc mehmed ağa,El hâc İsmail ağa, Musa ballızade Ömer ağa, ...zade Hasan ağa,Seyyid Ahmed efendi bin emir Ali efendi

Sayfa no.70.

Hüküm no.112.

El-hâc Abdullah Efendi

Serkâtib

Eyâlet-i Adana beylerbegisi zevî'l zü'l-kadrü'l-ala sahibü'l-mecid ve'l-me'ali sadetlü Hasan Paşa hazretleri meclis-i şer'î şerîf-i enverde ve mahfil-i din-i münif-i ezherde zevce-i menkûhası bâ'is-i ba'del küttâb Raziye Hanım tarafından ikrârâtı vuku'u? tasdik vekîl ve vekâletine hükm-i şer'e lâhik olan paşa-yı müşârün-ileyhin hazinedârı es-seyyîd el-hâc Hamza Ağâ mahzarında şöyle ikrâr-ı vuku'-u kelâm idüb sülk-i mülkü sıhahı mesenlük münenncim ve...mezbûre...ittis'âlinde vâkî' iken göz taş değirmenden ittis'âlinde...sülüs hissemi ve Yüreğir nâhiyesinde Sarban? karyesinde ma'lûmu'l-hudûd bağceden nısf hissemi müvekkile-i mezbûre zevcem Raziye Hanım'a hibe-i sahîh-i şer' ile hibe ve teslîm ve temlîk idüb ol-dahi ittihâb ve kabûl ve teslîm ve temlîk idüb gerek değirmende olan ve ittis'âlinde ... sülüs hissemi ve Yüreğir nâhiyesinde Sarban kâryesinde ma'lûmu'l-hudûd bağceden nısf hissemi müvekkile-i mezbûre zevcem Raziye Hanım'a hibe-i sâhîh-i şer' ile hibe ve teslîm ve temlîk idüb ol-dahi ittihâb ve kabûl ve teslîm ve temlîk idüb gerek değirmende olan sülüs hisse ve...olan sülüs ve bağcede olan nısf hisse merkûmenin mülk-ü...Vech-i...vücûh ve sıbyanü'l-esbâb dürlü âlaka ve müdâhalem yokdur keyfe-mâ-yeşâ' ve...mülkiyet üzere mutasarrıf olsun ve bu kerre mûma-ileyhin sıdk-ı makâlâtı vekil-i merkûme vicâhen tahzik? ve şifâhen tasdik itmekle beyne'l-vesikâ bi't-taleb ketb olundu hurrire fi'l yevmi's-sabi' âşere min şehr-i Zilhicce li-sene selase ve semânîn ve mi'e ve elf.

Şuhudu'l hâl

Me'zûn ...fahru'l-ûlemâ el-hâc Hüseyin Efendi,El-hâc Ali Efendi ...,Mahmud Efendi ...,Es-seyyîd el-hâc Mehmed Ağâ,Es-seyyîd Musa Ağâ,Kapucular Kethüdâsı Hasan Ağâ,İmâm-zâde Mehmed Ağâ,...Hüseyin Ağâ,El-hâc Abdullah Ağâ SerkâtibMumyalı-zâde? Ömer Ağâ

Sayfa no.71.

Hüküm no.113.

Medine-i Adana serdârı ser-turnayî es-seyyîd Hüseyin Ağâ tarafından asâkir-i beytü'l-mâl zabtına me'mûr Mehmed Beşe bin Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf-i enverde Serracan mahallesi sükkânından rafi'-i ba'del-küttâb Perçem-zâde dimekle ma'rûf Mustafa beşe bin Mustafa Ağâ nâm kimesne mahzârında orada şöyle da'va ve sû-yı kelâm idüb bundan âkdem sefer-i hümâyûnda...ma'rûf fevt olan Gülali Beşe'nin emvâl ve eşyâsı taraf-ı beytü'l-mâle aid ve râci' olmağla şimdi mezbûr Mustafa Beşe müteveffâ-yı mezbûru zâbtıma mümâna'at ider su'âl olunub...tahrîr ve kâsr-ı yedine beyyine şer'-i murâd mıdır didikde gîbbe's-su'âl mezbûr Mustafa Beşe cevabında müteveffa-yı mezbûr Ali Gül benim âmmin müteveffâ Perçem-zâde Bekdaş Ağâ'nın âbd-i mu'takî olub verâseti ancak bana münhasırdır. Benden gayrı vârisi aharı yokdur deyu defa'atle mukâbele edicek gîbbe's-su'âl ve âkibeti'l-inkâr...vâki' mezbûr Mustafa Beşe'den ber-minvâl-i muharrer def'ine mutâbık beyyine taleb olundukda...ahrâr ricâl...ve İnal Beşe bin Yusuf Beşe ve Ali Beşe bin Hâc Yusuf nâm kimesneler el-hâletü hazîhi meclis-i şer'e hâzîrân olub işhâd olundukda fi'l-hakîkâ bundan âkdem sefer-i hümâyûnda fevt olan Gülali Beşe nâm müteveffâ-yı mezbûr Perçem-zade Bektaş Ağâ'nın âbd-i mu'takîdır. Mezbûr Mustaf'dan gâyrı vâris-i aharı yokdur. Bizler bû husûsa bû vech üzere şahidleriz ve şehâdet dahi ideriz deyü edâ-yı şehâdet-i şer'îye eylediklerinde şehâdetleri makbûl olmağla...beytü'l-mâl Mehmed Beşe müteveffâ-yı mezbûr Ali Güle'nin emvâl ve eşyâsından zabt u tasarrufundan kâsr-ı yedine beyyine şer'-i birle beyne'l-vesikâ bi't-talen ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi'l âşere min şehr-i Ramazan li-sene erba'a ve semânîn ve mi'e ve elf.

Şuhudu'l hâl

Mehmed Ali ...es-seyyîd Hasan Efendi,El-hâc Mustafa bin Mehmed,Kasab Hasan Beşe,Ser-mahzar es-seyyîd Abdurrahman Ağâ,İmâm-zâde Mehmed Efendi Ser-kâtib,El-hâc Abdullah Efendi Ser-Kâtib

Sayfa no.71.

Hüküm no.114.

Medine-i Adana mahallâtından Yurtan mahallesi sâkinelerinden Fatma bint-i Ali Bey nâm hâtûn tarafından ibrâzâtı ikrâra vekîl olub vekâleti zât-ı mezbûre'-i ârifâne olan el-hâc Mustafa bin Mehmed ve Ali Beşe bin Yusuf nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbitü'l-vekâlesi es-seyyîd Hüseyin Beşe bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde ahz-ı mahfil-i dîn-i münîf-i mahzarîde Mehmed Ağâ bin Hasan Ağâ nâm kimesne tarafından vekîl-i müsecceli Sisli-zâde dimekle ma'rûf İbrahim Beşe bin Hüseyin nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrir-i kelâm idüb müvekkilem mezbûre Fatma Hâtûn'un zevci mezbûr Mehmed Ağâ ile Hasan zindegânesi ve ma'aşatı olmamağla mühründen? fârigâ ve ...irs ve ...süknâsı kendi üzerine olmak üzere tâlebi hâl' olduğundan mezbûr Mehmed Ağâ dahi mezbûre Fatma'yı hâl' eyledikde Mezbûre Fatma mührünü ...süknâ ve kûşâk da'vâsından merkûm Mehmed Ağâ'nın zimmeti ibrâ'-ı tâm ve rafî'ül-hisâm ile ibrâ eyledim didikde gîbbe's-sıdk ...bi't-taleb ketb ve tahrîr olunub bû tâlebe i'tâ olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l aşere ve şehri Ramazan li-sene erba'a ve semânin ve mi'e ve elf.

Şuhudu'l-hâl

Hâc Celil-zâde Halil Efendi,Gergerci-zâde? Ali,Darendeli-zâde Molla Beşe,Karaçalı-zâde Molla Ali,Es-seyyîd Abdurrahman Ağâ Ser-mahzar,İmâm-zâde Mehmed Efendi,El-hâc Abdullah Efendi Ser-kâtib

Sayfa no.71.

Hüküm no.115.

Medine-i Adana mahallâtından Saçlı Hamid sükkânından iki gün akdem sefer-i hümayûnda fevt olan Deveci Halil bin İbrahim Bey nâm müteveffânın veraseti Hatice bint-i Abdullah ile diğere zevce-i menkûhası Rabia bint-i Abdullah ve diğere zevcesi Şerife bint-i İbrahim nâm hâtûnlar ile sulbiye-i kebîre kızı Ayişe'ye ve sagîre kızı Rabia'ya ve sagîr oğlu Halil muhzır olmağla sınıvan-ı mezbûrân Halil ile Rabia'ya bâbaları müteveffa-yı mezbûr Halil Ağâ'dan kendilerine irsen intikâl ve isâbet iden emvâl ve eşyâlarını zabt u rabt ve tesviye'-i umûrlarını rü'yete ber-vech-i nısfından lâzım ve mühimm olmağla sagîretân-ı mezbûretânın v'âlideleri Rabia nâm hâtûnun bû vechle vesâyetleri uhdesinde kalmaya kâdir olduğun zeyl-i vesîkâda muharrerü'l-esâmi-yi müslimînün haber virmeleriyle hâkime mevki'-i sadr-ı kütüb Toylu Hasan Efendi hazretleri mezbûre Rabia Hâtûn'u vâsi' nasb eyledikde ol-dahi ber-minvâl-i muharrer vesâyet-i merkûmeyi kabûl ve merâsimini edâya müte'âhhid oldukdan sonra vâsi'-i mezbûre üzerine...lazım ve mühimm olmağla Hatice bint-i Abdullah ve Şerife bint-i İbrahim nâm hâtûnlar bû vechle nezâret uhdesinde kalmaya kâdir olduğun zeyl-i vesîkâda muharrerü'l-esâmi-yi müslimînün haber virmeleriyle hâkime mûma-ileyh dahi Hatice ve Şerife nâm hâtûnları nâzır nasb eyledikde onlar dahi nezâret-i merkûmeyi kabûl ve merâsimi edâya müte'âhhid olmağın beyne'l-vesîkâ bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l hâmis ve'l-ışrîn min şehri Şevval li-sene erba'a ve semânin ve mi'e ve elf.

Şuhudu'l hâl

Mahzar Seyyîd Hâc Ali,Mehmed bin Musa,Osmân bin Musa,İbrahim bin Aliİsmail bin İbrahim

Sayfa no.72.**Hüküm no.116.**

Kıdvetü's-sâdâtü'l-kirâm müderrisîn-i kirâmdan kâ'immakâm-ı esbâk es-seyyîd İbrahim Efendi dâme şeref-i sa'âdete Ba'de't-tehiyyeti'l-vifâye inhâ olunur ki; Adana ve Dünderlı kâzâlarında olan sadât-ı kirâm zevî'l-ihtirâm üzerine işbû sene erba'a ve semânîn ve mi'e ve elf Şevv'âli'l-mükerremînin ... kâymakâm nasb ve ta'yîn etmiştir. Gerekdir ki sâdât-ı tevkîr ve ihtirâm ve kûzât-ı ka'immakâmlar senedleriyle teseyyüd ve izhâr-ı alâmet-i hadrâ? idenlerin men' u def'inde ihtimâm ve cenâbınız dahi kimesneye alâmet-i hadrâ? olduğuna özen virmekden? İztırar ve ictinâb ve iddi'â-i sıhhat neseb-i siyâdet idenleri tarafımıza havâle ve mübâderet ve ta'rîz ve te'diyeleri ve hukûk-ı şer'îyye'-i sâbite tahsili? iktizâ itdikde cenâbınız idüb sâdât-ı kirâm-ı saye'-i hükkâmı rencide ve ta'addi itdirmeyesiz. Hülâsa'-i kelâm bû def'a azm u emânet semrâda kemâl-i iffet ve istikâmet idüb tevcîhiyye ve arûsiyye ve devriyye ve muhaddesât-ı sâ'ire-i nâmarzîyye nâmıyla bir akçelerin almayup ve aldırılmayup sıyânet-i ırz-u mallarında bezl-i makrûz ve sa'-i mevfûr zımnında şevketlû mehâbetlû kerâmetlû pâdişâh-ı İslâm eyyed'allâhü Te'âlâ devlet ilâ yevmi'l-kıyâm hazretlerinin devâm-ı umr-ı devletleriçün sâdât-ı kirâmın de'avât-i hayriyyelerin isticlâb idüp sâ'ir umûrda şer'-i şerîfe imtisâl inkîyâd ile dünyada makbûl hâssa ve ukbâda mazhâr-ı şefâ'at hazreti seyyîdü'l-enâm aleyhi efdalü't-tehiyyeti ve ekmelü'l-islam olasız. Ve's-selâm.Hurrîre fî min şehr-i 7 Zilkâ'de sene 1184.el fakir es-seyyîd İbrahim,El-müfti

Sayfa no.72.**Hüküm no.117.**

Sebeb-i tahrîr-i tevkî'-i rafî'-i hümâyûn oldur ki

Kıdvetü'l-emacid ve'l-ayân el-hâc Mehmed ve Mehmed zîde mecdühümâ tahvillerinden bin yüz seksen dört senesine mahsûben mûmâ-ileyhimânın uhdelerinde olan adana ve tevâbi'-i kâlemi? buçuk? ve Yahudi cizyeleri...seksen dört senesinde vâki' olacak şitâ ve evvel-i bahârda beher sagîr cibâyeti muhafaza için seferiyye kılınan donanmâ-yı hümâyûn kâlyonlarına kâpûdân-ı ma'-i mülazımîn ve levendât ve mirî esârâtın iktizâ iden mevacic ve salyâne ta'yîn olunan üç yük altmış beş bin dört yüz yirmi akçe ki beher gurusu yiz yirmişer akçeye olmak üzere icâb iden yâlnız on bir bin üç yüz yetmiş sekiz buçuk esedî gurusu ider meblağ-ı mezbûr işbû bin yüz seksen dört senesi Saferi'nin guresi gününden iftihârü'l-ümerâ'-i ve'l-ekâbir bi'l-fi'il bâşdefterdârım Osmân Ali dâme ulüvvühû mühürlü ahz-ı tâm mühr-i yedinden ordû-yu hümâyûnumda hazîne-i amirem defterdârlarının ibrâz ve masraf kayd olmağın temessük olmak için işbû hükm-i şerîfim virile. Şöyle bileler. Alâmet-i şerîf[eme] i'timâd kılalar. Hurrîre el-yevmi's-sâbi' ısrîn min şehr-i Safer li-sene erba'a ve semânîn ve mi'e ve elf.

Silahdâr

Derûn-u sebeb-i tahrîrde olan meb'âliğden dört bin gurusu ahz u kabz eylediğimizi müş'ir işbû mahalde şerh ve kayd olundu.

Bende

El-hâc Ahmed tabi kürkürban dergâh-ı âlî,Mehmed Ağâ

Derûn-u sebeb-i tahrîrde olan meb'âliğden ale'l-hesâb olmak üzere yâlnız beş bin gurusu ahz u kabz eylediğimizi müş'ir işbû mahhale şerh virildi.

Bende

Mehmed Sohrab, kürkürban dergâh-ı âlî,Hurrîre fî m[in şehr-i] 9Zilkâ'de Sene 1184.

Derun-u sebeb-i tahrîrde olan mebâliğden yâlnız dokuz yüz altmış dokuz buçuk gurusu ahz u kaz eylediğimi tevîd? şerh virilmiştir.

Bende

Mehmed Sohrab, kürkürban dergâh-ı âlî, Fî 20 Rebi'ü'l-evvel Sene 1185.

Sayfa no.73.

Hüküm no.118.

Elhamdülillahi'l-vâkfi 'âlâ külli hâl alemü'l-gâybi ve's-şehâdetü'l-kebîrül-müte'âl. Ve's-salavatü ve's-selâmü ala Muhammedini'l-mey'us. Li-yâze'l harâmi ve'l-halâl. Emmâba'd. İşbû küttâb-ı sıhhat-nisâbın tahrîr ve imlasına bâ'is-i bâdi budur ki Medine-i Adana mahâllatından Su Gedîği mahallesi sükkânından sâhibü'l-hayrat ve'l-ihsân Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde li-ecli't-tescîl ve li-emri'l-ittimâm ve't-tekmîl mütevellî nasb ve ta'yîn eylediği mahal-i mezbûr imâmı es-seyyîd Abdülgani Efendi ibn-i-i Abdülgani Efendi mahzarında şöyle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki' silk-i mülk-i sahihamda münselik ve...kîbleten...bağcesi ve şarken...ve şimâlen tarîk-i âm ve gârben Tame Hâtûn menzili ile mahdûd altı bâb tahtâni beyt ve ittis'âlinde Venik değirmeni ve bir mikdâr sulu müştemil menzil...vakf-ı sahîh-i şer'-i ile vakfi habs-i sarîh-i mer'-i ile habs idüb şöyle şart ve ta'yîn ve tasrîh eyledim ki: Mâdâm kendim hayatda oldukça sâkin ve mutasarrîf ve mütevellî ve ba'de'l vefâtı[nda mahalle-i mezbûrede sâkin silahdâr Mehmed Ağâ ibn-i-i Ahmed nâm kimesne sâkin ve mutasarrîf ola ve ba'de'l-vefatında onun evladı, onun evladı ve onun evlad-ı zükûru batnen ve ba'de batnin zükûrân ve inâsân sâkin ve mutasarrîf ve mütevellî olalar ve ba'de'l-evkâf ahar nükûd-ı baliğa...mahalle-i mezbûrede Selim'in binâ eylediği mescid-i şerîfde beher kim imâm olur ise ba'de't-ta'mîr ve termin-i nisf-ı aliyyesi kendüne ve nisf-ı aliyyesi mahalle-i mezbûr fukârasına virile deyü...tevagğül menzil-i mahdûd-ı mezkûru mütevellî-i merkûma teslîmi ol-dahi sâ'ir evkâf mütevellîleri ahz u kabûl eyledi didikde gîbbe't-tasdikü's-şer'-i vâkfi mezbûru i'âde-i kelâm idüb vakf-ı akâr hazreti imâm-ı azam ve hümam-i efham hazretleri vakfında sahîhliği gâyr-ı lâzım olub anın kâvl-i şerîfi üzere vakfından rücû' ve kemâ fi'l-evvel mülkümü iştirâ murâd mıdır didikde mütevellî-i merkûm civâr...vakf-ı akâr imâm-ı azam ve hümâm vakfında sahîhliği gâyr-ı lâzım ise imâmeyni'l-hümâmînin kavli-i şerifleri üzere sıhhat-i lüzûmundan müfârekât itmemele ol kavli-i şerîf üzere vakfından hüküm talep ederim deyü hâkim-i hâkem-i mevki'-i sadr-ı kitâb tuba-lehû ve hüsn-ü me'ab efendi hazretleri huzûrunda müterâfi'ân ve fazl u muhiye t'âlibân olduklarında hâkim-i mûmâ-ileyh dahi tarafından olan delîl-i nazar ve muti'-i li'l-hayr olmakdan hazer idüb imâmeynin kavli-i şerifleri üzere olan menzil ve venik? mahdud-u mezkûrun vakfiyetine ve saniyen şûrut ve...sıhhatine hükm-ü mehakim-i şer'-i ve kâzâ'-i mübrem-i mer'-i itmegin beyne'l-vesikâ bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l hâmis aşere min şehri-i Zilkâ'de li-sene erba'a ve semânîn ve mi'e ve elf.

Şuhudu'l-hal

İmâm-zâde Mehmed Efendi, Maraşlı ... Çavuş ibn-i-i Ali Ağâ, Mehmed bin Osmân, Hasan bin Abdullah, Abdurrahman bin Ömer

Sayfa no.73.

Hüküm no.119.

İştirâ? hücceti

Medine-i Adana mahâllatından Helhâl mahallesi sâkinelerinden Zeyneb bint-i Osmân Beşe nâm hâtûn tarafından vekîl-i müsecceli Terbâki-zâde Süleyman ağâ bin Ömer Ağâ nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde Serracan mahallesi sükkânından rafî'-i haze'l-küttâb Molla Süleyman bin Mehmed nâm kimesne mahzarında şöyle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mahallesi cenûbunda vâki' bir göz menzil kîbleten Ayşe Hâtûn menzili ve gârben tarîk-i âm ve şarken yine Ayşe Hâtûn menzili ve şimâlen yine tarîk-i âm ile mahdûd bir bâb fevkâni ve bir bâb tahtâni harâbe menzil müvekkilem Zeyneb Hâtûn'un meşrûhası vakf-ı menzil harabe ve ... ve mâ'il türâb bî-

gâyr-i müslimîn tahminleriyle yüz yirmi guruş kıymet takdir olunub Helhâl mahallesinde vâki' merkûm Molla Süleyman'ın mülk-ü müşterası kıbleten Sezoğlu? menzili ve gârben muhzırbaşı seyîd Hasan Ağâ menzili ve şarken tarîk-i âm ve şimâlen Huri Hâtûn menzili ile mahdûd bir bâb tahtânî beyt ve bir...kıymete ve rağbete yüz kırk guruş kıymeti olub hazâyin-i menzilden vâkf ve aharı vakfen menzil-i mezkûrdan milk-i menzil-i vücûhla...olub evvel-i ecilden iştirâsı mûrad mıdır deyü her ne dürlü iştirâ lâ-talibân olduklarında hakem-i hakim-i mevki'-i sadr-ı küttâb tûba-lehu ve hüsn-ü me'ab efendimiz hazretleri dahi vakfiyâtı vakf'...vech üzere iştirâsı tahrîr iden fukahâ-i kirâm ... me'ali ilâ yevmi'l kîyâm hazerâtı kavli-i şerîfleri üzere iştirâ-yı vakf-ı taraf-ı vakfına ... vakf' olduğunu zeyl-i vesîkada...sahîhü'l-kelâm kimesneler haber vermeleriyle iştirâ için virilüb mülk olan menzil-i mezkûrun vakfiyetine ve sâniyen vakf-ı menzilin mülkiyetine hükm-ü şer'-i birle beyne'l-vesîka bi't-tâleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi'l hamis aşere min şehri-i Zilka'deti's-şerîfe li- sene erba'a ve semânîn ve mi'e ve elf.

Şuhudu'l-hâl

El-hâc Abdullah Efendi Ser-kâtib,Ahmed Efendi bin Hamza,Osmân Beşe bin Abdulkerim, Molla Süleyman bin Mehmed,Mehmed bin Ali Mütevellî,Mehmed Efendi Ser-kâtib,Mehmed Efendi bin Hasan,Emir Hamza-zâde seyyîd Ahmed Ağâ,Seyyîd İbrahim bin Halil,Debbağ Mehmed bin Osmân,Emir Hamza-zâde seyyîd Abdullah

Sayfa no.74.

Hüküm no.120.

Cizyedâr Mehmed Ağâ'nın teslim emri

Kıdvetü'l kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazl ve'l-kelâm mevlânâ Adana kâdîsı zîde fazlıhûya Kıdvetü'l emacid ve'l-ayân Adana cizyedârı el-hâc Mehmed ve diğer Mehmed zîde mecdihümâ ve kıdvetü'l-emasil ve'l-akvâna bu husûsa Der'aliyyemden mübaşir ta'yîn olunan rikâb-ı hümâyûnum defterdârı çukâdâr Hâc Mehmed zîde...tevsî-i rafi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki: Siz ki hazînedâr-ı mûmâ-ileyhimâsız. Bin yüz seksen dört senesine mahsûben uhdenizde olan Adana hazinesi malından ber-vech-i tefvîz matbah-i âmirem masârifi'çün havale olunan on iki bin beş yüz guruşun bir güne akdem ve bir sa'at mukaddem Asitâne-i sa'adetime irsâl ve tesyâr ve hazine-i âmireme teslim olunması mühim ve müfidi olmağla bâş muhâsebeden ihrâc ve irsâl olunan mûmza sûret-i defter mücebince meblağ-ı mezbûr on iki bin beş yüz guruş bir iki gün zarfında tedârik ve ihzâr ve mübâşir-i merkûma teslim ve Asitâne-i sa'adetime irsâl ve hazine-i âmireme teslim ve isâle nezli-i iktidâr eylemeniz fermânım olmağın işbû emri...ısdar ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde siz ki hazinedâr-ı mûmâ-ileyhimâsız. Zıkr olunan on iki bin beş yüz guruşu matbah-ı âmirem masârifi'çün ber-vech-i tefvîz hazine-i âmireme masârifi-i müsta'celele mahsûs nükûd-ı mevcûdeden ikrâr ve teslim olunmuş akçelerden olub bir gün akdem ve bir sa'at mukaddem havâle olunan mahalden tahsîli ve hazine-i âmireme isâl ve teslim olunması umûr-ı mühimmeniz olmağla işbû emri şerîfimin vusûlünde üç beş gün zarfında meblağ-ı mezbûru âlâ eyy-i hâl tamâmen ve kâmilan tedârik idüb...tekâsül misüllü hilâf-ı marzî...bi-gâyet hazer ve mücanebet eylemeyesiz ve siz ki mübâşir-i merkûmsuz. İşbû emri şerîfimle ol-tarafa vusûlünde üç beş güne değın meblağ-ı mezbûru âlâ eyy-i hâl hazinedâr-ı merkûmândan tahsîl veyâ istishâb ve aciletten ve sür'aten teslim eylemeye sür'at ve şî'tâb eylesin ve sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin. Sen-dahi mücib emri şerîfimle amel ve hareket eylemen bâbında ferman-ı 'âlişânım sâdir olmuşdur. Buyurdum ki hükmi-i şerîfimle... vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref yafte-i sudûrîden işbû emri şerîfi celîlü's-şân vâcibü'l-itâ' ve lâzımü'l-ımtis'âlimin? mazmun-ı itâ'at...âmil olub hilâfından bi-gâyet ihtirâr ve isâbet eyleyesiz. Şöyle bilesiz. Alâmet-i şerîfeme itimâd kılasız.

İslambolü'l Mahruse

Suret

Defter-i... masârif-i matbah-ı amire ... Adana ... vâki' sene 1184 der'uhde el-hâc Mehmed Ağâ ... tahsîl-i esbâb hazine-i amireye teslim şode el. Fî R. sene ...184.

...

... kalem-i Adana livâ-i ... ve hazine-i amirem sene 1184 der'uhde el-hâc Mehmed Ağâ ve diğer Mehmed Ağâ

Berâ-yı ... masârif-i matbah-ı amire

12500 guruş

Yalnız on iki bin beş yüz guruşdur. Sene 1184.

Derun-ı rûznâmçede matbah-ı amire masârif-i'çün Adana kalemi hazinesi malından havâle buyurulan yalnız on iki bin beş yüz guruş cizyedâr el-hâc Mehmed Ağâ ve müstevfi? diğer Mehmed Ağâ yedlerinden tamamen ahz u kâbz eyledim. Kabzâ ... hasebiyle işbû sened olmak için ... oldu. Fî 15 R.Rebi'ül-evvel sene 1184.

El-hâc Mehmed çukadâr defterdâr-ı ...

Sayfa no.75.

Hüküm no.121.

Bâlâda tahrîr olunan defter derununda sehv olmağla defter-i mezkûr terkîn olundu deyü işbû mahalle kayd olundu. Bu hüküm terkindir¹⁷² (Bu hükümdeki kararlar sehven (yanlışlıkla) sicile kaydedildiği için silinmiştir)

Terkîn: 1. Boyama, yazma. 2. Yazılı bir şeyi bozma, çizme, silme.

Sayfa no.76.

Hüküm no.122.

Mersûm Hasan Paşa'nın i'lâmı

Der-devlet-i mekîne 'arz-ı da'i-yi kemîne budur ki Sabıkân Adana beylerbeyisi olub Özü Kal'ası muhafazasında bâ-emri'llahi te'âla dâr-ı bekâya irtihâl iden Hasan Paşa'nın m'âlikâne-i 'uhdesinde olan...ve ağnâm nâhiye-i Dünderlı ve ... Sis mukâta'aları ile iltizâmen 'uhdesinde mîr-i mîrân mukâta'ası hissesi ve sinîn-i muhassillığa mahsûban cebâyet 'uhdesinde Adana cizyesi ve Adana sancağının zü'ama ve erbâb-ı timârı sıbyâna...bedeliyeleri mallarından gayr-ı ez-teslîmât doksan dokuz bin yetmiş yedi guruş ve ordû-yu hümâyûn hazinesinden ber-vech-i kârz ahz eylediği yirmi biner guruş cem'ân cânîb-i mîrîye on dokuz bin yetmi yedi guruş deyü mîr-i mîrîyesi olub mütevefâ-yı mûmâ-ileyhin malın mutasarrıfı olduğu emvâl ve eşyâ ve menâzil ve dekâkîn ve 'akâr ve çiftlik ve tarla ve bâğçe ve bâğ ve hayvanât ve ecnas ve zehâ'ir ve hubûbât ve cizye ve külli kâffe'-i tereke ve 'amme-i muhallefât zimem nühâsiyesi olan alacakları ma'rifet-i şer' ve mübâşir ma'rifetiyle cânîb-i mîrîye için zabt ve temhîr ve tahrîr-i defter olunması bâbında ve sâdır olan emr-i celîlü's-şân mübâşir ta'yîn buyurulan silahşor-u hassa Süleyman Ağâ kûlları yediyle medine-i mezbûriyye vürûd ve cümle 'ulema ve a'yân ve mîr-i mirân-ı mûmâ-ileyhin mahdûmları muvâcehelerinde feth u kirâ'et olundukda cümlesi sem'ân ve tâ'an merâsimini ba'de'l-edâ mübâşir-i mûmâ-ileyh kûlları ma'rifet-i vücûh 'ulemâ ve a'yân iler der'akâb bu fikr ile mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin hânesine varub emvâl ve eşya ve hayvânât kurâlarda hâsıl-ı kûzat ve ecnâs-ı zehâ'iri tefîş ve tefahhus ve tahrîr olundukda bâ-deftere 'arzen tereke-i kâyyimesi sekiz bin beş yüz guruşa baliğ olub meblağ-ı mezbûrdan mâ'adâ ücûreti ve külli emvâl ve eşyâsı olmayub ve bundan mâ'adâ derûn-ı beldede olan süknâsı ve mevcûd akârını mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh sefer-i hümâyûna 'azimet eylemezden mukaddem 'alâ vefkî's-şer'-i evvel ve evvelden vefk ve şart idüb ve ber-vech-i malikane 'uhdesinde olan Dünderlı ve Sis mukâta'aları ah'âlileri zimmetlerinde bâ-hüccet-i

¹⁷² Terkîn: 1. Boyama, yazma. 2. Yazılı bir şeyi bozma, çizme, silme

şer'îyye ve bâ-temessük kırkbin guruş emvâl-i mîrîyye olub ve üç sene mütevelliyen 'uhde-i iltizâmında olan ifrâz mukâta'aları ah'âlileri zimmetlerinde emvâl-i mîrîyye olmak üzere mîr-i öşriyyeleri Osmân'ın ma'rifetiyle Adana Mahkemesi sicilinde mukayyed defter mücebince kırk bin iki yüz otuz sekiz guruş olub ve ifrâz-ı Zülkadriye a'yânından Gügüloğlu Mustafa zimmetinde beş bin beş yüz guruş olub cem'ân zimem-i müteferrikâ-i süknâsı elli bin yedi yüz otuz sekiz guruş olub mübâşir-i mûmâ-ileyh Adana'ya dühûlünden târîh-i i'lâma deġin elli gün zarfında cümlemiz teftiş ve tefahhus idub bundan mâ'adâ mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin ıtlâk olunur emv'âli kalmayub cümle emvâl ve eşyâsını me'mur olduġu sefer-i hümâyûna bedel eylediġinden mâ'adâ 'azimet esnâsında umûr-ı seferiyye için Adana ve nice kimesnelere düyûn-ı kesîre idüb mahdûmlarına havâle ve tahmîl itmekle anlar dahi ekseriyetini edâ idemeyüb medyûn ve perîşân-ı hâl oldukları ... kimesneler haber virmeleriyle mübâşir-i mûmâ-ileyh mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin mahdûmları Abbas Bey ve Ali Bey kûllarına pederinizden matlub buyûrulan emvâl-i mîrîyyeyi bi'l-cümle edâya müte'ahhid olun deyü tazyik ve ibrâm idüb merkûm kûlları dahi hadîs-i ilsâk? olub pederlerinin düyûn-i mîrîyyesini ta'ahhüd ve mahallerinden tahsîl-i vâhîde[ye] bir dürlü ehliyet ve iktidârları olmadıġından bâlâda? mezkûr olub der-devlet-i mufassal i'lâm olunan ifrâz ve Dündarlı ve Sis ve Kars ah'âlilerinde bâ-hüccet ve bâ-temessük matlûb olunan seksen altı bin yedi yüz otuz sekiz guruş cânîb-i mîrîyyeden taleb-i mîrî için tahsîl buyûrula ve mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin Adana cizyesi malından zimmetine geçen yirmi dört bin guruş eyâlet-i Adana'dan ta'yîn buyûrulan mûmâ-ileyhimâ otuz üç bin guruş imdâd-ı seferiyyeden bâ-emr-i âlî tefvîzân taleb olunduġu vech üzere cânîb-i mîrîyye için taleb buyûrula ve seferiyyenin bakîyyesi mîr-i mîrân-ı Haleb mukâta'ası malından mûmâ-ileyhin zimmetine geçen meblaġ için tefvîz buyûrula ve sefer-i hümâyûn hazinesinden mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin istikrâz eylediġi yirmi bin guruş için hîn-i vefâtında Özü Kal'asında mevcûd nükûd ve hayvânât vesâ'ir eşyâsından hâlâ Özü muhâfızı devletlû Ali Paşa'nın zabt eylediġi her ne olur ise istihkâkcada hazine Kâtibi Monla (Molla) Ahmed ma'rifetiyle hıfz olunan eşyâ ve nükûd ve hayvanat inâyetlû defterdâr efendi hazretleri ma'rifetiyle zâbt olunan her ne ise meblaġ-ı mezbûr yirmi bin guruş ve beyyine? bedel ve tefvîz buyûrula ve bu tarafda olan sekiz bin beş yüz guruşluk emvâl ve eşyâ dahi mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin hâl-i hayâtında sefer-i hümâyûn şü'ûnâtı için deyn idüb ve mahdumlarına edâsını havâle ve tahmîl idüb dâyinlere virilmesi bâbında izn-i devlet-i 'aliyye ve merhamet-i inâyeti celîleleriyle edâ olunmak üzere munzâm virilüb mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin ehl-i 'iyâllerinin sığâr ve kebâ'ir olanlarının ahvâlleri...ve perîşân olub mahall-i merhamet-i mülûkânem inâyet-i hazret-i şahâneye muhtâc olmalarıyla ve medâr-ı mukâyese-i ...ve ahvâlleri...ve perîşân oldukları cem-i...ve cem-i kesîr...virüb ve bû dürlü 'âlî muhît olmaġın olaki vâki'ül-hal bâlâ-i'l-melâl? sâye-i pezir-i âlâya 'arz ve i'lâm olunur. Bâki emr hazret-i men-lehû'l emrindir. Fî'l yevmi'l-hâmîs ve'l-ısrîn min şehri-Zilhicce li-sene erba'a ve semânîn ve mi'e ve elf.

Sayfa no.77.

Hüküm no.123.

Hâc Hamza Ağâ'nın ilâmı

Der-devlet-i mekîne 'arz-ı da'i-yi kemîne Sâbıkân Adana beylerbeyisi merhûm Hasan Pâşa'nın hazinedârı olan el-hâc Hamza yirmi otuz seneden beru müteveffâ-yı merkûmun müdebbir-i umûru olmak ta'arrisiyle hakk-ı nükûd ve emvâl ve eşyâ vesâ'ir cüz-i ve külli muhallefâtına vâfik olmak ta'arrisiyle merkûm Hamza ahz ve istintâk olunub müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin kâffe-i muhallefâtını ihbâr ve zâhire ihrâc ider ise ve eġer her kim mal ider ise merkûm el-hâc Hamza Asitâne-i sa'âdetime ihzâr olunması bâbında sâdır olan emr-i âlî silahşor-ı hassa Süleyman Ağâ kûlları mübâşeretiyle

Medine-i mezbûreye vürûd ve cümle 'ulemâ ve a'yân muvâcehesinde fesh ve kira'et olundukda sem'an ve ta'an merasimini ba'de'l-edâ mübâşir-i mûmâ-ileyh kûlları merkûm el-hâc Hamza kûllarını ahz u kal'abend ve müteveffa-i mûmâ-ileyhin emvâl ve eşyâsını teftîş ve tefahhus olundukda bâ-defter mûmzâ sekiz bin tereke-i semere tabi' olup meblağ-ı mezbûrdan mâ'adâ müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin cüz'i ve külli muhallefâtı olmayub ve merkûm el-hâc Hamza kûlları perîşân-ı ... ve istifâ itmeyüb kendinde sadâkat ve istikâmet olup perîşân-ı ... ve istifâ itmeyeceğini cem-i ... ve cem-i kesir ittifâ ve ihbâr itmeleriyle olaki vâki'ü'l-hal bâlâ-i'l-melâl? sâye-i pezir-i âlâya 'arz ve i'lâm olunur. Bâki emr hazret-i men-lehû'l emrindir. Fî'l yevmi'l-hâmis ve'l-ısrîn min şehr-i Zilhicce li-sene erba'a ve semânîn ve mi'e ve elf.

(Okunmuyor)

Sayfa no.77.

Hüküm no.124.

Sâbıkân adana beylerbegîsi olup Özü Kal'ası muhâfazasında iken veda'-i âlem-i fen â iden merhûm Hasan Paşa'nın bi'l-cümle 'ulemâ ve a'yân ma'rifetiyle ve Devlet-i 'âliyyemize mübâşir ta'yîn buyûrula silahşor-ı hassa Süleyman ağâ ma'rifetiyle hânesi derûnunda ve kurâlarda seri'an ve âlenen ba'de'l-teftîş mevcûd olan emvâl ve eşya ve hayvânât ve mahsûlatve muhallefât ... defteridir ki ber-vech-i atî zikr olunur. Hurrîre fî min şehr-i Zilhicce li-sene erba'a ve semânîn ve mi'e ve elf.

Mütevefa-yı muma ileyhin...indinden mukdem olan ve evladına...vefekü'l-şeri ve hisse eylediğimenazil ve ikar

Atik menzil tahta-1 Re's 1	Fevkat-1 ve tahta-1 selamlık Re's 2	Sedir fevkat- imenzil ... Re's 2	Debağan mahallesindeve tahta-1 menzil Re's 1	Kara İsalüda huzur?oğlu değirmanı dimekle naruf değirman Re's 1
Çatül agende kara Yusuf oğlu değirmanından nisf hisse Re's 1	Mütefeva-yımuma ileyhin...şere.....eylediği İkar	Varay-ı haberde sülüs değirman Re's 1	Sarban karyesinde vâki nisf hisse bahçe Re's 1	

Mütevefa-yı muma ileyh mal...olunan terekesi

Katır Re's 3 Ğuruş 150	Esb Re's 3 Ğuruş 200	Öküz Re's 18 Ğuruş 200	Kör saat Re's 1 Ğuruş 20	Dündarlüda farak? Re's 10 Ğuruş 150
------------------------------------	----------------------------------	------------------------------------	--------------------------------------	---

Kara Davar? Re's 80 Ğuruş 120	...Çamusu? Re's 1 Ğuruş 25	Karalarda hazırlarda hasır. Fi(6) 300 Ğuruş 1800	Sene sabıkdan baki kalan kantar (fi50) Re's 1007 Ğuruş 5025
Evvela nehaliye ve muhalekat Re's/guruş 210	Yıllık/Re's 8500 Yalnız sekiz bin beşyüz ğuruşdur			

Sayfa no.78.**Hüküm no.125.**

Cizye beratı

Mem'âlik mahrusemde vâki' ehl zimmetinde yahud ve tesaranın şer' ruuslarına...olan cizyeleri beytü'l mal mesalimin emval meşru'asından olmağla mezheb hanife üzere 'ala ve evasid ve edna i'tibarıyla evrak cizyesine sabık üzere güşada ve bin yüz seksan beş senesi nuharremü'l haram ğurre seneden tevzi'ine mübaderet olmak bâbında hatt-ı hümâyûn şevketmudenim sadır olmağın bin yüz seksan senesine mahsub olmak üzere Adana kalemi ve tevabi'inden sâkin ve mütemekkin murur ve 'ubur eden yerlü ve yabancı ahal zimmet kuffar ve yahud 'acem taifelerinin şer'an üzerlerine vasi lazım gelan bin yüz seksan beş senesine cizyeleri cebasiyete sene-i mezbûr muharrem ğurresinden mübaderet eylemek üzere ve dörtyüz kırk üç ve 'ala ve üç bin beşyüz seksan sekiz evasid ve yedyüz dört edna ki esnaf sülüs i'tibarıyla cem'an dört bin yedyüz otuz beş evrak ile ihtisab muka'atası melazime iş bu ref'i tevki'ref işan ? hakani zîde mücedde der 'ahde ta'viz olunub bu berat-ı 'alışanı verdim ve buyurdum ki cizyedar merkum varub muharremü'l haram da hakimü'l- vakf muvacelesinde yazı mühürleriyle mühür cizye evrak boğçabın mühürlerin kat' ve evrakda olan mühür ile tatbik olunduktan sonra bir keseye vaz' ve vilayet kâzısı mühürleyüb der sa'adetime irsâl ve kalem mezbûre tabi' her yerde? ve karyede sâkin ve mevcut yerlü ve yabancı ve murur ve 'ubur eden ahali zimmet küffar ve yahud tarafan 'acem taifelerinin ... ve merakak? hikmete vâsil olub şer'i cizyeye müstehak olan ğulamaları...gibi nakid? ve ihtimâm ile tefehhüs olunub bir ferdi haric ve kağıdsız kalmamak şardıyla veche şer' üzere ahali benininde? mülk ve emlakına nazar olunub esnaf sülüsünün...sınıfindan 'ar ve 'itibar olunur ise hatt-ı hümâyûn şevketmudenim ile verilen nizam cedid mevsınca taherü'l...olanlardan 'ala 'itibarıyla on bir esri-yi ğuruş ve vasitü'l hal olanlardan evasid? 'itibarıyla beş buçuk? ğuruş ve fakir...iki buçuk ğuruş ile bir reb' olunub esnaf sülüsünün... 'aynı esri-yi ğuruş tedarikde halisiü'l-ayar ve tamü'l-vezn olanlardan 'aynı ğuruş taleb olunmayub ağbaş... ..ne güne akçe götürürler ise...el ayar ve tammü'l vezne olanları raci' olduğu üzere İstanbul fındık altın dört ğuruş ve İstanbul zer mahbub ? üç ğuruş ve mısır zer mahbubuyla mısır zincirli altın iki buçuk ğuruş ve bir reb' ve taherü'l vaz' parende her kırk 'Re'si bir ğuruş hesabıyla alınub mal cizyeye bu cihetle cenabet tahsil ve şurut mukerrere-i mezkure hamal ihtimâm ve 'itidal üzere sera'at olunub haddi tecavüz nakdi ile sebil tarik istikametinden 'udul edenlerin şer' müstehak oldukları cezaları tertib olana vasil ve ehl-i zimmet küfarın her birine mir-i Re's ile memhur eşkaliyle birer kağıda verülüb ve 'amil cizyeye mütehal tevzi'

eylediği evrakın 'alasından on iki ve ustasından dokuz ve ednasından altı pare me'îşet ve bundan ma'da her bir varakdan birer pare cizye muhasebesi ve Kâtiblerine ücret kitabet ta'yin olunmağla müctemi' olan mal cizyeden...muhasebede dinlerine mahsub olunmak ve mem'âlik mahrusemde vâki' ikamet karyelerinde sâkin ahal zimmetin saladin-i âzam? Ve vüzeray-ı kiram ve mir-i miran sairleri has ocaklıların? dahil ve ba'zı esbâba bina defterden ikrar ve mekatu' olanlar ve rahib? ve be tarik ve...bir tarik ile ellerine berat alub tercümanlık ve müsellimlik mu'afiyet eda'asında bil cümle reb' ve medamın? İktisab ve 'amile kadar olub iktisabından mani' olur zamanda ve zararar ve kalem ve yahud ve ekser 'amında mariz olmak gibi iğdar sıhacesi olmaya sair ahal zimmeten istisa? olunmayub cümle seneden veche şer' üzere istishaklarına göre bir? vahid den esnaf sülüs 'itibarıyla cizyeleri hububat olunmak ve cizyeye müstehak olmayan saba-yı ve zahirü'l kana? olmayub por fani? Ve 'amel mande olub bir cihetle kar ve keseye iktidarı olmayanlardan hilaf şer'i şerif cizye talen olunmamak ve ehli zimmete ayende ve rahende ve refika edaya kadri olanlardan ma'da ancak fakir mukemelinden dört taksit ile cem' ve tahsil edüb iki cizyedarlar mak cizyesi vakıf ve zamanıyla cizyene 'amireme teslim eylediler ve mal cizye ...ictihaden icab eden varidat şer' de? olub asıl zimmet şürot cizyesi müstelzim olur 'üzürden salim iki zül ve sağâr? İle müstehak oldukları cizyelerden vermemek için bu vech 'özür emr edine ictira ve yahud ve bir tarik ile ebyar?ve bir yerde istifa? ve yahud 'alameea mütehak iken evsada ve evsada müstehak iken edna cizyesini vermeğe sadr edenler olur ise cizye meşru'alarından imtina' eyledükleri için ol makulelerin rakiyesi? üzerine muzırdan olan cizyeleri alındıktan sonra esir 'ikab ile icab eden cezaları tertib oluna ve ahali vilayetten zül kudret kimesnelerden bağ ve bahçe cennetlik ve değirman ve manderelerinde cevaben... oğlanı nâmı ve sair bahane ile ahal? Zimmeti istishab ve cizyelerden verdürmeyüb bu gune hareket hesarat edenler ba'is hezalan? olur ukubat şedide mevakıb olacakları...ve muhakkak bilüb selamet haller için hamal intibah üzere hareket eylediler ve cizyedarlar birbirlerinin mukayeselerine dahil olmayan rea'yaya...ile seğiyata evrak gönderüb tevzi' olunduğuna şer'an sabit oldukta verdiği evrak kayd kendüye...ve akçesi bil tamam tahsil vasıl cizyedarlarına teslim ve hamallarına ?göre evrakları mukabelesine vasıl? oldukları cizyedarından verülüp ber veche tal'ül muhakemet ettürülmemek ve ba'zı re'aya sâkin olduğu kasaba ve karalarda mün'em ve mermul a'laya ve yahud evasıd mütemmil iken a'la ve evasıd cizyesi vermemek için civarlarında vâki' ahir kâza cizyedarları hebâbiyet olunmak...iki ba'zı muhallelat? Ve karanın kocabaşları kendü cizyelerini tahkik için topdan evrak alub re'aya istihaklarına göre verilüb (üstü çizilmiş) malı her ne ise nebilerinde hesap 'âli vechü'l şer' ...birine hamal istihkaklarına göre evrakları verülüp lakin bu pehan re'aya fukarasına 'üzür ve tecavüz eylemleri ve her bir ahal zimminin tahammüllerine göre cizye şer'aları hebâbet?olunduktan sonra kasaba?ve kara üzerlerine tobdan evrak tarh ve tahmil olunduğu haberi olunursa bila emhal bu ?gune hareket hasarat edenlerin cizyeleri tertib olunacağını mukarrer? ve tahkikbilyeler ve cebatına mêmûr ... dahi sade? hakdan 'udul eylemeyub kemal istikamet ile hareket ve hilaf şürot berat-ı 'alışanım re'aya fetvasından başka me'îşet ve...kâtibe?tuluca?akçesi nâmıyla bir cizye taleb eylemeleri...kâzalı ve nevab... ..re'aya fetvasından?ve 'amil cizyeden kalil ve keşüd min bad sene mütalebe eylemleri şöyle ki kâzılar ve cizyedarlar Haleb mal su...re'aya ya talim ve takdim edenler her ser oğlan tahabbüs ve taccüs olunub ez u yar aldıkları taher kayd ve bend ile asitane-i sa'adetime ihzar ve şer'an muhakeme haklarından gelünüb ona göre iş bu berat 'akıb...şürot mer'at olunub kazılar voyvodalar ve kara zâbitleri ve sair sükkân vilayet...cizye cebatibe hususunda cizyedara i'ânet muhalefet edeni olursa nakillerinden ve orda isim ve resimleriyle der sa'adetime 'arz ve

'ilam eyleyeler ve her bir...cizye malını eda eylediği ma'lum olmak için cizyedar sabıka defir tutub kasabada olanları mahallesiyile ve ferda olanları karasıyla?ve murur 'ubur edenleri isim ve resimleriyle 'alel asame defter ve cizye muhasebesine teslim eylemek üzeredir ve vilayetmedaraya götüreler ve cizyedar mêmûr olunduğu kasaba ve karaya tevzi' eylediği evrakıma ba'd ...mühürleyüb ve eşkalsiz kağıd vermeyüb hin? İktizada vâki' işbah için tatbik olundukta mütabık olmak üzere...hafız olunan mühürler ile mühürlerine ve iş bu beart 'âlişanım ... ta'yin ve tasrih olunan şürut ve kapudan na kayıd ve icrasına her birleri?...gibi ahkam eyleyüb hilafıyla vaz' ve hareketinden ihtiraz eyleyeler şöyle bileler 'alamenti şerife 'itimad kılalar hurrire fil yevmü'l hâms 'işrin zi'l-ka'ide sene erbe'a ve semanin ve mi'e ve elf Fi 5 min Muharrem sene 1185

İslambolü'l Mahruse

Sayfa no.79.

Hüküm no.126.

Medine-i Adana civarında vak' Bahçeciyan ahalisinde ba berat-ı şerif İmâmı olan Ahmed halife kendü hüsn-ü rızasıyla?İmâmet mezkurelü erbâb istihkakdan iş bu refi' tevki' refi'iş-şan hakanı hafız Mehmed halifeye ferağât ve... teslim berat etmek İmâmet mezkure merkurum Ahmed ferağdan mezbûr hafız Mehmed de tevcih olunub berat şerif 'âlişanım verilmek bâbında istid'an 'inayet etmek yeddinde olan atik berat musınca sıdka edüb bu berat hümâyûn saadet mevkâtı?verdim ve buyurdum ki ba'dü'l yevm merkurum Mehmed halife varub zikr olunan ahal-i mezkure ferağ merkurumun yerine İmâm olub hizmet lazimesi müdde-i ve memuru kıldıkdan sonra ber veche hasbi mutasarrıf olub vakfin ruhu ve devamı 'ömür için du'a müdavemet göstere ol bâbda taraf ahirden ferd kimesne mani' ve müzahem olmayub asla dahil ve kavz?kılmayalar şöyle bilesüz 'alament şerife i'timad kılāsız hurriren fi evahir şeh'r şa'ban ... sene ahdar ve semanin ve mi'e ve elf

İslambolü'l Mahruse

Sayfa no.80.

Hüküm no.127.

Kîdvetü'l-emasil ve'l-akran Adana Alaybeyisi el hâc Abdullah zîde kadre orduyı hümâyûnuma mektub gönderüb Adana sancağında Dündarlü nahiyesinde mezra'Ahmed beg viranı?...yedi bin ikiyüz otuz iki akçe tımara tezkire ile mutasarrıf el hâc Mehmed tımarına 'adım za'itten?naşi vilayetine firar ve tereke hizmet edüb tımar mezbûr ol vechle mahlul olmağla mülazımlardan orta boylu ela gözlü açık kaşlı rafi' ve tevki' refi' şan hakanı Süleyman verilmek bâbında 'inayet rehasına 'arz etmeğın sancağında sâkin olub Alaybeyisi bayrağı altında ... asmak şardıyla mezbûrun terk müddetinden tevcihe olunmak için sene erbe'a ve semanin ve mi'e ve elf recebin sekizinci gunu tarihlü hükmü şerifim verildikten sonra tezkiresi ihrac olunmağın zikr olunan yedi bin ikiyüz otuz iki akçe tımar veche meşruh üzere merkurum Süleyman tevciye olunub verdim ki zikr olunur ve şer'i 'ayan ve 'asıl beyan kılınır

*Hüküm (127)tablosu okunmuyor.

Sayfa no.81.

Hüküm no.128.

Derviş paşazade Hüseyin begin vakfiyesi

Elhâmdülillahü'l vâkifü'l-'ala külli hal 'alimü'l-ğayb ve şehâdetü'l-kebirü'l-müt'al ve's- salavat ve's-selam 'ala muhamedü'l-meb'usü'l beyanü'l helal ve'l-haram ve 'ala alihi ve eshabi hayrü'l-eshab ve hayrü'l-'ala ema ba'd İş bu kitab sıhhat nisabın tahrir ve esasına bad-ı ve ba'is Medine-i adana mahallâtından Akça? mescid mahallesi sükkânından sahibü'l-hayrat ve'l-ahsenat fahrü'l-'ayan derviş paşazade demekle ma'ruf es seyyid Hüseyin...bin Hasan ...tarafından vakıfatü'l-zikr takrire vekil ve vekalatı

şahidin ile sabit es seyyid Mehmed bin Mustafa nâm kimesne meclis-i şer'i şerif enverde ve mühfel din münif ez herde? le 'ecl'lül-tescil ve'l-emrül-en'am ve'l- teknil mütevellî nasb ta'yin eylediği 'imdetül 'ulema Murtaza efendi ibn-i Ahmed nâm mahzarında bi'l-vekalet şöyle ikrar tam ve takrir-i kelâm edüb muvekilimin sülük-i mülk sıhâhisinde mesenlük ve müneccim kal'a kapısında vâki' kible tarik 'amm ve şarka ve demirci dükkânı ve şimal kal'a hendeği ve ğarbâ nacar dükkânı ile mahdud habaz?dükkânını cemi'ül tevabi'...dükkânü'l-menafi'...vakıf sıhâh şer' ile vakıf habs-ı sarh mer'a ile habs edüb şöyle şürot ve ta'yin tasrih eylediği evvela kendü hayatta oldukça sâkin ve mutasarıf ve mütevellî ola ve ba'd vefata Ca'fer paşa cami' şerifinde her kim İmâm olur ise yüvmiye üç akçe vazife ile mütevellî olub bad'ül ta'mid ve'l-termin ğalesinden otuz ğuruş cami'mezkurun yağane ve on ğuruş dahi müezinlerine ve on ğuruş yine İmâmına ve on ğuruş hatibine ve on dahi cüz hon ?Hafız es seyyid İbrahim verüb baki kala her ne kalırsa cam'i mezkurun ta'mid ve terminine harc ve sarf eyleyeler farağa 'inne'l-şevağil dükkânı mahdud mezkurun mütevellî merkuma teslim olduğu sair evkaf mütevellîleri gibi teslim eyledi dedikde ğıbbe'l -tasdikü'l-şer' vekil merkum galmanı semt şikaka 'atıf olub vakf 'ikar eğerçe muhtar eimme ve kaf'eimme ebu senufi'-kufi cuzi hayr ecza ve'l-kufi azretlerinin mezheb hatıralarında sıhâh ve caizdir lakin şerif luzum olmayub hususa vakıf ve vakıfıdan...etmekle 'alime rabbani Mehmed bin Hasan el Şabati rey-i şerifleri üzere vakıf mezkur badıl olub rucu'a umûr meşruh olmağın vakıf mezkurde rucu' eyledim kemakane mü'ekilimin edhal?meravemdir?dedikde ğıbbe'l istinsak mütevellî merkum cevab ba sevaya 'azim olub egerçe hal sebd olunan minval muharrer üzere olduğu aşıkâr değildir lakin fazl hemadan İmâm Yusuf sani rableri üzere vakıf mezbûr şard mezkurde mesadıf olur ise sıhâhidir vakıf mücerred vakfiyet dimekle lüzum ifade edüb ister o mahal olmuşdur deyü imta' ve fasl hisseme? taleban olduklarında hakim hasım?mevki sudur kitab tutalı ve hüsn-ü maab efendi hazretleri dahi tarafın deliline nazar ve menâ'ül nacar olmağdan hezar?edüb 'âli kul bir ah ?vakıf mezkurun sıhhat ve lüzumuna hakim etmeğin min ba'd vakıf mezbûr sıhâh ve lazım olub nakıs ve naksına mecal mahal oldu (Arapça metin var) hurrire fi yevmü'l sani min şehri muharrem sene hâmse semanin ve mi'e ve elf

Şuhudu'l Hal

Haticezade? hafız Ali efendi İmâm Cami Cedid , Nakibü'l-bendzade Mehmed Fühâm efendi,Ömer ağâ Musa ballızade,Seyyid Mustafa bin seyyid Halil,Seyyid Mehmed çelevi mütesellim, El hâc Abdullah efendi,İmâmzade Mehmed efendi , Dürzi Hasan efendi,Deli Ali ,Küçük Mehmed

Re's	
20	Muka'ta miran harir hisse hazret sadır 'âli nisf hisse Hasan ağâ sene 1183
20	Hisse defterdar efendi Hasan ağâ ve Behram ağâ sene 182?
20	Hisse defterdar efendi Hasan ağâ ve Behram ağâ sene 1183
02	Harc aklam
62	

Sayfa no.81.

Hüküm no.129.

Bâ'is tahrir huruf budur ki

Bin yüz seksan üç senesinde ba emrü 'âli memur olduğum gerek sadrı 'âli ve gerek defterdar efendi kalemiyeler için Mutasarrıf Hasan ağâ yedinde sadır 'ali kalmiyeler için seksan üç senesine mahsuben yirmi ğuruş ve hazret defterdar efendi hissesine isabet eden seksan iki ve seksan üç senelerine mahsuben mutasarrıf Hasan ağâ yedinden yirmi ğuruş ve Behram ağâ hissesine yirmi ğuruş dahi?aklam?iki ğuruş cem'an yüz altmış iki ğuruş ahz edüb mahalline teslim olunmak için iş bu tahvil yedine ita olundu vakıf hacetinde ibraz oluna sene 184

Halis?ikar Mustafa çukadar damadı

Sayfa no.82.

Hüküm no.130.

Müftü sabık el hâc Hüseyin efendinin

Medine-i Adana mahallâtından Bâb-ı Tarsus mahallesi sükkânından Kün'anzade?Ebubekir ağâ bin kimesne meclis-i şer'i şerif enverde hinde'l-küttab?sabıka me'zun bila ehta fahrü'l-'ulema'il-kiram faziletlü şeyh el hâc Hüseyin efendi mahzarında şöyle ikrar tam ve takrir-i kelâm edüb evvalidiyet meşrutiyet üzere mutasarrıf olduğum ecdadımız sucuzade evkafından sultan zokağında vâki' harabe meşref olan bahçenin 'arsası üzerine icare maine ile mülkiyet üzere nefsim için...eyledim ki tahmina otuz dönüm kible tarik 'am şarka hâlâ kaimakam nakibü'l eşraf es seyyid İbrahim efendi evkaf mezbûr dahilinden ba icare mu'acele ve mücele icar olunan bağımı gerek işcar gördüm ve gerek sayir işcar ...ve ğayr... arazisine beheresine cânib vakfe üç ğuruş icar zemin vermek üzere efendi mûma ileyhü'l yevm temenni misüllü olan yüz yirmi ğuruş bey' bat sıhâh şer' ile bey' ve teslim edüb olduğu istirad ahz ü kabul ve teslim ve mülk eyledikten sonra temenni bey' olan meblağ mezbûr yüz yirmi ğuruş efendi mûma ileyh yedinde tamam ve kamılan ahz ve kabz ve kabul edüb beheresine üçer ğuruş cânib vakfe eda etmek üzere gerek bağ ve gerek sair işcar ...ve ğayr... ile efendi mûma ileyhin mülk müşterası ve hak sarfidir keyf-e mayeşa ve tahter?mülkiyet üzere mutasarrıf olun dedikde gıbbe'l tasdikü'l şer' hindü'l-vesika bi'ta-taleb ketb olundu fil yevmü'l hâms 'işir min şehr zilka'ide sene erbe'a ve semanin ve mi'e ve elf

Şuhudu'l Hal

Sakacızade İbrahim efendi,Süplizade ?İbrahim beşe,Ahmed efendi,Kâtib Mehmed efendi,İ'tazade el hâc Ali efendi,Yalcanzade Mehmed efendi,El hâc Süleyman ,Molla Musa,Emir hamzazade?Ahmed ağâ,Molla Mustafa,Ömer kütü'anzade

Sayfa no.82.

Hüküm no.131.

Müftü sabık el hâc Hüseyin efendinin

Medine-i Adana mahallâtından Bâb-ı Tarsus mahallesi sükkânından Kün'anzade?Ebubekir ağâ bin kimesne meclis-i şer'i şerif enverde hinde'l-küttab sabıka me'zun bila ehta fahrü'l 'ulema'il kiram faziletlü şeyh el hâc Hüseyin efendi mahzarında şöyle ikrar tam ve takrir kelâm edüb evveladiyet meşrutiyet üzere tevlit ve tasrif yedinde olan ecra ve sucuzade evkafından sultan zokağında vâki' bundan akdem harabe meşref olub kapu?dolayı müzmahel ve işticarı mınkıta' olmağla 'arsa harabe tahmmiyet seksan dönüm kible tarik has ve şarka ... sabanca bahçesi ... tarsuslu Habib bahçesi ve şimâlen tarik'am ve ğarbâ yine tarik has ile mahdud vakıf 'arsa tevlitim hasebiyle on ğuruş muacele senuvi beş ğuruş dahi cânib vakfe icar zemîn eda edüb kendinde 'arsa ve ihdas eylediği işcar...ve ğayr...ve mülk olub beheresine cânib cânib

vakfe beş ğuruş icar-ı zemin eda etmek üzere efendi mûma ileyh icar olduğu bir minval muharrer kabul ve isticar etmeğin senuvi beş ğuruş cânib vakfe eda edüb işcar.....keyf mayeşa ve tahtar? mülkiyet üzere mutasarrıf olsun dedikde muker merkumda sıdk mekalını muker le elmerkum mûma ileyh vecaha muhakkık ve şefaha tasdik etmeğin hindü'l-bi't-taleb ketb olundu fil yevmü'l hâms 'işir min zilkaide sene erbe'a ve semanin ve mi'e ve elf

Şuhudu'l Hal

Şeyhzade Süleyman efendi, ve 'İtazade el hâc Ali efendi, Sakazade es seyyid İbrahim efendi ,Kâtib Mehmed efendi,Ahuyin Ahmed efendi, Sislizade İbrahim beşe ,Emir hamzazade Ahmed ağâ,Molla Musa, Hâc Süleyman,...el hâc Ahmed,Es seyyid Abdullah emir hamzazade, Hâc Ömer ken'anzade Molla Mustafa,El hâc Abdullah Kâtib

Sayfa no.83.

Hüküm no.132.

Müftü sabık el hâc Hüseyin efendinin

Veche tahrir huruf budur ki

Bin yüz seksan dört senesi mah zilkaide nısfından batna ba'd batın evlad evlad evlada şürut ecdadımız sucuzade vakfından sultan sokağında vâki'bundan akdem harabe meşref olub kayud valay-mazmahal ve işcarı mınkita'olmağla halı ve harabe olan bahçe ki kible tarik has ve şarka ba'zen sabancı bahçesi ve ba'zen Tarsus has bahçesi ve şimala tarik 'am ğarbâ tarik has iş bu hudud erbe'a ile mahdud ve mümtaz olan arazi ... seksan dönüm mikdarı olub beheresine mühema iki ta'mir ve mülkiyet üzere işcar ...eylemek üzere sabıka Adana müftüsü faziletli el hâc Hüseyin efendiden on ğuruş beheresine icare mü'teyin takdim olunub icare muamelesi tamama ahz olunmağla efendi muma ileyh dahi bir minval meşruh üzere kabul ve isticar etmekle selcan beheresine beş ğuruş cânib vakfe eda edildikde işcar mukerden mülkidir ki keyfemayaşa zabt ve tasrif ve taraf ahirden kimsne mani olmaya

Mine'l- Fakir Ebubekir Kün'anzade el mütevelli evkaf mezbur

Şuhudu'l Hal

Şeyhzade Süleyman efendi, Ve 'İtazade el hâc Ali efendi, Sakazade es seyyid İbrahim efendi,Kâtib Mehmed efendi, Ahun Ahmed efendi,Emir hamzazade Ahmed ağâ,Molla Musa,Hafız Süleyman ,Bölücüzade hâc Ahmed ,es seyyid Abdullah, Ömer ken'anzade , Mustafa

Sayfa no.83.

Hüküm no.133.

Müftü sabık el hâc Hüseyin efendinin

Veche tahrir huruf budur ki

Bin yüz seksan dört senesi mah zilkaidenin nısfından bata ba'd batın evlad evlad evlada meşrut ecdadımız sucuzade evkafından sultan sokağında vâki' bundam akdem harabe meşruf olub icare ma'ine ile nefsim için mülkiyet üzere ğuruş eyledim ki...tehümniyyet otuz dönüm mikdarı kible tarik 'am şarka hâlâ kaymakam nakibü'l-eşraf hâc Ahmedzade es seyyid İbrahim efendinin evkaf mezbur dahilinde ba icare müeccele ve muaccele ihsar olunan arazi ve şimal baraylı oğlu tarlası ğarba ... sonra iş bu hudud erbe'a ile mahdud mukar olan bağ-ı sabıka Adana müftüsü faziletli el hâc Hüseyin efendiye gerek isticar gördüm ve gerek sair işcar...ve ğayr...yüz yirmi ğuruş bey'a beheresine cânib vakıf eda eylemek üzere kabul etmeğin zabt ve tasdikine sene olmak için iş bu temessük verilmiştir...efendi mûma ileyhın bağ mülkidir zabt ve tasdikine beheresine üç ğuruş icare zemin...eyledikde tarafımızda ve taraf ahirden...mani' oluna sene 1184

Minel Fakir Ebubekir Kenânzade el mütevelli evkaf mezbur

Şuhudu'l Hal

Şeyhzade Süleyman efendi, ve Atazade el hâc Ali efendi, Mehmed efendi Kâtib, Ahun Ahmed efendi, Sislizade İbrahim beşe, Sakazade es seyyid İbrahim efendi, Mustafa, ... , ... , Es seyyid Abdullah, El hâc Süleyman, ... zade hâc Ahmed

Sayfa no.84.

Hüküm no.134.

Medine-i Adana mahallâtından Ağca mescid mahallesi sükkânından derviş paşazade demekle ma'ruf Hüseyin bin nâm kimesne meclis-i şer' hatırı'l-lazımü't-tevkir de Eski hamam mahallesi sükkânından refi' hinde'l-küttab es seyyid İsa bin Ahmed nâm kimesne mahzarında şöyle ikrar tam takrir kelâm edüb kal'a kapısında vâki' kıble tarik 'am şarka yine mülk dükkânım ğarbâ usta oğlu dükkânı ve şimala kal'a hendeği ile mahdud bir 'Re's mülk dükkânı tarafından icab minval havi şürut... mübteladan 'ari el yevm temenni misüllü olan yüz yirmi ğuruş merkuma 'ayın? haline bay' bat sıhâh şer'a ile bey' teslim ve temlik edüb olduğu ber veche muharrer iştira kabül teslim ve temlik eyledikten sonra temenni bey' olan meblağ mezbûr yüz yirmi ğuruş müşterası merkum yedinden tamama ahz ve kabz edüb min ba'd menzil mahdud mezkur merkum es seyyid İsanın mülk müşterası ve hak sarfidir keyfe mayâşa ve tahtar mülkiyet üzere mutasarrıf olsun dedikde muker merkumun sıdk makalanı makule'l el merkum ve caha tahkik ve şefaha tasdik etmeğin hindü'l vesika bi't-taleb ketb olundu fil yevmü'l hâms 'işir min şeh'r zilkaide sene erbe'a ve semanin ve mi'e ve elf

Şuhudu'l Hal

El hâc Abdullah efendi ser Kâtib, Bakaracı oğlu Mehmed beşe ,Meded oğlu Ahmed ..., Nakibü'l-bend Abdi beşe, Seyyid Mehmed ... kal'alı

Sayfa no.84.

Hüküm no.135.

Medine-i Adana mahallâtından Sofubahçe mahallesi sükkanlarından olup zati te'rif şer' ile ma'refe olan Ümmühan bint-i Hatice hâturn meclis-i şer'i şerif enverde yine Medine-i mezbure mahallâtından Durmuş fakıya mahallesi sükkânından olup li ebeveyn karındaşları ashab hinde'l-küttan kâtib Hasan halife ve Hüseyin beşe ve Mustafa ve Mehmed ve kız karındaşı Hadice ebn-a Ahmed mmahzarlarında bi'l-tevi'ül-saf şöyle ikrar tam ve takrir kelâm edüb bundan akdem yetmiş yedi senesinde bâbamız Ahmed fevt olup veraseti vel' 'am Emîne bint-i Hasan ve karındaşlarım iş bu merkum kâtib Hasan halife ve Hüseyin beşe ve Mustafa ve Mehmed ve Hatice ve baki münhasır olup.....ve ba'de mezbur Hüseyin beşe dahi sırheth measurede...olub virası zevcesi Sultan bint-i Hasan ve sülbiye kızları Fatma ve Aişe nam sağıre lezamıyla ve merkum katib Hasan halife ve Mustafa ve Mehmed ve kız karındaşım Hatice ve muhasır olup lakin bâbamız mütevefa-ı mezbûrun vakfindan sonra baki bir mikdar cehaze mütealılık ma'lum...eşya melyusat verüb eber zimmet ettim ba'de validem ve karındaşım mezbûr Hüseyin beşe dahi fevt olup onların dahi terekesinden hissemi taleb eyledikde.....musınca sebilü'l teharic yüz ğuruş temsili bir kılıç ve altmış ğuruş hediyesi de mushaf şerif verüb... 'âli sebili'l teharic ahz edüb fi ma ba'd gerek pederim ve gerek pederimiz gerek validem ve karındaşımız mütevefa-ı mezbûrların emval eşyasına mütealılık 'ame dava-yı dükkana iman? mühasemattan karındaşlarım iş bu merkumunun zimmetlerini ebra-ı' 'amm ve kati'ü'l-teza' ile eber evasid hak edüb hukuk şer'iyye mütealılık ma'lum ev meçhul müeallık...ve külli kalır keşer? nakır ve ketayır?vecaha olacak ve sebaba mine'l-esbâb bir akçe bir habbü'l...baki kalmamızla ba'dü'l-yevm asalete ve vekale husus mezbûreleri mütealılık dava-yı ve neza' tarafımızdan sudur ederse lediyü'l-hükkamü'l- kiram makbule mesmu'a olunmaya

dediklerinde gıbbe'l-tasdikü'l şer'a ma vâki' bi't-taleb ketb olundu hurrîre fil yevmü'l-hâms min şehr şevalü'l mükerrem sene erbe'a ve semanin ve mi'e ve elf

Şuhudu'l Hal

El hâc Abdullah efendi Kâtib,Karındaşı Mehmed, Ğerar Mustafa,Ğerar Mehmed beşe ,Abdullah beşe ,Ağâzade Ahmed ağâ,... zade Mehmed ağâ,Beşel baş ağâ,,Za'im ağâ,Seyyid Yusuf ağâ,Emin beşe, Eşğar oğlu, Ruuslu beşe,... Kâtib Ahmed efendi,Haydarzade el hâc Hasan ağâ,Ser muhseran es seyid Abdurrahman ağâ, Va'dehüm

Sayfa no.85.

Hüküm no.136.

Sabik mü'ezzin bila ifta faziletlü şeyh el hâc Hüseyin efendinin vakfiyesidir

Bismillahirrahmanirrahim âzam esma-i 'âlim hakim.....'âlem ez ve yafte-i kabz 'amin beiavnilahi teala şana evvela kadarat lulu nemayes hamd ü sayeş? ki ruu-i tevcih erbâb veya sülüs ile...yesduru'l-keâmü'l tabib vel âmelü'l salih kavaide...dağışdan vasıl zera-ı 'arş me'la olur ol padişah müteğalü'l hakim meşarik ve mezahüm ve malikü'l mülk nafzü'l emir fi menazı' ve mehasım hazretlerinin pestak ve hiddethane-i fi bahayende hemişe revan valiyü'l ebedü'l abaciriyan...taht neşyin 'âlim 'ama iken mi'mar müeccez asar mesiyet azilesi sarayına sıkıf me'ala revak zerendude sak seb' tebak-ı tarh bedi'ül dur ve tarz 'acibü'l şekl ve'l-ğur üzere icad ve ida' ve tazyif ve iztiri'a edüb mesaferin 'âlim mekuyine muker..... her dan şari' vücuda bir müddet menzil ve müsevvi olmak için vakf ibdita sübhanel kadrü'l dini'l-beyide i'adel makdum ve ağasetü'l-mazlum fi'l-yevmü'l ma'lum ve sanya vürud müte'akebül vürud ve ol 'illet ğanbe-i bina-ı 'âlem ve ba'is izdivac su-i davem?ve estetü'l kadr silsile-i nesl halil mahbub hasır reb celil Muhammedü'l Mustafa 'âliye minü'l salavat ez kaha minne'l tahayat ağâ ... hazretlerinin ravza-i mütaherelerine senufa istihal ile ruu-i hal olunub eluf salavat tebibat ihda olunur hünereyan vurud ve selam zema ber revan resul enâm pes anke ba sahab evra sebna ya ba valad ve ahbâb edra du'a ba'd had hüda ve ne'at resul ma'lumü'l tekay-i fehavl ola ki iş bu mezra'a-i cihan ğayr cavid de tehhüm zad ve ahret başında kalmayan ğaflen 'adelanın vakt hasa ve hayr ve şer olan.....mizan ağâlında sencide olacak ma mülk olacak hesenat nabud oldukta senin nedametle sine-i kub melamet ... hayrat olur... ..mezkure ile hasıl olub taleb rahmet yar-i ve calib mahfret hazret peder dekar-i ba'is hindü'l kitabü'l şer'sabik Medine-i Adana da arika peray-ı müsted fetva-ı dmetkari balyin tekvi olan fahirü'l 'ulemaü'l kamilinden hazze'l fezaile mütevri'in faziletlü semasetlü şeyh el hâc Hüseyin efendi nâm kimesne Medine-i mezbûrede meclis-i şer' hatir ahmedi ve muhfel din münif Mehmedi de vakf atiyü'l beyan le'eclü'l tescil ve'l-merül'l etmam ve'l-tekmil mütevellî nasb ve ta'yin eylediği ve ahdzade el hâc Ali efendi mahzarında bila tav'ül saf ikrar sıhâh şer' ve 'itiraz sarh mer'a eder ki ve vakf-ı cari sudurna değın sülük-i mülk sıhahımda mesenlük ve taht temlik...mütemellik olduğum emlakdan Medine-i mezbûre mahallâtından ziyân mahallâtından vâki' kible şerka ve taraf şimal ve ğarbiyi tarik 'am ile mahdud bir bâb dinin ve değirmen dair ... mülk 'ikar-ı ve hesbü'l tevliye gelincezade medresesinde ta'mir ve ihdas kütüphaneye eyledim ki üç Re's mücedded dolab vaz' ve emîn kütüphaneye teslim eylediğim mücelledat metnu'a mülk kitabları ki ber veche ati beyan olunur.

Mushaf-ı Şerif Behüs Aht Cild(1)	Mushaf-ı kıt 'a sağıre mersum rumuzü'l vahde Cild (1)	Mektubu'l Ayat bedadü'l kazı rahmallah mücellidin (2)	Haşiye aleyhüma Said bin Halib mücellidin tamamı (2)	Haşiye şeyhzade mine'l bakır ... Cild (1)
Emya?şeyhzade mine'l ömeran Cild (1)	Ve şeyhzade min İbrahim Cild (1)	Ve şeyhzade mine'l Furkan Cild (1)	Ve şeyhzade ... Cild (1)
Ebedü'l leys minel keyf cild(1)	Ebedü'l leys mine'l fatr Cild (1)	Medarek min Sebaili Cild (1)	Lebab mine'l sahralı'l keyf Cild (1)	İzah Cild (1)

Ariyü'l Vani mücellidin Cild (1)	Ve lailü'l hayrat Cild (1)	Serheha? Metali'ül meserat Cild(1)	Neyzü'l ercim harebü'l azam Cild (1)	Kitabü'l Ezkar Cild (1)
Şerhü'l Cild (1)	Ticar-i Şerif Cild (1)	Şerhü'l netalat mücellat erbea Cild(4)	Mesayih bahsü'l haz Cild (1)	Diğer mesayih Cild (1)
Meşarık Cild (1)	Şerh mihval Cild (1)	Ve şerh lieyn mülk Cild (1)	Camii seğir be hüsn-ü hat Cild (1)	Şerh menar-ı tamam Cild (1)
Ziyade camii sağır Cild (1)	Şifa-ı değer şerif? Cild (1)şerh	Şerh şemail Cild (1)	Ve şerheha ... kari Cild(1)	Nehib şerha ... Cild (1)
Esam-i revas Cild (1)	Hadis erbain Cild (1)	Diğer hadis Cild (1)	İmam neveddi ... Cild (1)	Alel kari alel ayyini'l alem Cild (1)
Şerh hissi'l hesayyin Cild (1)	Keşfü-s Kamus Cild (1)	Tarike'l mehdiye Cild (1)	Şerheha'l mehadis mücellidin (6)	Şerhahü'l Hacezade Cild (1)
Ve şerhü'l cedit ... Cild (1)	Müstetref Cild (1)	Tebiyini'l Muharrem Cild (1)	Revnaki'l mecalis Cild(1)	Mecalis Rumi Cild (1)
İhya'il ulum Cild (1)	Halel müşkilat ve ebhal veld Cild (1)	Tercümetü'l muhabetü'l diniyye'l Mevlana Baki paşa Cild(1)	Mületeki'l acer Cild(1)	Şerhü'l zayed Mücellidin Cild(1)
Şerh menki Cild (1)	Vakaya Cild(1)	Şerheha Laben Mülk Cild (1)	Kenez Cild(1)	Kaduri Cild(1)
Fehar? Cild(1)	Derer ahkam Cild(1)	Haşiye ... Cild(1)	Dellevani? Cild(1)	Velfehadi ? Cild(1)
Sadrü'l şerif	Haşiye Yakup	...	Fehestan-ı şerh	Minetü'l

5 NUMARALI ADANA ŞER'İYYE SİCİLİ TRANSKRİPSİ... Mehmet Ali EKİNCİ

Cild(1)	paşa Cild(1)	...	hakı'lı meluk Cild (1)	Mesalı Cild(1)
Şerheha'lı Kebir Cild (1)	Şerheha'lı sefer Cild (1)	Madü'lı seluve? Cild(1)	Tenvirü'lı ebsar Cild(1)	Eleşraf Cild(1)
Şeriü'lı İslam Cild(1)	Şerheha li ibn-i seyyid Ali Cild(1)	Cale'il telvib der salü'L seyr vel hayaza Cild(1)	Faka şerhü'lı ekabir Cild(1)	Muhteser hükmü'lı nubutiyye ve risale'lı meyyitiye Cild(1)
İşbah Cild (1)	İşbah nakıs Cild(1)	Vakiatü'lı mukteyyin? Cild(1)	Camiü'lı Fetavi Cild(1)	İslahü'lı İzah Cild(1)
Kazıhan cild tam (1)	Diğer kazıhan mücellidin (2)	Bezazeye cild tam(1)	Diğer bezazeye cild nakıs (1)	İnkıdav-i?
Mukayyıdat Ali efendi Cild (1)	Mukayyıdat Yahya efendi Cild(1)	Mukayyıdat diğer Yahya efendi Cild(1)	Fetva-yı Cild(1)	Kanun-i Sultaniye ve maruzat ... Cild(1)
Muratü'lı usul Cild(1)	Tevzih Cild(1)	Diğer tevzih Cild(1)	Telvih Cild(1)	Şerhü'lı mezid Cild(1)
Şerhü'lı mekar li eyn mülk Cild(1)	Şerhü'lı mevakıf Cild(1)	Tevaliü'lı envar Cild(1)	Şerheha'lı İsfahani Cild(1)	Esbabbü'lı vacib ... han Cild(1)
Hayali Cild(1)	Halal ve zeyali Cild(1)	Haşiye hayali Cild(1)	Senus? Cild(1)	Muhteser mütehhid tamam ve asidü'lı din cüz bina-ı ve hülasa Cild(1)
Ramazaniyye mine'lı hesasa Cild(1)	Ta'rifat es seyyid Cild(1)	Tasdikat Cild(1)	Hüsam kati Cild(1)	Şems ve İsağuc Cild(1)
Telhisü'lı me'ani Cild(1)	Şerhü'lı Metul Cild(1)	Şerhü'lı Muhteser Cild(1)	Haşiye'lı Muhteser Hatabı Cild(1)	Haşiye'lı Metul Hasan Halebi Cild(1)
Ve Limanlızade Cild(1)	Ve seyid Şerif Cild(1)	Ahestegi Cild(1)	Şerhü'lı Miftah seyyid Cild(1)	...
Müftiyü'lı Lebib Cild(1)	Şerh Ledmani Cild(1)	Kafiye ve 'Avamil Cild(1)	Şersaha ... Cild(1)	Muker baha Cild(1)
Ve Şersaha ve Muker Baha	Ve Şersaha ma 'samü'lı din	Ve Şersaha ... Cild(1)	Ve Şersaha limene'lı acam	Ve Şersaha limine'lı Acam

Cild(1)	Cild(1)		mektübü'l... Re'sü'l ahir Cild(1)	Cild(1)
Muharrem efendi Aliyü'l cam Cild(1)	Haşiye Azimetellah? Cild(1)	Haşiye li 'usame'l din Cild(1)	Akhan? Cild(1)	Haşiye Temuş? İzali Cild(1)
İzhar ve şerhü'l mahel'l mesail Cild(1)	Ve Mu 'er Baha Cild(1)	Ve Şerh Netayih Cild(1)	Şerhü'l misah İftah... şerh merahü'l ervah Cild(1)	Elfeyte Cild(1)
Şerh Enmuzic? Cild(1)	Şerh Enmuzic diğer Cild(1)	Misbah ve Şerhü'l Müverrih Cild(1)	Hülasa mine'l Nahiv Cild(1)	Şafiye Cild(1)
Şersaha es seyyid Abdullah Cild(1)	Ve Şersaha phar Perder Cild(1)	Şersaha Nizamü'l din Cild(1)	Şerhü'l Merah retikor? Cild(1)	Şerhü'l Merah li Hasan Paşa Cild(1)

Şerh İzüddine'l Zecani seyyidü'l şerif Cild(1)	Kifayetü'l Mübtedi Şersha Cild(1)	Dede Cüvengi Cild(1)	Ecza-ı Müteferrika Der Halibend Cild(1)	Kitabü'l İnsa Cild(1)
Ve Kaykü'l Ahyar ve Şerh Serah Cild(1)	Şerhü'l Srac Cild(1)	Diğer Şerhü'l Serac Cild(1)	Haşiye ve Şerhü'l Serah Cild(1)	Risale ve'l Mesalik Li Menasik Cild(1)
Şatibi ve Cüzab 'azam şerh ve risale ... li Mehmed Cevat Cild(1)	Şerh Şatibi ebu ... Kamıla Cild(1)	İtkalü'l Emam- s Suyuti Cild(1)	Derü-n Nezd Cild(1)	Raye-i Cild(1)
Mükerrer Fi Beyan vucuhü'l ...ve risale fi beyanü'l ayat ve risale vakıf imam ... ve Haşiyetü'l Kazı Ali cüzü'l ve risale'l tecvid bi't-türki ve risale tecvid ... şerife cild(1)		Şerh ta'limü'l müte'llim ve cilaü'l ta'llüb ve risale mukdilü'l erkan ve fakü'l Ekber? Vakfü'l keydani ve Haşiye ve Şerhü'l Amalı cild(1)		
Risale ta'limü'l müte 'llim me'a şerhü'l neveddi v erisale latife mine'l kaliyyid ve Hassük Kebir ve risale'l zikr ve Sacaklızade ve risale ehili'l bedr ve şerhü'l mentum es seyid Meyati Rahmallah cild(1)		Risaletü'l FezailSüleyman efendi şeyh Ayasofya ve risale fi beyanü'l kebayir ve risale halvet ve risale kelime-i şehadet ve redü'l sofiye ve risale Secud seher? Cild(1)		
Kahestan-i âliyü'l keydani ve risale'l daire ... kul ahmed li isti'arat ve vasiyet nam ve risale'l bedi'e-i hadis mevzu'at ve ma'delü'l salavat risale redü'l ceyertiye ve risale ebu'l menkulat va'dehüm cild(1)				

Risale zeriü'l ta'am ve celai'l kulub ve şerh şurudu'l salavat menasik ve şerhü'l ve risale mukayid ... efendi ve risale bedrü'l reşid ... müteheyilin ve ferayız sacaklızade ... ve seracü'l diniye ve mahmudiyye
Risale hasale'l ... lezunubu'l mütekaddime ve'l mütahre ... ve risale'l mehdiyyeli aliyü'l kari ve imalı ve ... şerh ve risalat 19 ebud'l ... ve şerh derü'l teym ve ferayız ve risale Mehmedü'l esbah ve risale hayran kalub ve rislae ve eyn feraşte ... sehamü'l isabete vahiyetü'l islamiye tertib sacaklızafe ve risale ve rsiale'l surur ve'l ferh cild(1)
Risalü'l ümmiye ba'dü'l Rezzak ve risale fil edeb ve risale fil isti'ade ve leb ve adabü'l mütalebe ve avamilü'l ... ve kavaidü'l a'rab ve't-tevzi ve tehzi ve şemsiyye

Bilad-ı salifü-s zikr mahdudunun ve değer sanımı ve derun cudul da mesturü'l-asamha mülk ketb metnu'ame hasbetellahü'l 'alim ve talebe'l-mirzat riye'l-kerim yevmü'l...mal ve li ebnun...minellah yakılıb selim vakf sıhâh şer' ve habs sarih mer'a mahalle ile vakıf ve hisse edüb şöyle şurut ta'yin tasrih eyledim ki madam kendüm leyas müste'ar hayvatü'l ebs?ve şahbaz ve hak olunmuş sıhatımda müsteker olam tevlit ve tasrif ve tebdil ve ta'yid-i yedimde olub 'alasından ba'dü'l te'bid vel termin sutun-ı? on iki ğuruş genczade mersum hâc Mehmedin bina ve ihya eylediği mescid-i şerif de şem'i 'asel ve şem' ruĝen ve şiruĝen ve... ikavete?ve on bab medresesinde sakin talebe 'uluma ikiyüz ğuruş şiruĝen ve baha ve dört ğuruş kütüphaneye şem'i ruĝen ikadına ve dört ğuruş emîn kütüphaneye ma'rifetiyle bila iktiza kitabların cildine mücellid olan ve yirmi beş ğuruş emîn kütüphaneye ve vazife ve altı ğuruş cebayet hizmetten ruuiyete eden vazife verüb bu veche üzere beheresine 'amil olam ve hâlâ emîn kütüphaneye eyledim ki Mehmed efendi madam mukayyid ebkayid ihyat hafız ketb olub ketb nefise tamama yedinde mahfuz ve lehaze-i herasette melhuz olub mazne-i iz'at ve itiraf zümre-i kebir ve i'tisaf eclaf be insaf yedlerine düşürölmekten ihtiras edüb erbâb nesifet ve 'iffet ve ashab diyanet ve 'amamset olan talbe-i 'ulum ma'rif istifade için 'iade eder oldukta hufa mine'l-zeya' rehen kuvv-i ile 'iade edüb nukud billah min şerur eĝana ve min seiyyat' imaline zabi' olur ise...şer' üzere 'amil ile medrese mezkurelerde sâkin talebe 'uluma re'is olub...zikr mescid şerif de beheresine ramazan şerif nisfetinde cümlesi Leyla yetmiş bin kelime tevhid kırat edüb evvela beniyü'l rahmete ve şefiü'l emte? Ceriye düz dilreşan 'alim sallalhü'l aleyhi vesselem hazretlerinin isticaleb şefa'atlerü için ruhu pür?fetvahâlârına ve şana bu müteccerrim 'asa ve 'ĝarik be her mu'asır için istik'ar ve validin ve evlad... ruhlarına ihda edüb beyt 'indena ene'l du'a yenfe'kamenü'l tevan ve adlü'l sem' mazmununca du'a-ı hayr ile yad ve bir takribiyle ruhu mesrur ve şad eyleyeler ve mûma ileyh vefatındna sonra bir salih ve müteddin kimesne re'y hakim le emîn kütüphaneye olub şurut mezkure re'ayet ve hilafından mucanebet edüb inşallahü'l-te'ala hizmet pesendidesi sebile nail ecr cezil ola vakta ki ve kadrına beytükümü'l-mevt kelâm sıhhat encamından peyĝam irtihal kuş vekil nefis vaikü'l? mevt camından pare memat-ı tuş ve beher hal sub rahmaniyyeden nedara rec'... reside-i ...ola evlad evlad evladım zikrüm mütehhimellah betülü'l beka ve ce'alehüm mine'l ulema'il ezkeya vel selhaü'l etkaya?şurutü'l eslahayat...betna?ba'dü'l batık nesile ba'd nesl ve karna ba'd karn salifü'l zikr dinin ve deĝirman ve kütüphaneye mütevellil olub ĝale vakfdan ba'dü'l te'mid ve termim senuv-i altı ğuruş kendü tevlit ve tائفesi olub...zikr ve zayıf ve mesarif be kusur eda ettikten sonra fazla ĝalesine mütalaka sair evlad evlad evladıma taksim edüb şurut...re'ayyette vakt sima kütüphanemde mevzu' olunan kitapları bir sene de bir kuya? iki def'a hafız ketb ma'rifetle tefehhüs edüb kendülerden ve ketb sevkına ve ne istifade eden aĝrâ-i talebe

necabü'l-du'a hazretlerinden niyaz ve müteham? budur ki bu mücerrem ruusya her ve validine ve evladımı vesyatte duruü'l şadimi du'a hayr ile yad ve bu takribiyle ruhumuz...ve şad eyleyeler ve ba'dü'l inkiraz evlad evlad evlad enasım?beşeretü'l ıslahiyete ve'l erü'l erşediyete betna ba'd batın müteveli olub şürut mezkur...mezbur üzere 'amel eyleyeler ve ba'dü'l inkiraz ne'üzbillah kahrü'l niyaz genczade medresesinde her kim medrese müderris olur ise vazife-i mersumesiyle müteveli olub bilahare mezkur şüruta ri'ayyet ettirdikten sonra fazla ğalesini Medine-i mezbûre ve Mekke-i mükerrema fetvasına ber veche münaseğa hicac müsliminden bir mü'temid 'âliye ile irsâl ve dahi her kimin tevliti eyamında ma'azallah salifü'l zikr dinin ve değerman ve bina kütüphane mesarîf harab...fena veya sahay-ı inhidam tari olur ise ğale vakf sarf olunub vaffü'l-temiz ise müzayîf ve mesarîf hakimü'l şer'a mütevellisi rakibe istidaya eden olub ta'mid ve ta'mir vakfe sarf kalavel reşid muhkem vezir ve bilad-ı metin ve müstahkem edüb ba'de ğala vakfından eda-ı din ettirtikten sonra...ğuruş fazlası olur ise ve taife-i mesarefe vereler ve dahi şöyle şürut eylemeğe budur ...ders ekser asyanında ve ğalib evkaf ve azmatda zaviye neşyin izzet ve köşe?gözün ve hiddet?olub beyt ez kes vefa mecuvi ki der 'âlim vefahana?beşyin ğâribdar?ki...esna nemand lakin beher sal rah ifadeye ihtiyacım menhec?istifadeye intihacım hasebiyle vahdet hanemde bir yanım halis ve hemdem münhazes?lazım ve li ebed olmağın enbes kitabha-yı ... fi'l zaman hayz celil ma sıdk üzere mütala'a kitab esayer ve ğammın?ve sadık ve bir yar mevakîf tabab olmağın henüz mal ser'i'ül okul he'iyatkir fetar mahaz memat olmadıkça ketb mesturenin mütea'lesi yed mütasarıfımda mazbud ve nefis...merbud ve meşrut olacak farğa 'izzü'l-sevağil sarü'l? zikr dinin ve değıman mahdud mezkure ber veche vakfiyet müteveli mûma ileyh teslim eyledim olduğı kabz ve teslim ve sair evkaf mütevellileri gibi tasrif eyledi deyü hatme kelâm ve ibka-ı meram eyledikte gibbe'l tasdik şer' vel tahkikü'l-mer'a vakıf merkurum 'inanü'l kelamın semt ve fakdan cânib şekafe imale ve 'atıf ve zemam meramını meydan esterdeda ve sarf olub vakıf 'ikad gerçe ... kiram sıhâhdır lakin peşva-yı külli.....sebil saltan serir ictiha ve sahibü'l-heran ve Reşad İmâm-ı âzam ve mehmam efhüm ebu hafiyetü'l kuf ... hayr aciz evkuf hazretlerinin mezheb hadir ve re'y-i menzilleri üzere vakıf ğayr lazım olub benim için vakıf mezbûrede rucu'emr mu'eteber ve meşru' olmağın salifü'l-zikr ve değıman ve dinin ve mevzu' kütüphane olan kitapları kema fil evvel sülük mülk evhal olunmak muradımdır dedikde müteveli reşid cevab seride?muvaffak olub gerçi hal sebt olunan minval üzere olduğı mahal iştibah eşkal değıldir lakin İmâmü'l hümâyünü'l kamilin hazretlerinin re'yi rezinlerinde sıhhat ve lüzum mütelazeman vahid hema ahirden ğayr müteferekat olub mişarü ileyhimanın.....üzere vakıf mezbûrun sıhhat ve lüzumuna ve şürut...dinin husus ve 'umumuna hakim taleb ederim deyü mütefareğan ve hakim hakayık şinayes ve hasım ve kayık istinas mevki' sudur kitab tululu? ve hiss-i meab efendi huzurunda müterefikan ve fasıl samme? dalyan olunduklarında hakim mûma ileyh şerhüllah sadre ve ref' bil saa'de kadre dahi dide-i 'inayet ve çeşm faziletleriyle cânib vakfa ve tarafının deliline nazar ve mena'en'ül hayr olmağdan hazır edüb teheyüd kava'id vakf evveli reşid mebnay-ı hayr-ı ahiri görüp be kul min ... evvela vakf mezbûrun sıhhat ve lüzumuna hakim mahkurum şer' ve kâza-i mirim mer'a buyurdukta vakıf müsteham âlude-i hubs esam hülasa kelâmın cânib ahire inhiraf eder ise gerçe me'al meram bu kelâm üzere olduğı tahir ve nemayendir lakin hazret İmâm Mehmed bin hüsnü'l esbâbını 'indinde vakıf menafî' vakıf kendüye şürut ile vakıf şürut ve kuyudu batıl ve halbe-i... 'atul olub benim için rucu'a mesa'ser' olmağla tekrar vakıf mezbûrede ruucu' ve sair emlaka zam ve ahat muradımdır dedikde müteveli mûma ileyh...cevab ba cevaba âzim olub gerçe hal veche muharrer üzeredir lakin İmâm sani 'âlim rabani İmâm ebu Yusuf

vefahellah mevcebat ... hazretlerinin re'y isabet araları vakıf mücerred vakfiyet demekle kelâm hayır encam luzum-ı muğayyid ve rucu've esterdad-ı emri... 'alel husus ki hükmü hakimü'l şer'le evvela bin ba'd vakf mezbûreden rucu'cabez olmamağın hazret İmâm mişarün ileyhin re'y şer'ile üzere bikırar hüküm taleb ederim dedikde hakim mûma ileyh esbeğellah?ne'amallah dahi İmâm mişarün ileyh hazretlerinin re'y hakikat muhberleri üzere...şürut ve...sıhhat ve lüzumuna hakim sıhâh şer' ile hakim sabık ahkam edüb min ba'd vakıf sıhâh ve lazım olub nakz ve naksına mecal mahal ve tebdil te'yiz? ve mün'kadımü'l ihtimal femin bir le ma sem'a...asma 'âlel din... enellah semî' 'alim ve ahirü'l vakıf 'alel hayyü'l kerim hariri zalik ve hurrîre fi'l-yevmü'l-hâms 'işir şeh'r muharremü'l haram sene hâmse ve semanin ve mi'e ve elf

Şuhudu'l Hal

Rihü'l?mesala'il müteveri'in misüllülü es seyyid Hasan efendi... ..,Mihrü'l medresin misüllülü Mehmed el müderris camii cedit,Abdü'l 'ulemail'il kamilin misüllülü Süleyman efendi el müderris,... el müderrisin Mehmed efendi medrese emîni Ya'kup, ... şeyhzade seyyid Süleyman efendi ...mühdes bedarü'l, ... kiram es seyyid İbrahim efendi fa ?tamam nakibü'l eşraf hâlâ,Rihü'l 'ulema veznedarzade Mehmed efendi,Çulhanzade İmâm seyyid Mehmed efendi, ... seyyid Mehmed efendi,El hâc Abdullah efendi ser Kâtib,Fahrü'l işbah sa'adettü surzade seyyid Mehmed ağâ müsellim Adana,'İmdü'l racilin sa'adettü es seyyid Hüseyin ağâ ser turna serdar Adana,... el hâc Abdurrahman ağâ,Sa'adettü seyyid Musa ağâ ... ,İmâmzade Kâtib Ali efendi,Ser muhseran es seyyid Abdurrahman ağâ, ... Hasan efendi Kâtib, İmâmzade Mehmed efendi Kâtib,Emir ... seyyid Ali ağâ,Emir ... seyyid Ahmed ağâ, ... seyyid İbrahim ağâ,Sa'adettü... el hâc Mehmed ağâ

Sayfa no.90.

Hüküm no.137.

Medine-i Adana da vâki' Eski hamam mahallesi sükkânından silahdar oğlu dimekle ma'ruf Ahmed bin el hâc Ahmed nâm kimesne meclis-i şer'i şerif enverde yine mahalle mezbûre de vâki' Hasan ağâ camii şerifin ba berat 'âli İmâmı olan rafi' hinde'l-küttab Hafizzade es seyyid Mehmed efendi ve Abbaszade es seyyid Mehmed efendi mahzarlarında zül sahifede muharrerü'l-esam ve sabık vala hak mazuna?bila ikta efendiler hazret-i ve 'ulema ve salihâ ve hâlâ Adana mütesellimi 'amidü'l-emacid ve'l-akran es seyyid Mehmed ağâ ve sair ahali mahalle mezbûr ve hem 'ağır mahzarlarında üzerlerine da'va-yı şöyle da'vay-ı ve takrir kelâm edüb mahalle mezbûre de vâki'...ma'lumata hudud vel müstemilat tahdid ve tavsifden mütefenni olan dahiliye...menzilleri ve hariciye evta-yı mersum kürt Bayramzade Mehmed paşanın camii mezkurun İmâmlarına meşrut ve fakı olmağla benden evvel sâkin olanlar senüvi kırkar ğuruş icare verüb bendahi kırkar ğuruş İmâm olanlara icare verdiğim iş bu 'Abbaszade es seyyid Mehmed efendi razı olmayub on sene akdem ecr misüllü da'va-yı ettikte otuz ğuruş ahali mahalle ve yetmiş ğuruş taraflarına vermek üzere kul ve kırar ve bil keraz senüvi yüz ğuruş verilmek üzere maktu'a olunub yedimde hüccet verilmekle bir minval muharrer sâkin iki beş sene akdem 'Abbaszade razı olmayub seni paşaya 'arz-ı hâl ederim deyü baki kere ve tahvif ve ekrahan beni menzil mezkure de ihrac ve hâlâ İmâm olan iş bu Hafizzade es seyyid Mehmed efendi...kendü sâkin olmağla şimdi yedimde olan hüccet... kendülere maktu' olan meblağ kendülere verüb zikr olunan.....kendüm ahire icar ve fazla ğalasız bil cümle kendüm ve ahire kendü sâkin olduğü...ihrac ve zabt muradımdır deyü bir kıt'a takrir-i üzere hüccet ibraz edüb ba'dü'l teva-i sevail olundukda İmâm merkuman civanlarında bin yüz iki senesi tarihli müverrih vakıf mişarün ileyh çavuşluk vaktinde ettirir deyu ki iş bu vakfiye ma'mul baha da beyut?'adide-i müstemil.....bil cümle tevabi' ve levahakıyla mutasarrif ve tevlitini

ola?kendü nefesine bende?evlad evlad evladına ba'de camii mezkur de İmâm olanlar sâkin mutasarrıf ve mütevellî olub...cem'de sure-i yasin okuyub sevabını ruhuma bağışlaya deyü şürot edüb hâlâ avlad-ı münkeriz olub tevlit ve masrafı kırk seneden müteceviz İmâm olanlara intikal etmekle zabt olan...iş bu Ahmed ağânın takrir-i üzere yüz ğuruş icare ile kendüye icar olunurken kendü rızasıyla ferağât kifayed edüb menzil mezkurler bilcümle meşref harab olmağla şürot vakfı üzere ta'mid ve termin ve...evtada sâkin olub haram menzil tarafımıza icar olunur ki bu sene merkum Ahmed ağâ vakıf mezbûrun 'atıkası evladındanım...meşruda ğaye-ı vakıflar.....vakfiye kendü isabet eden ben size acık elli beş ğuruş verim deyü...tekelliba aram menziline ehl zimmete icar ve kendü ahz ve siz dahi evtadan hak deyü ... ta'ciz ve tekyidir edünüb hâlâ 'Re's üzere olmağın yedimizde olan iş bu...şerifiye ba'dü'l nazar ğalbe ve tasallüdü üzerimizden şer'a ref' olunacak ebrar eyledikleri vakfiye-i ma'mul baha da nazar ve kırat olundukta takrirlerine mevakıf olub yedlerinde olan fetva-ı şerife mevsınca vekfiye mezkure de kendüye şürot ve ta'yin... mücerred?bin 'atika evladındanım deyü meşhur ve mütevatir vakf... mazmun isabet ile deyü da'vası meşru' olmayub...mezkurun bir senede icaresi ve ta'yin müddet olunmakdan ...maktu' deyü icare olunması ve akrah? deyü da'vası lağv ve...olub ve hukuk şer'an ihticaca?salih olmamağla mezbûr İmâmına merkuman hafizzade es seyyid Mehmed efendi ve 'abbaszade es seyyid Mehmed efendi şürot vakf üzere vakfiye-i mezkure de hudud dahilinde haram ve evtada kendüler sâkin mutasarrıf ve mütevellî olub ve müde'i merkum Ahmed ağâ dahil ve makrez?etmam... üzere ba'dü'l temiye'ül şer' ma vâki' bi't-taleb ketb olundu fil yevmü'l sani 'işir min şehri muharrem sene hâms ve semanin ve mi'e'te ve elf

Şuhudu'l Hal

Fahrü'l 'ulema'il- kerim faziletli es seyyid Hüseyin efendi... .., 'İmdetü'l Saliha faziletli el hâc Hüseyin efendi, Rihü'l müdir Hüseyin Süleyman efendi el müderris ... Abdurrezak efendi,El hâc Ali efendi...,Es seyyid Hüseyin ağâ serdar Adana,Es seyyid Musa ağâ çorzade?,Kıdemzade Osmân ağâ,Ahmed efendi İmâm camii 'atik,Arık Mehmed efendi,Şeyh Ali efendi, Otrakçı seyyid ... Ali efendi,Selman ağâ,... Ahmed beşe ,Kundakçı ... Ali ,... .. Hasan, El hâc Abdullah efendi,İmâmzade Mehmed efendi,Ser muhseran seyyid Abdurrahman ağâ, Va'dehüm

Sayfa no.91.

Hüküm no.138.

Medine-i Adana civarında vâki' Bahr-ı Sefid mahallesi malik seksan üç senesine mahsuben kapısına mêmûr divan-ı hümâyûn çavuşlarından Mustafa ağâ nâm kimesne meclis-i şer'de takrir-i kelâm edüb Medine-i mezbûre ve Tarsus civarında eşra?ve kâza ahalilerinin nüzulu cebrü'l-ahz eylediği deve ve barkiryükler 'Re's ve kıymeti tahrir ve yedime mümeyyiz mahtum defter 'ita olunmak muradıdır merur dedikde husus mezkure vukuf namı olan kedülerin izbarıyla tahrir ve ağây-ı merkuma teslim defteridir ki ber veche ati zikr olunur Fi 9 Zilhicce'il-şerife sene 1184

Cümle Abdullah kethüdanın karındaşı ve sairlerinin ğasbı deve yükü Re's	Kalanlı Kül ağanın tarafına giden deve yükü Re's 280 (fi 32)	Tarsus ahalisinden birer defa ğasb eyledikleri deve yükü Re's 300 (fi32) Ğuruş	Defa Tarsus ahalisinde Hamza? ... ğasb eyledikleri Re's 120 (fi32) Ğuruş	Defa Tarsus ahalisinde ğasb eyledikleri yüz on deve yükü Re's 110 (fi32)
--	--	---	---	---

260 (Fi32) Ğuruş 208		240	66	Ğuruş 88
Defa ... öşrisi ğasb eyledikleri yüz on Re's develerin Re's 110 (fi32) Kıymet Ğuruş 88	Hasan?...tarafından ğasb eyledikleri yüz deve yükü Re's 40 (fi32) Ğuruş 32	Yıllık Tuz ?deve yükü Re's 950 Kıymet Ğuruş 760	Tuz barkir yükü Re's 4 Ğuruş 220	Bozdoğan hâc evliya oğlu Ali ... öşriyeti ahalisi cebrisi ğasb eyledikleri Tuz deve yükü Re's 171 (fi2) Kıymet ... Ğuruş 135
Lek?kürdü öşriyeti ahalilerinden emr-i Ali ağa ve refikaları ile tuzlarda olduktan sonra ğasb eyledikleri tuz kantar Re's 400 Kıymet Ğuruş 800 Yük deve Re's 300	Kars-ı nahiyesinde sakin inşar?öşriyetinde gasb eyledikleri... ... tuz kantar Re's 550 Kıymet Ğuruş 1100 Yük deve Re's 400	Mar 'aş sancağında on dörtlü ... oğlu da ... ğasb eyledikleri yuz kantar Re's 150 (fi2) Ğuruş 300	... olmadan ğasb olunan Tuz Kıymet Re's 1115 ... Olduktan sonra Ğasb olunan Tuz Kıymet Re's 1200	Yıllık Kıymet Re's 3315

Sayfa no.92.**Hüküm no.139.**

Medine-i Adana Bâb-ı Tarsus mahallesi sükkânından Ahmed bin Ömer ve kız karındaşı Âişe ve valideleri Ümmügülsüm ve diğer analığı Huriye ve Züleyha nâm hâtonlar taraflarından vekil sacı ez nur Süleyman ağa meclis-i şer' şerif enverde yine mahalle mezbûre sâkinlerinden dafiü'l vesika Fatma bint-i el hâc Halil mahzarında şöyle ikrar tam ve takrir kelâm edüb mekulelerini sülk-i mülk sarf sıhâhiyesinde mesenlük olub mahalle mezbûre de vâki' kıblete sabancı Ali efendi menzilli ve şarka Züleyha hâton menzili ve şimale Sebak zımmi menzili ve ğarbâ çölzade Süleyman menzili ile mahdud ve iki bâb tehümâtı?ve bir bâb fevkâtı sebt?ve bir saffe ...ve kanife ve bir mikdar sulu müştemil menzilimi ve sulu tapusu müşirin mirlimi bey' ba'is sıhâh şer' ile el yevm temenni misüllü olan ikiyüz elli ğuruş merkum Süleyman ağanın müvekkile mezbur Fatma hatun bey' ve teslim ve temenni olan meblağ mezbûr tamama

ve kamilen ahz kabz temenni eyledim fi ma ba'd menzil mahdud mezkure de bir derlü 'alaka müdahile tevkidir dediklerinde sonra yine mahalle mezbûresi kimesnelere refi'ül-vesika Züleyha bint-i nâm hâtun tarafından...vekil saclü merkur Süleyman ağâ meclis-i şer'i şerif enverde yine mahalle mezbûre de vâki' kiblete yine sabancı Ali efendi menzil ve şarka tarik 'am ve şimala zımmi menzil ve ğarbâ Ahmed ve Âişe ve Ümmügülsüm ve Huriye Züleyha menzilleri ile mahdud bir bâb ... tehümatı ve fevkatı?ve bir orta ve min bad sulu?kapısı mirin menzili iş bu mezbûre Fatma bint-i Halil nâm hâtununa bey' bat sıhâh şer' ile el yevm temenni misüllü olan yüz elli ğuruş bey' ve teslim ve temeni olan meblağ mezbur-ı mezbura Fatma hâtundan tamama ahz ve kabz temenni eyledim fima ba'd menzil mahdud mezkure mezbure Fatmanın mülk müşterası ve hak sarfıdır keyfe ma yaşa tehumat mülkiyet üzere...olan dedikde ğibbe'l-tasdik şer' ma vâki' bi't- taleb ketb olundu fi'l- yevmü'l sani ve'l 'işrin min şehr muharrem sene hâmse ve seman ve mi'e ve elf

Şuhudu'l Hal

Âyan-ı İbrahim beşe,Cabbar ağâ âlemdar,... .. ,...hatibzade Ali ağâ,Sabancı Ali efendi,El hâc İsmâ'il ağâ, ...oğlu Ömer beşe,Seyyid Abdullah el müteveli, Va'dehüm

Sayfa no.92.

Hüküm no.140.

Medine-i Adana mahallesinde Harab bahçe mahallesi sükkânından iken bundan akdem mekula vefat eden Mehmed bin Abdullah nâm kimesneden viras-ı validesi Emîne bint-i ile kız karındaşı Elife ve 'Ammezadesi Ahmed nâm kimesnelere mühasırları olmağla her bir leri meclis-i şer'i şerif Ahmedî mühfel din-i münif Mehmedide hâc Hamid mahallesi sükkânından Ali bin Hüseyin mahzarında şöyle ikrar tam ve takrir kelâm eder ki tarih kitabdan altı sene mukdem mirasımız Mehmedî mezbûr Ali kumek ile zarb ve şatıra ile katl eylemiş idi şimdi da'va-ı zıddında olduğumuz da yanımıza müslimun mesalihun...inşa-ı saheylediklerinde dem ve diyete mütealık bir reisat ve bir kılıç ve bir mushaf şerif mezbûr aliden alıb mirasımız maktul mezbûr Mehmedin dem diyete mütealık 'ama da'vay-ı eman mühasemattan min küliyu'l-vecde...ebra-ı 'am ile ebra ve eskat...fima bad taraflarımızdan vekale ve asale da'va...eyler ise 'indü'l hükkamü'l kerim makbule ve mesmu'a olasin dediklerinde ğibbe'l-tasdikü'l şer' ma vâki bi'-teleb olundu hurrire fi'l- yevmü'l sani 'işir min muharremü'l-haram sene hâms ve semanin ve mi'e ve elf

Şuhudu'l Hal

El hâc Hamid ağâ Beşe ağâ,Mehmed ağâ,Kalpaklızade Ahmed ağâ,Hüdaverdizade Mehmed ağâ,Hâc Mehmed efendi,Elifzade?Durmuş efendi,Cenaz Mustafa, Hüseyin beşe,Kasabzade Mehmed efendi,'Atib oğlu İbrahim beşe,Emîn beşe,Nurullah beşe,Halil ... ,Muhser hâc Ali ... beşe

Sayfa no.93.

Hüküm.141

Hasan paşadan vasi Mehmed ağânın ebra hücceti

Husus-ı atiyü'l beyanın mahallinde fasl vessema'ı için kabl şer'den me'zuna irsâl olunan kayib el hâc Abdullah efendi Medine-i Adana da sabıka me'zun bila ikta faziletlü şeyh el hâc Hüseyin hazretlerinin dershanesinde akd olunan meclis-i şer'i şerif de Medine-i merkur mahallâtından Eski hamam mahallesi sâkinlerinden Âişe bint-i Ali nâm hâtun meclis... mezkure de Şeyhzade mahallesi sükkânından rafi' hazze'l-küttab Mehmed ağâ bin Hüseyin mahzarında bil tav'il saf şöyle ikrar nâm ve takrir kelâm edüb tarih kitabından üç sene mukdem?zevceme?'arab Mahmud ve mütevefa Hasan paşanın bir müddet dervişler karyesinde cefatçı?başlık hizmetinde olub umûrunu

ruuiyyet ve mir-i miran mûma ileyhın... mahsulatını ber veche vekale ahz ü kabz üzere iki tarih kitabından üç sene mukdem fevt olub ırs şer' bu...ile diğer hâturn Raziyyeye ve li ebeveyn 'ammezadesi el hâc Halile mahzar olub paşa-ı merkum vasi Mehmed ağâ merkum Mahmud zimmetinde olan mahsulatı ve sarılacağı irsâl merkum hâc Halil dahi mütevefatında zimmetinde olan paşanın emvalını teslim edüb diğer zevcesine bir mikdar...ile arza eyleyüb ben-i me'yus ve hakkım baki kalmağla bendahi hak taleb ederüm deyü da'va etmekle yanımıza mesalemun mesalihun tevasıtıyla akd bir fe'ül-ner'a mehvası? üzere merkum Mehmed ağâ yedinde bir mushaf şerif ve bir sem' balık dişi? eski şam kılıcı ahz ü kabz eyledüm merkum Mehmed ağâdan mersum Hasan paşa hazretlerinde ve reislerinde ve her birlerini vâkitletlerini 'am da'vadan min küli'l-vecde ebra'ı 'am rafi' Hüsam ile ebra vesa'at hak eyledim deyü meclis...mezkure de.....ikrar ve 'itiraf eylediğini kâtib mûma ileyh el hâc Abdullah efendi helûb meclis-i şer'e 'âli vuku'a inha ve ihbar etmekle hindü'l vesika bi'-t-taleb ketb olundu hurriere fi'l-yevmü'l salis ve'l- 'işrin min şehr muharremü'l-haram sene hâms ve semanin ve mi'e ve elf

Şuhudu'l Hal

Delalzade Mehmed efendi,Menzilci Ahmed ağâ,Hasan efendi,Ömer ağâ,Ahmed efendi ... ,Mihrü'l Saliha ... Mustafa efendi,El hâc Hamid ağâ,Tiryakizade Selman ağâ,Molla Musa ,Emir ... Ahmed ağâ,Mehmed ağâ,Vezir-i Hüseyin efendi,Es seyyid Abdullah ... emir ... ,Ser muhseran es seyyid Abdurrahman ağâ,Halifezade molla efendi

Sayfa no.93.

Hüküm no.142.

Husus-ı atiyü'l beyanın mahallinde fasl vessema' için kabl şer'den me'zuna irsâl olunan ser Kâtib el hâc Abdullah efendi Medine-i Adana da sabıka me'zun bala ikta faziletlü şeyh el hâc Hüseyin hazretlerinin varis hanesinde akd olunan meclis-i şer'i şerif enverde Medine-i Adana sevkında on? Bararanda mahallede sâkin Mustafa beşe bin Ömer efendi nâm kimesne meclis me'kud ?mezkurede Seracan mahallesi sükkânından iken bundam akdem fevt olan li ebeveyn karındaşım Mehmed Şakir oğlu Süleyman ağâ nâm mütevefanın veraseleri ve zevcesi Emîne bint-i Mehmed ağâ nâm hâturn tarafından ebra-ı atiyü'l değeri tasdika?vekil...ve karındaşı es seyyid Ömer bin Mahmud nâm kimesne mahzarında bi'l-teviü'l-saf şöyle ikrar tam ve takrir kelâm edüb iş bu mütevefa köşker oğlu Süleyman ağâ da validem Emîne nâm mütevefaiyenin bir mikdar emval ve eşyası olub da'vay-ı sonunda olduğumda...mesalimun mesalihun ...ensa akd sah eylediklerinde bir simlü balık dişi eski şam kılıcı ve bir cild hüsn-ü hat camiü'l ikta...üzerine sah ve kılıç ile bir cild kitabı merkum es seyyid Ömer ağâ yedinde ahz ü kabz eyledim mütevefa-ı mezbûrun zevcesi Emîne hâturn ve kürk halebi oğlu Musa ve Mehmed nâm kimesnelerin husus-ı mezkure de her yerlerin zimmetlerini ebra-ı 'am refü'l hüsam ile ebra evsakat?hak eyledim deyü meclis şer' me'kud mezkure de beddu'a ikrar ve 'itiraf eyledi ki Kâtib mûma ileyh el hâc Abdullah efendi gelüb meclis-i şer'a 'âli vuku'a inha ve ihbar eylemekle hindü'l vesika bi'-t-taleb ketb olundu hurriere fil yevmü'l salis ve'l-'işrin min şehr muharremü'l-haram sene hâms ve semanin ve mi'e ve elf

Şuhudu'l Hal

Osmân beşe,Molla Süleyman tabi' Medine-i sabık Hüseyin efendi,Hâc celilzade Halil ağâ,Tersakiyezade Süleyman ağâ,Seyyid Ahmed ağâ emir ... ,Mehmed efendi emîn Kâtib, ... Hasan efendi,Ser muhseran es seyyid Abdurrahman ağâ,Es seyyid Abdullah...emir ...,Es seyyid Molla Mustafa ,Va'dehüm

Sayfa no.94.

Hüküm no.143.

Husus-ı atiyü'l-beyanın mahallinde fasl ve istima' için kabl şer'den me'zuna irsâl olunan ser Kâtib el hâc Abdullah efendi Medine-i Adana da sabıka me'zun bala ikta faziletlü şeyh el hâc Hüseyin hazretlerinin varis hanesinde akd olunan meclis-i şer'i şerif enverde eyledikte Medine-i merkur mahallâtından Hacı vezir mahallesi sükkânından Münir? oğlu demekle ma'ruf el hâc Halil ağâ nâm kimesne meclis ma'kuduna göre Şeyhzade mahallesi sükkânından hafız hinde'l-küttab Mehmed ağâ bin Hasan mahzarında şöyle ikrar tam ve takrir kelâm edüb... 'ammezadem 'Arab Mahmud bin Sadık merhum Hasan paşa hazretlerinin vefatından üç sene mukdem dervişlü kapısından birinci zamana...başısı olub cem' umûr husus-ı idare ve mahsulatını ahz ü kabz etmekle mezbûr Mahmud fevt verastei zevceleri Âişe bint-i Aliye ve diğer zevcesi Rabi'a bint-i nâm hâtun ile ve baki muhızır olmağla paşa-ı mûma ileyh duyun-ı dairesi olub kapısında olan emvalı ve alacağı...terekesinden ahz ü kabz tarafımızdan iş bu Mehmed ağâ vekil ve baki irsâl ve bil cümle ahz edüb lakin mütvefa-ı mezbûr Mahmud baki bir destarlü hindi ve bir simlü kılıç hançer vasiyet edüb destar mezkur mukdem baki teslim etmekle ve hançeri baki dahi teslim edüb...murseme?mütvefa-ı mezbûrun emval ve eşyasına mütallık'amme da'vay- vekafe iman muhasemattan mekul olacak iş bu merkur Mehmed ağâdan ve kürk mersum Hasan paşa hazretlerinin viraselerinin husus-ı mezkure de zimmetlerini ebra-ı 'am rafiü'l hüsam ile ebr evasekat ?hak eyledim deyü meclis-i me'kud mezkure de bedu'a ikrar ve 'itiraf edildiği katin mûma ileyh el hâc Abdullah efendi taleb meclis-i şer'a 'âli vuku'a inha ve ihbar etmekle hindü'l vesika bi't-taleb olundu hurrire fil yevmü'l-salis ve' - 'işrin min şehr muharremü'l-haram sene hâms ve semanin ve mi'e ve elf

Şuhudu'l Hal

Menzilci Ahmed ağâ,Hasan efendi,Delalzade Mehmed efendi,Emir semerezade seyyid Ahmed ağâ,Ahmed efendi...,Fahrü'l Saliha...Mustafa efendi,Tırsakçızade Selman ağâ,Halifezade Molla Musa,Yusuf Ağâ, ... ,

Sayfa no.94.

Hüküm no.144.

Medine-i Adana mahallâtından Debağhane mahallesi sâkinlerinden Âişe bint-i 'Ali nâm hâtun tarafından da'vay-ı atiyü'l -değeri ruuiyete vekil meshaili ve zevce korkutlu Hasan nâm kimesne meclis-i şer'i şerif Ahmedî ve mühfel din münif Mehmedî de Medine-i merkur mahallâtından Seracan mahallesi sükanından rafi' hinde'l-küttab es seyyid molla İsmâ'il es seyyid Hasan nâm kimesne mahzarında...şöyle da'vay- ı takrir kelâm edüb evvel üç sene mukdem fevt olan berber? Hasan oğlu Ali ağânın Sofubahçe mahallesinde ve kasabalarında müvekkel Aişe sâkin iki menzil mezkurun ba'zı mahalleleri harab olub müvekkel ruh? evveli mütevefa malkoçoğlu demekle ma'ruf Ali bin İbrahim nâm kimesne bila ezan müteveli olunuz iki gurus menzil mezkure masarîf olmağla şimdi meblağ mezbûr-ı baki kalan taleb ederim deyü da'vay-ı eyledikte gıbbe'l sevail ve akibetiyyü'l-inkar iş bu da'va-yı vekil mezbur Korkutlu Hasanda bir minval muharrer yine taleb olundukta ba'dü'l-esam hal vel mahalü'l- du'a ibtidaen yeniden izhar...edüb.....olmayub müde'i mezburun da'vasında şaibe? tazvir olunan.....mua'rızadan bey birlesinde ol vesika bi'-t taleb ketb olundu hurrire fil yevmü'l-salis ve'l-'işir min şehr muharremü'l-haram sene hâmse ve semanin ve mi'e ve elf

Şuhudu'l Hal

Ser muhseran es seyyid Abdurrahman ağâ,Muhzır hâc Ali,Molla Musa... sabık Hüseyin efendi, Molla İbrahim,Seyyid Abdullah ... emir ...,, El hâc Abdullah efendi ser Kâtib

Sayfa no.95.

Hüküm no.145.

Medine-i Adana da vâki' ramazanoğlu Piri paşa ve Halil beyin eylediği camii cedid de eyam sağır? vazife ma'ine ile hatib olan seyyid hâc Abdullah kendü hüsn-ü rızasıyla erbâb-ı istihkakdan iş bu refi' tevki'refiü'l şan hakını Süleyman halifeye fergat ve...ve yerinde olan beratı meclis-i şer'de teslim etmekle merkum dahi vechle layık ve mecel mütehak olmağın mezbûrun kasridinden?tevcib olunub yedine berat şerif 'âlişanım verilmek bâbında naibi Mevlana Habib zîde 'ilme 'arz etmeğın musınca?vech...mezbûre sıdka edüb bu berat hümâyûn saadet...verdim ve buyurdum ki bad'ül yevm merkum varup zikr olunan camii cedid de farğ?mezbûrun bir sene hatib olub hizmet lazimesi müdee'i...kıldıkdan sonra vazife hasebiyele mutasarrıf olub vakfın ruhu ve devam ömür devletçün du'ya müdavemet göstere ol bâbda taraf ahirden ber vechle vasıl?ve kavz?kılmayalar şöyle bilüb 'ulema şerife 'itimad kılalar muharrer?fi evail muharremü'l haram sene hâms ve semanin ve mi'e'te ve elf ...Fi 28 min Muharrem sene 1185

Makam İslambol

Sayfa no.95.

Hüküm no.146.

Hacı Süleyma'nın ibra hücceti

Medine-i Adana mahallâtından Hemhal mahallesi sâkinlerinden Zeynep bint-i Osmân beşe nâm hâton tarafından ebra-ı atiyü'l-değeri tasdika vekil...ve zevce Süleyman ağâ bin Ömer ağâ nâm kimesne meclis şer'i şerif enverde Seracan mahallesi sâkininden rafi' hazze'-l küttab hâc Süleyman bin Mehmed nâm kimesne mahzarında şöyle ikrar nâm ve takrir kelâm edüb bundam akdem müvekkilim mezbûre Zeynep hâton merkum hâc Süleymanın sâkin olduğu Seracan mahallesinde ecdadım vakıf menzil da'vası olub benilerine mesalimün mesalihun tevasıtıyla?... kiram rahmellahü te'ala hazretlerinin kul şerifleri üzere el sah akdir...üzere istibdal olunub vakıf menzil mezkur da'vasında ve gerek gözteşe gera? da'vasında cüzi vekil vekale ve asalete merkum el hâc Süleymanın zimmetini ebra-ı 'am refi'ül-hüsam ile ebra ve eskat hak eylediği fema ba'd husus-ı mezkur için tarafımızdan vekale ...da'vası v ner'a sudur ve zuhur eder ise 'indü'l muhakemü'l kiram makbule ve mesmu'a olmasun dedikde ğab'ül tasdikü'l şer' ma vak'i bil taleb ketb olundu hurrirre fil yevmü'l-salis ve'l-'işirin min zilkaide'l şerife sene erbe'a ve semanin ve mi'e ve elf

Şuhudu'l Hal

Emir ... seyyid Ahmed ağâ,Mehmed efendi Kâtib ... ,Mehmed efendi ibn-ii Hasan,Mütevelli Mehmed bin Ali ,Molla Süleyman bin Mehmed efendi,Ahmed efendi bin ... ,Osmân beşe bin Abdülkerim,Emir ... seyyid Abdullah, Seyyid İbrahim bin Halil, ... Yusuf paşa,Debbağ Mehmed bin Osmân,Debbağçor? El hâc Hüseyin beşe, Va'dehüm

Sayfa no.96.

Hüküm no.147.

Medine-i Adana mahallâtından Kayalı bağ mahallesi sükkânından iken bundam akdem vefat eden Abdurrahman ibn-i İbrahim nâm mütevefanın veraseti zevce-i menkuhası Emîne bint-i nâm hâton ile sülbi sağır oğlu Halil ve sülbi kebir oğlu İbrahim nâm kimesnelere ihtisarı? ediyü'l şer'...zahir ve nemayan olunduktan sonra sağır mezbûre bâbası mütevefa-ı merkumdan ba ırs şer' intikal eden emval mürvetesini zabt u

rabd ve tavsiye umûruna ruuiyete kabl şer'den vasi nasb ve ta'yin olunmak lazım ve müham olmağla sağir mezbûrun validesi merkurum Emîne dindar ve müstakim ve her vechle vesayet 'ahdesinde gelmeğe kadre olduğu zeyl vesika da muharel esam -ı mesalimin?haber verilmeleriyle hakim hasım mevkıı sadır ketb tululu?ve hüsn-ü meab efendi hazretleri dahi sağir mezbûr üzerine merkurum Emîneyi vasiye nasb ve ta'yin eyledikde olduğu vesayet merkume-i kabul ve kema...veska eda -ı müteahıd olduktan sonra vasiye merkume 'iade kelâm edüb vasi olduğum sağir mezbûre nafaka...ihtiyac ile muhtac olmağın behr yevm nafaka...karz ve takdir olunmak muradıdır dedikde hakime mûma ileyh dahi sağir mezbûre için beher yevm ikişer temenni nafaka...baha farz ve takdir edüb hin?huzurunda istidane veledü'l-tefr rucu'a Adana varup sağir mezbûrun akrabasından Hasa efendi ibn-i Osmân nâm kimesneye dahi vesika?merkume üzere nazar nasb ve ta'yin edüb olduğu nezarat-ı merkume-i ba'dü'l kabul hindü'l vesika bi't-taleb ketb olundu fil yevmü'l hâms 'işir min şehr muherrem sene hâmse ve semanin ve mi'e ve elf

Şuhudu'l Hal

Seyyid molla Mustafa, Kök?Hasan tabi' çorzade,Mehmed efendi İmâm mahalle mezbûr,İmâmzade Mehmed efendi,El hâc Abdullah efendi ser Kâtib, ... İmâmzade hâc efendi,Hasan efendi Kâtib

Alıcı?	ğuruş
10	69
10	69
10	340.5
—	340.5
30	—
	317.5
	006.5
	—
	313
Hisse sudur 'âli sene182	
Hisse sudur 'âli sene 183	
Hisse defteri sene 182	
Hisse defetri sene 83	
Sarh aklam	

Sayfa no.96.

Hüküm no.148.

Veche muharrer huruf budur ki

İşbu bin yüz seksan iki senesine ve seksan üç senesine mahsuben ba emr-i 'âli mêmûr olduğum Adana muka'talarında Haleb hassa muka'tasının rub' hissesine mutassarıf Ali ağâ yedinde bilada zıkr olunduğu minval üzere yalnız ikiyüz on üç buçuk ğuruş bir rub' mahaline teslim etmek için ahz edüb bir sene iş bu tahvil 'ita olundu vakf hacette irad oluna

Bende-i Mustafa Üsküdarı

Sayfa no.97.

Hüküm no.149

Cizye beratı

Kidvetü'l nevabü'l meşri'in yani? Mevlana zide 'ilme ve mu'azürü'l-'ulemaü'l-muhafiyin hâlâ Adana müftüsü seyyid Hasan ve sabıka el hâc Hüseyin ve sair 'ulemalarından 'ilmühüm ve ne'azürü'l sadatü'l kiram ve el hak nakibü'l eşraf ka'imakamlar ve eşraf ve sadat kiram zide mücerrede ve meğazirü'l emasil vel akran hâlâ Adana serdar-ı seyyid Hüseyin ve sair Adana serdarı ance Mehmed ve ocak ihtiyarları ve 'ayandan 'abacızade Ahmed ve el hâc Abdurrahman ve bil cümle esnaf şeyhleri...erleri zide kadrehüm tevki' refi' hümâyûn vasıl olacak ma'lum ola ki iş bu seksan beş senesine mahsuben Adana kalemi...mûma ileyh çopurzade el hâc Mehmed zide müceddeden 'ahdesine kayd ve berat 'âlişanım ve evrak boğçası tarafına irsâl olunmuşdur hal'hinde sikke naib mûma ileyhisin der 'âliyeme irsâl eylediğin i'lamında ve siz ki sabık...ve nakibü'l eşraf ka'imakamları ve 'ulema ve sadat kiram ve sabık...ve yeniçeri serdarları ve sairlerisiz der saadetime irsâl eylemeniz mahzarınızda hikmetellahü'l te'ala ol havalide kilet?imzasıyla penbe mahsulü dılhah üzere müstevfi zuhur eylemediğinden beher sal penbe mahsulü ticaret ve hizmeti zamanında etraf memalikde Adana ya gelmeler mekar?olan ehl zimmet re'aya iş bu sene mübareke de vürüd etmeyüp ve ba'zı...bina'ı yerlü re'ayasında dahi ba'zıları etrafa...ve perişan olduklarından re'aya-ı mevcuda cizyeleri malı kalem mezbûr cizyesinin mal mukayyidini esada ve ibka etmeyeceği meşhur olmağdan naşi cizye mezbûr...taraf devlet 'âliyemden ahir kimesne ta'yin olunması tahrir istirham eylemişsiz bu mekula bir kalem cizyesi cânib mirinden bir kimesneden ahdesine kayd ve berat ve veraka tarafına irsâl olunduktan sonra tekrar 'ahde seneden fek?cabasicün ahir mübaşir ta'yin olundu mesbık olmayub lakin zaman 'adalet 'unvan pör şahanemde be ğayr hak bir kimesnenin mağdur ve mütezarar olduğuna rıza-ı hümâyûn olmamakdan naşi gerek derun şehir de mevcud olan ehli zimmet re'ayanın ve gerek kalem mezbûr cizyesi tevabı'ında olub cizyedarı tarafından talebelerine iltizam oluna gelen mahalleler re'ayalarından ahz olacak mal-ı cizyeden bir akçesi kesem ve ihfa? ve mesarîf namıyla mal-ı cizyeden bir akçe naks ve mahsub olunmayub mecmu' hasılat-ı asitan sa'adetime irsâl olunmak ve bu takrib ile kalem mezbûr cizyesi malına...götürülmeyüp hasılat-ı mal mukayyidına iblağ olunmak şardıyla muharrer mûma ileyh el hâc Mehmed zide müceddede...ve izhar eden tahlis için iş bu sene mübarekde kalem mezbûr cizyesi mürfet sez'a ve siz ki sabıkve elhak müğteyiller ve sabık vel hak nakibü'l eşraf ka'imakamları bil cümle 'ulema eşraf sadat kiram vel hak yeniçeri süvarileri ve 'abacızade Ahmed ve el hâc Abdurrahman ve ocak ihtiyarları ve esnaf sahiblerisiz sizlerin rey-i vakıfat ve nazarınız mûma ileyh el hâc Mehmed zide müceddede ma'rifetiyle ber veche emanet hıyanet(üstü çizilmiş) ettirilmesine müsa'ade hümâyûnum ezeranı kalmakla iş bu emri celil enkadarım?esdarı ile irsâl olunmuşdur imdi vusulunda siz ki husus-ı mezbûre için etraf devlet 'âliyemden nazır? nasb olunan mûma ileyhim siz cizye mezbûrenin bu vechle emanet cebayında müs'adey-ı hümâyûnum ezrat-ı kılınmasını muharrer sizlerden sadakat ve istikamet bir nazarat? ve mal cizyeninde telaki ve ve iza'atından hıyanet birle kalem mezbûr cizyesinin mal

mukayyidını tahsil ve temlikine bedel mikdadarat ve bu bâbda beytü'l mal mesalimine ve taraf devlet'aliyeme külli hizmet eylemeniz mamülüne meyiti olmağla muktezarı şard islam üzerine bu mala her biriniz ğayuran ve kabseran hareket ve derune şehir ve etraf kara?ve sair iktiza eden mahallelere cümle gerek re'y ve inkaf ve nezaretleriniz ve ma'rifeti şerh ve mûma ileyh el hâc Mehmed ma'rifetiyle mü'temed adamlar ve Kâtibler ta'yin ve irsâl ve mevcut bulunan ve murur ve 'ubur eden yerlü ve yabancı ve ehl zimmet re'aya-ı ism ve eşkalleri tasrihle 'alel esamı tahrir ve ... bir ferdi haric ve kağıdsız kalmamak şartıyla berat 'alışanım şürut musınca 'amil ve istihkaklarına göre cizyeleri o rafta tevzi' ve teslim mal cizyelerini sabit ve tahsil ve kendünün Adana kalemi cizyesi tevabi'nde olup beher sene taleplerine iltizam olan kalan mahallerin cizyelerini dahi cümle gerek ittifak ve nezaratlarınız mûma ileyh ma'rifetle tahmili mertebe bedel iltizamlarıyla iltizam ve her mahallin mikdar birle iltizam ve milletimizin?isim ve şöhetleriyle tasrihiyle onları dahi başkaca muharrer ve defterdar mahallerin dahi mal cizyelerini tamam ve kamilen cem' ve tahsil edüb... ..mal hasıl olursa cümle gerek ittifaka ve nezaretleriniz ile Adana kal'asına vaz' ve tevez'i edüb hakikat hal her ne surete efrağ olunursa cümle gerek hatim imzalarınız ve naib mûma ileyh hatim ve imzasıyla...mümeyyiz defter ve 'arz ile keyfiyet? hal der 'aliyeme 'ilam ve mesağârat eyleyesüz şöyleki bu maddede bu vechle...müceredsizlerinden sadakat ve hizmet.....olmağla bu bâbda kabl ve rezavet ve yahud dem' beti'et ve...re'ayet ile ya kağıdsız ehli zimmet kalmak ve yahud mal cizyeden bir...ketem ve ihfa olunmak lazım gelürse emanete hıyanet edenlerin müteher ola geldikleri 'akubat sur -1...müteher dur car ve dur bina ve ahrette 'ikad griftar olacağınız cürmünüz...edüb sizlerden ma'mul hümâyûnum olduğu vechle rıza-ı hümâyûnuma muvafika hizmet sencide ebrarına ahkam ve vakıf eyleyesüz ve...mûma ileyh el hâc Mehmed zîde müceddede zatında müstekim olup ve sadakatkar olup beytü'l mal mesaliminde usul-u emval meşru'asında olan mal cizyenin ketem vesikası emri mükerrer musibeti ve cihamü'l vesika ve irtikab ve ictinab etmeyüb sadakat ve istikamet ile hizmet edeceği risal devlet 'âliyemden cizye ile etvarike vakıf?olaanlar ve haber verdiklerine bina-ı hakkında hüsn-ü zan hümâyûn vuku' bilüb ber veche mezuh cizye mezbûre de muma ileyhim nezaretleri ve senin marifetin ber veche akıbet cebayetine müs'ade hümâyûn ezera'atı kılınmağla bilada tafsil olunduğu üzere marifet şer' ve nazır nasb olunan mûma ileyhim nezaretleriyle cizye mezbûr malına tahsil ve hıyanet ve mal-ı cizyeye...götürmeyüp asl mal mukayyid yeni tekmilliye nüzül ve se'i ve...ve hasıl olan mal cizyesi Adana kal'asına hafz eyleyüb...der sa'adete tahrir ve 'ilam mübaderet ve hakkında bulan hüsn-ü zan melukanemi tahkik bezl? ve se'i ve mikdarat ile...şöyle ki bu bâbda sadakat ve istikamet ile hizmet eylediği nevad hümâyûnda mütehakkik olursa veche ahiriyle mükafat ve mes'ulat vasıtılığa sa'at olunacak emr-i muhakkıktır lakinmü'tedallahü te'ala ağva-ı nefis ve şeytanı be münacat ve tem' hame tebt'e'inde birle cizye mezbûru olunmağâ müsa'ade olunmuşdur bu bir vakf fırsattır deyü emanete hıyanet ve beytü'l-mal mesalimine ihanet etmek ihtimalin olur ise bu made...nakış ve tefehhüs olunub bir akçe...alim layık olursa şer'en ve 'akla hakalarında lazım gelen tedibat icra ve saire mevcib? ğayret olmak için.....cânib mirinden zabt valay-ı yevmü'l kıyam hanedanın harab olacağını gerek gibi fehm ve derkar edüb bu madde hizmet sencide ebrarına bezl ve se'i ve mikdarat eyleyesün ve sanki naib mûma ileyhüsün sen dahi mevcib emri şerifim ile amel ve hareket eylemek bâbında ferman 'alışanım sadır olmuşdur buyurdum ki hükmü şerifimle

Vardıkta bu bâbada veche meşruh üzere şerfiyate sudur olan iş bu emr şerif celil-i şan vacibü'l itiba' ve lazı mü'l emsalimin masmun...amil olup helfiyle

vaz've...beğayat ihtirar ve...eyleyesüz şöle bilesüz 'alamet şerife 'itimad kılasüz muharrera fi ğure muharrem sene hâms ve simanın ve mi'e'te ve elf

Fi 5 min sene 1185

İslambolü'l Mahruse

Musınca kaymakam sadriazam mektubu dahi sadır olunmuşdur

Sayfa no.98.

Hüküm no.150.

Muhzır paşa seyyid Abdurrahman ağânın 'arz mevadı temessükü der ğaflet olunmaya

Bâ'is nemika budur ki

Yüreğir nahiyesine tabi' Sarıcalar atası nâm mahallede vâki' mecra-ı kadim nehr kebir kibleten hindizade hafız efendi şarken nehr kebir şimâlen merhum ser muhseran es seyyid Hüseyin ağânın vakıf bahçesi ğarben yine nehr -i kebir ile mahdud...yüz dönüm mikdar 'arz mevat talebi olan muhızırbaşısı es seyyid Abdurrahman ağâ zir'at ve heraset edüb senuy-ı bir altın beytü'l mal için vilayet tarafına eda etmek üzere ezn? teemessük iltimas etmeğiyle zabt ve tasrif için yedine iş bu temessük 'ita olundu gerekdir ki senuy-ı bir altın verüp keyf mayeşa...mutasarıf ola fi 5 muharrem sene 1185

el -Fakir ? es seyyid el hâc Mehmed Müsellim Adana

Sayfa no.99.

Hüküm no.151.

Medine-i Adana mahallesi Kayalı bağ mahallesi sükkânından oduncu oğlu demekle ma'ruf es seyyid Mustafa nâm kimesne meclis-i şer'i şerif enverde Kasaban mahallesi sükkânından rafi' hinde'l-küttab Durmuş beşe ibn-i Kasım nâm kimesne mahzarında üzere şöyle da'va ve takrir kelâm edüb tarih kitabından beş sene mukdem fevt olan sarık İbrahim beşe bin Abdülğani nâm mütevefanın varisi zevce menkuhası validem Cennet es seyyid İsmâ'il ile ve sülbiye kızı Emîneye munhasır olmağla mezbûre Emîne tarafından vekil sahibi ve zevce Durmuş beşe zevce menkuhası Emîne bint-i zimmette validem mütvefiye zimmetlerinde mahalle mezbûre de vâki'bir bâb fevkâtı bayt ile sekiz kil susam ve iki kıntar kavze ve on iki kil şa'ir ve otuz kil...bağ ile ve sair mühemelat hassa iş bu merkum Durmuş ile müvekkile mezbûre Emîne...olmağla şimdi bi'l-verase taleb ederim seval olunub...muharrer ve'l-buyrulmak muradıdır dedikde ğibbe'l-sevail mezbûr Durmuş beşe hanende tarih kitabından beş sene mukdem mezbûre...hal hayatta ve kemal 'akl sıhatta mahzar müselliminde bir kılıç ve zincili mezre'anda otuz dönüm bağ ve nakd doksan ğuruş üç zira'cuka mezbûre...meclis...salihada mezbûre Emîne yedinden tamama ve kamilen ahz ü kabz edüb mezbûranın zimmetlerini ibra-ı 'am rafi'ül hüsam ile...hak eyledi deyü defa'la mukabele...ğibbe'l-tasdik ve 'akibü'l -inkâr iş bu rafi' mezbûr ve vekil merkum Durmuş beşeden bir minval muharrer yine taleb olundukta 'udul ihrar resal mesaliminde...savadetten es seyyid el hâc Ali beşe bin Mehmed ve Ali beşe ibn-i Abdullah nâm kimesneler li-eclü'l-şehâdet meclis-i şer'i hazıran ishar olundukta fil hakika tarih kitabından beş sene mukdem müdde-i mezbûre için oğlu Mustafa beşenin validesi Hayat hâتون hal hayatta ve kemal 'akl sıhhatte bizim huzurumuzda zikr olunan kılıc zincirli mezra'asında otuz dönüm bağ ve nakid doksan ğuruş ve üç zira' koca mezbûre cennet tamama ve kamıla ahz ü kabz edüb merkuman Durmuş beşe ve müvekkilesi Emîne hâتونun zimmetlerini husus mezkur mirası mütealık ebra 'amm rafiü'l-hüsam ile ebra ve eskada hak eyledi bizler bu hususa bu veche üzere şahitleri ve şehâdete dahi edendir deyü her bir le...şehâdete şer'e eylediklerinde şehâdetleri makbule oldukdan sonra hâlâ Medine-i Adana da mazun bil ifta faziletli es seyyid

Hasan efendi imzasıyla...bir kıt'a fetva-ı şerif ebrar edüb derununda hendek zeneb? ile mirasa mütealîk da'vası olub şu kadarını üzerine ebra-ı 'amm olduktan sonra...evvel husus-ı da'va etmeğe kadar olursam allahü 'alem cevab ba sevanında allahü alem olmaz deyü ketb mukeyerinden işbah de masrah olmağla muslarınca müdde'i mezbûr oduncu?oğlu seyyid Mutafa beşe...mu'arizden men' bir le hindü'l-vesika bi't-taleb ketb olundu hurrire fil yevmü'l hâms min...sense hâms ve semanin ve mi'e ve elf

Şuhudu'l Hal

Mercanzade Hasan ağâ,El hâc İsmâ'il ağâ,El hâc Battal ağâ,Es seyyid Abdülkerim ağâ,Kütüküzade Mehmed ağâ,İmâmzade Mehmed efendi,Saberzade? ağâ

Sayfa no.99.

Hüküm no.152.

Dündarlü nahiyesinde nakit malı

Veche muharrer huruf budur ki

Bin yüz seksan dört senesi muharremü'l-haramın ğurre seneden zilhicce ğatine Dündarlü cephesinin nakit malından sarı oğlu tarafından 'alel hesap yalnız beşyüz ğuruş umûr vilayet için ahz ü kabz olunmağın iş bu tahvil tahrir ve ahalisi yedine verildi vakt hacette ebrar oluna fi 8 Safer sene 1185

el- Fakir hâc Mehmed vekil...Adana

Sayfa.100.

Hüküm no.153.

Eyalet-i Adana da vâki' dergah-ı 'âli yeniçerisi ocağı ağâ ve 'alemdaran ve ocak da... ihtiyarları âlel ûmum ba'dül selam inha olunur ki...'aminü'l 'aminü'l-meymenet bi inayetillahi teala kendümüz bir ağamız ile...heman 'azimet ve rahî olmak muhakkak olmağla zie hükümetimizde vâki' derga- 'âli yeniçeri serdarlığı olub sabık üzere kîdvetü'l-emasil ve'l-akran oğlumuz es seyyid Ahmed ağâ tarafımızdan vekil nasb ve ta'yin ve umûr zâbitliği kendüye ta'viz ve isale olmakdan...gerekdir ki eyalet Adana da vâki' yeniçeri ve cebeci ve topçu ve arabacısı ve kul oğulları bil cümle üzerlerine ağâ -ı mûma ileyhim zabt ve serdar bilüb...haric vaz' ve harekette bulunmayup ve sanki? oğlum es seyyid Ahmed ağâ... vâki' olan umûr-ı hususunuz ma'rifet şer' ve cümlenden ma'rifetleriyle ruuiyet eyleyüb hilaf şer' şerif ve muğayır kanun bir ahî metaz-ı ve mutazerrer olmayub musınca mektub ile 'amil olasız Fi 9 min S sene 1185

Fi 9 min Saferü'l-ahir sene 1185

el- Fakir es seyyid Halil Serturnalı Dergah-ı 'âli

Sayfa no.100.

Hüküm no.154.

Der devlet mekiyine arz budur ki Medine-i Adana da mahalle emîni iken bundan akdem vefat eden Mehmed ağâ nâm mütevefanın sulu? miriyesi için bil cümle terekesi ahz ü kabz ve emr-i 'âli mübaşir ta'yin buyrulan divân-ı hümâyûn çavuşlarından Mustafa ağâya mütevef-merkumun mal mevcudundan iki 'Re's sim raht kıymeti ikiyüz elli ğuruş ve simlü silah kıymeti yirmi sekiz ğuruş ve simlü hançer kıymeti dokuz ğuruş ve bir kürk kıymeti kırk üç ğuruş hat? ve şa'ir mahsulatı kıymeti üçyüz ğuruş ve cem'en altıyüz ğuruş ba'dü'l harc ve masraf mütvefa Mehmedin malı olmak üzere teslim olunub ve bila-ı...oğulları Süleyman ağâ ve Ali ağâ nâm kimesnelerde üçyüz ğuruş temessük.....olub onlar dahi iki kıt'a temesükleri mübaşir merkuma teslim ve merhum Mustafa ağânın dahi terekesi ma'rifet seri' ve vasi.....ağâsı Hasan ağâ ma'rifetle muharrer olunduktan gerek tereke ve gerek tuz kıymeti ba'dü'l ihrac bin ikiyüz buçuk ğuruş baliğ olub meblağ mezbûrede 'ayyini mevcud olan tuz kıymeti üçyüz yirmi beş ğuruş ihrac olunduktan sonra sekiz yüz yetmiş beş buçuk ğuruş mübaşir merkume teslim olunduğu bila iltimas paye...'alaya 'arz ve

'ilam olundu baki umûr ferma-ı hazret men lehü'l emrindir hurrire fil yevmü'l hâms şehri Saferü'l-ahir sene hâms ve semanin ve mi'e ve elf

.....

Sayfa no.101.

Hüküm no.155.

Fi'l-asl 'Arabkir ahalisinden olub bil mübafere Medine-i Adana mahallâtından Hamam mahallesi sükkânından iken bundam akdem vefat eden tuzla emîni Mustafa ağâ nâm mütevefanın tahrerde viras ma'ruf ve ma'rufesi olmayub lakin hâlâ şarkpare ağâsı 'izetlü Hasan ağâ nâm kimesne-i hâlâ hayatta ve vasi muhtar nasb ve ta'yin etmekle ve vasi merkum ma'rufeti ve Medine-i Adana da mütesellim sa'adettü el hâc Mehmed ağâ tarafından beytü'l mal kapısına mêmûr ve tokatçı başı veliyü'l din ma'rifeti ve ma'rifet ser aleme tahrir ve sevka saltanide...inkit'aından sonra bey' meziyeden ile fûrûht ve vasi merkuma teslim olunan muhalefat defter tereke ber veche zikr olunur hurrire fil yevmü'l hâms min şehri sevail sene erbe'a ve semanin ve mi'e ve elf

Köhne kürk Re's 1 Ğuruş 4	Göküm Re's 1 Ğuruş 17	Yorğan Re's 1 Ğuruş Para 5 3	Minder ma'a başlık Re's 2 Ğuruş para 1 7	'Asel Para 24
Eğer Minderi... Re's 2 Para 26	At gömleği Re's 1 Ğuruş para 8 3	Düşek Re's 1 Ğuruş para 11 1	Tencere Re's 3 Ğuruş para 11 3	Kilim Re's 1 Ğuruş para 5 2
Seravil? Re's 1 Para 20	Tulma Re's 1 Ğuruş 6	Düşek Re's 1 Para 21	Satıl Re's 1 Ğuruş para 11 1	Sını ... 1 Ğuruş 17
Yamcı? Para 32	Barut ve Kurşun Kıymet Re's 1	Sını Re's 1 Ğuruş para 5 5	Fenur? Re's 1 Ğuruş 7

Şeme'dan Re's 1 Ğuruş 1	Zarf Re's 3 Ğuruş 1	Cuba Re's 1 Ğuruş 17	Felcan ma'a Zarf Ğuruş 2	Yastık Re's 1 Ğuruş 5
Ğarğan Re's 1 Ğuruş 27	Köhne Yastık Kıymet 1 Ğuruş 5	Ğarğan 1 ... Ğuruş 27

5 NUMARALI ADANA ŞER'İYYE SİCİLİ TRANSKRİPSİ... Mehmet Ali EKİNCİ

Köhne Yastık Re's 1 Ğuruş 17	Muka'ad 1 Ğuruş 17	Tara İbrik kuşağ 1 Ğuruş 23	Tüfenk 1 Ğuruş para 5 27	Leğen İbrik Ğuruş 27
Kahve Takımı Ğuruş 27	Keçe Para 33	Same Kuşağ 1 Ğuruş 3	Tahra Ğuruş 27 para 5	Def'a Keçe Ğuruş 7
Hırar Hıkbet 1 Ğuruş 37	At gömleği 1 Ğuruş para 3 37	Düşek 1 Para 37	Tencere 1 Ğuruş 17	Muka'ad 1 Ğuruş 17
Kilim 1 Ğuruş 37	Kavak Para 35	Entari 1 Ğuruş 3	Yasdık 1 Ğuruş 17	Lengeri 8 Ğuruş para 8 37
Tepsi Re's 1	Silah Peştü Ğuruş 37	Çeşer 1 Ğuruş 2	Yasdık Ğuruş 2	Köhne Seccade Re's 7
Çadır Re's 6	Cedid Kürk Re's 40	Kahve Kıymet 5 Re's 10	Öküz 1 Ğuruş 8	... Barkir 1 Ğuruş 25
Yağız Barkir 1 Ğuruş 27.50	...Barkir 1 Ğuruş 57	Sim kılıç 1 Ğuruş 72	Kazı Karyesinde mezru' ... kile 4 Ğuruş 25	Mezru' Şa'ir Kile 19 Ğuruş 60
Der zimmet hâc İsmail Ğuruş tahsil 1050	Der zimmet Ağa Mustafazade Ğuruş 'Asel 80	Der zimmet Hasan ağa tahsil Ğuruş 50	Der zimmet Cabakız Halil Tahsil Ğuruş 9	Kavze Kantar Ğuruş 325 (Fi 27) Revac

Yekün

Ğuruş/1970.5/ Yalnız Bin Dokuz yüz yetmiş buçuk ğuruşdur.

Münhasırü'l İhracat

Techiz... Ğuruş 50	Zemam başında olan meblağın için tahsili için resm Ğuruş	Resm-i kıymet Ğuruş 21.5	Katibiye Ğuruş 12	Nazariyye Ğuruş 10
--------------------------	---	--------------------------------	-------------------------	--------------------------

	130			
Çukadara Ğuruş 8	İhzariyye Ğuruş 10	Beytü'l Mal kapıcılarına Ğuruş 21	Hizmeetkar Zacerat Ğuruş 11	Ev kirası Ğuruş 10
Vasi merkumun Tuz devrine ve sair masrafı Ğuruş 79	Deyn-i müsbet Ali Beşeye Ğuruş 32	Deyn-i ... Hac Mehmede Ğuruş 21	Deyn-i müsbet molla Mustafa Ğuruş 56 Para 19	Mersum Mustafa ağanın katibete ahiret Ğuruş 200
... icaresi Tarsus sevkinde 28				

Yekün /ğuruş/para 9/769.5/Yedi yüz altmış dokuz bucuk ğuruşdur.
.../ğuruş 1200.5/para 9/ Bin ikiyüz bucuk ğuruşdur. Para 9

Sayfa no.102.

Hüküm no.156.

Kidvetü'l kuzât ve'l-hükkam ma'denü'l-fazl ve'l-keâm Mevlana Adana kâzısı zîde fazle ve'l- kidvetü'l -emacid vel 'ayan Adana mütesellimi zîde mücedde ve kidvetü'l emasil ve'l-akran divân-ı hümâyûnum çavuşlarından bu hususa mübaşir ta'yin olunan Mustafa çavuş zîde kadre tevk'i refi' hümâyûn vasıl olacak ma'lum ol ki iftiharü'l emacid ve'l-ekabir hâlâ ordu-ı hümâyûnumda dergâh mu'allam çavuşbaşısı İbrahim dame müceddede ber veche malikane ahdesinde olan Adana sancağında Busegöz?nahyesinde ... ağca deniz ve tevabı' muk'atasının üç seneden berü iktiza eden malı mülteziminden ahz olunmaktan olcanıbında kuvvet olub mal mir-i zımmında kalmağla mütevef-ı merkumun zuhur eden emval ve eşyası her ne ise ma'rifet şer'ile ve çavuş merkum ma'rifetle zabt mal mir-i zimmetinde olan muhakkık olan mal muka'ta tahsil ve eda olunmadıkça duyun-ı saire ashabı tarafından müdahale ettirilmemesi üzere emri şerifim sudurunu mûma ileyh istid'a etmekle hazine-i 'amiremde mahfuz baş muhasabe defterlerine nazır olundukta mahsul mahalle ağca deniz ve tevabı' mukata'a-ı senuy-ı yüz dört bin ikiyüz akçe mal ve sekiz bin yediyüz ğuruş mu'accele ile mûma ileyh malikane 'ahdesinde olduğu ve bu makule mukata'at miriye muhasebe malikane tarafından zabt eden mültezimlerin mahalinde fevtleri...emval ve eşya... ma'rife-i şer' ve cümle ma'rifetle zabt ve tahrir ve defter duyun-ı miriyesiyle de akdem olunduğuna binaen ol emirde duyunu-ı miriyyesi teknil olundukça...saire ashabı ashabı tarafından müdahale olunmamak üzere o emr-i şerifem...hisse kâr?olundukda istid'ası musıca emr-i şerifim verilmek bâbında iftiharü-l ümera vel ekabir...cem'ü-l me'al vel meğaz ... baş defterdarım 'azimet 'âli dame...telihast etmeğın eden bil hayz musunca âmel olunmak bâbında ferman 'âli şanıım sadır olmuşdur buyurdum ki hükmü şerifimle menaser?merkum vardıkda bu bâbda sadır olan emrim üzere âmel eden âmel dahi veche meşruh üzere mukata'a mezbüresi...merkumede berü zabt ü rabt eden tahrir ve defter ol emirde duyun-ı mirriyesini tamam ve kamıla tahsil veda ettürüp mukayer emrü 'âli şanıım duyun-ı miriyyesi teknil olundukça duyun-ı saire ashab ashab tarafından müdahale...ettürmeyesüz şöyle bilesüz âlamet şerife 'itimad tahriren fi fi'l-

yevmü'l...cemadiye-l ahir sene erbe'a ve semanin ve mi'e ve elf Fi 14 min Safer sene 1185

Buyruldu

Sahra-i İsakça

Sayfa no.103.

Hüküm no.157. Okunmuyor.

Sayfa no.104.

Hüküm no.158.

Müftü sabık el hâc Hüseyin efendi

Medine-i Adana civarında vâki' bahçeleri muka'tasının seksen dört senesine mahsuben mültezimi kıdemzade Mehmed ağâ meclis şer'i şerif enverde rafi' hazze'l küttab sabıkan me'zun bila ikta fahrü-l ülemai-l kiram şeyh el hâc Hüseyin efendi mahzarında şöyle ikrar tam ve takrir kelâm edüb ahde-i iltizımında olan mukata'a mezbûre tabi' sultan zokağında vâki' beynü-l ahali ve eciran ma'lumuna mahdud 'arsası senuy-ı üç ğuruş için zemin ile sucuzade evkafından olub tahminen otuz dönüm mikdarı bağ efendi muma ileyhin mülk müşterası olub dine zokağı mezkure de vâki' sucuzade evkafından harab şerif olub kuyud?ve valay-ı muzmahal ve işcarı mukata'a seksan dönüm mikdarı bağçe arsası on ğuruş mu'acele ve senuy-ı beşer ğuruş cânib vakfe eda etmek üzere kendü...işcar...etmeğe Adana müteveli ile yine efendi mûma ileyhin taht icaresinde olub işcar...ve gerek zira' olunub hasıl olan sebzevat ve hububat mukabelesinde ve gerek bağ mezkurun öşür-i mukabelesinde senuy-ı ma'lum ol mikdar kat' olunub mablağ...mukata'a mezbûr mültezimlerine eda etmek üzere bizden maktu' temessükü iltimas etmekle...tehümatı üzere bağ mezkur – senuy-ı üç ğuruş ve bahçe de olan işcar...ve sebzevat ve sair hububat öşrü için senuy-ı beş ğuruş mukata'a mezbûr mülateremlerine eda ve teslim etmek üzere yedine maktu' temessükü 'ita olunub ol dahi...zıkr bağ öşür mukabelesinde üç ğuruş ve bağçe mezbûr mahsulatın bedel öşür mukabelesinde beş ğuruş mukata'a maktu' mültezimlerine senuy-ı eda ve teslim etmek taahüd oldu dedüğünde muker merkumun sıdık makalatı muker mûma ileyh vecaha tahkik ve şefaha tasdik etmeğün hinde-l vesika bi'- teleb ketb olundu fil yevmü'l hâms 'işir min saferü'l-ahir sene hâms ve semanin ve mi'e ve elf

Şuhudu'l Hal

... zade es seyyid Ahmed ağâ, Tellizade el hac Mehmed ağâ, Es seyyid el hac Hamza ağâ,El hac Abdullah efendi,İmâmzade Mehmed efendi,El hac Süleyman,Ser muhseran es seyyid Abdurrahman ağâ,Molla Mustafa

Sayfa no.104.

Hüküm no.159.

Bâ'is nemika budur ki

Bin yüz seksan dört senesine mahsuben iltizamımızda bahçe mukata'asına tabi'sultan zukağında vâki' beynü-l ahali ve eceran ma'lume'l-hudud 'arsasü senuy-ı üç ğuruş icarı zemin ile sucuzade evkafından olub tahminen otuz dönüm mikdarı bağ Adana da sabıka mazun bila...fahru'l ülemaü-l kiram faziletli el hac Hüseyin efendi hazretlerinin mülk müşterası olub ve yine zokağında mezkure de vâki' sucuzade evkafından harab müşrif olub kuyud?valay-ı...işcarı mukata'a seksan dönüm mikdarı bahçe 'arsası on ğuruş mu'acele senuy-ı beşer ğuruş cânib vakfe eda etmek üzere kendü...işcarı 'arz etmek Adana müteveli ile efendi mûma ileyhin taht icaresinde olub işcar...ve gerek zira' olunub hasıl olan zebzevat ve hububat ve sairin öşür mukable ve gerek bağ mezkurun öşrünü mukabelesinde senuy-ı ma'lum ol mikdar meblağ kat' olunub meblağ maktu' mukata'a mezbûr mültezimlerine eda etmek üzere maktu' temessükü-l hasıl etmekle...tehümatı üzere bağ mezkure senuy-ı üç ğuruş ve bahçe de

olan işcar...ve sebzevat ve hububat öşür için senuy-ı beş ğuruş kat' ve meblağ mezbûr mukata'a mezbûr mültezimlerin eda ve teslim eylemesi için temessük tahrir ve efendi mûma ileyh yedine vaz' olundu inşaallahü te'ala bağ mezbûrurn öşrü mukabelesinde üç ğuruş ve bahçe mezbûr mahsulatının bedel öşrü mukabelesinde beş ğuruş ve bahçe mukata'ası mutasarıflarına eda ve teslim eyledikde ziyadesine mütalebe olunmamak için efendi mûma ileyh Medine-i iş bu sene maktu' ve temessük 'ita olundu

Mine'l fakir Mehmed Kıdemzade iltizam mukaata mezbure

Sayfa no.105.

Hüküm no.160.

Medine-i Adana mahallâtından Yurtan mahallesi sükkânından fahrü'l 'ayan şerafetlü çopurzade es seyyid el hâc Mehmed ağâ nâm kimesne meclis-i şer'i şerif ahd-ı ve muhfel dîn münif muhamediyede hafız hinde'l-küttab es seyyid Mehmed nâm kimesne mahzarında şöyle ikrar tam ve takrir kelâm edüb 'inde ati suduruna deĝin mülk-i sülük sarf sıhâhide mesenlük olub mahalle mezbûre de vâki' kiblete...menzil ve şimal kal'alı oĝlu Ahmed ağâ mirlü ve şarka Ömer çavuş oĝlu Mehmed ağâ menzillü ve ğarbâ sarac Mehmed beşe menzil ile mahdud ve bir bâb fevkâtı bet? üç bâb tahümmatı bet? ve bir ortama ve isticar bir mikdar sulu müşmül mülk menzilimi cümle'l tevabi'...hak tarafından ahsab kulu havi şurud...mübteladan 'adi bey' bat sehayih şer' ile el yevm...misüllü olan üçyüz ğuruş iş bu müşiri merkum es seyyid Mehmed Çelebi bey' ve teslim...olan meblağ mezbûr üçyüz ğuruş müşteri merkum yedinden tamamen ve kamilen ahz ü kabz...eyledim fima bad menzil mahdud mezkure de bir derlü 'alaka ve müdahalem yoktur menzil mahdud mezkur müşteri merkum es seyyid Mehmed ... mülk müşterası ve hak sarifdir dedikte ğibbe'l tasdikü'l şer' ma vasi' bi't-taleb ketb tahrir olunub bi't-taleb 'ita olundu hurrire fil yevmü'l salis ve şehir rebîü'l evvel sene hâms ve semanin ve mi'e ve elf

Şuhudu'l Hal

Es seyyid Yusuf Arab,Es seyyid Abdürrahman ağâ,Ahmed ağâ kal'alızade, ... başı Molla ağâ, Anca el hâc Mehmed ağâ,Es seyyid Ahmed efendi...sabık,Es seyyid İbrahim Efendi,Mehmed efendi şehir kethüdasızade,Es seyyid Abdurrahman ağâ ser muhızıran, El hâc Ali Kâtib ... ,Es seyyid Ahmed ağâ Hüseyin ağâzade,

Hüküm.161. Okunmuyor.

Sayfa no.106.

Hüküm no.162.

Çopurzade el hâc Mehmed ağânın sualat-ı? umûru

Destur-ı mükerrerem müşir müfhem nizamü'l'alem müdir umûru'l...bil fikrü'l sakıb mühamü'l enâm bil reiyü'ül-saib...beyanü'l devle ve'l-ikbal meşyid erkanü'l saadet ve'l- iclalü'l mahfuf besenuf 'avadıfü'l-mülkü'l 'ala Adana valisi vezirim paşa ademellahü teala iclale ve kidvetü'l kuzât ve'l-hükkam madenü'l-fazlü'l-ahkam Mevlana Adana kâzısı zîde fazle tevki refi' hümâyûn vasıl oluncak ma'lum ol ki hâlâ matbah-ı 'amirem emîni seyyid İbrahim zîde mücedde de ma'rifetle ruuiyet olunan matbahı 'amirem masrafı için bin yüz seksan beş senesine mahsuben cizyesi mülkünden...hümâyûnum temessükü musınca on beş bin ğuruşdan ta'yin ve havale olunub mesarîf mezkurede seniyyin maziyelere kıyas olunmayub bir an akdem ve bir sa'at mukdem tahsili ehm umûr devlet 'alakamdan olmağla vürud emr-i şerifim günü mebalîğ mezbûresine merkum cizyedarından tamamen tahsil ve kapısına mêmûre teslim ve 'acalete ve sara'ete istinana sa'adetime irsâl tesbid ettirmek ferman olunmağın ... iş bu emr-i celil mikdarım esdar ve irsâl olunmuşdur imdi vusulunda sanki vezir şad olasın masarîf mezkure için sene-i merkuma cizyesi melukundan ruznâmçe hümâyûnum temessükü mevsınca havale olunan meblağ mezbûre on beş bin ğuruş

cizyedar merkumden inzam rey ve maa'rifin ma'rifet şer'ile hal تماما ve kamilen tahsil ve kapısına mêmûra teslim ve 'acele ve sür'ate istinad sa'adetime irsâl ve tesyide himmet ve sarf kil mekiyet eylesün ve sanki Mevlana-ı mûma ileyhisin sen dahi mevcub emr-i şerifim âmel ve hareket eylemek bâbında ferman 'alışanım sadır olunmuşdur buyurdum ki hükmü şerifimle vardıkda bu bâbda veche meşruh üzere şerfiyafta sudur olunan iş bu emr-i celil şana vacibü'l imtina'lazimü'l-emsalimin mezun.....âmil olub hilafıyla vaz've hareketinden bekayat ihtirar ve itisab eylemeyesüz şöyle bilesüz 'alamet merkume 'itimad kılasüz tahriren fil yevmü'l sani''işrin muharrem sene hâmse ve semânin ve mi'e'te ve elf

Re's 5000 yalnız beş bin ğuruş

İslambol'ül mahurse

Sayfa no.106.

Hüküm no.163.

Bâ'is tahrir hûruf budur ki

İş bu binyüz seksan beş senesine mahsub eyalet Adana cizyesi mülkünden olmak üzere hâlâ emîn matbah amire hazret-i şehriyari devletlü necayetlü es seyyid İbrahim efendi hazretlerine havale ... on beş bin ğuruşdan emîn mûma ileyhin taraf devletlerinden yedimizde olan evamiri 'aliye ve ruznâmçe musebince ahz ü kabz mêmûriyetim hasebiyle cizye mezkurun cebayetine mêmûr hâlâ Adana mütesellimi sa'adettü mükremettü el hâc Mehmed ağâ yedinde yalnız beş bin ğuruş tarafımıza teslim olunmağla ahz ü kabz ... sened olmak için iş bu yedine tahvil verilmişdir vakıf hacette ibraz oluna fi 79 ... sene 185

Fi 9 min rebü'l evvel sene 185

Hüseyin çukadar tabi' emîn matbah 'amire

Mütesellim el hâc Mehmed ağânın 'inayed tahvili

...

2500 ... öşriyetinden

2000 tarsus parekendesinden

1800 Abdülkerim oğlundan

6300 yalnız alt bin üçyüz ğuruşdur

Sayfa no.107.

Hüküm no.164.

Bâ'is tahrir hûruf budur ki

İşbu bin yüz seksan üç senesine mahsub yorgan mukata'ası mülkünden olmak üzere hâlâ istina-ı 'aliyede malikane mezkurun mutasarıf olan kethüda-i bu ayin hazret-i şehriyari devletlü 'inayetlü veli nimetim Salih ağâ efendimizin taraf devletlerinde mal mezkurun ahz ü kabz mêmûriyetim hasebiyle hâlâ Adana mütesellimi sa'adettü mükremettü es seyyid el hâc Mehmed ağâ yedinden yalnız altı bin üçyüz ğuruş tarafımıza teslim olunub kusur-ı re'aya zimetlerinde kalmağla meblağ mezkur yalnız altı bin üç yüz ğuruş ahz ü kabzımıza şa'ir sened olmak için ağa-yı mûma ileyhin yedine iş bu melul tahvil verilmişdir vakıf hakkında ibraz oluna fi 9 ... sene 1185

... İbrahim defterdar balığ Kethüda-i Livayin Mehmed Salih ağa

Sayfa no.107.

Hüküm no.165.

Der devlet mekine 'arz budur ki

Medine-i Adana nevahından Yüreğir nahiyesi vâki' ağca? deniz dökülmek tuzlası mültezimi olan mütevefa Mehmed ağâ senesinde hal sıhatte iken meclis-i şer'e gelüb şöyle takrir kelâm sebt...eder ki mületzimde olan tuzları sene-i mezbûre

ağustosunda cem' eylediğim tuza 'azim rahmet isabet etmekle cümlesi mahv olub baki 'özür külli olmağla vukuf tamı olan beygarz müsliminden istifar olunub ahval bir şanıımı der devlet medara-i 'alim ide ver deyü iltimas edüb fi'l-nefsü'l-emr ve vukufu tammı müsliminin ihyarlarıyla cümlesi mahv olduğu sene seksan senesinde naibü'l şer'i şerif olan es seyyid İlyas efendi 'ilam edüb ve bundan ma 'da bir sene dahi altıyüz ğuruşdan ziyade hasılatı olmadığı kürkür oğlu Mustafa ve seyyid Uruyes? ve Zenbe oğlu Ali ve seyyid Mustafa ve sair müslüman dahi Ali tarikü şehade inha ve ihbar etmeleriyle bu güne mal mezbûre kese ve noksan tertib altmış iki...mezbûr mutasarrıf sahib mukat'a İbrahim bey tarafından on iki sene ruuiyet edüb merkurum Mehmed dahi fevt oldukda mir-i merkurum İbrahim beg mutevefanın emval ve eşyası ve mevcud olan tuzu zabt edüb yine mukta'alar iltizamdan mal miri olmak üzere ahir eshab duyü 'özür külli vasif 'azim eylediğini bozoğlanları dahi 'alim muhit olmakla ol ki vâki'ül hal bil iltimas paye-i serir? 'ilana 'arz ve 'ilam olundu baki emr-i ferman hazret menlehül emrindir hurrire fil yevmü'l 'işrin min şehr reb'ül-evvel sene hâms ve semânin ve mi'e'te ve elf

...

Sayfa no.108.

Hüküm no.166.

Der devlet mekiyine 'arz du'a kemîne budur ki Medine-i Adana nevahından Yüreğir nahiyesinde vak'i akçe denize dökülmeğe tuzlası mültezimi olan Mehmed ağâ nâm kimesne meclis-i şer' şerif gelüp şöyle takrir kelâm ve nizamü hal eylediğe der ahde ve iltizamında olan tuzlalara bin yüz seksan senesi 'ihtivasında cem' eylediğim tuza 'azim zahmet ve isabet etmekle cümle mahv olub...özür külli olmağla vukuf tam olan müsellemininden istifar olunub ahval bir paşamız der devletmedara 'arz ve 'ilam ediyorsun deyü? el hac ve iltimas etmekle fi nefsu'l emr vukuf tam olan müsellemininden istifar olundukta mezbûr Mehmed ağânın iltizamında olan tuza yüz seksan senesi 'itivasında cem' eylediği tuza 'azim rahmet ve isabet edüb cümle mahv olduğunu haber vermeleriyle hasbünellah te'ala bil iltimas paye-i serir? 'alaya 'arz ve 'ilam olundu baki emr-i ferman hazret men lehül emrindir fi'l-yevmü'l sabık vel 'işrin min muharremü'l haram sene ... ve semânin ve mi'e ve elf

...

Sayfa no.108.

Hüküm no.167.

Der devlet mekiyyine 'arz da'i kemîne budur ki Ordu-yı hümâyûnda sabık çavuşdan olan 'Arabkirli İbrahim beyin Adana da Yüreğir kâzasında mutasarrıf olduğu...mukaa'tasının on iki seneden bir ruuiyetine tarafından vekil çukadarı Mehmed ağâ...merkurumun kurb civarında vâki' yasriviran muka'tasının nısfına mutasarrıf ba'is 'arz avdiyet Süleyman ağâ kullarından bin yüz yetmiş dokuz senesine mahsuben ikiyüz yirmi üç ğuruş iltizam edüb senesine ahirinde kurb mültezimi Halil ağâ yediyle elli ğuruş teslim ve baki yüz yetmiş ğuruş zimmetinde kalub evvel esnada merkurum Süleyman ağâ asitane-i aliyemde taraf miriye duyun-ı için sa'adetlü bir ğulam baki ağa konağında dört sene mütevelliyeye habs olunub merkurum Mehmedin dahi ma'lum oldukta mukaat'a mezbûre yine...eyledi deyü seksan ve seksan bir ve seksan iki senelerini nuzulu bila temessük zabt ve ta'sir ve hasılatını ahz ü kabz eyledikte seksan iki senesi ğayetinde mezbûr nevt? olmağla merkurum Süleyman ağâdan habsinden hülasa olub Adana'ya vusul ve yedinde birkaç kıt'a o emr-i 'âliyelere ibraz ve mazmun emir münifinde mukaa'ta mezbûrun i'şarı şer'iiyesi re'ya zimmetinde ise re'aya mukaata'a da tahsil ve mezbûr Mehmedin zimetine geçtiği şer'a sabit ve taher müstehak olur ise mezbûr Mehmed den tahsil deyü buyrulmağla ol esnada mezbûr müteveffa bulunub

tereke vaz' kayd olan miri merkumun çukadarlarından Mustafa nâm kimesne taleb eyledikte Mustafa hasib feraş olub inşallahü teala mukaat'a mezbûr merkum Mehmedin dört sene zabt ma'lum olub olmağla ba'dü'l-hülâsa me'en mukaata'a mezbûrun ziraatçılarına tefahüs edelim her ne ki hasıl olub mersumun zimmetine geçti ise evamir-i 'âliye musınca tamam ve kamilen eda ederim deyü taa'hüd edüb eyam mururunda ba mazallahü te'ala oldukça killet etmekle ol esnada mütevefa-ı mezbûrun Mehmed de alacak hakım var deyü ta'hüd mir merkum tarafından ba emr-i 'âli divân-ı hümâyûn çavuşlarından Mustafa çavuş zuhur ve yedinde olan emr-i 'âlinin hilafe bila isabet nuzulu cümle terekesine ahz ü kabz merkum ve Süleyman ağâya bila külliye cevab vermekle merkum Süleyman ağânın yedinde olan evamir-i 'âliye mevsınca kible şer'idin Kâtib İmâmzade Mehmed efendi mêmûr irsâl olunub sahib mukata'a Süleyman ağâ ile muka'ta mezbûrun ziraatçıları olduğu mahalle varub seksan ve seksan bir ve seksan iki senelerinde hasılatı taleb eyledikte mütevefa mezbûr emîn...çukadar Mehmed mukaata'a mezbûr iltizam eyledim deyü dört sene mütvelliye taksir edüb bil cümle hasılatı bizlerden ahz ü kabz eyledi deyü sevab eylediklerinde sene mezbûrlerde her ne ki hasıl olub mezbûr Mehmede eda ve teslim eylediklerini bil cümle der 'amilleri beninde yegane yegane teftiş ve tefehüs olub beher sene.....hasılatını cümle ma'rifetiyle Kâtib mûma ileyh mahalinde ketb ve tahrir ve emna-i şer'ile meclis-i şer'e gelüb inha ve ihbar eylediklerinde merkum Süleyman ağâ hasıl Adana müftüsü faziletlü es seyyid Hasan imzasıyla mümeyiz bir kıt'a kınva-ı şerifa ibraz edüb ve mazununda zîde ömürden mutasarrıf olduğu malikanelü birkaç sene nuzulu zabt ve makbusunu ahz ü istihalin ile ömr-ü mahsülün misüllü mukaata'a olacak misüllünü zîdeden istirdada kadar oluru cevab ba sevabında olur deyü buyruldukta sonra bu surette kiblel-l istirdad fevt ola vech muharrer üzere mahsülü zîdenin terekesi kabz edenlerden olmağâ kadar oluru olur deyü buyrulmağla ber mevcub fetva-yı şerif hasılat mukata'adan sene mezbûrelerde zabt ve tesyir ve kazvenin 'aynı lazım gelüb ve elan da'va eylediği esnasında kil hinta dokuz ğuruş kil şa'ir dört ğuruş dokuz ve kavze...üç ğuruş se'i ve şera olunmağla üç sene de hasıl olub mütevefa Mehmedin zimmetinde keçi kili zabt doksan sekiz kile dokuz külük ve şa'ir kil ikiyüz yirmi dört kil şeker külük ve kavze bin seksan beş çeki olub mukaata'a mezbûrun nisf hissesinde merkum Süleyman ağâ isabet eden seksan ve seksan bir ve seksan iki senelerine mahsuben hasıl olan sarü-s zıkr mahsulattan hinta kırk dokuz kil dört külük ve şa'ir yüz on iki kile dört külük ve kavze beşyüz kırk iki buçuk olub beher kil hinta dokuz ğuruştan dörtyüz kırk dört buçuk ğuruş beş pare edüb ve beher kil şa'ir dörder ğuruştan dörtyüz kırk dokuz buçuk ğuruş beş pare edüb ve beher çekesi üçer ğuruştan bin altıyüz yirmi yedi buçuk ğuruş edüb mine'el haysü'l mecmu' hinta ve şa'ir ve kavze birsaları iki bin beşyüz yirmi bir buçuk bir rub'a zam ile minhaysü'l-mecmu' merkum Süleyman ağânın yedine 'ita olunan mümeyiz mahtum müferdat defteri musebince iki bin altı yüz doksan dört ğuruş bir rub' olmağla bir mevcub fetva-yı şerif ve emr-i 'âli emîn...müteveffa Mehmedin terekesinden ve tereke-i kabz edenlerden meblağ mezbûre lazım gelüb mukata'a mezbûre-ı emîn...mütvefa-ı Mehmed yetmiş dokuz senesinde ikiyüz yirmi üç ğuruş iltizam ve üç sene dahi fazüllü bila temessük zabt ve tesyir edüb ve bila de zıkr olundu vech üzere dahi ol mikdar hasılatı kabz eylediğini itiba'ından kürkür oğlu Mustafa ve seyyid Urus ve vazifeye oğlu Ali ve sair bir sem akir ve cem' keşüd mevkufü-l kelâm kimesneler dahi inha ve ihbar ve bu hakirin dahi ilmi muhid olmağın ol ki vâkiü'l hal bila iltimas paye-i serir 'ilanı 'arz ve 'ilam olundu baki hazret menlehü'l emrindir hurrire fi'l-yevmü'l-salis ve'l-'işrin min şehr zilka'ide sene erbe'a ve semânin ve mi'e ve elf

Sayfa no.109.

Hüküm no.168

'İlamın defter mümeyyizi

Hâlâ ordu-yı hümâyûnda sabık çavuş Arabkirli İbrahim begin Adana'da Yüreğir kâzasında mutasarrıf olduğu mahalle mukaata'asının on iki seneden berü ruuiyetine tarafından vekil çukadarı Mehmed ağâ...merkumun kurub civarında vâki' yasiyyiviran mukaata'asının nısfına mutasarrıf olan Süleyman ağâdan bin yüz yetmiş dokuz senesine ikiyüz yirmi üç gurus iltizam edün senesinin ahirinde elli gurus eda ve baki yüz yetmiş üç gurus zimetinde kalub ol esnada merkum Süleyman ağâ istina-ı 'âliye de taraf miriye duyun-ı için saa'detlü bir ğulam baki ağâ konağında dört sene müteveliyye habs olunub mezbûr Mehmedin dahi habs olunduğu ma'lum olundukta mukata'a mezbûruna bina eyledüğü deyü seksan ve seksan bir ve seksan iki seneleri fazülü batmak zabt ve te'sir ve hasılatını ahz ü kabz eyledikde seksan iki senesi ğayetinde mezbûr Mehmed fevt olmağla merkum Süleyman ağâ dahi habisten hülâsa olub Adanaya vusul olacağında birkaç kıt'a o emr-i 'âliye ibraz ve mazmun emir-i münifinde mukata'a mezbûrun i'şarı şer'iyesi re'aya zimmetinde ise re'aya mukata'dan tahsil ve mezbûr Mehmedin zimetine geçtiği şer'a başı? ve zahir ve muhakkık olur deyü mezkur Mehmed da tahsil deyü buyrulmağla ol esnada mezbûr mütevefa bulunub ve terekesine vaz' edenden yine mir merkumun çukadarlarından Mustafa nâm kimesneden taleb eyledikde Mustafa dahi sahib feraş olub inşaallahü te'ala ba'dül hülâsa mukta'a mezbûrun ziraatçılarından mean tefehüs edelim her ne hasıl her ne hasıl merkumun zimmetine geçti ise o emr-i 'âliye musınca tamama eda ederim deyü taa'hüd edüb eyam mezbûruna ba emrillah-i te'ala olduğu vakt etmekle ol esnada fetva-yı mezbûr Mehmed de alacağım var deyü seyr? merkum tarafından ba emr-i 'âli divân-ı hümâyûn çavuşlarından Mustafa çavuş zuhur ve bila isabet cümle terekesini ahz ü kabz ve merkum Süleyman ağâyâ bil külliye cevab vermekle merkum Süleyman ağânın yedinde olan emr-i 'âli musınca kibl şer'idin Kâtib İmâmzade Mehmed efendi mêmûra irsâl olunub sahib mukaata'a mezbûrun ziraatçıları olduğu mahalle varub seksan ve seksan bir ve seksan iki senelerinde hasılatı taleb eyledikde mütvefa-ı merkum emîn...çukadar Mehmed mukta'a mezbûrun iltizam eyledim deyü dört sene müteveliyye te'sir edüb bil cümle ziraatçıları yedinde yegane yegane te'sir ve tefehüs olunub beher sene.....hasılatı cümle ma'rifetiyle Kâtib mûma ileyh mahallinde ketb ve muharrer ve imtina-ı şer' ile meclis-i şer'e gelüb inha ve ihbar eylediklerinde merkum Süleyman ağâ hâlâ Adana müftüsü faziletlü seyyid Hasan efendi imzasıyla mümeyiz bir kıt'a kinvar-ı şerif ibraz edüb maznununda zîde ömürün mutasarrıf olduğu malikanelü birkaç sene fazülü zabt ve makusatı kabz ve istihalin ile ömrü mahsulun misüllü mukaata'a olmayacak misüllü zîde de edebra-ı edave kadar olurumu cevab ba sevabında olur deyü buyrulduktan sonra bu husustada kabl'ı istirdad zide fevt ola veche muharrer üzere mahsülü zîdenin terekesi kabz edenlerden olmağla kadar olurum deyü buyrulmağın ber mevcub fetva-ı şerif hasılatı mukata'ada sene mezbûrelerde hinta ve şa'ir ve kazvenin...lazım gelüb ve elan da'va eylediği esna da kil hinta dokuz gurus ve kil şa'ir dört gurus ve kavze çakısı üç gurus se'i şer' olunmağla üç sene de hasıl olub mütvefa Mehmedin zimmetinde keçe hinta ve şa'ir ve kavze defteridir ki ber veche muharrer ati değer olunur hurrire fil yevmü'l- salis ve'l-ışrin min şehr zilka'ide sene erbe'a ve semânin ve mi'e ve elf

Bin yüz yetmiş dokuz sene iltizamı nisf hissiyenin ikiyüz yirmi üç gurus olub kavze-i mülteramı Halil ağâ yediyle elli gurus teslim baki yüz yetmiş üç gurusdur Re's (173) seksan senesinde hasıl olan mahsulat

5 NUMARALI ADANA ŞER'İYYE SİCİLİ TRANSKRİPSİ... Mehmet Ali EKİNCİ

... Karındaşı Kör Mehmed Hinta Kile 3.5	Def'a Şa'ir Kile 4	Kazve Çakı Re's 11	Yanık Hacı Oğlu Amed Hinta Kile 2.5	Def'a Şa'ir Kile 3
Küllük Re's 5	Kazve Çakı Re's 22	Paşa Oğlu Mustafa Hinta Kile 1.5	Şa'ir Kile 3	Kazve Çakı Re's 16
Kürkür Mustafa da Hinta Kile 2	Küllük 4	Şa'ir Kile 4	Kazve Çakı Re's 22	Kürt Ali Hinta Kile 1.5
Küllük 2	Şa'ir Kile 5	Kazve Çakı Re's 28	Süleymanca Hinta Kile 2	Şa'ir Kile 6
Kazve Çakı Re's 24	Perçem Oğlu Mehmed de Hinta Kile 3.5	Şa'ir Kile 8	Kazve Çakı Re's 27	... Hinta Kile 3
Şa'ir Kile 5.5	Kazve Çakı Re's 27	Kara Mehmed Hinta Küllük 9	Şa'ir Kile 4.5	Kazve Çakı Re's 23
Çağşu Osman Hinta Kile 8	Şa'ir Kile 4	Kazve Çakı Re's 15	Tatı Oğlu Hinta Kile 2	Şa'ir Kile 3.5
Kazve Çakı Re's 24	Zabar Oğlu Hinta Kile 3	Küllük 8	Şa'ir Kile 7.5	Kazve Çakı Re's 28
Kürt Hüseyin Hinta Küllük 7	Def'a Şa'ir Kile 2.5	Kazve Çakı Re's 22	Zimmi hinta Kile 3.5	Şa'ir Kile 6
Kavze Re's 27	Yusuf Hinta Kile 2.5	Şa'ir Kile 5	Küllük 2	Kazve Çakı Re's 10
... oğlu İbrahim Hinta Kile 3	Şa'ir Kile 6.5	Kazve Çakı Re's 23	Karındaşı Osman Hinta Kile 2.5	Küllük 3

5 NUMARALI ADANA ŞER'İYYE SİCİLİ TRANSKRİPSİ... Mehmet Ali EKİNCİ

Şa'ir Kile 7	Kazve Çakı Re's 26	Kuk Ahmed Hınta Kile 6	Şa'ir Kile 7	Küllük 7
Kazve Çakı 23	Meti Meti Oğlu Mehmed Hınta Kile 2	Şa'ir Kile 3.5	Kazve Çakı 7	Küllük 8

Yekün / Seksan senesinde hasıl olan mahsulat
Hınta Şa'ir Kazve Çakı
Kile Kile Re's
42 96 417

Kürd 'Ali Hınta Küllük 9	Şa'ir Kile 4	Küllük 7	Kazve Çakı Re's 26	Süleymanca Hınta Kile 1
Şa'ir Kile 4.5	Kazve Çakı Re's 17	Perçem Oğlu Mehmed Ağa Hınta Kile 2	Şa'ir Kile 3	Kazve Çakı Re's 25
Kürd... Hınta Kile 1.5	Şa'ir Kile 5	Kazve Çakı Re's 12	Kara Mehmed Hınta Küllük Re's 8	Şa'ir Kile 7
Kazve Çakı Re's 19	...Osman Hınta Kile 8	Şa'ir Kile 2	Küllük 4	Kazve Çakı 8
Tatlı Oğlu Hınta Kile 1	Küllük 7	Kazve Çakı Re's 28	Hanbar oğlu Hınta Kile 1.5	Şa'ir Kile 3
Kazve Çakı Re's 19	Kürd Hüseyin Hınta Küllük 7	Şa'ir Kile 1	Küllük 7	Zımmi? Zabt Kile 1
Küllük 3	Şa'ir Kile 2.5	Kazve Çakı Re's 24	... Halil Hınta Kile 2	Şa'ir Kile 4
Kazve Çakı Re's 14	Ketenci Oğlu İbrahim Hınta	Şa'ir Kile 4	Kazve Çakı Re's 34	Karındaşı Osman Hınta

5 NUMARALI ADANA ŞER'İYYE SİCİLİ TRANSKRİPSİ... Mehmet Ali EKİNCİ

	Kile 2			Kile 2.5
Şa'ir Kile 6	Küllük 8	Kazve Çakı Re's 29	Kuk?Ahmed Hinta Kile 2	Şa'ir Kile 4
Küllük 3	Kazve Çakı Re's 21	Metim eti oğlu Mehmed Hinta Kile 1.5	Şa'ir Kile 4	Kazve Çakı Re's 5
Okmaz Zabt Küllük 7	Şa'ir Kile 1	Küllük 3	Kazve Çakı Re's 4	Kabad ve karındaşı kürd Mehmed Hinta Kile 3

Şa'ir Kile 2.5	Kazve Çakı Re's 15	Yanık hac oğlu Ahmed Hinta Kile 2	Şa'ir Kile 3.5	Kazve çakı Re's 17
Karındaşı Mustafa Hinta Kile 4	Kur Kürd Mustafa Hinta Kile 2.5	Şa'ir Kile 4	Kazve Çakı 22	

Yekün Hinta Şa'ir Kazve Çakı seksan iki senesinde hasıl olan mahsulat
Küllük Kile Kile Re's
4 32 74 353

Canbaz Oğlu Hinta Kile 2	Şa'ir Kile 2.5	Kazve Çakı Re's 8	Mehmed ... Hinta Kile 8	Şa'ir Küllük 5
Kazve Çakı Re's 2	Has Zabt Kile 2	Şa'ir Kile 4.5	Kazve Çakı Re's 15	Buzlu Yusuf Hinta Kile 4
Şa'ir Kile 8	Kazve Çakı Re's 28	Cefatçı Ali Hinta Kile 8	Def'a Şa'ir Kile 3	Kazve Çakı 8
... .. Kazve Çakı	Köse Oğlu Hinta	Şa'ir Kile	Kazve Çakı Re's	Bağıd?Edalı oğlu

5 NUMARALI ADANA ŞER'İYYE SİCİLİ TRANSKRİPSİ... Mehmet Ali EKİNCİ

Re's 14	Küllük 4	3	12	Hınta Kile 1.5
Şa'ir Kile 1.5	Kazve Çakı Re's 12	Kara Veli Hınta Küllük 8	Şa'ir Kile 3	Kazve
Mikdad Oğlu Hınta Kile 4	Şa'ir Kile 6	Kazve Çakı Re's 4	Dereli oğlu Hınta Kile 1	Şa'ir Kile 6
Kazve Çakı 7	Molla Halil Hınta Kile 1	Şa'ir Kile 6	Kazve Çakı Re's 16	Kürd Hüseyin Hınta Küllük 8
Şa'ir Kile 5	Kazve Çakı Re's 5	Malkir Hüseyin Hınta Kile 2	Şa'ir Kile 2	Kazve Çakı Re's 16

Süleymanca Hınta Kile 3	Şa'ir Kile 7	Kazve Çakı 17	Mustafa Hınta Kile 2	Şa'ir Kile 2
Kazve Çakı Re's 7	... Hasan Hınta Küllük 3	Şa'ir Kile 3	Kazve Çakı 3	Sarı Oğlan Hınta Kile 1.5
Şa'ir Kile 2	Kazve Çakı 6	Şa'ir Kile 3	Def 'a Şa'ir Küllük 18	Kazve Çakı Re's 4

Yekün

Küllük Hınta Şa'ir Küllük /8 Kazve Çakı/315
8 Kile/24 Kile/35

Cem'an Yekün

Küllük	Hınta	Seksan senesine mahsub				
7	Kile	Seksan bir	Küllük	Şa'ir	Kile	Kazve Çakı
4	41	Seksan iki	5	96.5	Re's	
8	32		8	74	317	seksen bir senesine
ait						
—	24		—	53	353	seksen bir senesine
ait						
19	—		13	—	115	seksen iki senesine
ait						
	97			323.5	—	
					1085	

Merkum Süleyman Ağanın mahsulatından nisf hissesine isabet eden

Küllük	Hınta	Nısf Hisse	Küllük	Şair	Nısf Hisse	Kazve	Nısf Hisse
4	Kile	fi 9	4	Kile	fi 4	Re's	fi 3
	Kıymet			112		542.5	
	Re's			Kıymet		Kıymet	
	444			Re's		Re's	
				449.5		1627.5	

Yekün

Kıymet

444 Hınta Kıymeti

449 Şa'ir Kıymeti

1627.5 Kazve Kıymeti

2521.5

Mukaata'a mezbûrun nisf hisse seneden merkum Süleyman ağâya isabet eden seksan ve seksan bir ve seksan iki senelerine mahsub hasıl olan hınta kırk dokuz kil dört küllük ve şa'ir kavzeden iki dört küllük ve kavze beşyüz kırk iki bucuk çeki olub beher kil hınta dokuz ğuruşdan dörtyüz kırk dört bucuk ğuruş beş pare edüb ve beher kil şa'ir dörden ğuruşdan dörtyüz kırk dokuz bucuk ğuruş beş pare edüb ve beher kavze çakısı üçer ğuruşdan bin altıyüz yirmi yedi bucuk ğuruş edüb min habsü'l-mecmu gerek hınta ve gerek şa'ir ve gerek kavze beherleri iki bin beşyüz yirmi bucuk bir rub' olmağla ber mevcub fetvay-ı şerif emîn... müteveffa Mehmedin terekesinden ve tereke kabz edenlerden lazım geldiği bu mahalle şer' ve yerleri bundan ma'da biladı defterde zıkr olunduğu veche üzere bin yüz yetmiş dokuz senesini iltizamı nisf hisse ikiyüz yirmi üç ğuruş olub kurb mültezim Halil ağâ yediyle elli ğuruş teslim ve baki yüz yetmiş üç ğuruş dahi meblağ mezbûre iki bin beşyüz yirmi bir bucuk ğuruş bir rüb' zam ile cem'en iki bin altıyüz dosan dört bucuk ğuruş bir rub' olmuştur hurrire fil sarihü'l-mezbûr

Sayfa no.112.

Hüküm no.169.

Akza-yı kaza'il- mesalimin ol valatü'l-muhiddin ma'denü'l fezaletlü ve'l-yakiyyin rafi'ül-'alamü'l şeri'at ve din veras 'ulul...'inayetü'l -mekiyü'l- me'ayin Mevlana kâzısı kâza ile ve mefahirü'l-kuzât ve'l-hükkam ma'denü'l fezail ve'l- kelâm Haleb den asitane-i saa'detime gelince yol üzerinde vak'i kâzalar baş kâzıları zîde fazlehüm ve mifahirü'l- emasil ve'l- akran kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları ve 'ayan vilayet ve...erleri zîde kadrehüm tevki' refi' hümâyân vasıl olacak ma'lum ol ki Halebden asitane-i saa'detime gelecek cizye malı inşallahü te'ala her...taht senede dahil olur ise ve mahf ve mahfuz yerlere kondurup ve geceleride ve gündüzleride çıkandurub ve yollarda da kifayet mikdarı'âliye...koşub görelim ki muhkem hafız ve heraset edib de...emnan ve salimen 'acalane ve sari'aten bir yerden ulaşıdrub 'avik ve te'hîr 'avik ve te'hîrden ve ihmal ve müsahameden ve 'abadanallahü te'ala miriye mülküne bir tarik ile... ve zemayin ayırışdırmaktan ve bu pehan ile re'aya fevasettinden Haleb mal sevdasıyla zulm ve ta'diden bekayat ihtiram ve ictinab eylemeyiniz bâbında ferman-ı 'âli şanınım sadır olunmuştur buyurdum ki hükmü şerifimle vardıkda bu bâbda veche meşruh üzere şerfiyafya sudur olan iş bu emr-i şerif celilü'l alişan vacibü'l ibta' ve lazımü'l imtisalinde mazmun ita...âmil olub hilafıyla vaz' ve...ihtiraz ve ihtibab

eyleyesüz şöyle bilesüz ser âlamet şerife itimad kılasüz tahririren el yevmü'l sani' îşirn safer sene ve mi'e ve elf

İslambolü-l mahrusa

10 Fi min Rebi'ül evvel sene 1185

Sayfa no.112.

Hüküm no.170.

Bin yüz seksan dört senesine mahsuben cem'e ma'rifeti ve ma'rifet şer'ile çopurzade saa'detlü el hâc Mehmed ağânın taraf vilayette alacağdır ki değer olsun

Cizye malından mübaya'a ağasının ruzyetine	Re's 100 150
Taşrada gezan bundan verilân şa'ir (... 5)	450
Yüreğir de gezan bundan için (...150) tahsili	200
Çilingir oğlunun alacağı için Osman ağaya	1500
Mübaya'a Ağanın hizmeti için	0200
Deve menzil siyateden tahsiline	0700
Bir ... ve menzildiden verilecek	0500
İki... hizmet ve Musa ağanın alacağı için	0225
Bir def'a ve 'itazade ve İbrahim efendi bi't-temessük şer'irde	0054.5
Bir ay düşmesi için şehir hassına bi't-temessük verildiği	3179.5
Def'a bir ay düşmesi için	0050
Şam şerife gönderile Hüseyin paşa cümle	0035
...	0076
Esnaniye kendüye zenyer?cümle barkir kirasına	0055
Karaisalünün iki noktasından teslim olunan ...	3395.5
Şeyhülbaki taraf vilayeten kalmıştır	560
	3175.5

Sayfa no.113.

Hüküm no.171.

Medine-i Adana mahalâtından Tekkiye Mahallesi sâkinlerinden Azkiye Bedros nâm zimmi meclis-i şer'i şerif enverde rafi' hinde'l-küttâb es seyyid Mustafa Halebi nâm kimsene mahzarında bi't-taviü'l saf şöyle ikrar tam ve takrir kelâm akid ati suduruna değin mülük sülük sarf sıhâhide mesenlük olub mahalle mezbûre de vâki' bir taraf tatar oğlu menzili ve bir taraf Ğarar zimmi ve bir taraf tarik 'amm ve taraf rabi' Ebubekir menzili ile mahdud ve bir bab fevkanı ve iki...menzil...ve kenif ve mir mikdar sulu müştemil mülk menzilimi iş bu merkum es seyyid Mustafa çelebi bey' bat sıhâh şer' ile el yevm...misüllü olan ikiyüz otuz ğuruş müşteri merkum es seyyid Mustafa Halebi yedinden tamama ve kamilen ahz ü kabz...eyledim menzil mahdud mezkure de benim bir derlü 'alaka ve müdahalem yokdur dedikde ğibbe-l tasdikü-l şer' mevkı bi't-taleb ketb olundu hurrire fil yevmü'l-sani 'işir min şehir rebii'l-evvel sene hâms ve semânin ve mi'e ve elf

Şuhudu'l Hal

El hâc Abdullah ser Kâtib , Ahmed 'Avaf usta, Hâc Hamzazade Süleyman ağâ,
Helvacızade Hüseyin beşe, Mekiyyetbaşızade es seyyid Yusuf ağâ

Sayfa no.113.

Hüküm no.172.

'İmdetü-l sâdatü-l kiram Adana ve Dünderlü kâzalarında kâimakamımız...es seyyid İbrahim efendi dam şerif seyadete ba'dü-l tehiyyü-l vafiye inha olur ki hüsn-ü... 'arz ve muhzer tarafımıza vürüdü etmekle iş bu sene hâmse semânin ve mi'e ve elf ve ibka rebîü'l evveli ğure seneden kema kane cenabınıza ibka olunmuşdur gerekdir ki saadat kirama aĝrar vel kiram ve üzerlerine şer'an sabite olunan ahkâmın ma'rifetleri ile hassü-l pezir olunmasına akdem edüb bundan akdem cenabınıza verilen tevcihe mektubunda muharrere olan kuyuda müra'at edüb şevketlü mühabetlü padişah islam idellahü te'ala ve ibka el yevmü'l kıyam hazretlerinin devamı ömür de deyü teslim için saadat kiramın da'vat hazirlerin isticlalab edüb her emir de şer' şerif imsal ve inkiyad ile mazhar şefaât hazret seyidü'l enâm 'aliye-l fazl tehiyye ve ikmalü-l enâm olasız vesselam

el-Fakir es seyyid İbrahim

Sayfa no.113.

Hüküm no.173.

Veche tahrir huruf budur ki

Medine-i Adana mukada'atından diĝer eski...ve tevabı' mukta'ası alına yanda Hüseyin hasalı?dimekle ma'ruf mukta'anın iş bu bin yüz seksan beş ve seksan altı senelerine mahsuben iltizam sabıka Medine -i Adana müftüsü el hac Hüseyin efendi ahdesinde olub bu fakir dahi ba ferman 'âli Adana mukata'atında emval-ı miriyesinin kapısına mêmûr temiz hasebiyle mukata'a mezbûrenin beher seneliĝi ikişer yüz yetmişbeşer ĝuruşdan iki senenin emvaliye beşyüz elli ĝuruş ve hariç veren olmak üzere beş bucuk ĝuruş...beşyüz elli beş bucuk ĝuruş seksan beş ve seksan altı senelerine mahsub olmak üzere efendi mûma ileyh yedinden tamama ahz ü kabz olunmaĝla sene olmak için efendi yedine tezkire 'ita olundu inşallahü te'ala vakt hacette ibraz oluna

Minel Fakir Ebubekir baliĝ defterdar efendi

Mezililü şeyh el hâc Hüseyin efendi ... tahvili sene 1188

Sayfa no.114.

Hüküm no.174.

Der devlet mekine 'arz da'i kemîne budur ki Medine-i Adana da vâki' yas-ı viran ve Haleb hasa mukata'aları tahsiline mêmûr dergâh 'âli gedüklüllülerinden berber başızade Hayrullahın meclis-i şer'de takrir kelâm edüb ordu-yı hümâyûnda sabıka çavuş başı Arapgirli İbrahim beyin Adana da Yüreĝir kâzasında mutasarrıf olduĝu...mukaata'asına on iki seneden beru tarafına ruuiyetine vekil çukadar-ı Mehmed mukata'a mezbûrun civarında vâki' yas-ı viran mukata'asının tasdikine mutasarrıf Süleyman ağâdan hissemiz mezbûru bin yüz yetmiş dokuz senesine mahsuben iki yüz yirmi üç ĝuruş iltizam edüb senesi ahirinde elli ĝuruş teslim ve baki zimmetinde iki merkum Süleyman ağâ kulları taraf miriye olan duyun-ı sa'adetlü ser 'ullam baki ağâ konaĝında habs olduĝunu mezbûr Mehmedin mülvemi oldukda yine bana? mukata'a mezbûru-l iltizam deyü seksan ve seksan bir ve seksan iki senelerini bi't-temessük nuzulu zabt ve hasılatı ahz ü kabz edüb ol esna da mir merkum İbrahim beg tarafından merkum Mehmed den mal...talebiyle ba emr-i 'âli çukadar-ı Mustafa Medine-i Adana ya vürüd Mehmed den mal taleb eyledikde iki sene mütevelliyen bi kaza-i 'ademellehü te'ala...olmak hasebiyle kendünden taleb olunan mal mezkur Süleyman ağânın yasriyyiviran mukata'asından kabz eylediĝi hinta ve şa'ir ve kavze...fürüht ve merkum

Mustafaya teslim olduğu...İbrahim begin tarafından irsâl edüb seksan iki senesi ahirinde mezbûr mezbûr Mehmed fevt olub merkum Süleyman ağâ dahi habsinden hülâsa ve mal mukata'a talebiyle ba emr-i 'âli Adana ya vusul mal mütevefaya vaz' ile ve vasi mezkur çukadar Mustafa dan taleb eyledikde Mustafa dahi sahib feraş olub mkuta'a mezbûr-ı zabt eylediği ma'lum der ba'dü'l hülâsa emr-i 'âli musınca idaride rem? deyü ta'ahüd edünüb eyam mürüründe ba emrillahi'l te'ala olduğu vefat etmekle ol esnada yine miri merkum tarafından Mehmed de alacağım...ba emr-i 'âli deyü hümâyûn çavuşlarından Mustafa çavuş zuhur ve bila isbat cümle terekesi ahz-ü kabz edüb merkum Süleyman ağâ kullarına...cevab vermekle bunda olan mufsel 'ilam şer'iyye ve mümeyyiz defter musınva mütevefa Mehmedin zimetine geçüb şer'a terekesinden ve terekeyi kabz edenlerden lazım gelen hınta ve şa'ir ve koza bahaları min haysü-l mecmu' iki bin beşyüz yirmi bir bucuk ğuruş bir rub' baliğ olub ve yetmiş dokuz senesi iltizamında ğarar teslimat yüz yetmiş üç ğuruş zam ile cem'a iki bin altı yüz doksan dört bucuk ğuruş bir ra'ie baliğ olub yetmiş merkum Süleyman ağânın sabit miriyw duyun-ı geşüdesi olub tahsili için müddeti müdire habs olub ba'de sebili tahliye eda-ı diniye bir derlü ikdidarı olmayub beher hal civanını edası bu mekulehaklarının tahsiline mazbut olduğu yedinde olan emr-i 'âliye de...olduğuna binaen meblağ mezbûr mütvefa-ı Mehmedin ve Mustafanın tereksini kabz eden çavuş Mustafadan taleb olundukda mezbûrm İbrahim tarafına pulca eyledim deyü cevap ve isti'ayına rah olmağla meblağ mezbûr merkum İbrahim mekiden ahz mezbûr Süleyman ağânın kapısı viran ve Haleb hassa mukata'alarının hissesine isabet eden dinlerine havale olacak üzere der devlet müdara 'ilam edendür deyü el hâc ve iltimas edüb bir minval muharrer üzere olduğu bil cümle ülema ve ahali 'âli tarik el şehâdetü-l ihbar ve bu fukeran? Dahi 'ilmi muhyit olmağın paye serir âlaya 'arz ve 'ilam olundu baki emr-i hazret men lehül emrindir hurrire fil yevmü'l-'işrin min şehr rebiü-l-evvel sene hâmse ve semânin ve mi'e ve elf

.....
Sayfa no.115.

Hüküm no.175.

Der devlet mekine 'arz kemîne budur ki Medine-i Adana da vâki' Haleb hassı mukta'asının rub' hissesine mutasarrıf Süleyman ağâ meclis-i şer' de mukata'a mezbûrun mal mirriyesine ba emr-i 'âli tahsiline mêmûr dergâh 'âli kedkülüllerinden berber? başızade Mehmed Hayrallah mahzarında şöyle takrir-i kelâm eder ki mutasarrıf olduğum hisse mezbûr-ı asl ve kalemiyesine seksan ve seksan bir senelerine mahsuben şatır Hasan nâm kimesneye bi't-temessük iltizam edüb zimmetinde ğayr ez teslimat iki bin üçyüz on altı ğuruş kalub meblağ mezbûr-ı ahirde ba emr-i 'âli tarafından sadık tam kimesne-i vekil edüb olduğu şatır Hasandan taleb eyledikde meblağ mezbûr iki bin üçyüz on altı ğuruş tamama ba ki deyni olduğunu meclis-i şer'de betu'a? ikrar ve sicil mahfuza kayd olunub lakin...yokdur sana zabt verim ve karyeden nakl edüb şehre göndermek kirası dahi benim üzerime almak üzere bu tarafta her kaçâ fûrüht eder isen makbulum olub meblağın deynime tekasür ile deyü merkuma yüz doksan kil zabt getirüp kırk kilini fûrüht ve kiraya verüb baki yüz elli kile zabtiye-i sadıka teslim ve olduğu 'atik olduğu için fûrüht edemeyüp vaz' anbar ve bir sene mururda bu kulları Adana ya gelüp şatır Hasanın zimmetinde olan meblağ sadıktan taleb eyledikde atik zabtı-ı deynim kil...teslim ederim deyü eksik kile ile teslim edüb ben dahi altı mah va'de de ile dörder bucuk ğuruşe bey' eyledik de yirmi kile noksan gelüb bakiyenin kıymeti beş yüz seksan beş ğuruş baliğ olmağla meblağ mezbûrden ma'da bin yediyüz otuz bir ğuruş merkum şatır Hasanın zimmetinde kalub 'aynı miriye olmağın bu kollarin cânib miriye divan keşüdem olub tahsili için müddet-i müdire habs olub ba'de

teslim...ve eda-ı deyne bir derlü iktidarım olmayub beher hal duyunun edası bu makule alacaklarının tahsiline...olduğu yedimde olan emr-i 'âli de...olduğuna binaen meblağ mezbûr şatır Hasandan tahsil olunub ve mukata'a-i mezbûreden hisseme isabit eden deynime tekasür olunması niyazınadır deyü ... 'ilam deyü el hâc ve iltimas eyledikte husus mezkur minval muharrer üzere olduğunu vukuf tam olan mevkufü-l hakim kimesnelerden cem' keşid ve cem' keşid? kimesnelerin inha ve ihbarlarıyla ...dahi 'ilmi mahbud olmağın ol ki vâkiü'l hal bila iltimas paye serir âlaya 'arz ve 'ilam olundu baki emr-i hazret men lehül emrindir hurrîre fi'l-yevmü'l-hâms ve'l-'işrin min şehr rebîü'l evvel sene hamse ve semânin ve mi'e'te ve elf

.....

Sayfa no.115.

Hüküm no.176.

'İzzet meab es seyyid 'Ali efendi kamyab ğibbe-l tahiyye'l-vafiye inha olunur ki Ber veche niyabet mutasarrıf olduğumuz Adana nevahinde Yüreğir nahiyesinde hâmse ve semânin ve mi'e ve elf mah rub-i ahir ğurre seneden beynü'l ahali icra-ı ahkam şer' 'âli eylemeyiniz için iş bu mirasla tahrir... 'ita olundu gerekdir ki nahiye-i merkume de mah mezbûre de seneden beynü-l ahali icra-ı şer' 'âli eyleyüb ser mevace-i şer' kaimiden hurefe cevaz ve ruhsat göstermeyesüz vesselam el-Fakir Hasbü'l mevalihü-s selam Medine-i Adana

Sayfa no.116.

Hüküm no.177.

'İzzetmeâb Hâlâ Adana müftüsü es-seyyid Hasan Efendi ba'de'l-İslam inhâ olunur ki Belde-i mezkûreden hüsn-i h'âlini meşv-i 'arz ve mahzar vârid olduğuna binâen iftâs kesmâkan tarafımızdan sana ibkâ olunmuşdur gerekdir ki lede'l-istifta esahh-ı akvâla münifine rahmete rebbü'l-besriye ile itfâ edüb kütüb-i mu'tebere den nakl-i sarh ve imzalarında Adana müsftisi olduğunu tasarruh ebliyesinde ve'l-İslam der fi evâhir-i saferu'-hayr sene hâmse ve semanin ve mi'e ve elf

Sayfa no.116.

Hüküm no.178.

'İzzetmeâb şer'iyet nisâb Mevlana İmâmzâde Mehmed Efendi ğibbe't-tahiyyetü'l-vahiyye inhâ olunur ki Sene hâmse ve semanin ve mi'e ve elf mah-ı rebîü'l-ahırın onuncu gününden ber-vech-i nesâbet mutasarrıf olduğumuz Adana kazasının umûr-ı şer'iyyesini rü'yet tarafımızdan cenabınıza isale ve tefevvüz olunur gerekdir ki vakt-i mezbûredeki beyne'l-ahali icra-i şer'i-i 'ali eyleyüb işbu icare-i şer'i kavimden ilhirâfa cevâr ve ruhsat göstermeyesiz el-Fakir hüsn-i'l-mevlihü's-selam Medine-i Adana

Sayfa no.116.

Hüküm no.179.

Hala Halebu'ş-şehâde ve's-serhu talvahin paşa hazretleri bundan akdem ber-vech-i mansıb-ı Adana'ya teşrif ve on iki gün mekş ve ikametlerinde dâine-i 'aleyhlerine ve bi'l-cümle asakirine verilen ehnas? zehâir ve ferindir ki ber-vech-i ati değer olunur imdad-ı hazariye mahsub olmak üzere

Nan-ı aziz 324

Lahm-ı aziz 364 buçuk

Perç ve kahve ve sair 216

Sebzadat beha 018
Altı yük far beha 015
1936 buçuk
Haside alınan koyun beha 0158
Şebk behası 10442
Hilat-ı beha 1100
Bulgur behası700 0536
Bağ-ı beha yevm-i sinet 00332
Nan-ı aziz yevm sinet 26192
Vak'a ... ve müşarün ileyhın tarafından ba-emr-i ali mütesellim nasib ve ta'yin olunan Agah Mehmed Ağâ'nın 0035
Vak'a sehim meds(?) zabtı zilkade gurrésinden rebiu'l-ahır uhdesine değin olub ve vezir-i müşarün ileyhın 0039
Vak'a ... zabtı her on iki güne balığ olmuştur 0045
Berseh kasaba 15 00072
Ferman getüren ağâya hizmet 0050
Bâser çukdan 00232

Deve mübaşiti Zaim Mustafa Ağâ'ya yevmi ikişer guruş ruziye takdir olunub ve çavuş Ali Ağâ her de rü'yet ve münifine tarafına vilayetden edâ olunmak üzere itâm-ı debridir ki kayd-ı şedd 10 Rebiu'l-ahır sene 1185

Sayfa no .117.

Hüküm no.180.

Sabika dehân gümrükci saadetlü Mehmed Efendi meclis-i şer'i ve şerifde takrir-i kelâm edüb bin yüz seksen dört senesine mahsuben Öne ve tevâbi'i gümrük zehâna bila-taleb benim ve pederim Halil Ağâ ve Hasan Ağâ'nı müştereki olmak üzere 'uhdelerinde tevfiz olunmağla mukâta'a-i mezbûr uhdelerinde olan halâ Şam-ı şerif ve – s ser vezirmükerrer devletlü 'Osmân Paşa hazretleri tarafından iltizâm temesükü zuhur eylediğinde kendim kefd eyledim deyü takriri tevemmüme şer' ve seriri 'uhde mehâ ruz hasr

Sayfa no.117.

Hüküm no.181.

Devletlü el-hâc Osmân Paşa hazretleri tarafından iştirâken Öne'de vâki' gümrük zehân emîni olan şehir kethüdâsı-zâdenin seksen iki senesi mal-ı mirisine mahsub olmak üzere teslimatı beyanıdır ki ber-veech-i âti zikr olunur

Bir kıt'a ba-tahvil teslim olunan 5000
Şam ağâsı Mustafa Ağâ tarafından teslim-i hazine 0900
Çukadarlar genci Ebu Bekir Ağâ'ya emirler üzerine teslim 2650
Vak'a Ebu Bekir Ağâ'ya ba-tahvil teslim 0145
Sar emîni kethüdâsı Numan Efedî yediyle irsâl ve teslim-i hazine 3350
Sakabaşı ağâ yediyle irsâl ve teslim-i hazine 0600
Kapu kethüdâsı çukadarlarına emirler mucibince teslim 2250
14895
Cem'a yekun on dört bin sekiz yüz doksan beşer guruştur
Seksen üç senesi mal-i mirisinden mahsuben ... mûma ileyhın emirler mucibince irsâl olunan
Harar behası olmak üzere teslim olunan 1350

Sayfa no.118.

Hüküm no.182.

Ba-hatm kebir Hüseyin Paşa hazretlerine
Buyruldu

Adana muzafatından Yüreğir nahiyesinde vâki' Haleb has dimekle maruf hassa zira' atcilerinden inha olunur ki Hass-ı mezkurun nısf hissesi mahlul olmağla mukata'a-i mezbûrun reb' hissesine ber-vech-i iştirak mutasarrıf olan darende-i buyruldu fahru'l-akran Süleyman Ağâ zübd-i ka'reye tevcih ve ihsan buyrulmak ricasiyle Deraliyye'ye arz ve 'ilam olunmağın berat-ı şerif-i alişan vüruduna değın nısf-ı hisse-i mezkure-i zabt ve rabt etdirilüb iktiza eden a'şar-ı şer'iyye rüsumat-ı azimeye ve bila havas-ı ahz ve kabz ve kimesne tarafından müdahale ve ma'ruz olunmamak bâbında havas-ı Adana'da işbu buyruldu tahrir ve asdar ve merkumun yedine 'ita olunmuşdur fimaba'd merkumun umûruna ferd ve ahd-ı müdahale taarruz etmeyüb muceb-i buyruldu amel ve hareket ve hilafından hadr ve mücanebet eyleyesin Fi 3 N sene 185

Sayfa no.118.

Hüküm no.183.

İşbu mürasele şer'a mucibince hisse-i mevcudeden ahren hasıl olursa hazine-i amireye edâ ve teslim olunmak üzere yedine buyruldu verilmişdir Fi 7 Z sene 185

Sayfa no.118.

Hüküm no.184.

Kıdvetü'l-emasil ve'l-akran 'izzetlü Süleyman Ağâ ba'de'l-selâm olunur ki

Ber-vech-i iştirak mutasarrıf olduğun reb' hisse sülb-i sagir mukata'asının nısf hissesini muhasıl olub mal-i mirisin ihata eylediği ecilden mahlul olmağla senk müştereki olmak hasebiyle bir kimesneye deruhde oluncaya kadar vekalet zabt ve ahrarı vechile müdahale etdirmek ve zabtına ... mümanaat ve nümâşir etmeyüb sanabetü'l-miri zabt ve rabt ve harire-i mezbûrdan birine ki hasıl olursa hazineye amireye eda ve teslim eylemek için kabl-ı şer'iden işbu mürâsele tahrir ve yedine 'ita olunur göndergesi ile ma'ruf ve isikamet ile ma'suf olduğu için ber-vech-i meşruh mukata'a-i mezbûrun nısf hissesi bir kimesneye deruhde oluncaya kadar vekale-i zabt ve ahrar-ı müdahale etdirmeyüb sayanetü'l-miri zabt ve rabt ve hisse-i mezbûrda her ne hâsıl olursa hazine-i amireye eda ve teslim edüb muceb-i mürâsele 'âmil olsun vesselam Fi 8 Zilhicce sene 1184

el-Fakir-i hasbu'l-mevlihu's-selam

Sayfa no.119.

Hüküm no.185.

Şeriat-ı şî'ar Adana kâdısı efendi zind-i fazl ba'de's-selam-ı inha olunur ki taht-ı kazada serdâr olan ref' olunub yerine Üsküb-i sabık üzere kıdvetü'l-emasil ve'l-akran edhenci bölüğün serdarı es-seyyid Hüseyin Ağâ rü'yet-i kadirde serdar nasib olmağın işbu mektub tahrir ve irsâl olunmuşdur inşaallahu te'ala vusulünde gerekdir ki merkum kaza-i mezkurede serdarlığı merkum tevfiz olunmağla gerekdir ki öteden evvel geldiği vechile zabt ve rabt hususunda 'ianet ve ve ihtimâm eyleyesiz ve sen ki serdar-ı merkum aza-i mezkur serdarlığı sana tevfiz olmağla gerekdir ki ka'ide-i kadim üzere zabt ve rabt tefvât def' ve ref' kantım bilad ve terfiye hal-i 'aliyyede tebdil-i kudret eyleyesin ve kaza-i mezkurede mukim ve müsafir yeniçeri ve tobcu ve tob arabacısı ve uleman-u umumi ve kul oğulları bi'l-cümle bi'l-cümlesini üzerlerine serdar ve zâbit eyleyüb mezkurun dışarı harekte bulunmayub ita'at etmeler üzere Adana berüsüne her cümle umûrunu şer'i şerif ve kanun-ı kadim ve emr-i münife tatbik ve tavaif-i mêmûrece bila-varit mevrud kuvvet olanların marifet-i şer'ile metrukatların zabt ve furuhet ve hasıl olan nukudunu beytü'l-mal için ocak tarafında gönderile def't ve

sekkâne ve latek emn ve arazilerine ba'is-i hidmet-i celile ibrarına mecd ve sa'ir olub muceb-i mektublar 'âmil olasin tahriren fi evahir-i şehri rebiu'l-evvel sene hâmse ve semanin ve mi'e ve elf

Kayd Fi 15 min Rebiu'l-ahır sene 1185

Süleyman Ağâ Yeniçeriyân Dergâh-ı Ali

Sayfa no.119.

Hüküm no.186.

Medine-i Adana'da Sucuzade mahallesindee vâki' Musa Efendi nâm sahib-i hayrın bina eylediği camii-i şerifde yevmi beş akce vazife ile hatib olan Mustafa halife kendi hüsn-i rizasiyle nısf-i hitabeti mezkuresi erbâb-ı istihkakdan işbu rafi'-i tevki' ref'uEş-şâne hakâni diğer Mustafa halifeye feragat ve kasr-ı yed edüb merkurum dahi ol vechile layık ve mahal ve müstahak olmağın mezbûrun ferağından tevcih lunub yedine berat-ı şerif-i alişanım verilmek bâbında naibi mevlana hasib-i zübd-i 'ala arz etmeğın arz mucibince nısf-ı hitabet-i mezkure tevcih olunub yedine berat-ı şerif sadaka edüb berat-ı hümâyûn saadet... virdim ve buyurdum ki ba'de'-yevm merkurum varub zikr olunan camii-i şerifde fâriğ-i mezbûrun yerine lafz hitabına mutasarrıf olub hidmet-i lazımesini mer'i ve mêmûr...yevmi bir akce vazife ile mutasarrıf olub vâkıfın dahi ve devam-ı ömriçün duaya müdâvemet göstere ol bâbda taraf-ı aherde her vechile dahl ve tefviz kalmayalar şöyle bilüb alamet-i şerife 'itimad kılalar tahriren fi evasıt-ı rebi'ul-evel sene hâmse ve semanin ve mi'e ve elf

Fi 15 min Cemaziyelevvel sene 185

Makam İslambol

Sayfa no.120.

Hüküm no.187.

Tumas oğlunun hücceti

Medine-i Adana mahallâtından Bâb-ı Tarsus mahallesi mütevellisi es-seyyid Abdullah Beşe Kenan Ebu Bekir Ağâ bin Abdullah ve el-hac Ali Efendi Veliyüddin Abdullah Efendi ve hâc Hanifi-zade Hasan Ağâ ve Erri-zade Ahmed Efendi ve sairler ba-cem'um meclis-i şer'i şerif-i hatıru'l-lazımu't-tevki'de Tüccarane mahallesi sükkânından ..zade İbrahim Beşe nâm kimesne muvacehesinde her birleri şöyle ikrar-ı tam ve takrir-i kelâm iderler ki bundan akdem mevcum ve mefnurun Neccar oğlu nâm sahib-i hayrın Düşmez zokağında vâki' malumetu'l-hudud bağcesini ref' ve hasb edüb ve müstakilatını mahale terk ve avarızına verile deyi şart ve tayin edüb belki mürur-ı eyyam ile tamir ve termin 'ala vakfın müsaade olmak hasebiyle esker eşcarı münkat' zehani ve harabe teveccüh olmağla elli gurus mu'accele ve tamir ve termininde sarf edildiği icareye mahsub olmamak şartıyla senevi yigirmi gurus ba-şart-ı vakf mahalle-i mezbûr avarızına virmek üzere icare toblu tecvizandan kafraha-i azam kavli-i şerifleri üzere icar-i ... üzere icareye verilüb ol dahi şurut-ı mezkur üzere isticar ve kabul edüb beherisne yirmi gurus mahal-i mezbûr avarızına eda ve teslim eyledikçe keyfe-mayeşa ve nehar mutasarrıf olsun dediklerinde gibbe't-tasdiku's-şer'i ma-vaka'a bi't-taleb ketb olundu tahrir fi el-yevm el-işrin min rebiu'l-ahır sene hâmse ve semanin ve mi'e ve elf

Şuhudu'l Hal

Merhan-zade Hasan Ağâ ,Darendeli-zade Mehmed Efendi ,müderis Süleyman Efendi

ve attar-zade el-hac Ali Efendi

Sayfa no.120.

Hüküm no.188.

Medine-i Adana mahallâtından Ağce Mescid mahallesi sükkânından fahru'l-akran Derviş Paşa-zade Hüseyin Bey bin Hüseyin Bey nâm kimesne meclis-i şer'i

hatıru'l-lazımu't-tevkirde Debağan mahallesi sükkânından rafi'-i hazu'l-kitab Topcu Mehmed Beşe ibn-i Ahmed nâm kimesne mahzarında şöyle ikrar-ı tam ve takrir-i kelâm edüb mülk-i silk-i sahihide münselk Kal'a kapusunda vâki'kıble ğarba tarik-i 'âmm şarken demirci Abbas halifenin dükkânı ve şimâlen kaluhandaki ile mahdud bir Re's naliyed dükkânı işbu... tarafından icab-ı kabul-i havi şurut müfide-i muntablada adetü'l-yevm semen misli olan yüz yigirmi beş guruş bey'-i bât-ı sahih-i şer'i ile bey' ve teslim ve temlik olub ol dahi ahz ve kabz ve kabul ve teslim ve temlik eyledikten sonra semen-i bey' olan meblağ-ı mezbûr yüz yigirmi beş guruş müşteri-i merkum yedinden tamamen ve kamilen ahz ve kabz eyledim min-ba'd dükkân-ı mahduda mezkur merkum Mehmed Beşe Bey'in mülk-i müşterası ve hakk-ı sarikidir keyfe-mayşeya ve tahtar mülkiyet üzere mutasarrıf olsun dedikde mevsukunun sadaka...mütevelli olunur ve cahen tahkik ve şifahen tasdik eylemeğin hezitü'l-vesika bi't-taleb ketb olundu fi el-yevm es-sabi aşer min muharremu'l-haram sene hâmse ve semanin ve mi'e ve elf

Şuhuud'l Hal

Seyyid Ali Ağâ-zade Hamza-zade , hâc Hasan Hüseyin-zade ,Bekre Hâcz-zade

Sayfa no.121.

Hüküm no.189.

Medine-i Adana mahallâtından Kayalıbağ mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefat eden Mehmed bin Abdullah nâm müteveffanın veraseti zevce-i menkuhesi Hadice bint-i ibraim nâm hâturn ile sülbi sagir oğlu Mustafa ile sülbi sagir kızları Zeyneb ve Şerife nâm kimesnelere ahsar lede's-şer'i zahir ve nümayan oldukdan sonra sagir-i mezbûrlara bâbaları müteveffa-yı merkumdan ba-irs-i şer'i inikal eden emvâl-i mevruselerini zabt ve rabt ve tesviye-i umûrunu rü'yet-i kabl-i şer'iden ber-vech-i nasibinden lazım ve mühim olmağla valideleri mezbûre Hadice ve bendare ve senfim ve her vechile vesayet uhdesine gelmekle kadrde olduğunu zeyl-i vesikada muharriru'l-esami-i müslimin haber vermeleriyle hakim-i hâsim mevki-i sadr-ı kitab tubi lehu...efendi hazretleri dahi sagir-i mezbûrlar üzerlerine valideleri mezbûr Hadice'yi vasi nasib ve ta'yin eyledikte ol dahi vesâyet-i merkumeyi kabul ve mina mevsud eda-i şehâdet oldukdan sonra vasi-i merkume üzerine müteveffa-yı merkumun mu'nakı es-seyyid Halil Bey hakim-i hâsem mûma ileyh Natir nasib ve ta'yin etmeğin hazzu'l-vesika bi't-taleb ketb olundu tahrir fi el-yevm es-sabi velişrin min şehr-i rebiulahır sene hâmse ve semanin ve mi'e ve elf

Şuhudu'l Hal

Halil-zade el-hac Mehmed Ağâ, Es-seyyid Mehmed ,İsmail Beşe ,Murtaza Beşe

Sayfa no.121.

Hüküm no.190.

Medine-i Adana mahallâtından Kayalıbağ mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefat eden Mehmed bin Abdullah nâm müteveffanın verâseti zevce-i menkuhe-i metrukesi Hadice bint-i Ümmü'l-Hasim nâm hâturn ile sülbi sagir oğlu Mustafa ve sülbiye sagire kızları Zeyneb ve Şerife nâm kimesnelere izhârı lede's-şer'ü'l-enver zahir ve nümâyan oldukdan sonra sagir-i mezbûrlar ve bâbaları müteveffa-yı merkumdan irs-i şer'i intikal ve isabet emvâl-i mevruselerini zabt ve rabt ba-hüccet-i şer'iyye vasileri olan valideleri mezbûre Hadice meclis-i şer'ide şöyle takrir-i kelâm ider ki vasileri olduğum sagir-i mezbûrlara nafaka ve kisve esd-i astâc ile muhtaç olmayub mezbûre nafaka ve kisve beha farz ve takdim olunmak muradımdır dedikde hakim-i hâsim mevki-i sadr-ı kitab müvelli lehu vasi naib efendi hazretleri dahi sagir-i mezbûrun her birlerine her yevm dörder para nafaka ve kisve beha farz ve takdim edüb hal-i zaruretde âsdân veled-i el-...rucu'a vasi-i mezbûre Adana birle.. hinde'l vesika olundu bi't-taleb

ketb olundu der fi el-yevm es-samen aşer min şehr-i rebiulahır sene hâmse ve semanin ve mi'e ve elf

Şuhudu'l Hal

Belli-zade el-Hac Mehmed Ağâ, es-seyyid Mehmed ,İsmail Beşe,Murtaza Beşe

Sayfa no.122.

Hüküm no.191.

Medine-i Adana'da Şabaniye mahallesine vâki' ashba-ı hayratdan es-seyyid Ömer Efendi bina eylediği mescid-i şerifin İmâmı olan bani-i mezbûr es-seyyid Ömer fevt olub yeri h'âli ve mahlul olmağla yerine erbâb-ı istihkâkdan sülbi oğulları işbu rafiu't-tevki' ref'ü'ş-şân şehrbân Ahmed ve Şerif nâm karındaşlar vech-i layık ve mahal ve müstahik olmalarıyla ber-vech-i iştirâk tevcih olunub yedlerine berat-ı şerifim verilmek bâbında naib-i Mevlana hasib-i rind-i 'aliyye arz itmekde sadaka edüb bu berat-ı hümâyûn-ı saadet-makrunu virdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm merkuman varub zikr olunan mescid-i şerifde zikr müteveffa bâbaları yerine vech-i iştirakâ İmâm olub hizmet-i lazımlerin mer'i ve müeddi kaldığından sonra aslub-ı sabık üzere ve def'a mukiyine sene ber-vech-i iştirak mutasarrıflar olub vakfın ruhu ve devam ömr-i devletiçün duaya müdavemet göstereler şöyle bilüb alamet-i şerife 'itimad kılasın tahiren fi evahir-i muharremu'l-haram sene hâmse ve semanin ve mi'e ve elf

Fi 2 min Cemadiyel-evveli sene 1185

Makam İslambol

Sayfa no.122.

Hüküm no.192.

Medine-i Adana'da Tarsus kapusu mahallesinde Hâc İsa oğlu İbrahim Ağâ mescidinin vakfında dahi mütehammil hâc Ali'nin sülbiyeti tahsâti vakfda tamir ve terminine icar ve isticarına bir akce vazife ile mütevellisi olan seyyid Mahmud kendi hüsn-i rızasıyla erbâb-ı istihkakdan işbu rafî'-i tevki'ü'ş-şân-ı hakâni Şeyh Ali halifeye feragat ve kasr-ı yedinden tavsib olunub yedine müceddeden berat-ı şerif-i alişan verilmek bâbında naibi Mevlana habib rind-i fazl arz itmekle mucibince tevcih olunmak fermanım olmağın hakkında 'inayet-i padişahi zuhura getirüb bin yüz seksen beş senen rebiu'l-evvelin on ikinci günü tarihiyle sürh verilen rües-i hümâyûn mucibince bu berat-ı hümâyûn virdim ve buyurdum ki Şeyh Ali halife varub merkumun yerine mütevellî olub edâ-i hizmet eyledikten sonra tayin olunan bir akce vazifesini vakf-ı mezbûrun mahsulünden almak üzere mutasarrıf ola şöyle bilesin 'alamen ser'ia 'itimad kılasın 'af te'ala el-yevm isna aşer fi şehr-i rebiu'l-evvel hâmse ve semanin ve mi'e ve elf

Fi 16 min Cemadiyel-evvel sene 1185

Makam İslambolü'l Mahruse

Sayfa no.123.

Hüküm no.193.

Elhamdülillah el-vâkıf âla külli hâl vessalavat vesselâm 'ala seyyidina Muhammed el-ba'su'l-beyan ahram ve ahlâl ve 'ala ila ve ashabin hayru'l-ashab ve hayru'l-al ve ba'de işbu vakf-ı şerife ve sahife-i münifenin inşa ve imlâsına bâ'is ve bâdi budur ki Medine-i Adana mahallâtından Nişancı mahallesi sâkinlerinden talebe-i rahmet-bâri ve calibe-i mağfun perverdegârı rafî'-i-i haze'l-vakfiye es-sahihiye Aişe bint-i hâc Mehmed nâm hâtun mahzerâtından olub bi'l-fiil meclis-i şer'i huzur mün'asr omağla vakf-ı âtiü'l-beyan ikrara tarafından vekil-i şer'i olan el-hac Ahmed Efendi ibn-i Ali nâm kimesne meclis-i şer'i şerif-i enverde vakf-ı âtiü'l-beyan ikrarında li-eclü't-tescil ve'l emrül etmam ve tekmil mütevellî nasib ve tayin eylediği Mehmed Efendi ibn-i Ali Efendi mahzarında bi'l-vekale şöyle bast-ı meram ve tabir-i merâm ider ki vakf cânibi suduruna değin müvekkele-i merkume Aişe hâtunun mülk-i sülk-i sahihinde

münselk ve reşte zabt ve tasarrufunda münselcim olub mahalle-i mezbûrede vâki' kıblet-i tarik-i 'âm ve ve şerefâ bâ-saf menzili ve şimâlen mahal-i vakf ve garben koyuncu kızı Emşe hâtun menzili ile mahdud ve mümtaz bâb-ı tahtani beyt ve bir sofa ve bir matbah ve şecere ve suzma ve beirma ve kenef ve bir kadar havlu müştamil menzilini hasitü'l-amele ma'ani ve talebat zatu'l-'ala el-e'ali merkume Aişe hâtun menzil-i mahdud-ı mezkuru vakf-ı sahih-i şer'i ve hasb-i şer'i mer'i ile vakf ve hasb idüb şöyle şart ve tayin eylediği madem ki kendi sayâtında oldukça keyfe ma-yeşâ tahtar kendi mutasarrıf ola ve ba'de ve hatun li-ebeveyn kız kardaşı...zaher demekle maruf el-hâc Ahmed halife ila el-vefit mutasarrıf ve müteveli ola ba'de vefat merkumun evladı ve evlad ve evladı ila el-akvaz mutasarrıf ve müteveli olalar ve ba'de'l-akvaz merkume Aişe hâtunun akrabası 'ala tertibü'l-irs ve sahib-i mutasarrıf ve müteveli olalar ve ba'de'l-akvaz Elkel kurbunda vâki' Şeyhzade Han'ın ittis'âlinde olan Dede Efendizade mescidinde her kim İmâm olursa mutasarrıf ve müteveli olub (üstü çizilmiş) tevliyet-i mutasarrıf her kimde olursa tamir ve terminine sâ'ir ve ruhumuz du'a ile hayır ile ser'a ola deyü fargâyü'ş-şevâ'il vekil-i merkum Ahmed Efendi menzil-i mezkuru bi'l-vekale müteveli-i merkuma teslim ol dahi sahib-i evkaf-ı mütevelliler gibi kabz ve tasarruf etdikden sonra vekil-i merkum i'ade-külâm edüb ... (silik) ... İmâm muhtar kanda sahih ve 'im lazım ise İmâmin-i mühimmahiyet bedirin şeriyin mehirin münirrin hazretleri kanda sıhhat lüzumuna müfarakat itmemele anların mezheb-i şerifleri üzere hükm taleb ederim deyü müsterifân olduklarında hakim-i hâsim mevki-i sadr-ı kitab tubi le ve hüsn-ü meab efendi hazretleri cânib-i vakfi evla görüb İmâmin-i hümâyûn hazretlerinin ra-i şerifleri üzere amel idüb menzil-i mezkurun evlad-ı fagine ve sânbâ saht ve lüzumuna hükm mahkeme-i şer'i ve kaza-i mübdem mer'i etmele minba'd tefevvüz ve tefvizine meyyal-i mahal ve tebdil ve tayine mümta'ü'l-ahmâl oldur der fi evasıt-ı şehri-rebiulahır sene hâmse ve seman ve mi'e ve elf

Şuhud'l Hal

Es-seyyid Ahmed Efendi el-İmâm... el-hac İbrahim Efendi Safabi-zade Ömer Efendi tacir-zade Mehmed Efendi Ağdıczade ... Ahmed Efendi Molla Mehmed bin Saan efendi bastacı Hasan Beşe Atbacı Mehmed Halife Hafız seyyid Selahaddin, Va 'dehüm

Sayfa no.124.

Hüküm no.194.

Mifahirü'l-kuzat ve'l-hükkam-ı made'nü'l-fezail ve'l-keâm Adana sancağında vâki' zikr-i âti ze'amet karyelerinin vâki' olduğu kazaların kaza-i defvâti? fazluhum tevki'-i ref'-i hümâyûn ve asl-i malum edmeğe İbrahim ve Mehmed nâm kimesneler rikâb-ı hümâyûna arz-ı hal idüb Adana sancağında Yüreğir nahiyesinde müdze'a olub ve gayretinden elli iki bin dokuz yüz seksen akce zem'amet karyelerini mutasarrıf kıldıkda ila mesâl ve'l-akran Mehmed Seyyid rind-i kadre bin yüz seksen dört senesi Mart'ı ibtidasından Şubat gayetine gelince zabt eylemek üzere merkum İbrahim Ağâ'yla mezbûr Mehmed'in bâbası Ali nâm kimesneye iltizam ve bedel-i iltizamını tamamen ahz ve kabz eyledikden sonra mezbûr el-hac Ali ba-emrullahi telala zeamet etmele yine sene-i mezkura mahsuben bunlara iştiraka iltizam ve bunlar dahi iltizam ve kabul etmele aherin yedinde temessük zuhur eder deyü her dürlü amel ve itibar olunmamak şurutunu havi...memhur-ı temessük virüldiği bildirüb temessük mucibince zabt ettirmek bâbında emri şerifim rica eylediği ecilden vech-i meşruh üzere amel olunmak emrim olmuşdur buyruldu hükmü şerifimle

Vusul buldukda bu bâbda sadır olan emrim üzere amel dahi husus-ı mezbûre tamam ... ve temessüküne nazar edüb göresiz zeamet-i mezbûr ber-vech-i muharrer

sene-i mezbûrede zabt etmek üzere mutasarrıf-ı mûma ileyh tarafından mûma ileyhaya iltizam ve hakkıçün memhur ve mamulüne temessük verilmiş ise temessük mucibince zabt ve vâki' olan mahsulat ve rûsumat kanun ve defter mucibince ahz u kabz etdirüb mugayir-i temessük aheri bir dürlü dahil ve tefevvüz etdirmeyüb bi-sunuf emr-i şerifimden amil olasız şöyle bilesiz alamet-i şerife itimad kılasız tahriren fi evail-i şehr-i rebiulahır sene hâmse ve semanin ve mi'e ve elf

Fi 14 min Cemadiyel-evvel sene 1185

İslambolü'l Mahruse

Sayfa no.125.

Hüküm no.195.

Bâ'is-i tahrir-i defter budur ki

Ba-berat-ı şerif-i alişân mutasarrıf olduğumuz zeametim mülhakatından Adana sancağında kurb şehirleri Alaca Atlu ve Kara Enbiya mütmârımı işbu bin yüz seksen dört senesi Halil Ağâ nâm kimesne iltizam olunmuş iken işbu tarih gelince bedel-i iltizamı olan meblağ tarafımızdan tarafımızdan edâ olunmadığından kat'-ı nazar timarı harabati sa'yinde olmağla sene-i mezkureden mahsuben timar-ı mezkurda iltizamını işbu dârende-i temessük izzetlü Mehmed Ağâ'ya ve İbrahim Ağâ'ya ber-vech-i iştirak deruhde ve iltizam ve anlar dahi iltizamı kabul eyleyüb gerekdir ki bundan sonra bir kimesn karışmayub merkum İbrahim Ağâ'ya hasıl olan 'aşar-ı şer'iyye ve sürsat-ı 'örfiyye ve bad-ı heva ve kapur zemîn ve resm-i bâğân ve saire her ne hasıl olursa ahz u kabz ve rabt eyleyüb zabtıçün tarafımızdan ve taraf-ı aherden müdahale ve taarruz olunmamak işbu mazbata tahrir ve yedlerine verildi ve mukaddema Halil Ağâ yedinden temessüke itibar olunmayub ancak bu temessük amil oluna fi 21 ... sene 1185

Fi 14 min Cemadiyel-evvel sene 1185

... Mehmed mir mutasarrıf ...

Sayfa no.125.

Hüküm no.196.

Bâ'is-i tahrir-i defter budur ki

Ba-berat-ı şerif-i alişân mutasarrıf olduğum Yüreğir nahiyesinde vâki' mezra' ülük ve gayretten elli iki bin dokuz yüz seksen akce ze'ameti işbu bin yüz seksen dört senesi Mart'ı ibtidasından Şubat gayetine varıncaya değin zabt eylemek üzere el-hac Ali Ağâ ve İbrahim Ağâ'ya ber-vech-i iştirak iltizâm olub bedel-i iltizâm makbuzum olumuş iken bu defa el-hac Ali Ağâ bâ-mazallahü te'ala müteveli vefat etmekle beyyinesine mezkure mahsuben iltizam-ı mezkure taleb olan mersumun sülbi kebir oğlu işbu hafızu't-temessük izzetli Mehmed Ağâ'ya merkum İbrahim Ağâ'ya ber-vech-i iştirak deruhde ve iltizam ve anlar dahi iltizamı kabul eyleyüb sairin virdiği vech üzere bedel-i iltizamı olan meblağ-ı malumeyi tamamen ve kamilen merkumat taraflarından tarafımıza tamamen edâ ve teslim ve tefevvüz eylemiştir ze'amet-i mezkur üzerinde subaşı olan kimesne zemaet-i mezkurede hasıl olan 'aşar-ı şer'iyye ki hinta ve şa'ir ve 'alfa ve (silik) ve susam ve penbe ve sair rûsumat-ı örfiyye bad-ı heva edkâpu-yı zemîn ve kaçgun ve...ve resm-i bâğân ve asbâb ve her ne ki hasıl olursa kanun-ı kadim ve...müstedim öteden beru olageldiği vech üzere min külli el-vücut serbest ile zabt u rabt eyleyüb zabtıçün tarafımızdan ve taraf-ı aherden bir ferd müdahale ve taaruz etmek için zabtınan tahrir ve yedlerine virildi ve.. mazallahü te'ala işbu mehur-ı temessükden ma'ada mukaddem ve muahher gerek Halil nâm kimesne ve sair kimesne yedlerinden işbu zeamete dair bir temessük ve dahi zuhur ederse muharrer sahtedir bir dürlü haber-i agahım yokdur amel ve nart? olunmayub fakat bu temessük itibar ve amel oluna fi 19 ... sene 1185

Fi 14 cemadiyel-evvel sene 1185

.....

Sayfa no.126.

Hüküm no.197.

Medine-i Adana'da vâki' merhum ve mağfurlar Ramazan oğlu pederi Mehmed Paşa evkafının evladiyet ve meşrutiyet üzere tevliyetinin reb' hissesine ba-berat-ı ali vazife-i muayyene ile mütevellisi olan fahru'l-umera rafi'-i haze'l-kitab Ali Bey ibn-i el-hac Mehmed Bey meclis-i şer'i hatıru'l-lazımu't-tevkirde yine belde-i mezkurede sakin olub derecede müsavisi olmak üzere ze'amiyle evkaf-ı mezkurun vazife-i muayyene ile evkaf-ı mezkurun nısf ve semen tevliyeti ba-berat-ı ali mutasarrıf olan Süleyman Bey ibn-i İsmail Bey mahzarında üzerine şöyle dava ve takrir-i kelâm edüb merhum cidemiz vakıf mişarün ileyh...Mehmed paşanın medine-i mezbûrede ve gayride olan evkafın tevliyet (silik) aleyhinde annu'l-vakıf müşarün ileyh...annu't-tevliyet lienfer mavam mukid abkid hayve semen ba'de'l-kebir evlada ez-zekur ve hadim nazır...ve an tekvenu'l-ekber zekür evlad akrabâi en lem yecd zekür min evlada ve şartan zevayidü'l-evkaf...mine'r-rakib müstemen ve ziraat 'ala ve esbubey evladu'z-zekür fân lem yecd evlad ez-zekür kısmet olub akrabasının evlad-ı zekurundan olmak üzere bâbam müteveffa el-hac Mehmed Bey evkafın tevliyetine ba-hatt-ı hümâyûn saadet-makrun yigirmi seneden müteceviz mutasarrıf olub zevayid-i vakf derecede müsavili olan zekura meşrut olmağla zevayid ve tevliyeti müstakilen zabt üzere iken bundan akdem bin yüz kırk dört senesinde mahmiye-i İstanbul kâdısı olan merhum Abdullah Efendi hazretleri huzurunda bâbam müteveffa-yı mezbûr el-hac Mehmed Bey ile işbu Süleyman Bey'in bâbası işbu İsmail Bey ve sâbıkza zevâyir-i vakfdan hisse talep ve da'va eylediklerinde benim bâbam müteveffa-yı mezbûr el-hac Mehmed Bey işbu Süleyman Bey'in bâbası merkum İsmail Bey'den ve es-seyyid Mehmed Bey ve Hüseyin Bey'den bir derece mukaddem olduğuna ibraz eylediği sahih-i şer'i olmadıklarından muarızdan men olub derece-i evvelde olanlar tevliyet tevliyet ve vezayirini 'ale't-tevliyet takım olunmak üzere hükm verilen hüccet-i şer'iyye mantukunca ila el-vakt zevayidi müstakilen zabt edüb ve min kadimu's-sinin ila haze'l-hin ta'accümle bu vechile tedavül iderken işbu Süleyman Bey nice derecede müsavi hal olmak idi'asıyla ve ber-tarikiyle tevliyet-i mezkurun nısfını üzerine berat ettirip vazife-i muayyene-i tevliyet ve zevayid-i vakfın nısfını temlik ber-vech-i münasif ahz etdirdiğin kanaat itmeyüb nısfdan ziyade vazife-i tevliyetden semen hisse ve semn vazife ... yine kanaat itmeyüb mücerred vazife tevliyetim semen-i ziyade olmağla...vakfı dahi ana kıyasen nısfdan ziyade olub bana 'uzr-ı külli etmekle sul olunub...şart-ı vâkıfı Ali Bey'in bâbası el-hac Mehmed Bey ber-minval-i muharrer tevliyet-i mezkuru ve zevayid-i vakfı ahz eylediğini ve Ali Bey'in kendi ile zevcesi müsavi olduğunu dahi ikrar iken ibraz eylediği tevliyet...semen hisse vazife-i muayyene kendisine ziyade olmağla ana göre zevayidha elzem dahi ikrar etmekle gibbe... merkum Ali bey İstanbul kâdısı merhum mûma ileyhın imza ve hatemiyle mahz ve muhtevim hüccet-i şer'iyye mufsil-i meşruha ila ibraz ve bi'l-muvacehe kiraat ve tedkik olundukda.....meşruhasına muvafık ve hevafık olunub ve hala belde-i Adana'da ziyet ifra-yı.....faziletli Şeyh el-hac Hüseyin Efendi imzasıyla mahz-ı ibraz eylediği bir kıt'a fetva-yı şerif senin...müskafar olan bir vakfın vakfiye-i mefsul behasında zevayir vakfı evvela kendi nefsinden ba'de...ve batre ve kızına ba'de karın evlad-ı zekuruna şart ve tayin etmişiken karn-ı evliyede bulunub evlad-ı vâkıfdan ...ile derecede müsavi olub zevayir-i vakfı 'ala vechü'n-nısfına lazım gelirken...ziyade...vâkıf-ı berat...Nısfından ziyadesi olmak kâdir olur mu el-cevab ila 'alma olmaz deyu buyrulmağın siyâk üzere hala Tarsus müftisi faziletli efendiden dahi bir fetva-yı şerife ibrâz edüb min külli vech-i da'vasına mutabık olduğundan gayri min kadimu's-sinin

tahizü's-sinîn vakf-ı mezkurun tevliyet ve zevâyidini batn-ı evvelde olub derece-i müsavı olan evlad-ı zekür zabt ve tasarruf ve ta'ammül bu vechile cereyan edegeldiğini ulema ve...ve mertezun ve müste'cirinden zeyl-i sahifede muharriru'l-esami 'afiyye müslimin-i merkur Süleyman Bey muvâcehesinde 'ala vechu's-şehâde haber vermeleriyle ber-muceb-i hüccet-i şer'iyye ve fetva-yı şerife merkur Süleyman Bey Ali Bey'den halen şart-ı vâkıf nısfından ziyade zevayir-i vakfdan almayub 'ale's-seviye almak üzere ba'de'l-beytiyetü's-şer' ma-vaka'a bi't-taleb ketb olundu tahriren fi el-yevm es-sadis aşer min zilkadetü's-şerif sene selase ve semanin ve mi'e ve elf

Şuhudu'l Hal

Es-seyyid Ahmed Efendi, diğeri Mehmed Efendi, Mehmed Efendi bin Osmânzade müderris Mehmed müderris Süleyman ... ,fahru'l-ulema es-seyyid Mustafa Efendi nefsi-i Adana fahru's-sadis Bayram es-seyyid Süleyman Efendi şeyhzade umdetu'l-ulmea el-hac Hüseyin Efendi ... es-seyyid Ali bin Hasan Efendi Salenderzade .. Mehmed Efendi cami Abdullah Efendi

Sayfa no.129.

Hüküm no.198.

Adana'da vâki' Yurtan mahallesi mescid-i vakfının yevmi nim akce vazife ile bundan akdem nısf-ı İmâmete mutasarrıf olan işbu rafi'-i tevki' eş-şan-ı hakâni Said Mehmed halife ammi-zade şer-zeyd-i salasa hizmet-i lazımesini edâ edüb ber-vechile dahl ve tefevvüz icab etmiş iken ammi-zadesi Derviş Seyyid Mustafa merkur Seyyid Mehmed için hilaf-ı inha fevt oldu deyü nısf İmâmet-i mezkureyi mahlulünden bertarik ile üzerine berat etdirüb bu makule kezb-i sarıh ve iftira ile bu ana değin hile ve 'uzr eylediği zahir ve bâhir Derviş Seyyid Mustafa dahi târek-i hizmet ve na-ehl olmağın nısf-ı İmâmeti mezkure hala hıyanet olub sahib-i evla olan es-seyyid Mahmud bend-i salahaya mezbûr seyid Mustafa'nın ref'inden kemakân ifâd-ı teveccüh ve yedine berat-ı alışanım virimek ricasına Adana naibi Süleyman zind-i 'ala arz etmekle İmâmet-i merkur seyid Mehmed halife ammizadesin mahlulünden Adana kâdısı el-hac arzıyla liebeveyn birader-i kebiri Derviş Seyyid Mustafa'ya tevcih ve berat verildiği der-kenar olunmağın mucibince sahib oluna ibka olunmak fermanım olmağın hakkında mezid-i inayet-i padişahanem zuhura getirüb bin yüz seksen üç senesi cumadelahirinin yigirmi sekizinci günü tarihiyle mevzu verilen rü'es-i hümâyûnum mucibince bu berat-ı hümâyûnu virdim ve buyurdum ki mezbûr seyid Mahmud halife ammizadesin zide selase varub ref' olunan mezbûr yerine mescid-i mezbûra İmâm eda-i hizmet eyledikten sonra tayin olunan yevmi nim akce vazifesin ve kaza-i mezbûr mahsulünden mütevellisi olanlar yedinden alub mutasarrıf ola ol bâbda ref' olunan mezbûr ve taraf ahirden ferd-i mani' ve münvahim olmayub dahl ve tariz kılmayalar şöyleler alamet-i şerife itimad kılalar tahriren fi el-yevm el-hamis aşer receb sene selase ve semanin ve mi'e ve elf

Fi 6 min Ramazan sene 1183

İslambolü'l Mahruse

Sayfa no.129.

Hüküm no.199.

Tabak Paşa (silik) mahkemeye sarhoş gelüb burlu kız dedikleri fahişe benim dostum idersiz neden döğdüğünü deli atala? eylediği kayd şod.

Sayfa no.129.

Hüküm no.200.

(Silik) kapusınukarib ağzına ve imanına şütüm-ı 'adita ie şetm eylediği kayd şod
Fi 14 Zilkade sene 1184

İnce el-hac Mehmed Ağâ Çuyurzade Musa Ağâ İmâmzade Mehmed Efendi
Kara Hüseyinzade Hâc Ağâ Yusuf Çelebi karındaşı Ali Çelebi el-hac Fahreddin
Kâtib Tarsuslu oğlu Mehmed Beşe Tabak Kara fakr neccar İsmail Beşe Canbaz
Veli Beşe

Sayfa no.130.

Hüküm no.201.

Karataş İskele olmak üzere emr-i 'ali

Emîrû'l-ümerâ'i'l-kirâm kebîrû'l-küberâ'i'l-fühham zü'l-kadrü'l-ihirâm
sâhibü'l-izzu ve'l ihtisâmü'l-muhtassu bi-mezîd-i inâyetü'l-melikü'l-a'lâ Adana
beylerbeğisi dam-ı ikbâle ve kıdvetü'l-emasil ve hükkâm ve mu'addelu'-fezail ve'l-
kelam Mevlana Adana kâdısı zide fazlı tevki'-i ref'i hümâyûn vasıl oluncak malum ola
ki iftiharü'l-emâcid ve'l-a'yar ve'l-ekârim bi'l-fiil...fetmâcım ve kâbdarı Ahmed Bey
dâme...ber-vech-i iştirâken uhdesinde olan astâb-ı Adana ve tevabi'i mukata'asının
azam iravi nehriçün üzerinde mebni cisrinde merveradin emtia ve eşyadan ma'ayis olan
rüsümuna münhasır olmağla rüsumat-ı mezkurenin nizamı tatrik halelinden zâyet
olunmak lazım-ı halden iken birkaç seneden berü Adana kurbunda sahil-ibahrde Karataş
nam mahalde iskele hadis olub iskele Mehmed Beşe mezburenin rüsumatında kendinin
alakası olmamak takribiyle bazı kimesneler fuzuli iskele-i mezbureyi zabt-ı tasaddu ve
varid olan emtia ve eşya rüsumatlar cisr-i mezkurda alınan rüsumatın nısfı mikdarı
üzere tüccar taifesiyle mukavele eylediklerinden taife-i tüccar emtia ve eşyalarını cisr-i
mezburda uğratmayub tüccar-ı sefine ile iskele-i mezbureye ahrar ve ihrac eyledilerine
binaen cisr-i mezburda emtia ve eşya mezburu münkat' mezburunun azam-ı
varidatından olan bac-ı cisr-i rüsumatı külliyyen müfeccil? olub mukata'a-i mezburenin
hasılat-ı sairesi hal ve kalbesine vefa etmeyüb hal-i miriye mevrus-ı kesrutden olmağla
sâyâniyellimleri iskele-i mezbure rüsumatına müceddeden senevi yüz elli guruş mal-i
miriye takdir ile seksen iki senesi Mart'ı ibtidâsından itibariyle ihtisab-ı Adana
mukata'asına hasm ve ilhak ve cisr-i mezbur ile ma'an malikane mutasarrıflarından zabt
olunmak üzere uhdelere kayd ve yedlerine berat-ı alışanım 'ita olunmağla imdi iskele-
i mezbure seksen iki senesi Mart'ı ibtidâsından itibaren ihtisab-ı Adana mukata'asının
malikane mutasarrıfları taraflarından zabt ve rabt ve vâki' olan rüsumatı ahz ve kabz
etdirmek fermanım olmağla hassa işbu emr-i celil takdirim âsdâr ve ile irsal olunmuşdur
imdi vusulünde tereke-i mirimiran ve Mevlana-yı muma ileyhanın vech-i muharrer
iskele-i mezbure seksen iki senesini mart'ı ibtidâsından 'itibaren ihtisab-ı Adana
mukata'asına hasm ve ilhak olunub malikane mutasarrıfları taraflarından zabt olunmak
üzere müceddeden berat-ı alışanım 'ita olunduğu malumunuz olundukda iskele-i
mezbureyi sene-i merkume Mart'ı ibtidâsından ihtisab-ı Adana mukata'ası malikane
mutasarrıfları taraflarından zabt u rabt ve vâki' lan rüsumatını cem'-i tahsil ve ahz u
kabz etdirüb ba'de-ezin iskele-i mezbureye ve zaruri ve külli rüsumatına taraf-ı aherden
hiç ferd müdahale ve tefevvüz ettirmemeğin bababında ferman-ı alışanım sadır
olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerifimle vardıkda vech-i meşruh üzere şeref-yâfet sudur
olan işbu emr-i şerif-i celil-şana vacibu'l-itba' ve lazımu'l-imtişâmın bi-sunuf 'itiaat
mukerdeniyle amilolub hilafından bekayat ihtiraz ve ictinab eyleyesiz şöyle bilesiz
alamet-i şerife itimad kılasız tahriren fi el-yevm es-sani aşer min receb sene selase ve
semanin ve mie ve elf

Fi 5 min Ramazan sene 1183

İslambolü'l Mahruse

Sayfa no.131.

Hüküm no.202.

Medine-i Adana'da Hacı Hamid mahallesinde vâki' Hacı Hamid mescidinde vazife-i muayyenesiyle imam olan es-seyyid Mustafa halife hüsn-i rızasıyla erbab-ı istihkakdan işbu rafi'-i tevki' rafi'u'ş-şân-ı hâkâni Mehmed halifeye ferağat ve kasr-ı yed edüb merkum dahi her vechile layık ve mahal ve müstahik olmağın mezburun kasr-ı yedinden tevcih olunub yedine berat-ı şerif-i alişanım verilmek babında yedinde olan fâriğın atik beratı mucibince istid'a-yı gayret etmeğın kasr-ı yedi vâki' ise sadaka edüb bu berat-ı hümâyûnu virdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm merkum Mehmed Halife varub zikr olunan mescid-i şerifde fâriğ-i mezburun yerine imam olub hidmet-i lazimesi müremmi ve müeddi kaldıktan sonra vazife-i muayyenesiyle mutasarrıf olub vâkıfın dahi devam-ı ömr ve devletiçün duaya müdavemet göstere ol babda taraf-ı cüzham ber-vechile dahl ve taarruz kılmayalar bileler alamet-i şerife itimad kılalar tahriren fi evahir-i zilkadetü'ş-şerif sene semanin ve mie ve elf

Sayfa no.131.

Hüküm no.203.

Cilahan şeyh içün...olan emr-i ali

Emîrû'l-ümerâ'i'l-kirâm kebîrû'l-küberâ'i'l-fih'am zü'l-kadrü'l ihtirâm sâhibü'l-izzu ve'l ihtisâmü'l-muhtassu bi-mezîd-i inâyetü'l-melikü'l-a'lâ Adana beylerbeğisi paşa dâmet-i mu'alliye ve kıdvetü'l-unsura ve hükkâm ve mu'addelu'-fezail ve'l-kelam Mevlana Adana kâdısı zeyd-i fazlı tevki'-i ref'i hümâyûn vasıl oluncak malum ola ki hala Enderun-ı Hümâyûn'da cenab-ı hilafet-macidin bi'l-fiil rikabına râm olan iftiharu'l-emacid ve'l-kiram camiu'l-hamid ve'l-mekârim Mirahurdame mescidinde ber-vech-i iştirak malikane uhdesinde olan ihtisar-ı Adana ve tevabi'-i mukaata'ası külliyyetlü mal-ı muaccele ile mukayyed-i mirinin cisrisinden olmağla ale's-sedvâm mukaata'a-i mezburenin şart-ı serisetine riayet ve aklam-ı tevabiisi müdahale icabından ve varidat ve aidatı tasarruf sürhü himayet olunmak lazime-i halden iken Adana'da Cilahan şeyhi olan nam kimesne kendi umur-ı lazimesini rü'yet-i 'adem-i kanaat birle mukaata'a-i mezburenin bazı umur ve hususuna.....ve mukaata'a-i mezburenin bazı varidat-ı mahsusunu ahz ve gasbı tasaddu ider ikenden mukata'a-i mezburenin ihlal-ı nizamını müveddi ve aidat ve hasılatın küsur ve noksanına bâdi olduğu inha ve şeyh-i merkumun ol vechile vâki' olan müdahalesinin men' ve vaz'ıçün emr-i şerifim sudur-ı istid'a olunmaktan nâşi mu'alece emr-i celil takdirim asdar ve ile isdar olunmuşdur imdi vusulünde sen ki mirimiran muma ileyhsin bu makule mukata'a-i mirinin mahsus ve muayyen olan aidat ve hasılatın telef ve izâ'ından hıfz-ı vesayası hükkam ve zabitanın lazime-i müte'allileri olduğu malumun oldukda şeyh-i merkumun mukata'a-i mezbureye ve aidat ve varidatına vâki' olan müdahale ve tefevvüz men'-i külli ile men' ve vaz' edüb memnu' ve 'inbet olmaları da mehakim hakkından gelmek için deraliyyeye arz ve 'ilam ve mukataa-i mezbureyi malikane mutasarrıfları taraflarından zabta memur olanlara seriset üzere zabt u rabt ve hasılat ve aidatını ahz u kabz etdirmeye ihtimam eyleyesin ve sen ki kâdı-ı muma ileyhsin sen dahi mucib-i emr-i şerifim üzere amel ve hareket eylemek babında ferman-ı alişanım sadır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerifimle vardıkda bu babda vech-i meşruh üzere şeref-yâfete sudur olan işbu emr-i şerif-i celilü'ş-şân vacib'l-itba' ve lazımu'l... bi-sunuf-ı itaat-makruniyle amil olub hılamından ihtirar eyleyesin şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılarsın tahriren fi el-yevm errabi aşer cemaziyelevvel sülüs sene semanin ve mie ve elf

Fi 7 Ramazan

İslambolü'l Mahruse

Sayfa no.132.

Hüküm no.204.

Medine-i Adana'da vâki' Kürt Bayram oğlu Mehmed Paşa bina eylediği Şekerhane Medresesi'nin yevmi on altı akçe vazife ile müderris olan Şeyh Abdurrahman kendi hüsn-i rızasıyla erbâb-ı istihkakdan ve ulemadan işbu rafi'-i tevki'-i ref'u'ş-şân-ı şehriyari Mevlana es-seyyid Yahya zind-i ilmiye feragat ve kasr-ı yed edüb merkum dahi her vechile layık ve mahal ve müstahak olmağın tevcih olunub yedine berat-ı şerifim verilmek bâbında 'atik beratı mucibince istid'a-yı inayet etmeğın mevahid-i levhiyed? buyrulmak icabına 'alimu'l'ulema el müteherrin bilfiil şeyhülislam Mevlana Osmân Pirizade adâm-ı em'a teali fezâile işaret etmeleriyle Mevlana-yı müşarün ileyhın işaretleri müvehhid-i sadaka edüb bu berat-ı hümâyûn virdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm Mevlana-yı merkum varub medrese-i mezkurun fariğ-i merkumesine müderres olub hidmet-i lazimesi mer'i ve müveddi kıldıktan sonra yevmi on altı akçe vazifesiyle mutasarrıf olub vâkıfın dahi devam-ı ömriçün duaya müdâvemmet göstere ol bâbda her vechile dahl ve tefviz kalmayalar şöyle bilüb alamet-i şerife 'itimad kılalar tahriren fi evahir-ı recebu'l-ferd sene selase ve semanin ve mi'e ve elf

Fi 15 Ramazan sene 183

İslambol

Sayfa no.132.

Hüküm no.205.

Medine-i Adana'da vâki' Şeyhzade mahallesinde vâki' merhum Muslihiddin Mescid-i şerifinde vazife-i muayyene ile İmâm olan eş-şeyh Sadi fevt olub yeri h'âli ve mahlül olmağla yerine erbâb-ı istihkakdan işbu işbu rafi'-i tevki'-i ref'u'ş-şân- hakani es-seyyid Süleyman halife veled-i şeyh her vechile layık ve mahal ve müstahak olmağın tevcih olunub yedine berat-ı şerifim verilmek bâbında naib-i Mevlana Süleyman zind-'ala arz etmekle mucibince sadaka edüb zikr olunan mescid-i şerifde müteveffa-yı mezbûrun yerine İmâm olub hidmet-i lazimesi mer'i ve müveddi kıldıktan sonra vazife-i muayyenesiyle mutasarrıf olub vâkıfın dahi dahi devam-ı ömriçün duaya müdâvemmet göstere şöyle bilüb alamet-i şerife 'itimad kılalar tahriren fi evahir-ı şabanu'l-muazzam sene selase ve semanin ve mi'e ve elf

Fi 23 Ramazan sene 183

Sayfa no.133.

Hüküm no.206.

Sefer-i hümâyûn için

Mifahiru'l-kuzat ve'l-hükkam ma'addu'l-fezâil ve'l-hükkam Adana sancağında vâki' kazalar ki kâdıları ve naibleri zîde fazluhumve kıdvetu'l-ecacid ve'l-'aban subaşı tayin olunan derhag-ı muallam gediklülerinden İbrahim zide mücedde kıdvetu'emasil ve'l-akran kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları ve'l-'ayân vilayet eyeş? erleri zîde kadar hem tevki' refi' hümâyûn vasıl oluncak malum ola ki devlet-i aliyye imdi etvârimla salh? müebber üzere iken sene-i maziyede tefevvüz-i ahd ve ihtisarı zahir olan moskov keferesi üzerine lazime-i gayret-i din u salat-ı İslamiye dahi nâşi ma'an mahrusenden asakir-i bişmâr ve tedarik ve hâbir-i sebyâr için ale'l-acele şu evamir-i aliye mukabilinde nabdat-ı tasaddu alınub hazret-i fahru'l-enbiya-i aliyye efzal-i iltimâyâ zir-i sayâsına sadr-ı azamdır ve sa-yı asakir ve efrad ehil tuğra-i müetterim sevk ve tayin birle isakçaya ba'de'l-vürud ihtisarı ârâ-yı erbâb cehamla ile cümleden mehâm? olan tarafa teveccüh ve azimet olunması tavsiye ve tebeyyün olunmuş iken ila emd-i mevkuf bâd-ı kathâ bi-sunufu üzere kefer-i mezbûrenin mükerrer ve hayli gûnagünleri takdir-i ezl-i habâb kâdı-ı ilhâcâta muvafakat ile küffar-ı haksarın bu taraftan ahval-i nefret ve hezimetleri revnümâ olduğu halelde 'adem-i müsaide vakt ve

hal-i sebebi ile henkâm-ı şethede muhafız-ı hudud-ı ihtimâm ve 'itina ve tertib ve...mühimmat-ı seferiye olarak sevahil-i nehr-i Tuna'da Setre kasabası nâm mahalde başlayub evvel bahar huçeste-i attarda sene-i sabıka dahi efüz-u tedarik-i kaviyye ile mütevekkila 'ala el cânib-i 'alabe azimet ve 'avn-ı hak ile ahz-ı sâr ve intikama tebeddü-i takdimen azimet-i din u millet olunmak rütbe-i vücubede olmağın binaen aleyh mahal-i meşkalde vakt ve zamanından mukaddem mevcut bulunub gerek sadr-ı azam maifetiyle ordu-yu hümâyûnda ve gerek cevanib-i sairede murad ve zehair mühimmat-ı senevi (seferiye) tahmil ve humule hidematından istihdam için işar-ı sabıka kuyunu şita kıyasen geçen sene tertib ve ihrac olunan mekkârı şetrânından ziyade evvel baharda mekkârı şetrânıbla tedarik ve ihracından labed ve lazım ve hemen şimdiden tedarik ve ihracına şudu' ve mu'aşeret olunmak mütehettim ve vacib olunmuş iken fetva-yı ahali der atik tekabülde? saire-i seferiyeleri mucib ile sene-i sabık mikdarı şetrânların vakt ve zamanla ihracı ve isâl ve.inşallahu te'ala ordu-yu hümâyûnda ba'de'l-duhul buna girdikleri gündün hidmet olduklarıncı ber vech-i mu'tad lazım gelen ücretleri sarbân başısı yedinden nakit verilmek şartıyla Adana sancağında vâki' kazaların iki yüz elli mürsârı mekkârı deve ihrac-ı tertib ve hidematım olmağla imdi sen ki kazada ve nevvâb-ı mûma ileyhim ve sairleri ser-hassına mübaşir ta'yin olunan mûma ileyhim işbu emr-i alişanımla ol tarafa vardıkda bi'l-atvakf-ı ulema ve sahiha ve 'ayan ve eşrafdan her kimle varub rakza edenler derhal meclis-i şer'ed davet ve muvacehesinde ol şu mefhum feth ve kıraat olunub mahallinde bu husus-ı 'ala-i kelimetüllah ve ihyâ-i senur hazret-i fahru'l-mürselin ve tâmil bilad-ı müminin ve ihrac ibâd-ı müslimin evvel baharda e'alam-ı din mükerrebin üzerlerine gidecek asakir-i İslam mühimmatından olub tedarik ve ihracın malen ve bednâ 'ianet-i amme-i menâm ve kâffe-i havas ve avama vacibe-i uhde-i diyanet olduğundan 'özü el-müminin ahü'l mümin mehvâsı üzere bu sefer-i nusret-i eşre mêmûr-ı ihzar-ı din-i mübinin murad-ı takdiyet halleri lan eşyanın vaktinden mukaddem tahsil ve nesbâyesinde gerek sizler ve gerek sair ulema ve sahiha ve 'ayan ve eşraf gönül birliği ile bedel-i sebk-i vakfdan ve mukdem tahsil tespitinde gerek sizler ve gerek 'ulema ve salih ve 'ayan ve eşraf gönül birliği eyleyeler se'i ve ikdam ve on mertebe-i mu'allel...idenleri aslub-ı hakimâne ile akdam ve ifham iderek ol mikdar develeri sene-i sabıkada ihrac olunduğu vaktinden mukaddem yerlü yerinden tamamen tedarik ve ihrac etdirmekte bi'l-akfân ihtimâm eyleyesiz şöyle ki bu sevk-ı hayır 'itimamda ekser zehâir ve mühimmat barkir ordular ile nakle muhtaç olduğu cihetinden sene-i sabıkada tertib ve ihrac olunan develer bir dürlü kifayet etmemekle mazallahü te'ala şî'amet ve rica ile külliyyen 'afuv ve yahud bir mikdarını tenzil etdirmek sevdası ve mu'afiyet ve serbest iddiası ve 'adem-i tahammül bahanesiyle her katkı fezamız adam göndermek ve arz ve mahzar olunmak lazım gelür ise bu vechile meselelerine müsaade ihtimâmı olmayub ancak madde-i mezkur te'cil 'aşıyet umur zahmetinde ahir mukdem ve mirim mübaşir tayin ve o tarafa varıncaya cend-i eyyam nasib ve tehire sebeb olacağına binaen da'ıye-i mezkure ile o gelen vilayetler ahz ve sıbk? kal'ayın ve tedip ve arz ve mahzarda mühür ve imzalar olunan kâdı ve naib sair hükkam ve zabitanın hâl muktazar-ı şanları üzere...isimleri ceride kaza-i hükümetden hak ve ehl-i da'iyalalarıyla diyar-ı ahire ve takrib ve 'avam-ı na sizden olan zâbitan ve 'ayan makulelerinde dahi bi'l-eman zarları tertib olunacak emr-i mukarrerdir ana göre mütebeserane hareket olunan mühürlü ve nişanlı suret-i defter-i mevkufar mucibince maru'z-zıkr ol mikdar develerin bu ki oluverir tavana ve savet ve seval ve arğan ve sair olan olan ve çadırı mükemmel ve tâm reaya develeri taifesi yerlerinde liva-i mezkurede vâki' konar...cemaat ve 'aşiretlerinden ve sair 'ayan ve en'âli ve zer-kudret yedlerinde bulunan develerin ittihad ve ber-vech-i tekmil tedarik ve ikmal ve sair nâblarıyla ma'an mübaşir-i mûma ileyhin yanına koşub tahammülüne ve hesara'ata ürsal ve matlub üzere

malum dahi...hemyân mecmualarıyla tastir ve kabzına mêmûra teslim ettirmekte mezid-i inhisâm ve vakt ve maret içinde doğru esakcıya irişdirilmemek lazım gelür deyü bir dürlü cevab kadir olmayub balada mastur-ı da'idane mutahhar olacağınız mün'ar olduğundan binaen vürud umûr-ı şerife ne on beş yirmi günün içinde bila-kusur hazır ve ehalde eyledikten sonra vakt ve zamanıyla ordu-yı hümâyûnuma irsâl ve intikal ibtidar ve müsaraat eyleyesiz ve sen ki mübaşir-i mûma ileyhsin bu hususda her kimin hilaf-ı fermanım hareketi zuhur ider de arz ve ilam ile ba-harlu muslihine cevaz göstermeyüb kadhak marifet-i şer'ile ahz ve hamisi ve tavib ederek ol mikdar develer bir gün akdem ittisale muaderet ve bu bâbda senden dahi tam'-ı hât-ı teb'iyet ve yahud müsamaha ve resavat misüllü hareket eylediğin akıbet-i karifler ve mulasata ve şerait-i sadaka ve selameti ve südarı hıfz ederek bu emr-i mühimin...azimet ve hilaf-ı ferman vaz' ve salatından neamet-i ihtirar ve muhabene eylemek bâbında ferman-ı alışanım sadır olmuşdur surumuna hükm-i şerifimle

Vardıkda bu bâbda vech-i meşruh üzere şeref-yâfet sudur olan işbu emr-i şerif-i celilü'ş-şâna vacibu'l-inba' ve lazımu'l- imtisalimin bi-sunuf olan ... amel olasız şöyle bilesiz alamet-i şerife itimad kılasız tahriren fi el-yevm el-hadi aşer recebu'l-ferd sene selase ve semanin ve mi'e ve elf

Fi 17 min Ramazan sene 183

Bende-i Sahra-i İsakça

Sayfa no.134.

Hüküm no.207.

Sâhiler için emr-i ali

Kıdvetü'l-emacid ve'l-'ayan Adana müsellemi zîde mahallide ve mufaharu'l-kazada ve hükkâm ve mu'allerin el-fezâil ve'l-keâm Adana'da vâki' kâdılar zîde fazluhum tevki'-i rafi'-i hümâyûn vasıl olucak malum ola ki eyalet-i merkumenin ze'amet ve erbâb-ı timarından Adana'da bir ve muhafız ve muharebelerde vuku bulan say' ve azimet-i muktezası üzere memul olan hizmet işbu sene-i mübarekede zuhur eylediğinden başka hane ve...ve isakiciden ahramı aliyye-i padişahanemle tayin olundukları mahallere varmayub ceyanet ve rehavet-i izhar ile diyanet ve 'ubudiyet-i münafi ve rehar-ı hümâyûnumun hilaf hareketi ez-mekâb ve bila Adana ve ferman-ı hümâyûnum ekserisi varid olanlarına varidimleri malum ve masmu' mülükânem olmağla bunların bu vakte gelince eyalet-i asakirinden zuhur-ı sebk ve mesmu' olmayan bu gün su-i hareketleri beher-i hal buldukları mahallerde ahz ve haber olur tertib olunub zeamet ve timarları erbâb-ı istihkaka verilmesini iktiza etmişdi ancak şimdiki halde bu vechile müstahak oldukları ceza-i e'amalleri icra olunmasını mürâhim-i aliyye ve 'add-ı at'a celile-i şahanem rıza ve eda olmayub subhan ve ma'ani evvel baharda düşmen din ü devlet-i aliyyem Moskov keferesi üzerine birkaç koldan hücum olunmak ve 'avn-ı bâdi ile düşmandan intikam alınmak karar-dâdera-yı padişahanem olmağla sen ki eyalet-i mezkure mütesellimi mûma ileyhsin ber-vech-i muharrer eyalet-i Adana zeamet ve erbâb-ı timarından bila-izn vilayetlerine varanlar mahallerde ve ne mikdarı ise cümlesi nevrüz-ı firuzda isakcı sahrasında mevcut bulunmak ve nevrüzdan akdem vilayetlerinden çıkub vaktiyle İsakcı'ya gelmeyenler ahz ve ceza-ı sabıkları icra olunmak müştak idüğünü cümleye ilam ve işa'at ve bu hususa şimdiden ihtimâm ve vakt iderek bi avnillahi te'ala nevrüzdan akdem yerlerinden ihrac ve Esakcı sahrasına mübaderet eyleyüb şöyle ki ferman-ı hümâyûnum mulahif-i hareket-i birle nevrüzdan mukaddem hareket ve İsakcı'ya gelmemekte batara ve kusuru zuhur edenlerin ba-vech-i kâne muharebat layıkıyla icra olunmak iktiza eylediğine binaen bu makuleler sera ve alenen tahsis ve ta'his birle derhal haber alub ahz ve hasb idüb cezaları tertib olunmak için acale keyfiyetlerini rikâb-ı kâm-yâb-ı hüsrevâneme arz ve ilam-ı ihtimâm ve sen ki

Mevlana-yı mûma ileyhsin sen dahi bu husus-ı ehemmede mütesellim-i mûma ileyh ile 'ala el-ittifak say' ve akdam edüb...hilafına Rıza ve cevazdan ve fa'vat mezburemiz bir ferdin bir dürlü 'idder? ve bahane ile vilayetlerinde kalmasından meniyat ihtirar ve iznâb eylemek bâbında ferman-ı alişanım sadır olmuştur buyurdum ki mübaşir muayyen olan ve dergah-ı muallam gediklülerinden kidevetü'l-emacid ve'l-'ayân ibrahim zîde mücedde hükmü şerifimle vusul buldukda bu bâbda vech-i meşruh üzere şeref-yâfet sadır olan ferman vacibu'l-ifta' ve lazımu'l-işt'âlin bi-sunuf-ı itaat-makruniyle amel olub hilafından 'ayatu'l-abe hâşi ve muhacebet eyleyesiz şöyle bilesiz alamet-i şerife itimad kılâsız tahriren fî evahir-i recebu'l-ferd sene selase ve semanin ve mi'e ve elf

Asitane-i Babadağ

Sayfa no.135.

Hüküm no.208.

Ba-ham kebir devletlü Hasan Paşa

Şeri'at-ı şî'ar medine-i Adana'da müsned-i nişin-i şeri'at-ı garra faziletlü sehametlü efendi hazretleri ve mufahiru'l-emasil ve'l-akran velayet ve mufahiru'l-emasil yeniçeri serdarı ve zâbitan-ı saire ve ibşarları zîde kadruhum inha olunur ki işbu sene-i mübarekede e'ada-yı din-i mübin olan küffar-ı haksar üzerine vuku bulan sefer-i hümâyûn-ı zafer-makruna bi'l-mêmûriyet-i mamul olduğumuz hasebiyle asakir-i kesire muhtaç olduğumuz ecilden kapumuz halkın ruz-mer tayinat verilmek için iktiza eden...müzayıkımız olmağla öteden berü eslaflarımıza behasıyla verilegeldiği vech üzere ba-bekr bin beş yüz on külliyesi şa'ir ve ihtiza behası hazinemizden eda olunmak şartıyla tiz-i elden tevzi' ve teslim eylemeniz bâbında divanı-ı Adana'da işbu buyruldu tahrir ve asdardır ve ile irsâl olunmuştur inşallahu teala vusulünde gerekdir ki vech-i meşruh üzere ol mikdar şa'iri tayin olunan mübaşir marifeti ve mevhun-ı şer'i ve cümle ittifakıyla tevzi' ve teslim ve bir saat mukaddem cem' ve tahsil ve kabzına mêmûra edâ ve teslim etdirmeğe mezid-i vakt ve mucib-i buyruldu ile amel ve hareket ve hilafından nâşi ve mucâbet olunmak deyü

Fi 5 Ş sene 183

... Fi 5 min şevval

Sayfa no.136.

Hüküm no.209.

Ba-hem kebir Hasan paşa

İmdad-ı hazariyye ve kıdvetiye ve zehayı?

Şeri'at-ı şî'ar medine-i Adana'da müsned-i nişin-i şeri'at-ı garra faziletlü sehametlü efendi hazretleri ve mufahiru'l-emasil ve'l-akran beylerbeyi serdarı ve zâbitan-ı saire ve ibşarları zîde kadruhum inha olunur ki öteden berü vech-i mu'tad Adana valilerine verile gelen zahire vaha ve kudumuna ve Adana valilerine ta'mil ve tahsis kılınan imdad-ı hazariyenin naksta-i saniye vakti hulul edüb henüz imdad-ı seferiyenin emr-i zuhur etmemekle hafriye-i mezkur-ı meşrut hafrân üzere 'ale't-ta'dil ve't-tesviye...ve nefsim ve bir saat mukaddem teslimi hazinemize mezid-i vakt ve ihtimâm eylemeniz bâbında divan-ı Adana'dan işbu buyruldu tahrir ve asdar ve ile irsâl olunmuştur...te'ala gerekdir ki ber-minval-i muharrer mu'tad olunan zahire beha ve kudumuna ve imdad-ı hazariyye naksta-i saniye marifet-i şer'i ve tayin olunan mübaşiri marifet ve cümle ittifakıyla şurut-ı hafriye üzere tevzi' ve bir saat maddem yerli yeründen cem' ve tahsil ve kabz-ı mêmûra eda ve teslim mezid-i vakt ve ihtimâm ve ... tehir ve ihtimâm mekâsilinden tevki ve muhabenet ve ve mucib-i buyruldu ile amel ve hareket ve hilafından ihtirâ olunmak deyü

Fi 3 Şevval sene 183

Sayfa no.136.

Hüküm no.210.

Kabtaranbaz oğlu Mustafa'nın şeyhlik beratı

Medine-i Adana'da vâki' serahane esnafının şeyhi olan Hâc Hamza fevt olub yer-i hali ve mahlul olmağla yerine erbâb-ı istihkakdan işbu rafi'-i tevki'-i rafi'iu'ş-şân-ı hakâni Mustafa zîde kadre her vechile layık mahal ve müstahak olmağla tevcih olunu yedine berat-ı şerif-i alişanim verilmek bâbında kâdı-ı Mevlana Hâc Mustafa zîde fazla arz etmeğin maruzca sadaka edüb bu berat-ı hümâyûn-ı saadet-makrunu verdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm merkum varub zikr olunan esnafın müteveffa-yı mezbûrun yerine şeyh olub hizmet-i lazimesi mer'i ve müeddi kıldıktan sonra eslub-ı kadim üzere mutasarrıf olub devam-ı ömr-i devletiçün duaya müdavemet göstere şöyle bileler alamet-i şerife itimad kılalar tahriren fi evail-i şehir-i cemaziyelevvel sene selase ve semanin ve mi'e ve elf

İslambol

Sene Fi 7 min Zilkade sene 18

Sayfa no.137.

Hüküm no.211.

Adana valisi Hasan Paşa'nın ... buyruldu

Şeri'at-ı şî'ar Medine-i Adana'da müsned-i nişin-i garrâr faziletlü semahatlü efendi hazretleri medine-i Adana ve civarında bila-dâret fevt olan müteveffanın terekeleri Adana valileri tarafından cânib-i beytü'l-mal için marifet-i şer'ile ahz u kabz olmağla husus-ı mezkur rü'yet ve bila-dâret vefat eden müteveffaların terekelerini beytü'l-mal-i müslimin için marifet-i şer'ile tahrir ve ahz u kabz tarafımızdan kidevetü'l-emasil sabık-ı beytü'l-mal emîni Mehmed Ağâ emîn-i beytü'l-mal-ı nasib ve tayin olmağla divan-ı Adana'da işbu buyruldu tahrir ve asdar ve yedine ita olunmuşdur...teala vech-i meşruh üzere zuhur eden beytü'l-mal-ı müslimin marifet-i şer'ile ba'de't-tahrir emîn-i mûma ileyh ahz u kabz ve aher müdahale etdirmeyüb mucib-i buyruldu ile amel oluna deyü

Fi 9 Şevval sene 183

Sayfa no.137.

Hüküm no.212.

Adana civarında Karataş ve Ada iskelesi için emr-i ali

Kıdvetü'l-kuzat ve'l-hükkâm ma'danu'l-fazl ve'l-keâm Mevlana Adana kâdısı zîde falz ve kidevetü'n-nevvâbü'l-müsted'in Sis naibi Mevlana zîde 'ala ve mufahiru'l-emacid ve'l-'ayân Adana mütesellimi ve Azir Beyi ve Sis Mütevellisi ve ihtisab-ı Adana mukata'ası Emîni zîde mücdehim tevki'-i ref'i hümâyûn vasıl oluncak malum ola ki eyalet-i Adana'da sevahil-i bahrda vâki' Ada ve Karataş nâm mahallerde birkaç seneden berü hadis olan iskelenin rüsumatının kimsenin alaka ve medhulü...menine Mesn kabasında vâki' merhum Sultan Mehmed Han kâmbes-ş-şerân evkafi mütevellileri ve ba'za Azir sancağı mutasarrıfları iskele-i mezbûrenin rüsumatını ahz için bir tertib-i evamir-i şerife asdar etdirülüb mahallinden vakf-ı mezkur kapucuları ve liva-i mezbûr mutasarrıflarının taarruz ve ta'diyelleri hilaf-ı inha ve fuzuli olduğundan gayri cânib-i miriye münekkal olmağla iskele-i mezkurenin hasıl olan rüsumatını ve iza'atdan sayâtına ordu-yu hümâyûnumda mal-i miri takdiriyle mir-i maktu'aya rikâbdarı Ahmed'in dâm mücedde arz-ı haliyle istid'a etmekle zikr olunan iskele-i muhdeşe? Azir Beyi tarafından zabtiçün egerce emr-i şerif verildiğinin kaydı bulunmayub lakin vakf-ı mezkur mütevellisi ahz zîde müceddenin ikad-ı alisine binaen tevaric-i muhtelifle ile verilen evamir-i şerife 'ale'n-nefzal baş muhasebe ve Haremeyn

muhasebesinden derkenar olunmağla istid'ası mucibince mukaddem ve muahhar mütevellî-i vakf-ı liva-i mezbûr beyi tarafına verilen evamir-i şerife kaydları ref' ve terkin ve ta'diyeleri men' ve ref' olunub ba'de-ezin iskele-i mezkur ihtisar-ı Adana mukata'asının iskele mutasarrıfları taraflarından beratları mucibince zabt etdirilmek üzere emr-i şerifim verilmek bâbında umera-i ve'l-ekâbir hala rikâb-ı hümâyûnum defterdarı el-hac Ömer ve Seyyid dâme-i alaka arz ve telhis etmekle mucibince Haremeyn-i şerifeyn mükâbesebinden kaydolunub nâşi muhasebeye...ve haberi verilüb mütevellî-i vakf tarafından verilen evamir-i şerifenin kaydları terkin olunmağla imdi vech-i meşruh üzere amel olunmak bâbında ferman-ı alışanım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerifimle

Vardıkda bu bâbda sadır olan emrim üzere amel edüb dahi mukata'at-i mezbûr mutasarrıfı mûma ileyh Ahmed Bey dâme mücedde istid'ası mucibince mukaddem ve muahhar mütevellî-i vakf ve liva-i mezbûr beyi tarafından verilen evamir-i şerife kayıdları ref' ve terkin ve ta'dilleri def' ve ref' ve ba'de-ezin iskele-i mezkur istisabarına ve Karataş'ın malikane mutasarrıfları taraflarından beratları mucibince zabt u rabt etdirüb hilaf-ı emr-i alışânda merkumanı ve aheri bir dürlü dahl ve tefevvüz etdirmesiz şöyle bilesiz alamet-i şerife itimad kılasız tahriren fi selh-i Şaban sene selase ve semanin ve mi'e ve elf

İslambolü'l Mahruse

Fi 17 min şevval sene 83

Sayfa no.138.

Hüküm no.213.

Sefer-i hümâyûn-ı sipahilere

Emîrü'l-ümerâ'i'l-kirâm kebîrü'l-küberâ'i'l-fih'am zü'l-kadrü'l ihtirâm sâhibü'l-izzu ve'l ihtisâmü'l-muhtassu bi-mezîd-i inâyetü'l-melikü'l-a'lâ Adana beylerbeyisi dâme ikbâl ve müt'arazu'l-kaza ve'l-hükkâm eyalet-i Adana'da vâki' kaza ve nevvâb zîde fazluhum tevki'-i ref'i hümâyûn vasıl oluncak malum ola ki eyalet askeri ve devlet-i aliyye-i ebed-i kıyamın mu'in ve ma'nena askeri olmaları hasebiyle mêmûr oldukları maskununda vacibe-i zimmet-i diyanet ve lazime-i 'uhde-i 'ubudiyet ve istikametleri olduğu vechile arsa-i müsaberet ve mütânenin cümlesi sakd ve asd üzere kıyâm ederek hidemat-ı mêmûrelerine cer-malâ kelâm eylemeleri iktiza eder iken mezbûrlar dahi şâna ve erkâne-i diyanete ve vezaif-i 'ubudiyeti fehm ve idrak etmeyen ba'zıları bundan akdemce evamir-i şerifem asdar ve irsâl olunmuşdu ancak...te'ala sene-i atıye evvel bahar habka-i asâr nevrüz-ı firuzu duhulünde bir ferdi gerüye kalmayub cümlesi bayrakları altında hazır va âmâde bulunub geri kalanlar olursa geçen sene gibi sarmilerinde? ağmaz ve 'imdad ve mütasahhih olunmayub ve rakib nân paşaları ref' ve kendü alay beylerinin haklarından gelinmesini katiyyen ve cüzmâ murad-ı mülûkanem olmağla tekid ve isti'cal zımnında işbu emr-i şerifim dahi asdar ve ile irsâl olunmuşdur imdi vusulünde ve sen ki mirimiran ve Mevlana-yı mûma ileyhimsin mukaddemce ve bu defa şeref-varid-i sudur olan evamir-i şerifem mevhublarınca eyalet-i mezkure ze'ama ve erbâb-ı timarı dahi mahal-i mêmûrelerinde bayrakları altında mevcut olmayub bi'l-efzan ve ferman-ı hümâyûnum vilayetlerine 'avdete sirayet edenlerine inşallahu'r-rahman sene-i atıye evvel bahar habka-i asâr nevrüz-ı firuzu duhulünde bir ferdi gerüye kalmamak ve cümlesi gelüb mahal-i mêmûrelerinde bayrakları altında hâzır ve âmâde olmak üzere mukaddemce amelîyet yerlerinden ihrac ve irsâllerine mezid-i ihtîmâm ve vakt eyleyüb şöyle ki işbu tayine-i hümâyûnuma mugayir vakt-i mezkurda gelmeyüb geri kalanları olur ise geçen sene misüllü sarmilerinde ağmaz ve 'afv ve imhal bir dürlü kusur olmamağla o misillülerin ze'amet ve timarları üzerlerinden ref' ve havas-ı hümâyûnuma tashih ve zabt olduğuna kanaat olunmayub ol senenin

mahsulatı kendülerinden tamamen red ve tahsil olduğundan başka evveli ahire 'adem-i aka'idlerine binaen gerek merkumların ve gerek alay beylerinin bila-imhâl mücazât-ı layıklararı icra olunacağını dahi cümlesine gereği gibi ta'lan iderek mucib-i emri hümâyûnumun mukteziyed ve ümerasına ale'l-ittifak akdem ve sa'y malâ-kelâm eyleyüb hilafına bir dürlü ruhsat ve cevazdan begayet iktiza ve mücanebet eylemek bâbında ferman-ı alışanım sadır olmuştur buyurdum ki vusul buldukda vech-i meşruh üzere şeref-yâfet sudur olan ferdin vacibu'l-itba' ve lazımu'l-eşânın bi-sunuf-ı itaat-makrunıyla hasıl olub hilafından ziyade nahaşi ve mücanebet eylesin şöyle bilesin alamet-i şerife itimad kılasın tahriren fi evasıt-ı şabanu'l-muazzam sene selase ve semanin ve mi'e ve elf

Asitane-i Bâbadağı

Mareczadenin?

Sayfa no.139.

Hüküm no.214.

Emîrû'l-ümerâ'i'l-kirâm kebîrû'l-küberâ'i'l-fih'am zü'l-kadrü'l-ihtirâm sâhibü'l-izzu ve'l ihtisâmü'l-muhtassu bi-mezîd-i inâyetü'l-melikü'l-a'lâ Adana beylerbeğisi dâme ikbâl ve kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm müfdanü'l-fazl ve'l-hükkâm Mevlana Adana kâdısı zîde fazl tevki'-i ref'i hümâyûn vasıl oluncak malum ola ki mezid-i Adana müskânından müdderisin kiramından Farizeddin İbrahim Efendi zîde salâhesinde saadet-makrun-ı hâl edüb nevvabin-i Adana'da Kantaran mahallesinde vâki' bir bâb mu'asarası olub ezyaflı ve darda olan tekalif eda edüp mahalle ahalisinden bir dürlü ta'di ve rencide icab etmeler iken mahal mütevellileri ve ahaliileri senk bu mahallede mu'asarın var deyü rencide ve ta'accülünden h'âli olmadıkların bundan akdem bir def'a südde- sa'adete bildirüb merkumların tekalif talebiyle merkurum es-Seyyid İbrahim Efendi bir dürlü ta'di ve rencide etdirilmeyüb temdili men' ve vaz' olunmak bâbında bin yüz yetmiş dört senesinde emr-i şerifim verilmiş iken bu def'a mu'asar'da sakin müstecirin bargiri işçilerinden kimesneyi bulub ba'zan enellahü te'ala fevt olmağla vali tarafından bargir-i mezbûr belki zabt ve müstecirden üç yüz guruş ve mahalle ahalisinden dahi kırk elli guruş zalma? ahz-ı inhası mahale bir senetten mu'asaran olan kazada kırk elli guruş verdik deyü bu alet ve mühimmata imdi ne rencide ve ta'cirde h'âli olmadıklarından ma'adasına muvafık sahihu'l-İslam sahihu's-selamdan bir kıt'a fetvâ-yı şerif bi-sunufunda el-zalm...ve bir kıt'a dahi el-'ulema ve's-sâdât-ı berat gibbe'l-fermanu's-sultaniye dahi musarraha buyrulduğun bildirüb husus-ı mezbûrun men'- def'i bâbında tekrar emr-i şerifim sudurunu rica etmeğin mahallinde inhâsı mahale ve mütevellileri ba'sa-i mezbûrede gerek deyü ve gerek hazriyye ve seferiye ve sair tekalif-i 'örfiyye ve şâka talebiyle rencide olunmamak olunmamak bâbında kanuna...amel olunmak emrim olmuştur buyurdum ki hükm-i şerifim vusul buldukda bu bâbda sadır olan emrim üzere amel dahi vech-i meşruh üzere husus dahi tamâm-ı mukayyed olub gönderesin ilam olduğuna üzere...Masarsayen esnafıyla üzerine varid olan edâ eleyeceği inhâsı kable tarafından tekalif misillü bir sene talebiyle takdir ve rencide ve taciz etdirmeyüb men' ve ref' eylesiz min-ba'd kanun-ı kadim ve emr-i hümâyûnuma muhalif kimesneye iş etdirmeyüb kazıyyede alaka ve menhulü olmayanı karışdırmayub esmâni ism verenleriyle Deraliyye'ye arz ve ilam edüb husus-ı mezkur için...emrim ve...eylesiz şöyle bilesiz alamet-i şerife itimad kılasız tahriren fi evahir-ı recebu'l-ferd sene isna ve semanin ve mi'e ve elf

Fi 20 min Şevval sene 1183

İslambolü'l Mahruse

Sayfa no.140.**Hüküm no.215.**

Moskov Keferesi için emr-i ali

Mufaharu'l-kuzat ve'l-hükkâm sa'adetu'l-fazl ve'l-hükkâm Anadolu'nun orta kolu yemîn ve bâriyle nihayetine varıncaya kadar kazaların kuzât ve nevvâbı zîde fazluhum ve fahru'l-emasil ve'l-akran yeniceri serdarları ve a'yan-ı vilayet ve iş erleri ve ağdât ve alemdâran ve ocak ihtiyarları zîde kadruhum tevki'-i ref'i hümâyûn vasıl oluncak malum ola ki bundan esbak moskov keferesiye temliketi...kendüye tayin ettirmek da'isiyle mugayir-i şurut-ı musallah hudud-ı İslam su-i tasaddu nakıs her eylediğine binaen ve câhed-i dânibesıyla en-nas kerimesiyle mukaddemce beraberce ikamet mezife-i cehd üzerine...ve tedbirleriyle şerveş ve nerne? temil bilad-ı dua ve ihvan-ı tertil mehâm-ı edferhil asakir-i nusr-ı tamam ile 'ilm-i zarbdân? hazret-i Rasul-i ekrem sallallahu teala aleyhi ve sellem sâin-i hümâ ve dâyesinden ve müsmel-i sultanda tayin ve sebl-i aleyhe nevrüz-ı firuzunda âsitane-i saadete hareketde ve mecmu'-ı asakir-i nusret-nezâhir olan sbakcı huserasında cefd müddet ikamet etraf ve...sefer-i hümâyûna mêmûr cünud-ı nasr temd-i 'avr-ı vürud ve cem' ve akşâdlar 'akibinde mütevekkila 'ala anhu teala bilumum nehr-i Tuna cesrinden 'ubur ve düşman-ı din üzerine azimet ve mürdlerinden sonra cenba-ı Hak'dan isti'a füzun-ı nusret ve ittihaz vakt ve fırsat zımnında nâni ve nâmin üzere serkeşlerinden henüz orta bâi-eyyam ve sahrü'r-sipze ve nasr...kesret ve ma'ani naskemân iken ve netice bir tat'ilat müşahede olunmamış iken devlet muharebeden düşmüş ruzm karin ile mukatileden evvel bazı din ve İslam'ını temiler ile hayf ve casus makulelerinin ağvâ ve ilti'ab ve sedseleriyle bila-sebeb asakir-i müslimin hasbe hayta tefrik ve birer tarafla eda-i cihad ve gaza eylemeksizin ma'ad ve memleketlerine 'avdet eylediklerinden avdet eylediklerinden nâşi ordu-yu hümâyûnda asakir-i İslam'ın killeti düşman-ı la'in-i tefhim ve ol vechile sutben ve savalesine hücum-ı cesaret ve baki kalan cünud-ı Nusret-mud-ı İslam dahi mukabele ve mugâtileden kusur eyleyüb dalâdirâne ceng ve birkaç kere tabur-ı mahkuru müttehiz...rah-ı edbâre güzidân olmuş ken mufizân ann-ı mukâni nenk (cenk)-ieyyam ve killetde asakir-i İslam sebebiyle Hotin kal'ası terk ve ordu-yu hümâyûnum avdet ve hasbu'l-iktizâ Bâbadağı'nda haliya müstanişin ikamet ve civarında olan Özi ve Nebder ve Erail sehadlerine takvil ancaku'l-fikr millel-i ahide muktezasınca ba'de-ezin reayası hanileri dahi küffar-ı mesfura tabiiyet birle isyana ve bu vechile küffarı tafiyân ve câ-yı serhadat-ı mezbûreyi...mâderet ve sermu-nişn dilaverleri beyâbacağının ve cihada akdam ve iktiraba küffar-ı tami'-i şemşir intikam eylemekden egerce h'âli olmamalarıyla ahalisinin küffar-ı hâksârı tafiyân ve ba'de-ezin reayası kafirlerini isyanı bu mertebe zahir olub katlolmuşların kâffe-i kemâ...kâffe-i âtib sa'diye gâyeti mucibince üzerlerine alelumum sel-i seyf ü gaza ve cihad-ı farz vacib olmakdan nâşi üzerlerine kemâniği sefer-i hümâyûna zafer-merhunum... olub Memalik-i mahrusemde mütemekkin asakir-i İslam selamet.....kâdir bahardan...ferdi... kalmamak şartıyla evvel bahardan hüccet-i asâr nevrüz-ı firuzdan mukaddem umumen hareket ve cümlesi gelüb Bâbadağı sahrasında sancak-ı şerif şefaaf refik sayesinde vasıl olmaları için cümlesi hâzır ve âmâde ve ekseriyle kanun-ı kadim üzere cümlesi yaya ve piyade gelemeleriçün her vilayetin mecmu'-u'n-nâs olan mahallerinde mün'adiler nida etdirülüb habâ ve ilan ve tavaf-ı askerinin küllisine tenbih ve ifham ve bir ferdi girüye kalmak istim'âli olursa şer'a ceası tertib olunacağını dahi kûş-ı hedeflerine? ilga ve ilam ve bu vakt-ı saireye kıyas olmayub din-i mübin uğruna can ve baş ile say' ve ihtimâm olunmak herkesin üzerine farz ve müştehim olduğunu iş'ar ve say'-ı bila kelâm eylemeniz bâbında ferman-ı alışanım sadır olmağla...olamamış ve ol mersân-nişince bilücek na'man çavuş zîde kadruhu mübaşir tayin ve tahmile irsâl olunmağla vusulünde gerekdir ki bu bâbda

şeref-sudur olunan feman-ı celilü'ş-şân vacib ola ze'ane mucibince amel ve hareket ve memleketinizde mevcut yeniçeri cebeci ve tobcu ve tob arabacısı ve kavânâ kol oğulları bilcümle nevruz-ı firuzda Bâbadağı sahrasında sancağ-ı şerife nusret-i refik tahtında bulunmak üzere ve ekseriyle yaya ve piyade gelmek şartıyla hâzır ve âmâde olub sedrici mübaşirleri ile evamir-i aliyyeye varid oldukda bir saat tevfiik eylemeyüb mecmu' memleketlerin serdarları beratiyla hareket ve ordu-yu hümâyûnuma doğru yollarından ve sedrecinin umûrlarında nasr' olunan mahallerden azimet eylemeleriçün kesret nâşi olunan yerlerinden dellalar çağırdub ber-minval-i meşruh tebniye ve ifham ve işbu sene-i mübarekede senil-i saireye kıyas olunmayub düşmen-i din hazlân-ı karinden gereği gibi ahz-ı sâr ve intikam alınmak cenab-ı Hakk'ın müsta'atden mevcut müsted'a olmağla binaen aleyh nektek asakir-i mezbûre mühim ve muktezi olmağla tavaif-i askeriyeden ila ve.....kâdir-i yektelerinden bir ferdi geriye kalmamak şartıyla sefere mêmûr oldukları ve bu seferden her kim imtina' eder...beher-i hâl askerilikden çıkub ra'iiyeti irtikâb eylemiş olmakdan nâşi li-eclü't-te'dib cezası tertib olunacağını dahi zahetlerine ilga ve tefhim ve...deyü zehâr ve zinhar reaya ve fetvaya zulm ve sur ve sermu hilaf-ı şer'i şerif ve mugayir-i emr-i münif evza' ve etvar eylemelerine katiyyen rıza ve cevaz göstermeyüb cümle inhası memleketde ittifakla gereği gibi makam-ı fetviyeye rabt ve...refik ve şefkat ve her halde asakir-i İslam'ın himâyet ve sayanet ile mûmasilleri vesile selamet ve ve 'adar-ı din üzere ba'is-i aliyye ve Nusret olacağı dahi sem'-i canilerine resb ve ... ve hulasa-i kelâm bu sene-i mübarekeden ziyade ihtimâm ve câbin ve sâlân tekid ve gayetu'l-inaye tenbiye ... ve her halde asakir-i İslam'ın din-i düşman üzerlerine galib ve mansur ve muzaffer eylemeleri için dergah ve sadaret-penah resbü'l-ferd tevcih birle azimet-i din-i İslamsız mesai-i celileye tedarik....tahrir ve...olmağla mecd ve sa'i olub bu din-i mübin-i hidmet olmağla ser-mevâ ehl ve kusur eylemelerinden...eyleyesüz deyü hala varidatıyla dergah-ı muallam yeniçerileri ağâsı destur-ı mükerrem müşir-i mu'inü'n-nizâmü'l-alem...Mühürlü mektub verilmekle vech-i meşruh üzere 'amel olunmak bâbında ferman-ı alişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vusul buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celilü'l-'uzrum ve vezir-i müşarün ileyh tarafından mühürlü mektub mucibince 'amel ve hareket edüb hilâfından gâyetü'l-'inâye ittifâ ve mücâbet eylemesiz şöyle bilesiz alamet-i şerife itimad kılâsız tahriren fi evahır-ı şehr-i recebü'l-ferd sene selase ve semanin ve mi'e ve elf

Sene Fi 22 min Şevval sene 183

Asitane-i Bâbadağı

Sayfa no.142.

Hüküm no.216.

Üç yüz bin kile hinta mübaya'ası emri

Mucinca-niâm çavuş ağâ mektubu dahi sâdır olmuşdur

Emîrü'l-ümerâ'i'l-kirâm kebîrü'l-küberâ'i'l-fih'am zü'l-kadrü'l-ihtirâm

sâhibü'l-izzu ve'l ihtisâmü'l-muhtassu bi-mezîd-i inâyetü'l-melikü'l-a'lâ hala Adana beylerbeyisi Karslı-zade Hasan Paşa dâm-ı ikbâle ve müfahiru'l-kazâ ve'l-hükkâm Adana eyaletinde vâki' kazaların ve kâdılarının nâibleri zîde fazluhum ve kıdvetü'l-emacid ve'l-'ayân dergah-ı muallam gediklülerinden bu hususa mübaşir tayin olunan Süleyman zîde...tevki'-i ref'i hümâyûna vasıl olucak malum ola ki mübayaat-ı saire kıyâsen beher kile her altışar akçeden icab eden behası mübaşir-i mûma ileyh yedinden 'ann-ı takdir ashabına teslim olunmak şartıyla mirimiran-ı mûma ileyh inzâm-ı ray ve nizâmeti ve mûma ileyh Süleyman zîde ... mübaşiriyetle eyalet-i Adana'da vâki' kazalardan üç yüz bin kile hinta mübaya'asına taalluk etmekle ol bâbda diğerk emr-i alişânım asdar ve irsâl olunub edna eylediği zahire ... ber mahal olub ol mikdar zahirenin müddet-i kalileden tedarik ve müteselliminden inhali deraliyyeye katiyyen

ta'allut olmayacağından başka zahire-i mezbûrenin akşâka? 'adavetinde olmayub mukaddemce ile matlub-ı bey' ve şerâkıblinden olduğuna binaen mübaya'a mahallesinde timar ve ze'amet ve havas-ı evkaf ve muaf ve gayr-i muaf bilcümle dahiller olub temdil ve tesviye kavaidine riayet olundukda cümle marifetiyle olan mütevezi' ve fetri mucibince herkes icabet eden husus-ı mübaya'asını eda ve teslim eylemeleri mühim ve muktezi olmakdan nâşi eyalet-i mezbûre dahilinde bulunan kazalar ahalilerinden mübaya'a-i mezkurenin edasında imtina' ve ta'lul ve niza' ider olursa o makuleleri kala'-ı ma'biyeye nısfı ve takrib ile gereği gibi küşmal ve te'dib olunmaları için ism ve resm ve şöhretleriyle acilen Deraliyye'ye arz ve ilam olunmak fermanım olmağın... işbu emir-i celilü'l-güftarım asdar ve dergah-ı muallam gediklülerinden kıdvetü'l-emacid ve'l-'ayân Süleyman zîde ... ile irsâl olunmuşdur imdi vusulünde sen ki mirimiran-ı mûma ileyhysin zehair-i mezbûrenin humule ve müsara'at-ı tahsil ve âsitâne-i saadetime irsâl ve teslimleri matlub-ı hümâyûnum olmağla ve ... mezbûrenin olmağla zehair-i mezbûrenin tahsiline mümana'at ve muhalefer ider olursa o makuleler nefi ve kal'a-bend ile gereği gibi küşmâl ve te'dib olunmak için bil.....ism ve resmleriyle Deraliyye'ye arz ve ilam ve müsara'at eylesin ve sen ki müşabir-i mûma ileyhysin husus-ı mezbûrede mut'alul ve gadr ve bahane idenler malum ve...oldukda mirimiran-ı mûma ileyhe ifade iş'ar ve zehair-i mezbûrenin müddet-i kalileden mübaya'a ve tekniline tebdil ve say' ve iktidar eylesin ve sen ki kaza ve nüvvâb-ı mûma ileyhimsin sizlere dahi mucib-i emr-i şerifim üzere 'amel-i hareket ve salahatdan nâşi ve mübaya'at eylemeleri bâbında ferman-ı alişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerifimle vardıkda bu bâbda vech-i meşruh üzere şeref-yafet-i sudur eden işbu emr-i şerif-i celilü'ş-şân vacibu'l-itba' ve lazımu'l-ımtis'âlin bi-sunuf ile amil olasız şöyle bilesiz alamet-i şerife itimad kılasız tahriren fi el-yevm et-tasi Ramazan sene selase ve semanin ve mi'e ve elf

İslambolü'l Mahruse

Sene Fi 24 min Şevval sene 183

Sayfa no.143.

Hüküm no.217.

Zehâir nakli için emr-i 'âli

Emîrü'l-ümerâ'i'l-kirâm kebîrü'l-küberâ'i'l-fih'am zü'l-kadrü'l-ıhtirâm sâhibü'l-izzu ve'l ihtisâmü'l-muhtassu bi-mezîd-i inâyetü'l-melikü'l-a'lâ 'avatif-ı 'aliyye husrevânemden rütbe-i mirimiranı ile bu defa Adana eyaletine tevcih olunan Karslı-zade Hasan Paşa dâm-ı ikbâle ve müfahiru'l-kazâ ve'l-hükkâm ma'zanu'l-fezâil ve'l-keîlâm ezned eyalet-i mezbûrede vâki' kazâların kâdıları nâibleri zîde fazluhum kıdvetü'l-emasil ve'l-akran bu husus için tayin olunan dergah-ı muallam gediklülerinden bu hususa mübaşir Süleyman zîde kadr tevki'-i ref'i hümâyûna vasıl olucak malum ola ki âsitâne-i sa'adetimde sakin olan Abdullah'ın akvât-ı yevmiyeler için beher sene nehr-i Tuna sevahil-i Bahr-i Siyah câniblerinden müstevfir zehâir nakli olunagelmışken işbu sene-i mübarekede 'adar-ı din üzerine sefer-i hümâyûn Nusret-makrun vukuuna binaen ol havalide tecemmu' ve ihşâd eden asakir-i İslam taknileriçün ol havalide külliyyetlü zehâir cem' ve edhar olunmakdan nâşi asitane-i saadetime tevârüd eden zahire ve rütbe-i kifayede rehün olub sevahil-i bahr-i sefidinde ... olan mahallerden bir mikdar zehâir celb ve nakli mühim ve muktezi ve Adana eyaleti zahire madeni bermahal olmağla mübaya'at-ı sâireye kıyasen beher kilesi altışar akçeden icab eden behâsı...ashabına ...eyalet-i mezbûrede vâki' kazalardan üç yüz bin kile hınta mübaya'asına irade-i aliyye-i mülükânem taalluk etmekle zehâir-i mezbûre mirimiran-ı mûma ileyh marifet ve marifet-i şer'ile mübaya'a dahi mûma ileyh marifetiyle ta'dil tesviye-i kavaiden riayet olunarak eyalet-i mezbûre dahilinde vâki' kazalara tevzi' ve

semt-i münasib olan iskelelere nakl ettirmek üzere iskeleleri temiz ve tertib olunub zehâir-i mezbûrenin âsitane-i saadetime nakli için iktiza eden sefayin âsitane-i saadetinden isticâr ve irsâl olunmak için zehâir-i mezbûre kaç Re's iskelelere tesyid olunacaktır gereği gibi nesayih ve tahkik ve zehâir-i mezbûrenin tevzi' ve defterleriyle ma'an âsitane-i saadetime irsâl olunduktan sonra zehâir-i mezbûrenin yerlülerinden cem' ve tahsiline mübaşeret olunmak üzere zehâir-i mezbûrenin icab eden yüz elli bin guruş behâsından bu defa 'ale'l-hesab elli bin guruş hazine-i amiremnden ifrâz ve ... mübaya'a dahi mûma ileyhaya teslim ve ol tarafa irsâl olunub ma'ada üç yüz bin guruş dahi tevzi' ve defterlerinin âsitane-i saadetime vürudunda irsâl olunmak üzere olmağla zehâir-i mezbûrenin bir gün akdem tevzi' ve tahsiline mübaşeret olunmak fermanım olmağın hususa işbu emr-i celilü'l-kadrim asdar ve ile irsâl olunmuşdur imdi vusulünde sen ki mirimiran-ımûma ileyhysin keyfiyet-i hal-i malumun oldukda zikr olunan üç yüz bin kile hintayı mürfek ve marifet-i şer'ile ve mübaya'a dahi mûma ileyh marifetiyle eyalet-i mezbûrede kal'alarına tevzi' ve teslim ve memhur ve münhasr ve tevzi' ve defterlerini ahz ve zehâir-i mezbûre kaç Re's iskelelere nakl olunacak ise ism ve resmleriyle iskeleleri tertib ve her bir iskelelere nemkadar zahire nakl olunacağı tahrir ve dahl edüb ve zehâir-i mezbûrenin tevzi' olunduğunu icalen ve müsara'a mah? tevzi' defterleri ve iskeleler tertibleriyle emm' ileyh yedinde olan akçeden nemkadar ashabına verilmek şartıyla mübaya'a ve tahsiline tebeddül ve say' ve mukderet? eyleyesiz ve sen ki mübaya'a dahi mûma ileyhysin zehâir-i mezbûre behâsından nemkadar sana teslim olunan elli bin guruşdan ma'ada baki kalan yüz bin guruş dahi tevzi' defterleri vürudunda tarafına irsâl olunacağı 'ale'l-hesab yedine ita olunan elli bin guruş ile zehâir-i mezbûrenin mübay'asına mübaşeret ve bir gün akdem tekmline ihtlâmâm ve dikkat eyleyesin ve siz ki kuzât ve nübbâb-ı mûma ileyhsize siz dahi mucib-i emr-i şerifim üzere amel ve hareket eylemenizbâbında ferman-ı alışanım sadır olmuştur buyurdum ki hüküm-i şerifimle vardıkda bu bâbda vech-i meşruh üzere şeref-yafet sudur iden işbu emr-i şerif- celilü'ş-şân vacibu'l-itba' ve'l-armu'l-imtisalın bisunuf-ı münifi birle amel olub hilafından hazr ve...eyleyesiz şöyle bilesiz alamet-i şerife itimad kılâsız tahriren fi el-yevm er-rabi şehri ramazanu sene selase ve semanin ve mi'e ve elf

İslambolü'l mahruse

Fi 22 min Şevval sene 183

Mucibince kaimmakam sadrazam Mehmed Paşa

Sayfa no.145.

Hüküm no.218.

Ağâ-yı yeniçeriyân Süleyman Ağâ mektubu

Şera'-ı şî'ar Anadolu'nun orta kolu Yemîn ve Mebsar nihayetine varınca vâki' kazaların kuzât ve nüvvabı efendiler zîde fazluhum ve mufahiru'l-emasil ve'l-akran serdar ve a'yan vilayet iş erleri ve ağdât ve 'ala... ve ocak ihtiyarları zîde kadurhum iblağ-ı selamlardan inha olunur ki bundan esbak moskov keferesi ser-memleketini temlik ve lehveni kendüye tabiiyet ettirmek emr-i alisiyle mugayir şurut-ı musallihe hudud-ı İslam su-ikâs ve nakz-ı 'ihda eylediğine binaen ve câhed ve anı sebil-i en-nas kerimesi mukaddemce bera-yı ikamet farisin sarmad üzerine sefer ve kahr-ı tedmirleriyle şerşurundan temîn.....içün tertib mehâmad furuhetlar asakir-i nusr-ı-ı temaşir ile alem-i zafer medâm hazret-i rasulullah sallallahu teala aleyhi ve sellem ve sair....saltanat tayin ve...sabık nevrüz-ı firuzdan asitane-i saadetime hareket ve mahal-i mecmu' asakir-i nusr-ı ita olunan Esbakçı sahrasında çend müddet ikamet ve etraf ve eknâfdan sefer-i hümâyûnuma mêmûr cünud-nusret-i mev'ud vürud ve cem ve ihtişaları 'akibinde mütevekkila 'âm en-ma'ali bilumum nehr-i Tuna...'ubd düşman-ı din üzerine

azimet ve mürurlarından sonra cânib-i Hak'dan istid'a fevz ve nusret ve ittihaz-ı dikkat ve fırsat zımnında te'ni ve te'mil üzere hareketlerinden henüz orta baratacı ve sahrasında zâr u hezâr ve varidinin kesret ve saba' mazkâmı iken ve...ber-taklin ve müşahede olunmuş iken vakt-i muharebeden düşman devzih-i mütrin ile mukabele ve mukatileden evvel bazı din ve İslam'ını bi'l-nevâle ecnebi ve casus makulelerinin ağdâ ve'l-te'ad sedseleriyle bila-sebeb asakir.....ve ber-tarikiyle edâ-i cihad ve gaza eylemeniz ma'ad ve memleketlerine avdet eylediklerinden nâşi ordu-yu hümâyûnumda asakir-i İslam'ın killeti düşman-ı mu'in-i tefhim ol vechile Hotin vusulüne hücum-bâret ve baki kalan cend-i nusret-makrun-ı İslam dahi mukabele ve mukatelede kusur eylemeyüb dilavarane cenk ve birkaç kere tabur-ı makruhu müttehiz mâre edyarlığından olmuş iken.....teala mülk-i eyyam ve killet asakir-i İslam sebile Hotin Kalası terk ve ordu-yu hümâyûnuma avdet ve hasbu'l-iktizâ Bâbadağı'nda hala müştâ-nişin ikamet ve civarında olan Özi ve Boğdan ve Eflak serhadlerine takviyet verilmişTaheyüb ancak el-küfr millet-i vahdet muktezasınca Boğdan reayası hatveleti dahi küffar-ı moskov tabına birle isyan ve bu vechile küffar-ı haksar dağyan vucubu serhadat-ı mucibeyi nazif mübaderet ve serho-nişin dilaverleri dahi hin-i bâhinin ve cihada akdâm ve ekseryâ küffârı ta'm- şemir-i intikam ve...eylemelerin egerce hali olmalarıyla el-haletü hazihi küffar-ı haksarın tağyâmı ve Boğdan reayası kafirleri dahi isyanı bu mertebe zahir olub katlolmuşlar gibi kaffe...kaffe-i ayet-i saadet-i inayet mucibince üzerlerine ale'l-umum...gaza ve cihad fırsat ve vâcib olmakdan nâşi üzerlerine kemâniği sefer-i hümâyûna zafer-merhun emr-i muhakkak olub memalik-i mahrusede mütemekkin asakir-i İslam selamet-i ahcâmın darb ve harbe kâdir muhadirleri bir ferdi gerüye kalmamak şartıyla evvel bahar...nevruz-ı firuzdan umumen hareket ve cümlesi gelüb Bâbadağı sahrasında sabah-ı şerif şefaati din..... sayesinde vasıl ve ordu-yu hümâyûna mütevassıl olmaları için cümlesi hâzır ve âmâde ve ekseriyle kanun-ı kadim üzere yaya ve piyade gelmeleri için her vilayetin mecmu' nâşi olan mahallerinde mugayirler nida etdirilüb ihbar ve ilan ve tavaif-i askerinin külliyesine beyyine ve ifham ve bir ferd gerüye kalmak ihtimali olursa şer'an cezası tertib olunacağını kûş-hedeşlerine ilka ve 'ilam ve bu vakt dikat saire kıyas olmayub din-i mübin uğruna can ve baş ile say' ve ihtimâm olunmak herkesin üzerine farz ve na'tım olduğunu hususa iş'ar ve say' bila-kelâm eylemeniz bâbında ferman-ı alışanım sadır olmuşdur mucibince işbu mektub tahrir ve kıdvetü'l-emasil ve'l-akran beşinci bölüm Numan çavuş zîde kadruhu mübaşir tayin ve icale irsâl olunmuşdur inşallahu teala vusulünde gerekdir ki bu bâbda şeref-sudur olan ferman-ı celilü's-şân vâcibu'l-iz'an mucibince amel ve hareket ve ma'nızda mevcut yeniçeri ve cebeci ve tob arabacısı kol oğulları bilcümle vakt-i nevruzda Bâbadağı sahrasında sancağ-ı şerif-i nusret...bulunmak üzere ekseriyle yaya ve piyade gelmek şartıyla hâzır ve âmâde olub sorbacı mübaşirleri ile evamir-i aliyye varid oldukda bir saat tevkif eyleyemeyüb mecmu' memleketleri serdarları bayrağıyla hareket ve ordu-yu hümâyûna doğru yollarında ve sobacıların emirlerinde tasarru' olunan mahllerden 'avdet eylemeleri için kesret başı olan yerlerde dellallar çağırdub ber-minval-i meşruh tebniye ve ifham ve işbu sene-i mübareke senile saire kıyas olmayub düşman-ı din hazlan-ı karinede gereği gibi az-sârve intikam olunmak zâb-mülk? müstenâddan mevcut müsted'i olmağla binaen aleyh neksir asakir-i mansure mühim ve muktezi olmağla tavaif-i askeriye dahi ila ve ayağ sağ ve muntebe kâdir tekirden bir ferd gerüden kalmamak şartıyla sefere mêmûr oldukların ve bu seferden her im imtina' ider olur ise beher-hâl askerilikden çıkub raiyyete irtikâb eylemiş olmakdan nâşi vacib ...cezası tertib olacağını dahi kendilerine ilkâ ve tefhim ve sefer-i mezbûrede zinhar zinhar reaya ve fukaraya zulm ve cebr ve sermed hilaf-ı şer'i şerif ve mugayir-i emr-i münif evza' ve ...eylemelerine katiyyen rıza ve cevaz göstermeyüb cümle inhâlî

memleket itifakıyla gereği gibi nizam...rabt ve fukaraya refik ve şefkat ve her halde himayet ve sayatible muameleleri vesile selamet ve 'ada-yı din üzerine ba'is-i aliyye ve müfret olacağını sem'-i saniblerine reside ve idrak ve hulasa-i kelâm bu sene-i mübareke zîde ifham ve çâpâk olmalarına te'kid ve gayetü'l-gaye ve tenbiye ve tekid ve her halde asakir-i İslam'ın din düşmanı üzerlerine galib ve mansur ve muzaffer olmalarıçün dergah ve sadaret-penah reü'l-ferd teveccüh birle gayret-i din ve İslamsız esâ'i-i celile ibrazıyla dünya ve ukbada aziz ve ... olmağla mecdus dahi olub bu din-i mübin hizmeti olmağla ser-mevâ hiraf ve kusur eylemekden mübaya'at ... ve bir maktun emr-i ali mucib-i mektubuyla amil olasız tahrien fi evahir-ı recebu'l-ferd sene selase ve semanin ve mi'e ve elf

Sene Fi 24 min Şevval sene 183

Sayfa no.147.

Hüküm no.219.

Garsafzade Osmân Ağâ'nın salebe tazir Emkeltum ile seyyid Davud'un tevliyet beratı Adana'da vâki' Mestanoğlu mescidi evkafı mahsulünden olmak üzere vazifei muayyene ile müteveli olan evlâd-ı vâkıfdan seyyid Osmân veled-i ş fevt oluba tevliyet-i merkume mahlul olmağla müteveffa-yı mezbûrun sülbiye kızına evlad-ı vâkıfdan işbu râfi'an-ı tevki'-i ref'ü'ş-şân-ı hâkâni Emkeltum hâton ile yine evlâd-ı vâkıfdan es-seyyid Davud halife batn-ı evvelde ve şart-ı vâkıf üzere tevliyet-i mezbûrenin tevliyet tasarrufu mezkurlarda münhasra ve her vechile layık ve mahal ve müstahak olmalarıyla cihet-i merkume vazife-i mersumesiyle mezbûr Osmân'ın mahlulünden mezbûre Emkeltum ve es-seyyid Davud'a ale'l-iştirak tevcih ve yedlerine berat-ı şerif-i alışanım verilmek ricasına Adana naibi Mevlana Süleyman zîde 'ala arz etmekle mucibince ber-vech-i iştirak tevcih ve beratı 'ita olunmak fermanım olmağla haklarında mezid-i inayet-i padişahanem zuhur ve getirüb bin yüz seksen üç senesini Ramazan-ı şerifinin on dokuzuncu günü tarihiyle sürh verilen rü'es-i hümâyûnum virdim ve buyurdum ki evlad ve akfadan mezbûran Emkeltum ve es-seyyid Davud varub müteveffa-yı mezbûrun mahlulünden ber-muceb-i şart-ı vâkıf mezbûrun mütevellileri olub edâ-i hizmet eylediklerinden sonra bundan evvel müteveli olanlar vazife-i mu'ayyinesine tevcihle mutasarrıf olagelmışler ise merkumların dahi ol vechile vazife-i mu'ayyinelere evkaf-ı mezbûr mahsulünden alub mutasarrıf olalar şöyle bileler alamet-i şerife 'itimaf kılalar tahriren fi el-yevm es-sabi aşer min Ramazanu'ş-şerif sene selase ve semanin ve mi'e ve elf

İslambolü'l mahruse

Sayfa no.147.

Hüküm no.220.

Vech-i tezkere oldur ki

Medine-i Adana sakinlerinden iken bu esnâda vefât eden Kalensefzade Osmân Ağâ'nın terekesi resm-i kıymet olmak üzere beş yüz guruş ahz u kabz olunub işbu tereke vereseleri yedine ita olundu taraf-ı aherden tekrar tahrir ve resm-i mutalebesiyle ta'cir ve rehide olunmayalar Fi 17 sene 1183

el -Fakir İmâmzade Mehmed murad el-kâdu'l-asker-i Anadolu

...Fi 27 min şevval sene 1183

Sayfa no.148.

Hüküm no.221.

Vech-i tahrir-i defter budur ki

İşbu

Dergah-ı "âli gediklileründen el-hac Ali Ağâ'nın tahvil tezkiresi

Mukata'a-i Mülazi sene 1183

261 mal-i miri ve kalemiye yalnız iki yüz altmış bir guruşdur

Ba'is-i terkim-i huruf budur ki

Bin yüz seksen iki senesine mahsuben Adana mukata'atlardan Mülazi mukata'asının sene-i mezbûra mahsub olmak üzere mal-i miri ve kalemiyesini mukta'a-i mezkur mutasarrıfı olan dergah-ı ali gediklülerinden saadetlü el-hac Ali Ağâ pederimiz yedinden yalnız iki yüz altmış bir guruş tamamen ahz u kabz eylediği ecilden kabzımı müş'ar işbu tezkire tahrir ve yedine ita olunmuşdur vakt-i hâcette ibrâz oluna fi gurre-i Ramazan sene 1183

... Hasan mirimiran-ı Adana

Sayfa no.148.

Hüküm no.222.

Mukata'at-ı Ebrahlımlık 1182

102 mal-i miri

020 kalemiye

122

Ba'is-i terkim-i huruf budur ki

İşbu bin yüz seksen iki senesine mahsuben Adana mukata'atlarından Ebrahlımlık mukata'asının sene-i mezbûra mahsub olmak üzere mal-i miri ve kalemiyesini mukta'a-i mezkur mutasarrıfı olan dergah-ı ali gediklülerinden saadetlü el-hac Ali Ağâ pederimiz yedinden yalnız iki yüz altmış bir guruş tamamen ahz u kabz eylediği ecilden kabzımı müş'ar işbu tahvil tahrir ve ağâ-yı mûma ileyhe ita olunmuşdur vakt-i hâcette ibrâz oluna fi gurre-i Ramazan sene 182

... Hasan mirimiran-ı Adana

Sayfa no.149.

Hüküm no.223.

Mukata'at-ı Ebrahlımlık 1181

102 mal-i miri

020 kalemiye

122

Ba'is-i tastir-i huruf budur ki

İşbu bin yüz seksen iki senesine mahsuben Adana mukata'atından Ebrahlımlık mukata'asının sene-i mezbûra mahsub olmak üzere mal-i miri ve kalemiyesini mukta'a-i mezkur mutasarrıfı olan dergah-ı ali gediklülerinden saadetlü el-hac Ali Ağâ pederimiz yedinden yalnız iki yüz altmış bir guruş tamamen ahz u kabz eylediği ecilden kabzımı müş'ar işbu tahvil tahrir ve ağâ-yı mûma ileyhe yedine ita olunmuşdur vakt-i hâcette ibrâz oluna fi gurre-i Ramazan sene 181

... Hasan mirimiran-ı Adana

Sayfa no.149.

Hüküm no.224.

Mukata'a-i Mülazi sene 1181

Miri

Asl-i miri 200

213 buçuk

022 kalemiye

239 buçuk

Yalnız iki yüz otuz dokuz guruşdur sahiha

Ba'is-i tahrir-i tezkire budur ki

Bin yüz seksen iki senesine mahsuben Adana'da vâki' mukata'atların miri ve kalemiye hazret-i defter izzetlü efendimin taraf-ı devletlerinden ba-ferman-ı''âli

tahsiline mêmûr olduğum hasebiyle balada tahrir olunduğu vech üzere Mülazi mukata'asının iki yüz otuz dokuz buçuk guruş miri ve yigirmi iki guruş kalemiye mecmu' iki yüz otuz dokuz guruş mukata'a-i mezbûr mültezimi Karşlızade saadetlü Hasan Ağâ yedinden tamamen ahz u kabz eylediği ecilden kabzımı müş'ar işbu tahvil verilmiştir vakt-i hâcetde ibrâz oluna

Fi sene 183

Bende-i Mustafa çukadar

Hazret-i defteri

Sayfa no.150.

Hüküm no.225.

Adana sancağından iki yüz elli Re's-ı deve emir-i

Mufahiru'l-kuzat ve'l-hükkâm ma'denü'l-fezâil ve'l-keîâm Adana ve Tarsus ve Sis sancaklarında vâki' kazaların kâdıları ve naibleri zîde fazluhum ve mufahiru'l-emacid ve'l-a'yân dergah-ı muallam gediklülerinden bu hususa mübaşir tayin olunan Haskenezade İbrahim ve liva-i mezbûre mütesellimi ve vecdedeleri zîde mücdehim ve mufahiru'l-emasil ve'l-akran kethüda berleri ve yeniçeri serdarları ve 'ayan-ı vilayet iş erleri zîde fazlhum tevki'-i ref'i hümâyûna vasıl olacak malum o ki işbu sene-i mübarekede biinayetullahu teala sefer-i hümâyûnum ber-vakf-ı merâm hüsn-i hitâm olmak bende-i hâksasıyla sene-i sabıkada ziyade tedârikât-i kaviyeye ibtidâr olunub tevfik sübhane ve teala düşman-ı din dahi ahz-sâr ve intikam musallahatı için Adana sancağından iki yüz elli mehâr ve Tarsus sancağından yüz mehâr ve Semen sancağından elli mehâr ... el-mecmu dört yüz mehâr deve ihracı fermanım olmağın ol mikdar develerin gelüb yüke girdikleri gündün hidmetde olduklarıncaya lazım gelen ücret mehârları ordu-yu hümâyûnuma sarbanbaşı yedinden verilmek şartıyla icalane teviz' ve tedarik ve ihrac ve irsâl olunmak bâbında siz ki kuzât ve nüvvab ve mütesellim ve voyvoda-i mûma ileyhim ve saireleri siz bundan mukaddemce 'ale't-tafsil sizlere hitaben emr-i alişanım asdâr ve mahz suret defteri dahi mübaşir-i mûma ileyh ile irsâl olunmuşdur işbu eyyam-ı şitâ iktizasında ordu-yu hümâyûnumda Bâbadağı şetânından hareket 'adaya azimet mukim ve müstahak olduğuna binaen vakt-i gayriden mukaddem müretteb olan şetrânın bâd-ı hâle karşı ibtidâsından gelüb mevcut bulunmaları lazıme-i hâl ve kafzât? vakt ve ahvalden olmağla te'kiden ve istikbalen işbu emr-i alişanım asdar ve irsâl olunmuşdur imdi vusulünden filhakika müştâdan ordu-yu hümâyûnumun hareketi beher-hâl mekkâri develerinin vürudlarına mütevafık ve münevvara ve hususen asker-i İslam için taraf-ı seferde zehâir ve mühimmat tahmil ve nakli anlara muhtaç ve merbut olmağla bu sene-i mübarekede cümleiniz ittifak ile gayret ve hamiyet ederek elviye-i mezbûreden matlub olan ol mikdar mekkâre şetânı yüke sahih tevâna olamk ve cümlesinin ... bir bir sancakdan eşkdâr bir kimesne sarbân nâşi nasib ve tayin olunmak ve ibtidâr-ı Mart'da gelüb ordu-yu hümâyûnumda mevcut bulunmak emr-i hümâyûnum olmağla maanullahu teala hilafıyla hareket ve yahud ibtidâr-ı Mart'a değin irsiddirilüb muttabin üzere hareket olunmak lazım gelürse kuzât ve nüvvabın ceride-i hükümetden isimleri emhâ ve a'mân iş erlerinin ... müstahak bilüb cümlesi tevâna vasıl takımıyla tahmil develerden olmak şartıyla tedârik ve mükemmel takımları ve sarbanları ile mübaşir-i mûma ileyhın ... karışub ibtidâr-ı Mart'da ordu-yu hümâyûnumda mevcut bulunmaları için hitât mecmualarıyla Bâbadağı şetâsına ... ve el-sale 'ale'l-ittifak.....ve bu hususun istikmalî için tekrar sudur-ı emr-i şerifim hâsat olmakdan ziyade temâşi ve vakt-i muayyenede ordu-yu hümâyûna gelüb ve vusullerine akdâm-ı müsara'at birle tahsil rıza-yı.....mülûkanem sartetab ve tâfet eylesiz ve sen ki ordu-yu hümâyûnum tarafından mahur kalyân mübaşir-i mûma ileyhın ber-vech-i tahrir-i bi-sunuf emr-i şerifimle amel ve hareket ve mêmûr olduğun mekkâri develerinde ihrac ve ittisaline

maruf husus-ı mezbûre mêmûr kalmakdan mevcut olmakdan mekkârî develerinin muaccela ihraçlarına mübteni olmağla livanın mezbûruna vusulün ve işbu ordu-yu hümâyûnum ba'de't-tescil bi-sunuf-ı münifini cümleye ilan maşa'at ve mebser-i mûma ileyh ile ittifak ve ittihaz iderek ol mikdar develer bila-teveffuka tedarik ve böyle ihrac ve ordu-yu hümâyûnum tarafında irsâl ve tesyir hususuna say' ve akdâm ve havaleri ihrac etdirmedikce ber-sutude hareket eylemekden sen dahi tevkî ve mübaya'at eylemen bâbında ferman-ı alışanım sadır olmuşdur buyurdum ki hük-m-i şerifimle vardıkda bu bâbda vech-i meşruh üzere ser-ma'an sudur olan işbu emr-i şerif-i celilü'ş-şâna vacibu'l-ittiba' ve lazımu'l-imtisalın bi-sunuf-ı münifle amil olub hilaf-la vaz' ve hareketden gayetü'l-gaye ısrar ve ... eyleyesiz şöyle bilesiz alamet-i şerife itimad kılasız tahriren fi el-yevm es-sabi Şevval sene selase ve semanin ve mi'e ve elf

İslambolü'l Mahruse

Sayfa no.151.

Hüküm no.226.

Merhum ...zadenin etâmî? için emr-i 'âli

Kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denu'l-fazl ve'l-keîâm Adana kâdısı Mevlana İbrahim zîde fazla tevki'-i ref'-i hümâyûn vasıl olıcak malum ola ki kaza-i mezbûre sakinlerinden iken bundan akdem vefat eden Garsafzade es-seyyid Osmân Ağâ nâm müteveffanın bundan akdem terekesi tahrir olunub veraseti sülbiye sagire kızı Emkeltum ile zevcesine münhasır olub resm-i kıymeti e'alemu'l-'ulemau'l-müttecirin afzu'l-fazla-i el-tedra'in benu' kefzal ve'l-yakin keşâfü'l-müşkülât el-deniyye halalu'l-mufazalat keyfine faza' kenüz esfâyık musdeba' remzu'l-dekâik el-muhtasar bazun 'avatif-i müluk el-e'alu'l-fi'il Adana kâdılarının olan Mevlana Vahidzade Mehmed murad-ı...teala fezâil taraflarından ahz ve yedlerine tezkere verilmekle tekrar resm talebiyle rahide etmeyüb ol tarafda müstağlib dahi kimesneler istinaden mezbûrlar 'asbet ed'i ve şahid zevr-i ikâmet ve hilaf-ı vâki' hukuk inşâbı sevdasıyla mezbûrtana gadrekli murad eyledikleri mesmu' olmağla hâsete mahz ve muhtevim mektub tahrir olunmuşdur ber-muceb-i mektub amel olunmak emrim olmuşdur gerekidir ki Mevlana-yı müşarün ileyhın mektubu...şahid zevr-i ikâmet ile eyledikleri 'usubet ve hilaf-ı vâki' hukuk-ı da'valarının külliyetli olanlarını ve sair teviz'-fehim olunan davalarını sen istima' etmeyüb asitane-i saadetime havale ve eytâm-ı gadr ve ta'diye ve rahide olunmayub işlemeyüb muhalefet edenleri ism ve resmleriyle Deraliyye'ye arz ve ilam edüb...medhulü olmayanı Deraliyye'ye arz ve ilam eyleyesin şöyle bilüb alamet-i şerife itimad kılasın tahriren fi Şevvalu'l-mükerrem sene selase ve semanin ve mi'e ve elf

Makam İslambol

Kayd Fi 10 min zilkade sene 183

Sayfa no.152.

Hüküm no.227.

'İzzet-meab ve şer'i-nisab hala Adana kâdısı Mevlana İbrahim Efendi kâm-yâb tahyât vâkiyye iblağıyla inhâ olunur ki Kaza-i mezbûr sakinlerinden iken bundan akdem vefat eden Garsafzade es-seyyid Osmân Ağâ'nın veraseti sülbiye sagire kızı Emkeltum ile zevcesine münhasır olub resm-i kıymeti yedlerine tezkere verilmekle tekrar resm talebiyle rahide etmeyüb ol tarafda müstağlib dahi kimesneler istinaden mezbûrlar 'asbet ed'i ve şahid zevr-i ikâmet ve hilaf-ı vâki' hukuk inşâbı sevdasıyla mezbûrtana gadrekli eyledikleri mesmu' 'anh olmağla gereği gibi hâsete mektub tahrir olunmuşdur gerekidir ki ber-minval-i meşruh şahid zevr-i ikâmeti ile eyledikleri 'usubet ve hilaf-ı vâki' hukuk-ı da'valarının külliyetli olanlarını ve sair teviz'-fehim olunan davalarını sen istima' etmeyüb asitane-i saadetime havale ve eytâm-ı gadr ve ta'diyeden ziyade ihtirâz ve mücanebet eyleyesiz vessalam

el -Fakir damadzade Mehmed murad kâdiasker Anadolu

Sayfa no.152.

Hüküm no.228.

Sebeb-i tahrir

Kıdvetü'l-emacid ve'l-'ayan hüsn-i zîde mecide tahvilinden bin yüz seksen üç senesine mahsuben mûma ileyhanın ceriyyet-i 'uhdesinde olan kalem-i Adana ve tevabi'i kefer ve yahud cizyeleri akçelerinden haliya bin yüz seksen üç senesinde vâki' olacak şitâd-ı evvel baharda Bahr-i sefid cânibine seferber olub muhafaza için tayin ve mêmûr kılınan mir-i donanma-yı hümâyûn kalyonlarına serdar olan kapudanan ma' mülazimin ve levendât ve miri esaretin iktiza mevâcib ve saliyâne ve 'ulufeleri akçeleri için tarih-i mezbûra mahsuben hazine-i mezbûr malından tayin olunan on üç yük altmış beş bin dört yüz yigirmi akçeli beheri ve beş yüz yigirmişer akçeye olmak üzere hesab esedi ... on bir bin üç yüz yetmiş buçuk esedi gurus eder meblağ-ı mezbûr işbu bin yüz seksen üç senesini Recebü'l-ferdin guresi gününden iftiharü'l-umera ve'l-ekâbir müstecim'-i cem' olmağın ve el-mufahir bilfiil başdefterdarım es-seyyid İbrahim ve ... mehterlerinden Sarı Ali nâm mehteriyeden ordu-yu hümâyûnumda hazine-i askeriye defterlerinde ibrâ ve masraf...olmağın temessük olmak için işbu hükmi şerif verildi şöyle bileler alamet-i şerife itimad kılâsın tahriren fi el-şacer recebü'l-ferd sene selase ve semanin ve mi'e ve elf

Sahra-i ...

Sayfa no.152.

Hüküm no.228.

Derun-ı sebeb-i tahrir hükmi olan on bir bin üç yüz yetmiş buçuk gurus olub seksen üç senesine mahsuben Adana cizyesi uhdesinde olan Hasan Paşa hazretleri yedinden kabzına mêmûriyetim hasebiyle tamamen ve kâmilan ahz u kabz eylediğim ecilden işbu mahalline şerh verilüb tahrir olunmuşdur

Mine'l fakir el-hac Ali gediklü dergah-ı "âli

*Defterin 228. Hükümünün altında ayrıca aynı hüküm numarası ile tekrardan kayıt altınan hüküm vardır. Hüküm numarası aynı fakat ayrı bir şekilde yazıldığı için not düşme ihtiyacı olmuştur.

Sayfa no.153.

Hüküm no.229.

Kalemiye emri

Emîrû'l-ümerâ'i'l-kirâm kebîrû'l-küberâ'i'l-fih'am zü'l-kadrü'l-ihdirâm sâhibü'l-izzu ve'l ihtisâmü'l-muhtassu bi-mezîd-i inâyetü'l-melikü'l-a'lâ Adana beylerbeyisi dâme ikbâle ve kıdvetü'l-emasil ve'l-akran bu husus için bu def'a hassa mübaşir tayin olunan çukadar defterlerinden Mustafa zîde kadrum tevki'-i ref'i hümâyûna vasıl olıcak devlet-i aliyye-i ebedü'l-istimvâride sadrazam olanların idare-i müsafir daireleri mukata'at-ı miriye kalemiyelerinden müretteb olan hasslarına mevkuf olmakdan nâşi mukata'at-ı hassa mutasarrıfları hassa-i müşarün ileyhe icab eden kalem akçesini bila-taleb vakt ve zamanıyla irsâl ve teslime mübaderetleri muktezi olduğundan gayri işbu...iştmâlde 'ada-yı din olan küffar bir ayın üzerine gaza ve cihad olmak hasebiyle henüz ekrem ve mukata'a şetrafehim ve ... nizamu'l-alem münâzımu'l-ehem hala sadrazam senede.....tarafet-umum el-hac Halil Paşa ademallahu teala iclan ve zaif...etmeğın iftirâra ve ikbâle ordu-yu hümâyûn zafer-makrunumda hadan-ı din ve kemal-i müvehhidinin tertib-i levazıma sefer ve tanzim umûr-ı sairelerinden hala ve bedna bezel iktidar ve şak-ı azim ve müsafir-i cesmiyeye giriftar olması hasebiyle müşarün ileyhe 'atib bilcümle ashab-ı din ve millet olanların lazıme-i vakt ve banileri olmağla taraf-ı müşarün ileyh teslimi iktiza eden gerek zalmiye ve gerek 'adabedat-ı

saire her ne ise olub evvel hazine-i müşarün ileyhe teslim müsaraatları mühim ve muktezi olmakdan nâşi sen ki mirimiran-ı mûma ileyhsin bin yüz seksen iki ve seksen üç senelerine mahsuben Adana valisi vezirim paşa edamallahu teala eslalenenin uhdesinde olan eyalet-i Adana ve tevabii mukataasının ber-muceb-i ma'ad-ı kadim icab eden kalemiyelerinden sadrazam müşarün ileyhın hissesine isabet eden ma'harc-ı aklam yalnız bin dokuz yüz doksan üç gurus kalemiye akçesi irsâl olunan imzalu suret defter mucibince bir an akdem ve bir saat mukaddem tedarik ve taraf-ı müşarün ileyhe irsâl ve ... tebdil ve say'-i kudret eylemek fermanım olmağın te'kid ... işbu ferman-ı alışanım asdâr ve irsâl olunmuşdur imdi vusulünde ber-vech-i muharrer sadrazam-ı müşarün ileyh 'ada-yı din...ve bednâ hizmet ve umûr-ı cihad ve gazaya tebdil ... ve kâfet eylemek üzere olduğundan müşarün ileyh ianet-i lazime hizmet-i diyanet olmakdan nâşi irsâl olunan imzalu suret ve defter mucibince ol mikdar kalemiye akçesini tedarik ve mübaşir-i merkumeye teslim birle mahalline kayd olunmak için memhurlu olmak üzere mühür temessük ahz ve meblağ-ı mezbûr bir an ve bir saat tehir ve tevkif 'adem-i ruhsat ile taraf-ı müşarün ileyhe irsâl ve isale-i müsara'at ile istihsal-i rıza-yı hümâyûnum mezid-i say' ve ihtlâm eyleyesin ve sen ki mübaşir-i merkumesin fermanım olacağı üzere meblağ-ı mezbûru işbu emr-i şerifimin vusulü günü mütesellim-i mûma ileyhden ahz ve ... istihsab ve mahalline sadrazam-ı müşarün ileyhın cizyesini ... ve teslim müsara'at ve şıtab eylemek bâbında ferman-ı alışanım sadır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerifim vardıkda bu bâbda vech-i meşruh üzere şeref-yafet sudur olan işbu evamir-i şerif-i alışanım bi-sunuf

İta'at-makruniyle 'âmil olub hilafından ihtirâr eyleyesiz şöyle bilesiz 'alamet-i şerife kılasız

Tahriren fi el-yevm es-sani aşer Ramazan selase ve semanin ve mi'e ve elf

Fi 11 min Zilkaide sene 1183

İslambolü'l Mahruse

Sayfa no.154.

Hüküm no.230.

Ahsab Temessükü

Vech-i tarir-i huruf budur ki

Zaman zabtı mart ibtidasından olub ber-vech-i iştirak malikâne-i uhdemizde olan ihtisab-ı Adana ve Bacbazar nefsi-i Adana ve Karataş tevabii mukata'ası ve yine Adana sancağında vâki' mahsul cemaat kara Asalu ve tevabii mukata'ası işbu bin yüz seksen üç senesini Mart'ı ibtidasından Şubat gayetine gelinceye bir seneyi iştiraken zabt u rabt eylemek üzere kıdvetü'l-emasil ve'l-akran izzetlü Çopurzade el-hac Mehmed Ağâ ve Sivaslızade Mehmed Ağâ zid-i kadruha talib ve rağıb olub iştirak ve kabul ve taraflarımızdan dahi mûma ileyhaya ilzam ve tasarruf olunmağla yedlerine işbu zabt temessükü ita olundu mukata'itin-i mezbûrtini ba-hatt-ı hümâyûn şevket-makrun maruzu'l-kalem ve maktu'u'l-kadm min külli... serbest üzere olmağın gerekdir ki mûma ileyha dahi ber-vech-i serbest sene-i mezur Mart'ı ibtidasından Şubat gayetine gelinceye zabt u rabtı hasıl olan mahsulat ve sürsat ihtisab-ı Adana ve Bacbazar ve tamgad 'ubur cesr ve mahsulbazar reşt... ve resmiyesine mu'tade ve tayârat-ı saire kalil ve kesir...şurut-ı serbest veçhi üzere mirdumirenden zabt ve cem ve tahsil ve ahz ve kabz edüb lakin bundan akdem ol tarafa irsâl olunan temessükümüz ile sene-i mezkura mahsuben mukata'atin-i mezkurini aher kimesneye deruhde ve iltirâm olunmak ihtimali olursa ve zikr olunan temessûke bir dürlü amel ve işaret olunmayub işbu temessükümüz ...amel tutulmak için mûma ileyhanın yedlerine verilmek tarafımızdan ve taraf-ı aherden kimesneye dürlü müdahale ve mümana'at eyleyesiz vesselam

...Ahmed rikabdar hazret-i şehri yari mutasarrıf-ı mukaata'a-yı mezbûre

...Süleyman ağâ...hümâyûn mutasarrıf-ı mukaat'a-yı mezbûre

Sayfa no.154.

Hüküm no.231.

Vech-i tahrir-i defter budur ki

Ba-berat-ı alişân uhdemizde olan üç reb' hisse-i isbence eyalet-i Adana ve tevabii mukataası işbu bin yüz seksen üç senesi Mart'ı ibtidasından Şubat gayetine gelinceye dek zabt eylemek üzere kıdevetü'l-emasil ve'l-akran Sivaszade izzetlü Mehmed Ağâ'ya deruhde ve iltizam olunub ol dahi iltizamı kabul eymekle zabtıçün işbu temessük ita olunur gerekdir ki ber-minal-i muharrer üzere üç reb' hisse mukataa-i merkumeyi sene-i merkuma mahsuben ber-muceb-i temessük şurut-ı serbest üzere eyalet-i mezbûrda vâki' sancaklar ve kaza ve kuralarda vâki olan Arafî ve Rum ve Acem ve Yahud ecnebisi reayanın yerlü ve mütemekkin ve müsafir taskin mürur ve 'ubur eden ecnas reayalarının ahval-i miri için resm esbhanelerin seyfi safikalarda alınageldiği üzere ahz u kabz eyleyüb tarafımızdan ve taraf-ı aherden mezd-i vahidden müdahale ve taarruz olunâmak için zabt temesükü ita olunmuşdur reaya-yı mezbûrun ber-mu'tad raiyyet isneceleleri cem' ve tahsil edüb mezbûrdan dahl ve taarruz etdirmeyüb şurut-ı serbest üzere zatb u rabt olunmak için işbu zabt temessükü verilmekle yine eyalet-i mezbûrede vâki' sancaklarında kaza ve kuralarında bulunan yerlü ve müsafir sâ-sakin mürur ve ubur eden icnâs talas ve.....her ne memalik reayası olursa olsun yerlüden her ne vechile resm-i isbence alınagelmiş ise ol minvâl üzere sairelerden dahi şurut berat mucibince seniyyin sabikalarda alına geldiği üzere üzere ahz u kabz edüb tarafımızdan taraf-ı aherden müdahale ve taarruz olmamak için işbu zabt-ı temessük verilmişdir fi et-tarihü'l-mezbûr sene 1183

... el hâc Mehmed mutasarrıf-ı mukata'a-yı mezbûre isbence temessükü

Sayfa no.155.

Hüküm no.232.

Kasd-ı vak'u'l-mart fi el-yevm es-salis aşer min şehr-i zilkadetü'ş-şerif sene 183

Sayfa no.155.

Hüküm no.233.

Vech-i tahrir-i huruf budur ki

Hala ba-berat-ı alişân ile ber-vech-i iştirâk uhdelerimizde olan ashab-ı Adana ve Bac bazar nefsi-i Adana ve Kara İsalu ve tevabiha mukataalarının işbu bin yüz seksen üç senesini Mart'ı ibtidasınan Şubat gayetine gelinceye bir sene kamilen tamamına değin zabt u rabt olunmak üzere tarafımızdan deruhde ve iltizamına talib ve râgib olan kıdevetü'l-emasil ve'l-akran izzetlü Hasan Paşazade paşanın ve çukadarımız Murtaza Ağâ deruhde ve iltizam olunub mûma ileyhe dahi deruhde ve iltizamını kabul etmekle yedine işbu zabt-ı temessük verildi gerekdir ki mukata'a-i mezbûr ba-hat-ı hümâyûn şevket-makrun mefdutu't-talim ve maktu'u'l-kadm min külliel-vech serbest olmağın mûma ileyhe dahi ber-vech-i serbest sene-i merkume Mart'ı ibtidasınan Şubat gayetine gelinceye zbat u rabt ve hâsıl olan mahsulat Dersaadet'e ihtisâb ve Bacbazar Detmef ve Uburcu ve Mahsulbazar reşte-i pençe ve resm-i pesinedi(? nefsi-i Adana ve tevabii mukata'alarından hasıl olan rüsumat-ı miri ve aidat-i mu'tad ve 'ibaret-i saire kalil ve kesir ve her ne ise şurut-ı serbest üzere zabt u rabt ve cem' ve tahsil edüb ahz u kabzına cânib-i âherden ferd a ferd dahl ve taarruz olunmaya

... Süleyman külhüday-ı kilardar-ı hümâyûn

...Ahmed rikabdar...şehir-i yari

Sayfa no.155.

Hüküm no.234.

Şeri'at-ı şî'ar Adana'da...neşyin

Şeri'at-ı garra faziletlü semahlu efendi hazretleri işbu bin yüz seksen üç senesini Mart'ı ibtidasınan Şubat gayetine değin Adana'da vâki' ashab-ı Adana ve tevabiinin mukataasının zabt u rabt ve cizye-i külli âmâdatını ahz u kabz emek üzere âsitâne-isaadetde hala rikâbdari hazret-i şehriyari saadetlü Ahmed Bey hazretleri mukata'a-i mezbûrun ba-berat-ı alişân mutasarrıf olmak üzere münhad ve mahzurumuz kıdevetü'l-emasil ve'l-akran Abdullah Bey ile mir-i ma'afi ile çukadar Murtaza Ağâ'ya ser-sabık-ı kanunlar-ı kadim üzere iltizam ve ihâle ve tefviz eyleyüb iltizam-ı temessük 'ita etmeğın ber-vech-i mu'tad kanun-ı kadim üzere nefis-i ashab-ı Adana ve Bacbazar ve tevabii mukataasının cüzi ve külli 'âiden merkuman ahz u kabz etdirilüb aheri müdahale etdirilmemek bâbında divan-ı Adana'dan işbu buyruldu tahrir ve asdâr ve yedlerine ita ve...te'ala gerekdir ki yedlerinde olan iltizam temessükü mucibince zabt-ı mezkurun öteden berü olageldiği vech üzere cüzi ve külli rüsüm-ı bâc ve sair hasılatnı ahz u kabz etdirilüb bir ferde müdahale etdirilmeyüb ber-muce-i buyruldu amel ve sizler ki mukataa-i mezbûr mültezimleri ağâlar siz dahi ber-vech-i mu'tad ve 'âid olan cüzi ve külli hasılatını ahz mugayir-i kanun-ı hareketden nâşi ve mücanebet eyleyesiz deyi

Fi 15 Zilkaide sene 183

Sayfa no.156.

Hüküm no.235.

Moskov keferesi için emr-i 'âli

Mifahiru'l-kuzât ve'l-hükkâm madenu'l-fezâil ve'l-keîâm Anadolu'nun orta kolu Yemîn ve Besarıyla nihayetine varınca vâki' kazaların kuzât ve nüvvabı zîde fazlulum ve kıdvatü'l-emacid ve'l-ayan ocakdan surcı ve mahal-i mezkurenin asakir-i nusret-şi'arını ihrac ve sevk ve teşyilerine ba-ferman-ı 'âli mübaşir tayin olunan Turnacı Paşa es-seyyid Hasan zîde mücedde ve mifahiru'l-emasil ve'l-akran iktiza-i mezkurların dergah-ı ali beylerbeyi serdarları ve ayan-ı vilayet ve iş erleri ve cümle zâbitan ve ağdât ve alemnın ve ocak ihtiyarları ve umûr görmüş ihtiyarları zîde kadruhum tevki'-i ref'i hümâyûn vasıl olıcak malum ola ki bundan esbak düşman-ı din-i hazlana karib olan moskovlu keferesi mugayir şurut-ı musallah ve memleketini temessük ve lehüni? kendüye tabiiyet etdirmek duasıyla nakz uhde ve hudud-ı İslam'a su-i kasd eyledikde beher oldukda mezbûre mabud ve sadantebah ve ...fi sebillillah hükmü muktezasınca fahr ve tedbirleriyle ikamet farzıyye cihad ve şerşerdelerinden temîn-i 'ibad ve sedah-ı akdam birle tertib-i mehâm ve tehcir-i asakir-i İslam kapatub bi't- te'mum sancağ-ı şerif nazarat redik hazret resülü kerim 'ilme efzalü'l selam sayesiyle asitane-i aliyyeden ihrac ve irsâl olunub cemiyetgah-ı asakir olan İsakcı sahrasına ordu-yu hümâyûn nusret-makrun lede'l-vusule etraf ve eknfdan sefer-i hümâyûna mêmûr olan ecnâs cenud zafer mev'udun...gelüb ordu-yu hümâyûna muvassal ve ordu dahi gelüb irişmek memuliyle cemiyet-pirây-i leşker nusret itm ile ordu-yu hümâyûnuma ama hareket ve 'ada-yı kıyam-ı hezimet encam üzerine azimet ve birkaç...gittiklerinde sonra henüz asakirin ordu-yu hümâyûna vusul ve vakt-i cenk ve muharebe vusul ve peyâm...ve dağlarıyla gayr-i zaruri her biri bir tarafıyla vilayetlerine avdet ve bila-cihad ve gaza sancağ-ı şerifle terk ve semilerine bir cemiyet eylediklerinden nâşi küffâr-ı hâksâr Hotin'in ve savaleti istila ve ihsar ictisar eyleyüb bakiye cünud nasrethud ile.....sabırda ayet-i kerimesi medlunca akdam sabr-ı sebat-ı temkin ve kahrmanecek ve bi'z-ze'ât tabur-ı küffâr şikest ve ehretibe karib eylemişler iken inkıta' imdad ve killet-i icnâd sebebiyle Hotin kalası terk ve sancağ-ı şerife ile ordu-yu hümâyûn Bâbadağı'na vürud ve düşa-nişin olub etraf-ı serhadlere takvit ve mühimma iken imdad ve ianet ve kemaniği sefer-i hümâyûn mehamer ziyadesiyle kartib ve zehair-i asakirin a'da ve 'idadine meşiyet olunduğu bundan evvel ahdar ve irsâl şebab ve ahbar levazımın zikr olunan memleketin askeri hazır ve amade olub evvel

bahar...asâr nevrüz-1 firuzdan cümlesi gelüb Bâbadağı sahrasında ordu-yu hümâyûna müddeti olmaları ocakdan çavuşlar mübaşeretleriyle iş'ar olunmuşdu el-haletü hazihi 'ada-yı din bu mertebe tufyan ve küffar millete vahide mehvâsınca tabiiyet-i bendane reayası hayin be yezidleri? isyanları izhar edüb ve ekdenlere müfred hilaf reayası dahi başka bir endaz-1 isyana olurlarsa katlolmuşların kâffe-i kemaniyanlığı hükm-i kâfi nısf-1 azamı mükadınca alelumum üzerlerine tahrir yed-i tebliğ ğaza ve kahr ve tedbirleriyle 'ala tevcih ve kelimetüllah hayyü'l'aliyane himmet olunma...zimmet ümmet muhammed olub dua ve asan reayası moskovların kendüleri katl ve tedmir ve eşyaları ağnâm ve sevkiyle girift? ve esir olunması şer'a iktiza eylediği havi zabt muhyitmukerden ile fetva-1 şer'i şeyhülislamı şerife ve kaza-i sami-i milket na'bezarın? ağârasına ve eflak kafirlerinin 'adam ve ezalesi 'avada vâki' cünud-1 gayr-i memnudan müslimin ile 'âm-1 kadru'l-haka ve iltihâm ve istisallerine dikkat ve ahdâm olunmak herkes el-yevm ba-ber- ca-yı mezkur ihtîmâm ve lakin bu sene-i mübareke saire kıyas görülmeyüb el-sân bi-payan cânib-i mülk-i müste'an ile düşman-1 dinden ahz-1 it'am ve 'asah reaya-yı kafirlerin tam'a şemşir ile İslam olmak dergah-1 vacib el-emâkdan mesbul ve müsted'i olduğuna intibah kenar-1 duzah karar-1 sevad-1 sevhil-i Tuna'ya isal hur ve hasar eylemeksizin asakir-i mansure-i mevcudiye bir yerden hareket ve bir gün ve bir saat eda-i kesret ve dafret ile kol kol ordu-yu hümâyûn ve mêmûr oldukları mahallere erişlerine müsaraat ve mübaderetleri vacib ve netice-i meram ve tedib olub ve her memleket asakiri ihrac ve irsâl olunmasına say' ve dikkat eylemek hükkam ve zâbitan ve ayan ve cümle ihtarane üzerlerine farz ve müttehim ve ahnaz ve ihmal edenler günahkar ve asm olacakları vaz' ve cümlelerin malum olmağla imdi zikr olunan orta kolun ayyin ve vastında olan kazalarında asakiri ordu-yu hümâyûn ve cânib-i besaretde sol kola mülâhık müfaların sol kolun askeri misillü sayanecinden astamonu havalisinde olanlar Akkirman ve Bender canibini mêmûr olmalarıyla setma'larına münasib Ereklı iskelesinden ve Sinob iskelesinden miriden tutulmuş sefaine savar ve savb-1 mêmûrlarına gûzar ve Kastamonu'dan yukarı tevkad ve devirgi sevhilinden olanlar dahi setmalarına münasib Trabzon ve havalisi iskelelerde tezevvül ve kavim ve Kefe ordusuna mêmûr olmalarıyla ber-minval-i meşruh orta kolda vâki' kazalarda mukim ve musafir musallahu'l-İslam'ı ve semil-i halih? dergah-1 ali bekçileriyle ve cebeci ce tobcu ve tob arabacısı ve 'ulman-1 umumi ve darba kadir ve behad ve kol oğullarından bir ferd gerüye kalmamak ve umumen serdarları bayraklarıyla piyade ve yayan olmak şartıyla ve atik ağâ ve alemdarlar dahi kendi ittiba' ve levahikleriyle ile ve memleketlerinden hareket ve icalene mêmûr oldukları vech üzere sol kola mülâhık nizaların askerisi sol kol askeri misillü sabahabdan Kastamonu havalisinden olanlar ve bend ordusuna ve Adana yukarısı kavkad ve Trabzon askeri misillü ferm ve kefe ordusuna ve yemîn ve vastı kazalarının askeri dahi ordu-yu hümâyûna tavecih ve azimet ve nevrüz-1 firuzdan cümlesi savb-1 mêmûrelerine erişüb ser-sarib olan nafzarat mükafat ve mülahir minahat eylemeğe müsaraat ve izhar-1 şecaat ve salavetleriyle tekmil nâmus-1 İslam ve tahsil...eyleyüb münafi ve yanında ve muhalefet-i serşet olan 'adem-i bahdet ve mekanda ve ma'zallahü teala kemakan şena'-i şerif terk kayıd ve hatimü'l sefer ibrazına avdet misillü su-i hareketden gayetü'l-gaye hazr eylemeleri bâbında ferman-1 alışan sadır olmağın mübaşir-i mûma ileyh surbacı tayin ve irsâl olunmuşdur vusulünde siz Mevlana ve sair mûma ileyhsiz gerekdir ki bi-sunuf-1 emr-i "âli üzere keyfiyet-i hal malumunuz oldukda bu vâkitleri aksab-1 saire kıyas görmeyüb bi'l-ittifak ve ittihazlarıyla hemen asakir-i merkumenin bir an ve bir saat akdem ihrac ve sevk ve tesyirleri hususa nizam ve mezid-i say'-i ihtimâm ve ber-minval-i muharrer serdarları bayrağı ile kanun üzere yaya ve cümlesi piyade olmak şartıyla bir ferde zulm eylemeyüb 'irsi radibleriyle feraiz hâmsesi edâ ederek ve allah allah diyerek doğru

yollarından azimet eylemek üzere cümlesine tenbiye ve tekid ve her kim bu ğazadan menkul ve imtina' ve bir bahane iradıyla bila 'add şer'i geriye kalırsa ağa ve ğulamlarından? ise esamiyle vakt ve...nihayes irtikab-ı raiyyet ve izhar-ı cebanet eylemişler olduğundan nâşi (silik) tertib olunacağı ifham ve teyid ve buna göre mecmu nas olan yerlerde.....halkı savb-ı akilandan bidar ve ala el-devrâm gaza ve cihad şerif ve şerife ihtimam eyleyüp bu din sebn hidmeti şurutunu edâ ve bu havalide sahih ve müsafir ve cidal müntehimi ... imdad-ı ve i'ânet ve say'-ı edni ile istihsal rıza-yı haza ferail ruz-ı ceza tebeddül mechudu'l-... eylemeyüb bundan sonra vakt ve ... rifat ve 'avn ve eramilerine müsaade ve cevaz ve mühlet vermekten ziyade hudur ve muhanebet eyleyesiz ve siz ki birader-i mûma ileyhsiz emr-i celilü'ş-şân vusulünde der-'akib serdar bayrağı keşr-deş on gün zarfında memleketinizde mevcut ve tavaif-i asker-i mezbûreyi bayrağın altına alub savb-ı mêmûrlarınıza vakt ve münkalet bi'l-külliyeye yaya ve piyade olmak üzere nevrudan evvel hareket ve bir saat mukaddem savb-ı mêmûrlarınıza mülaki ve mülhak olmağâ mübaderet ve ... asakir ile vilayetlerden çıkdıklarınızın defter ve alameti orduya getirüb ve doğru bu mahalden gelüb köylere uğramayub reaya ve fukaraya zulm etmekden ve etdirmekden ve ağburmekden ve(?) ve bu yollarda ayak sürmekden bi-inayet.... ve ictinab eyleyesiz ve sen ki surbacı mübaşir-i mûma ileyhsin sen dindar ve ... ve böyle hidmete muhribu'l-etvar olduğundan mahsul zikr olunan orta kola surbacı ve ihracı asakire mübaşir tayin olunmuşsun gerekdir ki mahal-i mezkurede olan kazalara varub zikr olunduğu şurutla her vilayetin askerini serdarları bayrağıyla ihrac ve kol-ı mezkurun besariyle câniblerinden sol kolun askeri misillü bunar tarafı Kırım ve Kefe ordusuna ve aşağı tarafı efkercana ve tebeddür sıdk ve müstemlerine akrab ve astab iskelelere tenzil ve sefaine sevar ve savb-ı mêmûrlarına güzar ve cânib-i Vastı ve Ani kazalarının askeri ordu-yu hümâyûna isal eylemeğ mübaderet ve atik ... alemdarları dahi ittiba' ve levahıklarına teshir-i dikkat ve her kim muhalata ve muhalefet ider ise ahz ve kalabend ve ceza-i meşruasını eda ve keyfiyet-i halini arz ve inha eyleyerek askerinin ardını alub cünud-ı müslimin-i besir ve her memleket askerinin nemkadar olduğu ve gelen ve gelmeyenler malum olub ana göre raiyyeti kabul edüb gelmeyenlerin ceza-i şer'iyeleri cezası için defterlerine e'alamların alub ez-dikkat teknil hidmet-i mezkure ile tahsil rıza-yı hümâyûn müsaraat eylemeyüb sen ve serdarları be-gayet tamî' terk ve evca' gayretini ve himmet-i din-i İslam ile alub hilafıyla hareketden mezid-i münasebet eyleyesiz deyü vüzeratıyla bilfiil dergah-ı muallam ve ... ağâsı olan ..mükerrem müşir-i müfhem nüzamu'l-alem Süleyman Paşa edamallahu teala iclale tarafından mühürü mektub verilmekle vech-i meşruh üzere amel olunmak bâbında ferman-ı alışanım sadır olmuşdur buyurdum kim vusul buldukda bu bâbda vech-i meşruh üzere sadır olan emr-i celil-i kadrim ve paşa-yı müşarün ileyh tarafından verilen mühürlü mektub mucibince amel olub hilafından gayetü'l-gaye sudur ve şöyle bilesiz alamet-i şerife itimad kılāsız tahriren fi evail-i şabanu'l-muazzam sene selase ve semanin ve mi'e ve elf

... begleri ağâsı Süleyman Ağâ hazretlerinin ağâ mektubu dahi sadır olmuşdur
Fi 15 zilkade sene 183

Sayfa no.159.

Hüküm no.236.

Asker-i ihracına emr-i "âli

Kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm madenu'l-fazl ve'l-keâm Adana kâdısı zîde fazl ve kıdvetü'l-emacid ve'l-'ayan Anadolu'nun sağ koluna surmacı tayin olunan tuz nahiyesi zîde mecid ve mufahiru'l-emasil ve'l-akran serdar olacak ihtiyarların ... vilayet ve iş erleri zîde kadrum tevki'-i ref'i hümâyûn vasıl olıcak malum ola ki işbu sene-i mübarekede Anadolu'nun uc kollarında vâki' kazaların askeri bayrakları ile umumen

sefer-i hümâyûn nusret-makrunuma ba-ferman-ı ali ocakdan Tuz nahiye başlarına ... mêmûrlar iken bu vakte gelinceye Adana'nın serdar bayrağıyla umumen nüvvatı henüz sefer-i hümâyûnuma azim deraliyyeme ihbar ve inha olunmağla Adana beylerbeyisi sefer-i hümâyûnuma azimet etmezden akdem kazalarında vâki' serdar bayrağını küşâd ve umumen neferatıyla bir ferdi gerüye kalmamak üzere evlerinden ihrac ve mêmûr oldukları sefer-i hümâyûnum nusret-makrunuma bir gün evvel ve bir saat mukaddem azimet eylemeleri ferman olmağın irsâl olunmuşdur vusulünde siz ki mûma ileyhasız sudur eden ferman-ı alışanım mucibince kaza-i mezbûrun serdarı bayrağıyla asakir-i mevcudiyeti evlerinden ve yerlerinden ihrac ve savb-ı mahurlarına bir gün akdem ve bir saat mukaddem azam olmaları hususuna her ... ziyade takyid-i tâm ve say' ve ihtlâmâm edüb hilafına vaz' ve hareketden gayetü'l-gaye hazr ve muhanebet eyleyesiz deyü hala rikâb-ı hümâyûnumda sekban başı olan kıdvetü'l-emacid ve'l-'ayan Mustafa dame-mecde tarafından mühürlü mektub verilmekle vech-i meşruh amel olunmak bâbında ferman-ı alışanım sadır olmuşdur buyurdum kim vusul buldukda bu bâbda sadır olan emr-i celil-i kadrim ve sekban başı mûma ileyh tarafından yazılan mühürü mektub mucibince amel ve hareket ve hilafından bi-inayet hazr ve mücabet eyleyesiz ve şöyle bilesiz alamet-i şerife itimad kılasız tahriren fi evail-i zilkade sene selase ve semanin ve mi'e ve elf

İslambol fi 24 zilkade sene 1183

El-mahruse

Mucibince kaimmakam-ı yeniçeri ağâsı Mehmed Ağâ hazretleri tarafından dahi mektub sadır olmuşdur

Sayfa no.160.

Hüküm no.237.

Destur-ı mükerrerem müşir-i müfhem nizamı'l-alem medbera umûru'l-mechur banekrü'ş-şâfîb mühemmin mehâm el-enâm ba-sara-yı müsâib el-ikbal mescid-i erkan-ı hafada ve el-eclân el-mahsuf ... el-mülkü'l-eali hala Adana valisi vezirim paşa edamallahu teala ... kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm madenu'l-fazl ve'l-keâm Mevlana Adana kâdısı zîde fazla ve kıdvetü'l-emasil ve'l-akran kethüda ... ve köpri serdarları ve ayan-ı vilayet ve iş erleri zîde kadurhum tevki'-i ref'-i hümâyûn vasıl olıcak malum ola ki hala devlet-i aliyyemde bilfiil haremeynü'ş-şerifeyn muhasebecisi olan iftiharu'l-emacid ve'l-ekrem hamî' el-mücahid ve'l-mekarim Mehmed ... divan-ı hümâyûnuma arz-ı hal edüb ber-vech-i ma-mekan uhdesinde olan Adana ihtisabı mukataası tevabiinden Mahsulbazar rüşte-i .. Adana'da hazır olub suk-ı sultanide Un Kapanı kurbunda furuhet ve ... marifetiyle vezn olub senevi on iki bin akce mirisi olub ... mahsulden tahsil ve iki taksit ile ihtisab emnilerine eda ve tenbiye gelmişken Adana'da Tarsus kurbunda olan ve kâhibler ve sairelerden bazılarica ve nef'iler için mizan-ı mestur savb-ı hakikat olub sunub be vechile mal-i mirinin ... ba'is ve badi olmalarıyla mahsûs vezn-i rüşte-i tenbiye müceddeden bir veznedar nasib ve tayin olunmak lazım ve muktezi olmağın erbâb-ı vezn ve ehl-i emanetden işbu rafî'-i tevki'-i ref'ü'ş-şân-ı hakani Mehmed ibn-i Hasan Efendi her vechile emîn ve müstahak olmağın merkumun yetmiş bir ... ve gayriden on sekiz akce müctemi ulufesi olub meblağ-ı mezbûr hazine-i amireme hazine-mânda ve mütalebesinden veznedarlık mezkur sünüdiye tevcih-i ruhsat ve yedine emr-i alışanım verilmek bâbında istid'a inayet eylediği ecilden hazine-i amiremde mahfız baş muhasebe defterlerine nazar olundukda Nafizade mahsul-i rüşte-i tenbiyesinden on iki bin akçe mal ile mûma ileyh Mehmed Paşa ve vech-i malikane uhdesinde olduğu ve vâki olan mahsulat-ı rüsumat kanun-ı kadim ve ola geldiği üzere ahz u kabz eylediği yedine verilen beratlarında musarra' idüğü derkenar olundukda imdi derkanarı mucibince şer' ile amel olunmak ve nefsi Adana'Da hasır-ı furuhet olan

rüşde ... merkur Mehmed halife ... edüb mahsul mizanı asılıb sabıkı üzere ahz u kabz etdirilüb esnaf-ı mezkurun münevvel veregeldikleri olan iki beher akçe-i miriyi ihtisab emînlerine veznedar-ı merkur Mehmed ile naksit ile emîn-i ihtisab marifetiyle yerliler yedinden tahsil ve eda-i teslim edüb veznedarlık-ı merkumeyi merkur Mehmed'e zabt u rabt ve nefsi Adana'da ve gayriyeden hasıl rüşte-i ... doğru mizana götürmeyüb hafite alub satanları .. ve ref' ... ba'de mütebeyyine ... ahz ve tedib ve hilaf-i emr-i ali taalluk ve niza' olunmamak fermanım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerifim vardıkda bu bâbda sadır olan emrim üzerine amel edüb dahi vech-i meşruh üzere nefsi Adana'da ve gayri yerlere hasıl olan rüşte-i ... doğru mizan götürmeyüb ve .. etdirmeyüb iktiza eden mahsul vezn-i merkur Mehmed halifeye ahz u kabz etdirüb hilaf-ı şurut emr-i alişan ... ve niza' etdirmeyüb sair mukata'at ihtirâ eylesiz şöyle bilesiz alamet-i şerife itimad kılász tahriren fi el-yevm es-salis aşer min şehr-i muharremu'l-haram sene er-rabi ve tasin ve mi'e ve elf

Mukata'a-i nısf-ı viran

14 20 hisse-i sadr-ı ali 1182

07 40

21 hisse-i ... efendi 1182

60

30

Vech-i ilam

Sayfa no.161.

Hüküm no.238.

Vech-i tahrir-i defter budur ki

İşbu bin yüz seksen iki senesinde ba-emr-i ali mêmûr olduğum sadr-ı ali defterdar... kalemiyesi için izzetlü tuz emîni Mehmed Ağâ yedinden ba-bekr yigirmi iki guruş otuz para ahz edüb asl-ı nısfı on bir guruş on beş para sülûsan iki senesine mahsub ba-kalemiyeler için ahz edüb mahale teslim olunmak için ahz edüb işbu tahvil yedine ita olundu vakt-i hâcette ibraz idesiz sene 1183

.... tabi defterdar efendi

... tafsit sâni der-liva-i Adana fi gurru-i b sene 1183

3375

yalnız üç bin üç yüz yetmiş beş guruşdur

Sayfa no.161.

Hüküm no.239.

Bâ'is-i tastir-i defter budur ki

Bin yüz seksen üç senesini mah-ı Recebü'l-ferd guresinden seksen dört muharremi guresine gelinceye değin ber-vech-i ... Adana valilerine tayin ve tahsis kılınan imdad-ı hazriyyenin tafsit-i sâni mal olmak üzere yalnız üç bin üç yüz yetmiş beş guruş mal-ı hazriyyeyi hala Adana'da vekil-i .. olan el-hac Mehmed Efendi yedine tamamen ve kamilen teslimi hazinemiz olmağla kabzımızı müş'ar işbu halas tezkeresi tahrir yedine ita olunmuşdur vakt-i hâcette ibraz oluna

Fi 6 n sene 183

Mirimiran-ı Adana

Sayfa no.162.

Hüküm no.240.

Medine-i Adana mahallâtından Kasab Bekir mahallesinde vâki' Köse Emet nâm sahib-i hayrın bina eylediği mescid-i şerifde yevmi bir akce vazife ile ber-vech-i iştirâk İmâm olan Hasan ve Ali nâm kimesneler mutasarrıflar olub lakin merkur Ali târek-i hidmet ve fastân ve mağfur-ı cemaat olduğundan ber-vechile İmâmete şâyese olmamağla mutasarrıf olduğu nısf-ı İmâmet ref' olunub yerine Muhtar cemaati

müştereki işbu rafi'- tevki'-i ref'ü'-ş-şân-ı hâkânî Hasan halife her vechile taraf ve mahal ve müstahak olmağın tevcih olunub yedine berat-ı şerif-i alişânım verilmek bâbında naib-i Mevlana Süleyman zîde 'ala arz etmeğın mucibince sadaka edüb bu berat-ı hümayûn-ı saadet-makrunu virdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm merkum varub zikr olunan mescid-i şerifde ref' olunan mezbûrun yerine müstakilen İmâm olub hidmet-i lazımesini mer'i ve müveddi kıldıktan sonra yevmi bir akçe vazife ile mutasarrıf olub vâkıfın ... devam-ı ömr-i devletiçün duaya müdavemet göstere ol bâbda ref' olunan mezbûr ve taraf-ı âherden ferd mani' olmayalar şöyle bile alamet-i şerife 'itimad kılalar tahriren fi evasıt-ı Ramazanu'l-mübârek sene selase ve semanin ve mi'e ve elf

İslambol fi 7 zilhicce sene 183

1100 bin yüz guruş

Sayfa no.162.

Hüküm no.241.

Bâ'is-i tastir-i huruf budur ki

İşbu bin yüz seksen iki senesinde sabıka Adana dönüm ve han kürekçisi olan el-hac Mehmed Ağâ'nın Adana sükkânından Terdan Ali Paşa'dan mal-ı miri akcesinden ba-temessük bin yüz guruş alacağı olub meblağ-ı mezbûrun merkum Ali Paşa'dan ahz u kabz için akiru'l-muhtemam devletlü inayetlü merhametlü velinimetim el-hac Osmân Paşa efendimiz tarafından ..vekale mêmûriyetim hasebiyle zikr olunan zbin beş yüz guruş meblağ-ı mezkuru merkum Ali Beşe yedinden tamamen ve kamilen ahz u kabz ettirdiği müş'ar vekaletim hasebiyle işbu tahvil tahrir ve yedine 'ita olunur vakt-i hâcetde ibraz oluna fi 7 n sene 1183

Kürekçi ve ... Adana

Musa Apa Çivizade kasab çavuş kilisli oğlu Ömer Beşe Dellalzade
Mehmed Efendi hasım hâc Mahmud sabunuc koca beşe oğlu karındaşı
Ahmed kebascı İbrahim Beşe Ahmed Ağâ Mustafa Hâc Sadık

Buye Han ... 'asa sadr "âli 29 buçuk

... defterdar efendi 29 buçuk 41

29 buçuk 40

Harç-ı saire 12 buçuk 40

81 buçuk 100

Sayfa no.163.

Hüküm no.242.

Vech-i tahrir-i huruf budur ki

İşbu bin yüz seksen üç senesini ba-emr-i "âli mêmûr olduğum hazret-i sadr-ı "âli defterdar efendi hisselerine isabet eden kalemiyeleri için Adana'da mukta'alarından Buye Han mukata'asının balada zikr olunduğu minvâl üzere sadr-ı "âli hissesine seksen üç senesini mahsuben otuz dokuz guruş kırk akçe ve defterdar efendi hissesine isabet eden seksen iki ve seksen üç senelerine mahsuben otuz dokuz guruş kırk akçe cem'a yekûn seksen iki guruş kırk akçe mahale teslim olunmak için olub işbu tahvil 'ita olundu vakt-i hâcetde ibraz eyleye sene 1183

..... Mustafa efendi

Sayfa no.163.

Hüküm no.243.

Bâ'is-i tahrir-i huruf budur ki

İşbu bin yüz seksen iki senesinde Mart ibtiasından Şubat gâyetine gelinceye zabt etk üzere ber-vech-i malikâne ba-berat-ı 'alişân mutasarrıf olduğumuz müddet Adana'da vâki' Buye Han mukata'amızı işbu dârende temessük bu buyurub zabt

etmek için şart ile yedi yüz elli guruş iltizam ile verilüb meblağ-ı mezkurun mal-ı kalemiyesi ve mal-ı mirisi ... eda eyleyüb baki kalan kabzımızı aldık bi't-tamam ve'l-kemal bir para zimmetinde kalmadı alaağımız verildi vaz'-i alametimiz kalmadı için işbu temessük yedine verildi tarafımızdan ve taraf-ı aherden bir kimesne müdahale eylemeyeler sene 182

Murtaza mutasarrıf-ı Buye Han Adana

Sayfa no.163.

Hüküm no.244.

Vech-i tahrir-i huruf budur ki

İşbu bin yüz yetmiş üç senesini seksen iki senesine varıncaya değin mal-ı miri mültezimi Buye Han ... ile hesabetti görülmüşdür bir guruş bir para ahz eyledim ve ... etdim bir akce kalmadığı için eşyalar içinde Buye Han'ın defter mucibince ondan ma'adası görülmüşdür bir alacağım kalmadı işbu yedine bu halas verilmişdir tarafımızdan ve bu mesfurda bir sene müddet verilmişdi vakt-i hâcetde ibraz oluna

Murtaza Ağâ

Mukata'a-i tahmis kahvehane

Mal-ı miri 150

Mal-ı kalemiye 130

180

Yalnız yüz seksen guruşdur seksen iki senesine mahsuben

Sayfa no.164.

Hüküm no.245.

Vech-i meşruh üzere

İşbu bin yüz seksen iki senesini mahsuben eyalet-i Adana'da vâki' kahve-i tahmis mukata'asının mutasarrıfı olan taife-i zimmiyandan ve vabeste dahi yedinden sene-i mezbûra mahsuben mal-ı miri ve kalemiyesi yüz seksen guruş tamamen mesfur zimmiden ahz olunub yedine tahvil verilmişdir vakt-i hâcetde ibraz oluna

Fi 13 ... sene 183

Mirimiran-ı Adana

Mukata'at-ı Şameki der-liva-i Adana sene 1183

Mal-ı miri 30

Kalemiye sadr-ı "âli defteri 03

33

Yalnız otuz üç guruşdur

Sayfa no.164.

Hüküm no.246.

Vech-i meşuh üzere

İşbu bin yüz seksen iki senesine mahsuben Adana mukataasından Şamuleki mukataasının sene-i mezbûra mahsuben otuz guruş mal-ı miri üç guruş kalemiye sadr-ı "âli ve defterine habsu'l-mecmu' yalnız otuz altı guruş mallarını Mehmed Ağâ yedinden tamamen teslim-i hazine olunmağla kabzımızı müş'ar işbu edâ tezkeresi verildi vakt-i hâcetde ibraz oluna

Mirimiran-ı Adana

Bera-yı mukata'atı Çakun der-liva-i Adana

Mutasarrıf Ömer reb' mültezim Mehmed Ağâ yedinden mal-ı miri

62 buçuk

06 buçuk

68 buçuk

Yalnız altmış sekiz guruş üç reb'dir

Sayfa no.164.

Hüküm no.247.

Vech-i meşruh üzere işbu bin yüz seksen iki senesine mahsuben balada tahrir olunan Çakun mukata'asının reb' hissesi kalemiye Mehmed Ağâ yedinden mal-ı mirisi altmış iki buçuk guruş ve defterdar kalemiyesi ve sadr-ı "âli kalemiyesi cem'a altmış sekiz guruş üç reb' tamamen mallarımı merkum yedinden ahzımız müş'ar işbu tezkere verildi hin-i iktizada ibraz oluna fi 3 n sene 183

Mirimiran-ı Adana

Sayfa no.165.

Hüküm no.248.

Dört yüz mekkâri şetrânın isti'mali emri

Emru'l-ümerâü'l-kirâm kebiru'l... .. ve'l-ihtirâm el-muhtasar temdid-i inayetü'l-mülk el-e'ali Adana beylerbesi Hasan Paşa dâme ikbâle ve kıdevetü'l-kuzât ve'l-hükkâm hafdetü'l-fazl ve'l-keâm Adana naibi zîde fazl ve kıdevetü'l-emacid ve'l-'ayân dergah-ı muallam gediklülerinden Nasuh subaşı mêmûriyetiyle ol cânibde olan İbrahim zîde mecde ve mufahiru'l-emasil ve'l-akran ayan-ı vilayet ve iş erleri zîde kadrum tevki'-i ref'-i hümâyûna vasıl olacak malum ola ki 'ad-yı dün ve küffar-ı halalet-ebin üzerine sefer-i hümâyûna nusret-makrunum vukuuna binaen ordu-yu hümâyûn zafer-makruna ... ve teala nakli ve sair hidemat-ı mühimde istihdam olunmak için yüke girdikleri günden icab eden ücretleri ordu-yu hümâyûnumda ...başı yedinden ...verilmek şartıyla Adana sancağında vâki' kazalardan ihrac-ı tertib olunan dört yüz mekkâri şetrânının bir gün akdem ve bir saat mukaddem ihrac ve ordu-yu hümâyûnuma irsal olunması bâbında sadır olan emr-i 'alışânım gediklü-i mûma ileyh ile ol tarafları el-vürud ve egerce ol mikdar şetrânın tedarik ve ihracına mübaşeret olunub lakin mutanın üzere hareket olunduğundan şetrân-ı mezbûrenin vakt ve zamanıyla ordu-yu hümâyûnuma isal olunmayacağını mübaşir-i mûma ileyh Deraliyye'ye gönderdiği mektubunda tahrir ve iş'ar eylemiş zikr olunan mekkari develerinin bir an akdem ve bir saat mukaddem ordu-yu hümâyûnuma tensib ve isal lazıme-i halden olmağla bir gün ve bir saat ve bir dakika tehir ve tevaffuk rıza-yı hümâyûnum olmayub zikr olunan develerin bir gün akdem ve bir saat mukaddem ordu-yu hümâyûnuma vusulü iktiza-yı emel-i padişahanem olmağla zikr olunan dört yüz mekkâri şetrâni birkaç günün zarfında 'ale'l-isâle tedarik ve 'ale'l-isti'mal ordu-yu hümâyûnuma tesyir ve isaline tebdil ve say' ve mahal oluncak fermanın olmağın hususa işbu emr-i celil iltizam-ı asdar ve irsâl olunmuşdur imdi vusulünde siz ki mirimiran-ı mûma ileyh ve ayan-ı vilayet ve iş erleri siz bu maddenin tehirine ba'is olanlar her kimler ise beher-hâl ahz ve mahazat layıkları tedib olacağı emr-i muhakkak olmağla ana göre rızamat akıbeti nekr ve mülahaza ederek akilane hareket ve her tevcihle ve ne tarik ile olursa olsun ol mikdar şetrânı birkaç gün zarfında tedarik ve asfar ve muaccel ... ordu-yu hümâyûnuma tesyir ve isaline tebdil ve say' ve ... eyleyüb tahir ve mekkari misillü hilaf-ı marzi hareketden binayet sadr ve mücasebet eylesiz ve siz ki Mevlana ve mübaşir-i mûma ileyhasız sizler dahi mucib-i emr-i şerifimle amel ve hareket ve zikr olunan develerin birkaç gün zarfında tedarik ve icrasına ihtlâm ve dikkat eylemeniz bâbında ferman-ı alışânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerifimle vardıkda bu bâbda vech-i meşruh üzere ser-mübayaa sudur olan işbu emr-i şerif-i celilü's-şâna vacibü'l-lazımu'l-emasil bisunuf-ı itaat-makruniyle amel olub hilafdan ihtirar eylesiz şöyle bilesiz alamet-i şerife itimad kılâsız tahriren fi el-yevm es-sani aşer min zilkadetü's-şerif sene selase ve semanin ve mi'e ve elf

İslambolü'l mahruse

Fi 17 zilhicce sene 183

Bera-yı mukata'a-yı Marlahce der dilva-i Adana

110 mal-ı miri

022 kalemiye sadr-ı ali ve defteri

132 yalnız yüz otuz iki guruşdur

Sayfa no.166.

Hüküm no.249.

Vech-i meşruh üzere

İşbu bin yüz seksen iki senesini mahsuben balada tahrir olunan mukata'a-i mezbûrun yüz on guruş miri ve yigirmi guruş kalemiye sadr-ı ali ve defteri ... el-mecmu yalnız yüz otuz iki guruş mukata'a-i mezbûr mültezimleri Kademzade Osmân Ağâ ve Hâc Nevcih Ağâ'ya tamamen teslim-i hazine olmağla kabzımızı müş'ar işbu edâ tezkeresi verilde vakt-i hâcetde ibrâz oluna deyü fi 15 n sene 183

..... mirimiran-ı Adana

Bera-yı mezra' Tokmak nısf-ı hisse der liva-i Adana

27 buçuk mal-ı miri

05 buçuk kalemiye sadr-ı ali ve defteri

33 yalnız yüz otuz iki guruşdur

Sayfa no.166.

Hüküm no.250.

Vech-i meşruh üzere

İşbu bin yüz seksen iki senesini mahsuben balada zikr olunan Tokmak mezrasının nısf hissesinin yigirmi yedi buçuk guruş mal-ı mirisi ve beş buçuk guruş kalemiyesi mukata'a-i mezbûr mültezimi Kademzade Osmân Ağâ yedinden tamamen teslim-i hazine olmağla kabzımızı müş'ar işbu edâ tezkeresi verilde vakt-i hâcetde ibrâz oluna deyü

..... mirimiran-ı Adana

Sayfa no.166.

Hüküm no.251.

Medine-i Adana'da vâki' Yedi Kardeş nâm mahalde ba-berat-ı ali dargeleci olmayub nasib ve tayin olunmak lazım ve mühim olmağla işbu rafi'-i tevki'-i ref'ü's-şân-ı hakani Seyyid Mustafa tevcihle layık ve mahal ve müstahak olmağın tevcih olunum yedine berat-ı şerif-i alişanım verilmek bâbında naib-i Mevlana Süleyman zîde ala arz itmeğın mucibince sadaka edüb bu berat-ı hümâyûn saadet-makrunu virdim ve buyurdum ki hazu'l-yevm merkum varub zikr olunan mahalde dargeleci olub hidmet-i lazimesi mer'i ve müeddi kaldıktan sonra mu'tad-ı kadim üzere mutasarrıf olub devam-ı ömr-i devleti için duaya müdavemet göstere ol bâbda taraf-ı aherden ferd mani' ve nedami olmayalar şöyle bileler alamet-i şerife itimad kılalar tahriren fi evasıt-ı şehr-i Ramazanu'l-mübarek sene selase ve semanin ve mi'e ve elf

İslambol

Fi 17 zilhicce sene 183

Makam İslambol

Sayfa no.167.

Hüküm no.252.

Hala Adana'da müscRe's-i nişin şeri'at-ı garra faziletlü efendi ve mezun bi'l-iftâ faziletlü efendi ve sa-i efendiler vezaifan ve 'ayan-ı vilayet ve iş ve kethüda eri ve iş erleri bilumum sizlere inhâ olunur ki işbu sene-i 'alimu'l-münsebede ba-ferman-ı 'âli Adana mansıbımız olub kendimiz sefer-i hümâyûn nusret-makrun-ı aziz hasebiyle Adana derununda ve civarında vâki' ... taifesi kesir olmağla ba-husus el-hac Süleyman zevru'l-ittibaha cek mürurları vakt-i hulul itmeğın ... derununa ber-câr-i cesur-i

mütesellim lazım ve lated olmağla Adana asyanından kıdevetü'l-emacid ve'l-a'yan Curzade ... el-hac Mehmed Ağâ mütesellim nasib ve tayin eyledim ve sen ki mûma ileyhsin belde derununda ve civarında olan bir ferd ve kıta'-i tarik-i misillü eşkıyanın salb-ı siyaset cürm-i cinayet min külli el-vücut zab u rabt edüb ve hilaf-ı şer'i şerif bir ferde zulm ve müte'addi edenleri men' ve ref' eyleyesiz ve sizler ki mütesellim-i mûma ileyh belde-güzarda mütesellim olub umûr ve hususlarına muavenet eylemeniz için divan-ı Adana'dan işbu buyruldu tahrir ve asdar ve ile irsâl olunmuşdur .. teala vusulünde gerekdir ki vech-i meşruh üzere amel ve hareket edüb ber-muceb-i buyruldu ile 'âmil ve hilafından bi-inayet hadr ve mücabet eyleyesiz deyü

Fi 23 Z sene 1183

Fi 25 ..ç zilhicce sene 183

Liva-i Adana

Sayfa no.167.

Hüküm no.253.

Mukata'a-i Şam el-eki

...

33 bin yüz seksen dört senesi mahsub-ı hal

Ba'is-i tahrir-i tezkere budur ki

Bin yüz seksen dört senesini mahsuben Adana mukata'asından Şam el-eki mukataasının sene-i mezbûra mahsub otuz gurus mal-ı miri ve üç gurus kalemiye sadr-ı "âli defteri masiş el-mecmu' otuz üç gurus mültezimi korucu Halil Ağâ'nın vekili Seyyid Mustafa Çelebi yedinden tamamen teslim-i hazine olub send olmak için mütesellimin-i müş'ar-ı merkum yedine işbu tezkere tahrir ve ita olunmuşdur vakt-i hâcetde ibraz oluna fi 1s 1183

el-hac Mehmed ... Adana

Sayfa no.168.

Hüküm no.254.

Cizye malından havale olunan

Kıdevetü'l-kuzât ve'l-hükkâm madenu'l-fazl ve'l-keâm Mevlana Adana kâdısı fazl ve kıdevetü'l-emacid ve'l-ayan Adana mütesellimi ve ordu-yu hümâyûnum tarafından bundan akdem bu hususa mübaşir tayin olunan dergah-ı muallam gediklülerinden el-hac Ali zîde kadruhuma tevki-i ref'-i hümâyûna vasıl olıcak malum ola ki gerek eyyam-ı şitâ ve gerek evvel baharda Bahr-i Sefid'e cânib-i ihrac olan sevk-i donanma-yı hümâyûnum kalyonlarının levendan mevacibleri ve mülazim kapudanlarının saliyaneleri ve miri martar(?) asanelerini ulufeleri için bin yüz seksen üç senesine mahsuben Adana miriyesi malından sebep-i tahrir-i hükmi mucibince havale olunan on birinin üç yüz yetmiş sekiz buçuk gurus kalem-i mezbûr darb-ı darenden ve ta'bâba-yı sahihiyesinden tamamen tahsil ve mübaşir-i merkumesiyle ve bir gün evvel Deraliyyeme irsâl ve hazine-i amireme irsâl ve hazine-i amire teslim etdirilmek bâbında bundan akdem emr-i alışanım asdar ve irsâl olmuşken henüz haber ve eser-i zuhur itmeyüb donanma-yı hümâyûnum kalyonlarının Bahr-i Sefid'e ihrac-ı ziyade tefrib etmekle mebalîğ-i merkumeyi tahsil ve yola ihrac olunmamış ise bundan sonra bir an ve bir dakika tehir ve tevfiğ-i ruhsat ve cevaz göstermeksizin yerlü yerinden 'ala irsâl tahsil ve teslim-i hazine-i amirem olunmak için mübaşir-i merkume ile Dersaadetime irsâl olunânk fermanım tekid ve isticalen işbu emr-i alışanım asdar ve sadrazamin çukadarlarından Halil Ağâ ile irsâl olunmuşdur imdi vusulünde donanma-yı hümâyûnum kalyonlarının kapudan ve levendat ve sairenin tevzi' topçuları ancak bu makule müretteb olan akçelerin bir saat mukaddem gelüb hazine-i amireme teslim olunmasına mütevakkıf ve muhtaç olmağla mazallahu teala bundan sonra dahi tahsil ve

irsâlinde ağmaz ve tekasür ve nafsarat olunmak lazım gelürse sen ki mütesellim-i mûma ileyhsin mesul ve mu'atib olacağın ... göre mütbesarat-ı hareket ve şimdiye dek gayraz-ı tahsilat kusurlarını dahi yerlülerinden bir saat mukaddem 'ala irsâl tahsil ve teslim-i hazinedarım olunmak içüh mübaşir-i merkume ile dersaadetime irsâl olunması hususuna ihtîmâm ve dikkat ve 'afv ve tehirden teveffu ve müba'adet eylesesin ve sen ki kâdı-ı mûma ileyhsin mucib-i emri şerifimle amel ve hareket ve sen ki mübaşir-i mûma ileyhsin mêmûriyetim ittiba' ve takrir kılınmağla bu hususda irad edecek gadr ve ... olunmayub tedib-i zikr-i müşmal olunacağı ba'de'l-mûlahaza yedinde olan sebab-i tahrir-i hükm mucibince meblağ-ı mezbûru hazinedar-ı mûma ileyhden 'ala irsâl tahsil ve ahz ve hazine rabt ve 'ala cenahu'l-isti'cal Deraliyye'ye ve müsaraat ve hilaf-ı rıza-yı hümâyûnum vaz' ve ... tevekki mübaadet eylemek bâbında ferman-ı alışanım sadır olmuştur buyurdum ki hükm-i şerifimle vardıkda bu bâbda vech-i meşruh üzere şeref-yafet-i sudur olan işbu emr-i şerif-i celilü's-şân vacibu'l-ittiba' ve lazımu'l-imitsalin ... birle amil olub hilafından mün'atib ... ve mücatib eylesesin şöyle bilesiz şerife itimad kılarsız tahriren fi el-yevm et-tasi aşer min Şevvalü's-şerif sene selase ve seman ve mi'e ve elf

Fi 26 ... zilhicce sene 183

... Bâbadağı

Mucibince sadrazam

Sayfa no.169.

Hüküm no.255.

Medine-i Adana'da vâki' ashab-ı hayratda Gencizade hâc Mahmud bina eylediği mecid-i şerifinde vazife-i muayyene ile nısf-ı İmâmete mutasarrıf olan es-seyyid Mehmed Emîn bila-veled fevt olub yer-i hali ve hidmet-i lazimesi mahlul olmağla yerine erbâb-ı istihkakdan müteveffa-yı mezbûrun lieb karındaşı rafi'-i tevki'-i ref'ü's-şân-ı hakani es-seyyid İshak halifeye her vechile layık ve mahal ve müstahak olmağın müteveffa-yı mezbûrun mahlulünden tevcih olunub yedine berat-ı alışanım verilmek bâbında vakf-ı mezbûrun mütevellisi olan hâc Hüseyin zîde kadre arz etmeğın mucibince vech-i meşruh üzere mezbûra sadaka edüb bu berat-ı hümâyûn saadet-makrunu virdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm merkum seyyid İshak varub zikr olunan mescid-i şerifde müteveffa-yı mezbûrun karındaşı yerine nısf-ı İmâm olub hidmet-i lazimesini mer'i ve müeddi kıldıktan sonra vazife-i muayyenesiyle mutasarrıf olub vâkıfın .. devam-ı ömrü için duaya müdavemet göstere şöyle ol bâbda taraf-ı aherden ber-vechile mani' ve feracim olmayub asla dahl ve taarruz kılmayalar şöyle bileler alamet-i şerife itimad kılalar tahriren fi el-yevm evahir-ı cemaziyelahır sene selase ve seman ve mi'e ve elf

İslambol fi 21 ... receb sene 1183

Sayfa no.169.

Hüküm no.256.

Medine-i Adana kazasında Hasbe kebirin karşı keçmesinde olan hayvanın tahircisi olan Hasan fevt olub yer-i hali ve hidmet-i lazimesi mahlul olmağla yerine rafi'-i tevki'-i ref'ü's-şân-ı hakani nâm kimesne her vechile layık ve mahal ve müstahak olmağla mezbûrun mahlulünden hidmet-i mezkura tevcih olunub yedine berat-ı şerifim bâbında istid'a-yı inayet emkis fevki vâki' ise sadaka edüb bu berat-ı hümâyûnu virdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm merkum Hasan nâm kimesne varub kaza-i mezbûrede vâki' hasbe kebirin karşı keçmesinde müteveffa-yı mezbûrun yerine tahircisi olub hidmet-i lazimesini mer'i ve müeddi kıldıktan sonra aslub-ı kadim üzere mutasarrıf olub devam-ı ömr-i devletiçün duaya müdavemet göstere şöyle ol bâbda taraf-ı aherden ber-

vehile dahl ve taarruz kılmayalar şöyle bileler alamet-i şerife itimad kılalar tahriren fi el-yevm evahir-ı recebü'l-ferd sene selase ve seman ve mi'e ve elf

İslambol fi 22 receb

Sayfa no.170.

Hüküm no.257.

Cizye beratı

Memalik-i mahrusemde mevcut ehl-i zimmetden Yahudi ve nasarın rü'eslerine hazrub olan cizye-i şer'iyyeleri beytü'l-mal-ı müsliminin varidat-ı mansumesinden olmağla mezheb-i hafibe üzere beher sene 'ala ve evsa ve ednâ 'ale'l-... evrakları verilecek câbet olmak üzere verilen nizam mucibince bin yüz seksen dört senesi muharremü'l-haramı guresinden sene-i cedide cizyeleri ... mübaderet olunmak bâbında şeref-yâfet sudur olan hatt-ı hümâyûn şevket-makrunum mucibince ferman-ı alişânım sadır olmağın bin yüz seksen dört senesine mahsub olmak üzere Adana ve Semen ve Tarsus ve İçil sancaklarında ve tevabiinde sakin ve mütemekkin ve mürur-u 'ubur iden ehl-i zimmet keferre ve yahud ve ermeni acem taifelerinin şer'an üzerlerine edâsı lazım gelen bin yüz seksen dört senesi cizyeleri cibâyet mübaderet sene-i mezbûr muharremi guresinden mübaderet eylemek üzere dört yüz kırk üç 'ala ve üç bin yüz seksen sekiz evsat ve yedi yüz dört ednâ ki esnaf-ı sülüs itibariyle cem'a dört bin yedi yüz otuz beş evrak ile işbu râfi'-i tevki' refi'u's-şân-ı hâkânî kıdvetü'l-emacid ve'l-a'yân Adana ihtisabı emînleri Çivizade el-hac Mehmed ve Sivasizade Mehmed zîde mecdühumaya tevfiz olunub berat-ı alişânı virdim ve buyurdum ki cizyedar mûma ileyha varub gurre-i muharremü'l-haramda hükmü'l-vakt muvacehesinde miri mührile memhur cizyedaratı bu ... mühürlerini kat' ve bu evrakda olan mühür ile tatbik olunduktan sonra bir kimseye vaz' ve vilayet-i kâdı yollayub dersaadetime irsâl olunduktan sonra kalem-i mezbûre ... her belde ve karyede sâkin mevcut yerlü ve yabancı ... 'ubur iden ehl-i zimmet ve yahud ve ermeni acem taifeleri emred ve muvafık hükmüne dahil olub şer'a cizyeye müstehak olan gulamları gereği gibi takyid ve ihtimâm ile tefviz olunub bir ferd hariç ve kâ'idesiz kalmamak şartıyla vech-i şer'i üzere ... beyninde mülk ve hâleti nazar olunub esnaf-ı selasenin ...'ad ve 'itibar olunursa hatt-ı hümâyûn şevket-makrunum ile verilen nizam-ı cedid mucibince ... ednâ ve evsat itibariyle iki zer mahsubden her olanlarından 'ala iribariyle dört zer mahsub olunub zer-i mahsub tedarikinde 'acr ve ascan olanlarından zer mahsub hesabı üzere 'aladan on bir guruş ve evsatdan beş buçuk ve ednadan iki buçuk bir reb' olmak üzere icnâb maktudan ... akçe halisu'l-ayar ve tâmu'l-vezn olanları rayiç olduğu vech üzere ... işbu altunu dört yüz altmış beş akçe zer mahsub ile ... Mısır altunu ve üç yüz otuz akçeye e tafranı Mısır altunu üç yüz otuz akçeye ve tafranı Mısır latunu üç yüz on beş akçeye ve tafranı sağ pazanın her kırk Re'si bir guruş ... alınub mal-ı cizyeyi mevcudiyile câyetine ve tahsil ve şurut ve ... mezkure kemal-i ihtimâm ve 'itidal üzere mera'at olunub sadı tecavüz ile sebl-i sadakat ve tarik-i istikametde 'ad dahi idenleri şer'a müstahak oldukları cezaları ... oluna ve ehl-i zimmetin her birine miri mührüyle mühürlü eşk'âliyle bir kağıd verilüb ve amel-i cizyeye tevzi' eylediği evrakda alasından on iki ve evsatından dokuz ve ednasından altı para ma'îşiyet ve bundan ma'ada her bir varakda cizye muhasebecisi ve Kâtiblerine ücreti kifayet nakil olunmağla müctemi' olan mal-ı hazineden hin-i muhasebesine dahi ... mahsub ve memalik-i mahrusemde vâki' evkaf karyelerinde sâkin ehl-i zimmetden selatin-i 'azam ve vüzarâ-yı kirâm ve mirimiran ve sairlerinin havass ve ocaklıklarına ve voyvoda ağâlara dahil ve bazı esbâba binaen defterden ikrar ve maktu' olanlar râhib ve bi-tarik ellerine berat alub tercemanlık ve ... ve marifet iddiasında olanlar bi'l-cümle ref' ve müdameke ve iktisab ve amel-i kâdir olub ve iktisabdan mani' olur zamanında ve hazerat ve kalem ve yahud ekser 'âmende mürtedi olmak kesb-i ikrar-ı saihhi için ...

sair ehl-i zimmetden istinâ olmayub cümlesinden vech-i şer'i üzere tahmil ve istihkaklarına göre yed ve ihdârına esnaf sülüs itibariyle cizyeleri cânib-i ve cizyeye müstahak olmayan sabi ve zahiru'l-fenâ olmayub per-kânı ve 'amel-mânda olub her vechile kâr-ı kesb-i iktidarı olmayanlardan hilaf-ı şer'i şerif cizyeye talep olunmaya ve ehl-i zimmetden inde derununda ve vak' edâye kadrini ma'ada ancak fakir mu'temînden dört kansabat ile cem' ve tahsil idüb lakin cizyedarları mal-ı hazineyi vakt ve zamaniyle hazine-i amireme teslim eyleyeler ve mal-ı hazineye nas'en ve ictihad icab eden varidat-ı şer'iyeye dahi olub ehl-i zimmet indin derununda sukut hazineyi ... olur gadrndan salim iken dil ve .. ile müstahak oldukları cizyelerin virmek için sūdde-i... ve yahud ber-tarihiyle abâ bir yerde ihtimâ ve yahud 'alaya müstahak iken evsat ve evsata müstahak iken edna cizyesin virmeğe tasaddu ideni olursa ol isallerin cizye-i şer'iyyelerinden imtina' eyledikleri için rakibleri üzerlerine mazrube olan cizyeleri aldından sonra eşd-i 'akab ile icab eden ... tertib oluna ve ahali-i vilayetden ba'zıları ... kimesnelerin bağ ve bağce ve çiftlik değirmen ve mandarlarında çoban ve ter oğlanı nâmiyle ve sair mübhane ile ehl-i zimmeti istishab ve cizyelerin virdirmeyüb bugün harekete cesaret edenler bâ'is-i ... abd olub 'ukubât-ı şedide ile ma'akib olacakların mukarrer bilüb selamet-i halleri için ... intibah üzere hareket eyleye yerlerinin kabaselerine dahil olmayan reayaya cebl ile ... gönderüb tevzi' olunduğu şer'a talibe olundukda virdiği evrak .. ve kendüye red ve akçesi bi't-tamam tahsil ve ecl hazinedarına teslim ve mahallerine göre evrakları muhasebesine dahil olundukları cizyedar tarafından virdirülüb ber-vechile ta'allul ve mahalline itdirilmeye ve bazı re'aya sakin olduğu kasabada ve kurada men' ve matmu-yı 'alaya ve ba... evsat .. iken 'ala ve evsat cizyesi verilmek için civarlarında vâki' aher kaza cizyedarlarından cebl ile evsat ve yahud edna kâ'i idi olub miriye 'uzr etmek ihtimali olursa ol asallerin ahali beyinde mülk ve emlakın natr olunub imnân-ı selasenin ... muktezinden ad ve itibar olunursa vech-i şer'i üzere istihkaklarına göre evrakları verilmeyüb lakin bu ... ile re'aya ... ve tecavüz eylemeler ve her bir ehl-i zimmetin mahallerine göre cizyeleri cibayet olunmak muktezi iken ba'zı mahallat ve kuranın koca başılar kendi hazineleri tahkik için toptan evrak alub reayaya isticaklarına göre tevzi' olunmayub h'âli her ne ise...ve hilaf-ı şer'i şerif 'ale's-seviye tevzi' olunduğu sem'-i hümâyûnuma ilkâ olunmağla...dahi men' olunub her bir ehl-i zimmetin tahmillerine göre cizyedar yedile evraklar cizyedar yedile evraklar verilüb cizyeleri cibâyet oluna hasıl-ı kela halas-ı şurut-ı berat bir ferdi hariç ve kâ'idsiz kalmamak şartıyla 'ala vechü'ş-şer'i her birine tahmil ve istihkaklarına göre evrakları verilüb der-sez'aları cibayet olunduktan sonra kasaba ve kura üzerlerine...ve tahmil olunduğu haberi olunursa bila ... bugüne harekete cesaret edenlerin cezaların tertib olunacağı mukarrer bileler ve cibayetine mêmûr amiller dahi... 'udul eyleyüb kemal-i istikamet ile hareket ve hilaf-ı şurut berat-ı alışana re'aya ...ve zahire ve Kâtib ve zarafiye ve kabulü akben nâmiyle ... talep eylemeyeler dediğin kuzât ve nüvvab harç-ı muhakeme nâmiyle re'ayadan ve 'âmile-i cizyeden kalil mütalebe eylemeyeler şöyle ki ... hazinedarlar celb-i mal-ı sevdasıyla reayaya zulm ve tasaddu ederlerse...ve tefhis olunub ezdeba(?) ve oldukları zahir olursa kayd ve ... asitane-i saadetime ihzar ve seri'an mahkeme haklarından gelmeyüb ana göre berat-ı şerif-i alışanım şurut-ı mez'at olunub.... ve kura zâbitleri ve sair sükkane-i vilayet bi'l-ittifak cizye ciabyeti hususuda cizyedar ... ve muhalefet eden olursa haklarından gelmek üzere ism ve resmleriyle dersaadetime arz ve ilam eyleyeler ve her bir ferdin cizye malını edâ eylediği malum olmak...başka defter tutub ... olanları mahallesiyle ve karyede olanları ... ubur idenler...defter ve cizye muhasebesi kalemîne teslim etmek üzere...mêmûr olduğu kaza ve nüvvab tevzi' eylediği...iktizada ve ... iştibah için ... olundukda mutabık olmak üzere kalemінде hıfz olunan...işbu berat-ı alışanımda tayin

olunan...eyleyüb hilaf-ı vaz' ve hareketden...tahriren fi el-yevm hamış aşer min zilkade sene selase ve semanin ve mi'e ve elf

Fi 28 ... zilhicce ...

... Bâbadağı

Sayfa no.172.

Hüküm no.258.

Cizye için emr-i 'âli

Destûr-ı mükerrerem müşir-i müfahham nizamü'l-'alem müdebbir-i umûru'l cumhur bi'l-fikri's-sakıb mütemmin-i mehamu'l-enâm bi'r-reyi's-sa'ib mümehhid-i bünyani'd-devlet ve'l-ikbal müşir-i erkanu's-sa'adet ve'l-iclalü'l-mahkûk bi-sunuf-ı 'avatıfu'l-meliku'l-a'la Adana valisi vezirim paşa edamallahu teala iclal ve mufahiru'l-kuzât ve'l-hükkâm madenu'l-fazl ve'l-keîâm Adana ve tevabii cizyesi vâki' olan yerlerin kâdıları ve naibleri mezid-i fazhum ve kıdvetü'l-emacid ve'l-ayan Adana hazinedarı Mehmed zîde mecd ve mufahiru'l-emasil ve'l-akran zâbitan ve 'ayan-ı vilayet iş erleri zîde kadruhum tevki'-i ref'-i hümâyûna vasıl olıcak malum ola ki bin yüz seksen dört senesini mahsuben Adana hazinesi cibayetine mêmûr el-hac Mehmed zîde mecd ordu-yu hümâyûnuma arz-ı hal edüb kalem-i mezbûr hazinesinin cibayeti ber-mucib-i şurut tahsil olunageldiği vechile tahsil olunub mal-ı miriye kesr ve nefşân gelememek üzere marifet-i şer'ile yer ve ahzla yerlü yerinden cem' ve tahsil olunmak üzere emr-i şerifim sudurunu istid'a-yı inayet eylediği ecilden hazine-i amiremde mahfuz olan haraç muhasebesi defterlerine nazar olundukda bin yüz yetmiş dokuz senesini mahsuben Adana kalemi hazinesinin cibâyışı bundan mukaddemce hazine-i amirem defterlerinde Adana sakinlerinden Mehmed mezid-i mecdin uhdesinde kayd ve berat ve evrak boğçası mübaşir marifetiyle irsâl ve sene-i mezbûra evrak boğçası mübaşir marifetiyle irsâl ve sene-i mezbûra muharrem-i guresinden kalem-i mezbûrun evrak boğçasını küşâde ve anlar zimmet reyanın bir ferde hariç ve kâ'idsiz kalmamak şartıyla vech-i meşruh üzere tahmil ve istihkaklarına göre ale'l-... evrakları verilmeyüb hazineleri malı cânib-i miriçün cem' ve tahsil ve say' ve akdam olunmak lazıme-i halden iken hazinedar-ı merkumun bu defa deraliyyeme vürud eden tahriratın hulasa-i mefhumunda hazine-i mezbûrun mukatiyesine kesd ve kafzan? tertib etdirilmemek üzere ... evrakını tamamen tevzi' ve malı cibayet olmak üzere mukaddema emr-i şerifim sudurunu istid'a ve cizye muhasebesi defterleri lede't-tetebbu' Adana kalemi hazinesi külliyyetlü mal-ı evrak-ı kesire ile kayd olunub malı hazine nesâ ve icthead ve icab eden varidat-ı şer'iyyeden ve beytü'l-mal-ı müslimin olduğuna binaen cibayet ve tahsiline hazinedara inayet olunmak cümlelerin lazıme-i hali olmağla siz ki vezir-i müşarün ileyh ve kuzât ve nüvvab mûma ileyhim zâbitan ve ayan-ı vilayet ve iş erlerisiz hazinedar-ı mûma ileyhanın emr-i cibayet ve tahsil hususunda cümleliz i' Janet ve ... ederek mal mukayesesine bir akce kesd ta'san ve zarar etdirmeyüb cânib-i miriye suduruna himayet ve zatib birle ehl-i zimmet kefer ve yahud ve .. mecmu'.... bir ferd hariv ce kâ'idsiz kalmamak şartıyla vech-i meşruh üzere tahmil ve istihkaklarına göre ale'l-... evrakları verilmeyüb hazineleri malları cânib-i miriçün cem' ve tahsil olunmak fermanın olmağın bu makule külliyyetlü mal ve evrak ile mukayyed olan hazinenin emr-i cibâyete ve tahsilinde cizyedarlara valât ve hükkâmın ve zâbitan ve ayan-ı vilayet ve sairlerinin e'adiyet ve müzahare eylemeleri cümleye lazıme-i zimmet ve asbe-i uhde ve bât olmağla sizler dahi el-intibak cizyedar-ı mûma ileyhin marifet ve muzaheret edüb mün'abese evrakın na-tevzi' kalmasına ve malın bir akce kesdine sebep olanlar her kim olursa olsun mehakim haklarından gelmek üzere ism ve resmleriyle dersaadetime arz ve ilam ve müsaraat ve cizye-i mezbûrenin cibayet ve tahsili hususunda gereği gibi cizyedar-ı merkume muavenet ve cânib-i miriye kesdi mucib olunacak salatından sizler

dahi nihan ve mücatib eylesesiz ve sen ki hazinedar-ı mûma ileyhsin kalem-i merkume muavenet ve cânib-i mukayese edrasın? bir ferd gerüye kalmamak vechile ehl-i zimmet reayaya tamamen tevzi' ve ve malını yerlü yerinden cem' ve tahsil ve sebab-i tahrir ahkamı hususlarınca havale olunan mahallere edâ ve teslim eylemeğe ihtlâmâm ve dikkat eylemek bâbında bin yüz yetmiş dokuz senesi muharremu'l-haramının on beşinci günü emr-i şerifim verildiği derkenar olundukda imdi derkârı mucibince amel olunmak emr olunmuşdur buyurdum ki emr-i şerifimle vardıkda bu bâbda sadır olan emrim üzere 'amel edüb dahi ber-vech-i muharrer mukaddem verilen emr-i şerifim mucibince hazinedar-ı mumea ileyhanın yine mezbûreye mahsub uhdesinde olma kalem ... ve tevabiinden sakın ehl-i zimmet-i reayanın kâm'asının? bir ferdi hariç ve kâ'idesiz kalmamak şarıyla vech-i meşruh üzere esnaf-ı sülûse itibarıyla tamamen tevzi' ve mal-ı hazineleri dahi berat-ı alışanım şurut mucibince yerlü yerinde cem' ve tahsil ve mahallerine edâ ve kalem-i .. 'ale'l-itnâk sa'mad ve ihtlâmâm da'iyet ve muzahiret edüb celal-i emr-i alışanım cânib-i miriye kesr-i mucib salatından ... ve mucatib eylesesiz şöyle bilesiz alamet-i şerife itimad kılasız tahriren fi el-yevm işrin ve zilkade sene selase ve semanin ve mi'e ve elf

Asakir

Bâbadağı

Sayfa no.174.

Hüküm no.259.

Cizye için emr-i 'âli

Kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm madenü'l-fazl ve'l-keâm Mevlana Adana kâdısı zîde fazl tevki'-i ref'i hümâyûn vasıl olıcak malum ola ki kıdvetü'l-emacid ve'l-'ayan Adana ihtisabı ve hala hazinedarları olan ...zade hâc Mehmed ve subaşızade Mehmed zîde mecd-i hüma rikâb-ı hümâyûnuma arz-ı hal edüb bin yüz seksen dört senesine mahsuben eyalet-i Adana ve tevabii hazinesi cibayeti berat-ı alışanım mûma ileyhanın uhdelerinde olmağla sene-i mezkureye mahsuben hazine-i mezbûrenin bu defa evrak ve cibayet...verildiği vech üzere marifet-i şer'i ve cümle ahali marifetleriyle tevzi' ve taksim ve mal-ı hazineleri tahsil etdirilmek bâbında istid'a-yı inayet etmeleriyle imdi cânib-i miriye kesr ve noksan-ı ariz olmamak için sene-i mezbûreye mahsuben kalem-i mezbûr hazinesinin tevzi'-i evrak ve ahval-i Adana'da ... ve nizam verildiği vech üzere tevdi' ve tahsil etdirilmek fermanım olmuşdur buyurdum ki sermin vardıkda bu bâbda vech-i meşruh üzere sene-i mezkura mahsuben kıyam-ı mezbûrun hazinesi malını berat-ı alışanım şurut ve onda bir ... verildiği vech üzere cem' ve tahsil etdirüb hilaf-ı emr-i alışan ... ve muhalefet birle isa'an mal-ı mirisi itdirmeyesiz şöyle bilesiz alamet-i şerife 'itimad kılasız tahriren fi el-yevm el-aşer min zilhiccetü'ş-şerif sene selase ve semanin ve mi'e ve elf

İslambolü'l mahruse

Sayfa no.174.

Hüküm no.260.

Ba'is-i terkim budur ki

Asitâne-i aliyyede sakın teacilet hanı(?) gümrüğü emîni Mustafa Ağâ'nın işbu ba'is-i tahvil faziletli Mehmed Said Efendi zimmetinde ba-temessük ... olan dört yüz guruşu tahsile ve ahz u kabza bi'l-vekâle mêmûr olduğum hasebiyle dört yüz guruşluk zabt ve tabir ve nakd iki yüz dört yüz guruşu akdi münevvel(?) ... tamamen kabzımıza edâ olunmağla yedine işbu ... tahvili virildi gerekdir ki sened-i ... üzere vakt-i hâcetde ibraz eylesesiz fi gurre-i zilhicce sene 1183

.... mirimiran-ı Adana

Sayfa no.175.

Hüküm no.261.

Adana malından matlub emir-i

Müfahiru'l-kuzât ve'l-hükkâm ...ve'l-keâm Adana eyaletinde...vâki' kazaların kâdıralrı ve nâibleri zîde fazluhum ve müfahiru'l-emacid ve'l-ayan mütesellimler ... dergah-ı mualla gediklülerinden olub bundan akdem ordu-yu hümâyûnum tarafından mekkâri develeri ihracına mübaşir tayin olunan Haskizade İbrahim ve husus-ı mezbûrun istimaliçün rikab-ı hümâyûnuma tarafından bu hususa mêmûr kılınan zîde mecdihim ve mufahiru'l-emasil ve'l-akran kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları ve ayan-ı vilayet ve iş erleri zîde kadruhum tevki'-i ref'i hüamyun vasıl olıcak malum ola ki işbu sene-i mübarekede biinayetullahu teala sefer-i hümâyûnum mürufak? meram ... hüsn-i nizam olmak tebyin-i halisasıyla sene-i sabıkadan ziyade tedarikat ... ibtidar olunub... ve teala düşman-ı dinden ahz-sâr ve intikam maslahatı için asrad-ı ferman olunan Adana eyaletinden iki yüz elli ve Tarsus sancağından yüz ve Semen sancağından elli cem'a dört yüz mehar develeri ordu-yu hümâyûnuma mülhak oldukları günden hizmetde olduklarıncaya lazım gelen ücret ve nafaka behaları ordu-yu hümâyûnum sarban başı yedinden verilmek üzere mahaline tevzi' ve tedarik ve ihrac ve irsâl olunmak bâbında senle kuzât ve nüvvab ve mütesellimler ve voyvoyada-i mûma ileyhim ve sairleri siz bundan mukaddemce sizlere hitaba 'ale'l-tafsil emr-i alışanım asdar ve mevkufâtdan mücerreh ve memhur ve mahz suret defteri ve de mübaşir-i mûma ileyh ile irsâl olunduktan sonra ordu-yu hümâyûnumun Bâbadağı müşatından hareket ile cânib-i 'adaya tahriminden mukaddem ihrac ve vakt-i muayyenede ordu-yu hümâyûnumda mevcut bulunmaları emr-i hümâyûnum olmağla tekid... işbu emr-i alışanım asdar ve ile irsâl olunmuşdur vusulünde ordu-yu hümâyûnumda mevcut asakir-i İslam için tarik-i seferde zehair ve mühimmat tahmil ve nakli mekkâri develerine muhtaç ve merbut olub ve hususa geçen sene sadat üzere ücretleri ve nukutları ordu-yu hümâyûnum hazinesine ... yedlerine ita olunmuş olmağla bir dürlü gadr ve illet-i iktiza itmemekle sefer-i hümâyûnum ta'til kalmamak için eyalet ve liva-i mezbûrda matlub olan ol mikdar mekkâri şetrabı yolsa salih ve nüvana olmak ve cümlesinin üzerine...Sadman paşa nasib ve tayin olunub ve ibtida-yı Mart'ta gelüb ordu-yu hümâyûnumda mevcut bulunmak bâbında emr-i hümâyûnum mehâ ...şerife ber-sudur olmağla mazallahu teala hilafıyla hareket ve yahud ibtida-yı Mart'a dek irişdirilmeyüb mütanebet üzere hareket olmak lazım gelürse sefer-i hümâyûnum muattıl ve tahirine illet olan her kim olursa olsun ol makulelerin hal ve nişanların göre iktiza eden te'diyat-ı meşru'aların icrasında dakik-i illet olunmağâ hafr ve azam-ı lazımesinden lazım olan develerin ihraçları hususunda ihtlâmâm ve dikkat eylemeniz suretinde dua-yı şehinşahanem mazhar olacağımız malum ... oldukda mukaddem bu defa şerife sudur olan evamir-i aliyyem muceblerince bir iki vakıat ve ittihaz ederek ve zebun olmayub cümlesi güçlü ve kuvvetlü ve mahal ve nakil olmak şartıyla tedarik ve teknil ... ve kaza-yı saireleriyle ma'a mübaşir-i mûma ileyhin yanına koşub ibtida-yı Mart'da ordu-yu hümâyûnumda mevcut bulunmaları için heyet-i mecmualarıyla Bâbadağı ... tesyir ve isal ve 'ale'l-ittifak ihtlâmâm ve dikkat ve bu hususun istimali için tekrar sudur-ı emr-i şerifme ... ziyade nâşi ve kâmaiyyet ve vakt-i ... ordu-yu hümâyûnuma gelüb ve vusullerinden akdem müsaraat birle tahsil rıza-yı .. iktiza-yı mülûkanem hertab ve saket eylesin sen ki ordu-yu hümâyûnum tarafından mêmûr kılınan mübaşir-i mûma ileyhsin ber-vech-i muharrer bi-sunuf emr-i şerifimle amel ve hareket ve mêmûr olduğun mekkâri develerinin ihrac ve irsâline müsara'ar birle lazıme-i hidâtını ibraz mübaderet ve sen ki mübaşir-i mûma ileyhsin Rikâb-ı hümâyûnum tarafından bu def'a husus-ı mezbûra mêmûr kılınmakdan maksud olmaktadır mekkâri develerinin ... ihraçlarına mütebeyyin olmakla eyalet-i mezbûr ve liva-i mezbûralara

vusulünde işbu emr-i hümâyûnum ba'de't-tescil bi-sunuf-ı münif-i cümleye ilan ve işa'at ve mübaşir-i mûma ileyh ile ittifak ve ittihaz ederek ol mikdar develeri bila-tevakkuf tedarik ... ihrac ve ordu-yu hümâyûnum tarafından irsâl ve tesyiri hususuna say' ve akdam develeri ihrac etdirmedikce ber-sutude hareket eylemekden senede tevki ... eylemek bâbında ferman-ı alışanım sadır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerifimle vardıkda bu bâbda vech-i meşruh üzere şeref-yafet sudur etdim işbu emr-i şerif-i celilü'ş-şâna vacibu'l-ittiba' ve lazımu'l-ımtis'âlin amil olasız şöyle bilesiz alamet-i şerife itimad kılasız tahriren fi el-yevm es-sabi min şehri zilhicce sene selase ve semanin ve mi'e ve elf

İslambolü'l-mahruse fi gurre-i muharrem sene 183

Musınca sadrazam dahi sadır olmuşdur

Sayfa no.176.

Hüküm no.262.

... İsti'cal emr-i

Emîrû'l-ümerâ'i'l-kirâm kebîrû'l-küberâ'i'l-fih'am zü'l-kadrü'l-ıhtirâm sâhibü'l-ızzu ve'l ihtisâmü'l-muhtassu bi-mezîd-i inâyetü'l-melikü'l-a'lâ Adana beylerbeyisi Karslıyade Hasan Paşa dâme ikbale kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazlu ve'l-keîâm Adana kâdısı zîde kadruhu ve ve kıdvetü'l-emacid ve'l-ayan dergah-ı muallam gediklülerinden olub bu hususa mêmûriyetiyle ol cânibde olan Süleyman zîde mecde mefâhir'ül-emasil ve'l-akrânayan-ı vilayet ve iş erleri zîde kadrum ı refî-ı hümâyün vâsıl olıcak ma'lûm ola ki işbu sene-i mübârekede hasbu'l-iktizâ Adana'da vâki' kazalardan beher kilesi altmışar akçeden icab eden behası ... ashabına verilmek şartıyla gediklü-yi mûma ileyh marifetiyle üç yüz bin hınta mübaya'ası tertib ol bâbda sadır olan emr-i alışanım gedilü-yi mûma ileyh ile olunduktan sonra isti'mali mütezammın diğeri emr-i alışanım dahi asdar olunduğuna binaen zehâir-i mezbûreden bu ana dek tevzi' ve tahsiline mübaşeret ve bi'l-külliyeye bir mikdarının iskelele nakline azimet olunmasını memul ... iken sen ki mirimiran-ı mûma ileyh bu esnafa deraliyyeme gönderdiğin mektubda ve Adana kâdısına ilamında ve ahalinin münhasırlarında bazı agrâr ve ... ile zehâir-i mezbûrenin tevzi' ve tahsilinde tereddüd olunduğu tahrir ve beyan olunmağla bu bâbda sen kâdı-ı mûma ileyh münhasr-ı mezkurede isimleri mastur olan kimesnelerin te'dib ve tenkil olunmalar icab etmiş iken fima-ba'd o makule arz ve münhasr ve ilan ve tahriratdan mücâtib ve zehair-i mezbûrenin tevzi' ve tahsiline mübaşeret ve müddet-i kalileden tekmiil ve iskelelere nakline ihtimâm ve dikkat birle kaza-yı mafate müsaraat eylemeniz şartıyla şimdilik te'dib ve ... evvelce arz olunub lakin bundan sonra dahi su-i cibayet ve ... sebebiyle zehâir-i mezbûrenin tevzi' ve tahsilinde mükâsil ve redâvet eylemek ... olur ise her bir her biriniz gasb-ı padişahanem mahzar olacakları ... tebga idüb ana göre tabfiz ve intibah üzere hareket ve her vechile ve ne tarik ile olursa olsun zehâir-i mezbûre müddet-i kalile zarfında tevzi' ve tahsil ve iskelelere tankl ve müşir ve hâzır ve âmâde olduğuna deraliyyeme tahrir müsarâat eylemeniz fermanım olmağın tekiden ve isti'calen işbu emr-i celil... asdar ve irsâl olunmuşdur imdi vusulünde sizle mirimiran ve kâdı ve mübaşir ve ayan ve iş erleri siz fima-ba'd zehâire ... tahir ve ta'tiline dâir-i arz ve münhasr ve ilam ve mektub tahrir edenlerin asb-ı darvânem(?) mazhar ola... müstahak ... ana göre .. hareket ve ... irsâlinde kifayed ve mücâtib birle fermanım olduğu vech üzere zehâir-i mezbûreyi bir gün akdem tevzi' ve tahsil ve iskelelere nakl ve tesyirine müsara'at ve tahir misüllü hilaf-ı merzi hareketden mugabetib hudur ve mücâtib eylemeniz bâbında ferman-ı alışanım sadır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerifimle vardıkda bu bâbda vech-i meşruh üzere şeref-yafet sudur olan işbu emr-i şerif-i celilü'ş-şâna vacibu'l-ittiba' ve lazımu'l-ımtis'âlin bi-sunuf-ı itaat-makruniyle amil

olub hilafıyla vaz' ve hareketden mugabetib ihtibar ve ihtisar eyleyesiz şöyle bilesiz alamet-i şerife 'itimad kılasız tahriren fi el-yevm es-salis aşer min zilhiccetü'ş-şerif sene selase ve semanin ve mi'e ve elf

İslambolü'l Mahruse fi 15 muharrem sene 184

Sayfa no.177.

Hüküm no.263.

Mefâhiru'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazâil Anadolu'nun sağ kolu nihayetine varınca vâki' kuzât ve nüvvab zid-i fazluhum tevki' refi'i hümâyûnum vâsıl olıcak ma'lûm ola kimühimmat-ı seferiye için kazalarınızdan tertib ve ihrac fermanım olan miri askeri ve araba ve deve ve mekkari bargirleri ve sair evamir-i aliyemle matlub olan umûr-ı hal-i seferiyenin tanzim ve temşiyeti için iktiza eden tevzi' defterlerinden haraç mutalebesiyle ma'z-ı kuzât ... inhalı kaza ve netvar reayası taciz ve adrar ve tevzi' defterlerini tahir ile umûr-ı mühimmenin 'akda ta'viza giriftar olmasına ... ahbar olunmağla bu defa tenbiye ile iktifa olunub imdi bu makule tevzi' defterleri ve sair umûr-ı mühimmesinin ... harç ve resm mutalebesiyle reaya fukarasını rahitde ve adrar ve umûr-ı seferiyenin ta'tiline ictisarda gayetu'l-gaye mütevakki ve mücanebet ve hilafına hareketde ber-vechile gadr ve bahane kabul olunmayub azl ve tedib olunacağınız muhakkak malumunuz oldukda tahsil-i rıza-yı ma'delet iktiza-yı mülûkaneme müşa'id eyleyesiz deyü e'alimu'-ulema el-makcıların(?) bi'l-fiil Anadolu kâdıları olan Mevlana Damadzade Mehmed Murad edamallahu teala fezaile tarafından mühürlü mektub virilmekle vech-i mesrûh üzere 'amel olunmak bâbında fermân-ı 'alisânım sâdır olmusdur buyurdum ki vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan emr-i celîlü'l-kadrim Mevlana-yı müşarûn ileyh tarafından verilen mühürlü mektub mucibince amel ve hareket ve ser her hilafından eyleyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i serife i'timâd kılasız tahriren fi evahir-ı şevvalü'l-mükerrerem sene selase ve semanin ve mi'e ve elf

İslambolü'l mahruse

Mucibince kaimmakam sadrazam mektubu dahi sadır olmuşdur

Sayfa no.178.

Hüküm no.264.

*sayfanın aşağıdaki yere kadar olan kısmı pek bulanık olduğundan bütüncül bir çeviri çıkmayacağı için aşağıdaki yerden (12. satırdan) itibaren çevirisine başlanmıştır.

Ber- vech-i mülûkâne mûma ileyh İbrahim ... 'uhdesinde olub ve malikâne verilen miri ve Haremeyn mukata'asının tahmillerine göre mal-ı muceb takdriyle ve karar eden muaccileleriyle taleblerine malikâne verilmesi mal-ı mukayyedlerine kesr-i tertib etmeksizin vatk ve zamaniyle bi'l-iftizan teslim-i hazine-i amirem olunmak mülahasasına mübeyyin ol misillü fi-maba'd bu makule mültezimin-i şurut iltizamlarına mugayir zarar iddiası eylediklerinde kavaid-i miriye üzere verdikleri memhur ve ... muciblerince zimmetleri tanzim olunmak verilen nizam-ı cedid-i şurutundan olduğu derkenar olundukda imdi şurutu mucibince mahallinde marifet-i şer'ile görülmek emrim olmuşdur buyurdum ki emr-i şerifim vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel idüb dahi husus-ı mezbûr mahallinde şer'ile görüb sinin-i merkume mahsuben mezkurun virdiği memhur ve ma'mul yedine temessüki mucibince bedel-i iltizamdan ... olan mal-ı miriyi ve marifet-i şer'ile tamamen tahsil ve edâ etdirüb mugayir emr-i alışan ... ve mahallinden etdirmeyüb is'at-ı emval-i miriden be-gayet ihtirar ve ictinab ile şöyle bilesiz 'alâmet-i şerife i'timâd kılasız tahriren fi el-yevm el-hâmse şevval sene hâmse ve semanin ve mi'e ve elf

İslambolü'l Mahruse

fi 15 muharrem sene 184

Sayfa no.179.

Hüküm no.265.

Asker için emr-i ‘‘âli

(okunmuyor) olan kazaların...nüvvâbı zîde fazlûhum ve kıdvetü'l-emacid ve'l-a'yân ve ocakdan surbacı mübaşir tayin...Hasan zîde mecdühû ve mufâhir'ül-emasil ve'l-akrân yeniçeri serdarları ve ocak ve ila ayan-ı vilayet iş erleri zîde kadrühüm tevkî-ı refî-ı hümâyün vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Anadolu'nun orta kolunun sol koluna mülâhik olan kazaların tavaif-i askeriyesi bi'l-cümle piyâde ve Şamû's-selam serdarları bayraklarıyla nevrüz-ı firuzdan evvel mübaşir-i mûma ileyh marifeti ve hükkâm-ı vilayet ittihadlarıyla bir ferd geriye kalmamak şartıyla evvelinden verilenden Ahrac ve Kırım ve Akkırman câniblerine sefayin ile azimetler için bundan akdem ordu-yu hümâyûnumdan emr-i aliyyem sudur eylediğine binaen siz ki mûma ileyhimsiz bu defter sair evkâta mukayase olunmayub kazalarınızda mukim ve müsafir dergah-ı muallam yeniçerileri ve ana tabi' cebeci ve tobçu ve arabacısı... kadir Şamu's-selam kul oğullarını evlerinden ihrac ve serdarları bayraklarıyla serian ve acilen bir gün evvel ve bir saat mukaddem mêmûr oldukları Kırım ve Akkırman câniblerine vasıl olmalarına her birleriniz kemal-i mertebe ve sa'y ve ihtimâm ve dikkat-ı tâm ve sen ki bu emr-i lazımu'l-ihlâm surcı tayin olunan turnacı başı mûma ileyhsin sen dahi savab ve arazi-i terk ve asakir-i mevcudinin cümlesine umumen buldukları mahallerden mahallerden evlerinden ve yerlerinden 'ala'l-hal ihrac ve bir ferd gerüye kalmamak şartıyla serdarları bayraklarıyla ... ve tavabiin-i mezbûreden bir ferd dahi sefer-i hümâyûnumdan nükul birle vilayetinden kalmamak ihtimali olursa ol misillülerin verdiği ref' ve ze'ama defterlerine kayd ve akranları beyninde rezil rüsva olacaklarını kendülerine gereği gibi tefhim iderek yeniçeri ve cebeci ve tobçu ve tob arabacı ... Şamu's-selam ve bahadır ve şehceli kul oğulları amele ve müsaat-ı mêmûr oldukları mahallere vusulleri mühim olmağa tefhim 'ale't-ta'cil mêmûr oldukları mahallere bir an akdem iki konağı beraber...istikbali fermanım olmağın...ve'l-akran... havâss zîde kadre mübaşir tayin ve irsâl olunmuşdur imdi vusulünde ... ordu-yu hümâyûnumdan bu defa rikâb-ı muntabımdan mürur iden emavir-i aliyyemîn ittihaz ve icralarıyla Şamu's-selambir ferd gerüye kalmamak üzere evlerinden ve yerlerinden ihrac ve serdarları bayraklarıyla ... ve vasıl olmalarına say' ve gayret eylesin şöyle ki neferat-ı mezbûre dahi bir ferd gerüye kalmadığı istima' olunrusa ber-vechile 'itirad-ı 'itibar olunmayub hakkında aher güne muamele olacağını iştihâd ana göre mülâhaza ve tavaif-i mezbûrenin seri'an ve 'acilen savb-ı hazurlarından 'azam ve vasıl olmalarına sarf ve mikdar-ı mezbûre hilafına vaz' ve hareketden gayet hudr ve mücanebet eylesiz diye iftihâriü'l-emacid ve'l-kirâm olan Mustafa dâme mecduhu tarafından mühlürlü mektub verilmekle vech-i meşruh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı 'âlişânım sâdir olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda sâdir olan fermân-ı celîlü'l-kadrim ve sekban başı ve mûmâ ileyh tarafından virilen mühürlü mektûb mücebince 'amel ve hareket ve hilâfından eylesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahriren fi evasıt-ı şehri zilkade sene selase ve semanin ve mi'e ve elf

İslambolü'l Mahruse

fi 25 muharrem sene 1184

Sayfa no.180.

Hüküm no.266.

Serdar Seyyid Hüseyin Ağâ'nın oğlu Ahmed Ağâ'ya vekâlet mektubu

Hala eyalet-i Adana'da vâki' dergâh-ı 'âli yeniçeri ocağı ağâ ve alemdaran ve evza'-ı mamurenin yoldaş ihtiyarları ale'l-umum selamlar olunub hatır ki sevâl olunduktan sonra inha olunan budur ki işbu en-mihnet müşahede sefer-i hümâyûna

azam ve inşallahu teala yevm-i Perşembe Adana'dan hareketimle musahham olmağla beylerbeylik umûru rü'yetine tarafımızdan oğlumuz izzetlü Seyyid Ahmed Ağâ vekil nasib ve tayin ve umûr-ı zâbitliği kendüye tefviz olunmağla gerekdir ki vâki' olan ocak umûrunda rüyeti hususunda bilcümle ittifak birle muavenet ve müzaharet ve herkes ağâ-yı mûma ileyhi zâbit ve serdar bilüb rü'yetden hariç bir müsned dahl ve taarruz etdirilmeyüb habsbu'ş-şer'ü'ş-şerif ehl-i arz taifesinden olanların her halde himayet ve sayanet ve bir mâz hakkında gelinüb ve sen ki oğlum Seyyid Ahmed Ağâsın vâki' umûr-ı hususlarınızı şer'a tatbik iderek hilaf-ı şer'i şerif ve mugayir-i kanun bir ferd dahi müteezzi ve mütezarrır etdirmeyüb mucib-i mektub ile amel oluna vesselam 29 M sene 1174

... dergah-ı ali serdarı Adana

Sayfa no.180.

Hüküm no.267.

Ba'is-i tahrir-i huruf budur ki

Hala ba-hatt-ı hümâyûn şevket-makrun mucibince Adana ve Tarsus sancaklarında Kara Ali ve gayri nahiyelerde berat-ı şerif-i alişan ile mutasarrıf olduğum zeametın iltizamını işbu bin yüz seksen üç senesi Mart'ı ibtidasından Şubat gayetine gelinceye dek bir sene mahdud iltizamına talib olan kıdvetü'l-emasil ve'l-akran ağârand kadre iltizam edüb ol dahi ser sabıkı olan meblağ-ı merkumu tarafımıza edâ ve teslim edüb iltizamını ... ve senesi ahsade a'sar-ı şer'iyye ve rüsum-ı örfiyye ve bad-ı heva ve ... dâde ve münkâne ve resm-i benâk ve resm-i ... ve resm-i isbenc ve sair senelerde her iki tarafımıza aid olan min külli el-vücut serbest olmak üzere reaya-yı mezbûrların üzerlerine subaşı olub zabt ve tasarruf idesin ve ... reaya-yı merkumlar ağâ-yı mûma ileyh tarafımızdan subaşı olub cüzi ve külli tarafımıza aid olan sairesine bu misillü üzerlerine edası lazım gelen ... için işbu zabt temessükü verilmişdir tarafımızdan ve taraf-ı aherden kendü ... mani olmayalar mukaddem ve muahhar temessükü zuhur iderse bir dürlü amel ve itibar oluna vakt-i hâcetde ibraz ola fi el-tarihü'l-mezbûr

... .. İsmail zeamet ... mezbur

Fi 25 safer sene 1184

Sayfa no.181.

Hüküm no.268.

Suret-i berat-ı alişanlar mahallinden aynile nakl olunmuşdur

.... el-fakir... teala Mahmud Paşa azle

İftihari'l-havas ve'l-mukarrebın mu'temedi'l-mülük ve's-selâtin muhtaru'l-ferdu'l-mütemekkin bi'l-fiil darü's-saadetim ağâsı olub Haremeynü'ş-şerifeyn evkaf nazırı olan Mercan aga dâme uluvvuhu divân-ı hümâyûnuma arz gönderüb ba-hatt nezaretde olmağla Adana kâdısı muzafatından Kazun nahiyesinde vâki Tekfur ile ve Şeyhlü mescidi zaviyesi vakfında vazife-i muayyane ile berat-ı alişanımla mütevellı ve nazır ve ba-şart-ı tedris zaviyedar ve şeyhi olan müderrisin-i kiramdan .. Seyyid Mehmed zîde 'ala mutasarrıf olduğu zaviye-i mezkurelerin tevliyet ve nezaret ve baş-şart-ı tedris şeyliğini kendi hüsn-i rızasıyla erbâb-ı istihkâkdan işbu râfi'-i tevki' refi'u'ş-şân-ı hâkânî kıdvetü'l-emacid ve'l-mütemekkin el-hac Mustafa ibn-i el-hac Mehmed zid-i ferağâ ve kasr-ı yed etmekle mûma ileyhe tevcihini arz-ı hal ile istid'a etmekle kuyudatına müraca'at olundukda cihat-ı mezkureler hatt-ı hümâyûn şevket-marunumla ma'nun ba-berat-ı alişan müderrisin-i kiramdan mûma ileyh es-seyyid Mehmed'in üzerinde olduğu derkenar olunmağla mucibince tevcih olunmak üzere alimi'l-ulema'il-müttecirin efdali'l füzelai'l-müteverri'in bi'l-fi'il şeyhülislam Mevlana Velüyiddin edamallahu teala fezâile işaret etmekle işaret-i mucibince cihat-ı mezkure mûma ileyh lebi es-Seyyid Mehmed'in ferağ ve kasr-ı yedinden mûma ileyh el-hac

Mustafa ibn-i el-hac Mehmed zid-i salaha tevcih olunub ve mukaddema ba-hatt-ı hümâyûn şevket-maruna tevcihle zabt oluna gelmiş ise ol vechile zabt u rabt eylemek şartıyla yedine berat-ı şerif-i alışanım zuhura getirüb ağâ-yı müşarûn ileyhın arzı mucibince bin yüz seksen iki senesi rebiulahırnın dokuzuncu gününden bu berat-ı hümâyûn izzet-makruni virdim ve buyurdum ki mûma ileyh el-hac Mustafa ibn-i el-hac Mehmed zid-i salaha varub kasr-ı yed eden mezbûr yerine vakf-ı mezbûrun mütevelliyet ve nezaret ve ba-şart-ı tedris zaviyedar ve şeyhliğine mutasarrıf olub edâ-yı hizmet eyledikten sonra bundan evvel ne vechile zabt ve vazife-i muayyenesine mutasarrıf ola gelmiş ise yine ol vechile vazife-i muayyenesin evkaf-ı mezbûr mahsulünden alub mutasarrıf ola ol bâbda kasr-ı yed eden mûma ileyh tarafından ve taraf-ı aherden hiç ferd mani' ve mürâhim olmayub dahl ve taarruz kılmayalar şöyle bileler 'alâmet-i şerife i'timâd kılalar tahriren fi el-yevm es-salis aşer rebiulahır sene ...

İslambolü'l mahruse

fi 26 safer'ül ahir sene 1184

Sayfa no.182.

Hüküm no.269.

Tekfurili zaviyesi için emr-i "âli

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadri ve'l-ihtirâm sâhibü'l-izzü ve'l-ihtisâm el-muhtassu bi-mezîd-i inâyetü'l-melikü'l-a'lâ Adana beylerbeyisi paşa dâme ikbâle kıdvetü'l-kuzâtü ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazlu ve'l-keîâm Mevlânâ Adana kâdısı zîde fazlühü tevki' refi' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki kıdvetül-'ulema-i'l-mütehakkkin el-hac Mustafa zîde 'ala rikâb-ı hümâyûnuma arz-ı hâl idüb bi'l-fiil daru's-saadetim ağâsı olan evkafdan Adana kasabası muzâfatından Kusun nahiyesine tabi' Tekfurili zaviyesi .. zaviye şeylü nâm diğêr cema'at Musa Seyyidlü vakfından ve kemâkin müskafât-ı saire icratı ve mahsul ... ve rüsumatları yerlü yerinden cem' ve tahsile tarafından tevkil eylediği kendü varub zabt u rabt eylemek murad eyledikten ba'zı müfsidler avadetlerin icrası için ... kâğıd tahrir ve zaviye ve şahbet üzerinden ref'ü'l-meşileridir bu hilaf-ı inha vekil eylediği kimesnenin cem' ve tahsiline mani' olmalarıyla ber-muceb-i defter-i hakani icab eden galat-ı rüsumat her ne ise yerlü yerinden cem' ve tahsil ve zabt u rabtına mümanat edenlerin bu vech-i şer'e nakdi ve ... marifet-i şer'ile men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerif-i sudurunu istid'a etmekle hazine-i amiremde mahfuz Haremeyn muhasebesi defterlerine nazar olundukda Adana muzâfatından Kusun kazasında Tekfurili zaviyesi ve yine kaza-i mezbûrede Şeyhlü nâm diğêr cema'ar Musa Seyyidlü zaviyesinin tevliyet ve nezareti ba-şart-ı tedris el-hac Mustafa ve el-hac Mehmed zîde 'alanın vazife-i muayyenesiyle ba-berat-ı alışân üzerinde olduğu ve ber-muceb-i defter-i hakani vakfa hâsıl yazılan galât ve rüsûm-ı saire ve icarat ve gayre her ne ise yerlü yerinden vakf için cem' ve tahsil ve kadim ve ola geldüğü vech üzere zabt u rabt ve ahz u kabz etdirilüb bila-muceb taarruz ideri olur ise marifet-i şer'ile men' ve def' olunmak şurut-ı evkafdan olduğu derkenar olundukda imdi derkenar mucibince amel olunmak bâbında fermân-ı "âlişânım sâdir olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerifim vardıkda bu bâbda sâdir olan emrim üzere 'amel edüb dahi zikr olunan zaviye ve tevliyet ve nezaret cihetleri ba-şart-ı tedris mûma ileyhın üzerinde olub ber-muceb-i defter-i hakani vakfa hâsıl yazılan galât ve rüsûm-ı saire ve icarat ve gayre her ne ise yerlü yerinden vakf için cem' ve tahsil ve kadim ve ola geldüğü vech üzere zabt u rabt ve ahz u kabz etdirilüb bila-muceb taarruz ideri olur ise marifet-i şer'ile men' ve def' olunmak şurut-ı evkafdan olduğu hazine-i amirem defterlerinde mukayyed olmağla hilaf-ı şurut ve mugayir-i emr-i alışâna bu veçhe müdahale ve taarruz iderlerse men' ve def' eylesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerife i'timâd kılâsın tahriren fi el-yevm es-sani işrin zilhicce sene selase ve semanin ve mi'e ve elf

İslambolü'l mahruse fi 28 min safer sene 184

Sayfa no.183.

Hüküm no.270.

Tekfurili zaviyesi için emr-i "âli

Kıdvetü'l-kuzâtü ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazlu ve'l-keâm Adana kâdısı ve Kusun nâibi zîde fazlühûma ve kıdvetü'l-emasil ve'l-akrân Adana mütesellimi zîde kadre tevkî-i refi-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki kıdvetü'l-emasil ve'l-akrân Mustafa zîde kadre rikâb-ı hümayûnuma memhur 'arz-ı hal edüb bi'l-fiil darü's-saadetim ağâsı nezaretinde olan evkafdan ba-berat-ı alişân mütevellisi olduğu vilayet-i Adana tukinde(?) mezid-i Adana muzâfaından Kusun nahiyesinde vâki' Tekfurili karyesi ve Şeyhlü mescid zaviyesi vakfının Adana'da ... mezra'ları tobrağında zira'at edenlerin zira'atlarıyla hasıl eyledikleri terekelerinin 'öşri ve sürsat-ı saireleri ve Tekfurili nâm mahale kâin vakf-ı mezbûrun kadim ve sâdat ve dükkâkin ve ...hane ve sair 'akarât-ı vakfdan hasıl olan icâreleri kadimden cem' ve tahsil olageldiği vech üzere tarafından vekil cem' ve tahsil eylemek murad eyledikte Adana ahalisinden vukuf-ı merkumdan ba'zı haflebe ve cebayirden kimesneler mani' olub irad-ı vakfın ker ve noksan ve vakf-ı şerifde ... ba'is ve bâdi olmalarıyla ol makulelerin vâki' olan ta'dileri men' ve def' ve vekil-i merkume Adana'da bez ve 'aşar ve rüsumat ve sair icratını cem' ve tahsiline bir ferd mani' ve mürahim olmamak üzere bir kıt'a emr-i şerifim verilmek bâbında istid'a etmeğin hazine-i amiremnden mahfuz Haremeyn muhasebesi müraca'at olundukdavakf-ı mezbûr serser şartıyla ba-vazife-i muayyene tevliyeti mûma ileyh el-hac Mustafa zîde 'alanın berat-ı alişanımla üzerinde olduğu ve bu misillü Haremeyn-i şerifeyn muhasebesinde mukayyed olan evkafın varidat ve hasılatının cem' ve tahsiline mugayir-i şer'e aherden müdahale ideri olursa marifet-i şer'ile men' ve def' olunub kadimden olageldiği üzere taraf- vakfdan cem' ve tahsil olunmak için emr-i şerifim verildiği derkenar olundukda imdi şurutu mucibince mahallinde şer'ile görülmek emrim olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerifimle vardıkda bu bâbda sadır olan emrim üzere 'amel edüb dahi husus-ı mezbûru mahallinde marifet-i şer'ile mukayyed olub göresin evkaf-ı mezbûrenin defterde hâsıl yazılan varidat ve hasılatının cem' ve tahsiline kadimden olagelmiş mugayir hilaf-ı şer'i şerif aherden müdahale eylemişler ise marifet-i şer'ile men' ve def' varidat ve hasılat kadimden olageldiği üzere cem' ve tahsil etdirüb aheri müdahale ve taarruz etdirmeyesiz şöyle bilesiz 'alamet-i şerife itimad kılasız tahriren fi el-yevm el-hâmse rebiulevvel sene selase ve semanin ve mi'e ve elf

İslambolü'l mahruse

Fi 27 saferu'l-ahir ?sene 1184

Sayfa no.184.

Hüküm no.271.

Sıbyan için emr-i "âli

...müslimin...vallahu'l-muvahhidi ma'denil fazl ve'l yakin rafi-i 'alamü'ş-şerife ve'd-din varis-i ulumil enbiya vel mürselin el muhtas bi mezid-i inâyetil melki'l muin Anadolu'nun sağ kolu nihayetine varınca vâki' ... faham zîdet-i fazluhum mufâhiru'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâil ve'l-keâm ve sair kuzât ve nüvvab zîde fazluhum mufâhiri'l-emasil ve'l-akrân mütesellimler ve voyvodalar ve ayan-ı vilayet ve cümle zâbitan kadrühüm tevki' refi' humâyûn vâsıl olıcak ma'lum ola ki memalik-i Anadolu ve Rumili'nde eşkinci zeamet ve timarlarına mutasarrıflar iken 'alel ve ihtiyar olduklarına binaen tekaüd ... ile teküd olanlardan ma'ada tevâna ve ...dahi zeamet ve tüccarlara mutasarrıf olub kaydlarımızda sabı işareti vardır deyü sefere gelmediklerinden ve alay beyi ve sancakları dahi bu makuleleri haber vermediklerinden bu ana dek cebelü itasıyla seferden ve arasta olmalarıyla bu keyfiyet eyalet askerinin

kalillerine ve ihtila-yı nizam ve şeveş(?) ahvallerine bais olduğuna binaen Anadolu ve Rumili'nde bu misillü sabi kayıdlarına timar ve zeamet tasarruf edenlerin defterhane-i amiremde ve baş muhasebede olan kuyudatı ... olduklar tarihlere nizâ el-yevm tevâna olmak iktiza edenlerin cebeblüleri ref' ve'l-fad(?) sair seferiye rüyesine idhal ile tashiha kuyudat-ı irade-i aliyyeme müteallik idüğü cümlesine ibşa' ve ifham olunmak fermanın ve Anadolu'da olanlar iki buçuk aya değin ve Rumili'de olanlar bir buçuk aya değin sancaklarında mêmûr oldukları mahallerde alay beyleri mirimiranları altında hizmetde bulunan mülazımlara tevcih husus dahi bu defa tebinye sadvane olmağın imdi işbu emri-i şerifim ile Anadolu'nun sağ kolunda taht-ı hükümet ve kazalarınızda vâki' beledat ve kuzât ve kurada müfadiler bedanile mazmun-ı emri-i hümâyûnum cümleye ilan ve işaret ve o misillü sabi kayılarıyla zeamet ve timarlara mutasarrıf olanlar her kimler ise derhal yerlerinden ve yörelerinden ihrac ve iki buçuk ay müddetleri tarafından sancaklarının mêmûr oldukları mahallerde bayrakları altına layık olmak üzere müsaraat irsâllerine ale'l-ittifak ihtîmâm ve bu bâbda mezid-i taharri ve akdam eyleyesiz şöyle ki müddet-i mezkure hululünedegîn mahal mêmûrlarında isbat ve savd etmeyenlerin sonra vâki' olacak ağrarlarına ve iddialarına katıyyen itibar olunmamak şartıyla zeamet ve timarları derhal üzerlerinden ref' ve müstehak ve hizmetde olan müradifleri bileceği bi-iştibah olmağın ana göre bu husus-ı celilesine gereği gibi ifham ve ilan ederek seran ve acilen cilayetlerinden ihrac ve irsâllerine say'-ı müla-keâm ve ... hilafına rıza ve cevazdan iftinâm olunmak bâbında fermanın alışınam sadır olmuştur buyurdum ki vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-'ittibâ' ve lâzımü'l-ımtis'âlimin mazmûn-ı itâ'at-ı makrûniyle 'âmil olub hilâfından hadr ve muhanebet eyleyesiz söyle bilesin 'alâmet-i şerife i'timâd kılâsız tahriren fi evahir-ı zilkade sene selase ve semanin ve mi'e ve elf

... Bâbadağı gurre-i rebül evve sene 184

Sayfa no.175.

Hüküm no.272.

Hâc Süleymanın ... emir-i

Kıdvetü'l-emacid ve'l-a'yân Adana mütesellimi zîde mecdühü tevki-ı refi-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki işbu hal-i .. iştimalde cânib-i Hicaz hafret-dârdan(?) ric'at eden el-hac Süleymanın emn ve selametle imrarlarına ve yolların eşkıyadan temîn ve tathirine sinin-i sabaka'adan ezid-i ihtîmâm ve dikkat olunmak murad-ı hümâyûnum olmakdan nâşi mütesellim-i mûma ileyhsin bi'l-nefs kendiler mükemmel ve munzatom adamlarını ve Adana'nın bulunan askeriki ve harb...müslimini re's-i hududdan istikbal ve innâd ve salime getirüb Konya eyaletine teslim... ve tevân eslimin(?) için tekid o akdama işbu emri-i alışınam dahi asdar ve irsâl ile irsâl olunmuştur imdi bu vakti o zaman-ı saireye mukayese etmeyüb bunların eşkıyadan temîn ve tathirine ve haccac-ı saadet münhacek mezid.. emri-i üzerlerine mahale say' ve gayret eylemek matlub-ı hüamyunum olduğu malumun oldukda .. tarik hususuna mezid-i ihtîmâm ederek avdet eden haccac-ı müslimin ber-vech-i muharrer ... adamların Adana'nın bulunan askerisi ve harb-ı zarye(?) kâdir ehl-i erleriyle bi'l-nefs kendi ... istikbal ve emîn ve salim götürüb Konya eyaletine teslim bezl ve say' ve mahal eyleyesin şöyle bilesin mahsûs-u tekrar emri-i şerifimle beyyine ve tekid olunmuş iken mazallahu teala ... rehavet ve kusurun sebile asa-yı rahide gelen zarar ve ziyân isabet eylemek ihtimali olursa asla ve kat'a Re's ve ... mesmu' olmayub kerbiyane hayatını serpençe-i kahr-ı mülükânemden salah idemezsin ana göre hareket ve yolların eşkıyadan temîn ve tathirine ve haccacın emn ve selamet ile imrarlarına sarf.. ve takat ve adni kusur ve rehavetden begayet hudur ve mücanebet eylemek bâbında fermân-ı 'âlişânim sâdır olmuştur buyurdum ki vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere

şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-'ittibâ' ve lâzımü'l-ımtis'âlimin mazmûn-ı itâ't-makrûniyle 'âmil olub hilâfından be-gâyet hudur ve mücanebet eylesin söyle bilesin 'alâmet-i serîfe i'timâd kılâsın tahriren fi evahir-ı şehr-i saferu'l-hayr sene erba ve semanin ve mi'e elf

İslambolü'l mahruse

Mucibince kaimmakam mektubu dahi sadır olmuşdur

Sayfa no.186.

Hüküm no.273.

Erbâb-ı istihkâkdan isbu râfi'-i tevkî-i ref'ü's-şân-ı hakani Hafız Seyyid İbrahim halife zîde salahe rikâb-ı hümâyûnuma arz-ı hal edüb Adana mahsulatından Sofu Bağçesi mahallesinde vâki' Sofunluoğlu mescid demekle şehr-i camii-i şerif evkafından almak üzere yevmi bir akce vazife ile cami-i merkumda nısf-ı İmâm olan Ali halife asitanede olduğundan kendi hüsn-i rıza ve ihtiyariyle mutsarrıf olduğu İmâmet-i merkumeyi kendüye ferağ ve kasr-ı yed ve beratını teslim etmekle fariğ-i merkumun kasr-ı yedinden tevcih olunub yedine berat-ı alışanım verilmek bâbında istid'a-yı inayet etmekle 'atik beratı hanza(?) olmağla kasr-ı yedinden tevcih olunmak fermanım olmağla hakkında mezid-i inayet-i padişahanem zuhur getirüb bin yüz seksen dört senesi muharremînin on ikinci günü tarihiyle sürh verilen rü'es-i hümâyûnum mucibince bu berat-ı hümâyûnu virdim ve buyurdum ki mezbûr ... İbrahim halife zîde salahe varub kasr-ı yed iden merkum yerine camii-i mezkurda İmâm olub eda-i hizmet eyledikten sonra tayin olunan yevmi bir akce vazifesi vakf-ı mezbûr mahsulünden mütevellisi olanlar yedünden alub mutasarrıf olan bu bâbda kasr-ı yed iden merkum ve taraf-ı aherden dahl ve ta'arruz kılmayalar şöyle bileler 'alâmet-i şerife i'timâd kılalar tahriren fi el-yevm et-tasi aşer min muharremu'l-haram sene erba ve semanin ve mi'e ve elf

İslambolü'l Mahruse

fi 10 rebiulevvel sene 1184

Sayfa no.186.

Hüküm no.274.

Mukata'at-ı Çuğul 225

Bin yüz seksen dört senesine mahsuben mal-ı miri

Vech-i tahrir üzere

Balada tahrir olunan Çuğul mukata'asının üç reb' hissesine mutasarrıf kulbcu Halil Ağâ'nın ve ... Mustafa Çelebi yedinden mukata'a-i mezbûrun gerek mal-ı mirisi ve gerek mal-ı kalemiyesi cem'a yekûn iki yüz yigirmi beş guruş işbu bin yüz seksen dört senesine mahsub bi't-tamam ahz u kabz ve teslim-i hazine .. olmağla sefr olunmak için işbu tezkere tahrir ve merkum yedine ita olunmuşdur vakt-i hâcetde ibrâz oluna fi S sene 1184

.... Mehmed vali-i Adana

Sayfa no.187.

Hüküm no.275.

Sıbyan için emr-i "âli

Mufâhiru'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâil Adana ve İçil ve Alanya ve Tarsus sancaklarında vâki' kazaların kâdıları ve naibleri zîde fazluhum ve kıdvetü'l-emasil ve'l-akrân hala Adana mütesellimi ve bu husus için Deraliyye'den mübaşir tayin olunan kapu çukadarı hâc Mehmed zîde kadruha tevki'i refi'i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Adana ve İçil ve Alanya ve Tarsus sancaklarında vâki' za'mad-ı erbâb-ı timarı sabyane ve münka'idenin seksen üç senelerine mahsuben üzerlerine lazım gelen cebelü bedliye nevide(?) tahsilleri ordu-yu hümâyûnum tarafından Adana beylerbeyisi Karslızade Hasan Paşa dâme ikbâlenin uhdesine kayd ve emr defterleri

asitane-i saadetime irsâl lakin paşa-yı mûma ileyh sefer-i hümâyûnuma mêmûr olub sen ki mütesellim-i mûma ileyhsin mirimiran-ı mûma ileyh tarafından Adana mütesellimi ve kâffe-i umûruna vekil olduğuna binaen zikr olunan cebelü ...senin marifetinle tahsili iktiza eylemekden ordu-yu hümâyûnumdan varid olan emr defterleri mübaşir-i mûma ileyh ile tarafına irsâl olunmağla imdi elviye-i mezbûrda vâki' ze'ama ve erbâb-ı timar sabyane ve müteka'idelerinin senin-i mezbûr sene-i mahsuben üzerlerine edası lazım gelen cebelü bedliyeleri tarafına irsâl olunan emr defterleri mevacicblerince yerlü yerinden cem' ve tahsil ve evvel emrde tahsil eylediğın akçeleri mübaşir-i mûma ileyhe teslim ve Deraliyyeme irsâl-ı ihtîmâm ve dikkat eylemek fermanım olmağın hususa işbu emr-i celilü'l-kadrim asdar ve rikab-ı hümâyûnum defterdarı dâme 'uluvvenin çukadarlarından merkum ile irsâl olunmuşdur imdi vusulünde ber-vech-i muharrer elviye-i mezbûrede vâki' zea'ma ve erbâb-ı timar sabyane ve müteka'idelerinin senin-i mezbûre ... mahsuben üzerlerine edası lazım gelen cebelü bedliyeleri tarafına irsâl olunan emr defterleri mevacicblerince yerlü yerinden cem' ve tahsil ve evvel emrde tahsil eylediğın akçeleri mübaşir-i merkuma teslim ve asitane-i saadetime irsâl ve tesbile ihtîmâm ve dikkat eylesesin ve sen ki kuzât ve nüvvab ve mübaşir-i mûma ileyhâmsın sizler dahi mucib-i emr-i şerif üzere amel ve hareket eylemek bâbında fermân-ı "âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hüm-i şerifimle vüsûl buldukda bu bâbda vech-i mesrûh üzere seref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i celil-i 'âlişânımın mazmûn-ı itaat-makruniyle 'âmil olub hilafından mücanebet eylesesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız tahriren fi el-yevm es-sadis işrin min safer sene erbaa ve semanin ve mi'e ve elf

İslambolü'l mahruse

Bâbadağı

Mucibince defterdar mektubu dahi sadır olmuşdur

Sayfa no.188.

Hüküm no.276.

Deve için emr-i "âli

Kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazlu ve'l-keâm Adana ve Semen ve İçil ve Tarsus ve Maraş kazaların kâdıları ve nâibleri zîde fazlûhum mufahiru'l-emacid ve'l-a'yân zikr olunan sancakların mütesellimleri dergâh-u mu'allam gediklülerinden aşçı başı dâme .. 'ala zîde mecdühûma tevki'i refi'i hümâyûn vâsıl olucak ma'lum ola ki geçen sene ordu-yu hümâyûn nusret-makrunum lazimesiçün el-yevm-i mezbûrdan ihracı femanım olan mekkâri şetrânı vakt ve zamanıyla ordu-yu hümâyûnuma ulaşmamak hasebiyle iş'ar-ı sabıkadan olduğuna kıyasa beher-i mekkâri seksen guruşdan icab eden Adana sancağından... sancağından dört bin ve İçil sancağından on altı bin ve Tarsus sekiz bin ve Maraş sancağından on bir bin altmış guruş bedeliyelerinin tahsili bâbında şerfir-i sudur olan emr-i şerifim ile sen ki gediklü-yi mûma ileyhsin ol tarafa azimet edeli bir buçuk seneye karib müddet-i mezbûr etmiş iken meblağ-ı mezbûrdan şimdiye dek bir parası henüz hazine-i amireme isal olunmayub mebağ-ı mezbûr ise masarîf mühimme-i müsta'cele-i havale ve tertib olunmakdan nâşi bir gün akdem ve bir saat mukaddem icab edenlerden tahsil ve hazine-i amireme isale olunmayub derece-i vücubda iken sen ki gediklü-yi mûma ileyhsin mecd-i sefer-i hümâyûnum müştaklana kendüsi... ile tahsil ve nasr(?) idüğü akçeleri mevacibe ile ba'zı kimesnelere 'ita olunmayan akçelere dahi imh'âline .. birer mikdar akçe zam ile tahsilinde tekâmül ve tehâdun eyledikten kat'a şek ve şübhe olmadığına binaen ze'ametın üzerinden ref' ve tedib ve kat'a tebd olunmaması icab etmeğın bundan sonra o makule hilaf.. hareketden mücanebet ve şetrân bedeliyesinden tahsil edüb ... virdiği akçeleri evvel emrde işbu emr-i şerifimin vusulünden birkaç güne değın 'icalane ve müsara'ata asitane-i saadetime irsâl ve isale ihtîmâm ve dikkat ve henüz tahsil

olunmayan akçeler dahi müddet-i kalileden 'ala el-hâl tamamen ve kâmilten tahsil ve ... istishab ve asitane-i saadetime 'ad ve...ma'deret birle mukteza-yı makâte müsara'at etmek şartıyla egerce şimdlik te'dib ve tenkilinde ağmaz olunub iken bundan sonra dahi ferman-ı hümâyûnuma mugayir hareket itmek ihtimali olursa sabt ve temdid olunan da'idâna mazhar olacağın ... idüb ana göre hareket ve mazmun-ı ferman-ı hüamyunum üzere harekete bezl ve say' ve ma'zeret eylemek fermanım olmağın işbu emr-i celilü'l-kadrim asdar ve rikâb-ı hümâyûnum defterdârı dâme 'uluvve çukadarı el-hac Mehmed ile irsâl olunmuşdur imdi vusulünde sen ki gediklü-yi mûma ileyhysin madde-i mezbûrenin 'adem-i husuli mühimânesini kendüsi sefer-i hümâyûnum şikkından vâreste eylemeğe alet edüb bundan sonra dahi rıza-yı hümâyûn-ı padişahâneme mugayir harekete cesaret eylemek ihtimalin olur ise ... ze'amın ... ref' ve kendüsine vesile nebd(?) ve basihat ve saire mucib-i 'ibret olmak için kal'abend olacağını cüzi fikrde tayin edüb ana göre tabsarât ve 'akilat-i hareket ve şimdiye dek tahsiliyeden ve ... mürahiyeye virdiğin akçeleri bu kerre mevcut olan akçeler ile ma'an evvel emrde işbu emr-i şerifimin vusulünden birkaç gün zarfında asitane-i saadetime irsâl ve henüz tahsil olunmayanları dahi müddet kalilede tahsil ve ... istishab ve bir gün akdem ve bir saat mukaddem âsitâne-i saadetime 'avdet ve eyâba 'acele(?) ve müsara'at edüb tahir ve tekâsül misillü hilaf...ve siz ki mütesellimlersiz bu hususda sizler dahi hizmet-i mêmûre olmağla eger liva-i mezbûrlardan matlub- şetrân bedeliyelerinin tahsilinde tekâmül ve redâvet zuhur eder ise bir dürlü asn'a ve istima' olunmayub muahhede ve mu'atib olacaklarınızı ta'biba bilüb ana göre hareket ve sancaklarınızdan mezit ve matlub olan şetrân bedeliyesinin müddet-i kalilede 'ala el-hâl tahsil ve mübaşir-i mûma ileyh ile 'icalene ve müsara'at asitane-i saadetime irsâline ihtlâmâm ve dikkat eyleyüb rıza-yı hümâyûnuma mugayir vaz' ve halâtndan be-gayet .. ve mücanebet eyleyesiz ve siz ki Mevlana-yı mûma ileyhimsiz sizler dahi mucib-i emr-i şerifimle 'amel ve hareket eylemeniz bâbında fermanı 'alışânım sâdir olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerifimle vardıkda vech-i meşruh ... şeref-yâfte-i sūdûr olan işbu emr-i şerif-i celilü's-şâna vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtis'âlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûniyle 'âmil olub hilâfiyla vaz' ve hareketden begâyet ihtirâz ve ihtisâb eyleyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerife i'timâd kılâsız tahriren fi el-yevm es-sadis 'aşer min saferu'l-hayr sene erba ve semanin ve mi'e ve elf

İslambolü'l mahruse mucibince sadrazam mekrubu dahi sâdir olmuşdur

Sayfa no.189.

Hüküm no.277.

İhtisâb için emr-i 'âli

Emîrü'l-ümerâi'l-kirâm kebîrü'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadri ve'l-ihtirâm sâhibü'l-izzü ve'l-ihtisâm el-muhtassu bi-mezîd-i inâyetü'l-melikü'l-a'lâ Adana beylerbeyisi dâme ikbâle ve kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazlu ve'l-keâm Mevlana Adan kâdisi zîde fazlühü tevki' refi' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki kıdvetü'l-emacid ve'l-a'yân hala rikâbdarım olan mr ahmed zîde mecde rikâb-ı hümâyûnuma 'arz-ı hâl edüb ber-vech-i iştirak maliâne 'uhdesinde olan ihtisâb-ı Adana ve tevabi'i mukata'asının bin yüz seksen iki senesni Martı ibtidâsından zabt eylemek üzere Adana ayanından Vakzuf oğlu Osmân Ağâ nâm kimesneye deruhde ve iltizam ve bedel-i iltizamı olan meblağın bir mikdarını mûma ileyhın tarafına edâ ve ksr-ı baki olan bin guruş dahi bu esnada irsâl ve teslim eylemek üzer iken mültezim-i merkumun bundan akdem vefat eylediği ihbar ve inhâ olmakdan nâş mukata'a-i mezbûrun sene-i mezkura mahsuben mal-i miri ve kalemiyeleri henüz teslim-i hazine-i amirem olunmayub zikr olunan on bir guruşdan 'ita ve teslim-i hazine-i amirem olmağâ mansut akçeden olmağla ber-muceb- şurut müteveffa-yı mezbûrun Adana'da olanal-

mevcudundan temessükü mucibince marifet-i şer'ile evvel emrde maru'z-zikr on bin guruş miri deyni ikrar ve mûma ileyh tarafına isal ve hazine-i amireme teslimi labed ve mühim olan mal-ı miri ve kalemiye akçeleri tamamen edâ ve teslim olunmak bâbında emr-i şerifim sudurunu istid'a eylediği ecilden hazine-i amiremde mahfuz hazine muhasebesi defterlerinden ... olundudabu akule tahsildar....olan emval-i miri virdikleri memhur ve ma'mul yedine temessükleri mucibince marifet-i şer'il tahlil olunmakve mal ... cümleden akdem beytü'l-mal ...olub tahsili ehem ve muktezi olmağla fevt olan tahsildarların zimmetlerinde baki kalan mal-ı miri tahsil olunduktan sonra ...sairelerine olunmak üzere emr-i şerifim

Verildiği derkenar olmağın imdi merbut mucibince amel olunmak amel olunmak fermanım olmuştur buyurdum ki hüm-i şerifimle varub şurut-ı mal-ı miri cümleden akdem ve beytü'l-mal-ı müslimin tahsili ehem ve muktezi olmağın müteveffa-yı mezbûrun ... tasrihiyle verdiği memhur ve masmul be-gasnı(?) mu'asınca mukataa mezbûr malından gayraz teslimat zımnında baki kalan her ne ise ba'de's-subut icab edenlerden tamamen tahsil ve mûma ileyh tarafından edâ ve tesmin etdirilüb hilaf-ı şurut ve mugayir-i emr-i alışana ta'allul ve muhalefet birle ... mal-ı miri etdirmeyesiz şöyle bilesiz alamet-i şerife 'itimad kılâsız tahriren fi el-yevm es-salis aşer min Ramazan sene selase ve semanin ve mi'e ve elf

İslambolü'l mahruse

Sayfa no.190.

Hüküm no.278.

İftihâr'ül-has ve'l-mütebeyyin ma'temedü'l-müluk ve's-selatin-i muhtar-ı kefr ve 't-temkin darussaadem ağâsı olub haremeyn-i şerifeyn evkafı nazırı olan Mercane Ağâ dâme-uluvde rikab-ı hümâyûnuma arz gönderüb taht-ı nezaretde olan evkâfdan Adana muzafatından Kasun kazasınca Tekfurculu mescid ve zaviyesi cemaat Musa seyyidilü nâm diğer şeyhlü zaviyelerinin berat-ı alışanımla mutasarrıf el-Hac Mustafa nâm kimesne ile ulema-i Adana'dan es-seyyid Ahmed zîde salaha zikr-i âti münaza'atları ber-muceb-i işaret-i şer'ile gedirilüb aslam olunmak bâbında sadır olan ferman-ı alışanımla bilfiil Rumili kâdıları ile sarmin-i şeref-yafet-nişin zîde alaya havale olundukda Adana'da Tarsus sancağında Kasun kazasında vâki' İsa Bey nâm diğer şeyhlüzadesinin vazife-i muayyenesi ile ba-şart tedris-i tevliyet ve zaviyedarlığı nuru'l-ımtihan ba-işaret-i şeyhülislam olmağla sahib-i edlin ve bad-ı resmiye istihkakına iddiasında olan ulemadan es-seyyid Ahmed zîde salaha sadır olan ferman-ı alışanıma imtisalen Haremeyn-i şerifeyn müfettişi Ahmed Necib zîde ala mu'tiyle ma'kud ve meclis-i şer'i münirde zikr olunan Kasun kazasında kâin Kable Celasin pınarı ve garben cebl-i kebir ve şimâlen sınırda ve şarken vadi-i azim ile mahdud münaza'a-fiha olan arazisi zaviye-i merkume kurbunda olan Tekfurlu zaviyesinin mukaddema müteveffa-yı es-seyyid Mehmed ile terafi' ve İsa Bey zaviyesi arazisine ... etmemek üzere ba'de't-tenbih mezbûrun kasr-ı yedinden olmağla zaviyesi arazisinden olmak da'imiyle vaz' yeri sabit ve mütehakkık olan neccardan el-hac Mustafa ile terafi'lerinde zikr olunan İsa Bey zaviyesi ... şeylüzade zaviyesi demekle maruf ve Tekfurlu zaviyesinden başka ve kadim olub hatta tevliyeti Adana müftüsü zaviyedarları dahi Hasan ve şeyh Mehmed mahlulünden ...misillü salaf...nâm şeyhlü zaviyesi arazisinden olmak iktiza eder deyü merkum es-seyyid Mehmed'in müdahalesinden nâşi mahallinde ferman-ı alışanım ... olduğunda hudud-ı mezkure ile mahdud-ı arazi ez-kadim İsa Bey nâm diğer ... zaviyesi arazisine olduğu

Sayfa no.191.**Hüküm no. 279.**

Ve ez-kadim arazi-i merkume sükkânı cemaat-i Musa seyidlü nâm diğeri zaviye-i şeyhlü dimekle maruf olub ve camaat-i mezkur Tekfuri zaviyesine derbenci kayd olunmalarıyla sükkana-yı kadimleri olan arazi dahi Tekfuri zaviyesi arazisinde olmak iktiza eder deyü merkum es-seyyid Mehmed'in müdahalesine nâşi mahallinde ferman-ı alışanım mevâki' olduklarında sudur-ı mezkure ile mahdud-ı arazi-i ... Osmân Bey nâm diğeri şeyhlü zaviyesi arazisinden olduğu cem-i gafir ile ... ve müstahkak ve merkum Ahmed yedine .. şer'iden işbu muayene ve kıraat olunan tatbile hüccet verilmeyüb ve hüccet-i merkumenin bi-sunufi dahi ... Adana kâdısı el-hac Mustafa huzurunda lede'l-mürafa'a bâset ve ashabca sahih olduğunu hala Anadolu kâdıları Mevlana ... edamallahu teala fezaile ilam ve mazmunu .. merkum dahi mu'terin olub ve her tarafından şart ... tedris-i musarrâh ve merkum hâc Mustafa dahi tüccardan olmağla imtihandan izhar-ı...Ahmed yedine kemalan ve'l-berat-ı şerif-i alışan ihsan olmak isticvab olduğunu ... şer'iyye...seyyid Ahmed zîde 'ala iler Haremeyn-i şerifeyn müfettişi Ahmed Necib zîde 'ala bilfiil ilam etmeleriyle ilamları ... alemu'l-ulema ... efzalu'l-fazla-i el-müteverr'in bilfiil şeyhülislam es-seyyid Mehmed Said edamallahu teala fazabla işaret itmekle işareti mucibince tevcih ve ... ve... men' olunmak fermanım olmağın hakkında mezid-i inayet-i padişahanem zühura getirüb... saferinin on üçüncü gününden bu berat-ı hümâyûnu virdim ve buyurdum ki merkum seyyid Ahmed zîde ... varub cevhi-i meşruh üzere ba-şart tedris-i arazi-i mahdud-ı mezkuresiyle zaviye-i merkumeyi kemafi ... mutasarrıf olub edâ-i hizmet eyledikten sonra işbu berat-ı alışanımla zabt ve tasarrufuna merkum Musatafa tarafından ve taraf-ı aherden hiç ferd mani' ve mürahim olmayub dahl ve bu husus... şöyle bilesiz alamet-i şerife itimad kılâsız tahriren fi el-yevm es-sadis min saferu'l-hayr sene erba ve semanın ve mi'e ve elf

İslambolü'l mahruse

Fi 3 rebiu'l-ahır sene 184

Sayfa no.192.**Hüküm no.280.**

İmdâd-ı seferiye ferman

Mufâhiru'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâil ve'l-ke'lâm İçil ve Alanya sancaklarında vâki' kuzât ve nüvvâb ve zîde fazlühüm mufâhiru'l-emasil ve'l-akrân İçil sancağı mütesellimi ve Alanya sancağı mütesellimi ve ayan-ı vilayet zîde mecdühûhum tevki' refi' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki hala Adana beylerbeyisi emîri'lümerâ'i'l-kirâm Karslızade Hasan dâme ikbâlenin bin yüz seksen dört senesine mahsuben eyalet-i Adana'dan mu'ayyin imdâd ve seferiyenin tahsili için sâdır olan emr-i şerifim mucibince tevzi' ve taksim olunub tahsil olunmak murad olundukda tahtı hükümet ve kazalarının vâki' ba'zı kazaların 'ayan ve kura ihtiyarları müceddid-i tam' haslardan nâşi imdâd-ı seferiyeleri ... verilüb akce bedeli çul ve garar ve kör ve total bargir teklifi ile emr-i şerifime mugayir harekete cür'et etmeleriyle mezkurların mugayir-i şurut ve mukaddema sâdır olan emr-i şerifime muhalif akce bedeli ol vechile eşya ve bargir teklifi ile olan ta'dileri men' ve ref' ve mugayir-i emr-i şerife ta'l ve muhalefet etdirilüb hassa seferiyelerim .. tamamen tevzi' ve tahsil olunmak bâbında emr-i şerifim sudurunu mirimiran-ı mûma ileyh arz-ı hal ile inhâ ve istid'a eylediği ecilden vech-i meşruh üzere 'amel olunmak fermanım olmağın imdi eyalet ve elviye mutasarrıfları için tertib ve tesviye kılınan imdâd-ı seferiye mutasarrıflarının mü'net-i seferiyelerine 'avn ve medâr için tertib olunmuş olduğuna binaen siz ki Mevlana ve mütesellimler ve sair mûma ileyhimsiz ber-vech-i meşruh mirimiran-ı mûma ileyh

eyalet-i mezbûreden mu'ayyen olan imdâd-ı seferiyesinden levâtın-ı mezkuriyetde emr-i şerifim mucibince vakfa tevzi' ve her bir kaza ahalilerinin isabet eden hisselerini icalane tevzi' ve tahsil ve mirimiran-ı mûma ileyh tarafından kabza mêmûra edâ ve teslim etdirüb ... ve ... ve emr-i şerifime mugayir eşya ve bargir teklifi ile nakl ve mahallinden ve mikdar üzere ve hilafına ... ruhsat ve cevaz göstermekden gayetü'l-gaye nümayiş ve mücanebet eylemek bâbında ferman vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtis'âlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûniyle âmil olub hilâfindan begayet ihtirâz ve ictinab eyleyesiz şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız tahriren fi evail-i şehr-i rebiulevvel sene erba ve semanin ve mi'e ve elf

..... fi 9 rebiulahır sene 184

Derkenar: fermân-ı "âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerifimle vüsûl buldukda bu bâbda şeref-yâfte-i sūdûr olan fermân

Sayfa no.193.

Hüküm no.281.

İmdâdiye emri

Mufâhiru'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâil ve'l-keîâm Adana eyaletinde vâki' kuzât ve nüvvâb ve zîde fazlühüm mufâhiru'l-emasil ve'l-akrân ayan-ı vilayet zîde kadruhum tevki' refi' hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki işbu sene-i mübarekede ... seferiyesi üzerine musım ve muhtaf olan sefer-i hümâyûnuma mêmûr olan vezir-i azam ve mirimiran-ı kiramın mu'avenet-i seferiyelerine 'avn ve medâr için mutasarrıfları eyalet ve elviyeden tertib ve tesviye kılınan imdâd-ı seeriyelerinin dikkatle tevzi' ve tahsil ve taraflarına edâ ve teslim etdirilmesi lazıme-i halden olmakdan nâşi hala Adana beylerbeyisi olan emîri'l-ümerâi'l-kirâm Karlızade Hasan dâme ikbâle dahi iki bin nefer-i süvari asker ile emr-i şerifimle sefer-i hümâyûnuma mêmûr olub ve mühimmat-ı seferiyenin rü'yet ve tertib ve tanzimi mirimiran-ı mûma ileyhın eyalet-i mezbûra mu'ayyin olan imdâd-ı seferiyenin vakt ve zamaniyle mahallerinden tahsil ve taraflarına edâ ve teslime mevkufl olub seferiyede rü'esesine ibtida-yı muharrem itibariyle olunduğuna binaen işbu bin yüz seksen dört senesine mahsuben eyalet-i mezbûrede muayyen olan altmış altı kise akce imdâd-ı seferiyenin şurut-ı seferiye üzere vakt-i merkumdan vakfa tevzi' ve tahsil ve icalane mirimiran-ı mûma ileyh tarafından edâ ve teslim etdirilmek bâbında emr-i şerifim sudurunu mirimiran-ı mûma ileyhın kethüdası olan kıdevtü'l-emacid ve'l-ayan Halil zîde mecdahunun arz-ı halî ile inha ve istid'a eylediğine binaen vech-i meşruh üzere amel ve hareket olunmak fermanım olmağın imdi siz ki mûma ileyhımsiz ber-vech-i meşruh mirimiran-ı ileyhın seksen dört senesine mahsuben eyalet-i mezbûrede muayyen olan ol mikdar kise akce imdad-ı seferiyesini şurut-ı seferiye üzere vakt-i merkumdan ... tevzi' ve tahsil ve icalane ve müsaraata ve mirimiran-ı mûma ileyh tarafından edâ ve teslim-i ihtlâmâm ve dikkat eyleyüb evkat-ı saireye 'avn ve tahirden ziyade bir akçe ve bir habbe tahsil ve mikdar-ı zer ve hilafından be-gayet nümayiş ve mücanebet eylemek bâbında fermân-ı 'alişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerifimle vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sūdûr olan fermân-ı vâcibi'l-ittibâ ve lâzımü'l-ımtis'âlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûniyle 'âmil olub mikdar-ı .. hilafına vaz' ve hareketden gayetü'l-gaye ihtirar ve ictinab eyleyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız tahriren fi evasıt-ı şehr-i saferu'l-hayr sene erba ve semanin ve mi'e ve elf

..... fi 9 rebiulevvel sene 1184

Sayfa no.194.

Hüküm no.282.

Altmış altı kise akçe tahsiline emr-i "âli

Kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazl ve'l-keîâm Adana kâdısı zîde fazl ve kıdvetü'l-emacid ve'l-a'yân Adan mütesellimi zîde mecd (mecduhu) tevki'i refi'i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lum ola ki Mevlana-yı Adana beylerbeyisi emirul-ümera'il-kiram hüsn-i dâme ikbâlenin seksen dört senesine mahsuben eyalet-i Adana'dan iktiza eden altmış altı kise akçe-i seferiyenin yerlü yerinden cem' ve tahsili bâbında ordu-yu hümâyûnum tarafından egerce emr-i hümâyûnum sadır ve varid olub ancak mirimiran-ı mûma ileyhın seferiyesinden edâ olunmak şartıyla bundan akdem darbhane-i amiremnden malum olmakdan akçe istikraz ve tarafına irsâl olunmağla darbhane-i amiremnden ta'viza alınan meblağ mübaşir marifetiyle seferiye-i merkumdan ala arsal birkaç gün zarfında tahsil olunmak fermanım olmağın imdi seferiye-i merkume darbhane-i amireme teslim olunacak akçeden ve bir gün mukaddem teslim-i matlub-ı hümâyûnum olduğu ma'lumun oldukda mübaşir-i mûma ileyh marifeyile yerlü yerinden birkaç gün zarfında tamamen tahsil ve tekmiî-i ihtimâm ve dikkat ve ihtimâm-ı müsamahadan ve tahir ve tevaniyeden mübaniyet hudur ve mücanebet eylemeniz bâbında ferman-ı alışanım sadır olmuştur buyurdum ki vusul buldukda bu bâbda vech-i meşruh üzere şeref-yafet sudur olan fermana vacibu'l-ittiba' ve lazımu'l-imitisalin bi-sunuf-ı itaat-makruniyle amil olub hilafından mübaniyet hudur ve mücanebet eyleyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerife 'itimâd kılâsız tahriren fi evasıt-ı rebiu'l-ahır sene erba ve semanin ve mi'e ve elf

İslambolü'l Mahruse fi 10 rebiu'l-ahır sene 1184
mucibince sadrazam mektubu dahi sadır

Sayfa no.195.

Hüküm no.283.

Kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazl ve'l-keîâm Adana kâdısı zîde fazl ve kıdvetü'l-emacid ve'l-a'yân Adan mütesellimi dergah-ı mu'allam gediklülerinden olub bu hususa mêmûriyet ile ol cânibde olan Süleyman zîde mecdühâ tevki' refi' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki âsitâne-i saadetimde sakin tevsî-i afdalet yevmiyeleri için gediklü-yi mûma ileyh marifetiyle eyalet-i Adana'da vâki' kazaların mübayaası tertib ve fermanım olan üç yüz bin kile hintanın bi'd-defa'at akd ve tertibini havi varid olan arz ve mahzarlara bianen iki yüz bin kile hintayı icalaten tedarik ve teslim-i müsara'at eylemeleri şartıyla zikr olunan üç yüz bin kilenin yüz bin kilesi 'akd ve tenzil olunmağla e-haletü hazihî mahsul-i cedid hulul ve idraken etmekle gayraz-ı tenzil ve matlub-ı hümâyûnum olan iki yüz bin hinta mukaddem fermanım olduğu vechile icalaten ve müsaraat-ı tebliğ ve asitane-i saadetime irsâl ve tesyir etdirmek fermanım olmağın te'kid ve isti'cala işbu emr-i celilü'l-kadrim asdar ve imdi vusulünde gerekdir ki vüsûlünde gerekdir ki siz ki Mevlânâ-yı mütesellim ve mübaşir-i mûmâ ileyhsiz vech-i muharrer eyalet-i mezbûreden matlub-ı hümâyûnum olan üç yüz bin kile hintanın yüz bin kilesi bu defa olunmağla ma'ada iki yüz bin kile hintayı mahsul-i cedid-i hulul ve idrak ile ... binaen müddet-i kalileden icalaten ve müsaraat-ı mübaya' ve cem' ve tahsil ve bir gün akdem ve bir saat mukaddem asitane-i saadetime irsâl ve teslimine ihtimâm ve dikkat eyleyüb tahir ve tekamül misillü hilaf-ı marz-ı hareketden be-gayet hudur ve mücanebet eylemeniz bâbında ferman-ı alışanım sadır olmuştur buyurdum ki hükm-i şerifimle vardıkda bu bâbda vech-i meşruh üzere şeref-yafet sudur olan işbu emr-i celilü's-şâna vacibu'l-ittiba' ve lazımu'l-imitisalin bi-sunuf-ı itaat-makruniyle amil olâsız şöyle bilesiz 'alâmet-i şerife 'itimâd kılâsız tahriren fi el-yevm es-sani rebiu'l-ahır sene erba ve semanin ve mi'e ve elf

İslambolü'l Mahruse fi 23 rebiu'l-ahır sene 1184
mucibince kaimmakam-ı sadrazam mektubu dahi sadır olmuştur

Sayfa no.196.

Hüküm no.284.

Mehmed Ağâ'nın beytü'l-mal buyruldu

Medine-i Adana'da müsted-nişin şeri'at-ı gatta faziletli semahatli efendi hazretleri medine-i mezkurda bila-fevt vefat eden müteveffanın metrukânı ma'rifet-i şer'ile tahrir ve mukayyed-i kadim üzere Adana valileri tarafından emîn-i beytü'l-mal ahz u kabz etdirilemek resm-i "âli olmağla binaen 'aleyh işbu mah-ı rebiu'l-ahırın yigirmi beşinci gününden husus-ı mezbûrun rü'yet ve ahz u kabzı için tarafımızdan kıdvetü'l-emasil ve'l-akran Nerkemanzade Mehmed Ağâ betü'l-malı nasib ve tayin olunmağla Divan-ı Adana'dan işbu buyruldu tahrir ve asdâr ve yedine 'ita olunmuşdur ..teala gerekdir ki nefis-i Adana ve nevâhisinde bila-varir fevt olan müteveffanın terekelerini marifet-i şer'ile ba'de't-tahrir emîn-i mûma ileyhe ahz u kabz etdirilüb aher müdahale ve mugayir-i şer'i kimesneye ta'arruz itdirmeyüb mucib-i buyruldu ile 'amel olunmak deyü

.... Adana fi gurre-i ...evvel sene 184

Sayfa no.196.

Hüküm no.285.

Kalemiye fermanı

Kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazlu ve'l-keîâm Mevlana Adan kâdısı zîde fazlühû mufahiru'l-emacid ve'l-a'yân Adana mütesellimi ve Adana cizyedarı ve bu hususa derailiyemizden mübaşir tayin olunan dergâh-ı mu'allam gediklülerinden Mehmed zîde mecdühû tevki' refi' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki bin yüz seksen dört senesi ruz-ı kâsım hululü ibtidâsında donanma-yı hümâyûnum kalyonları 'avdetlerinde Bahr-i Siyah cânibinden henkâm-ı şitâ ve evvel baharda ihrac olacak kalyonların ber-muceb-i takım-ı levendat mevacicleri ve süvari ve mülazım kapudanlarının salyâneleri ve miri martar asarlarının 'ulufeleri için hazine-i amiremde nukud mevcut bulunmak üzere sâbıkı misillü şimdiden bazı emval-i miriyeden kadr-i kifaye akce tertib ve tahsil kılınması mühim ve muktezi olmakdan nâşi Anadolu cânibinde vâki' bazı mukata'at ve cizye ve avarız mallarından iki yüz yetmiş bin yedi yüz on altı guruş tertib ve tahsil kılınmağın binaen aleyh bin yüz seksen dört senesine mahsuben cibayeti mûma ileyhin 'uhdesinde olan Adana kalemi cizyesi malından on bir bin üç yüz yetmiş sekiz buçuk guruş ve ba'zı kimesnenin uhdelerinde olan adet-i ağnâm ve ... mukata'asının seksen bir senesinden seksen bir senesine seksen üç senesine gelinceye yigirmi bin dört yüz doksan guruş ve kezalik seksen bir senesine seksen üç senesine gelinceye mirimiran-ı eyalet-i salb mukataasından malından on iki bin altı yüz kırk dokuz guruş mahiyetü'l-mecmu' kırk dört bin beş yüz on sekiz guruş üç kıt'a sebep-i tahrir ahkâmı muciblerince havale ve tayin olunmağla siz ki kâdı ve mütesellim-i mûma ileyhsiz mebalîğ-i merkumeyi cizyedar-ı mûma ileyhin ve mukati'in-i mezkurtin ashabından ve mevcut buldukları suret-i mültezimlerinden ve makbâbalarından(?) ve sair icab ve iktiza edenlerin tamemn tahsil ve mübaşir-i merkumeye teslim ve bir günden evvel deraliyyeme irsâl ve hazine-i amireme edâ etdirilmek fermanım olmağın işbu emri-i alışanım asdar ve mübaşir-i mûma ileyih ile irsâl olunmuşdur imdi vusulünde meblağ-ı merkum ... saire ... olunmayub şita evvel baharda ihrac-ı mühim olan donanma-yı hümâyûnum kalyonlarının levendat mevacibi levendat mevacicleri ve süvari ve mülazım kapudanlarının salyâneleri ve miri martar asarlarının 'ulufeleri tertib ve tahsil kılınmış olmağla binaen aleyh üç kıt'a sebep-i tahrir mucibince cizye-i mezkure ve mukata'atin-i mezbûrtin mallarından havale olunan meblağ-ı merkumeyi bir saat mukaddem cizyedar-ı mûma ileyhden ve malikane ashabından ve mevcut buldukları suretde mültezimin ve sair iktiza edenlerden ala el-

hâl tahsil ve tekmil ve mübaşir-i mûma ileyhe teslim ve icalane deraliyyeye irsâl ve teslim-i hazine-i amireme etdirilmek hususuna ihtlâmâm ve dikkat eyleyesiz şöyle bilesiz hazinedar-ı mûma ileyhe ve yahud mukata'atin-i mezkurenin mutasarrıf olduklarından havale-i mezkure akçelerinin edâsında rehavet ve yahud tahir ve terakki gün hareket-i cesaret ile tahri ve sebep ve illet olmak ihtimalleri olursa bir dürlü cevaba kâdir olamayub mesul ve mu'atib olacaklarını iş'ar eyleyerek mebaliğ-i merkumeyi bir saat mukaddem ala el-hâl tahsil ve teslim-i hazine-i amirem olmak için mübaşir-i mûma ileyh ile deraliyyeme irsâl-i sarf ve say' ve kudret eyleyesiz ve sen ki hazinedar-ı mûma ileyhsiz sene-i mezbûra binaen cibayet 'uhdesinde olan kalem-i mezbûr cizyesin malından ber-vech-i meşruh havale olunan meblağ-ı mezbûru vürud-ı emr-i şerifde kat'a tahir ve tevakkuf eylemekden bir an akdem ala el-hâl tedârik ve mübaşir-i mûma ileyhe edâ ve teslime mezid-i ihtlâmâm ve dikkat ve 'avdet ve tahirden ve ve illet eylemekden gayetü'l-gaye nâşi ve mücanebet eyleyesin ve sen ki mübaşir-i mûma ileyhsin inşallahu teala... bâbu's-selam-ı Adana'ya vardığında mebaliğ-i merkumeyi cizyedar-ı mûma ileyhden ve sair icab ve iktiza edenlerden marifet-i şer'iyetinle ... hal tahsil ve cizye rabt ve 'ala cenahu'l-isti'cal deraliyyeme avdet ve ... müsaraat ve avdet ve tahir misillü hilaf... hareketden ziyade nümayiş ve mücanebet eylemek bâbında ferman-ı 'alışânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hüküm-i şerifimle vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yafte-i sūdûr olan işbu emr-i celilü's-şana vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtis'âlimin mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla 'âmil olub hilâfiyla vaz' ve hareketden mücanebet eyleyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerife i'timâd kılasız tahriren fi el-yevm es-sani işrin min şehr-i saferü'l-hayr sene erba ve semanin ve mi'e ve elf

...

Fi 4 cemadiyel evvel sene 184

Sayfa no.198.

Hüküm no.286.

Der-i devlet-i mekine 'arz-ı da'i kemîne budur ki hala Adana eyaleti beylerbeyisi zü'l-kadru'l'ali saadetlü Hasan Paşa hazretlerine tayin ve tahsis buyrulan altmış altı kise seferiyelik eyalet-i mezbûrdan tahsili bâbında şeref-nir-sudur olan ferman-ı cihan-muta' çukadar-ı mezkur ağâ kulları yediyle medine-i mezbûre mahkemesine vürud ve cümle mevahibesinin olundukda sema'an ve taim kurasınca ba'de'l-edâ ahali-i mezbûr cevaplarında el-edâ eyyam sayf olmak takribiyle ... kesri milakda(?) ve bazı mahallerde olub mal-ı merkumenin tahsili muteber olmağın tarih-i ilamdan kırk gün mürurunda eyalet-i mezkureye tevzi' ve taksim ve cem'-i tahsil ve mahalline isale müteahhid oldukları ilam ediyor ki ... ve iltimas ol ki vaz'u'l-hâl bi'l-iltimâs 'alaya arz ve ilam oldundu baki emr hazret-i men lehü'l-emrindir fi gurre-i cemaziye'l-evvel sene erba ve semanin ve mi'e ve elf

Sayfa no.198.

Hüküm no.287.

Adana'da vâki' Ramazan oğlu Piri Mehmed Paşa ve Halil Bey'in bina eylediği camii-i şerifde eyyam-ı safide yevmi nim akce vazife ile hatib olan es-seyyid Musa kendi hüsn-i rızasıyla erbâb-ı istihkakdan işbu rafi'-i tevki'-i Ref'u's-şân es-seyyid el-hac Abdullah'a feragat ve kasr-ı yed edüb mezbûr dahi her vechile layık ve mahal ve müstahak olmağın tevcih olunub yedine berat-ı şerifim verilmek bâbında naibi Mevlana Mehmed zîde ala arz etmekle bu berat-ı hümâyûn saadet-makrunu virdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm merkum es-seyyid el-hac Abdullah varub zikr olunan camii-i cedidde fariğ-i mezbûrun yerine hatib olub hizmet-i lazimesi mer'i ve müeddi kalmakdan sonra yevmi nim akce vazifesiyle mutasarrıf olub vakıfın ruh ve devam-ı ömr-i devletiçün duaya müdavemet göstere ol bâbda taraf-ı aherden hiç ferd mani' ve mürahim olmayub

asla dahl ve taarruz kılmayalar söyle bileler 'alâmet-i serîfe i'timâd kılalar tahriren fi evasıt-ı cumade'l-evvel sene erba ve semanin ve mi'e ve elf

Makam İslambol

Fi 16 cemadiye'l-ahır sene 1184

Sayfa no.198.

Hüküm no.288.

Bu hüküm deftere kayd edilmemiştir.

Sayfa no.198.

Hüküm no.289.

Bâ'is-i tahvil budur ki

Bundan akdem vefat eden pederim Ahmed Beşe ve validem Emîne hâtun ve karındaşım Hasan Beşe dahi bâ-irs şer'i bana isabet ve intikal yedine cüzi ve külli hisse isabet eden hisse-i irs-i şer'iyem karındaşlarım Hasan Efendi ve Mustafa ve Mehmed nâm kimesneler yedlerinden yüz yetmiş gurusu tamamen ve kâmilan ahz u kabz eyledim hukuk-ı irsiyye müteallik davanın cümlesinden merkumunun zimmetini ibra ve istitahak eyledim anlar dahi vech-i meşruh üzere ibrâ ve kabul edüb asla ve kat'a niza'ım yokdur yedlerine işbu ibrâ-i temessük verildi vakt-i hâcette ibrâz edenler fi 9 şevval sene 184

Şuhudu'l Hal

Halil Beşe, karındaş Mehmed , seyyid Yusuf garar ,Kulaklızade Mehmed Ağâ

Sayfa no.199.

Hüküm no. 290.

Seyyid Mehmed'in dânişmend beratı

Medine-i Adana'da Ramazanoğlu Camii-i cedidinde vâki' ... vazife-i muayyene ile dânişmend olan seyyid Ahmed fevt olub yer-i hali ve hidmet-i lazimesi mahlul olmağla müteveffa-yı mezbûrun mahlulünden tevcih olunub yedine berat-ı şerif-i alışanım verilmek bâbında naib-i Mevlana Mehmed zîde ala arz etmeğın mucibince vech-i meşruh üzere Mezbûra sadaka edüb bu berat-ı hümâyûn saadet-makrını verdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm merkum Mehmed halife hidmet-i lazimesin, mer'i ve müeddi kıldıktan sonra vazifeye mutasarrıf olub vakıfın ruhu ve devam-ı ömr-i devleti için göstere ol bâbda taraf-ı aherden bu vechile vaz' ve mürâhim olmayub asla dahl ve ... kılmayalar şöyle bilüb alâmet-i şerife itimad kılalar tahriren fi evasıt-ı şehr-i cumadelevvel sene erba ve semanin ve mi'e ve elf

Makam İslambol

Fi 16 cumadelevvel sene 1184

Sayfa no.199.

Hüküm no.291.

Medine-i Adana'da Merhum Sinanpaşa mektebesi evkafının nısf-ı hisse tevliyyete mutasarrıf olan Hafız es-seyyid Ahmed fevt olub yer-i hali ve hidmet-i lazimesi mahlul ve muattal olmağın yerine erbâb-ı istihkakdan işbu rafi'-i tevki'-i ref'ü'ş-şân-ı hakani mecd-i fehîm her vechile layık ve mahal ve müstahak olmağla mezbûrun mahlulünden nısf-ı tevliyyeti tevcih olunub yedine berat-ı şerif-i alışanım verilmek ricasına naib-i Mevlana Mehmed zîde ala arz etmeğın mucibince sadaka edüb bu berat-ı hümâyûnı verdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm merkum mecd-i fehîm varub zikr olunan evkafın müteveffa-yı mezbûr yerine nısf hisse tevliyyetin mütevellisi olub hidmet-i lazimesini mer'i ve müeddi kıldıktan sonra nısf-ı vazife-i muayyinesi mutasarrıf olub vakıfın ruhu ve devam-ı ömr-i devleti için duaya müdavemet göstere ol bâbda taraf-ı aherden ber-vechile dahl ve ... kılmayalar şöyle bilüb alâmet-i şerife itimad kılalar tahriren fi evasıt-ı şehr-i cumadelevvel sene erba ve semanin ve mi'e ve elf

Makam İslambol

Nalinderzade molla efendinin tevliyet beratı

Sayfa no.200.

Hüküm no.292.

Berzireczade Ali Ağâ'nın karındaşı Süleyman Ağâ

Düstûr-ı mükerrem müsîr-i müfehham nezzâmü'l-'âlem müdürü ümerâü'lcumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemminu mehâmü'l-enâm bi'r-re's-i siyâset mümehhidü bünyânü'd-devlet ve'l-ikbâl müseyyidü'l-erkânü's-sa'âde ve'l-iclâl el-mahfûf bi sunûfi 'avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ Adana valisi vezirim paşa edâme'llâhü te'âlâ iclâhe kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazlu ve'l-kelâm Adana ve Kara Ali kâdıları zîde fazlühümâ tevki' refi' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Kara Ali kâdısı Mevlana Halil zîde fazlu divan-ı hümâyûnuma 'arz getirüb eyalet-i Adana mukata'atı mülhakatından bast-ı viran ve tevabi' mukata'asının zira'atleri meclis-i şer'e varub mukata'a-i mezbûrenin mukayyed olan iki yüz guruş malı malikane mutasarrıfları taraflarından Adana valileri taraflarına edâ olunageldiğinden Adana valileri mukata'a-i mezbûrun a'şarından ma'ada beher sene hidmetden ... paralarını ahz ve bunun emsali mütalebede h'âli olmaları o makule ta'diyatdan mazmun olmaları için mukataat-ı saire misillü mukataa-i mezbûrenin mukayyed olan malı fi-maba'd başkaca teslim-i hazine-i amirem olmak şartıyla eyalet-i merkum mukataatından ikrar olunmak üzere emr-i şerifim sudurunu istid'asından oldukların kâdı-ı mûma ileyh 'arz itmeğın hazine-i amiremde mahfuz olan baş muhasebe defterlerinden nazar olundukda eyalet-i merkuma tabi bazı viran ve gayra mukata'atının senevi iki yüz guruş malı olub verile gelen malı Adana valilerine virmek üzere beş yüz guruş muaccele ile Hasan ve Süleyman zîde kadrühuma malikane 'uhdelerinde olduğu ve bağce ... Adana mukata'ası mukaddema eyalet-i merkumeden ikrar ve olundukda altı yüz guruş mal-ı mukayyeden ikrar-ı mukabele elli guruş zam olunmuş olmağla bu suretde efza-yı istid'a olunan mukataanın dahi iki yüz ... on altı buçuk guruş zam olunmak iktiza eylediği ve bu vechile ikrarının cânib-i miri darâtı mucib-i halet olmayub malına zam ... miri iktiza eylediği derkenar olunduktan bu takdirce misl-i mesbukana kıyasen iki yüz guruş mal ile yetmiş sekiz senesi ibtidasından eyalet-i mezbûra mukata'atından ikrar ve yigirmi guruş zam ve beher sene ma' zam iki yüz yigirmi guruş malın hazine-i amirem ve iktiza eden kalemiyesin mahallerine virmek şartıyla irsâl-i kayd olunub emr-i şerifim ve kalemiye tarafına ilmühaber-i verilmek bâbında iftihârü'l-umerâ ve'l-ekâbir ber-müstecim' cem'ü'l-ma'ali ve'l-mufâhir hala bi'l-fiil baş defterdarım es-Seyyid Mehmed avanullah dâme 'uluvve telhis etmeğın mucibince irsâliye kaydı ve ilmühaber-i kâimmesi virilmekle imdi vech-i meşruh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı "âlişânım sâdır olmusdur buyurdum ki hükm-i şerifimle vardıkda vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahi maktu'-ı mezbûr misl-i mesbuka kıyasen iki yüz guruş mal ile yetmiş sekiz senesi ibtidasından eyalet-i mezbûre mukata'atından ikrar ve ... yigirmi guruş zam ve beher sene ma' zam iki yüz yigirmi guruş malın hazine-i amirem ve iktiza eden kalemiyesin mahallerine virmek şartıyla irsâliye kayd olunmağla mazmun-ı emr-i şerifim 'amil olub fi-maba'd mal ve kalemiye mutalebesiyle malikâne mutasarrıfları merkumanı içinde dermiyan etdirmeyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerife 'itimâd kılâsız tahriren fi el-yevm es-sani aşer min rebulahir sene seman ve tis'in ve mi'e ve elf

İslambolü'l Mahruse

fi 8 receb sene 1184

Sayfa no.201.

Hüküm no.293.

Haccâc-ı Müslimin için emr-i "âli

Kıdvetü'l-emacid ve'la'yân Adana mütesellimi zîde mecdühû tevki' refi' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki bu sene-i mübarekede 'âzîm-i beytullahu'l-haram olan haccac-ı müslimin ve mühr-i hümâyûnumun selamet ile emirlerine say' ve dikkatin matlub-ı şahânem idüğün malumun oldukda bu halalde 'ala vechu'l-müfşed mühr-i hümâyûnum Haremeyn hazinesinden ihrac ve emîn-i mühre teslim ve Üsküdar'a nakl ve 'avnullahu telaa aher receb-i şerifde Üsküdar'dan hareket eylemek üzere olub selametle mühr-i hümâyûnumun Şam-ı şerife is'âli ve haccâc-ı müsliminin emîn ve salimin mürurları hususu saltanatü's-seniyyemde 'azam-ı umûru ve ehem-i hutunebden olduğu ... muktezi resm-i ihtaya ri'ayet ile şimdiden re's-i hudud-ı Adana'dan nihayet-i hududa dek olan kur ve ... yolların tathirlerine ve ... olan mahallerin muhafazasıyla kıta' tarafının 'adam ve tedmilerine mübaderet say' ve dikkat eylemek üzere mukaddemce her zamanın taifan ve hükkâmına ...ekid birle ... varan haccacın ve mühr-i hümâyûnumun ve teşmiyelerine ve nihayet hududuna dek salimen isallerine kemal-i dikkat ve ihtlâmâm eylemek için ve mahsûsa işbu emri şerifim asdar ve ile irsâl olunmuşdur imdi şimdiden hazır ve müheyya ... ve iktiza idenlere tenbiye ve tekid eylemek melhuz-ı şahanem olmağla varan haccac-ı müslimin salima hududunda imrar ve mühr-i hümâyûnum dahi istikbal ve teşbi' etdirderek celb-i hududuna ve ... isal eylemeğün nihayet ve sefer ve eyleyüb şöyle ki san abu mertebe beyyine ve tekid olmuş iken mazallahu teala te'milam bir vaz' ve hareket zuhuru mesmu'-ı hümâyûnum vasıl olmak lazım gelürse gadr ve ... kat'a kabule .. olmayacağı cüzmâ ve ana göre hareket ve rıza-yı hümâyûnuma muhalif eden kusur ve nevbinden ve resm-i hazm ve ihtiyata mugayir-i ... vaz' ve haletden gayetü'l-gaye hudur ve mücanebet eylemek bâbında fermân-ı "âlişânım sâdir olmuşdur buyurdum ki vüsûl buldukda bu bâbda vech-i mesrûh üzere şeref-yâfte-i sūdûr olan ferman-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzîmü'l imtisalimin mazmûn-ı itâ'at-i makrûnla 'âmel idüb sermukusur ve rezahatdan ... hudr ve mücanebet eylesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerife i'timâd kılâsız tahriren fi evasit-ı recebü'l-ferd sene erba ve semanin ve mi'e ve elf

İslambol el-mahure fi 23 receb sene 184

Sayfa no.202.

Hüküm no.294.

Bâ-ham kebir Hasan Paşa

Kıdvetü'l-kuzât ve'l-müstahfizîn Adana Kal'ası dizdar Hüsnü Efendi ve kal'a-i mezkur kethüdâsı ve bi'l-cümle neferatı inhâ olunur ki işbu bin yüz seksen üç senesine mahsuben 'uhdemizde olan Adan hazine cibâyeti malından bundan akdem dergâh-ı "âli gediklülerinden el-hac Ali Ağâ mübaşeretiyle Adana kal'a vaz' olunan on bir bin sekiz yüz yetmiş sekiz buçuk guruşun bu def'a nakden âsitâne-i 'aliyyeme is'âli mütezammın tarafımıza hitabâ emri. 'ali zuhur etmekle imdi zikr olunan meblağ-ı mezkurun tayin olunan ... marifet ve marifetiniz ile getirüb hazine-i hazine teslim ...send olmak için divan-ı Adana'da işbu buyruldu tahrir ve asdar ve irsâl olunmuşdur ...teala vusulünde gerekdir ki vech-i meşruh üzere meblağ-ı mezkuru getirüb hazinemize teslim eylemeğe dikkat ve buyruldu..... eyleyüb mucib-i buyrdul ile 'amel idesiz deyü

Fi 11 ... sene 183

Sayfa no.202.

Hüküm no.295.

Mufâhiru'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fezâil Adana'dan Konya'ya gelinceye dek kazaların kâdıları ve nâibleri zîde fazlühûm ve kıdvetü'l-emacid ve'l a'yân dergâh-ı mu'allam gediklülerinden bu hususa me'muriyet ile ol cânibde olan Süleyman ve Adana mütesellimi zîde mecdühûma ve mufâhiru'l-emasil ve'l-akrân ... derbendi ağâsı yeniçeri serdârları ve zâbitleri ve a'yân-ı vilâyetzîde kadrühüm tevki' refi'

hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki dergâh-ı mu'allam gediklülerinden mûma ileyh Süleyman zîde mecdühû marifetiyle Adana'da vâki' kazalarından zahire mübaya'ası için bundan akdem Adana cânibine irsâl ve teslim olunan hazinenin hasbu'l-iktiza Konya tarafına nakli muktezi olmağla hazine-i mezbûre Adana'dan ... derbenden gelinceye dek Adana mütesellimi ve zâbitan-ı saire ve ve ayanlar marifetiyle kifayet mikdarı say'-i nefererât ile imnâd-ı salima ve derbend-i mezkura nakl ve derbend-i mezkureden dahi derbend ağâsı ve sair zâbitan ve kazalar ayanları marifetleriyle gidilmek kifayet mikdarı say'-i nefererât ile medine-i Konya'ya nakl ve isal etdirilmek fermanım olmağın hassına işbu emr-i celilü'l-kadrim âsdâr ve ile irsâl olunmuşdur imdi vusulünde siz ki Adana mütesellimi ve serdar ve ayan-ı vilayet ve iş erlerisiz hazine-i merkumeyi marifet-i şer'i ve gediklü-yi mûma ileyh marifeti vechile marifetleriyle Adana Kal'asından ihrac ve davarlara tahmil ve ... derbenden gelinceye dek muhafazıçün mikdar-ı kifayet say'-i nefererât ve isitshab ve halal-ı rahide muhafazasına ihtlâmâm ve dikkat ederek hazine-i merkumeyi imnâd-ı salime ... derbenden nakl ve isal ve derbend-i mezkur ağâsına teslim eylemeğe ihtlâmâm ve dikkat eylesiz ve siz ki .. derbendi ağâsı ve sair zâbitan ve derbend-i mezkure dahi Konya'ya gelinceye dek yol üzerinde vâki' olan kazaların zâbitan ve ayan ve iş erlerisiz hazine-i mezkur derbendine .. el-vürud imnâd ve salima Konya'ya nakl ve isali için kifayet-i mikdar say'-i nefererât tedarik ve istishab ve hazine-i merkumeyi davarlara tahmil ve halal-ı rahide muhafazasına ihtlâmâm ve dikkat ederek medine-i Konya'ya nakl ve isal eylemekden bezl ve say've ... eylesiz ve şöyle bilesiz mazallahu teala hazine-i merkumeye zarar ve ziyana irişmek lazım gelürse iki katı fazimha(?) ve tahsil etdirileceğinden

Derkenar: kal'ada vaz' olunan hazinenin Konya'ya nakl emri

Sayfa no.203.

Hüküm no.296.

Medine-i Adana mahallâtından Kayalıbağ mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefat eden Mehmed bin....veraseti zevce-i menkûhesi Hadice bint-i İbrahim nâm hârunun sülbi sagir oğlu Mustafa ve sülbiye sagire kızları Zeyneb ve Şerife nâm kimesnelere ahsar-ı led'ş-şer'i zahir ve nümâyan oldkukdan sonra muhalledat-ı merkumun ... ki bu vech-i âti zikr olunur ...el-yevm es-sabi ve'l-işrin min şehr-i rebilulahır sene hâmse ve semanin ve mi'e ve elf

Sandık derununda mahbub altun hisse 70 guruş 210
... altun hisse 7 guruş 28
Sem-tuşan hisse 2 guruş 10
Hançer 1 guruş 2
Bıçak 1 guruş 5
...hesab 4
Nukud guruş 22
Altun ennaş 1 ..40
Karalar bağında öküz hisse 3 guruş 30
Kır bargir hisse 2 ..25
...takım 1
Hinta-i kile 10 guruş 105
... 6 20
Merzum ... 60 guruş 60
Ortağı İbrahim Çelebi'de vakt 160
Şarmanlı'dan öküz2 guruş 20

Hinta-i kile 8 guruş58
Merzum guruş 20
Alat-ı cent guruş 10
Şeker çulu guruş5
Yalak menzili ..10
Kilim 2 guruş 6
... 10 guruş10
Bir kat yatak guruş 10
Beden esvabı guruş 10
..... 10
.. guruş 80
..... 40
Der zimmet gavakoğlu guruş 15
Ser zimmet Hâcoğlu guruş 120
...40 guruş 40
Ber recvt guruş 80
Yekün
Guruş 1290 bin iki yüz doksan guruşdur
Minhe'l İhracat
..... ber muceb-i vasiyet guruş 50
Resm-i kıymet ... guruş 30
Natsaran guruş 6
.... guruş 4
Ahzaran guruş 10
Harç-ı hüccet-i vasayat ve natriye guruş 10
Yekûn guruş 110
Arz-ı hal guruş 1180
Yalnız sekiz yüz seksen guruş akçe
Hisse-i zevce-i el-mezbûr
Guruş 147 buçuk
Hisse-i ibn-i el-mezbûr
516 buçuk
Hisse-i bintü'l- mezbûr
Guruş 258 para 5
Hisse-i bintü'l-mezbûr
Guruş 258 para 5
Selezade İbrahim Beşe ve Odcuzade Ahmed Beşe ve Rıdvanzade el-hac Ahmed Ağâ'nın deve hücceti

Sayfa no.204.**Hüküm no.297.**

Selezade İbrahim Beşe ve Oduncuzade Ahmed Beşe ve Rıdvanzade el-hac Ahmed Ağâ'nın deve hücceti

Medine-i Adana'da vâki' bi'l-cümle 'âmâ ve sahad-ı ayan ve veşraf ve müşa'-ı esnaf ba-cemhum mecli-i şer'i .. lazımu't-tevkirde şöyle takrir-i kelâm ve ta'bir-i 'annu'l-merâm ederler ki bin yüz seksen iki senesine mahsuben zuhur eden sefer-i hümâyûn nusret-makruna mêmûr asakirin müenneti için vakt ve zamaniyle ordu-yu

hümâyûnda bulunub yüke gerdikleri cesâb-ı miri kiralari virmek şartıyla Adana sancağından...mahallerden tahsil bâbında sadır olan emr-i ali dergah gediklülerinden el-hac İsmail vasatiyle...ve bi'l-cümle ahali muvacehesinde feth ve kiraat olundukda sem'an vekây ve mürâsimini ... der'akib cümle marifet ve marifet-i şer'ile matlub buyrulan şetrân sicil-i kadim üzere...ve kazalarına ve karib civarında sakın aşair ve kabail taksim ve tahsiline şüru' olunub ..mezbûreyi rü'yet ve idareye âdir sarbân başından lazım olmağla Adana sükkânından...İbrahim Beşe ve odcuzade Ahmed Beşe ve Semen sükkânından Rıdvanzade el-hac Ahmed Ağâ nasib ve tayin olunub aynı deve tedarik olan mahallerden aynı deve ve aynı deve tedarik olmayan mahallerden beher meharibe seksen gurusdan cümle levazımıyla virilmek üzere nizam...itdi tahsilden mühma iken hitamina değin beş madde mezbûr sarban başılar Adana'da ahz eyledikleri şetrârana masarîf idüb sene-i mezbûri sene gelinceye değin nefsi Adana'da altmış Re's...kazasından altı Re's ve Kara İsalu'dan altı Re's ve Sarıçam'dan...Re's ve Kara Kışla'dan altı Re's ve Mesid'den on iki Re'sve Şam...deve sehimleri tamamen tahsil ve hazır-ı re'ayasından on dört Re's... Re's ve Kara Saclı'dan on dört Re's deve dahi tahsil olunub cem'a yüz elli iki Re's deve tahsil ve tedarik ve baki doksan sekiz Re's deve mahallerinde baki kalub bir dürlü tahsili mümkün olmamağla mevcut olan ... ell iki Re's deve mübaşir-i merkum marifetiyle merkum sarban başılar sefer-i hümâyûna azimet ve ol vaktle .. vusullerinde Künyehisar nâm mahalde güherçile tahmil için emr-i ali zuhur etmekle mucibince mahal-i mêmûra ihlaf ve ol mahalde güherçile tahmil olunub Konya'ya vusullerinde dergah-ı ali gediklülerinden Ali Ağâ mübaşeretiyle ber.. emr-i ali dahi zuhur ve mazmun- münifde Adana ve nice mahallernden tahsil olunan mekkari...mekkarin seksen gurus bedelleri tahsil olmak üzere masrafı olmağın na çarşanadan...sarban-ı merkumun ica' ve ashabına red mümkün olmadığından cümlemiz marifet ve marifet-i şer'ile bey' olunmak münasib görülmekle tarih-i mezbûra gelinceye değin yigirmi beş Re'si helak olub ma'ada yüz yigirmi...ber-muceb-i defter mukarrerat kıymetleri beş bin gurus baliğ olmağla mübaşir-i mûma ileyh meblağ-ı mezbûrun bin üç yüz gurus cebre hizmet olub cem'a üç bin beş yüz gurus dahi seksen üç senesi...matlub buyrulan iki yüz elli Re's mekkâri devesini edâye Adana...iktidarı...mebalğ-ı mezbûr sarban başılarından ahz olunub müceddeden sarban başı tayin olunan...teslim olunub ol dahi meblağ-ı mezbûra beşerat-ı iştirâ ve sefer-i hümâyûna azimet etmekle sarban başı zimmetinde deve akçesinden bir para kalmayub bu hususda vücuhla...olub...olan dahi kendi emvallerinden tekmi etdiklerinden ahvallerine itla' hasıl olub zimmetlerinde mal...deyü takrirleri...ma-vak'a bi't-taleb ket olundu fi el-yevm el-işrin şehr-i rebiulahir sene ...

Şuhudu'l Hal

Hala mezundan bi'l-ikâ ...Hasan sabıka ...el-hac Hasan Efendi faziletlü
Süleyman Efendi müderris ve Atarzade el-hac Ali Efendi şeyhzade Süleyman
Efendi

Hala kaimmakam es-seyyid İbrahim... Hurzade el-hac Mehmed Ağâ

Sayfa no.205.

Hüküm no.298.

Sahibşehid nahiyesinde şa'ir ve akçesinden men' emri

Kıdvetül-kuzât ve'l-hükkam ma'deni'l-fazlı ve'l-keâm Mevlana Adana kâdısı zîde fazl tevki'i refi'i hümâyûn vâsıl olucak ma'lum ola ki Adana'da vâki' sahibşehid nahiyesinde çâklı ve cuklu mezraalarıyla Alacaatlı karyesi ahalipleri divan-ı hümâyûnuma arz-ı hal edüb mezra- mezbûran ahalipleri bağârında hasıl olan mahsullerinin lazım gelen 'aşarların sahib-i arazi olanlara edâda kusurları olmayub bağlarında kadimden...Adana valileri tarafına bir pare veregeldikleri dahi ... şimdi

birkaç seneden berü Adana ayanları mütesellim olmak hasebiyle hilaf-ı şer'i ve kanun ve mugayir-i defter-i hakani merkumlardan cebren ve şeîr akçesi nâmiyle külli akçelerin alub gadr-i külli eylediklerin bildirüb mahallinde şer'ile görilüb mezra-i mezbûrn ve karye-i mezkur eyaletleri topraklarında vâki' bağları mahsullerinden şer'ile müteveccih olan 'öşürlerin sahib olanlara edâ eylediklerinden sonra tekrar şîre akçesi nâmiyle bir akçesi nâmiyle akçe mutalebesiyle zencide-i dermide etdirilmemek bâbında emr-i şerifim verilmek ricasına istid'a-yı 'inayet eyledikleri...defteri hakani 'uhdesinde mafuz ve defter-i mufassala müracaat olundukda Adana sancağında ve nahiyesinde altı nefer rea'ya ve hâsılı tahtında hâne ve bâd-ı heva iken ma' gayr üç yüz seksen beş akçe ...cema'at ... atlı oğlu ...hümâyûndan olduğu ve yine Adana nahiyesinde hâsıl tahtında hinta ve şa'ir ve 'öşr ... yekun ma' gayr altı bin...mezra ve Çakluköy ve Çaklukköy cema'ati zira'at ider...timar mezraası olduğu ve yine ... nahiyesinde hasıl hinta ve şa'ir yekun ma' gayr dört bin ... akçe ... mezra Çuklu...Çakluköy tabi' mezbûr timar mezra'sı olduğu ... olub derkenar olunmağın ve divan-ı hümâyûnum ... kanunu görüldükde timar...defter-i hakani derkenarında mastur üç Re's mezrala...vâki' bağlar ve ashab-ı bağlarında hasıl olan mahsullerinden şer'ile müteveccih olan 'öşr mutasarrıflarına edâ eyledi...ol bağlardan tekrar şîre akçesi nâmiyle akçe mutalebesi hilaf-ı kanun olduğu...imdi derkenar ve kanunu üzere amel olunmak bâbında fermân-ı 'alisânım sâdir olmusdur buyurdum ki hükm-i şerifimle varıkda bu bâbda sâdir olan emrim üzere amel idüb dahi ber-muceb-i defter-i hakani üç ... mezra-i mezbûrlar tobraklarından vâki' bağlar ashabı bağlarının hasıl olan mahsullerinden şer'ile müteveccih olan...timar mutasarrıflarına edâ eylediklerinden sonra hilaf-ı kanun ve defter tekrar şîre akçesi nâmiyle akçe mutalebesiyle mezbûrları bir dürlü rahide ve remide itdirmeyesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerife i'timâd kılâsın tahriren fi el-yevm es-sadis aşe ...sene erba ve semanin ve mi'e ve elf

Makam İslambol

Kayd fi 14min rebiulevvel sene 1185

Sayfa no.206.

Hüküm no.299.

Ba hatem kebir vezir esf? Hüseyin Paşa'ya

Hala Adana'da müsned-nişin şeri'at-ı garra faziletli efendi zîde fazlu ve fahru'l-akran yeniçeri serdarı ve ayan-ı vilayet ve iş erleri zîde kadruhum inha olunur ki ruzme dairemiz halkına verilmesi iktiza olan şa'ir cem' ve tedarik devranbar ve mevcud etdirilüb kel-yevm dairemize verilmek lazımu'l-emd olmağla imdi yalnız bu halalde bin beş yüz on kilesi şa'ir marifet-i şer'i ve cümle marifetiyle tevzi' ve tefhim ve behaları huzriyemize mahsuben edâ ve teslim olunmak üzere şa'ir-i mezkur ber-kadem akdem cem' ve tedarik ve ... ve mevcud etdirilmesi hususunda mezid-i ihtlâmâm ve dikkat elemeniz bâbında divan-ı Adana'dan işbu buyruldu tahrir ve asdar ile irsâl olunmuşdur ..teala vusulünde ... buyruldu amel ve hareket ve hilafında hadr ve mücanebet eylesesiz deyü fi selh ... sene 185

Sayfa no.206.

Hüküm no.300.

Hala Adana'da müsnedârâ-yı şer'iat-ı 1 garra faziletli efendi zîde fazlu ve fahru'l-akran yeniçeri serdarı ve ayan ve ... ve iş erleri zîde kadruhum inha olunur ki eyalet-i Adana'da ba-ferman-ı celilü'ş-şân tarafımıza tayin ve tahsis buyrulan imdad-ı hazriyemizin ber-... kadim ... ve zahire behasının vakt ve zamanı duhul ve hulul etmekle imdi mal-ı hazariye ve kudumiye ... behaları marifet-i şer'i ve cümle marifetiyle tevzi' ve tefhim ve bir gün akdem ve bir saat mukade cem' ve tahsil ve kabzına mêmûra edâ ve teslim mezid-i ihtlâmâm ve dikkat-ı tâm eylemeniz bâbında divan-ı Adana'dan işbu

buyruldu tahrir ve asdar ile irsâl olunmuşdur..teala ... gerekdir ki minal-i meşruh üzere hareket ve mucib-i buyruldu ile amel ve hilafında mücanebet eylesiz deyü fi selh 7 sene 1185

Beray-ı mezra-i kafir feran ve her günlü der-liva-i Adana nısf hissese

Re's Mal-ı miri

247

062 kalemiye sadr-ı ali defteri altmış iki guruşdur

310 yalnız üç yüz on guruşdur

Sayfa no.207.

Hüküm no.301.

Vech-i meşruh üzere

Bin yüz seksen iki senesine mahsuben balada zıkr olunan mezraların sene-i mezkura mahsuben iki yüz kırk sekiz guruş mal-ı mirisi ve kalemiye altış iki guruşdur sadr-ı ali defteri muhasebe-i el-mecmu' yalnız üç yüz on guruş mukata'a-i mezkur mültezimi faziletli Abacızade Mehmed Efendi yedinden tamamen teslim-i hazine olunmağla kabzımız müşar işbu edâ tezkeresi verilmişdir vakt-i hâcetde ibrâz oluna deyü sene 1183

Mirimiran-ı Adana

Beray-ı mezra-i İki Kilise bucağı der liva-i Adana sene 1183

Mal-ı mirisi 120

024 kalemiye sadr-ı ali defteri ve harç-ı aklam

144 yalnız yüz kırk dört guruşdur

Sayfa no.207.

Hüküm no.302.

Vech-i meşruh üzere

Bin yüz seksen iki senesine mahsuben balada mezkur olan mukata'a-i mezbûrun sene-i mezbûreye mahsuben yüz yigirmi guruş mal-ı mirisi yigirmi dört guruş kalemiye sadr-ı ali ve defteri harç-ı aklam muhasebe-i el-mecmu' yalnız yüz kırk dört guruş mezra-i mezkur faziletli Dikdezade Mehmed Efendi yedinden tamamen teslim-i hazine olunmağla kabzımız müşar işbu edâ tezkeresi verilmişdir vakt-i hâcetde ibrâz oluna deyü 19 S sene 1183

Hasan

Mirimiran-ı Adana

Sayfa no.208.

Hüküm no.303.

'Umdetu'l-'adat el-kirâm es-seyyid Süleyman Efendi dâme şeref-saadete ba'de't-tahmiye el-vâkiye inhâ olunur ki Adana ve Dünderli kazalarında kaimmakamımız olan pederin şeyhzade es-seyyid Said Efendi bu esnada vefat edüb yeri h'âli kaldığı ba-arz ve münhasr tarafımıza inha olunmağla işbu selase ve semanin ve mi'e ve elf şehr-i Ramazanu'l-mübarek guresinden merkum kazaların kaimmakamlık umûrunu şimdilik hıyabınız rü'yet etmeyüb gerekdir ki sayabu'l-sahihietü'l-insabe tevki' ve ihtiram ve cenabınız dahi kimesneye alamet-i huzare vaz'ına izn virmekden ihtiraz ve mücanebet ve iddia-yı sıhhat nesb-ı sebâdet edenleri tarafımıza havaleye mübaderet ve ... ve tediyeleri ve hukuk-ı şer'iyye sabite tahsili iktiza eyledikde cenabınız idüb sadât kiramı saire hükâm-ı rahide ve mün'adi etdirmeyesiz hulasa-i kelâm bu ve ... azimi emanet-i kebrah-ı kemal 'aft ve istikamet edüb tevcihye ve ... ve mecd-i müşât saire nâmarzına nâmil bir akçelerin olmayub ve aldırmayub sıyanet-i 'arz ve meallerinde tebdil-i mağdur ve say' mevhur zımnında şevketlü mehabetlü kerametlü padişah-ı İslam ebedeallahu teala ve ikah ila yevm el... hazretlerinin devam-ı ömr-i

devleti için sadat-ı kiramın da'vat-ı hayriyelerin isticlab edüb her emrde şer'i şerife imtisal ... ile dünyada makbul-ı hazır ve 'âm ve ukbada mazhar-ı şefa'at hazret-i seyyidü'l-enâm aliyye ve ale'l-efzal ... ve ekmel-i İslam olasız vesselam

El fakir es-seyyid Abdullah el müfti

Fi 17 min Ramazan sene 1183

Sayfa no.208.

Hüküm no.304.

İzzetmeab medine-i Adana'da hala mezun-ı malakat? olan el hac Hüseyin efendi ba'de's-selam inhâ olunur ki belde-i cedkürede ifta kemakân tarafımızdan sana gerekdir ki bedel-i istiftar-ı sahih akval-i eimme-i hafiye aleyhim rahmü'l-rebbü'l-beriyeye ile...edüb kütüb-i muteberden nakl-i sarih ve emsal kara Adana müftüsü olan tasarruh eyleyesiz ve's-selam der fi evahir-i zilkade sene ...

El-Fakir Mehmed Said Kaymakam

Kayd Fi 17 zilkade sene 1183

Sayfa no.209.

Hüküm no.305.

Gayr-ı kangı seferde gazazda olursa ol seferin zâbitan ve ayanları ... ve kalabendiyle te'dib ve tekmil mazhar-ı 'afviyet olacıkları emr müstahkak olmağla ana göre ahcam-ı kârı fıkır ederek afileane hareket-i zavieden tevtime(?) gelinceye dek hazine-i mezbûre gereği muhafaza ve muharese ederek emnâ ve salimâ medine-i mezbûreye nakl ve isal ... say' ve mahal eyleyesiz ve sen ki gediklü-i mûma ileyhsin mûma ileyhim marifetiyle hazine-i mezbûre .. Adana'da kaldırub medine-i kavniyyeye nakl ve medine-i mezbûrede ma'an mahal-i vaz' ve habriyeti deraliyyeye tahrir ve ilama müsaraat eylemek bâbında ferman-ı alişanım sadır olmuşdur buyurdum ki hüküm-i şerifimle şeref-yafet-i sudur olan işbu emr-i celil-i şerifü'ş-şâna vacibu'l-ittiba' ve lazımu'l-imtisalın ... itaat-makruniyle amel olub hilafıyla vaz' ve hareketden her birini ... ihtiraz ve ihtisab eyleyesiz şöyle bilesiz alamet-i şerife 'itimad kılasız tahriren fi el-yevm er-rabi aşer min receb sene erba ve semanin ve mi'e ve elf

İslambolü'l Mahruse

fi 15 şaban sene 1184

Sayfa no.209.

Hüküm no.306.

Mufâhiru'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâil ve'l-ke'lâm Üsküdar'dan Şam-ı şerife varıncaya yol üzerinde vâki' olan kuzât ve nüvvab zîde fazluhum ve mufâhirü'l-emasil ve'l-akrân kethüda yerleri zîde kadruhüm tevki'i refi'i hümâyûn vâsil olucak ma'lum ola ki Haremeynü'ş-şerifeyn eyaletin beheriyesine ... irsâl olan emr-i hümâyûnum bu sene-i mübarekede dahi hazine-i amirem ... nakd-i ihrac ve hasıl şehirlerinden ... emîni nasib olunan kıdevetü'l-emasil ve'l-ayan Ali Paşazade mürahimed zîde mecdeye mütesellim olunub lakin bu sene-i mübareke sair senelere kıyas olunmayub ziyade takyid ve ihtimâm olunmak lazım ve mühim olmağla siz ki kethüda yerleri mûma ileyhsiz emr-i hümâyûnum isal mûma ileyh ile her kangınızın ... kazasına vasıl olursa tahammüd bulunan paşa ve silahdar nüvvatını ihrac ve sair muhafazaya mêmûr olanlar ile ma'an emr-i hümâyûnum istisham ve muhafazasına ihtimâm ve dikkat ve aher kazanın kethüda yerlerine teslim ve teslimini müş'ar yedlerine temessük olub der-i devlet-i müdaraya irsâl ve bu minval üzere... Şam-ı şerife isal edüb ve zîde kadr ihmal ve... mu'abenet-i inkâd ihtiraz eyleyesiz emr-i hümâyûnumun selametle Şam-ı şerife irsâl ve ... ve devlet-i aliyyemde azm-ı umûr-ı lazımu'l-ihtimâmından olmağla şöyle ki bu emr-i hümâyûn her kangınızın eham ve tekâmülü istima olunnursa... kadir olmayacağınızı mukarrer bilüb ana göre mülâhaza ile bu hususa ziyade...ve ittibah üzere hareket ve ... hümâyûnumu olduğunuz kazaya

vusulünde bir saat evvel bulunan neferatınız cem' ve yolda ve münazır ve ...ihtimâm ve dikkat birle imtâdesi bu birinize götürüb Şam-ı şerife selamet ile isal etmeğe terk cânib...eyleyüb zinhar ve zinhar ihmal ve tekâsünden ve mikdar-ı zeh-ağmâz ve müsamahadan ziyade eylemeleri bâbında ferman-ı 'alışânım sâdır olmusdur buyurdum ki vüsûl buldukda bu bâbda şeref-yâfte-i sūdûr olan ferman-ı vacibu'l-ittiba' ve lazımu'l-imtisalın bi-sunuf(?) itaat-makruniyle amel olub...el-ayan mübaşir ve muhatebat eylesesiz şöyle bilesiz alamet-i şerife 'itimad kılasız tahriren fi evasıt-ı şehri recebü'l-ferd min receb sene erba ve semanin ve mi'e ve elf

İslambolü'l Mahruse fi 18 şaban sene 1184

Saray-ı hümâyûn için emr-i "âli

Sayfa no.210.

Hüküm no.307.

Haleb mukata'ası için emr-i "âli

Emîri'l-ümerâi'l-kirâm kebîri'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadr ve'l-asvam sâhibi'l-'izzü ve'l-ihtisâm el-muhtassu bi-mezîdi 'inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Adana sancağı mutasarrıfı dâme ikbâlühümâ ve mefâhiru'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâil ve'l-keâm Mevlana-yı Adana kâdısı zîde kadrühüm tevki' refi' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Süleyman zîde kadre rikâb-ı hümâyûnuma arz-ı hal edüb merkurum Adana sancağında vâki' hisseha-i mirimiran Haleb mukata'asından malikane uhdesinde olan reb' hissesi yetmiş dokuz senesine mahsuben iltizam eden sabıka tuz emîni Mehmed nâm kimesne zimmetinde ber-vech-i temessük altı yüz elli guruş ve seksen ve seksen bir senelerine mahsuben iltizam eden Şatır Hasan nâm kimesnenin dahi gayraz-ı teslimat iki üç yüz on altı guruş zimmetinde kalub merkume Süleyman zîde kadrenin cânib-i miriye zimmet ve kabresi(?) olmakdan nâşi beher-hal edâsı ve makule alacaklarının tahsiline merbut olmağla mültezimane-i merkumanın temessükleri mucibince zimmetlerinde olan mebalîğ-i mezbûre ahz u kabz olundukda tamamen tahsil etdirilmek emr-i şerifim sudurunu istid'a-yı inayet etmekle mukata'a-yı mezbûr senevi dört bin yüz kırk guruş mal ile mukayyed olub reb' hissesi merkurum Süleyman zîde kadrenin malikane uhdesinde olduğu baş muhasebeden ve havass-ı hümâyûnumdan miri mukata'a deruhde eden mülteziminin...tasrihiyle virdikleri memhur...temessükleri mucibince zimmetinde olan mal-ı mukata'a marifet-i şer'ile kendülerinden ala el-hal tahsil ve eger zimmetlerine mütehakkık olan mal-ı Adana'dan muhalefet ederlerse ahz ve habs ve emval ve eşyalarından tahsil olunmak için emr-i şerifim verildikleri mahalden derkenar olunmağla derkenarı mucibince emr-i şerifim verilmek bâbında iftiharü'l-emacid ve'l-ekâbir bilfiil rikab-ı hümâyûnum defterdarı el-hac Ömer...uluvvde telhis etmekle imdi telhisi mucibince 'amel olunmak bâbında fermân-ı "âlisânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vârdıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel idüb dahi vech-i meşruh üzere mültezimane-i merkumanın temessükleri mucibince zimmetlerinde olan mebalîğ-i mezbûre marifet-i şer'i ve mübaşir-i merkurum marifetiyle tahsil ve eger zimmetinde mütehakkık olan mal-ı Adana'dan mu'allil ederlerse ahz ve habs olunarak emval ve eşyalarından tahsil etdirüb mu'allil ve muhalefet etdirmeyesiz söyle bilesiz 'alâmet-i şerife i'timâd kılasız tahriren fi el-yevm el-hadis işrin min receb sene selase ve semanin ve mi'e ve elf

İslambolü'l mahruse

Sayfa no.210.

Hüküm no.308.

Çukadar Sadık Ağâ meclis-i şer'ide ba-ferman-ı ali mêmûriyetim hasebiyle Şatır Hasan zimmetinde Haleb hasss-ı mukata'asının reb' hissesi Süleyman Ağâ'dan iltizam edüb bedel-i ltizam akçesinden bin yüz seksen ve seksen bir senelerinin ba-temessük iki

bin üç yüz on altı guruşdan ancak 'atik yüz elli kile Adana hınta ahz olunub beher kile ... guruş merkum Süleyman Ağâ'ya teslim ol dahi tamamen ahz u kabz etmekle işbu mahale kayd olundu

Fi 15 Şaban sene 184

Seyyid Yusuf Efendi ibn-i İshak Efendi , Ahmed Ağâ çukadarzade molla Hasan ... Efendi

Sayfa no.211.

Hüküm no.309.

Emirul-ümera'il-kiram kebiru'l-kübera'l-füham zülkadr ve'l-ihtram sahibü'lizzi ve'l-ihhtisam el-muhtass bi-mezîdi 'inâyeti'l-meliki'l-a'la mirimirandan Kocaili sancağı mutasarrıfı ve Kavine

Sayfa no.211.

Hüküm no.310.

Mefahiru'l-kuzât ve'l-hükkâm ve meadeni'l-fezâ'ili ve'l-keâm Haleb cânibinen Anadolu ve Kavine kal'alarına varıncaya vâki' kazaların kâdıları zîde fazluhum

Sayfa no.211.

Hüküm no.311.

Adana'da vâki' Kürt Bayramzade evkafının nazırı olmayub nasib ve tayin olunmak lazım ve mühim olmağın yerine erbâb-ı istihkakdan müderris olan işbu rafî'u tevki'u refiü's-şâni hâkâni Mevlana es-seyyid zîde 'ala her vecihle layık mahal ve müstehak olmağın ez-diyâd-ı vakfdan olmak üzere yevmi dört akçe vazife ile tevcih olunub yedine müceddeden berat-ı şerifim verilmek bâbında istid'a-yı azimet eylemeğın mezbûre vech-i meşruh üzere sadaka edüb bu berat-ı hümâyûn saadet-makrunu verdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm Mevlana-yı es-seyyid Yahya varub vakf-ı mezbûr mütevellisi ile vakf-ı mezbûrun hesabını görmek üzere nazır olub hidmet-i lazimesin mer'i ve müeddi kıldıkdan sonra ve ba'de diyâd-ı vakfdan olmak üzere yevmi dört akçe vazifesi mutasarrıf olub vâkıfın ruhu ve devam-ı ömür devlet için duaya müdâvemet göstere ol bâbda taraf-ı ahardan her vechile dahl ve taarruz kılmayalar şöyle bileler 'alâmet-i serife 'itimât kılalar tahriren fi evasıt-ı zilhiccetü's-şerif sene selase ve semanin ve mi'e ve elf

İslambol	fi 10 m sene 1183
Hisse-i Süleyman Ağâ	10 49
Hisse-i sadr-ı ali	10 49
20 138	83
034 buçuk	84
034 buçuk	hisse-i defter-i reb'
207	reb'
004 buçuk	harç-ı aklam
213 buçuk	reb'

Sayfa no.211.

Hüküm no.312.

Vech-i tahrir-i huruf budur ki

İşbu bin yüz seksen iki senesi ve seksen üç senesine mahsuben Adana mukata'alarından Haleb hassı mukata'ası mutasarrıfı Süleyman Ağâ yedinden reb' hisseye isabet eden gerek sadr-ı ali ve gerek defterdar efendi hissesine isabet eden

balada zikr olunan bu minval üzere .. iki yüz on dört guruş mahalline teslim etmek için ahz edüb yedine işbu tahvil ita olundu vakt-i hâcetde ibraz eyleye

Bende-i Mustafa Üsküdar fi 9 safer sene 185

Sayfa no.212.

Hüküm no.313.

Adana valisi vezir Derviş Mehmed Paşa hazretlerine tevcih emr-i

Düstûr-ı mükerrem müsîr-i müfehham nizâmü'l-âlem müdebbiru umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemminü mehâmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümehtidü bünyânü'd-devle ve'l-ikbâl müşir-i erkânü's-sa'âdet ve'l-iclâl el-mahfûf bi-sunûfi'l- 'avâtıfı'l-melikü'l-a'lâ sâbıka dergâh-ı mu'allam yeniçeri ağâsı olan vezirim Mehmed Paşa edamallahu teala iclâlehü tevki'i refi'i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lum ola ki sen vüzerâ-yı 'azâm yarar ve nâmdâr ve küleayı fehamın umûr-dîde ve kârgüzar ve himmet-şi'ar olub her vechle müstehak-ı gayret ve şayeste-i 'atıfet olduğun ecilden haliyen...mezîd-i 'inâyet-i 'aliyye-i sahane ve meziyyet-i ref'et-i seniyye-i padisahanem zuhûra getirilüb işbu bin yüz seksen dört senesi recebü'l-ferdin yigirmi ikinci gününden etraf ve eşhasını ve tarik ve müşalekeni ve ... eşkıya olan mahallerde saft ve mazarrat ve enba-hasbılı ve ba-husus ... müslimini kemañığı ... ve sanabet ve temîn balada ve rehahit-i 'abâde sarf-ı mu'teriz ve eşkıyanın dahi ahz ve istisallerine tebdil ... eylemek şartıyla avatıf-i aliyye-i mülükane ve avarız-ı behiyye-i darvane merzâden(?) eyaleti sana tevcih ve 'afayet edüb alametiçün sadrazam ve serdar-ı ekrem ve sadafet-i 'ilm çukadarlarından kıdveti'l-emasil ve'l-akrân Süleyman zîde kadrühü tayin olunmuşdur buyurdum ki sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim mucibince tahir ve tevakkuf etmeyüb zikr olunan Adana eyaletine şurut-ı mezkure sen mutasarrıf olub zabt u rabt milket ve himayet ve sayat ... raiyyet bâbında ve suza hükümeti ... eşkıyadan tathirinde ve reaya ve berayanın temîn ve terfiinde ve def' ve ref' ve ta'diyat ve mustalimde ve sâir fermân olan hidemât-ı 'aliyyemînedâ ve temsiyyet ve tekmîlinde bezl-i makdûr ve sâ'i-i bi'l-mahsûr eyleyüb min-ba'd fakr u ra'iyet ve sükkân-ı vilâyet ve kuttân-ı memlekete bir vechile zulm ve te'addî ve tecâvüzden begâyet ihtirâz ve ictinâb üzere olasın ve şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahriren fi el-yevm essani ve'l-işrin min şehri recebü'l-ferd sene erba ve semanin ve mi'e ve elf

Sahra-i İsakça

Sayfa no.212.

Hüküm no.314.

Vezir-i müşarün ileyhın buyruldu

Şeri'at-ı şî'arfaziet ve sâr Adana kâdısı faziletlü efendi kıdvetü'l-emacid ve'l-ayan bu defa müceddeden mütesellim nasib ve tayin olunan izzetlü Çurzade el-hac Mehmed Ağâ zîde mecdühü mefâhir'ül-emasil ve'l-akrân vilâyet sedarı ve sair zâbitan ve iş erleri zîde kadruhum inha olunur ki işbu bin yüz seksen dört senesi recebü'l-ferdin yigirmi altıncı gününden avatıf... mülükane ve avarız-ı behiyye husrevânede Adana eyaleti tarafımıza tevcih ve ihsan-ı hümâyûn buyrulmağla emr u ferman buyrulduğı vech üzere olduğumuz mahalden hareket ve Adana'ya vusule şitâb olunmağla imdi sen ki ağâ-yı mûma ileyhsin müceddeden mütesellim nasib ve tayin olunmuşdun biz ol tarafa varıncaya değin zabt u rabt-ı milket ve şerdi(?) ve mükâbed erbâb-ı ... ihtimâm ve mücacih müslimini ve sair etbâ-i sebile mezid-i emn ve selamet ile hudud-ı imrare ve kıta'a tarik ve baş levendat eşkıyasından ol havale natik ve tathire ve bir ferd zarar ve ziyade eylememesine ve her hususun vakf-ı şer'i ve kanun üzere rü'yet ve tenehhümlerine ... ve say' ve miknet ve tarafımıza aid olan cüz'i ve külli aidat her ne ise ahz u kabz eylemek bâbında işbu mütesellimin buyrulduhu tahrir ve asdar ve kıdvetü'l-emasil ve'l-akran baş çukadarımız Süleyman Ağâ ile irsâl olunmuşdur ...teala vüsûlünde

gerekdir ki vech- i meşrûh üzere amel ve hareket ve siz ki ayan ve ağvat ve ... zâbitan sizler dahi mütesellim-i mûma ileyhe her hususda muavenet ve muzaharet ve kendüye her vechile ... eyleyüb re'ide hariv hareketden hadr ve mücanebet eyleyesiz

Fi gurre-i Ş sene 184

Fi 7 Ramazan sene 1184

Sayfa no.213.

Hüküm no.315.

Konya hazinesinin nakli emri

Mufâhiru'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fezâil Adana'dan Konya'ya gelinceye dek yol üzerinde vâki' olan kazaların kâdıları ve naibleri zîde fazluhum ve kıdvetü'l-emacid ve'l-a'yân dergah-ı muallam gediklülerinden bu hususa mêmûriyet ile ol cânibinde Süleyman ve Adana mütesellimi zîde mecdühû hemâ ve mufâhiru'l-emasil ve'l-akrân ağâsı ve beylerbeyi serdarları ve zâbitleri ve ayan-ı vilayet ve iş erleri zîde fazluhum tevki-i refi-i hümayûn vâsıl olıcak mâlûm ola ki dergah-ı muallam gediklülerinden mûma ileyh Süleyman zîde mecduhu marifetle eyalet-i Adana'da vâki' kazalardan zahire mübayaası için bundan akdem Adana cânibine irsâl ve tesyir olunan hazinenin hasbu'l-iktiza Konya tarafına nakli muktezi olmağla hazine-i mezbûre Adana'da gelinceye dek Adana mütesellimi ve zâbitan ve saire ve ayanları marifetiyle kifayet-i mikadr musallah neferat ile imnâd-ı salima ... mezkure nakl ve derbend-i mezkureden dahi derbend ağâsı ve sair zâbitan ve kazalar ayanları marifetleriyle kezalik kifayet-i mikdar musallah neferat Konya'dan nakl ve isal etdirilmek fermanım olmağın haza işbu emri celilü'l-kadrim asdar ve ile irsâl olunmusdur imdi vüsûlunda siz ki Adana mütesellimi ve serdar ayan-ı vilayet ve iş erlerisiz hazine-i merkumeyi marifet-i şer'i ve gediklü-yi mûma ileyh marifeti ve cümle ve marifetleriyle Adana kal'asından ihrac ve tavarlara tahmil ve zurta?derbenden gelinceye dek muhafazası için mikdar-ı kifaye musallah neferat tedarik ve isticvab ve halal-ı rahide muhafazasına ihtîmâm ederek hazine-i merkumeyi imnâd ve salima....nakl ve isal ve derbend-i mezkur ağâsına teslim eylemek ihtîmâm ve dikkat eyleyesiz ve sen ki ... ve derbendi ağâsı ve sair zâbitan ve ... mezkurdan Konya'ya gelinceye dek yol üzerinde vâki' olan kazaların zâbitan ve ayan ve iş erleri siz hazine-i mezkure ... bâbü's-selam ... derbendleri .. imnâd ve salima Konya'ya nakl ve isali için kifayet-i mikdar musallah neferat tedarik ve isticvab hazine-i merkumeyi davarlara tahmil ve halal-ı rahide muhafazasına ihtîmâm ve dikkat ederek medine-i Konya'ya nakl ve isal eylemek bezl ve say' ve ... eyleyesiz şöyle bile ... teala hazine-i merkumeden zarar ve ziyan irişmek lazım gelürse iki katı fazimal tahsil etdirileceğinden gayri kangı sınırda kazada olursa ol sınırın zâbitan ve ayanları nafi ve kala-bend ile tedib ve teknil ve mazhar-ı ... olacakları emri müstahak olmağla ana göre icnâm-ı kâr-ı münekkir ederek gafilane hareket ve Adana'dan Konya'ya gelinceye dek hazine-i mezbûreyi gereği gibi muhafaza ve muharese ederek imnâd ve salima medine-i Konya'ya nakl ve isal tedarik ve say' ve mahal eyleyesiz ve sen ki gediklü-yi mûma ileyhsin mûma ileyhim marifetiyle hazine-i mezbûreyi Adana'dan kaldırub medine-i Konya'ya nakl ve medine-i mezbûreden me'mul mahal-i vaz' ve haberini deraliyyeme tahrir ve ilam-ı müsara'at eylemek bâbında ferman-ı "âlişânım sâdir olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerifimle vardıkda bu bâbda vech-i mesrûh üzere şeref-yafte-i sudur olan olan işbu emri şerifim celilü's-şâna vacibu'l-ittiba' ve lazımu'l-imtisalın mazmun-ı itaat-makruniyle amel olub hilafıyla vaz' ve hareketden her birini begayet asdar ve ictinab eyleyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerife i'timâd kılasız tahriren fi el-yevm er-rabi aşer receb erba ve semanin ve mi'e ve elf

İslambolü'l Mahruse

Fi 20 Ramazan sene 184

Sayfa no.214.

Hüküm no.316.

Deve emri

Mufâhiru'l-kuzât ve'l-hükkâm mâ'denü'l-fezâil ve'l-keîâm Adana sancağında vâki' kazaların kâdıları ve nâibleri zîde fazlûhum ve kıdvetü'l-emacid ve'la'yân Adana sancağı mütesellimi bu hususa mübaşir tayin olunan dergah-ı muallam gediklülerinden Mustafa zîde mecdühûma ve mufâhirü'l-emasilü ve'l-akrân kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları ve ayan ve zâbitan ve sair iş erleri zîde kadrühüm tevki' refi' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki işbu sene-i mübarekede ordu-yu hümâyûnumda mevcut bulunmak üzere Rumili ve Anadolu câniblerinden ihracı tertib ve fermanım olub şimdiye değin gelen mekkâri develerinden bazan noksan ve bazan hiç vürud eylemeyenlerin sene-i sabık üzere bedelleri tahsil-i iktiza eyleyüb bu vakte dek tehirini yolda kalanlarının vüruduna intizardan neşâre itmekle el-haletü hazihi mülâhaza-i mezkur ber-taraf olub noksanları üç mehâr olanlar yolda telef olmak ihtim'âli ile rahmetü'l-fakre mutalebe olunmayub ancak Adana sancağından seksen üç ve dört senelerine mahsuben matlub olan şetrândan yüz yetmiş sekiz mehârî noksan-ı zuhur ve bu keyfiyet ücret ile araba ve hayvanat tedarikine muhtaç olmağla sene-i sabık üzere beher mehârını seksen guruşdan lazım gelen bedelleri sair mekkâri ücretine sarf için icab edenlerden 'ala el-hal tahsil ve teslim-i hazine-i amirem itdirilmek fermanım olmağın işbu emr-i alişânım asdâr ve ile irsâl olunmuşdur imdi siz ki kuzât ve nüvvab ve mütesellim-i mûma ilehsiz ve sairleri siz mevkufatdan ihrac ve irsâl olunan memhur ve muktezi suret-i defter mucibince Adana sancağından müretteb ve matlub develerden sinin-i mezbûrına mahsuben külliyyen yüz yetmiş sekiz mehâr-ı şetrânın bermehârına seksen guruşdan iktiza eden on dört bin iki yüz kırk guruş bedelleri marifetleriniz ve mûma ileyh mübaşirin ki sârbâtlarından ve sair icab edenlerden 'ala el-hâl tahsil ve teslim-i hazine-i amirem olmak için mübaşir-i mûma ileyh ile deraliyyeme isal-i mübaderet eyleyüb şöyle ki meblağ-ı mezbûr sair mekkâri ücretine sarf için bir an akdem tahsil ve teslimi matlub iken mazallahu teala edâsında ta'allul ve muhalefet edenler her kim olur ise olsun ahz ve habs tedib ve küşmal olunacaklarından gayri hükkâm ve zâbitan dahi mes'ul ve ma'atib olacakları emr-i mukarrerdir ana göre kemal-i intibah ve basiret üzere hareket olmak ve ol mikdar mehâr-ı şetrân mekkârının beher mehârına seksen guruşdan iktiza eden bedellerini marifet ve ihtimâmınızve mûma ileyh mübaşeretiyle yerlü yerinden 'ala el-hal tahsil ve teslim-i hazine-i amirem olmak için deraliyyeme irsâl ve isale-i mübaderet ve 'avn ve te'hirden ve mugayir-i vaz' ve hareketden tevakku ve müba'adat eylesesiz ve sen ki mübaşir-i mûma ileyhsin meblağ-ı mezbûru marifet ve mübaşirlikle 'ala el-hal tahsil ve ahz ve bana ki istishab ve getirüb teslim-i hazine-i amirem eylemeğe ihtimâm ve dikkat ve edâsında 'uzr ve 'illet üzere olanları olur ise mehâkim haklarından gelmek için ism ve resm ve şöretleriye 'icalate tahrir ve inhaya müsara'at ve hilaf-ı emr-i şerifim vaz' ve hareket sen dahi hudr ve mücnebet eylemek bâbında fermân-ı 'alişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerifimle vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan işbu emr-i celilü'ş-şâna vâcibü'l- imtisâl ve lâzımü'l- ittibâmın mazmûnu itâ'at makrûnuyle 'âmil olub hilâfiyla vaz' ve hareket ihtiraz ve ictinab eylesesiz şöyle bilesiz 'alâmet i'timâd kılâsız tahriren fi el-yevm el-hamis min şehri cümadelahır sene erba ve semanin ve mi'e ve elf

Sahra-i İsakça fi 11 kayde min Şevval

Sayfa no.215.

Hüküm no.317.

Deve emri

Mufâhiru'l-kuzât ve'l-hükkâm mâ'denü'l-fezâil ve'l-keîâm Adana sancağında vâki' kazaların kâdıları ve nâibleri zîde fazlûhum ve kıdvetü'l-emacid ve'la'yân Adana mütesellimi ve bu hususa mübaşir tayin olunan dergah-ı muallam gediklülerinden Mustafa zîde mecdühûma ve mufâhirü'l-emasilü ve'l-akrân kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları ve ayan ve zâbitan ve sair iş erleri zîde kadrühüm tevki' refi' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki din-i mübin-i der-i devlet-i aliyye-i...ile izhar-ı noksan eden moskov kefersinin memalik-i İslamiye'ye vâki' olan hücum ve haşaratlarına binaen mürafa'a ve ahz-sâr kâffe-i ehl-i imana farz-ı 'ayn olub ba-'avn ve 'inayet-i bâdi ibtidayı bahar-ı haceste-i asarda ... nusret-makrun hazret-i seyyidü'l-enbiya aleyh es-salavat ve ilticâ zeydeyesinde ictima' ve istifar ile mütevekkilen 'ala Allahu'l-müluk el-kahhar-ı küffar-ı haksar üzerine azimet-i mukarrer olmağın binaen 'aleyh...havalisinde ordu-yu hümâyûnumda mevcut bulunub iktizâ eden zehayir ve mühimmat-ı seferiye naklinde ve hidemat-ı saireden istihdam için yüke girdikleri günden hizmetde olduklarınca ber-vech-i ... lazım gelen ücretleri sarban başı yedinden verilmek şartıyla mevkufundan ihrac olunan mahz suret-i defter mucibince sene-i sabıkı üzere Adana sancağından iki yüz elli mehâr mekkâri develeriiracı tertib ve fermânım olmağın imdi siz ki kuzât ve nüvvab ve mütesellim-i mûma ileyhim ve sairlerisiz bu hususda cümleiniz gönül birlik ile ol mikdar mekkâri develerinin cümlesi yüke ve havat ve çuval ve urgan ve sair alat ve besatları mükemmel olmak şartıyla tevzi' ve tedarik ve vakt ve zamaniyle ihrac ve nevrüz-ı firuzdan mukaddem ordu-yu hümâyûnum irsâli matlub-ı hümâyûnum olmağla mazallahu teala Adana mertebe nekâsil ve 'afv ve tenzil ve mu'afiyet ve serbesiyet iddiası ve sair ile bahane ta'allul ve muhalefet ider olur ise işbu sefer-i hümâyûnuma 'ale'l-ittifak imdad ve iane-i lazime-i gayret ve bânet olduğu cihetde o makule tahir ve terahiye sebep ve 'illet olunan her kim olursa olun hâl ve şânlarına göre bila-tevakkuf te'dib ve bila-iman cezaları tertib ile saire mucib-i gayret ve tertib olacakların yakinen bilüb hemen ibtidayı emrde hâl-i fikr ve mülâhaza ve o misillü ta'til mühimmat-ı sefer zımnında mezkur olan ve 'ibadat-ı saireye olmakdan harer ve mücanebet birle bir sene-i sabık matlub olan ol mikdar mekkâri develeri mükemmel takımlarıyla vakt ve zamaniyle tevzi' ve vakt-ı nefide mevud bulmak üzere mahalline kayd için ... ilamların ordu-yu hümâyûnuma irsâl ve derhal tedarik ve isaline ihtîmâm ve dikkat vetehir ve terahi yahud tenzil ve 'afv da'iseyise ilam ve istid'aya ücret olunur ise ol bada gelen 'ilamlara bir dürü 'amel 'itibar olunmayacağından gayri mübaşir-i mûma ileyh tarafından gelür ise der-'akib mübaşeriyetden 'azl ve nefyi ve yerinden aher mukaddem ve mirim mübaşir tayin ve eğer hükkâm ve zâbitan ve vücude ahali taraflarından zuhur ider ise anlar dahi dâr ve diyarlarından tard ve teb'id ile bu hususun teşiyetine akdam olunacak emr-i mukarrerdir ve sen ki mübaşir-i mûma ileyhsin ber vech-i muharrer mazmun-ı emr-i şerifimle amel ve hareket ve hilafından tevakku ve müba'adat eylemeniz bâbında ferman-ı "âlişânım sâdir olmusdur buyurdum ki hükm-i şerifimle vardıkda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sūdûr olan işbu emr-i şerif-i celilü's-şân vâcibül ittiba' ve lazimül imtis'âlimin mazmûn-ı ita'at-ı makrunla 'amil olub hilafıyla vaz' ve hareketden tevakku ve müba'adet eyleyesiz şöyle bilesiz'alâmeti şerife 'itimât kılâsız tahriren fi el-yevm er-rabi min şehr-i cumade'l-ahır sene erba ve semanin ve mi'e ve elf

Sahra-i İskaça fi 13 kayd min şehr-i Şevval

Sayfa no.215.

Hüküm no.318.

Mucibince sadrazam mektubu dahi sâdir olmuşdur

Sayfa no.215.

Hüküm no.319.

Ve suret-i defter-i hâkâni dahi sâdır olmuştur

Sayfa no.215.

Hüküm no.320.

Bâ'is-i tahvil budur ki bundan akdem vefat eden zevcem Hüseyin Beşe'den bairsü'ş-şer'i gerek bana ve gerek sülbiye kızlarım Fatıma ve Aişe nâm sagirelere irs-i intikal edüb amcaları Hasan ve Mustafa ve Molla Mehmed nâm kimesneler zimmetinde olan emvâl ve eşyadan cüzi ve külli hisse-i şer'iyelerimi kendim tarafından isale ve sagiran taraflarından bir ve mucib vasayatım hasebiyle iki yüz bin guruş ahz u kabz eyledim merkumun zimmetlerinde marifet-i şer'iyye ve ... cümlesinden ber-muceb-i vesayata ve isale ve haklarını ibra-i 'âm ... eyledim anlar dahi vech-i meşruh üzere ibrâyı kabul eylediklerinden yedlerine işbu tahvil 'ita olundu vakt-i hâcetde ibrâz oluna der fi 12 Şevval sene 184 Bende-i Sultan Hatun

Şuhudu'l Hal

Aziz Mehmed Beşe, seyyid Ali ğabar, Ali Ağâ, ...Beşe, Vadehüm

Sayfa no.216.

Hüküm no.321.

Asakir-i için Turnacıbaşı ağânın emr-i

Kidvetü-l kuzât ve'l-hükkam ma'denü-l fazl ve'l kelam Mevlana Adana kâzısı zîde fazle ve kidvetü-l emacid ve'l-'ayan ba ferman-ı 'âli o çukadarına mübaşir ta'yin olunan turnacıbaşı zîde mücede de müfahirü-l emasil ve'l-akran Adana da sakın haseki muka'adeleri ve yeniçeri serdarları ve ocak ihtiyarları ve 'ayan vilayet ... erleri zîde kadrehüm tevk'i refi'hümâyûn vasıl olacak ma'lum ol ki eyalet Adana da vâki' ihtisab ve kara isalü mukata'alarıyla sair mukata'at miriye'nin ve mal cizyenin peşin ve taksit ve emval sairlerinden duyun-ı müşirü-l erkanımda karia ihrac musamem olanlarından bir kast mevacıb için mebalıĝ ve fire?tertib ve acalete tahsil lazime-i halinde iken bu hülasada eyalet Adana merkume de vali?ve zabt ü rabt kadar mütesellim olmamak hasebiyle yeniçerilik idi'asında olan erazlı ve işhas makulesi başlarına cem' eyledikleri erbâb heva ile ehl-i 'arz zümresine teklif ve istila ve enva' maksad ve hayanata ve mukata'at miriyye dahi müdahale yerlü cânib miriye bir zarar ve hasarat müde-i halet ve asanına ictira eyledikleri... 'ilamlar ile der 'âliyeme inha olundu maine bina-ı eyalet mezbûre mücereden destur yirmi müşir mefhum nizamü-l âlem vezirim Mehmed paşa adamellahü te'ala iclaliye tevcih ve eman olunub işti'yar-ı merkumenin tedimi için dahi ocak tarafından bir turnacıbaşı me'mur kılınması labid olmaĝla sanki turnacıbaşı mûma ileyhisisin ocakdan ma'yin be belde merkumenin nizam ve imtizafı?zımında yeniçerilik idi'asında olan sekavet paşalık te'dib ... ve şimalleriyle tanzim belde ve temîn 'ibade müsare'et eylemek üzere seri'an ve 'acilen Adana ya ve ... vezir mişarün ileyhe emr şerifimle tenbiye ve te'kid olunmaĝla matlub olan emval miriye'nin bir kadem akdam tahsil ve teslimine ve nemayın ve bilad ve terfiye hal 'ibade vesile olacak halette istihsalata sarf vesi' ve kudret ve muhafaza nizam ve sen dahi ihtimâm ve dikkat eylemenin ferman olunmaĝın sanki turnacıbaşı mûma ileyhisi sadır olan emr-i şerifimde inkaz ve icra mezid se'i ve ğayret ve ... ve rehavetten ve bekayat hazır ve mücanebet ve sanki sair mûma ileyhim siz tenkiz emr-i şerifimde turnacıbaşı mûma ileyhime mu'avenet ve herhalde her biriniz sarf kil mekinet edüb mikdar zerre hilafına vaz' ve hareketten ğayetü'l ğaye hazır muhabet eyleyesüz deyü iftiharü-l emacid vel akran sekbanbaşı Mustafa dame...tarafından mühürlü mektub verilmekle veche mecruh üzere 'amil olunmak bâbında ferman-ı 'âli şanınım sadır vusul buldukda bu bâbda sadır olan emr-i celilü'l-mukaderem sekbanbaşı

mûma ileyh tarafından verilen mühürlü mektub musebince 'amil ve hareket ve hilafından hazır ve mücanebet eyleyesüz şöyle bilesüz âlamet şerife 'itimad kılasüz tahriren fi evasid şabanü'l...sene erbe'a ve semânin ve mi'e ve elf

Makam İslambol

fi 28 ... şeval sene 1184

Sayfa no.217.

Hüküm no.322.

Sefer-i Hümâyûn emr-i

Kidvetü-l emacid vel 'ayan Adana mütesellimi zide mücedde de müfahirü-l kuzât ve'l-ahkam ma'denü-l fazl ve'l-keâm eyalet Adana da vafi' kazat ve nevab zide fazlehüm tevki' refi'hümâyûn vasl olacak ma'lum ola ki eyalet 'asakir-i devlet aliye-i...ve ma'ışet ve mu'teber ... asakir mü'tet bahasından olub evtadan berü vafi' olan seferler de sebat kadem ve metanet yerle uğuru din ve devlet 'âliye de kendülerden nice nice müeser celile ve hizmet cemile zuhur ... hizmet ve ne mahale ta'vin olurlar ise bila tevki me'mur oldukları hizmete kıyam ve evamiri 'âliye ye mütebi' ve minkal oldukları mücerreb meşhur olmakdan naşi kendülerden din yoluna ve uğur hemanımda?dahi lazime-i ğayret ve hamiyetleri üzere hizmet makbule izhar eylemeleri me'mul şahanem iken içlerine ba'zı...kimesnelerin duhulleri sebebiyle iki seneden berü vâki olan sefer hümâyûnuma vakt ve zamanlar vürüd eylemediklerinden ma'da ba'del vurud ve me'mur oldukları mahalden bila izn ve ferman-ı 'âli firar ve 'avdet etmeleriyle emr-i şerifime 'adım ita'at suretini izhar ve bu keyfiyet asakirlerinin dahi ihtilal nizamına ba'is bir halet olduğuna binaen nan pareleri ahire tevcih ve kendüleri tevdib ve küşmal?olunmaları icab etmesinin olmakla ve layenlerine âvdet ve firar eden ze'ma ve erbâb tımar vakt ve zamanları yerlerinden hareket ve nevruzu firuzde ordu-yı hümâyûnuma vurudumu zeamet eylemek ve vakt mezbûre de isakça?sahasında bu kaleme de bulunmazlar ise ze'amet ve tımarları üzerlerinden ref' ve has hemanıma?tesahüh olunacağı ve fima ba'd kendilere evladlarına vermeyeceği cümlesine efham zaman da tekiden ve tehdiden ve iş bu emr-i şerifime esdar kılınmıştır imdi siz ki mütesellimi ve Mevlana-ı mûma ileyhimsiz emr-i şerifim 'inayet redifim ile tarafınıza vasıl olduk da mazmun emr-i 'âli şanıma eyalet mezbûrenin ze'ma ve erbâb tımar neferatında ol taraf da olanların cümlesine 'ilan ve işa'et yerle vakt ve zamanıyla yerlerinden ve yurdlarından ihrac ve nevrüz ve firuz da orduy-hümâyûnuma vusul ve ... hallalane kemal ikdam sarf tab ve tevan eyleyesüz şöyle ki kendülerine bu bâb da zuhur eden muamele-i 'afu ve safi'?şahanemîn şükrünü bilmeyüp vaktiyle yerlerinden hareket ve gelmek de imtina' eder olur ise ze'amet ve tımarları üzerlerinden ref' ve has hümâyûnuma tashi olacağını ve fima ba'd kendülere evladlarına verilmeyeceği ve sair 'ibaret için haklarından gelineceği hamlesine 'işaet ve muhkem tenbiye ve nevrüz firuzdan mukdem bâba dağı ve isakça?sahasında ordu-yı hümâyûnda bulunmaları tefehüm olunmak ve her kim oldukda gelüp yıkılmada mevcut bulunmaz ise ze'amet ve tımarları has hümâyûnuma tesahüh olunmak üzere ism ve resimleriyle defterini ordu-yı hümâyûna 'arz ve 'ilam mübaderet ve mukaderatında kusur ve ... ğayetü-l ğaye hazır mücanebet eylemeniz bâbında ferman-ı 'âli şanıma sadır olunmuştur buyurdum ki vusul bulduk da bu bâbda veche meşruh üzere şerefyafta?sudur oln ferman vacibü-l etba' ve lazımlı-ı imtisalimin mazmun itaatmuker...'amil olub hilafdan ğayetü-l ğaye hazır ve mücanebete eyleyesüz şöyle bilesüz âlamet şerife 'itimad kılasüz tahriren fil evahir şeh'r ramazanü-l mübarek sene erbe'a ve semânin ve mah ve elf

Asitane-i Babadağ

Kayd sene fi 28 min seval sene 184

Sayfa no.218.

Hüküm no.323.

Hurzade? 'izlü el hâc Mehmed ağânın müsellimlik emri

Müfaherü-l kuzât ve'l-hükkam ma'denü-l-fazl ve'l-keâm Adana eyaletinde vâki' kuzat ve nevab zîde fazlehüm tevki' refi' hümâyûn vasıl olacak ma'lum ol ki Adana eyaleti sabıkadan muhafaza-i hakkı mükerrem müşir müfhem nizamü-l âlem vezirim Hüseyin paşa adamallahü te'ala iclale orduy- hümâyûnum tarafından tevcihe ve 'inayet ve esanım olmağla mişarün ileyhe vürüd edilinceye dek zabt ü rabt memleket ve himayet ve zayayat fetva-ı ra'iyete kadre-i mütesellim nasb ta'yinden labid olduğuna binaen Adana sükkânından kidvetü-l emacid ve'l-âyan çopurzade hâc Mehmed zîde kadre mütesellim nasb ve ta'yin olunmağla mütesellimlik mezbûr mûma ileyhe zabt ve mişarün ileyh tarafına raci' olan âdet ve sair teyarat?ahz ve kabz ettirilmek bâbında emr-i şerifim sudurunu mişraün ileyhin fetva kedhüdası olan kidvetü-l-emacid ve'l-âyan ba buyur du Mustafa zîde mücedde de ârz-ı hal istid'a etmekle veche meşruh üzere âmil olunmak fermanım olmağın siz ki mûma ileyhim ser eyalet merkuma müteselliliği mûma ileyhe el hâc Mehmed zîde mücedde zabt ve taraf mişarün ileyh raci' olan a'idat ve teyarat?sairölü ahz ve kabz ettürüb mütesellimliği umûruna taraf ahirden bir derlü dahil ve ta'riz ettirilmemek bâbında ferman 'âli şanım sadır olunmuşdur buyurdum ki hükmü şerifimle vusul buldukda bu bâbda veche meşruh üzere şerfiyafta?sudur olan ferman vahibü-l itiba' ve lazimü-l imtisalimde mazmun ita ... âmil hilfından ta'yit hazır ve mücanebet eyleyesüz şöyle bilesüz âlamet şerife îtimad kılász tahriren fi evamil şehz zilka'ide-l rub sene erbe'a ve semânin ve mi'e ve elf makam? islambölü-l mahurse sene fi 25 zilka'ide sene 1184

Sayfa no.218.

Hüküm no.324.

Musınca sadr-ı âzam mektubu dahi sadır olunmuşdur

Sayfa no.218.

Hüküm no.325.

Müfahirü-l kuzât vel ahkam ma'denü-l fazl vel keâm Adana ve Tarsus ve Sis eyaletlerinde vâki' kâzaların kâzaları ve naibleri zîde fazlehüm ve müfahirü-l emacid

Sayfa no.219.

Hüküm no.326.

Kad vâkiü'l-mart yevmü'l-salis ve'l 'işrin min şehz zilka'ide-l şerife fi 26 ... sene 1184

Sayfa no.219.

Hüküm no.327.

Veche tahrir huruf budur ki

Hâla ba berat 'âlişan ber veche iştirak ahdelimizde olan ihtisab Adana ve bac-ı bazar nazin Adana resm-i gömrük iskele karadaş ve karaîsalü ve tevabıha?mukta'alarımızın işbu bin yüz seksan dört senesi martı ibtidasından şubat?ğayetine gelince bir sene kamile tamamına değın zabt ü rabt olunmak üzere tarafımızda?der 'ahde ve iltizamına talep ve rağıb olan kidvetü-l emasil ve'l-akran izetlü sene sabık üzere der âhde vel iltizam olunub ağâ-ı ?mûma ileyh dahi der âhde ve iltizamına kabul etmekle yedine işbu zabt ve temessükü verildi gerekdir ki mukata-i mezbûrun ba ?zabt hümâyûn şevketmukerden mağruru'l-kalem ?ve maktu'ul-kadem min külli'l-vecdde ser sebt üzere olmağla ağâ-ı mûma ileyh dahi ber veche ser sebt sene merkum martı ibtidasından şubat?ğayetine değın zabt ve rabt vasıl olan mahsulat rusumat ihtisab?Adana ve bac-ı bazar ...ubur hasır mahsul bazar zışte penbe ve resm-i penbe der nefsi Adana ve tevabı'mukata'alrından hasıl olan rusumat miri ve âidat

makalede ve teyarat saire kalil?ve keşir şurud ser sebt üzere zabt ü rabt edüb cânib ahirden bir ferd dahil mukarız eylemeye

Ahmed rikabdar Hazret şehri Yari

...

Sayfa no.219.

Hüküm no.328.

Hâla Adana kâzısı îzetlü?faziletlü efendim hazretlerinin huzurlarına müzeyid ağrar ithafından sonra minha-ı mühayeyimiz budur ki kadimü-l eyamdan ba zabt-ı hümâyûn şevketmukerden dergâh-ı 'âli yeniçerilerine postal baha kayyin esanes yarılan kullarından hâla taht hükümetler de vâki'sabıkça olan refi'olunub terbiye uslub sabık üzere dergâh-ı 'âli yeniçerilerinden nâm yoldaş iş bu bin yüz seksan dört senesine mah şa'ban şerifin ğurresinden senesine tamamına deĝin yalnız beş deĝinde verilmeyub postculuk ve zabt nasb ve ta'yin olunmaĝın iş bu mektub tahrir ve irsâl olundu vusulunda gerekdir ki merkumu postculuk umûrunda feyam ve istihdam eyleyüb ahiri müdahale ettürmeyub tarafımıza müraca'at eylediĝi umûr hususlarında hasbiyü'l şer' ve esatun emdad ve e' Janet eyleyüb hasbiyü'l şer' ve muĝayır kanun bir kimesneye rencide vermeye ettirmeyesüz tahrir fil tarih olunur ki

Süleyman ağa ... dergah-ı ali

Kayd Fi 6 Zilhicce sene 1184

Sayfa no.220.

Hüküm no.329.

Kidvetü-l kuzât ve ahkam ma'denü-l fazl vel kelâm Mevlana Adana kâzısı zîde fazle ve kidvetü-l emacid vel âyan Adana mütesellimi zîde mücedde de tevkî' refi' hümâyûn vasıl olacak ma'lum ol ki Adana da vâki' müteveffi Ramazan oĝlu mir?Mehmed paşa olan dinden hacegan divan-ı hümâyûn kidvetü-l emacid ve'l-âyan Osman zîde mücedde de ile muhderatından müftehirü-l müherat hemşiresi Hatice hâtun zîdet...rikab hümâyûnuma ârz-ı hâl edüb cerleri mişarün ileyhin evkafından almak üzere yüvmi elli akçe vazifeye mûma ileyh ve yüvmi yirmi beş...vazifeye dahi ... mûma ileyh başka...şerifimle mutasarrıflar olmaĝla iki sene de ber muctemi' olan dört yüz elli ğuruş vazifelerini kanenden hâla vakıf mezbûrun ber veche meşrud mütevellilerine evlad?dahi mir Süleyman ve mir 'Ali nâm kimesnelerden taleb olunduk da eda da...ve muhalefet özür murad eylediklerin bildürüb beratları mucblerince müstehak oldukları vazifeleri...mezbûranden ?mal vakıfdan 'ama tahsil ve taraflarından kapısına me'mur vekillerine el buyrulmak bâbında emr-i 'âli şanın rica eyledikleri acilden yerlerinde olan beratlar musebince mahalinde şer'ile ruiyet... hak olunmak emr olunmuşdur sürdürmeĝe hükmü şerifimle vusul buldukta bu bâbda sadır olan emrim üzere âmil dahi mütevelliyen mezbûranı meclis-i şer'e ihzar ve mukeddima bir def'a şer'ile görölüp fasıl olunmayan hususların tamamı hak üzere mukayyid ve beratlarını nazır edüb göresüz i'lam olunduĝu üzere ise ol bâbda...şer' hakıyla âmil edüb dahi ber veche muharrer mûma ileyhimanın beratları musebince müstehak oldukları vazifelerin mütevelliyen mazburandan mal vakfından ba'de-l meşyub hakim edüb vekilleri mezbûre...verüb muĝayır berat bir delü ta'llül muhalefet ettirmeyesüz min ba'd şer' şerife ve beratına ve emr-i hümâyûn muhalif ber ebeş ettürmeyüb husus mezbûr için bir dahi umûr varılmalı?eylemeyesüz şöyle bilesüz âlamet şerife 'itimad eyleyesüz? Muharrer fi?evail zilka'ide tahriren sene erbe'a ve semânin ve mi'e ve elf

Kayd fi 4 min zilhicce sene 184

Makam İslambolü-l mahruse

Sayfa no.321.

Hüküm no.330.

Sekban için mirasla

Müfaherü-l emasil sekbanbaşı nasb ve ta'yin olunan Yahya beşe inha olunur ki Adana etrafında sakin cerid ve karalar ve sair eşra inha olunur ki. Adana ahalinden Leylen ve Nehar?esir oğluna emval ve eşyalarını ğasab ğarat ve ricallerinin be ğayrı hak katl âdet müstemdeleri olub ahali belde de fetvalarının medar mea'şileri olan mezruat ve cevab mea'şileri ve sair emvallerin muhafaza için reis yeniçerileri bin beşyüz nefer pare ile sadır Sarıçam ve Yüreğir cânibleride ehl-i arz emval ve anfiyelerine su-i kasd üzere gelen eşkiyanın demleri hender olmak üzere saba ve müteya ahz eylemeyiniz bâbında bil cümle ûlema ve saliha ve âyan ve eşraf mesanic izaf ve ma'rifetleriyle yediüe kabl şer'den iş bu mirasla tahrirren ve i'ta olundu gerekdir ki ber veche meşruh mevcub mirasla 'âli olasız vessalam fi 9 zilhicce sene 1184

Sayfa no.321.

Hüküm no.331.

Merkum Ahmed paşanın dahi oğlu tereke

Terkeşan nâm mahallinden... nâm

Mahalle gelince iş bu mahalle kayd

Sayfa no.321.

Hüküm no.332.

Bir def'a dahi Ahmed beşe sekbanbaşı

Yirmi şer nefer bünyada Sis kâzasından hac İbrahim zevcesine

Gelince iş bu mahalle kayd

Sayfa no.321.

Hüküm no.333.

Medine-i Adana da merhum Ramazan oğlu Halil begin bina eylediği cami' cedid de sülûsan?ser mühafelik hizmetine vazife ta'yin ile mutasarıffan olan Ahmed ve 'Ali mütekaiban?bila evlad fevt olub yerleri hali ve hizmet lazimeleri mahlul olmağla birilerine erbâb istihkakdan iş bu refi' tevki' refi'ül şan hakanı yakınzade Mehmed halife her vechle layık ve mahal müstehak olmağın tevcih olunub yedine berat-ı şerif 'âli şanın verilme bâbında...Mevlana Habib zîde ilme? ârz etmeğın musınca ber veche meşruh üzere sıdka?edüb bu berat-ı hümâyûn sa'adet mevvanı verdim ve buyurdum ki ba'del yevm merkum varub zıkr olunan cami' cedid de mütvefiyan yedlerine sülûsan?ser mua'lık cihetine mutasarıf olub hizmet lazimesi...ruhu? devam ömür devlet için du'aya müdavemet için göstere ol bâbda taraf ahirden ber vechle vukuz? kalemiyeler şöyle bilüb âlamet sıdkına 'itimad kılalar tahriren fi evail zilhiccei-l seri'e erbe'a ve semânin ve mi'e ve elf

Kayd fi 19 min zilhicce sene 1184

Makam İslambol

Sayfa no.322.

Hüküm no.334.

Bir hisse için emr-i 'âli

Akza-ı kuzâtü-l müslimin evvel-ive lehü'l muhiddin ma'denü-l fazl ve'l-yakin raf 'ilamü-l şerika vel din varis ûlumü-l enbiya-i vel müslimin...inayetü'l-mülkü-l ma'yin Mevlana kâzısı zîde fezaile ve müfaherü-l kuzât vel'-hükkam ma'denü-l fazl ve'l-kelâm Adana kâzıları zîde fazlehüm tevki' refi' hümâyûn vasıl olacak ma'lum ol ki İstanbul ve tevabı'ı erminanı be tarik? götür rahib rikab hümâyûn ârz-ı hâl edüb beter?teal'iki?mülhakatından vilayet Anadolu da Adana eyaletinde vâki' Sis ve tevabı'ı ermeni bir hisseliğine ba berat-ı 'âli şanın mutasarıf olan Gabriyel nâm rahib merd

olub birine bir hisse nasb ve ta'yin olunan rahibe ordu-yı hümâyûnum tarafından tevcih ve beratı 'ita oluncaya dek ol taraf da olan erminan rea'yasında ayinleri icra ve umûrların ruuiyeti için vekalet bir rahib ta'yin olunması ... mü'tad ?üzere be tarik sağurun tarafından verilen mühürlü mektub musınca zatı için emr-i şerifim verilü gelmeğe ruhbanları muhafızlarınan Ebram nâm vekil ta'yin olunduğu bildürüb bir hisselik mezkur-ı mü'dat?kadim ve olakları ki? üzere rahib sağıra?vekalete zabt ü rabt ve mahsulat ve rusuemat ahz ü kabz ettürülüb ahirden bu veche müdahale ettirilmemenin bâbında emr-i şerifim rica eylediği acilden İstanbul ve tevabı' ermenyinan beter tefik? beter ta'lıkına dahil mahaller de kadimden zabt mutasarrıflarından olan bir hisse ta'lerine ... zabt u rabtına mühürlü mektubu musınca tarafından ta'yin eylediği vekiline muğayır mü'tad ?kadim ahir de be veche müdahale ettirilmeye deyu be tarik sağırın mühürlü ârz-ı hâl ba ferma- şerif o emir şerifim verilü geldiği kalemînden der kenar olunmağla 'ita-ı der kenarı musınca âmil olmak ferman olmuşdur buyurdum ki hükmü şerifim vardıkda bu bâbda sadır olan emrim üzere âmil edüb dahi bir hisselik mezkure ta'yin olunan rahib ordu-yı hümâyûnum tarafından tevcihe ve beratı 'ita oluncaya dek ol tarafda olan rea'yanın mü'tad?kadim ve ola geldiği üzere ibtallerin?icra ve umûrların ruuiyet için be tarik sağır?tarafından vekil nisb ve ta'yin olunan sağır?Ebram rahib vekaletine zabt u rabt ettürüb muğayır emr-i 'âli şanın ahiri beyuca?müdahale ettürmeyesüz şöyle bilesüz âlamet şerife 'itimad kılasüz muharrerren el yevmü-l salis 'işir seval sene erbe'a ve semânin ve mi'e ve elf tahriren ... fi 5 min zilka'ide sene 84

İslambolü-l mahruse

Sayfa no.325.

Hüküm no.335.

Asakir tairesi için emr-i 'âli

Mifahirü-l kuzât ve ahkam ma'denü-l fazl vel kelâm Anadolunun orta kulu yemin ve diyarıyla nihayetine varınca vâki' kâzaların kâzıları ve naibleri zide fazlehüm ve müfaherü-l emacid vel âyan ocak dan mahal mezkure asakir-i ihrac ve ordu-yı hümâyûnuma sevk ve tesire sürücü?mübaşir ta'yin olunan turnacıbaşları zide müceddehüm ve müfahirü-l emasil ve'l-akran ve kâza-i mezkurelerin yeniçeri serdarları ve âyan vilayet zide erleri ve 'atik serdengeçdi ağâları ve alemdarları ve ocak ihtiyarları zide kadrehüm tevki' refi' hümâyûn vasıl olacak ma'lum ol ki düşman din fezalan?din karin olan moskov keferesi laiinin beray-ı sefer nasret eser hümâyûnumda nakıs ve su-i kasd müşahade olunmakdan naşi ve cahid ve fi sebilillah hükmü üzere şer ve şururları te'min 'ibar muhafaza hudud bila zımnında farize-i zimmet ümmet-i Mehmed olan kâza-i ve cihadın icrası için geçen sene tertib ve tehiz olunan asakir nusret?şi'ar umûma nehir tuna-i 'ubur ve birkaç merhale mururlarında tesüf ihana ve beyhude ağrar ile tefrik ve ekserileri ve düşmanı görmeksizin bila ceng ve cida-ı bender serhaddinden liva-ı resulullahı düşman uğrund terk birlü âvdet ettikleri sebile düşman din hudud devlet 'âliyeme fırsat yab olub Boğdan ve Eflak misüllü memalik cemsiyey? re'ayası eylemek sürüsüşehinşane-i tesağâyır Hotin misüllü kal'a zabt eyledikten ahali islama ârz olan hazine ve...imha?ve izalesiçün cenab? cânib ma'yinü-l müsliminden ve sadat seyidü-l mürselin ve sefer seca'at peyüvest?mahduduna teslim olunan katlü-l müşrikin kafe kema? ... kafe seyf katık ile alıb i'dad ahz intikam eylemek niyet halisesiyle bu sene mübarek de dahi cem've tertib olunan asakir muhiddin kema fil sabık nehir tuna-i ubur cend zor tarafında tabur makhur küfarı haksera mukabil olduklarını ize-l ...fietten? ... emri mesadıkınca?ol emir de ...ve esbir?ve emğaseranca müdetlerinde saf beste müteyil olub ... mezhur olmaları me'mur? ... küfarın bir taraf münhezim ve mahzul...bedayat muharebe de top cengi ile ağâz olundukda derhal mir-i asakiri gözidan ve henüz metresi

ceng ve yürüyüş vakti olmakserin?metresi neşin olan Müslüman dahi...ğazban na'raran ve merdan ve hezuran?taber cay-i metanet ve esdar hayır ve sebat olmadıklarından...zifir eylemeksizin rukerdan olduklarından naşi zilaf me'mur perişanlık zahir be kâzallahü te'ala âle-l ümum âvdet olduğundan çehre ğayret... mesaliminde asar ... ve melalet paher olmağla vazife tezika-i hamiyet devran din Mehmed ...şer' Ahmedi üzere sancağı şerif sayesinde reca'at eden asakir nusret masir?zirzel?ülum zarif tevam fahrü-l âlemde karar ve vasi'at ... ve vakte binaen bir dahi ittifakına küfar haksera hücum ve kâza-i...ikdam ve tekrar esdarı lazım iken ekseri 'ar ve ğayreti terk mkta'alılık?eyleyüb herkes heman muhlekatarına âzim...oldukları hasebiyle ordu-yı hümâyûnumda müdafa'a i'daya kafi asakir kalmayub düşman dinin tabur makhure-i... ile kartal nâm mahalle gelüb ordu-yı hümâyûnun karşısında karar ol havalileri zabt ve isal?hisar eyleyesine bu halet...ba'is olmağla ... âle kadr imkan ordu-yı hümâyûnum da akl Halil?şayet kadem ve mea'yin olan ğazat?muhiddin ve kane hak âleyne nasrü-l müminin va'd?cemiline i'tikad ile...tab ve tevan ve mühemma ve...câniblerin ta'viiyet ve hafız herasetlerine bezl?kudret ebrar olunmakda olub ancak bu etrafın böyle asakirden kali va'da-i ... bu güne izhar ... la ebyal eylemesi layık ...ve seza-ı şan ümmet mehmed olmayub...fermanına ez dil ve cana imtisal ve hulusıyla?ğaza ve cihada durşob?... selcana ve te'ala...melai'ni...ve kahr ve istihal birlü i'la-i kelimetullah?ve ahz intikam fi sebil ...zimmet ehli islam olmağla...bu vâkitler evkat saireye kıyas olunmayub bu havallerle düşmanın...olmazdan ol ve fazl el cahidin...el ka'idin i'ta ... fehmet hasına el imsal übur olan ümmet Mehmed zer ?ve set edüb...üzere ... asakiri nusret şî'arın tahrir vurudları vacib ve ikdam metalib olub ... bu emr-i âzim ğazacla?umûr mühamdan mukdem olduğuna binaen her memleketin hakim ve zâbit ve eşraf ve âyan ve ihbarları bu bâbda ber veche mukdem ve sur'at iş bu emr-i âzim matlubda ... ve husulu üzerlerine farz-ı âyn bilerek ... mğayırı hareket ... şurud islam olduğunu fehmi eyleyerek iltizam ... kusur eyleyüb kafe-i mühemma ... etmeleri vahiyat umûr da olmağla heman meğer çe?ve ikdam beyan ğayret ve ... bend ile herkes ile vilayetleri asakirini pak ve müntehib olmak üzere ihrac sarf mukaderat ve zikr olunan orta kul da vâki' kâzalar da mukim ve müsafir sahab ... ve esamileri ... dergâh mu'allem yeniçerileri ve ... topçu ve top arabacısı ve 'ilman 'acemi?ve zarb harbe kadar olan kul oğulları bir?ferdi girdiye kalmayub umûma serdarları bayraklarıyla cümlesi piyade ve tam el silah olmak üzere ve atik ağâ alemdarları itba' ve levahatlarıyla ol bahar ... işar da ordu-yı hümâyûnum tesbid ve...evvel gelüb orduya vasıl olub inayet rabü-l ğart edeceği seneler de vâki'olan ve takdirata mukafata ve telafi ... olmasına ğayret ve selef aziller misüllü ... ve sabr ü sebat ile ahz itikad mübaderet birlü?tekmil nâmus islam ve tahsilinde tam eylemeğe niyet sadıka ve ğarimet halise ile kıyam ve bir dahi cahilane hareket ve hitam?sağirdan evvel neuzübillah te'ala sancağı şerif terk ve âvdet misüllü su-i haletten itikad?sonra yin ve yenice de bir kute?ve hamat ve bendameti çekilmemek üzere bir nizam bend olunması lazım olmağla olacağı sene hem mir-i asakiri ve hem yeniçeri asakir-i ihraca olunduğundan ocakları asakirinin ihracına hâlel verüb asakirin 'adım şevklerine ba'is olduğundan başka...emr mir-i piyadesi bir işe yaramayub zikr olduğuna minval ibtila-ı perişanlığa...olduğu tecrübe olduğuna binaen gelecek seneye mir-i tertibine 'itibar olunmayub ancak ocaklar asakirine 'itibar ve cümlesi ocaklı asakirinden ihrac ve tertib olunması ferman olmağın bu vechle gelecek asakir matlubundan eksik ve aşığ olmandan hazır ve nizamiye hâlel iras eylemek için beher kâza da matlub olan asakirin mikdarı ocakdan gönderilen yazım mühürlü ve defter natık?üzere olub ziyade olur ise müheya vel emr ferd noksan olmamak ... kâzanın defterden noksan zuhur eder ise hükkam ve'ayan ve ihtiyarımı te'dib edüb... olunacağını emr muhakkak bilüb ona göre tamama ihrac ve tesyir

olunmak ve gelecek asakir yollarını ser...ve hilafe marazi hareketten ziyade mücanebet eylemek ve ta'yin olunan sürücü mübaşirleri ruz kasıma dek mahal me'mur...olmayub vâkitten ol 'avdet edenleri ahz ve ra'iyet mu'amelesi ile tertibat cezalarına mübaderet eylemek ve ... kudreti olmayan ihtiyar neferat ... gelenlere se'i ve ... eylemek üzere cümle paye bu hususa gönül birliğiyle ikdam ve hüsn-ü nizamına bi avnillahî-l mülk ulam ve düşmandan ahz şar ve intikam ... se'i ve ihtlâm olunmak bâbında ferman-ı 'âli şânım sadır olunmağın ... mübaşir mûma ileyhe ta'yin ve irsâl olunmuşdur vusulun da ... ki sadır olan emr-i 'âli musınca âmel ve beher kâzadan ... mezkur natık üzere ve bila noksan asakirine ihrac kanun kadim üzere cümlesi piyade ve tamü-l silah olmak şartıyla serdarları bayrağıyla tesyir ve bu def'a tiranca ... mühim ve mir-i asakiri...evvel bahardan evvelce hareket ve asanı tarik de sebil selaset?ve ba'is ve ...olan rıza-ı ilahe tesbit beş ... tehaterleri?kılarak ve re'aya ve fukaraya zalim ve ... eylemeleri tarlalara dahi basmayarak eribat ve usulca doğru yollardan gelmek keyfiyeti cümleye tefehhüm ve inha ve her kim bu ğazadan nekul?edüb gerüye kalur ise irtikab ra'iyet etmiş olmağla tertib sera?olacakları guş?hüşlerine...kalmayub ve memhur defterden mezkur nekazan olmamasına i'sa ve şurud mezkur ile ğaza ve cihada mêmûriyetlerin nidasıyla?menadiler pendasıyla cümlesine tebesine ve te'kid ve bu havalide hayla kafre-i ceng ve ğaza?olan din karındaşlarımıza imdad ve ve kuvetül-ğalib olmalarına se'i ... eylemeyub bila ğader şer' bir ferdin te'hirine ... serdarlardan bu ferdin vekil ile serdar mir ağânı bir ... atıyla gönderilmesine cevaz göstermekden baĝâyat hazır ... eylemeyesüz ve siz ki serdarlar siz emr-i 'âli vusulunda bayır ağânızı mübaşir mûma ileyh ma'rifetiyle guşada ve mükemmel nevab ile âmade ve şurud mezkur ile evvel ... hareket ve doğru yollar da ...ve neferatın bir ferd ... eylemeniz müba'adet ve ahdında iltizam...vilayet ve ordu vekil göndermekden ziyade ve muhayenet eyleyesüz şöyle ki bu şurudun hilafına cesaret eder ise muhabeb?olmayub bila eman ceza olunacağı emir ... ve ona göre ve bu emri âzimi kafe umûre takdim eyleyesüz ve sanki sürücü mübaşir mûma ileyh hissesinin her vechle diyanet ve istikamet bu hususa cer?ve himmet ve din ve devlet 'âliyeme layık hizmet müstehaline?me'mur olmağdan naşi bu hususa mütekala mübaşir ta'yin olunmuş siz ki ... bir sa'at evvel ve hal mezkurelere varub serdarları bayraklarını guşada ve şurud mezkure üzere memhur defter natık minval her kâzadan matlub olduğu mikdarı asakirden ziyade asakir ihrac ve cümle ... ve ma'rifetinle beş on gün tarafında yerlerinden tahrir sim ve resimleriyle deftere tahrir ve bila musem âvdet edenler olur ise ri'ayet irtikab etmiş olduğundan tertib herasete vakt ve saire ğayret olmasına mübaderet eyleyerek mahal mezkure de ... ve kasıma ayrılmayub kıyam ve ihtlâm ve her kim böyle umûr-ı diniye de ...eder ise ahz ü kal'andan ve cezasına icrası için keyfiyeti 'ilam ve serdarlar bila nefis kendüleri mükemmel tevatirleriyle tesyirlerine 'itisam ... deyü re'aya ve fetvaya ... eylememelerine ba cümlesi inkâr?eden ihtarlarına tehdid ve tenbiye tam eyleyüb zikr olunan kulu geşt ü gûzar ve ma'yininde olan çavuşan ile dahi tesyir asakiri sarf iktidar birlü orta kulun asakirin ordunu?olub tamamca gönderildiğine ve her kâzadan ...irsâl olduğunu mü'ir 'ilamlar ahz ve sadakat üzere tekmil mamur tekiye baĝâyat ğayret ve hamiyet eyleyüb ... ahal ve kavanından hazır ve mücanebet eyleyesüz deyü iftiharü-l emir olan kayd...dergâh mu'allam yeniçerileri ağâsı olan Mehmed ağâdan âlaka?tarfindan mühürlü mektub verilmekle veche meşruhüzere âmil olunmak bâbında ferman 'âlişanım sadır olmuşdur buyurdum ki

Vusul buldukda bu bâbda sadır olan emr-i celil iktidarım?ve ağây-ı mûma ileyh tarafından verilen mühürlü mektub musınca âmil ve hareket eyleyüb hilafından ğayet...muhayenet eyleyesüz şöyle bilesüz âlamet seri' 'itimad kılász tahriren ati evail şehri recebü-l receb sene erbe'a ve semânin ve mi'e ve elf fi 10 zilhicce sene 183

Sahray-ı İsakça

Sayfa no.225.

Hüküm no.336.

Yeniçeri için emr-i 'âli

Mifahirü-l kuzât vel hükkam ma'denü-l fezail vel kelâm Anadolunun orta kulu yemîn ve ... nihayetine varınca vâki' kâzaların kâzat ve nevaib zîde fazlehüm ve kidvetü-l emacid vel âyan bu emir dine emir şerifimle ocaktan mübaşir ta'yin olunan turancı başı zîde mücedde de ve mifahirü-l emasil vel akran kâza-i mezbûrların serdarları ve ocak ihtiyarları ve âyan vilayet ... erleri zîde kadrehüm tevki'refi'hümâyûn vasıl olacak ma'lum ola ki (Arapça metin var) Mefhum şerifine mazhar olacakları ve bu vakte gaza ve cihad ve cümle müminin üzerlerine farz-ı âyn olduğu cümlenin ma'lumu olmağla ordu-yı hümâyûn nasretmuker'dinimde liva-ı hazret resul kebir ya sallallahü aleyhi ve selam sayesinde bulunub ve iktiza eden hizmet din-i mübinine kıyam ve istihdam olunmaları için kâzalarınızda sakın... kudret âtik serden geçti ağâ ve âlemdarları kanun üzere esamilerine terki tahmil olunmak ve beher bayrak yüz yirmişer ... olmak şartıyla altmış Re's serden geçti sarıkları güşad ve yahud sefer görmüş ve neferat i'maline kadir zi kudret emekdarlarından altmış Re's emekdarın müzeddeden bayrak i'ta ve kâza-i mezbûreler de sakın esamileri çalık ?yeniçerilerden ve ceng harbe kadir tevana ve şeci've baha dir kayimü-l selam?kul oğullarından beher bayrağâ yüz yirmişer piyade nefer tahrir ve tasyih ettürüp tekmil neferatlar ... olunurdu ve bir günden ihrac ve bir güne ol ve bir sa'at mukdem ordu-yı hümâyûn neserat-1...zir liva-ı hazret resul Kibriya-ı 'âliye üzüküf? ...mevcud bilünüb iktiza eden hidmat 'âliyem de kıyam ve istihdam olunmaları ferman olmağın turnacı başı-i mûma ileyh mübaşir ta'yin ve irsâl olunmuşdur siz ki mübaşir mûma ileyhisin...olunan kâzalar da sakın zi kudret atik serdan geçti ağâ âlemdarlarından kanun üzer de esamilerine tarki tahmil olunmak ve beher bayrak yüz yirmişer piyade nefer olmak şardııyla altmış Re's serden geçti bayrakları güşad ve yahud sefer görmüş ve neferat 'imaline kadar zi kudret emekdarlarından altmış Re's emekdara müceddeden bayrak i'ta ve kâza-i mezbûrlerde sakın esamilerin çalık yeniçerilerden ve ceng ve harbe kadar şeci' ve bahadan tavana ve tam ...kul oğullarından beher bayrağı yüz yirmişer piyade nefer tahrir ve tashih edüb tekmil ve mevcud neferatlarıyla olunurdu verilenden 'âliyü-l hallin ihrac ve bir gün evvel ve bir sa'at mukdem mêmûr oldukları ordu-yı hümâyûn nasretmukerunumda iktiz eden hidmat din-i mübinine kıyam ve istihdaö olunmaları hususuna kemal...tam ve se'i ihtimâm ve hilafıyla hareketten ğayetü-l ğaye...tam eyleyesüz ve siz ki Mevlana ve sair mûma ileyhim ve sayir mûma ileyhim ser buvakt sayir evkata kıyas ile...ve tekasül?...vuku' mesmu' ve melukanım olur ise özür ve cevabınız bir mühürlü askı olunmayıp hakkınız da ahir güne muamele olunacağını mukarrer ve muhakkak bilüb encam...fikir ü mülahaza ederek bu emri lazım ol ihtimâmın bir güne ol temşit ve hasukine?ez dil ve can ihtimâm ve vakt mukdarından hilafından bağâyat hazır ve mücanebet ve siz ki mücanebet bayrakları güşada olunan serdengeçid ağâları ve almemdarları ser bayraklarınız neferatlarını tekmil ve kıt'a bir yer de...sizin bir güne ol ve bir sa'at mukdem...nusret mukarunuma irişilmeğe her biriniz vakt tam ve se'i ... kelâm edüb esna-ı rahende hilaf şer' şerif ümmet Muhammed ve ve fukara-i riayete zülüm ve kusur etmekden ve ettirmekden müba'adet ve yol kenarlarından olan ekin tarlalarına hafız ve heraset ederek fi sebilillah ğazaya müteveccih olan ğazat muhiddin hukuk 'ibardan pak ve taher olduğu halde ba'is selamet ve sebep fellah dünya ve ahiret olacağını cümlesiz ma'lumunuz oldukda ana göre hareket ve hilafından bağâyata hazır ve mücanebet eyleyesüz deyü iftiharü-l emacid vel akran hâla sekban başı Mustafa dam mücede tarafından mühürlü mektub verilmekle veche meşruh üzere âmil olunmak

bâbında ferman 'âlişanım sadır olunmuşdur buyurdum ki vusul buldukta bu bâbda sadır olan ferman celilü-l kadrim ve sekbanbaşı-i mûma ileyh tarafından verilen mühür mektu mucibince âmil ve hareket ve hilafından ğayetü-l ğaye ... ve müsa'adet eyleysüz şöyle bilesüz âlamet şerife 'itimad kılasüz tahriren fil evail şeh'r ramzanü-l mübarek sene erbe'a ve semânin ve mi'e ve elf

Kayd sene min fi 11 min zilhicce sene 1184

Makam İslambol

Sayfa no.227.

Hüküm no.337.

Piyade yeniçeri taifesine ta'yinat emri

Mifahirü-l kuzât vel hükkam ma'denü-l fezailü-l kelâm Anadolunun orta kulu ve yemîn ve seyarında geçdi fermanım olan serdengeçdi bayrakları neferatın güçad oldukları mahalden ordu hümâyûn varınca vâki'olan kâzaların kâzıları ve naibleri zide fazlehüm ve mifahirü-l emasil vel akran âyan vilayet ve ebs'erleri zide kaderhüm tevki' refi' hümâyûn vasıl olacak ma'lum ol ki ordu-yı hümâyûnum için Anadolunun orta kulu ve yemîn ve seyarında geçdi fermanım olan altmış Re's serden geçdi bayrakları neferatı güçada oldukları mahalden ordu-yı hümâyûnuma varınca esna-ı rahenin nuzul eyledikleri kâzaların ve eyamı mekislerinde zâbitanından alacakları...göre fiatı üzere icab eden baha ve icratları ahal-i kâzanın tekaliflerine tekasür olmak şardııyla mevcudlarına göre beher neferine bir çift nan ve beher beş neferine bir ve kıyma guşt ta'yinatlarımla eşyaları tahmili için beher on neferine bir ruus mekarı barkirlerini kâzalar ahalileri taraflarından verilmek...olmağın imdi siz ki kuzât ve nevbab ve âyan vilayet ve zide erleri siz iş bu emri şerifim ille neferat mezbûre her mütefekkirin taht kâzasınavarub nuzul ederler ise mevcudlerine göre beher neferine birer çift nan ve beher beş neferine bir ve kıyma guşt ta'yinatlarıyla eşyaları tahmilü için beher on nefere bir ruus mekarı barkirlerini kâzanın ahalilerine verdürüp mir-i kıyatı üzere icab eden baha ve icratları kâzalar ahalilerinin tekaliflerine tekasür olunmak için zâbitane yedlerinden memhur temessukat ahz ve ahali kâza yedlerinde hafz ettürüp neferatı mezbûrenin ta'yinat ve mekarı barkirleri hususuna...nesayia'larına ba'is olur vaz' ve haletinden...mücanebet eylemeniz bâbında ferman 'âlişanım sadır olmuşdur buyurdum ki hüküm şerifimle vardıkta bu bâbda veche meşruh üzere şerfiyaftına sudur eden iş bu emri şerif celil elan'vacibü-l etba' ve lazimü-ı imtisalimin mazmun i'ta...âmil olası şöyle bilesüz âlamet şerifine 'itimad kılasüz tahririen fil yevmü-l rabi' 'işir min ramazan sene erbe'a ve semânin ve mi'e ve elf

Kayd fi 12 min zilhicce sene 1184

İslambolü-l mahruse

Sayfa no.227.

Hüküm no.338.

Ba'isü-l mirasla Medine-i Adana mütemekkinlerinden Manas'zimmi meclis-i şer'i şerif enverde yine Adana mütemekkinlerinden Madam'nam zimmi üzerinde yirmi ğuruş alakam var deyü verme de ta'lül eder deyü veche şer' matlubdan dedikde mezbûre zimmiye huzur şer'de şöyle cevab eder ki dava-yı âlakam yokdur bu emri kile? verdim deyü ba cevab ... taleb olundu esam seneden aciz olub olduğu ayyin edübsağurun davası lağv olmağla muaresemiz men olunduğu taher ve nemayan olmasıyla şurasıyla ita olundu

El-Fakir Mehmed İlyas Medine-i Tarsus

Sayfa no.228.**Hüküm no.339.**

Karlızade mütevefa Hasan paşanın muhalefatına dair Adana valisine ve saire emr-i şerif Destur-ı mükerrem müfhem nizamü-l âlem müdir umûru-l cumhur bil fikrî-l sakıb müfhem mühamü-l enâm bila reiyü-l saib mütehim mühamü-l enâm bila reiyü-l saib memhur bünyanü-l devlete vel akl müşid erkânü-s sa'adet vel eclü-l mehful be senuf âvadüfî-l mülkü-l âla Adana valisi vezirim Mehmed paşa adamellah te'ala iclale kidvetü-l kuzât ve'l-hükkam ma'denü'l fazl vel kelâm Mevlana Adana kâzısı zîde fazle ve mifahirü-l emacid vel âyan bu hususa için der 'âliyemden mübaşir ta'yin olunan zîde mücedde de tevki' refi' hümâyûn vasıl olacak ma'lum ol ki sabıka Adana beylerbeyisi olup Özi kal'ası muhafazasında iken vefat eden karlızade Hasan paşanın cânib miriye...ve hayresi olduğuna binaen kafe muhalefatının mübaşir mûma ileyh ma'rifetle cânib miriyeden zabt ve tahriri bâbında diğer emr-i 'âli şanın esdar olunmuş olup lakin mütevefa-ı merkumun...kuzası olduğundan ... ve ahir çiftleri ve arazisi vel yevm tarlaları da mezz'a penbe? ve sair ihbas ve hayrı ve emlak ve 'akarar? ve afaresi olup muhalekat mevcudesi duyun-u miriyesine eda eyledikten sonra ... fazlası zuhur edecek erbâb vukuf ihbarlarıyla derce tahfife reside olduğu ve mütvefa-ı merkumun hazinedar el hâc Hamza? nam kimesneye yirmi otuz senemiz bir ve mütvefa-ı merkumda müdir umûru olmak nakaratıyla?kafe umûruna ve se'i vechle nukud?emval ve eşya ve mevcut ve müdehir kavza ve sair ihbas ve hayır ve çiftlik ve araz-i vel yevm tarlaları mezz'asına penbe ve de hayır emlak ve dükkânın ve 'akarar ve hayvanat ve zemamat ve sair ...muhalefatına vakıf olmakdan naşi merkum el hâc Hamza ahz ve istitkak olunub mütevefa-ı merkumda kafe muhalefatına ihyar ve zahir ihrac eder ise...ve eğer ketem?da'iyesinde olur ise merkum el hâc Hamza esnasına sa'adetime ihzar olunmak fermanım olmağın iş bu emr-i celil mikdarım esdar ile irsâl olunmuşdur vusulunda sanki vezir müşar ileyhisin mutvefa-i mûma ileyhin akrab ve etba'ından...tab'iyet ile muhalefatından bir sene ketem edenler her kimler ise beher hal ahz ve...ve kuşmal?olunacakları emr-i muhakkak olmağla ol emir de cümlemiz ziyade vakıf hizmet umûr-u olunan cizyedarı el hâc Hamzayı inzimâm ... ma'rifetinin ma'rifet şer've (üstü çizilmiş) mübaşirlerin merkum el hâc Hamzayı ba'del istindak ... mûma ileyhin emval ve muhalefatını tamamen hayır verüb zahir ihrac eder ise baha? ve eğer ketem mal da'iyesinde olur ise merkum asitane-i sa'adetime ihsar eylesün ve sanki Mevlana mûma ileyhisin sen dahi mevcub emr-i şerifim ile âmil ve hareket eylemek bâbında ferman-ı 'âli şanın sadır olmuşdur buyurdum ki hüküm şerifimle vardıkda bu bâbda veche meşruh üzere şerfiyafta sudur olan iş bu emr-i şerif celil-ü şan vacibü-l etba' ve lazümü-l imtisalimin mazmun kaygı birle âmil olasız şöyle bilesüz âlamet şerife 'itimad kılsasüz tahriran?fil yevm...işir ramazan sene erbe'a ve semânin ve mi'e ve elf

İslambolü-l Mahruse

Sayfa no.229.**Hüküm no.340.**

Yeniçer-i İhracına emr-i 'âli

Mifahirü-l kuzât ve'l-hükkam ma'denü-l fazl ve'l- kelâm Anadolunun orta kulu yemîn ve yesarıyla nihayetine varınca vâki' kâzaların kâza ve nevab zîde fazlehüm ve kidvetü-l emacid vel âyan bundan akdem ba emr-i 'âli zikr olunan orta kuldandan asakir-i ihracına sürücü mübaşir ta'yin olunan zîde mücedde ve mifahirü-l emasil vel akran ve kâza-i mezbûrlerin yeniçeri serdarları ve âyan vilayet ve ... erleri ve âtik ağâ ve 'alemdaran ve ocak ihtiyarları zîde kadrehüm tevki' refi' hümâyûn vasıl olacak ma'lum ol ki bundan akdem mü'teza-yı nizam kerim ve cahed va fi sebilillah ğaza ve cihad ve farisine zimmet zımmi ihbar ve katalü-l müşrikin kafe hakimine?hülüsle âzim ğaza ve

kahr 'idam birlü düşman dinine ahz enkam ve tekml nâmus?islam olunmasına şod ğayır ihtimam olunub(Arapça metin var) ayeti kerimesi sed olunca hazreti rebü-l izetten istia'na ve istimdad birlü mahal ve muharebe de sabır ve sebatla metin ve müstahkem olub mutlaka düşmandan bir vechle yüz cüzamın? şuruduna mülazım ve vaktinde icra ve bu halata meram olarak 'ida-i diniye hücum ve iftihad eylemek ka'idelerine bu kere rehayat kusur olunmayarak din ve devlete hizmet ve bu def'a itifakına ğayret ve hamiyet olunub geçen seneler de su-i tedbir ve 'adım ittifak takriiriyle henüz cenge girmeyüb ve asakire lezzet nasret ?ve kulublara... hasıl olmaksızın ve bu ... görmeksüzün der âkıb miraslarından çıkup perişan ve âvdiyet bu yana misüllü su-i hareket ve cebatında hak sübhane ve te'ala hazretlerine sakınub (Arapça metin var) va'de sadıkına sadıkla iman ve 'itimad edüb her memlekette kılıca kadir yeniçeri ve tevayıf asakiri gönderilen defter mantıkınca bir ferdi...kalmamak şartıyla cümlesi pak ve piyade olmak üzere serdarları bayraklarıyla ve ba'zen güşadesi fermanım olan serdengeçdi bayraklarıyla atik ağâ ve ve âlemdarlar etba' ve liva haklarıyla evvel bahardan evvel yerlerinden hareket ve iki konağı bir eyleyerek bir sa'at evvel gelüb saye sa'adet sancağı fahirü-l mürseline vasıl olub küfar haksarın fırsat olunarak tecavüz ve bir takdi? ile hasarat zabt memleket eylediğinde 'ari ve melaletini kaidet ... ma i'tida-i aleyküm kılıcı ile izalesine se'i filillah ve âla-i kelimetullah olunması için birimince şurud ve 'ahved-i havi mufassıl sürücülük o emr-i esdar ve memleket mezbûrelere sürücü mûma ileyh mübaşeretiyile irsâl ve cümle göz ifade ahval olunmuşdu binaenaleyh keyfiyetine vakıf ğayret islamiyesi kamil muradan ve delveran ve ğaza cevaban şimdiye dek emare ve kılıcını bend meyan ve umûma bayrakları altına cem' ve ordu-yı hümâyûnuma tevcih ve revan olacakları mahal şüphe ile ve düşman değildir ancak ahali hinde 'ida-ı din hezelen karin nehr-i tuna da ... ferşu yakasında mübarek sancağ şerif şefa'at ruiyet mukabelesinde izhar edvar nahecar ile müfseret? ve mel'aniyet müthel olduğundan asakir islamda dahi âlel umum gelüb hazır ve amade olmaları vacib vahem mütalib edüğü ve hususa Anadolu memleketleri uzak mahaller olub geçen seneler de nakid eylemediklerinden ekseriya memlekelerin asakiri birleşmeyüp yollar da âvdet etmeleriyle bu sene-i mübarekde olanlar ğaflet olunmayub evvel ba evvel hareket ve bari hal ibtilaa-ı marta da bâba dağ sahrasında zir liva-i resulullah âleyhi selamet mevcut ve sebat vucud eylemeleri labid ve lazım olmağla imdi zikr olunan mahallerin asakir-i muaccel âlel- te'cil ihrac ve tesirine cümlemler bila ittifak damen der meyan ve bu din-i mübine hizmete ahiret ahiret ve sebil sa'adet dünya ve 'ukbayelerin büzül tab ve tevan eyleyüb bundan sonra ferd ve eserin ? tehir ve terahesine ?civar ve ruhsat göstermekde hazır ve mücanebet eylemeniz bâbında tekid o isti'cale ferman 'alışanım sadır olmağın irsâl olunmuşdur inşallah te'ala vusulun da gerekdir ki sadır olunan emr-i 'âli musınca âmel ve hareket ve salifü-l zikr ayat ba herü-l beyanat rabbaniyenin...tefehüm ve sair tefehüm ve ta'lim ve te'kid ve tenbahat vacibü-l inkiyad ve melukanemîn tehz icrasına bedel kudret ta'lim eyleyüb hususa bu sal meymenet işmalide mir-i asakiri men'...te'ala düşmandan ahz intikam hususunda 'itimad melukanem ocak 'âli asakirine ta'lik ve selef ocakları halkından zuhura gelen hizmet fütühat

Sayfa no.230.

Hüküm no.341.

İş bu sene-i mübare de İç-il sancağına Adana cizyesinden müfrez olunan evrak ğurre fi muharrem sene 185

İsala Re's 10	Evasıd Re's 150	Edeni Re's 40
---------------------	-----------------------	---------------------

Sayfa no.230.
Hüküm no.342.

Sarıçam kazasına evrak kendüne Evasıd Aded 100	Defa... Re's 121	Defa evasıd Re's 1100	Defa evvelini Re's 200
--	------------------------	-----------------------------	------------------------------

Yekün

Re's 441	Re's 3588	Re's 704
-------------	--------------	-------------

Fi 7 min Saferü'l Ahir sene 1185

Fütühat misüllü hizmet celile matlub hümâyûnum olduğu ba hatt-ı hümâyûn bil cümle ocaklının meczumları olduk da cümlesi mütevekkil âlellah mukayıdın aballah te'ala min ba'd ve düşmandan yüz cüz meyusyaf fi sebilillah ğaza ve can ve baş fedaye âzim cezmle ittifak ve âhd misak eylediklerin dahi tevayıf asakiriyeye işa'at ve ana göre din-i mübin ve ocak ğayreti herkes ele alıb bir kadem mukdem gelmeğe müsare'at eylemelerine ikdam ve ihtimâm ve bu vechle dahi icar-ı ğayret islama se'i molla? kelâm eylesesüz ve sanki sürücü mübaşir mûma ileyhisin durmayub ve oturmayub asakir-i merkume-i ihrac ve âcele tesyin uzak mahallere suret emr-i şerifim evvelce ba's ve halefi?hab ve ğaflettinden ibkaza? birlesün ve mukayetinde olan çavuşan ve etba'mın etraf güzeran ve hiç kimsenin i'tizar tehirine itibar eylemeyub bu temessük vaktinde te'cil âle-l te'cil asakirin erişdirilmesine se'i ve dikkat?eylesesün bu hareket evkat saireye kıyas olmağla senin ve ahirin mikdar zerre kusur-ı zuhur ve askirin gece gelmesine ba'dı bir keyfiyeti istima' olunur ise bila eman cerası tertib ile tedib olunacağını emr-i muhakkak bilub ana göre bu bâbda tebdil mekanet eylesesün ve sanki serdarlar ve sair mûma ileyhimsiz tafsil keyfiyet ma'lumunuz oldukda iğdar ve bahaneleri külliyyen terk ve ferağ ve heman memleketiniz umûma asakirini şurud o emr-i 'âliyem museblerince bayraklar eline alıb ve doğru bundan iki ... bir eyleyerek vakt mezkure de gelüb ordu-yı hümâyûnuma vasıl ve matlubları hasıl olmayana mübaderet eyleyüb...ve baş ve can ve baş demeyüb bu umûr-ı diniye de vasıl ve se'i ve kudreti sarf eylesesüz şöyle ki her kim vaktiyle gelüb...ğayret zeyniyesi tam olmadığı tahter cezaları tertib olacakları muhakkak olmağla encam kar-i biz susunca fikr ve mülahaza eyleyüb hilafından müba'adet eylesesüz deyü iftiharü-l ümera-i vel akran bil mühfel? dergâh mu'alem yeniçerileri ağâsı olan Süleyman ağâ dame alaka tarafından mühürlü mektub verilmekle veche meşruh üzere âmil olunmak bâbında ferman-ı 'âlişanım sadır olmuşdur buyurdum ki

Vusul buldukda bu bâbda sadır olan ferman vahibü-l itba' ve lazimü-l imtisalimin ...mûma ileyh tarafından verilen mühürlü mektub musınca âmil ve hareket eyleyüb... hilafdan ğayetü-l ğaye ve mücanebet eylesesüz şöyle bilesüz âlamet şerife

'itimad kılasüz muharreran fi evahir sevalü-l kerim sene erbe'a ve semânin ve mi'e ve elf sene fi 17 min muharrem sene 185

Asitane-i Bâba dağ

Sayfa no.231.

Hüküm no.343.

Mifahirü'l-emacid ve'l-âyan Konya da dergâh mua'llam yeniçeri ocağı hasekilerinden ve Adana da haseki çopurzade ve Antakya da ser turnay-ı fatihüllah ve haseki...ve Ayıntab da haseki zîde mücedehüm tevki' refi'hümâyûn vasıl olacak ma'lum ol ki düşman din ve küffar bedayyin olan Moskov küffaresi lia'yinen tefü'atı ve bir iki seneden berü su-i tedbir hüsn-i ve asakir islamın der âkib âvdetleri sebil nehr-i tunada adeta sabanı zabt ve izhar habs-ü la yebalesi bundam akdem şeref sudur eden sürücüler yediyle vurud eden o emirimiz ve ba 'de esdar ve irsâl olunan isti'caller o emr-i şerifesinden tafsila?cümlesi ma'lum olub binaen aleyh bu sene mübareke senin sabıkaya kıyas olunmayub düşman din ile ordu-yı hümâyûnuma beyninde hacez? fakat nehr-i tuna olmağla bir sa'at ve bir nefes evvel asakir islamın sevk ve isalı kafe mühamdan ehî ve cem' umûrdan ikdam olduğundan bu umûr-ı âme müham takdim ve memleket mezkure asakir...mahaller olmağla umûma asakir-i ihrac ve Anadolunun nihayetine karib uzak memleketler olduğundan geçen seneler misüllü karube? kalmayub evvel martta gelüb ordu-yı hümâyûnuma vasıl ve bâba dağ sahrasında saye liva-ı resul kibriyaya dahil olmaları için evvel memleketler temkin ocakda emekdarı ve ihtiyarlarından haseki durnacı bayesiyle?be gam olunlar sürücü mübaşiri varub asakirini ihraca ikdam eylemesine bakmayub heman memleketin ve civarı kâzalarının serdarları bayrağıyla ba'zen güşadesi ferman olunan serdengeçit bayraklarıyla kâza-i ve civarları asakirinin makedima? gönderilen sürücü evamiri ve ocak defteri musınca âle-l umum ihracına mübaşir ta'yin ve kendüleri dahi bayraklarını acub pak ve mümtaz piyade asakir intiham ve kâza ve civarları asakirinin orduların alub doğru yollar da sevk ve iki konağı bir idarenin sürüp getirüp dikkat mezbûre de ordu-yı hümâyûnuma ibsal ve bu vechle ol havlilerin asakiri vakt ve zamanıyla edirilmesi?irde âla şahanım olmağla i'de-i sanki mûma ileyhisin Konya ve civarı asakirin ve sanki mûma ileyhisin...Adana her civarı asakirini ve sanki mûma ileyhisin Antakya ve civarı asakirini ve sanki mûma ileyhisin...Ayıntab civarı asakiri islamını veche meşruh üzere umûma kaldurub bir ferdi gerüye kalmak şardııyla sevk ve vakt merkumda getirüp ordu-yı hümâyûn nasır? ... eysal? Eylemeğe ... hasıl kudretinizi isbar ve gönderiniz dahi bayrağınızı açup mümtaz fetvasıyla asakir mezbûreyi sürerek ordu-yı hümâyûnum gelup din devlet 'âliyeme hizmet eylmeniz bâbında ferman-ı 'âlişanım sadır olmağla iş bu emr-i celil mikdarım esdar ve irsâl olunmuşdur...te'ala vusulunda veche meşruh üzere âmil ve hareket umûr diniyeye büzül kudret eyleyüb ağdar iradııyla gelmemek asakir merkumeyi sürmemek misüllü halat tab marziyeden ziyade hazır ve mücanebet?eyleyesüz şöyle ki Adana emhalınız hasebiyle asakir mezbûreniz birisü geriye kalub geçen sene misüllü birer mikdar...zuhur ve birer mikdarı yollardan gerüye âvdet eylemek ihtimali olursa tertib cezaya mazhar olacağınızı emr-i muhakkak bilüb ana göre din ve ocak gayretini ele alub bu emr-i âzimeye mübaderet eyleyesüz ve siz ki memleket mezbûre serdarları ve ba ferman 'âli bayrakları güşada serdengeçidi ağâlarısüz zikr olunan vilayetlerin ihtiyarları ve ocakğın mu'teberi ağâların emr ve iradelerine muvafakat ve mukdem ve müehir sadır olunan evamir 'âliye muciblerince umûma...ile hareket ve sevk ve sürmeğe mamur ağâların o güne düşüp acalete ve müsara'ate ordu-yı hümâyûnuma evvel martta vusula vakt ve ihkimam tam...sevke mamur sürücü mübaşirin vuruduna bakmayub vilayetlerden sürücü tahsis olunan ağâlarınız ile iki konağı bir ederek gelmeğe müsa'rat ve ita'at ve inkiyada ikdam ve halefinden hazır ve ve...eyleyesüz deyü iftiharü-l

ümerai-l vel ekabir bil müf 'el dergâh mu'allem yeniçerileri...Süleyman ağâ dam 'alik?tarafından mühürlü mektub verilmekle veche meşruh üzere âmil olunmak bâbında ferman 'alışanım sadır olunmuşdur

Vusul bulduk da bu bâbda sadır olunan emr-i 'alışanım ve i'adı mûma ileyh tarafından verilen mühürlü mektub musınca âmil olub halefinden...ihtirar? ve ictibas?eyleyesüz şöyle bilesüz âlamet şerfe 'itimad kılâsüz tahriren fi evahir şehri şevalü-l mükerrem sene erbe'a ve semânin ve mi'e ve elf fi 17 min muharrem sene 185

Asitane-i bâba dağ

Sayfa no.232.

Hüküm no.344.

Emirü'l-ümerai'l-kiram kebirü'l-kibriyai'l-fühham zülkadri'l-ihtram sahibü'l-fer ve'l- ihtişamü'l-muhaser 'âded? 'inayetü'l-mülkü'l-âla Adana beylerbeyisi dam ikbale tevki' refi' hümâyûn vasıl ma'lum ol ki kidvetü'l-emasil ve'l-akran Adana alay beyisi el hâc Abdullah zîde kadre ordu-yı hümâyûnuna mektub gönderüb Adana sancağında Yüreğir nahiyesinde nasi kara nâm karye ve âdedden yirmi dokuz bin...akçe zea`sında nısfına mutasarrıf İbrahim veled Ahmed bila veled kuvvet olub tımar-ı mahlul olmağla mülazımlarından orta boylu ela gözlü açık kaşlı darende ferman hümâyûn Abdullaha verilmek bâbında 'inayet ricasına ârz etmeğın musınca tevcih olunmak emrim olmuşdur sürmeğe göresin mezkur bila veled fevt olub tımar-ı mahlul ise sancağında sakın olub alaybeyisi bayrağı altında sefer etmek ve berat etmek şardıylâ mülazım merkur Abdullaha tevcih edüb tezkeresi veresün şöyle bilesün âlamet şerife 'itimad kılâsüz tahriran fi'l-yevmi'l-salis min şehri recebü'l-ğurre sene erbe'a ve semânin ve mi'e ve elf fi 4 min Seferü'l-Ahir sene 185 Sahra-i İsakça

Sayfa no.232.

Hüküm no.345.

Emirü'l-ümerai'l kiram kebirü'l-kibriyai'l-fühham zülkadri'l-ihtram sahibü'l-fer ve'l- ihtişamü'l-muhaser 'âded 'inayet'l -mülkü'l-âla Adana beylerbeyisi dam ikbale tevki' refi' hümâyûn vasıl ma'lum ol ki kidvetü-l emasil ve'l -akran Adana alaybeyisi el hâc Abdullah zîde kadre ordu-yı hümâyûnuna mektub gönderüb Adana sancağında ve nahiyesinde mezir'ai eğer-i yün ve âyerinden dört bin ikiyüz akçe tımara tezkire ile mutasarrıf Mahmud bila veled fevt olub tımar-ı mahlul olmağla mülazımlarından orta boylu ela gözlü açık kaşlı darende ferman hümâyûn 'âliye verilmek bâbında 'inayet ricasına ârz etmeğın musınca tevcih olunmak emrim olmuşdur sürdürmeğe göresün bila veled fevt olub tımar-ı mahlul ise sancağında sakın olub alaybeyisi bayrağı altında sefer etmek ve berat eylemek şardıylâ mülazım merkur 'âliye tevcih edüb tezkiresi veresün şöyle bilesün âlamet şerife 'itimad kılâsüz tahriren fi'l-yevmü'l-hâms 'işir min şehri recebü-l ... sene erbe'a ve semânin ve mi'e ve elf fi 4 min Saferü'l-ahir sene 1185

Sahra-i İsakça

Sayfa no.233.

Hüküm no.346.

Kidvetü'l-emasil ve'l-akran Adana alaybeyisi Abdullah zîde kadre ordu-yı hümâyûnuna mektub gönderüb Adana sancağı ve nahiyesinde mezir'a gerekdir ki ve gayrıdan iki bin akçe tımara mutasarrıf olan Mustafa tımarına 'adım ra'iyetinden naşi hizmet 'âliyem de na mevcut olub tımar mezbûr ol vechle mahlul olmağla mülazımlarından orta boylu ela gözlü açık kaşlı rafi' tevki' refi'ül şan hakanı Osmâna verilmek bâbında 'inayet ricasına ârz etmeğın sancağında sakın olub alaybeyisi bayrağı altında sefer etmek şartıyla mülazım merkur Osmân tevcih olunmak için sene erbe'a ve semânin ve mi'e ve elf recebü-l 'izzinde?on ocağı günü tarihlü hükmü şerifim

verildikten tezkiresi ihrac olunmağla zikr olunan iki bin akçe tımar ber veche meşruh merkum Osmân tevcih olub layık ve evveli ve sezadar görüb ver demeğe zikr olunur --- --- ve gerekdir ki baliğ mezbûr buyurdum ki ba'de-l yevm taht yedinde olub nasret kılub şöyle ki vazife -----7000 ---- 4000---2000 hizmet ...mevkuat ve meşkun asakir mansure der ber mevcub defter hakanı bi kusur seri müvekki kible ol bâbda hâc Ahmed baliğ olmaya şöyle bileler âlamet şerife 'itimad kılalar sene fi 6 min Safer sene 1185

Sahra-i İsakça

Sayfa no.233.

Hüküm no.347.

Medine-i Adana mücedden matlub buyrulan ikiyüz elli âded mekari devesinin tevzi` defteridir ki ber vec-i ati zikr olunur fi sene 184

Nefs-i Adana ve Yüreğir Hasbü'l şehri Deve Re's 55	Cemaat-i Akçakaralı Deve Re's 45	Cemaat-i Barkir Şam biyadi Deve Re's 11
Cemaat-i İfraz Deve Re's 60	Cemaat-i Karahacılı Deve Re's 20	Cemaat-i Görükçü Deve Re's 6
Cemaat-i Melemenci Deve Re's 15	Cemaat-i Sahalı ve Sasalı ve Bölüklü ve Arzu ve Asalı Deve Re's 3	Cemaat-i Karasakal Bozdoğan Deve Ree's 1
Nahiye Dünderli Deve Re's 6	Kaza-i Karakale Deve Re's 6	Kaza-i Sarıçam Deve Re's 6
Kaza-i Karaisalı Deve Re's 6	Kaza-i Sis Deve Re's 10	Yekün Deve Re's 250

Sayfa no.234.

Hüküm no.348.

Adana sancağında ikiyüz elli deve isti'cali emri

Mifahirü'l-kuzât ve'l-hükkam ma'denü'l-fezail ve'- kelâm Adana sancağında vâki' kâzaların kâzıları ve ve naibleri zîde fazlehüm ve kidvetü-l emacid ve'l-âyan bundan akdem bu hususa mübaşir ta'yin olunan ocakdar Mustafa zîde mücedde de ve mifahirü'l emasil ve'l-akran âyan vilayet ve zâbitane...erleri zîde kadrehüm tevkî' refi' hümâyûn olacak ma'lum ol ki ordu-yı hümâyûnumda mevcut olunub nakl ve hayır ve hizmet saire de 'imal ve istihdam için seniyyin sayık üzere ücret mikdarları sarbanbaşı yedinde nakid birlik şartıyla iş bu sene mübareke de Adana sancağından ezrac?tertib ve ferman olan ikiyüz elli mehar müşterası mekari nevrudan mukadekçe

bâba dağ..mevcud ve bulunmaları isti'cali için evasid şevalinde emr-i 'âlişanım esdar olunmağla tekid o isti'cale bu def'a dahi iş bu emr-i 'âlişanım esdar ve ile irsâl o i'de vusulunda sanki mübaşir mûma ileyhisin liva-i resul mücteba âleyh efzalü'l salika ve iltihaya ile âlel umum ordu-u hümâyûnumun hareketi ziyade takrib edüb ve isti'cali için tekrar emr-i şerifim esdarına...müsa'adesi olmağla mazallahü te'ala sene ğure muaharremîne erişemeyub ordu-yı hümâyûnumun hareketi tehirine sebep ve 'ilet olanlar her kim olur ise olsun şer'an ve katuna icab eden sarif yıllıklarından icrasında vakı'a ...olunmayub sen dahi tedib ve güşmal olunacağının emri mukarrer der ana göre mütebe'idane hareket ve eğer şimdiye dek ol mikdar mekari develer ihraca olunmamışlar ise vurud emri şerifimde bila tevkif yola ihrac... istishab ve seyr ü seri'ile bir sa'at mukdem ... hümâyûnuma ve ... tuzla sür'at ve şitab eyleyesün ve siz ki kâzat ve nevab mûma ileyhim ve sairleri seza ber veche muharrer liva-i mezbûr kâzalarından ihrac mürteb olan mekari develerinin mukdem şerifdir sudur olan emr-i 'âlişanımda ta'zil ve beyan olunduğu mükemmel takımları mevcut bulunmak şardıyla hicale ihrac ve vakt hareketten mukdem mevcut bulunmaları emrine i'ta ve dikkat?olunarak tesyir ve isaline se'i ve ikdam ile zatlarınızda mezkur olan ğayret hamiyetkari icraya müsara'at ve hilaf rızay-ı hümâyûnum hırkaya caret ile mazhar 'itab ve 'ikab olmakdan cümleliz bağâyat hazır ve mücanebet eylemeniz bâbında ferman-ı 'âlişanım sadır olmuştur buyurdum ki hükmü şerifimle

Vardıkda bu bâbda veche meşruh üzere ve şerfiyafta sudur olan iş bu emr-i şerif celil işan vahibü-l enba' ve lazımlü-l emsal mukdemü-l esa'amden muker âmil olub hilaf ve se'i hareketten...ihrar ve efnab eyleysüz şöyle bilesüz âlamet şerife 'itimad kılász tahriren fi'l-yevmü'l-hâms min şehr zilhicce sene erbea ve semânin ve mi'e ve elf

Asitane-i Bâba dağ

Sayfa no.234.

Hüküm no.349.

Musınca sadrâzam mektubu dahi sadır olmuştur

Sayfa no.235.

Hüküm no.350.

Mifahüri'l-kuzât ve'l-hükkam ma'denü'l-fezail ve'l-keâm Adana sancağında mir-i muka'ta vâki' olan mahallerin kâzıları ve naibleri zîde fazlehüm ve kidvetü'l-emacid ve'l-âyan mütesellimi bu hususa der 'âliyemden mübaşir ta'yin olunan dergâh mu'allem gönüllerinden olan el hâc Mehmed Hayrullah zîde mücdehüma tevki' refi' hümâyûn vasıl olacak ma'lum ola ki inşallahü te'ala divan müşirü'l erkan melukane müde kariben ihrac müsehhim olan... recec' iki kıt'a kayum?kulları mevacıbına tertib ve tahsil kılanan mukata'at miriye mallarının bir gun evvel ve bi sa'at takdim yerlü yerinden cem' ve tahsil ve teslim hazine-i âmirem kılınmasına irade-i seniye melukanım ta'lik etmemekli binaen âleyh mukata'at miriyeden Adana sancağında vâki'...viran mukata'at ve ğayre beş âded miriye mukata'an baş muhasebeden ihrac ve tey emr-i şerifime mezu'an irsâl olunan mümeyyiz suret defter mucebince ba'd harc ve zine cem'en on sekiz bin...yetmiş altı bucuk ğuruş bakay-ı sıhâhiyleri bu vakt deĝin deĝin eda olunmağla meblağ mezbûr mevacıb mezkure mirin olmağla tehir ve tevkif ruhsat ve cevaz gösterilmeksizin yerlü yerinden bir kadem ikdam ve bir sa'at mukdem âle irsâl tamama ve kamılan tahsil ve der sa'adetime irsâl ve teslim hazine-i âmirem olmak olunmak ferman olunmağın hassa iş bu celil mukaderatım esdar ve dergah mu'allem gönüllülerin el hâc Mehmed Hayrullah beg ile irsâl olunmuştur i'de -i vusulunda sanki mütesellim mûma ileyhisin irsâl olunan suret defter de mukata'at mutasarrıflarının isimleri ve seneleri ve mal miriyeleri tasrih olunduğu üzere meblağ

mezbûr on sekiz bin dörtyüz yetmiş altı bucuk ğuruşun tahsili...matlub hümâyûnum olmağla inzamam rey... mübaşir merkum ma'rifetiyle mukata'at mutasarrıflarının kendülerinden mevcut bulunmadığı halde taraflarından zabt eden mültezim ve subaşılardan vukut? olanları var ise zimmelerini varsa ve emval ve eşyası zabt edenlerin tahsil ve eğer edasında tekasür ederi olur ise ahz ü habs ve melükaneleri üzerlerinden ref' birlü iktifa olunmayub tedib ve küşmal olunacaklarını kendülere ifade ve tefehhüm yerlü her ne vechden tarikle olur ise oluna mebalığ mezbûru 'âli irsâl yerlüyerinden bir kadem ve bir sa'at mukdem tehir ve tevkife ruhsat ve cevaz göstermeksizin ve tamama ve kamılan tahsil ve cizye rabt ve mübaşir merkum ile emniya ve salimen asitane-i sa'adetime irsâl ve tesyire tebdil ve se'i ve mukaderat eylesün ve sanki mübaşir mûma ileyhisin tahsiline mamur olduğunun meblağ mezbûre mütesellimi mûma ileyhin ma'rifetini ve sanki ma'rifet ve mübaşeretiyle melukane mutasarrıflarından bir pare-i kibrüya kalmağsızın cem' ve tahsil ve yegane istishab ve der 'âliyeme götürüp teslim hazine-i âmirem eylemeğe nisa nakdine kudret eylesün şöyle ki mazallahü te'ala tam' sam? tab'iyet eylesün dest âvdet eylemek ihmalin olur ise bir derlü cevaba kadir olamayub mesul muvateb olacağı miriyin? olmağla ana göre mütebeserane hareket eylesün ve siz ki kâzat ve nevab mûma ileyhim siz sizler dahi mevcub emr-i şerifimle âmel ve hareket ve bu mekule melukane bu kadr ve ashabı mevcut değıldir ve kariban irsâl taahhüd eylemişdir deyü baha da ârz ve 'ilam 'itasından hazır ve müba'adet eylemeniz bâbında ferman-ı 'âli şanınm sadır olmuşdur buyurdum ki hükmü şerifimle vardıkda bu bâbda veche meşruh üzere şerfiyafta sudur olan iş bu emr-i şerifim celil şana ve sahibü'l-etba' ve lazımlü-l emsalimin mazmun i'ta inayette âmil olub cila zıddına hazır ve mücanebet eylesüz şöyle bilesüz âlamet şerife i'timad kılasüz muharraran fi'l-yevmü-l sani 'işir muharrem sene hâms ve semânin ve mi'e ve elf musınca kayma'kam mektubu dahi sadır olmuşdur fi 5 min rebülevvel sene 185

Sayfa no.236.

Hüküm no.351.

Suret-i defter betaya'a mukata'ası mezkuresün der liva-i Adanaya mahsub sene-i merkumun der âhde mezkurun ki meblağ saye-i ashaba melukane tahsil der asitane-i sa'adet seyl-ü seyir der hazine-i âmireme teslim

*Tablo'nun okunurluk seviyesi düşük olduğundan dolayı okunmuyor.

Sayfa no.236.

Hüküm no.352.

Mukata'at Çoğon

Re's 300 Bin yüz seksan beş senesine mal miri

Bâ'is terkim budur ki Adana mukata'atından çoğon mukata'asında dört rub' hissiyede tamama iş bu bin yüz yüz seksan beş senesine mahsub mahsuba bila da tedbir olunduğu üzere gerek mal miri ve gerek mal melayesi? üçyüz ğuruş mültezim Hasan paşazade hâc 'Ali beyin yedinde tamama teslimi hazine olunduğu müş'ir sene olmak için iş bu tezkire tahrir ve yedine i'ta olundu vakt hacette ebrar oluna fi Safer sene 1185

El-Fakir el hâc Ebubekir mutasarrıf aziz kaymakam Adana

Sayfa no.236.

Hüküm no.353.

Mukata'at Şamü'l-Aki

Re's 33 Bin yüz seksan beş senesine mahsub mal mir ve mal kaliye

Bâ'is tahrir terkimdir ki Bin yüz seksan beş senesine mahsuben Adana mukata'atından Şamü'l-Aki mukata'asında sene mezbûre mahsub otuz ğuruş mal miri

ve üç güruş sadr-ı 'âli defteri muhabetü-l mecmu' yalnız otuz üç güruş mültezim korucuya? Halil ağânın vekili olan hâc Koca ağâ yedinde تماما teslim hazine olmağla teslimini müş'ir mûma ileyh yedinde iş bu tezkire muharrer ve 'ita olundu vakt hacette ebrar oluna fi 1 Safer sene 1185

El-Fakir el hâc Ebubekir mutasarıf aziz kaymakam Adana

Sayfa no.237.

Hüküm no.354

Deve birlikleri için emr-i 'âli

Mifahirü'l-kuzât ve'l-hükkam ma'denü'l-fezail ve'l-keîâm Sis sancağında vâki' kâzaların kâzıları ve naibleri zîde fazlehüm ve kidvetü'l -macid ve'l-âyan Sis mütesellimi ve deve ihracına mêmûr zîde mücedehüma ve mifahirü'l-emasil ve'l-akran âyan ve zâbitane zîde kadrehüm tevki' refi' hümâyûn vasıl olacak ma'lum ol ki ordu-yı hümâyûnumda mevcut ve bulunub nakl zehayır ve mühemat tahmil? ve hizmet saire de istihdam için sanki mübaşir mûma ileyhisin iş bu sene mübareke de ma'rifet ve mübaşirtinle Sis sancağından ihrac tertib ve fermanım olan elli mehar mekari devleri senin sabıka da vaktiyle gelmeyub ve bu sene mübareke de bil defa'at isti'cali havi emr-i 'âliyem dahi esdar ve irsâl olunmasın?henüz zehayır-ı vardu vasıl olunmağla vurd emr-i şerifime dek tevzi' ve tahsil ve yola ihrac olunmuş ise seri'en ordu-yı hümâyûnuma tesyir olunub eger senesabık ... henüz tahsil ve bu yola ihrac olunmamış ise sabık musınca beher Re'sine seksan güruşdan iktiza eden dört bin güruş yedleri tahsil ve sefer hümâyûnum mesarifine sarf ve harc için ma'rifetinle âla ... hal tahsil (üstü çizilmiş) ve bir gune der sa'adetime gönderub rikab hümâyûnum hazinesine teslim eylemek fermanım olmağın iş bu emr-i 'âlişanım esdar ve çukadarı defter-i Osmân ile irsâl olunmuşdur i'de-i vusulunda zıkr olunan mekari develeri bundan sonra mahallinden ihrac ve ordu-yı hümâyûnuma vasıl oluncaya dek vakt murur ve bir derlü işe yaramayub ekseri telef ve helaka ve hasarata ba'is bir keyfiyet olub vurd emr-i şerifime dek tahsil ve yola ihrac olunmamışlar ise mesarîf sefer hüâmayun medar için veche meşruh üzere yedleri tahsilleri lazime halden olduğuna binaen şimdiye dek yola ihrac olunmuşlar ise tabî ki istishab ve ser'an ordu-yı hümâyûnum ... ve vusulu sür'et ve şikab ve eger henüz tevi' ve tahsil ve ihrac olmamışlar ise fermanım olduğu vechle ol mikdar yedleri 'âli irsâl tahsil ve der sa'adetime götürüp sebep tahrir ahkam-ı muciblerince havale olunan mahallere eda ve teslim için rikab hümâyûnum hazinesine teslim eylemeğe ihtimâm ve vakt -ü âvik ve tehirden bağâyat?hazır ve mücanebet ve sanki kâza ve mütesellim mûma ileyh ve sairlerisiz mazmun emr-i şerifimle bila ittifak sizler dahi âmil ve hareket ve hilafından tevki' ve müba'adet eylemeniz bâbında ferman 'âlişanım sadır olmuşdur buyurdum ki hükmü şerifimle

Verdikta bu bâbda veche meşruh üzere şerfiyafta sudur olunan iş bu emr-i şerifim celil şan vacibü-l itba' ve lazimü-l emsalinde mazmun menfî üzere âmil olub hilafından hazır ve mücanebet eylesüz şöyle bilesüz âlamet 'itimad kılasüz muahrrareb fil yevmü-l hâms min şehr muharramü-l haram hâms ve semânin ve mi'e ve elf

Asitane-i Bâba Dağ

Musınca azimet ale'l-defteri? sadır olmuşdur sene fi 3 ... rebiü'l-ahir sene 1185

Sayfa no.238.

Hüküm no.355.

Mifahirü'l-kuzât ve'l-hükkam ma'denü'l-fezail ve'l-keîam Adana sancağında vâki kâzılar zîde fazlehüm kidvetü'l-emacid ve'l-âyan Adana mütesellimi ve deve ihracına mêmûr zîde mücedehüma ve mifahirü'l-emasil ve'l-akran 'âyan ve zâbitan zîde kadrehüm tevki' refi' hümâyûn vasıl olacak ma'lum ol ki ordu-yı hümâyûnum da

mevcud bulunub nakl zehayır ve mühemat tahsili ve hizmet saire de istihdam olunmaları için sanki mübaşir muma ileyhisin iş bu sene mübareke de ma'rifet ve mübaşeretle Adana sancağından ihrac tertib fermanım olan ikiyüz elli mehar mekari devleri senin sabıka da vaktiyle gelmeyub ve bu sene mübareke de bil defa'at isti'cali havi o emr-i 'âliyem dahi esdar ve irsâl olunmuşken henüz hayrı vardu vasıl olmamağla vurud emr şerife dek tevzi' ve tahsil ve yola ihrac olunmuş ise seri'an ordu-yı hümâyûnuma tesyir olunub eger sene sabıka kıyasan henüz tahsil ve yola ihrac olunmamış ise sabık bahar meharine seksan ğuruşdan iktiza eden yirmi bin ğuruş yedleri tahsil ve sefer hümâyûnum mesarısına sarf ve harc için ma'rifetle âle irsâl tahsil ve gun evvel der sa'adetime götürüp rikab hümâyûnum hazinesine teslim eylemek fermanım olmağın iş bu emr-i 'âlişanım esdar ev çukadarı defter-i Osmân ile irsâl olunmuşdur i'de-i vusulunda zikr olunan mekari devleri bundan sonra mahallinden ihrac ve ordu-yı hümâyûnuma vasıl oluncaya dek vakt murur ve bir derlü işe yaramayup ekseri telef ve helaka ve hasarata ba'is bir keyfiyet olub vurud emr-i şerife dek tahsil ve yola ihrac olunmamışlar ise mesarîf sefer hümâyûnuma medar için veche meşruh üzere birliklerinin tahsilleri lazime halden?olduğuna binaen şimdiye dek yola ihrac olmuşlar ise yalnız istishab ve seri'an ordu-yı hümâyûnuma ... vusula sür'et ve şitab ve eger henüz tevzi' ve tahsil ve ihrac olmamışlar ise fermanım olduğu vechle ol mikdar yedleri âle irsâl tahsil ve der sa'adetime götürüp sebep muharraran ahkam-ı muciblerince havale olunan mahallereeda ve teslim iün rikab hümâyûnum hazinesine teslim eylemeğe ihtimâm ve dikkat ve âvik ve tehirinden ne'âbet hazır ve mücanebet ve sanki?kazat ve müsellim mûma ileyhim ve sairleri ser mazmun emr-i şerifimle bil defa'at sizler dahi âmil ve heraset hilafından tevki' ve müba'adet eylemeniz bâbında ferman 'âlişanım sadır olmuşdur buyurdum ki

Vardıkda bu bâbda veche meşruh üzere sudur olunan iş bu emr-i şerif 'alişanım sadır olmuşdur buyurdum ki hükmü şerifimle vardıkda bu bâbda veche meşruh üzere şerfiyafta sudur olunan iş bu emr-i şerif celil şan vahibü'l-etba' ve lazı mü'l-emsalinde mazmun itâ'atmuker...âmil olub hilafından müba'ayet esdar ve istibâb eyleyesüz şöyle bilesüz âlamet şerife 'itimad kılâsüz muharraren fi'l-yevmü'l-hâms min şehr muharemü'l- haram sene hâms ve semânin ve mi'e ve elf

Sene fi 3 min rebîü'l-ahir sene 1185

Asitane-i Babadağ

Musınca (silik) sadır olunmuşdur

Sayfa no.239.

Hüküm no.356.

Zer mahub altın üç ğuruş ve fındık altın dört ğuruş mir malı

Desturun mükerremun müşirun müfhimun nizamü'l-âlem müdir umûr cumhur bil fikrû'l sakıb mütemmim ?emhamü'l-enâm bil reiyü'l-saib mümhend beyanü'l devlete vasıl müşir ve erkanü sa'adet ve'l-iclalü'l-muhefufun be senuf âvadîfü'l mülkü'l âla Anadolunun sağ kulunda vâki' vüzeray-ı âzam adamallahü te'ala eclalehüm ve i'tamü'l ümerai'l-kiram efazemü'l-küberai'l fühham ulul kadr ve'l-ikdam ashabü'l fer ve'l -ihtişamü'l mahzun özü 'inayetü'l mülkü'l âla mir-i miran kiram dam ikbalehüm vakfü'l kazanü'l müslimin evveli ve lu'lü'l muhiddin ma'denü-l fezail ve'l-ta'yin rafiü'l-alemü'l şerife validin ve arşu âlumü'l-enbiya...mahsun be zide 'inayetü'l mülkü'l ma'in mevalı fühham zîdet fezailehüm ve mifaherü'l-kuzât ve'l-hükkam ma'denü'l fezail ve'l kelâm sair kazat ve nevb zîde fazlehüm ve mifahirü'l emacid ve'l 'âyan mütesellimler ve yeniçeri zâbitleri zîde mücedehüm ve mifahirü'l emasil ve'l -akran voyvodalar ve ... ve evkaf zâbitleri ve sair zâbitan ve âyan ... erleri zîde kadrehüm tevki'refi' hümâyûn vasıl olacak ma'lum ol ki derbari mü'adelet medar

revanımda sana hümâyûn saadetmukeretimle ...ve'l-yevm yüz on pareye alunub verilen rez mahbub ve yüz elli beş pareye fındık altın ba'zı nakısü'l-ayar altın...ve hususan Mısır Kahire cânibine nakl ve Adanaya ile menafi' hasıl olduğuna binaen ayarı...bulunan İslambol zer mahbub...erbâb tam' Haleb cem' eminiyle havale-i mezbûreye nakl müa'baderet etmeleriyle bu fasl münker memalik mahrusemde...hisse melukanemde fukarata ve nakıs ve nakısü'l-âyarü-l altında ve cerayane ve teamil nasın inkıta'ane sebeb ve alet olduğu derece tahkik reside olub mazaret merkumunda indıka'ına ve...hümâyûnumda memalik padişahında istikrarına dikkat ve tarika iktiza da ria'yet ve ecbat umûr da olmağla asitane devlet aşyanem zerencanemde meskun olan zer mahbub İslambol üç ğuruş fındık dört ğuruş ve fındık dört ğuruş raci' olmak ve Mısır Kahire hububatta kat' olunan el yevmü'l nakıs nakısü'- âyar olundüğundan başka eyarı ... mevcut İslambol altınlarını peyderpey ahz ü ihlalatı ile Adanya da gelmeleri bu i'tibar Mısır altını enva'ında cari olmayub kakan?Mısırın zer mahbub ve zincirlisi yüz onar pareye ve mısır fındıklısı yüz elli beş pareye dad ve sened olmak üzere sadır olan emr-i hümâyûnum...musınca der 'âliyemde nizam verülüb iktiza edenlere tenbih akid ve halakata hareketen tahriz ve şerir olmağla siz dahi mûma hükümetkari de vâki' beldan ve kasiyan ve kara ahalilerine minvaller nidasıyla 'ilan ve esa'at ve bu tarafda verilen nizam mezbûr üzere âmil ve hareket olmak fermanım olmağın mahsûsan iş bu emr-i şerifim esdar ve rikab hümâyûnum kayma'kamı çukadarlarından kidvetü'l-emasil ve'lakran Mehmed ile irsâl olunmuşdur i'de-i keyfiyet ma'lumunuz oldukda asitane-i saadetime nizam verildiği vechle fima ba'd Mısır zer mahbub zincirlisi yüz onar pareye ve fındıklısı yüz elli beş pareye ve tamü'l vezn ve kamilü-l âyar İslambol zer mahbub üç ğuruş ve İslambol fındık altın dört ğuruş alınb verilmek üzere ve ziyade ve nakasan ... hususumuz havza hükümetler de vâki beldan ve kasaba ve kara ahalisine menazil nidasıyla i'lan ve as'at ve mazmun emr-i şerif itaatmukerim muhakem secalete kayd ve sebat birlü...tartulub iş bu nizam da elli maşae'l mülk i'lam sebat deyü ümmete ihtmâm ve ber veche muharrar verilen nizama mukayır ziyad sal veriliüb ...muhvahalakata i'nayetü-l ğaye...tam olmak bâbında ferman-ı 'alışanım sadır olmuşdur

Vusulunda buludukda bu bâbda veche meşruh üzere müşerefafe-i sudur olan ferman vahibü-l etba' lazimü'l-emsaliminde âmil olasüz muhalifinden lut-ı ğadar ve mücanebet (silik) şöyle bilesüz âlamet i'timad kılasüz tahriren (silik)

Sayfa no.240.

Hüküm no.357.

(Okunmuyor) seksan dört sene (silik) mahsuben hala beher vekil el hâc Mehmed efendi ile hesap hissesi görülüp gerek taksit evveli ve gerek taksit salis ve hanenden teslim eylediği yedi bin sekizyüz elli dört buçuk ğuruş baliğ olub ma'da zimmetinde üç bin altıyüz kırk beş buçuk ğuruş fukara zimmetinde kalmağla iş bu mahalle sene fi 4 min muharemü'l-haram sene 1185

Şuhudu'l Hal

Fahirü'l ulema es seyyid Hasan efendi Müftü Adana hâlâ , Fahrü'l ulema el şeyh müftü sabık efendi,Fahirü'l-müderrisin Süleyman efendi,Şeyhzade es seyyid Süleyman efendi,Sa'id efendi,El hâc Abdurrahman ağâ,Süleyman ağâ,Hüseysin ağâ,Yakinzade Mehmed efendi, Va'dehüm

Sayfa no.340.

Hüküm no.358.

İş bu bin yüz seksan dört senesi martı ibtida seneden mah muharemü'l haramın on üçüncü yevm cum'a ortası gelinceye değin bil cümle ülema ve âyan ve ahali

ma'rifetiyle Adana menzilcisi Ahmed ağâ ve deyü refiki hâc ağâ menzil idaresinde kefi yed eylediklerim iş bu mahale sene fi 13 min muharemü'l haram sene 1185

Sayfa no.340.

Hüküm no.359.

Ali dede mahallesi sakinlerinden Elif bintü Hasan nâm Şebe hâtun hüsn-ü rızasıyla tabi olan Mehmed bin Abdullah nâm kimesneye yüz ğuruş mihriyle nısf muaccel ve nısf müeccel olmak üzere meclis şer'de âkid nikah olunduğu iş bu mahalle kayd olundu fi 19 min rebi'ül evvel sene hâms ve semânin ve mi'e ve elf

Şuhudu'l Hal

'Ali paşa bin Ahmed,Muhzır Abdullah,Muhzır ser Hüseyin, Hüseyin efendi
Kâtib

Sayfa no.341.

Hüküm no.360.

Seksan üç senesi martı hulul edüb Adana menzili mukataa (silik)evveli sene mahsub olmak üzere bin ğuruş ve yirmi ve beş yüz ğuruş cânib şehre ve bin ğuruş bahçe ile âlel'l hesap olmak üzere tevzi ' olunduğu kayd şod fi 23 zilka'ide sene 1185

Sayfa no.341.

Hüküm no.361. Okunmuyor.

Sayfa no.341.

Hüküm no.362.

İbkis dahi kul mezrasına nadım olub âkd mezbûreden rucu' veya nefsi-i.. etmiş eder rubuhez yanlarından tasrih ettikleri kayd şod fi 11 muharrem sene 1185

Mor Ali Hasan ağanın oğlu Ali fakı

Sayfa no.242.

Hüküm no.363.

(Okunmuyor)Ve Süleyman efendi attarzade Mehmed efendi Dürzizade? Ahmed efendi Ebubekir ağâ ve sairleri meclis-i şer'e gelüb şöyle katlimi hal ederler ki birkaç seneden beru mahalle mirin umûrunu idare eder kimesne olmayub mahalle mezbûrun ümmiyini sabıka res eder olmakla ehl-i zimmiden Befos veled İvan zımmi mücerebü'l edvar olmağla sağır zımmi keydız olub bil cümle ahali mecelle ve sair ulema ve Saliha sağır zımmi hissemi sarfe ihzar ve hizmet mezkuresi kendüye teklif olundukda cevabında sağır zımmi tahrir kelâm edüb çok umûru mahalle sabıka sefayin keşideye eda etmiş ba'zı ashab iğraz bizi nazarıyla izafe eyledikde ben kendü hale sağır iken olmağla ben bu umûra vaz' edemem deyü ruuiyle cevap eylemekle hala Medine-i Adana mezun bila ikna faziletlü el hâc Hüseyin efendi ve müderrisin kiramdan Sülyman efendi ve yakınızade Mehmed efendi ve âbacızade Mehmed efendi bil cümle bu misüllü nazarıyla şer'an bir sene lazım gelmemekle iş bu mahalle kayd şod fi 21 min Safer sene 1184

Sayfa no.243.

Hüküm no.364.

Burhan mahallesi sakinlerinden Emîne bin Hüseyin nâm şebiyeye talibi olan Mehmed bin Mustafa nâm kimesneye huzur-ı şer'de yüz âvnuş mihriyle nısf müeccel nısf ahir müaccel olmak üzere akid olunacağı bu mahalle kayd şod hurrire fi 17 min Şabanü'l Muazzam sene 1185

Şuhudu'l Hal

El hâc Abdullah bin Abdullah ,seyid Hüseyin bin seyid Abdullah,seyid Mustafa bin Mehmed,menzilci Ahmed Ağâ el hâc Mustafa Ağâ

Sayfa no.243.

Hüküm no.365.

Bil cümle ulema ve salih ve ağvat. ba cem'hüm meclis-i şer'de iş bu bin yüz seksan dört senesi martı ibtida seneden şubat ğayetine Adana menzilin (okunmuyor)12000 sene sabık olmak Re's 12000 Ahmed Ağâya ve kal'alı el Hâc Mustafa (okunmuyor) etmek üzere meclisi şer'i de merkuman dahi taahüd eylediği iş bu mahalle kayd şod

Şuhud'l Hal

Faziletlü Müftü es seyyid Hasan efendi,Fahrü'l ulema el Hâc Hüseyin efendi müftü sabık,El hâc Ali efendi,Süleyman efendi,Serdar Hüseyin ağâ,Kıdemzade ağâ, Kürdzade Ağâ, el hâc Mehmed ağâ,Molla Ağâ el hâc İsmâ'il ağâ

Sayfa no.243.

Hüküm no.366.

Bil cümle ahali akrad üzerine reyyite gittikde şehir hac ağâsız ve hakıyla verilen

1600
0600
—
2200

Hasan paşa hazretlerinin tevefütlü yaşından faziletlü el hâc Hüseyin efendiye ... Durmuş fakı mahallesinde merd olan Gülhan

SONUÇ

5 Numaralı Adana Şer'iyeye Sicilinin tetkik edildiği bu çalışmada H. 1184-1185 M. 1770-1771 yılları arasında Adana'da kayıt altına alınan bu defter 366 adet hükümden meydana gelip transkripsiyonu ve değerlendirmesi yapıldı.

Adana bölgesi tarihi süreç dahilinde coğrafik açıdan önem arz eden bir bölge olmuştur. Bu bölge havası, iklimi, ve tarımından dolayı tarihte hep ilgi çekmiştir. Türkiye Selçuklularının yıkılmasından sonra ikinci Anadolu Beylikler döneminde kurulmuş olan Ramazanoğulları Beyliği Adana bölgesinde kurulmuştur. Adana'ya Osmanlılardan önce Memlukler hakimiyet kurmuştur. Yavuz Sultan Selim, Mısır üzerine düzenlediği sefer esnasında 1516 yılında Adana ve çevresini Osmanlı hakimiyetine almıştır. Osmanlı, bu bölgeyi aldıktan sonra hemen kendisine bağlamayıp belli bir süre Ramazanoğulları Beyliği aracılığı ile idare etmiştir.

Osmanlı bölgeye hakim olduktan sonra halkın nüfusu genel olarak Müslüman ve Ermenilerden oluştuğu görülmektedir. İncelenen defterde Müslüman ve Ermeniler arasında etnik ve dini sebepten dolayı hiçbir kayıta rastlanmamıştır. Genellikle gayrimüslimlerden devletin koyduğu vergiler ile ilgili kayıtlar tespit edilmiştir. Bunun dışında gayrimüslim olanların din değiştirip Müslüman olduğunda kayıtlarda ulaşılan sonuçlardan bir tanesidir. Osmanlı Devleti gayrimüslimlere istekleri zaman kendi aralarında olan problemleri şer'i mahkemelerde çözüme kavuşturma hakkı da tanımıştır.

İncelenen defterde Müslüman halk tarım ve hayvancılıkla, gayrimüslim tebaa ise ticaret ile uğraşmaktadır. Özellikle bölgede pamuk, buğday, arpa gibi ürünler ekilip hem devletin hem de halkın kendi ihtiyaçları karşılanmıştır. Tespit edilen bir başka durum Osmanlı Devletinde tımar sisteminin bozulmasıyla birlikte devletin has toprakları sivil halka kiralandığı görülmektedir. Burdan anlaşılacağı üzere devlet içerisinde ekonomik problemlerinin olduğu bir gerçektir. Halka topraklar kiralanıp devlet hazinesini güçlü tutma girişiminde bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışmaya konu olan dönem, III. Mustafa devrine denk gelmektedir. Özellikle bu dönemde karadenizin kuzeyinde Osmanlı ile Ruslar arasında sıkıntılı bir sürecin yaşandığı tespit edilmiştir. Bu dönemde Osmanlı ordusu Eflak, Boğdan ve Hotin üzerine seferler yapmıştır. Nitekim istenilen sonuçlar alınamamıştır. Sonuçların başarısız olması merkezden Anadolu'nun birçok sancağına emirler gönderilip bazen asker istenmiş, bazen zahire ve askerin eşyasını taşımak için deve birliklerinin toplanması talep edildiği kayıtlardan ulaşılmıştır. Bu dönemde hem askeri hem de ekonomik anlamda Osmanlı Devleti ciddi manada sıkıntı çekmiştir.

Adana da miladi 1770-1771 yılları arasında kayıt altına alınan bu defterde toplumda gasp, hırsızlık, tecavüz ve darp olaylarına rastlanmayıp daha çok miras, mukataa arazileri, vakf, mülk alım satımı ve kiralanması ile ilgili konuların sayısı oldukça fazladır. Adana, Osmanlı hakimiyetine girdikten sonra genişleme alanı bulmuştur. İdari yapı olarak mahalle, kaza, nahiye ve köy isimleri de kayıtlardan tespit edilip bütünün tabloları konu başlıklarının altında verilmiştir.

KAYNAKÇA

5 Numaralı Adana Şer'iyeye Sicili

ADAMSON, R., "Adana", Grolier International Americana Encyclopedia, C.I, s.84.

AHISHALI, R., 2006. "Muhzır", DİA, C.31, İstanbul, s.85-86

AKGÜNDÜZ, A., 1988. Şer'iyeye Sicilleri, TTAV Yayınları, C.1, İstanbul, 647s.

_____, 1999. "Osmanlı Hukukun'da Şer'i Hukuk-Örf'i Hukuk İkilemi ve Yasama Organının Yetkileri", İslami Araştırmalar, XII (2), ss.117-122.

_____, 2005. Osmanlı Devleti'nde Belediye Teşkilatı ve Belediye Kanunları, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayınları, İstanbul, 623s.

AKGÜNDÜZ, A., ÖZTÜRK, S., 1999. Bilinmeyen Osmanlı, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayınları, İstanbul, 528s.

AKÖZ, A., YÖRÜK, D., 2014. "XVI. Yüzyılda Aksaray Sancağındaki Taşra Görevlileri", Selçuk Üniversitesi Türkiye Araştırmaları Enstitüsü Türkiye Araştırmaları Dergisi, 1 (14), s.107-132

AKTAN, H., 2005. "Miras", DİA, C.30, İstanbul, s.143-145

ALKAN, M., 2004. Adana'nın Bütüncül Tarihi Çerçevesinde Adana Vakıflarının Analizi-TÜSOKTAR Veri Tabanına Dayalı Bir Araştırma-, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sos.Bil.Enstitüsü, Ankara.

ALKAN, M., 2006. "Osmanlı Döneminde Adana Sancağında Kurulan Tekkeler/Zaviyeler ve Türbeler", Türk Kültürü ve Hacı Bektaşî Velî Araştırma Dergisi, (36), ss.21-31

ANIL, Y.Ş., 1993. Osmanlı'da Kadılık, İletişim Yayınları, İstanbul, 109s.

ARSLAN, N., 2018. İslam Yargılama Hukukunda "Şuhudu'l-Hal" Jüri Osmanlı Devri Uygulaması, Karahan Kitabevi, İstanbul, 208s.

ATAR, F., 1991. İslam Adliye Teşkilatı, DİB. Yayınlar Ankara, 376s.

_____, 2001. "Kadı", DİA, C.24, İstanbul, s.66-69.

_____, 2003. "Mahkeme", DİA, C.27, İstanbul, s.338-341.

_____, 2007. "Nikah", DİA, C.33, İstanbul, s.112-117

AVCI, C., 2006. "Naib", DİA, C.32, İstanbul, s.311-312.

AYBAKAN, B., 2013. "Vekâlet", DİA, C.43, İstanbul, s.1-6.

AYDIN, M.A., 1982. "Osmanlı Hukukunda Nikah Akitleri", Osmanlı Araştırmaları Dergisi 3(3), ss. 1-12.

_____, 1994. "Deyn", DİA, C.9, İstanbul, s.266-268.

_____, 2002. "Osmanlı Hukukunun Genel Yapısı ve İşleyişi", Türkler, C.10, Ankara, s.15-20.

AYDIN, M.A., 2003. "Mehir", DİA, C.28, İstanbul, s.389-391

BARDAKOĞLU, A., 2000. "İcare", DİA, C.21, İstanbul, 2000, s.379-388

BAYARTAN, M., 2005. "Osmanlı Şehrinde Bir İdari Birim: Mahalle", İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü Coğrafya Dergisi, (13), ss.93-107

BAYINDIR, A., 1986. İslam Muhakeme Hukuku, İ.İ.A.V Yayınları, İstanbul, 288s.

BAYKARA, T., 2002. "Kaza", DİA, C.25, İstanbul, s.119-120

Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi, 1986-1989, "Adana", C.1, İstanbul, s.88

CİN, H., AKGÜNDÜZ, A., 2011. Türk Hukuk Tarihi, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayınları, İstanbul, 472s.

ÇAKIR, B., 2003. XVI-XVIII.Yüzyıllarda Osmanlı Muka'taa Sisteminin Yapısı ve İşleyişi, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- ÇETİN, A., 1979. Başbakanlık Arşiv Klavuzu, Enderun Kiyabevi, İstanbul, 28s.
- DEVELİOĞLU, F., 1996. Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara, 1393s.
- DOĞAN, H., 2018. “Osmanlı Mukataa Yönetim Organizasyonunda Yeni Bir Model: Tımar Alanlarının Mukataalaştırılma Süreci ve Malikâne Olarak Satışa Çıkarılan İlk Haslar”, History Studies International Journal Of History, 10(9),ss. 103-131.
- DOĞAN, İ., 2019. “Klasik Dönem Osmanlı Mahkemeleri”, Kafdağı Dergisi, 4(2),ss.194-217.
- DOĞAN, K.C., 2019. “Osmanlı Devleti Klasik Çağında Kadılık Kurumu ve Fonksiyonları”, Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 6(4), ss.34-40.
- DOĞAN, M., 2011. “Osmanlı Tımar Sistemi’nde Tevcih Prosedürü”, Çankırı Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2(1), ss.1-11.
- DÖŞEMETAŞ, Ö., 2019. “Osmanlı Devlet’inde Avarız Vergisi: XVIII.Yüzyılın İkinci Çeyreğinde Kastamonu Örneği”, Akademik Matbuat Dergisi, 3(2), ss. 25-48.
- DÜZBAKAR, Ö., 2003. “Osmanlı Döneminde Mahalle ve İşlevleri”, Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 4(5), ss.97-108.
- EKİNCİ, E.B., 2001. “Osmanlı Hukukunda Mahkeme Kararlarının Kontrolü”, Belleten, 65(244), ss.959-1005.
- _____, 2006. İslam Hukuku Tarihi, İstanbul, 296s.
- ERÇİN, A., 2015. “Osmanlı Devlet’inde Kadı ve Şer’i Mahkemeler”, Bartın Üniversitesi Çeşm-i Cihan: Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları E-Dergisi, 2(1), ss.15-23.
- ERDEM, S., 1988. “Adana”, C.1, DİA, İstanbul, s.348-349
- ERDOĞAN, M., 2004, İstanbul’da Enfiyecilik (Editör: F.Tıgılı) Ehlikeyfin Kitabı, İstanbul, s.349-352.
- ERDOĞDU, İ., 2017. “Niğde Sancağı Örneğinde Tımar Tevcihleri”, Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi, (13), s.571.
- ERGENÇ, Ö., 1996. “Osmanlı Şehrindeki Mahallenin İşlev Nitelikleri Üzerine”, Osmanlı Araştırmaları , İstanbul , s.70.
- ERKAL, M., 2007. “Öşür”, DİA, C.34, İstanbul, s.97-100.
- FENDOĞLU, H.T., 2000. Türk Hukuk Tarihi, Filiz Kitabevi, İstanbul, 703s.
- FEYZİOĞLU, H.S., 2010. Tanzimat Döneminde Kadılık Kurumu ve Şer’i Mahkemelerde Düzenlemeler, Kitapevi Yayınları, İstanbul, 120s.
- GENÇ, M., 2006. “Muka’taa”, DİA, C.31, İstanbul, s.129-132.
- GÜMRÜKÇÜOĞLU, S.O., 2013. “İslam Aile Hukukunda Kadının Mehir Hakkında Toplumun Bakış Açısı Üzerine Bir Değerlendirme”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 17(4), ss.223-256.
- GÜNAY, H.M., 2012. “Vakıf”, DİA, C.42, İstanbul, s.475-479.
- HALAÇOĞLU, Y., 1988. “Adana”, C.1, DİA, İstanbul ,s.350-351.
- _____, 1991. “Aşiret”, DİA, C.4, İstanbul, s.9.
- _____, 1991.”XIV-XVII Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı”, TTK Yayınları, Ankara, 258s.
- HANGÜL, N., 2019. Adana Vilayeti’nin Sosyo-Kültürel, Ekonomik, İdari ve Siyasi Yapısı (1960-1980), Doktora Tezi, Kars Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.
- İLGÜLER, M., 2009. “Subaşı”, DİA, C.37, İstanbul, s.447-448.

- İNALCIK, İ., 1958. “Osmanlı Hukukuna Giriş: Örfi Sultani Hukuk ve Fatih’in Kanunları”, Ankara Üniveristesi Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi, 13(2), ss.102-126
- _____, 2001. “İspence”, DİA, C.23, İstanbul, s.177.
- _____, 2006. Osmanlı Tarihinde İslamiyet ve Devlet, Kültür Yayınları, İstanbul, 256s.
- KARATAŞ, İ., 2009. Osmanlı Devletinde Gayrimüslimlerin Toplum Hayatı: Bursa Örneği, Gökkuşbu Yayınları, İstanbul, 315s.
- KATIRANCI, Ü., 2017. “Devlet ve Aşiret İlişkilerine Bir Örnek: Ceridler (1691-1750)”, Çukurova Araştırmaları Dergisi, 3(1), ss.52-67.
- KAZICI, Z., 1986. “Osmanlılarda Örfi Vergiler ve Bu Vergilerin Kaynağı Olan Örfi Hukuk”, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, (4), s.294.
- _____, 2004. Osmanlıda Eğitim Öğretim, Bilge Yayınevi, İstanbul, 254s.
- _____, 2009. “Osmanlılarda Mahalle İmamlarının Bazı Görevleri”, İslam Medeniyet Mecmuası, V(3), ss.29-36.
- KENANOĞLU, M.M., 2006. “Mülk”, DİA, C.31, İstanbul, s.540-542.
- KILIÇ, Z., 1996. 6 Numaralı Adana Şer’iyye Sicili (H.1203-1204/M.1778-1789), Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ, 371s.
- KÖPRÜLÜ, M.F., 1943. Anadolu Selçuklu Tarihinin Yerli Kaynakları, Belleten, 7(27), ss. 279-458.
- KURT, Y., 1992. XVI. Yüzyıl Adana Tarihi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal BilimlerEnstitüsü, Doktora Tezi, Ankara.
- KURT, Y., 2007. “Pîri Mehmed Paşa, Ramazanoğlu”, DİA, C.34, İstanbul.
- KÜÇÜKAŞÇI, M.S., 2002. “Katip”, DİA, C.25, Ankara, s.49-52.
- KÜÇÜKDAĞ, Y., 2007. “Pîri Mehmed Paşa”, DİA, C.34, İstanbul 2007.
- KÜTÜKOĞLU, M., 1998. Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatika), Kubbealtı Neşriyeti, İstanbul, 605s.
- ORTAYLI, İ., 2001. “Kadı”, DİA, C.24, İstanbul, s.69-73.
- _____, 2007. Üç Kıta’da Osmanlılar, Timaş Yayınları, İstanbul, 192s.
- _____, 2018. Hukuk ve İdare Adamı Olarak Kadı, Kronik Yayınları, İstanbul, 112s.
- OSMANLICA-TÜRKÇE SÖZLÜK, (Lugat), <https://www.luggat.com/Enfiye/1/1>, (20.04.2020).
- ÖZBİLGİN, E., 2002. Bütün Yönleriyle Osmanlı, İz Yayıncılık, Teşvikiye-İstanbul.
- ÖZCAN, T., 2005. “Muhallefât”, DİA, C.30, İstanbul, s.406-407.
- ÖZCOŞAR, İ., 2004. “Osmanlı Mahkemelerinde Muhzir Kavramı”, Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi, (4), ss.235-241.
- ÖZGER, Y., 2004. “Bayburtlu Şair Zihni’nin Ölümü ve Tereke Defteri”, A.Ü.Türkiye Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, 11(26), s.217-218.
- ÖZKAYA, Y., 2006. “Mütesellim”, DİA, C.32, İstanbul, s.203-204.
- ÖZTUNA, Y., 2017. Yavuz Sultan Selim, Babıali Kültür Yayıncılığı, İstanbul, 459s.
- SÜMER, F., 2007. “Ramazanoğulları”, DİA, C.34, İstanbul, s.442.
- ŞEN, M., 2000. “Osmanlı Hukukunun Yapısı”, Yeni Türkiye Dergisi, 6(16), ss.686-698.
- ŞENTOP, M., 2006. “Tanzimat’tan Önceki Dönemde Osmanlı Mahkemelerinin Görev ve Yetkisi”, Türk Hukuk Araştırmaları, (1), ss.87-105.
- TABAKOĞLU, A., 2007. “Öşür”, DİA, C.34, İstanbul, s.100-103.
- TUŞ, M., 1991. “Konya Şer’iyye Sicil Belgelerine Göre Osmanlılarda Temsil Müessesesi: Vekâlet”, Tarih İncelemeleri Dergisi XVI, Bornova- İzmir, s.137.
- UĞUR, Y., 2010. “Şer’iyye Sicilleri”, C.39, DİA, İstanbul, s.8-11.

- UZUNÇARŞILI, İ.H., 2014. Osmanlı Devletinin Saray Teşkilatı, TTK Yayınları, Ankara, 587s.
- ÜNAL, M.A., 2011. Osmanlı Tarih Sözlüğü, Paradigma Yayınları, Denizli, 758s.
- _____, 2014. Osmanlı Sosyo-Ekonomik Tarihi, Fakülte Kitabevi, Isparta, 248s.
- Yeni Rehber Ansiklopedi, 1993, “Adana“, C.1, İstanbul, s.136.
- YENİÇERİ, C., 1991. “Bâc”, DİA, C.4, İstanbul, s.411-413.
- YETİŞGİN, M., ÖZDAMAR, T., 2016. “XX.Yüzyılın Başlarında Osmanlı Devletinde Aile Kurumu:Besni Örneği”, K.S.Ü Sosyal Bilimler Dergisi, 13(1), ss.219-240.
- YILDIRIM, M.Z., 1996. 30 Numaralı Şer’iyye Sicili Defteri (1115/1703-1171/1757), Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- YİĞİT, F.A., 2013. “Ramazanoğulları Beyliği’nin Kuruluşu”, Akademik Bakış Dergisi, 7(13), ss.209-232.
- YİĞİT, İ., 2004. “Memlükler”, DİA, C.29, Ankara, s.90-97.
- YÖRÜK, S., 2012. “Adana Şehri’nin Tarihi Gelişimi (XVI-XVIII. Yüzyılları)”, Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21(3), ss. 287-308.
- Yurt Ansiklopedisi, “Adana”, C. 1, İstanbul 1982, s. 27.

SÖZLÜK

Küffar	Kafirler
Şerh	Açıklama
Rucu	Geri dönme
Hüsn-ü rıza	Razı olma
Serdar	Kumandan
Hulul	Girme, Dahil olma
Menzil	Ev, Konak, Yer
Hüccet	Senet, Vesika, Delil
İcar	Peşin para
Azimet	Kesin karar verme
Şair	Arpa
Mukayyid	Kayıt eden
Ber vech	Tarz, usul, olduğu gibi
Mezbur	Sözü edilen
Salyane	Yıl da bir alınan vergi
Sevk	İleri sürmek
Maktu	Kesik
Mehr-i muaccel	Nikahta peşin verilen para
Sarbanbaşı	Deve sürücü
Mekar-i deve	Kira ile tutulan deve
Bend	Bağ
Matlub	İstek
Nevah	Nahiyeler
İnayet	Yardım
Şehr-i ati	Gelecek ay
Sabıka	Geçmişteki hal
Levha	Yazı
Kuzat	Hüküm veren kadılar
Mutasarrıf	Bir malın sahibi
İbka	Sürekli hale getirme
Mevkı	Yer, Konum
Kazasker	Askeri kadı
Sezavar	Layık, şayan
Kamyab	İsteğine kavuşmuş, muradına ermiş
Ahkam	Hükümler
Tevzi	Dağıtmak
Terkim	Rakamlar
Zide	Çoğaltma, artış
Tereke	Ölen bir kişinin malları
Tahvil	Değiştirmek
Mersum	Yazılmış, adı geçmiş
Mübaşir	Bir şeyi bizzat yapan kişi
Kabza	Tutacak, Tutma
Meymenet	Bereket
Muhit	Kuşatma, çevre
Akdem	Bundan önce

Yedinde	Elinde
Ahz	Alma, tutma
Merkum	Adı geçen
İfta	Vetfa vermek
Mevsuf	Vasıflar, Bir sıfatla tavsif edilen
Keşir	Bol, çok
İsticar	Kiralamak, icar
Tezkire	Hatırlatma
Bilad	Beldeler
İta	Verme
Mukataa	Devlete ait olan bir kısım vergi
Temessük	Teslimat belgesi
Maktul	Öldürülmüş, katl edilmiş
Gale	Sorumluluk
Taher	Temiz
Nemayan	Açık
Ferağ	Bir şeyi başkasına bırakma
Bais	Sebep
Sülük	Yola girme
Kabl	Önce
Amil	Arzu, istek
Müteveli	Vakıf İdarecisi
Husus	Usul, yol,
İnhisar	Tekel
Veraset	Miras sahibi olma
Ahz u kabz	Kendine mal etme
Muhlis	Samimi
İlam	Bildirme
Maruz	Arz edilen
Divan-ı hümâyûn	Devlet işlerinin görüldüğü yer
Avarız	Geçici vergi
Merbut	Bağlı, irtibatlı
Canib	Yön, taraf
Ferağ	Hakkından vazgeçme
Neşir	Yayın , dağıtım
İnha	Tevcih etme
Nasb	Atama
Vekalet	Birisinin namına iş görme
Asalet	Kendi adına
Sarf	Gider, harcama
Minval	Uslup, tarz
Münif	Yüce , büyük
Tekmil	Bitirmek, tamamlamak
Vücu	Taraflar, yönler
Teşhir	Gösterme, serme
Tekke	Zikir yeri, tarikat yeri
Süvari	Atlı birlik

Ağnam	Hayvan vergisi
Ashab	Sahipler
Enfiye	Burunotu
Sıbyan mektebi	İlköğretim
İstihkak	Hak etme, layık olma
Mahal	Yer
İktiza	Lazım gelme, işe yarama
Umur	İşler
Mülhakat	Bir yere bağlı başka yerler
Mevad	Maddeler
Teraküm	Birikme
Tahvil	Değiştirme
Muma ileyh	Adı geçen kişi
Mazbata	Tutanak
Duyun	Borçlar
Sena	Övgü
Bünyan	Yapı, bina
Muhzirbaşlık	Huzura getiren, hazır bulunduran
Mukdem	Takdim edilen
Hiz	Zaman
İstişhad	Şahit gösterme
Makbule	Kabul olunmuş
Mahfuz	Korunmuş , saklanmış
Ahkam	Yargılar
Ecr-i cezil	Bol mükafat
Bey'	Satış
Mütemekkin	Yerleşen, mekanlanan
Vaz' eylemek	Koyma, konulma
Sağire	Küçük kız çocuğu
İmdad-ı seferiyye	Savaşta alınan vergi
İmdad-ı hazariyye	Bütçe açığını kapatmak için alınan vergi
İbra	Temize çıkma
Makud	Bağlı
Hattab	Oduncu
Erbab	Bir işin ehli
Vech	Sebep
Sağir	Küçük erkek çocuk
Hacet	İhtiyaç
Menkuha	Nikahlı kadın
İhtisar	Kısaltma
İktiza	Gerekme
Ahz	Almak
Nemika	Mektup
Hasılat	Gelir,kazanç
Kurb	Yakın
Habis	Tutma

Pezir	Kabul etmek
İnkıyad	Boyun eğmek
Mazhar	Erişmiş, erişen
Tehiye	Hazır ve amade olmak
İkmal	Eksik bir şeyi tamamlama
Niyabet	Birinin yerine geçmek
Vafiye	Bir işi yapmak
Tefviz	İşi başkasına bırakma
İştirak	Ortaklık
Tevabı	Bir merkeze bağlı yerler
Muzafat	Bir şeyin ekleri ilaveleri
Mahlul	Dağılmış
Mürasele	Tayin bildirisi
Mucebince	Gereğince
Nısf	Yarım
Cısr	Tahta köprü
İbtida	İlkel, işlenmemiş
Uhde	Sorumluluk
Şetm	Küfür
Hınta	Buğday
Mübaya	Satın alma
Zeahir	Gıda maddesi
Avdet	Geri dönüş
Kilet	Kıtlık
Mesmu'	Usule uygun
Rahide	Yola çıkmış

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı- Soyadı : Mehmet Ali EKİNCİ
Doğum Yeri ve Tarihi : ŞANLIURFA\ 01.01.1995

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : K.S.Ü Fen.Edb. Fak. Tarih Bölümü
Yüksek Lisans Öğrenimi : KSÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı
Doktora Öğrenimi :

Yabancı Diller : Farsça

Bilimsel Faaliyetleri :

İş Deneyimi

Stajlar :

Projeler :

Çalıştığı Kurumlar :

İletişim

E Posta Adresi : mhmtaliekinci@gmail.com

Tel : 5452143221

EKLER

Ek 1. 5 Numaralı Adana Şer'îye Sicili

